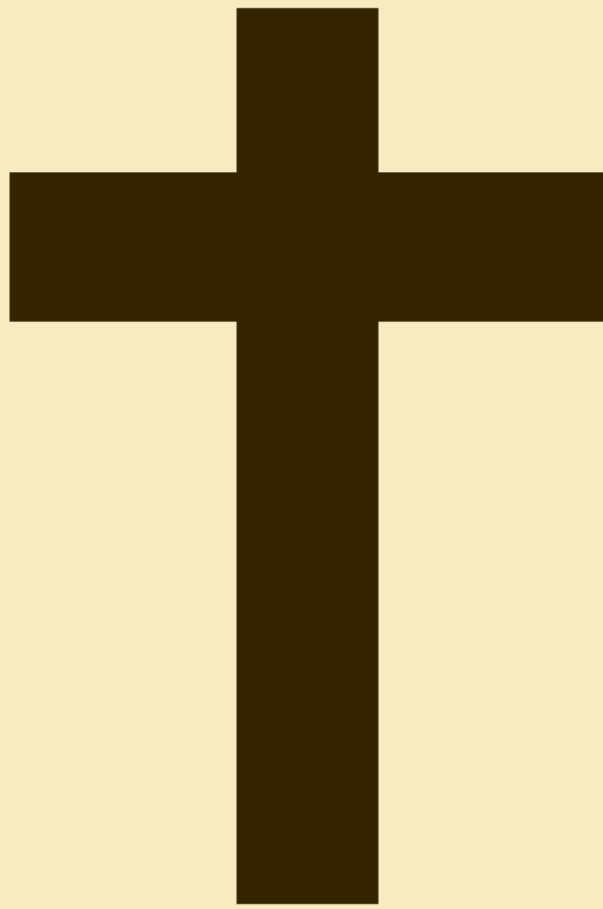

Cana Coaunera Ere

New Testament in Urarina (PE:ura:Urarina)

Cana Coaunera Ere
New Testament in Urarina (PE:ura:Urarina)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Urarina

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Urarina [ura], Peru

Copyright Information

© 2008, Bible League International. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Urarina

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 1 Dec 2018
b7ea44d4-3dbd-507b-9a19-256b56fe9b07

Contents

Mateocha Laenai	1
Mr	61
Locasiicha Laenai	98
Joancha Laenai	167
Ichanohichuru	208
Ro	273
1Co	299
2Co	323
Ga	339
Ef	348
Fl	356
Col	362
1Te	368
2Te	373
1Ti	376
2Ti	383
Tito Rai	388
Filemoon Rai	391
Ebereecuru Rai	393
Sat	414
1Fd	422
2Fd	429
1Jn	433
2Jn	440
3Jn	441
Jodasiicha Letoai	442
Afocarifisi	444

Mateeocha laenai Ena Nenaa Cana Coaunera Ere

*Cana Coaunera Calaoihi Jesocurisito foerateracuru
(Lc 3.23-28)*

¹ Caate Cana Coaunera Calaoihi Jesocurisito foerateeurera Rabiri aina Abaraaun foeratenoinuru foerateeurera curuaacurune.

² Isaca inaca neein nenaalu jetao Abaraaun.

Jana Isaca calaohilu jetao Jacobo.

Jana Jodaa aina rai nocoalacuru inaca neein nenaalu jetao Jacobo.

³ Faresi aina Sara jetaote, Tamara que nebateein Jodaa bereecuru nelu.

Jana Faresi calaohilu jetao Esroon.

Jana Esroon calaohilu jetao Armi.

⁴ Jana Armi calaohilu jetao Aminadaba.

Jana Nasoon jetaote, Aminadaba calaoihi nelu.

Jana Salomoon jetaote, Nasoon calaohinelu.

⁵ Jana Raba que nebateein Salomoon calaohilu jetao Bosi.

Jana Roto que nebateein Bosi calaohilu jetao Oberi.

Jana Oberi calaohilu jetao Isaihasi.

⁶ Jana Isaihasi jetaote, reyneein nenaalu Rabiri inaca nelu.

Jana Oriasi comasineein nenaalu que nebateein, Rabiri calaohilu jetao Salomoon.

⁷ Jana Salomoon calaohilu jetao Roboam.

Jana Roboam calaohilu jetao Abiasa.

Jana Abiasa calaohilu jetao Asa.

⁸ Jana Asa calaohilu jetao Josafa.

Jana Josafa calaohilu jetao Joraam.

Jana Joraam calaohilu jetao Osiasi.

⁹ Jana Osiasi calaohilu jetao Jotaam.

Jana Jotaam calaohilu jetao Acasi.

Jana Acasi calaohilu jetao Esequiha.

¹⁰ Jana Esequiha calaohilu jetao Manasee.

Jana Manasee calaohilu jetao Amoon.

Jana Josiasi jetaote, Amoon calaohinelu.

¹¹ Jana Jeconiasi aina rai nejeraauru inaca neein nenaalu jetao Josiasi.

Nii bana jetaote, Israelitaauru mucuhin amanajaaurelu, acaauru atane caje roconajaain, Babilonia batane que ichaaoru coina.

¹² Nitohaneein mucuhin amanajaauruhane baiha jetaote, rai calaoihi Salatieli sirilu Jeconiasi. Salatieli calaohilu jetao Sorobaberi.

¹³ Jana Sorobaberi calaohilu jetao Abiod.

Jana Abiod calaohilu jetao Eliaquiin.

Jana Eliaquiin calaohilu jetao Asoro.

¹⁴ Jana Asoro calaohilu jetao Sadoco.

Jana Sadoco calaohilu jetao Aquiin.

Jana Aquiin calaohilu jetao Elioon.

¹⁵ Jana Elioon calaohilu jetao Eleasar.

Jana Eleasar calaohilu jetao Mataan.

Jana Mataan calaohilu jetao Jacobo.

¹⁶ Nii jana Jacobo jetaote, Curisito Mesihasi neba Mariha lana Jose inacanelu.

¹⁷ Nitohaneein jetaote, niha Abaraaunne caje coauneein lechoonca jena saain nichoalateeurelu, Abaraaun nefoerateeuru, niha Rabirine que tiaaajoaain.

Nii Rabiri caje coauneein jetaote, lechoonca jena saain nefoerateeurelu, Babilonia batane Isaraelitaauru mucuhin amanajaauruhane que tiaaajoaain.

Nii mucunajaain amanajaauruhane baiha jetaote, lechoonca jena saain nefoerateeurelu, nejanoaa Curisitone que tiaaajoaain.

Nejanoaa Jesocurisitone

(Lc 2.1-7)

¹⁸ Naojoaainte nenea nelu Jesocurisito. Nii bana jetaote Jose aina ita raauruhane rai niha Marihane jana jetaote, jaiti ita aina neeuruhane ajiniha Cana Coaunera Suujue ichanohineein inae ausirinelu Mariha. ¹⁹ Nii jana esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunera ane rijijieein cacha caohachaaain suujua coaraniha Josene jaun jetaote, nii chuni cacha rai canaanai siriha Marihane belanaala jianein caje amunaa jerelu.

²⁰ Nitohaneein inae amuhane coina suujua cuhane coaauca Josene jana jetaote, sinihu rai ococohin jetao: “Jiaoriha Mariha raai ii comasainu quene coasiinera Rabiri nefoerateenein nenea Jose. Nii canaanai niicha siriite Cana Coaunera Suujue ichanohineein nenaanera. ²¹ Inae leinjiin calaohirichaaain Marihara. Inae nejanoaa nii rai canaanaine jana Jesusoneein curuaateeuera. Osa caje rai cachaneein neeninuuru ichoteraanu nihane jaunte, Jesusoneein curuaareeincha,” nae jetao rai Cana Coaunera letono anjera.

²² Nitohaneein jetaote, rai nere bera inoaensi *profeta* que:

²³ “Chariji bana

quicha aina ichoaelanaala nenea ranunate,

inae ausirineein

leinjiin canaanai siricheein.

Inae nejanoaane janate,

Emanoel neein curuaateeurureein cachaaaurura,”

naain nere bera inoaensi que beratiha Cana Coaunera nainaelu.

“Emanoel,” naanete: “Cana Coaunera cana aina ne,” nae.

²⁴ Inae niritiin sinihocane caje nocohin jetaote, nii rai aitoha Cana Coaunera letono anjerane tonoraain, comasainu que Mariha raelu Jose. ²⁵ Nejetaote, nejanoaa nii Mariha calaohi- Jesuso neein Josecha curuaatine reentiaain, nirijieein ita que turuelanaala ita aina ichaaorelu.

2

Enoto mitu nichajai jeloon caje turuuruha Jesuso nejanoa coaraa arasijie caje cha coitucuurerane

¹ Nitohaneein jetaote, Jodea batane que nenea Beleeun nejanoaelu Jesuso, jelai batane curuaanaaneein niha *rey* Erodesine bana. Nii jana jetaote, Jerosaleeun enoto mitu nichajai jeloon caje turuha ure itolere que nerelaain arasijieeuru caje cha coitucuureraauru cachaaauru. ² Inae ecu turuhin jetaote:

“Chu ne, nii Jorioocuru Curuaanaa *rey* nejanoanaa. Ocooca rai arasijiene coaracaanune jaunne turuhin coaraa uhacaanu, coroaecaanune coina,” naaure jetao turuhin, nii itolere coitucuurera cachaaauru.

³ Nii nejanoaane coitucuhin jetaote, jataain nererojoecae *rey* Erodesi, satiin Jerosaleen cocoaichacuru aina jiniiquiin. ⁴ Nii jaun jetaote, satiin saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa aitonjoan rauhi que cacha relaaurera, naaonjoainuri cotiharate Erodesi: “Chu nejanoareein Mesihasi,” naain acaauru caje bajaane coina. ⁵ Nii jaun rene turuhin jetaote:

“Jodea batane que nenea Beleeunte nejanoareeincha. Nitohaneein ecu nejanoaane coinete:

⁶ Jodaa atane que nenea Beleen nese,

coatihansijiin natiin

ii amurijiriin tabaain nenacaauru

neseuru fautaain neriheeni,

ii que netiin nejanoarihani leinjiin Curuaanaa
 canu cachaauru
 Israeli cocoaichacuru
 coroatajaneraneein
 nenaane jaaunra,'

naain laenaelu Cana Coaunera ere bera *profeta* inoaensicha," naaure jetao Erodesi rai.

⁷ Nii jaun jetaote, nii chuni rai belanaala nii arasijie caje itolere coitucuurera cotiharatiha Erodesine jaun jetao, rai turuhin beeuruhane jaun acaauru caje esinae rauhijiriin, "Naaonjoain banate ococoelu," naain nii ocooca arasijiene coitucue. ⁸ Inae nitohaneein rai beeuruhane caje coitucuhin jetaote:

"Chajaain Beleeun cuhin nii canaanai coanihu. Chucha ne. Cha cajecha nefoeratenaaneein ne. Chaen inae eruhichene carai biha uuchene canuhetonai coaraa uhene coroajera," naain jetao nii itolere coitucuurera letoae Beleeun Erodesi.

⁹ Niritiin acaauru letoaa *reyne* tonoraain Beleeun cuuruha nii itolere coitucuurerane jana jetaote, acaauru ajiniha cuujue nii arasijie- enoto mitu nichajai que ocoocane jana acaauruhacha coarai. Inae nii niha canaanaine jaaun turuhin jetaote, ecu nichoae inacue nii arasijie.

¹⁰ Inae ecu inaauca nii arasijiene coaraain jetaote, jataain rachoojoeure nii arasijie caje cha coitucuurerauru. ¹¹ Nitohaneein rachoojoeuruhane baiha lorero asae enohin coaracuruhane jana jetaote, neba Mariha aina niha nii canaanaine coaraain jetao, rohan nelauriaain nii canaanai coroaecuruhane baiha rai camela caje oro, enuha sacari jujui, chaen coretiin nena jujui, naaonjoainuri rochohin que nii canaanai belaihure.

¹² Nii baiha jetaote, nii niha acaauru letoaera Erodesine jaan jeloan situhin cauha cuuruhane coataa acaauru sini anuu caje coitucuhin jetao, leocha bero cuhane cuhin jelaiha nataneu cauha cuure.

Egipto cuhin soroha Josene

¹³ Inae jelai caje amuuruha nii itolere coitucuurera *magocurune* jana jetaote, Jose sinihu rai ococohin jetao:

"Inae jetao nii canaanai ariha Erodesi sohin jaohane coina. Nii ajinihane ichei aitoon, nii canaanai aina rai neba amaaain Egipto batane que cuhin sorohine coina. Chaen ichei bihanune reentiaain ecu neeura," nae jetao rai Cana Coaunera letono anjera.

¹⁴⁻¹⁵ Nii jaun jetaote, sini caje nocohin nii canaanai aina rai neba amaaain jetao, janotiin soroe Egipto nichae cunaa bero cuhane cuhin Jose, oha Erodesine reentiaain ecu nihane coina.

Nitohaneein jetaote:

"Egipto caje coauneeinne canu Calaohi cotihareunni," naain beratihalu nere bera inoaensi *profeta* que Cana Coaunerane nainaane coina ailu.

Canaanaihuru soaajeratiha Erodesine

¹⁶ Nitohaneein coritaain comarohin caauruha nii arasijie caje itolere coitucuurerane que nainaane jaun jetaote, jataain obajeein, ena nejanoanaa caje coauneein, coroata jaanacai que tiaaajoaain, Beleeun sacuritaain nenacaauru canaanaihuru, nii Jesoso nejanoa beeuruha itolere coitucuurerane bana caje coauneein nejanoanacaauru jitariin soaajerate Erodesi.

¹⁷⁻¹⁸ Nitohaneein jetaote:

"Rama nese quete
 aohanrareein jataain inaderaain
 chananaa tabaihuri.
 Raquerite
 calaohichuru coisiha aitoreein.
 Nete inae esinae rauhijiriin
 ooruha calaohichurune jaun,
 ajetera jerelanaala aite,"

naain laenaalu *profeta* inoansi Jeremihazine nainaelu.

¹⁹ Nejetaote, inae oha Erodesine baiha jetao, Egipto niha Josene jana sinihu rai ococohin jetao: ²⁰ “Chajaan nii canaanai aina rai neba amain jelaiha Israeli batane que caunihura. Inae ooruha nii canaanai sohin jaonaa jereraaurulura,” nae jetao rai Cana Coaunera letono anjera.

²¹ Nii jaun jetaote, nii canaanai aina rai neba amain jelaiha Israeli batane que cauha cuelu Jose. ²² Nejetaote, nii rai inaca Erodesi coreeraniha niha Arquelaone coitucueratiha sinihu que Cana Coaunerane caje coitucuhin jetao, Jodea cuhane coasiha Calileea batane que cue Jose. ²³ Inae nii Calileea batane que turuhin jetaote, rauhijiriin cuhin Nasarete neseu ichaoha cuelu. “Nasarete cocoaicha neeinte curuaareein Jesoso,” naain beeuruhalu *profetacurune* nainane coina.

3

Cana Coaunera Ere beebejiha Joaan Baotisitane (Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

¹ Nii bana jetaote, Jodea batane que nenea cacha areroo ecocohin, ecu situ-nacaauru cachaauru cotijiaain acauru rai Cana Coaunera Ere beebeje Joaan Baotisita.

² Nitohaneein acauru relaain jetaote:

“Inae nichuuntaa Cana Coaunera cojoanonaa. Aihane jaun nacoaauneein Cana Coaunera ere tonoraain, caohachaaain inara ichao coreein neeuche,” naain jetao cachaauru rai beebejeein relanajae Joaan Baotisita. ³ Nii Joaan que jetaote:

“Nerichaaain cacha areroo
eheehejeein cacha cotiharanu.

Nii ajiniha caohachaaain inara suujua baaso jianeein,

caohachaaain inara suujua coaraain,

caohachaaain neeuche,

turuha Cana Curuaanaane

raotojeein raichene coina,”

naain laenaalu *profeta* inoansi Isaihasi.

⁴ Camecho ujui caje ichanohin cajione que cajionequiin jetaote, jacari caje ichanohin siitoroon que ichoraquiin, sisiincho, irichaje, naonjoainuri que lenoneein nelu nii Joaan.

⁵ Nii cacha areroo neein cachaauru relaa Joanne coitucuhin jetaote, satiin Jodea batane caje, Jerosaleen caje, Jorodaan batane rohan caje, naonjoainuri cajene maa-jeein turuhacoaain aonaa cuure arajii cachaauru. ⁶ Nitohaneein rene turuhin esinae rauhijiriin suujuelanaala osaacuruhane beeuruhane jetaote, cojunacatenaaca nucuhe Jorodaan cuhane teein acauru baotisarejetelu Joaan.

⁷ Nejetaote, jataain arajiin rene turuhacoaauruha acauru baotisaane coina fariseeocuru aina sadoseeocurune coaraane jaun jetao:

“Cha inara rai aite turu rai nenea caseteco tabai caje nichoteeichene cointate taibinaecuru- acano rijijieein nenacaauru cachaauru. ⁸ Aihane jaun nii ajiniha caohachaaain inara suujua coaraain caohachaaain ichaaoche. Aihute esinae rauhijiriin nacoaauneein Cana Coaunera coitucuhin, inara ichao coreein caohachaaain nenea jerequichene coaracurumiin leochaauru cachaauru. ⁹ Jiaonrihachu chaen nejesina-jeein: ‘Canacaunune Abaraaun nefoeratenichaanu,’ naain irihache. Cana Coaunerate naine caa ajeri caje niha natiin Abaraaun nefoerateeuru coaunaa ne. ¹⁰ Chaen techu inaana inaeniha temulene, cojoaisi aina curuataain tero que sauhin usihanau mocohaca. Nii rijijieeinte inae esenetaaichuru letoaa cureein nii turuha uhenenu usi tabai jana.

¹¹ Canune esinae rauhijiriin nacoaauneein Cana Coaunera ere tonoraain neeichene coarateeichene coujunacane que, acauhanau teein inara coujunacateein inara baotisaun. Jana canu baiha turuha uhenite laen, inara suujue cuhane Cana Coaunera Suujue teein, usi quene maajeein inara coujunacateein inara baotisareein. Acate jataain canu amurijiriin cocoaain letononeein ne. Canune fautaain cocoaain letononeein

neeun. Nii rai safato amaeranu que niha natiin nelatejeehaaun. ¹² Charijieein teeinti aroso taojiaain, jelai teein rai fero taojiae mocohane coina taicha. Nii rijieeinte, jelai teein coitucuurera raain, jana nii nere tonorana jerelanaala nenacaauru jelai teein mocoha cureein, chabana jacanaa charanejeein nenea usi que,” naain jetao cachaauru rai beebeje nii Joaan.

Jesoso cojunacatiha baotisaa Joanne
(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Nii jana jetaote, baotisaa Joanne coina Calileea caje cuhin, nii niha Joanne jaun nucuhe Jorodaan turuha cue Jesoso. ¹⁴ Nii jana jetaote, jauriaanejeein baotisanaa jerelanaala jetao:

“Chanuna ii canu baotisanaa naineei natiin, ii canu rene uhi,” naa Joanne jana jetaote:

¹⁵ “Jauriaa niriimiin ena. Jauriaanejeein satiin aitoaha Cana Coaunerane jaan icha-caanete caohachae,” nae jetao Joaan rai Jesoso. Niritoha raine jaun jetaote, jerihane rijijieein baotisae Joaan. ¹⁶ Nitohaneein coujunacatiha acauhanau teein baotisaa Joanne jana, acau caje mituha Jesusone rijieeoritiin jetaote, neyoracaa dede bacuujuane jana, leinjiin serori rijijieein nichoae fauha uha Cana Coaunera Suujuene jana coarae Jesoso.

¹⁷ Nii jana jetaote:

“Caate jataain quiicha belain canuhacha cocoinanohin canu Calaohi nera,” naain toniha erenaa dedeeune jana aonajeeunre.

4

Baaso que Jesoso sarunaa jeriha moconajaerane
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Nii baotisaa Joanne baiha jetaote, Cana Coaunera Suujue amanojineein cacha areroo cue Jesoso, ecu coujuhin coaraa moconajaerane coina.

² Nitohaneein cacha areroo niha jenachoonca jiichooneein, jenachoonca janotiineein lenone lanaalane baiha mijiitoha Jesusone jana jetaote, ³ coujuhin coaraane coina rene turuha cue moconajaera.

Nitohaneein rene turuhin jetaote: “Chajaaain aihane esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi neeine, caa ajeri jaberocooru rai aitoote lenoneneein nerotomiincha,” naa Jesoso rai moconajaerane jana jetaote: ⁴ “Nete Quiricha inoaensi cuhane: ‘Coatiha lenoneecha que ichaonaa nainihe i cacha. Cana Coaunera ere tonoraain, jerihane rijijieein ichaohanete nainere, jerichanejeein ichaoha cachane,’ naain laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanera,” nae jetao moconajaera rai Jesoso.

⁵ Niritoha raine baiha jetaote, Cana Coauneraacha que banijiaain nenea Jerosaleeun nese que nenea Teenforo ecuunni choae Jesoso inaain jetao:

⁶ “Chajaaain aihane esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi neeine caalai caje nomaroteeute coaracaa. Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanete:

‘Rai letonocuru anjeraaurute

letoareein Cana Coaunera,

ii beraaihuruhane coina.

Acaaurute

rai biji que ii michuurureein,

nabana ajeri que necunaitaaine coataa,’

naain laenaerate Cana Coaunera,” naa rai moconajaerane jaun jetaote: ⁷ “Chaen techu Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhane: ‘Jiaonriha ii Curuaanaa ii Coaunera coujuhin coaraaine,’ naain laenanohineein ne,” nae jetao moconajaera rai Jesoso.

⁸ Satononejeein jetaote, jataain ecuuneein nenea ichatane ucuuno que amaain jetao, jitariin caa chauratane que nenacaauru neseuru coarateein, que nelateein ichaonacaaurune maajeein coarateein jetao:

⁹“Jitariin caa ena iicha coaraine ichei tereeni, neseonriaain canu coroaquine,” naa Jesoso rai moconajaerane jana jetaote: ¹⁰“Cana Coaunera Quiricha inoensi cuhanete: ‘Leinjiin ii Curuaanaa ii Coaunera corojeein raacha nelateein rai nere tonoraau,’ naain laenahineein nera. Chajaain ena canu caje amuhachaaura moconajaera,” naain jetao moconajaera sitae Jesoso. ¹¹Niritiin moconajaera sitaa Jesusone jaun caje amuhane jana jetaote, rene turuhacoaain corootajanecure anjeraauru.

Calileea cachaauru relaane nunuhetiha Jesusone
(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹²Caresero cuhane Joaan enoauruhane coitucuriin jetaote, Calileea nichae cuelu Jesoso. ¹³Nejetaote, Nasarete ichoaelanaala, Saboloon aina Nefatalii nefoerateeuru atane que nenea nemuri auhaniha Caferenaan ichaoha cuelu.

¹⁴Nitohaneein jetaote:

¹⁵“Cucuana auhaniha Jorodaan jerau

Saboloon aina Nefatalii atane-

Calileea ichaonacaauru

Jorioniheichurute

inae jianacoon rai nichao baaso caje mituurureein.

¹⁶Jana nii ooruhane bana nitajeeneeurite,

inae leecha ichaonaa que ichaore,”

naain laenaalu *profeta* inoensi Isaihasine nainaelu.

¹⁷Nii caje coauneein jetaote: “Inae nichuuntaa Cana Coaunera cojoanona. Aihane jaun nacoauneein Cana Coaunera coitucuhin, caohachaaain inara suujua coaraain, caohachaaain neeuche,” naain jetao cachaauru rai beebejeein acaauru relae Jesoso.

Jenai ate mucuurera cotihaca Jesusone
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸Nii cachaauru relaane caje Calileea conemuri auhaniha cuujihane jaun jetaote, corootajai ita nejeraauru Simoon Fedoro neein acaauruhacha curuaatei, chaen rai nejera Aanderesi, naaonjoainuri erue jetao Jesoso, acaauru amihaneeo niha ate mucuuruhane jaun, ate mucuuruhane coina acauhanau rai rede nalaecuruhane jana. ¹⁹Nii jana acaauru coariin jetaote:

“Chajaauche canu ainate nii ate mucuhichene rijijieein, canu rai cachaauru mucuhin raeraneein neeiche,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

²⁰Nii rijieeoritiin jetaote, acaauru rai redeeuru ratiriin Jesoso aina cuure. ²¹Nii caje basiinjiin cutiin jetaote, corootajai ita nejeraauru Sebedeoo calaohichuru Saantiaao, Joaan, naaonjoainuri coari Jesoso, leinjiin bote cuhane neein acaauru rai redeeuru rucuheca neeuruha rai inaca ainane jana. Nitohaneein coarinajaain cotihanaaca Jesusone jaun jetaote, ²²nii rijieeoritiin bote cuhane acaauru inaca ratiriin caaijie cuure.

Arajii cachaauru relaa Jesusone
(Lc 6.17-19)

²³Nitohaneein cuhin jetaote, Calileea sacuritaain cuhecujueein, sinacocaauru naineein enohenojoein cachaauru relaain, Cana Coaunera cojoanonaa erena raotono que ereerejeein, itolere cunai caun cunaitenacaauru, jaberoco que cunainojiriin nenacaauru, naaonjoainurine maajeein rautaacoae Jesoso. ²⁴Nii jana jetaote, satiin Siria batane sacuritaain inae Jesoso benaa coitucuhin jetao, araai laurii cunai caun cunaitenacaauru, jaberoco que cunanacaauru, coitucuhuhi que suujueconacaauru, otonacaauru, bacosacuru, naaonjoainurine maajeein rene amaauruhane jana jetao, acaauru rautaacoae Jesoso.

²⁵Nitohaneein jetaote, Calileea nenacaauru neseeuru, Decapolis, Jerosaleen, Jodea, Jorodaan batene uurihuru, naaonjoainuri cajeeurune maajeein cuhacoaain jetao, Jesoso sacuhin rene turuhacoaure arajii cachaauru.

5

*Ichatane ucuuno que cuhin ecu cachauru relaa Jesusone
(Lc 6.20-23)*

¹ Arajiiin rene turuuruha cachaurune coaraane jaun jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin ichatane ucuuno que iniin jetao, ecu nelauriariin lauheque Jesoso.

² Nitohaneein ecu netiin acaauru relaain jetaote:

³ “Nerausiaaecuruha latiha acaauru suujuane coitucuhin nenacaauru, Cana Coaunera Cojoanonaa que neeuruhane jaun.

⁴ Nerausiaaecuruha inaderaaeriin ichaonacaauru.
Niichurute cairichaaajoaain coarae Cana Coaunera.

⁵ Nerausiaaecuruha leeochoauru amurijiriin nenea coacuelanaala raotojoein ichaonacaauru.

Niichuru raite, acaauru que banihatein niicha rucujuei atane tereein Cana Coaunera.

⁶ Nerausiaaecuruha corajeein esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijjijeein leeochoaneein namute cacha coaraelanaala, niheichu namute cacha cairichanaa coacuhin niha leeochoane jerelanaala, naaonjoaain caohateraneein nenacaauru niicha coana jerei coaracururichaane jaun.

⁷ Nerausiaaecuruha cairichaaajoaain leeochoauru coaraain, chaelai lateein neeuruhane, acaauru coroatajanein naaonjoaain nenacaauru.

Nii rijjijeeinte cairichaaajoaain acaauru coaraain, jeelai amuritoheriin acaauru coroatajanereein Cana Coaunera.

⁸ Nerausiaaecuruha caohachaaain suujua coaraain caohachaaain ichaonacaauru.

Niichurute esinae rauhijiriin Cana Coaunera aina jiniiquiin niha cuurureein.

⁹ Nerausiaaecuruha raotojoein jiniiquiin ichaauru cachaurune coina coroatajanein ichaonacaauru.

Niichurute rai calaohineein teein acaauru coareein Cana Coaunera.

¹⁰ Nerausiaaecuruha Cana Coauneraacha jerei ichacuruhane coreniha mucunojoinein, casetecanojoinein, arinojoinein, naaonjoaain nenacaauru, Cana Coaunera cojoanonaa que neeuruhane jaun.

¹¹ Nerausiajeeinte neeiche canu cachaneein neeichene coreniha inara nocoeje chanuhin, inara sohin, joareein inara que ereein, naaonjoaan cachane.

¹² Nitohaneein techu cairichaerinojoinein rautanohinelanaala ichaorelu Cana Coaunera ere bera inoansihuru *profetacuru*, inara ajiniha nenacaaurulu.

Aihana jaun raotojoein rachoojoein, chaque tonajelanaala neeuche, dedeeu raoti ichaonaa que inara coreterihani Cana Coaunerane jaun.

*Lenone raotono tera aina cacha conaeranein nenea
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)*

¹³ Charijjeein teeinti setuhane coataa, tebe que iniho colaain rucuhecaa. Nii rijjijeeinte nabana nitajeeuruha cachaurune coataa, acaauru ichao baaso rucuhenein neeiche. Inae lenone cotebetenaa naineniha tebene, inae lenone raotono tenaa nainerihei. Nechu joaenreen atane ichoae jaonojoinein, shaonohinein nihane coinaachate nelate. Nii rijjijeein inara netonai, cacha rai ichaonaa raotono coaratelanaala cacha relaeneeichene, inara netonai nii chaque nelatelanaala neriquicheein.

¹⁴ Ichatane ucuuno que niha leinjiin nesene, nihei chuni coaraelanaala nainejei. Nii rijjijeein techu satiin cacha notaracaee inara aina cuaain niicha jerei coaratiha Cana Coaunerane jaan- cono rijjijeein neeiche.

¹⁵ Nii rijjijeein nihei chuni cono mocohin darohe asae tera. Bujuaihu telanaalate ucuun tihaca, satiin conohanau turuuruha loreri asae turunacaaurune coina.

¹⁶ Nii rijjijeein cacha cononeein satiin cachauru que caohacha ichaquichene coaraatein, acaauru que coitucueratein neeuche. Aihute esinae rauhijiriin caohacha ichaquichene coaraain Cana Coaunera coroaecuruhine cachauru.

Cachauru relaa Moisesane jaan- rauhi coitucueratiha Jesusone

¹⁷ Coatiha inara relaain nihalu Moisesane jaan rauhi jianein neeichene coina, cau turuhin nihaaun. Nihieichu inara relaaauruha *profetacurune* jaan jianequichene coina turuhaaun. Nenacaaen nejian, nii inara relaaauruhane jaan coitucuhiche esinae rauhijiriin jeelai amuritoheriine coina, 'Naaonjoain quete aite,' naain inara rai biha uun. ¹⁸ Esinae rauhijiriine inara rai aitoreeunni, jaiti niha dede, chauratane, naaonjoainurine que tiaaajoaain, coatiha aninoaerarinaai le erenaanejeein, satiin nii aitohane rijijieein situhane reentiaain, nii Cana Coaunera tenojoin Rauhi Inoaensi. ¹⁹ Nitohaniane jaun nii rauhi inoaensi caje leinjiin leeochoaauru fautaain nelatihei rijijieein nena rauhi tonoraelanaala nena, niheichu que leeochoaauru relaenihane, acate Cana Coaunera Cojoanona que jataain nelatenereein. Nete caohachaain tonoraain, nii aitoha Cana Coaunerane rijijieein ichaohin, esinae rauhijiriin leeochoaauru relaerate, jataain nelatineein nereein Cana Coaunera Cojoanona que. ²⁰ Rauhijiriine inara rai aitoreeunni, Moisesa aitoonjoan rauhi que cacha relaaurera aina fariseeocuru amurijiriin, inara rai Cana Coaunera aitoonjoan tonoraain rijijieein niicha icharatei ichaeneeichene, coatiha Cana Coaunera Cojoanona que ichaonaa naineriheicheein.

*Namute cacha aina obaecane caseteco coarihanine que cacha relaa Jesusone
(Lc 12.57-59)*

²¹ Inarate coitucuhiche: 'Jiaoriha sonajaain jaohichene. Sonajaain joerate caseteco coareein,' naauruha inara foerateerera rai ne. ²² Nena laen canu inara rai aitoon. Chunocoha namute cacha aina obajei, nii obaecane jaan jera aina rucujueein que suujua acatelanaala nenaate, caseteconein niha cureein. Jana rai nejera que 'Cha coitucuhchee,' naain ereite, caseteaeratereein nitohanai rucuhacuruhane coina nenacaauru- *Junta Supremacuru*. Jana, 'Cha que nelatihee inacojoeinte neei,' naain namute cachaauru que ereite, usi tabai jana nijiaoreein.

²³ Aihana jaun ii que suujua acatiha Cana Coaunerane coina chaelai amai que belaaaine coina Teenforo asae nena rori- *altar* ichoaene jana, ii cotaairiin niha chamute cachane que coaauquine, ²⁴ jauriaanejeein caohachaain neein ii cotaairicha ainane coina, nii rori acatiha nii iicha amai ratiriin, aina rucuhenuhu. Inae aina caohachaain rucuhequine baihate laen nainereei jelaiha cuhin nii rori- *altar* ichoae nii Cana Coaunera belaaaine jaan teine.

²⁵ Chunocoha inara amute cacha, cocoinanacaaihuru rai inara coulurujeein nihane, raotojoein aina ereein rucuhacuche, joesio rai inara colurujihane coataa. Aineeichenete folisiaa rai inara tiha joesione, caresero cuhane inara enoaaurureein. ²⁶ Nitohanein ichaeneeichenete nii caresero cuhane neriquicheein mituhelanaala, nii baaso ichaquichene coretequichene reentiaain. Esinae rauhijiriine aitoon inara rai.

Comasainelanaala nena ene dadaeniha cachane coina relaa Jesusone

²⁷ Inarate: 'Jiaonriha inara sinijeranelanaala nena ene dadaaichene,' naain inoaenlu inara relaaauruhane coitucuhiche. ²⁸ Esinae rauhijiriine laen canu inara rai aitoon. Chunocoha suujua cuhane ene jereein coarate, suujua cuhane nejelau ene que naosate.

²⁹ Inara nota osa que inara sarunaa jerihane nii inara nota que coaraain, inaraacha jerei caje amuuche, nabana inara nota coreniha baaso ichaquichene, inara notaacha usi jana cuelanaala, satiin inara jaberoco usi jana nitajihane coataa. ³⁰ Jana inara biji osa que inara sarunaa jerihane, coa nii inara biji turuaache nii inara sarueratenaa jerihane jaan que. Mucuhichene ajiniha caje amuuche. Nii inara bijiicha mocoelanaala, inara jaberocone maajeein usi tabai jana nitajihane coataa.

*Ene raain joeranihane, osa que nesaruha cachane que, cacha relaa Jesusone
(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)*

³¹ Chaen techu inoaenlu: 'Chunocoha comasai joeranihane, nii comasai jaohane jaan cocoiricha teeuche raite aina comasai jaohine,' naain inara relaaurelu. ³² Esinae rauhijiriine laen canu inara rai aitoon. Leeocha cacha aina ichoaenihane jana comasai

joerate, inae osa que nesarue. Jana nii quicha jaonojoin ene raerate, jerichanejeein osa que nesarue.

Cana Coaunerate coaraje, naain nohaniha cachane que, cacha relaa Jesusone

³³ Chaen techu inara inoaensihuru rai: 'Jiaonriha Cana Coaunera notaracae netiin, Cana Coaunera bajaain, rai chaelai benatequichene nihanatiin teneeichene,' naauruhane coitucuhiche. ³⁴ Esinae rauhijiriine canu inara rai aitoon. Jiaonriha joareein inacoojeein: 'Cana Coaunera coreniha,' naain ereeichene. Niheichu: 'Dede coreniha,' naain erenaa nainiheeiche, Cana Coaunera nelaurianaja niha dedene jaun. ³⁵ Niheichu atane coreniha nihanatiin nainiheeiche, nichaauraa Cana Coaunerane jaan nihane jaun. Niheichu Jerosaleen coreniha nihanatiin, Cana Coaunera nese nihane jaun. ³⁶ Niheichu inara couturi coreniha chaelai ichaquichene coina erenaa nainiheeiche, inara jerequichene que jichosiin, nesomaraain, naaonjoaain nenerihani inara coturijine jaun. ³⁷ Chaelai que: 'Icharihanuhin,' naaichene ichacuche. Jana: 'Icharihaauni,' naaichene coa ichacache. Nelatihei cha ichaeraanu rijitiin nohaneein irihacane. Niite baaso ne.

Soeraane, nerinanaa naineniha chunine que cacha relaa Jesusone

(Lc 6.29-30)

³⁸ Inarate inoaenlu: 'Chatohaneein inara soeraniha inara cunaitaaine, inara netonai cunaitaain nii inara soera sooche,' naauruhane coitucuhiche. ³⁹ Esinae rauhijiriine canu inara rai aitoon. Jiaonriha chatohaneein baasoneein teraquichene neurinanaa coaaquichene. Aihane jaun inara meri faohitotoanihanane, rai jera netonai icharatecuche. ⁴⁰ Chunocoha cocoainanacai rai inara colurujueein inara obiri ruluhane, nii jelaronaa bana inaraacha jiai inara obirine maajeein teeuche. ⁴¹ Inara que anajiin amaeratiha cocoainanacai, inara laurinelanaala nenaane, nii bajaane amuritoheriin amanaa nainequichene coarateein amaauche. ⁴² Inara caje niicha latei bajaain niha cachane, rai teeuche. Jana inara rai cainaane coina chaelai bajaain niha cachane, chunaelanaa rai niicha latei teeuche.

Cotaicha belaa in niha cachane coina cacha relaa Jesusone

(Lc 6.27-28, 32-36)

⁴³ Chaen techu inoaenlu: 'Inara belaichaauru belaa in, inara cotaihurera cotaihuche,' naauruha inara raine coitucuhiche. ⁴⁴ Nena laen canu inara rai aitoon. Inara que nejeratenacaauru belaihuche. Inara rohecaera rai Cana Coaunera bajaauche. ⁴⁵ Nitohaneein neeichenete, dedeeu nena Cana Inaca Cana Coaunera calaohineein neriquicheein. Acate enoto coaanae, cojoanoonetojooein nechu aansainein nenacaauru rai, caohachaa in nenacaauru rai, naaonjoainuri conaeranu que nihane coina. Chaen techu suujua coaraelanaala nenacaauru rai, suujua coaraain nenacaauru rai, naaonjoainuri rai elo letoae acaauru rai caohachanu que. ⁴⁶ Jana acaihaniji inara belaichaauruhacha belaaichene, chatohanai que jana inara belaaiche Cana Coaunera, inae cuu tihane bana. Coaracuche nachuhinti Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui bajaaurera netonai jataain nechu aansainein neeuruha natiin, nitohaneein ichaaoruhane. ⁴⁷ Jana inara belaaichaauruhacha rai raotojooein ereein, leechaauru aina raotojooein erelanaala, naaonjoaain neeichene, chatohaneeinna jana esinae rauhijiriin inara ichao coreein neeichene coaracurure cachaauru, Cana Coaunera coitucuruhi nihanatiinte, inara rijijieein neure. ⁴⁸ Aihana jaun caohachaa in rauhijiriin neeuche, aiha Cana Coaunerane rijijieein.

6

Caohacha ichaa cachane coina cacha relaa Jesusone

¹ Jiaonriha nechu raujiaain inara coaracuruha cachaaurune coinaacha cacha notaracae Cana Coaunera jerenohin ichaquichene. Nitohaneein neeichene coatiha chaque inara rai cainarinaain Cana Coaunera. ² Aihana jaun cha lateein nenacaauru coroatajanequichene, jiaonriha itolereneein cachaauru rai beein acaauru coroatajanequichene. Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaaurute cacha notaracae, nechu jataain

acaauru aina caohachaaain niha cachane coina, Sinacoca asaae, bero cuhane, naaonjoaain cacha belaihure. Jiaonriha acaauru rijijieein ichaquichene. Acaaurute nechu jataain aihure, acaauruhacha esenetaain, caohachaaain acaauru coaraa cachane coina. Nete inae caohachaaain acaauru coaracuruha cachaaurune que inae cainanohine acaauru rai.

³ Aihana jaun inara, cairichaihuru coroatajaniha cha teeichene, jiaonriha jataain inaraacha belaii rai niha natiin beeichene. ⁴ Nitohaneein esinae chuni que coarate-lanaala teeichene coaraanete, inara rai cainareein cana Inaca Cana Coaunera.

Cana Coaunera bajanaa que cacha relaa Jesusone
(Lc 11.2-4)

⁵ Cana Coaunera bajaachene, coa bajaauruha Cana Coaunera coitucutoha nocoet-onacaaurune rijijieein bajaache. Acaaurute sinacoca asaae, joareein bero cuhane, naaonjoaainu neechuru Cana Coaunera bajaare, nechu jataain caohacha ichaa no-coetiin aihuruhane coaracuruha cachaaurune coina. Nete nii coaracuruha cachaaurune coina aihuruhaneecha que, inae cainanohine acaauru rai.

⁶ Nete laen ii Cana Coaunera bajanaa jereeine, caohacha jelai netiin coaraeniha chunine jana, bujuaihu ucuha cuhane netiin ii Inaca Cana Coaunera bajaaine caohachae. Nitohaneein chuni que necoharaeratelanaala netiin bajaachene coaraanete, inara rai inaraacha bajai tereein ii Inaca Cana Coaunera.

⁷ Cana Coaunera bajaachene, coa acaauru rai ecaantocuru bajaee bajaecuruha araai saain Cana Coaunera coitucuhichurune rijijieein joaenreen ereerejeein bajaache.

⁸ Aihana jaun jiaonriha acaauru rijijieein neeiche inarane.

Cana Coaunerate, caje bajaachene ajiniha inara suujua cuhane inaraacha latei latequichene coitucue.

⁹ Aihane jaun Cana Coaunera bajaachene:
'Satiin canacaanu Inacaneein dedeeu nena Ofa,
Iineein neeine coitucuurumiin satiin cachaauru.

¹⁰ Turuhine Ii Cojoanona.

Caa chauratane que iicha jerei ichacurumiin,
dedeeu ichacuruhane rijijieein.

¹¹ Cojoanoonetoejin canacaanu rai lenone ocoteeu.

¹² Baaso ichacaaunne,
canacaanu que ii suujua acateeu,
canacaanu rai baaso icharaauru que,
canacaanu suujua acatichaanune rijijieein.

¹³ Jiaonriha osa que nesaruhin
nihacaanune nainatejeein neeine.
Canacaanu caje moconajaera sitaau.

Inae,
naain Cana Coaunera bajaache.

¹⁴ Inara rai baaso icharaauru que, inara suujua acateein, acaauru aina caohachaaain neeichenete, Cana Coaunera netonai inara que suujua acatena nainereein. ¹⁵ Jana inara rai baaso ichaaain neeuruha leeochoaurune jana, acaauru que inara suujua acateneeichene, Cana Coaunera netonai inara osa que suujua acatenereein.

Suri noitelanaala netiin Cana Coaunera bajaauruha cachaaurune que, cacha relaa Jesusone

¹⁶ Inara suri couu netiin Cana Coaunera bajaachene, jiaonriha aihuruha Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaaurune rijijieein, nechu inara suri couu neeichene coaracuruha cachaaurune coina coa cunaitenaa meri tocohanein inara meri tihache. Inae nitohaneein ichacuruhane coaraain acaauru belaichuruha cachaaurunete, nii acaauru belaichuruhanecha que inae cainanohi ne acaauru rai. ¹⁷ Jana inara, inara suri couu netiin Cana Coaunera bajaachene, inara meri culejeein neruujueein raotojoein bajaache, ¹⁸ inara suri couu netiin Cana Coaunera bajaachene que nainacuruha cachaaurune coataa. Nii banate laen leinjiin Cana Coauneraacha inara belaicheein, inara suri couu netiin bajaachene coreniha.

Dedeeu raoti ichaonaanaja
(Lc 12.33-34)

¹⁹ Coa caa chauratane que raotiin nenea coacuhin, coriquihona neein itolere ru-cuhele sirina coacuhin nihache, inara rai cojoanojoiin nitajeein, basijiaaurureein asijiautooru, naaonjoanrichaaine jaun. ²⁰ Caa chauratane que caohachaaain nenea coacuhin mainajeein amihaneein coriqui taaojiaaichene jianein, nii aaichene rijijieein mainajeein Cana Coaunera rai itolere caohachanu ichana que amihaneuechete dedeeu inara rai cainanohinemii. Nii dedeeu laen asijiatooru nihanatiin turuhin inara basijiauna nainerinaain. Niheichu cojoano, ecu enohin aasaena nainerinaain. ²¹ Nitohanihane jaun jauriaanejeein caohatiin coaacuche, inara ichao rai inaraacha ichanenu que. Inara ichao rai jataain nelateineein niha coriquine esenetaaichene acaacha ichacuche. Jana inara ichao rai nelateineein niha Cana Coauneraacha icharatenohine esenetaaichene acaacha ichacuche.

Cacha jaberoco conaeranein niha cacha suujua
(Lc 11.34-36)

²² Inara notate inara suujua que itolere inaraacha coarai coitucueratera ne. Aihana jaun inara nota que inaraacha coarai coitucuhin, ichaquichene caohatiha inara suujua tonoraai ichaeneeichenete jianacoon neriquicheein. ²³ Jana inara nota que baasonihane coaracuichene saijieein, inara suujua nii baaso ichaquichene jerihane rijitoejin baaso ichaquichenete, nocohenaanau nijiaonreein inara suujue.

Coriquiicha que coacuhin Cana Coaunera jerenohi ichana jereniha cachane
(Lc 16.13)

²⁴ Nihei chuni coroatajai curuaana letononeein nenea nainei. Leinjiin belaaain acaacha ere tonoraain, nii leeocha que jaolequiin nere tonoraenerihane jaun. Nii rijijieeinte Cana Coaunera sacunaa nainene cacha, coriquiicha que coacuhin nihane.

Jerihane rijijieein ichaonacaauru cachaauru ichao beraiha Cana Coaunerane
(Lc 12.22-31)

²⁵ Nitohanihane jaunne inara rai aitoon. Coa lenoneein acau cohin ichaohichene jaanu, inara cajione, naaonjoain que nererojoecaeriin nihache. Tana lenone amurijiriin nelatiha inara ichaone jana, cajione amurijiriin nelatiha inara jaberocone coitucuhin neeichene. ²⁶ Coaracuche nachuhinti temule jaain niicha quiineuri taojiaain rucuhacuruhane jaanu coloheri siriin naaonjoaain neeururiha tajaecuru. Nete laen cana Inaca Cana Coaunera, lenoneein ichaauruhane coina acaauruhacha quiine tein ne. Inarate nii tajaecuru amurijiriin jataain nelateein neeiche. ²⁷ Inaaonjoan sanein niha natiin itolereenein suujua cuhane coaauca cachane niha natiin, nichao cariaain ichaonaa nainihe. ²⁸ Chanuna inara cajione que nererojoecaeriin neeiche. Coaracuche nachuhinti ajenacuru niicha jiaaenine que nichanaa ichaain, amihaneein, naaonjoane que airijiin omarohin, jataain cahatonanaain ujuanein naaonjoaain neeuruhane. ²⁹ Jana rey Saloomon, coatihanihi aihuruha ajenacurune rijijieein niheiluh, caohati cajione que necoreetein nihalune saijieein. ³⁰ Tana mocohin nitajeraai niha ajaenane saijieein, caohachaaain omarohin nihane jaanu tein niha Cana Coaunerane coitucuhichene. Chanuna jana chaen, nii amuritoheriin inara cajioneterichaain Cana Coaunerane esenetaeneechete, cha esenetana jeriheichuru cachaauru. ³¹ Nitohanihane jaun nainiheiche: 'Chaaque lenoneeinna acau cohin, necoreetein, naaonjoaain nerichaache,' naain que nererojoecaain nenea nainiheiche. ³² Cana Coaunera coitucuhichurute, niicha que nererojoecaain niicha sacunaa jere. Nete laen Cana Coaunera inaraacha latei latequichene coitucue. ³³ Aihana jaun Cana Coaunera Cojoanonaacha que coacuhin, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohin, niicha jereeicha ichaechajeein neeichenete, satiin caa inara rai aitocoaunne jaan terein Cana Coaunera. ³⁴ Jiaonriha eresi inaraacha ichaneni que coacuhin nererojoecaichene. Le janonaa bana nainein, canaacha ichaneni que coaaucaachenete caohachae.

7

*Jiaonriha leeochoaauru ichao coulurujueeichene**(Lc 6.37-38, 41-42)*

¹⁻² Coa leeochoaauru ichao coaraain coulurujueein nihache. Nabana nii leeochoaauru coulurujueeichene rijijieein, inara coulurujihha Cana Coaunerane coataa. Nii leeochoaauru coaraain neeichene rijijieeinte inara netonai coareein Cana Coaunera. ³ Chanuna aansijiin laojoiri ichaain baaso ichacuruha leeochoaurune coaraain, acaauru que ereein neeiche, inara, acaauru amurijiriin jataain baaso ichaain ichaohichene saijieein. ⁴ Inasiina jataain amurijiriin leinjiin enuha jaberoco que funojoi niha ii notane saijieein, 'Jereune ii nota que nenea utoone rocoe,' naain erenaa nainereei inejera rai. ⁵ Cha coitucuha nocoetohine saijieein cha coitucuhi. Jauriaanejeein nii ii nota fuera enuha jaberoco rocohin jaaote, caohatiin coaraain nii inejera nota que nenea utoone coaraain rocohi.

⁶ Coa remaaecuru rijijieein nenacaauru rai, inara que banijiaain Cana Coaunera tenojoin tihache. Nabana inara coinetein inara cunaitauruhane coataa. Niheichu coosi rijijieein nenacaauru rai, inara rai nelateein nenea nii Cana Coauneraacha tei tenaa nainiheiche, que jaolequiin chaque nelatihei rijijieein coaracuruhane jaun.

Cha latein bajaera raite terein Cana Coaunera

⁷ Cana Coaunera caje cha latein bajaachenete, inara rai inaraacha latei terein. Cha latein ariin bajaera raite, cha teein ne Cana Coaunera. ⁸ Nii rijijieein techu latein rene cuha cachane, rae Cana Coaunera. ⁹ Coaracuche nachuhinti inara caje lenone bajaa inara calaohine, rai ajeri telanaala lenone caohacha teeichene. ¹⁰ Ainihane inara caje ate bajaane, rai acano telanaala rai iniho caohacha teeichene. Nii amuritoheriinte, cha latein caje bajaa cachane rai caohacha teein ne Cana Coaunera. ¹¹ Coaracuche nachuhinti inara netonai baasoneein inara suujua coaraain ichaohichene saijieein, cha bajaain niha inara calaohichurune, cha caohacha teein naaonjoaain neeichene. Nii amuritoheriinte cha caohacha teein nereein inara rai Cana Coaunera, caje cha latein bajaachene.

¹² Nitohaniane jaun inara aina caohachaain neeuruha leeochoaurune jeriquichene rijijieein, leeochoaauru aina caohachaain neeuche. Nitohanein ichoi cinate aite nii rauhi aina *profetacuru* inoaensihuru laenanajoi. Aitoha nii rauhine rijijieein ichaoha cachane coina.

*Ichaonaa coero aina cacha itajera coero**(Lc 13.24)*

¹³ Nii jaratoelanaala nenea coero aina acuujuu siricha jeroon enooche. Nii cacha ichao itajeranu que nenea bacuujuu aina rai coerote, jaraaotokane jaun cuhane cuhin arajiin nitajeeure cachaauru. ¹⁴ Jana ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nenea rene cacha turuaera bacuujuu aina rai coerote, aansijin jaratohelanaala. Nii jaunte caaintatoha ecu turuha cachane jaun, corotajajeeincha turuujue cacha.

*Ninaa caje enuha baaso coitucuhacane**(Lc 6.43-44)*

¹⁵ Caohachaain necohalajiin neeuche, nii Cana Coaunera coitucuha nocoetiinchuru erenacaauru casajeeuru que. Acaaurute turuureein nii Cana Coaunera coitucuurera tocorijianeichuru inara rene. Nete acaauru suujua cuhane, inara ichao itajeranu baaso uhaain inara rene turuureein. ¹⁶ Inarate nainequiche coitucunajaaiche acaauru ichao cajene. Coatihha inoeri que inaana nainiheei oja, niheichu meseri que inaana nainiheei acusa. Nii rijijieeinte cacha baaso caje ocoona nainene ichaonaa caohacha. ¹⁷ Nii rijijieein techu satiin temule caohacha, caohacha que inacae. Jana enuha baasote, jerichanejeein baaso que inacae. ¹⁸ Satiin temule caohacha baaso que inaana nainiheei. Jerichanejeein chu caohacha que inaana nainiheei enuha baaso. ¹⁹ Satiin enuha baasooru-baaso que inaanacaaurute, inae sauhin moconojoiniha cureein. ²⁰ Nii rijijieein techu

acaauru ichao caje cacha caohachaneein, cacha baasoneein, naaonjoaain ichaaoruhane coitucuriquicheein.

Coatiha satiin cachaauru, Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaaorurinaain.
(Lc 13.25-27)

²¹ Coatiha satiin canu rai: ‘Canu Curuaanaa,’ naain erenacaauru, Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhin ichaonaa nainecururinaain. Canu Inaca Cana Coaunera jerenohin icharate laen, nainereein rai Cojoanonaa que ichaoha ne. ²² Inae nii cojoanonaa que turuhane banate, arajiin cachaauru nesoone caaun: ‘Curuaanaa, Curuaanaa, canacaa-nune ii coitucuuruha cachaaurune coina, ii que ereerejetocaaanu, ii curuaa corenihane moconajaera letonocuru sitaain, arajii cojoelanaacojoai ichacaanulu,’ ²³ naauruha canu raine janane: ‘Coatiha inara coitucuhaaun, naain cacaje amuuche baaso ichajeein ichaonacaauru,’ naain acaauru sitareeunni.

Canu ere aonaain caintoonjoan icharate, chabana nitajenereein
(Mr 1.22; Lc 6.47-49)

²⁴ Nitohanihane jaun canu ere aonaain caintoonjoan icharate, leinjiin cacha jataain nainaan niicha ichai coitucuhi nena, enuha suujui caohacha que banesijiateein, ucuacaain temuhin neloheritihane jana, ²⁵ uha elone jaun tabaacoaa nucuhecuro aina uha cujuana tabaine jana, nii loreri inasine, enuha caohacha suujui que banesijiateein ucuacaain temuhin ichaa nii icharane jaun. Nii rijiicha canu ere aonaain caitoonjoa ichara cacha. ²⁶ Jana canu ere aohanra nii caintoonjoa ichaelanaala baaso ichajeein ichaonaate, leinjiin cacha aaso erenaa tonoraai, enuha suujui baaso que banesijiateein, araracaeriin temuhin neloheritihane jana, ²⁷ uha elone jaun tabaacoaa nucuhecuro aina uha cujuana tabaine jaun comohin nerataneein nitaje nii loreri. Nii rijiicha canu ere aonaane saijieein caitoonjoan tonoraain ichaelanaala nena cacha,” naain jetao cachaauru rai ereereje Jesuso.

²⁸ Niritiin acaauru rai beebejiha Jesusone jana jetaote, jataain cojoelatoore satiin cachaauru, ²⁹ Moisesa aitoonjoan rauhi que acaauru relaurera amurijiriin, esinae rauhijiriin suujua caje coitucuhin aitohane jaun.

8

Cosibi caaun cunaitenaa cacha rautaa Jesusone
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

¹ Inae nii cachaauru relaane nainaan, ichatane ucuunno caje fauha uha Jesusone jana jetaote, arajiin sacuure cachaauru. ² Nii jana jetaote, turuha uhe leinjiin cacha cosibi caaun cunaitenaa. Aca jetaote, Jesuso rene turuhin nacatiha neseonriaain jetao:

“Ii jereeine canu rautaa caa canu cosibi cajera Curuaanaa,” naane jana jetao:

³ “Jerichaaun chujian. Ii caje amuhine caa ii cosibi,” naain biji que dadaa Jesusone rijieeoritiin, nii rai cosibi caje nerautaa somaraain ne nii cacha. Nitohanai cunai siricha cacha rohan nichuuntaain dadanaa naineniha chunine que airijiin, rohan nichuuntaain dadae Jesuso. ⁴ Nitohaneein rautaa jetaote:

“Aonaau. Jiaonriha chuni rai catohaneein ii rautaa nihanune beenera. Raujiaaincha nii Moisesa aitoonjoan rijijieein, Cana Coaunera belaiha saseredote rai iicha teeni amaain cunihunte caje inae nerautaa coaracurumiin cachaaurura. Chaen techu inae nii ii cunai caje nerautaa somaraain leeochoauru rohan turunaa naineeine coaracurureein satiin cachaauru,” nae rai Jesuso.

Romanocuru rai soondarooru curuaanaa letono rautaa Jesusone
(Lc 7.1-10)

⁵ Inae Caferenaon turuha Jesusone jana jetaote, rene turuhin jetao:

⁶ “Curuaanaa, canu letononeein nenaate cunaiteein ne canu loreri asae, itolereneein jiuohin cunaacoaa rai jaberocone jaun,” naain Jesuso rai biha leinjiin Romanocuru rai soondarooru curuaanaane jaun jetao:

⁷ “Inae rautaa urichaaunni,” naa rai Jesusone jaun jetao:

⁸ “Curuaanaa, coatiha chaque ichei nelatejeehaaun canu loreri asae turuha uhine coina. Raujiaaincha nii cunai sitaau canu letono caje, aihute nerautamiin. ⁹ Nitohaneeinne canu letoaain neeuruha canu curuaanaacurune acaauru ere tonoraain neeun. Nii rijijieein techu, neure canuhacha letoaeni soondarooru. Leinjiin letoaanunete quere tonoraain cue. Jana leeocho cotihacaunnete uhe. Chaelai ichaa canu letonone coina letoaanune techu ichae quere tonoraain,” naa Jesoso rai Romanocuru rai soondarooru curuaanaane jana, ¹⁰ cojoelatiin jetaote: “Esinae rauhijiriin coatiha nihei chuni Israeli cocoaicha, caa cacha rijijieein jataain quesenetaera coarahaan chabana. ¹¹ Esinae rauhijiriinte enoto mitu nichajai, enoto so nichajai, naaonjoainuri cajeeuru arajiin uhin, Abaraan, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri aina raotojoein turuhin lenonecureein, inae Cana Coanera cojoanona que turuhane bana. ¹² Jana Israelitaauru tabaaurute, rai cachanu que ranajaain nihalu Cana Coaneranerane saijieein, inae Cana Coanera cojoanona que turuhane bana, nocohenaanau jaoleneein chanaa curureein nesooone caaun,” nae jetao aina cunacaauru cachaauru rai Jesoso.

¹³ Niritohane baiha jetaote:

“Chajaain chenenajaun caunihute, nii esenetaain jereeine rijijieein nerautamiin ii letono,” nae Jesoso. Nii rijieeoritiin jetaote, inae nerautae nii soondarooru curuaanaa letono cunaitena.

Fedoro tano rautaa Jesusone

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Nii baiha jetaote, Fedoro loreri asae turuha cuha Jesusone jana jetao, ecu sininaja ichoae ajaa caaun cunaiteein niha Fedoro tanone jana eruuruha cue. ¹⁵ Inae ecu turuhin nii cunaitena biji mucuha Jesusone rijieeoritiin jetao, inae caje amuha nii ajaane jaun, nerautain nimichuhin acaauru rai lenone chalue.

Arajii cunaitenacaauru rautaa Jesusone

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ Inae nocohejihane jana, arajiin suujua cuhane coitucuhuhichuru siriin caaun cunaitenacaauru uhaain turuuruha cachaaurune jana jetao, nereecha que nii cacha suujua cuhane nenacaauru coitucuhuhichuru sitaain, satiin cunaitenacaaurune maajeein rautaacoae Jesoso.

¹⁷ Nitohaneeinte ichae Jesoso,

“Acate turureein

cana caje cana osa aina

cana cunainunru itajihane coina,”

naain besihalu Cana Coanera ere bera inoansi Isaihasine nainaane coina.

Jesoso aina cunaa jereraauru

(Lc 9.57-62)

¹⁸ Nii jana arajiin curuhacaain neeuruha cachaaurune coaraane jaun jetaote, nemuri jerau amaauruha aina nerelanacaaurune coina acaauru rai aite Jesoso. ¹⁹ Nii jana jetaote, rohan nichuuntaain jetao: “Curuaanaa, ii ainane unaa jereeun, chunijiun cuhine jaun niha natiin,” naa Jesoso rai Moisesa aitoonjoan que cacha relaerane jana jetaote:

²⁰ “Arolarihurute sininajaanu siriin naaonjoaunre. Jerichanejeein techu sininajaanu siriin naaonjoaunre tajaacuru. Nena laen canu Cana Coanera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaanne, nene canu rai chunijiun nesurucuaanne jaanura,” nae jetao rai Jesoso. ²¹ Nii jana jetaote, aina nerelanaa netonai jetao: “Curuaanaa, inae oha canu inacane janane conautichaaune baiha ii aina ureeuni,” naa raine jaun jetao:

²² “Niriimiin. Canu sacuhachaaute ecu nejesinajeein Cana Coanera coitucuhi nesinanejeein ichaauruhine ooruhane reentiaain,” nae jetao rai Jesoso.

Cujuana aina fichafichanaa suruaa Jesusone

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Niritiin jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin bote cuhane fauhin jelai caje amue Jesoso. ²⁴ Nii jana inae bote cuhane cuujueeuruhane jana, uha cujuana tabai aina fichafichanaane jaun jetaote, enohe bote cuhane acau. Nii jana jetaote, tonajelanaala bote cuhane siniiniicha Jesusone jana ²⁵ nocoain jetao:

“Curuaanaa, inae nalunaa jerichaache. Chajaain caa acau caje cana ichoterateeu,” naauruha aina nerelanacaaurune jana jetaote:

²⁶ “Chanuna jataain nesooneeiche. Jataainachura ansijieeinijin cha esenetaenee-ichete,” naain nimichuhin cujuana aina fichafichanaa suruaa Jesusone jaun jetao, inae neniha fichafichanaane jaun raotojoein cuujueure. ²⁷ Nii jana cojoelatiin jetaote:

“Chatohanaineeinna ne caa cacha, cujuana aina cucuana cuhane niha natiin nere tonoraain nesuruhane coina,” naaure jetao ecu nejesinajeein aina nerelanacaauru.

Cadara batane que coroatajai suujua cuhane coitucuchuhi sirichaauru rautaa Jesusone
(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Inae nemuri jerau aina nerelanacaauru aina jiniiquiin Cadara batane que turuha Jesusone jana jetaote, atanebana jelai caje cuhin jetao, coineteceure coroatajai cachaauru, suujua cuhane coitucuchuhi sirichaauru. Acaauru jetaote, enaacha cacha cunaitaane jaun, nene chuni nii neeurunaja bero cuhane amui. ²⁹ Acaauru jetaote:

“Coa canacaanu rene turuhin canacaanu rerohecaa Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Nechu jataain canacaanu rerohecaain, canacaanu cairichaaaine coinete, jaiti cojoanona que turuenihane jana turuhicha,” naaure jetao ehequiin. ³⁰ Nii jana ecu rohan arajiin lenoniha neeuruha coosichurune jaun jetaote:

³¹ “Caa cachaauru suujua caje canacaanu sitanaa jereeine, nii coosichuru suujua cuhane canacaanu letoaaura,” naauruha Jesoso rai, nii cachaauru suujua cuhane nenacaauru coitucuhichurune jaun jetaote:

³² “Taa coosichuru suujua cuhane cunichuchera,” naain jetao nii coitucuhichuru letoae Jesoso. Nii jaun jetaote, nii cachaauru suujua caje mituhin, coosichuru suujuaniha enooruha nii coitucuhichurune rijieeoritiin jetao, satiin ramarau nemarotihacoain nereeonohin ohacoaure nii coosichuru.

³³ Nitohanihane coaraain jetaote, jelai caje sorohin jetao, neseu turuhin nii coosichuru suujua niha enooruha coitucuhichurune jana, ooruha coosichurune beure nii coosichuru beraihurera cachaauru. ³⁴ Nii jaun jetaote, satiin nii nese caje cuhin, nii niha Jesusone jaaun rene turuhin coaraain jetao, rai aitocure chajaain jelai caje amuhane coina.

9

Jiurona cacha rautaa Jesusone
(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Nii baiha jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin bote cuhane fauhin cuhin nemuri jerau ichaohalune jaaun Caferenaanon turuha cue Jesoso. ² Inae ecu turuuruhane jana jetaote, nela cuhane leinjiin jiurona cacha turuaa cuuruha Jesoso rene cachaaurune jana, jataain rautaane esenetaain aihuruha nii cachaaurune coaraane jaun, nii cunaite-naa rai jetao:

“Nelararajiaaura cacalabi. Inae ii osa caje ichoteratenohi neeicha,” nae jetao rai Jesoso.

³ Nii aonaain jetaote:

“Chanuna caritiin Cana Coaunera baijiaraanu rijitiin ere caa cacha,” naain jetao suujua cuhane coarajeeure Moisesa aitoonjoan que cacha relaureraauru tabaauru. ⁴ Nejetaote niritiin baasoneein suujua cuhane coaauruhane coitucuhane jaun jetao:

“Chanuna baasoneein itolere bana inara suujua coaraquiche. ⁵ Chaa quena caaintare: ‘Inae ii osa caje ichoteratenohineein,’ naenihacane: ‘Chajaain nimichuhin chela seriin amuun,’ naacane. ⁶ Coarajeeuche nachuhintine, canu Cana Coaunera Calaohi- cacha

caje nejanoanaa nichaaunne cocoaainan letohanojoinichaaun osa caje cacha ichoteratichaaunne coina, caa chauratane quene coarate inara que,” naa acaauru raine baiha jetaote, nii jiurona cacha rai jetao:

“Chajaain nimichuhin chela seriin chenenajaun cauninura,” nae nii jiurona rai Jesoso. ⁷ Nii rijieeoritiin nimichuhin jetao, rai nenajaun cauha cue nii jiurona cacha. ⁸ Nii coaraain jetaote, rai suujua rauhi inaaoritelanaala que casiin Cana Coaunera coroaacure. Nitohanai ichana nainiha cachane jaanu teein niha Cana Coaunerane coaraain.

Mateeo cotihaca Jesusone

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Nii jiurona cunaitenaa rautaane jaan jelai caje uhin canu- Mateeo nichaaunne, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaanune jaan rori ichoae lauhecohanune jana canu coaraainte:

“Chajaau canu aina,” naain canu cotihaca Jesusone jaun, nii rijieeoritiin nimichuhin Jesoso aina cuun.

¹⁰ Nitohaneein kuhine canu loreri asae turuhin, satiin aina nerelanacaauru aina curuaaecaain Jesoso coroaateun. Nii janate ecu canacaanu rene turuhin nelauriaain lenonecure jataain arajiin Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui bajaaurerauru canu leochaauru, chaen leochaauru cachaauru- nechu aansaineein ichaonacaauru, osaaonacaauru, naonjoainuri. ¹¹ Nii coaraainte Jesoso aina nerelanacaauru rai:

“Chanuna caa *impoestonu* que coriqui bajaaurerauru aina, caa osaaonacaauru aina lenone caa inara relaera,” naauruha fariseeocurune ¹² aonaainte:

“Coatiha coichaera latecuruhi raurohin nenacaauru. Leinjiin cunaitenacaauruhachate coichaera latecure. Nii rijjieein canu latecuruhi caohachaaain ichaoha nocoetonacaauru. ¹³ Chajaain nii Quiricha Inoaensi kuhane: ‘Coatiha chelai sohin mocohin que canu belaaichene jerinaaun. Raujiaaincha jiniiquiin cairichaaajoaain ita coaraain ita belaaain neeichenena jereun,’ naain laenanohi nihane jaan que nerelanihuche. Aihane jaun, coatiha nii caohachaaain ichaoha nocoetonacaauru cotihaca uhaaun, osaaocuruhane coitucuhin nichao coreein caohachaaain ichaonaa jereraaurune cotihaca uun,” nae fariseeocuru rai Jesoso.

Suri couu neein cosinacaain Cana Coaunera bajaauruhane

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Nii janate Jesoso rohan nichuuntaain:

“Chanuna fariseeocuru aina canacaanuhacha canacaanu suri couu netiin cosinacaain Cana Coaunera bajaacaanune jana, ii aina nerelanacaauru aihurene,” naauruha Joan Baotisita aina amuhemuhenaacaurune jana jetaote:

¹⁵ “Chasiina suri couu netiin cosinacaain inaderaaurure ene ranaa jerera beseta que cotihanohichuru, jaiti acauru aina niha nii ene ranaa jerera cacha natiin. Nete inae nii jianacoon teein cacha ranaa jerera nichaaunne mucuhin amaauruhane banate laen, suri couu cosinacaain niha cuurureein- nii beseta que cotihanohichuru.

¹⁶ Coaracuche nachuhinti, nihei chuni obiri enachasine soaain, cajione siri que counera. Nitohaneein nii obiri enachasine soaihanete, nii obiri enachasine asaaere nii cajione siri. Chaen caohachaaain nedanaa nainerihei nii obiri enachasine, nii cajione siri que couneraane. ¹⁷ Nii rijjieeinchu nihei chuni inae conaca que tiha coaeraine jana, kuhane ichonai tera. Nitohaneein kuhane teraa ichonainete naasaaree nii coaerai. Nitohaniane jaun, caohachae coaerai nejesinaneein niha coaeraine. Chaen ichonai, ichonai nejesinajeein nihane caohachae,” nae acauru rai Jesoso.

Jesoso cajione dadaera ene aina Jairo cacunu

(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Niritiin acauru rai ereereeca Jesusone janate, rene turuhin nacatiha neseeonriaain:

“Jataain enate nijioaen canu cacunu. Nete canu jiniichaaain uhin dadaaine na- coaaneein ichanareein,” naain Jesoso cotihaca leinjiin Jorioocuru curuaanaane jaun,

¹⁹ nii rijieeoritiin nimichuhin aina nerelanacaauru que corihaneraain caaijie cue Jesoso.

²⁰ Nii janate lechoonca coroata jaanacaain, rai jaberoco caje ichana jaohajeein niha leinjiin enene jaun, Jesoso rohan nichuuntaain caaijie cutiin cajione auha mucuuri:

²¹ “Caa rai cajione auha mucuhanuneecha caaunne nerautareeunni,” naain esenetaane jaun. ²² Nete rai cajione auha mucuhane jana nauriteriin nii ene coariin:

“Nelararajiaaura ene, jataain nerautaaaine esenetaain aaine jaunte inae nerautaaicha,” naa rai Jesusone rijieeoritiin, inae nerautae nii ene ichana jaohane caje.

²³ Nii ene rautaane caje cuhin, nii Jorioocuru curuaanaa loreri asaae turuha Jesusone janate, inae atane rucuhacuruhane rai neein cojoriinchuru coinaderaauruha cachaaurune jana turuhin:

²⁴ “Satiin caalai caje mituuche. Coatiha ohane jaun aihei caa ranuna, sinihane jaunte aicha,” naa acaauru rai Jesusone jana coenacure ecu neein coarajeeurera cachaauru.

²⁵ Nete coenacuruhane saijieein, jitariin nii loreri caje mitanajaane baiha, nii ranuna rene enohin biji que mucuhin michuha Jesusone jana nimichue nii ene. ²⁶ Nii coaraante ita rai beeuruha cachaaurune jaun, satiin jelai batane sacuritaain coitucunojoi ne nii o caje ranuna ichatiha Jesusone.

Coroatajai maosa rautaa Jesusone

²⁷ Nii ranuna ichatihane baiha caje amuha Jesusone janate caaijie cuhin:

“Jataain cairichaaajoaain canacaanu coaraaura Rabiri nefoerate,” naain eheehequiin sacuure coroatajai maosacuru. ²⁸ Nii janate inae loreri asaae turuhin, ecu enoha Jesusone jana rohan nichuuntaauruha nii coroatajai maosacurune jaunte:

“Caa maosa neeichene caje inara nota teein nihanune esenetaaichena,” naain acaauru caje bajaa Jesusone janate:

“Aihacaanura Curuaanaa,” naauruhane jaun, ²⁹ biji que acaauru nota dadaain:

“Nii esenetaaichene rijijieein conohine inara notara,” naa acaauru rai Jesusone rijieeoritiin, ³⁰ inae conoe acaauru nota. Nii jaunte:

“Coa leeochoauru rai caa inara nota teein nihanune bihache,” naain acaauru suujuatiha Jesusone saijieein, ³¹ jelai caje amuuru rijieeoritiin beeuruhane jaun, inae satiin jelai batane sacutaain acaauru nota teein niha Jesusone coitucure.

Erenaachara cacha rautaa Jesusone

³² Inae jelai caje amuuruha nii coroatajai maosacuru niicha rautaurine janate, erenaachara cacha, coitucuchuhi que suujuequiin nena turuaa ure Jesoso rene.

³³ Nii janate nii coitucuchuhi sitaa Jesusone rijieeoritiin, inae irihane nunuhete nii erenaachara cacha. Nii coaraante:

“Coatiha chabana catohanai coarahaacache Isaraeli lauri nichaachene janata,” naaure cojoelatiin cachaauru.

³⁴ Nete:

“Jeelai coitucuhichuru curuaanaate, caa catohanein coitucuhichuru sitaain niha caa cachane jaanu teein nera,” naaure ecu neein coarajeein fariseecuru.

Cairichaaajoaain cachaauru coaraa Jesusone

³⁵ Nitohaneinte neseuru cuhecujueein nenaanajauru nainein amuhemujueein, netaojiaain Cana Coanera rai rauhi que ereerecuruhane jaan coloheri sinacocacuru nainein cuhecujueein, Cana Coanera Cojoanonaa erena raotono que cachaauru relaain, itolere cunai caun cunaitenacaaurune maajeein rautae Jesoso. ³⁶ Nii jana cachaauru coaraa Jesusone janate, nii chaque nelatihei rijijieein beraicha colane nena carenero rijijieein amuhemuhecuruhane jaun cairichaaajoaain acaauru coarae. ³⁷ Nii jaunte:

“Jataainte esinae arajiin neeure cachaauru, Cana Coanera coitucunaa jereraauru. Nete nene acaauru relaeranura. ³⁸ Aihane jaun Cana Coanera bajaauchete neeine acaauru raain acaauru relaeranu,” nae aina nerelanacaauru rai Jesoso.

10

Aina nerelanaa nichaanune caje, lechoonca coroatajai nichaanune janijiin cocoinaa Jesoso afosotoneeine

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Nii jaunte lechoonca coroatajai aina nerelanaa nichaanune cotijiaain janijiin, canacaanu cocoinaain canacaanu letoae Jesoso, cachaauru suujua cuhane nenacaauru coitucuhichuru sitaain, itolere cunai caaun cunaitenacaaurune maajeein rautaacaanune coina. ² Nii lechoonca coroatajai afosotoorunu que niicha cocoinai nichaanunete, jauriaanejeein Simoon Fedoroneein acaauruhacha curuaatei, rai nejera Anderesi, Saantiaao aina rai nejera Joaan Sebedeeo calaohineein nenacaauru, ³ Ferifi, Bartolomee, Tomasi, chaen canu Mateeo nichaaunne Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaera nichaaunlune, Arafeeo calaohi Saantiaao, Tadeo, ⁴ chaen jauriaanejeein Romanocuru que nejeratenacaauru aina nenaalu Simoon Seloteneein niicha curuaateuri, chaen nii baiha Jesoso coulurujueranu Jodasi Isacariote, naaonjoainichaanu.

Cana Coaunera Cojoanona que cachaauru relauruhane coina aina nerelanacaauru letoaa Jesosone

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Nitohaneein nii lechoonca coroatajai aina nerelanaa nichaanune letoaainte canacaanu suujuate: “Coa nii Cana Coaunera coitucuelanaala ichaonacaauru atane que cuhache. Niheichu Samaria cocoaichacuru rene niha natiin coa turuhache. ⁶ Ucuuae cuelanaala, Cana Coaunera cachaneein nitajerai nenacaauru Israeli cocoaichacuru rene cunichuche. ⁷ Chajaain ucuuae cuhin, inae nichuutaa Cana Coaunera Cojoanonaane benichuche acaauru rai. ⁸ Chaen cunaitenacaauru rautaain, onacaauru nihanatiin ichateein, cosibi caaun cunaitenacaaurune maajeein rautaain, cacha suujua cuhane nenacaauru coitucuhichurune maajeein sitaache. Inarate core colane nitohanai ichana nainequichene jaanu raain neeiche. Aihana jaun nitohanai ichaain neeichene, coa core bajaache.

⁹⁻¹⁰ Coa inara coriqui, inara atora, inara cajione necoreeteichene jaanu, inara safato, inara biji achune, naaonjoainuri amaain cuhache. Niha rauhi, amihanenacaauru coroaateeuruha cachaaurune coina. ¹¹ Leinjiin neseu, nenaanajaun, naaonjoainu turuhichene, chunocoha caohachaain inara raera cacha ariin, rai loreri asaae neeuche jelai caje amuhichene reentiaain. ¹² Inae nii loreri asaae turuhichene neein, loreri asaae nenacaauru rai ereein turuuche. ¹³ Nii jana raoti ichaonaa que ichaonaa jerecruhanete, raotojoein inara raaurureein nii loreri asaae nenacaauru cachaauru. ¹⁴ Jana caohachaain inara raelanaala inara aohana jerecurenihane, nii loreri caje, chaen nii nese caje, naaonjoaain caje inara amuneein inara tija que nena utoone rihariaain ratiriin amuuche. ¹⁵ Esinae rauhijiriin acaaurute cana janonaa besaute que inae tihane bana, Sodoma, Comora, naaonjoainuri batane que ichaonacaauru amurijiriin caseteco coaracurureein.

Mucunojoinecuruhane coina arichacuruhane

¹⁶ Aonacuche, canune inara letoaain janolari mululune jana situha cuha irine rijijieein cuhichene coina. Aihana jaun cacha cunaitaane coina nainaa acanone rijijieein cunichuche. Chatohaneein teraane nihanatiin nerinanaa naineniha serorine rijijieein. ¹⁷ Aihane jaun caohachaain nainaan nechalajiin cunichuche. Cocoinanacaaihuru rai inara teeuruhane janate, sinacoca asaae inara amaain inara bisiin, ¹⁸ coberenadorocuru rene inara amaain, *reychuru* raine maajeein inara amaurureein canu coreniha. Nii janate canuneein nihanune coitucuerateriquicheein acaauru que, chaen nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru quene maajeein. ¹⁹ Inae cocoinanacaihuri bijiu inara teeuruhane, coa acaauru tonoraain ereeichene jaanu que tonajianche. Inae ereeichene coina neeichene janate, Cana Coaunera Suujue, inara rai ereeichene jaanu

terein. ²⁰ Aihane jaun coatiha inara ecu ereriheecheein. Cana Inaca Cana Coaunera Suujuete inara coreniha ecu erereein.

²¹ Nitohanerichaaaine jaunte, rai nejeraauruhacha, nejeraauru terein ateinanohi-
neeuruhane coina. Nii jana rai inacaauruhachate, rai calaohichuru terein co-
coainanacai rai. Nii jana acaauru calaohichuruhachate, inacaauru que nejerateein
inacaauru teeurureein ateinanohineeuruhane coina. ²² Satiin cachaauru caa chauratane
sacuritaain canu coitucuelanaala nenacaaurute, canu coreniha inara que nererojoecaa
cuurureein. Nete nii esenetaane jianelanaala, atiin satono que tiaain jerichanejeein
sacuera nichotereein. ²³ Leinjiin neseu turuhichene jana, inara rerohecaain inara
mucunaa jerecuruhane, leeocho neseu cuhin sorooche. Esinaene aitoon. Jaiti Israeli
nefoerateeuru sacuritaain turuheneechene janane, canu inara ichohaichaniha ecu
turuureunni canu acaihaniji Cacha Calahineein nejanoanaa nichaaunne.

²⁴ Niheichu rai relaera amurijiriin nenea nainihe i aina nerelanaa. Niheichu rai
fatoroon amurijiriin nenea nainihe rai cachaneein nenea. ²⁵ Relanojoneein ne-
nacaauru, acaauru relaera rijjijeein neeuruhine. Jana letononeein nenacaauru acaauru
curuaanaa rijjijeein neeuruhine. Canu inara Curuaanaa neein inara relaera nihanune
que moconajaera Beelseboo niha canu beeuruha natiin, tonacururiha jana inara que.

Coasinacainein niha ohacachene baiha cana itajeranein nenaane
(Lc 12.2-7)

²⁶ Aihane jaun, coa cachaauru coasichache. Coitucueraelanaala, asinojoneein
chaachaain niha chunine niha natiinte, coitucunojoiniha cureein. ²⁷ Jana caa coitu-
cueraelanaala nenea nii chuni aonaenihane jana, caa caitoonjoan coitucuerateeuche
satiin cachaauru urichoo netiin. ²⁸ Coa inara atinana naineraauru que casihache, inara
atinaauruhane baiha chabana satonoelanaala neeni janonaa que neeni, inara suujue
itajenaa nainecurenihane jaun. Nete laen nainequiche chabana satonoelanaala nenea
usi jana inara jaberoco aina inara suujue itajeranu neein nenea- Cana Coaunera que
casiin neechene.

²⁹ Tana nii chaque nelatejeeane que airijiin leinjiin moneda que coriha coroatajai
tjaelinaane coitucuhichene. Nete jereniha cana Inaca Cana Coaunerane nii leinjiinjin
nitajenaa nainecurene. ³⁰ Nii amurijiriin inarate, inara couturijine maajeein leinjiana
leinjianaain janiinojoneein ne. ³¹ Aihane jaun coa casiin ichaohache. Inarate jataain
tjaelinaacuru amurijiriin nelateein neeiche.

Cachaauru que Jesocurisito coitucuerateeurera
(Lc 12.8-9)

³² Chunocoha cachaauru que canuneein nihanune coitucueranein, canu cachanein
nihane coitucueratera ne, acaentonai coitucuerateereunni dedeeu nenea Ofa Cana
Coaunera acatiha neein. ³³ Nena laen canuneein nihanune coitucueranein canu
cachanein nihane saijieein, canu coitucuerate lanaala nenea que acaentonai coitu-
cuenereunni Ofa Cana Coaunera acatiha neein.

Ita caje cacha lerueranein niha Jesusone
(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Coatiha raoti ichaonaanaja turuaa uhaaunlu caa chauratane que, ita que nerero-
joecain ichaoha cachane jaane turuaa uunlu. ³⁵ Nitohanihane jaunte, rai inaca que
nejeratiha rai calaohine jana rai neba que nejeratereein rai cacunu. Jana rai nebaene
quete nejeratereein rai nacana. ³⁶ Nitohaneente nechu naraaicha que nejeratenaanein
neeurureein cachaauru. ³⁷ Rai inaca, neba, calaohi, cacunu, naaonjoainuri belaihane
amurijiriin cacoelainihane, nii chuni canu cachanein nenea nainihe. ³⁸ Itolere
necairichanaa abaantaain coroso que nerichaaunnine rijjijeein necairichanaa abaan-
taenihane, canu cachanein nenea nainihe. ³⁹ Nete laen canu, rai nichao ichoteratena
nainichaaunne coitucuhin canuhacha cohajeein nenea, nichao ichoteratereein canu
coreniha. Jana canu esenetaelanaala, canu colane nichao ichoteratena jerate rai
nichao itajereein.

Cainanohinerichaaïn namute cacha rai cha tera
(Mr 9.41)

⁴⁰ Chunocoha inara raerate canu raa aicheein. Jana caohachaaïn canu raerate canu letoaera raa aicheein. ⁴¹ Cana Coaunera letononiha leinjiin *profetane* coreniha caohachaaïn raain nenaate, *profeta* rai cainanohiniha rai namihaneone rijijieein nii raane coreniha rai cainanohiniha cureein. Chunocoha leinjiin cacha caohachaaïn nena raain neite, jerichanejeein nii cacha caohachaaïn nena rai cainanohinihane rijijieein, nii raane coreniha rai cainanohiniha cureein. ⁴² Chunocoha caa ena canu sacunaa nunuhetejeeureraauru rai, nechu jataain canu sacueranihane coreniha le eraurujeein conacai tein nei raite, esinae rauhijiriin cainanohiniha cureein,” nae aina nerelanaanichaanune rai Jesoso.

11

Jesoso rene turuuruha Joaïn Baotisita letonocurune
(Lc 7.18-35)

¹ Nii lechoonca coroatajai aina nerelanaa nichaanune relaane baihane, jelai batane que nenacaauru neseeuuru naineein cuhacaanu, Cana Coaunera beratenojoin erena beebejeein cachaauru relaa amuhemuheca Jesosone coina. ² Nii janate caresero cuhane netiin benaa caje itolere ichaa Curisitone coitucuhin aina amuhemuhenaacaauru letoae Joaïn: ³ “Iina esinae rauhijiriin, nii turuha uheneri Curisito niha. Aca neneeine beeune turuha leechane cohacaanu,” naain rene turuhin bajaauruhane coina. Nii jaunte letoanajaane rijitoejin aitocuruha rene turuhinne jaun:

⁴ “Chajaain caa inaraacha coarai, inaraacha aonai benichuche Joaïn raicha. ⁵ ‘Inae maosa neeuruhane caje conoa maosacuru notara. Bacosacuru niha natiinte, inae nichaauraain amuurera. Cosibi caun cunaitenacaauru niha natiinte, inae somaraain neeure cosibi cajera. Urichosaaecuru niha natiinte, inae enene erena aonacurera. Onacaauru niha natiinte, inae o caje ichanacurera. Jana cairichainejeein nenacaauru raite, Cana Coaunera beratenojoin erena beebejeein, nosa caje nichoteeururichaaïne beebeje. ⁶ Nerausiaaejeeinte neeure rai suujua corelanaala acanihane esenetaain acaacha cohajeein nenacaauru,’ naain benichuche Joaïn raicha,” naain Joaïn letonocuru letoae Jesoso. ⁷ Inae jelaiha cauha cuuruha Joaïn letonocurune janate:

“Chatohanai coaraa cuhichelu cacha areroo cuhin. Leinjiin jiarana nujua cujuana ichanohineein nerurujuanaana coaraa cuhichelu. ⁸ Ainihane leinjiin cacha, cajione caohacha que necoreteein neina coaraa cuhichelu. Inarate raotojoejin coitucuhiche, cajione caohacha que necoreteein nenacaauru, *reychuru* loreri asaae neeuruhane. ⁹ Chatohanai coaraa cuhichelu. Leinjiin Cana Coaunera ere bera *profetana* coaraa cuhichelu. Aiha laesinae, nii choae tacaain jataain leinjiin *profeta* amurijiriin nenaate esinae rauhijiriin coaraa cuhichelu. Acate Joaïn ne. ¹⁰ Nii Joaïn quete:

‘Canune ii ajiniha

cachaauru rai ereerecane coina
canu ere bera letoareeunni
turuhine jaanu rucuheranu que,’

naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha cuhane. ¹¹ Esinae rauhijiriine aitoon, satiin cachaauru caje nihei chuni cacha Joaïn amurijirii jataain nelateein nei, Moisesa que Cana Coauneraacha teratenojoi Cojoanona bana. Nete laen, ena turunaa Cana Coaunera Cojoanona, Joaïn fautaain nelatihei rijijieein nena, jataain nii Joaïn amurijiriin nelateineein ne.

¹² Turuhalu Joanne caje coauneeinte, enanetojoejin ena turunaa Cana Coaunera Cojoanona turuaera nichaanne que nejerateein itajenaa coaacure Cana Coaunera coitucuhichuru curuaanaacuru. ¹³ Satiin *profetacuru* aina Cana Coaunera aitoonjoaunru rauhite, nii turuha uheni Cana Coaunera Cojoanona coitucuerateein neeurelu, turuha Joanne que tiaaajoaain. ¹⁴ Inarate esinae rauhijiriin nacoaaneein turuha urichaaïn Irihasine que aitocuruhalune coitucuhiche. Acate nii Joaïn neein turuhelu. ¹⁵ Caa

aitocooaanne aonacurumiin urichonacaauru. ¹⁶⁻¹⁷ Caa cachaauru, enene cojoanonaa que nenaacaauru ichao bihanune jaannu coitucuhaaun. Aihuruha canaanaihuru nenaanaja cataaun nocoatijiaan, rai corihacuru rai eheehequin:

‘Raansaichene coina auno totihacaanu. Nete canacaanu auno rautaelanaala raansanaa jereneeiche. Inara cotijiaain, berane jaain inaderaacaanune jana, canacaanu aina inaderaaheeiche,’ naauruhane rijichuruha.

¹⁸ Nii rijijieein techu, turuha Joaan joaenreen lenone que lenonelanaala, bino conaa inaelanaala, naaonjoaaine jana, moconajaera suujue siriha beeiche. ¹⁹ Nii baiha turuhanu canu, cacha calaohineein nejanoanaanichaaunne jana, bino cohin, joaenreein lenone que lenoneein, naaonjoaineeinne jana, ‘Achotoritiin, ajetoriaaneein, baasoneein ichaonacaauru osaaonacaauru belaichaneein, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaaurera belaicha niha’ canu beeiche. Nete jataain itolere que nainaain, chaachaain niha Cana Coaunera caje coaraain, coitucunojoi ne niicha ichai,” nae Jesoso cachaauru rai.

*Caseteco coaracururichaain erenaa tonoraauruhi cachaaurune
(Lc 10.13-15)*

²⁰ Cojoelanaacojoai ichaalu Jesosone saijieein nichao coreein nacoaaunein Cana Coaunera coitucurenihai nii nese que ichaonacaauru cachaaurune jaunte: ²¹ “Jataainte cairichaojoaiche nohane, Corasiin cocoaichacuru. Cairichaojoaiche nohane Betsaida cocoaichacuru. Inara que cojoelanaacojoai ichaain coaratihanulune tocohaneein, Tiro, Sidoon, naaonjoain cocoaichacuru rai cojoelanaacojoai ichaain coaratihanulune jana nihanete, inae inoanlu nejeein inae nichao coreein, nacoaaunein Cana Coaunera coitucueraneein neeuruhane coarateeurure niicha jerenohin ichaain. ²² Nete inae coitucuhichuru coulurujueein casetecaeratihane jaan Cojoanonaa que turuhane bana, Tiro, Sidoon, naajoainunri cocoaichacuru amurijiriin caseteco coaraa curiquicheein inara. ²³ Jana inara, Caferenaaon cocoaicha neeichene, inacojoein caohachaain niha nocoetiin raotiin nena coaauquiche. Nete ohichene bana nocohena tabai jana nitajiha curiquicheein. Nii inara que cojoelanaacojoai coaratihanulune tocohaneein, Sodoma cocoaichacuru que coaratihanune jana nihanete, enanetojoein neeurure jelai cocoaichacuru. ²⁴ Nete inae coitucuhichuru coulurujueein casetecaane coina turuha Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhane bana, Sodoma batane cocoaichacuru amurijiriin caseteco coaraa curiquicheein inara,” nae cachaauru rai Jesoso.

*Canu esenetaerate raotojoein ichaoreein.
(Lc 10.21-22)*

²⁵ Niritohane baihate: “Itolere chauratane, dede, naaonjoaain Coauneraaneein neeine coroaajihanu jataaincha, Ofa, itolere coitucutoha nocoetonacaauru que iicha asii coitucuerateei cairichainejeein nenaacaauru quene jaunra. ²⁶ Aihara Ofa, nitohanein jereeine jaunte ichaacha,” naane baihate:

²⁷ “Canu Inaca Ofate satiin rainein nena teein ne carai. Nihei chuni Cana Coaunera Calahi cachaneein nejanoanaa nichaaunne coitucuera. Leinjiin Ofa Cana Coauneraachate cacoitucue. Niheichu chuni, Ofa Cana Coaunera coitucuera. Canu-Calaohineeichane coitucuun. Canu- Calahi nichaaune coitucueratenaa jerichaaunne jaunru que, coitucueratihanune banaachate, Canu Inaca Ofa Cana Coaunera coitucuurureein cachaauru. ²⁸ Nii inara baasoneein ichaonacaauru, inara nererojoecaeriin ichaonacaauru, inara osaaonacaauru, naaonjoaineeichene canu esenetaain canu sacuchena raotojoein ichaonaanaja te inara rai. ²⁹ Caa inara rai caitoonjoa esenetaain, Canu que nerelaain aihanune rijijieein ichaaoche. Coatihana chabana inara aina baasoneein nerinaaunni. Nii bana coatihana nitajerinaain inara suujue. ³⁰ Coatihana caaintai, caa inara rai caitoonjoa tonoraa cachane,” nae.

12

*Nebetacanaa cojoanonaa bana tirico inaa molooruha Jesoso aina nerelanacaaurune**(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)*

¹ Nii amuhemuhecaanne jaun, nebetacanaa cojoanonaa bana tirico cocana jana situha cuhacaanu Jesoso aina jiniiquiin aina nerelanaa nichaanune. Nii janane mijiitohacaanune jaun, situnacanejeein nii tirico moloonejeein rai nucuhe quihacaanu. ² Nii coaraainte:

“Nii ii aina nerelanacaauru coaraau. Cocoaeraa nebetacanaa cojoanonaa bana nitohanai ichara natiinte, inae tirico taihure,” naauruha Jesoso rai fariseeocurune jaunte:

³⁻⁴ “Tana lesajei que mijiitooruhane jaun, corihacuru aina jiniiquiin Cana Coanera loreri Teenforo asaae enohin, Cana Coanera que banijiaain nena faan, saseredotecuruhacha nii faan quinaa nainihane saijieein, corihacuru aina faan quiha curuaana Rabirine jaan reretaain coitucuhichene. ⁵ Tana Moisesa aitoonjoa cuhane nebetacanaa cojoanonaa bana carenero narejeen sohin Teenforo asaae mocooruha saseredotecurune niha natiin, osa que nesaruhin naaonjoaurenihane jaan reretaain coitucuhichene. ⁶ Aihane jaun Teenforo amurijiriin jataain nelatein cau nihanune coitucuhin neeuche. ⁷ Coatihai: ‘Naaonjoain quete aite caa Quiricha cuhane,’ naain coitucuhiche. Nii Cana Coanera Quiricha cuhane: ‘Nii inihocuru mocohichene jianeein inara amute cacha belaaain, naaonjoaain neeichenena jereeun,’ naain ne, laenanohineein. Nitohanai coitucuhin neeichenenoote, chatohanai baaso ichaain neniha inara amute cachane jana colurujueein naaonjoaain neriquiche. ⁸ Nitohanihane jaunna, canu- cacha calaohineein nejanoanaa nichaanune, nebetacanaa cojoanonaa amurijiriin cocoainaan letononeein neun,” naain fariseeocuru tonorae Jesoso.

*Leinjiin jiurona bijii cacha rautaa Jesusone**(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)*

⁹ Inae jelai caje amuhinte, ecu nena sinacoca asaae enoha cuha Jesusone jana, ¹⁰ ecu najiniha ne leinjiin jiurona bijii cacha. Nii jana Jesoso colurujueeuruhane jaanu lera ariiriichuruhane jaunte:

“Nainihanacha cocoaeraane saijieein, cunaitenaa rautaaca nebetacanaa cojoanonaa banane,” naain Jesoso caje bajaauruha fariseeocurune janate:

¹¹ “Tana chunocoha inara, leinjiin carenero siriquichene jana nebetacanaa cojoanonaa bana acau mitunajaan ucuha jachu cuhane naluha inara raine coaraa curiquiche jelai caje rocohichene coinane. ¹² Tana leinjiin carenero amurijiriin nelatiha leinjiin cachane coitucuhichene. Aihane jaun, cha caunna cunaitenaa rai caohacha ichaa rautaenerichaaca nebetacanaa janonaa bana,” naain fariseeocuru tonoraane baihate:

¹³ “Ii biji raujiaaura,” naa nii jiurona bijii leinjiin cacha rai Jesusone janate, biji sijitaane rijieeoritiin, inae nerautae nii biji jera rijijieein nii cacha biji. ¹⁴ Nete jelai caje mituhin nejesinajeein ita suujua tacaure fariseeocuru Jesoso sohin jaaoruhane coina.

Jaiti neniha Jesusone jana, tururichaaine biha Isaihasine

¹⁵ Nitohaneein inae sohin jaonaa jerecuruhane coitucuuriin jelai caje amuha Jesusone janate, sacuuruha arajiin cachaaurune jaun, jitaain cunaitenacaauru rautaaain, ¹⁶ aonajeeuruha cachaaurune urichoo, nii rautanaacane que ereeuruhane caohate Jesoso. ¹⁷ Nitohaneinte bihalu Cana Coanera ere bera inoansi Isaihasine nainaane coina:

¹⁸ “Caate,
janijiin belaaain cocoainaan
Canu Suujue que suujuequiin
canu letononeein nena ne,
‘Inae nerinaain baasoneein cachaauru cairichaurera,’
naain,
satiin chauratane que
lauri lauri nenacaauru cachaauru rai

beebejihane coina.

¹⁹ Coatiha

cachaauru que nejerateein, cachaauru cotaain,
bero cuhane niha natiin
tonijiaain ereein cachaauru relaain,
naaonjoaane aohanrarinaain.

²⁰ Coatiha

nelatelanaala nenacaauru,
cairicheineein nenacaauru,
naaonjoainuri cairichaeranu que airinaain.

Niheichu

aasaeriin esenetaeraauru que jaolecorinaain,
lauri lauri nenacaauru cachaauru
ichao rucuhacane jaan que
turuhane reen tiaaajoaain.

²¹ Satiin lauri lauri nenacaauru cachaaurute
acaacha que jaaecoorureein,”

naain belu Isaihasi.

Moconajaera letononeein niicha ichana nainei ichaa Jesoso beeuruhane

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

²² Nii janate, suujua cuhane coitucuchuhi siricha leinjiin cacha erenaachara maosa amauruha Jesoso rene jana, irihane jaanu teein, rai nota cono te. ²³ Nii coaraain cojoelatiinte: “Tana caa cacha Rabiri ichoala nihane,” naain ecu nejesinajeein satiin ita caje bajaacoaaure.

²⁴ Nii aonajeeinte: “Moconajaera curuaanaa Beelseboote, caa cacha rai catohanai ichana nainihane jaan teein ne,” naaure fariseecuru.

²⁵ Niritiin coaacuruhane coitucuha Jesoso raotojoeine jaunte: “Satiin caa chau-ratane que ichaonacaauru cachaauru, ita que nejerateein neeuruhanete jiniiquiin nitajenaa nainecurure. Niheichu leinjiin nese que ichaonacaauru ita que nejerateein neeuruhane, jiniiquiin raotojeein ichaonaa nainecururihei. ²⁶ Nii rijijieein techu, moconajaera netonai rai letonocuru que nejerateein nihane, nii rai letonohacha sitaain nihane, nii chaque nelateein nena nainerihei. ²⁷ Nii aitocohichene tocohaneein moconajaera suujue aina cuaain moconajaera sitaanu nechujianra, jeelai moconajaeraacha itajilha aicheeunna. Nete nii aitocohichene tocohanene, nitohanihane, cha jana inara letonocuru letohare nitohanai ichana naineein neeuruhane jaanu siriin neeuruhane coina. Nitohanihane jaunte, nechu jataain inara raajenihane jataain baasoneein aitocohichene coarateeiche. ²⁸ Caa cacha suujua cuhane nenacaauru moconajaeracuru sitaanu Cana Coaunera Suujue aina cuainnete, inae inara aina niha Cana Coaunera Cojoanonaane coujunacanein ichaaun.

²⁹ Leinjiin cacha jataain laraajiin nena loreri asae enohin nihei nii chuni caje niicha sirii ruluhera. Biji ichojoaainchate naine nitohanein caje niicha sirii ruluhane.

³⁰ Chateeinti canuhacha ichai ichaene. Niite canu que nejeratenaaneein ne. Nii rijijieein techu canuhacha ichai itajeranein ne canu esenetana jerihei.

³¹ Nitohanihane jaunne inara rai aitoon, satiin osaonacaauru cachaauru quete suujua acatereein Cana Coaunera. Nete laen tonaain baasoneein Cana Coaunera Suujue que erei que suujua acatenereein. ³² Canu- Cacha Calaohineein nejanoanaa nichaaunne que nihanatiin tonaain baasoneein erei quete suujua acatereein. Nete laen rai Suujue que tonaain baasoneein erei nihane, caa ena nena janonaa, caa baiha neeninu janonaa, naaonjoain que nihanatiin neein suujua acatenereein Cana Coaunera.

Ninaa caje temule caohacha coitucuhacane

(Lc 6.43-45)

³³ Tana temule jaain neeichene, caohacha que inaacane caje temule caohacha coitucuhin neeichene. ³⁴ Nitohanein necha ansaineein neeichene jaunte, inara suujua caje

mitunaa nainene caohacha. Inara suujua cuhane baasoneein inaraacha coacuite, inara ujuae caje mitue. ³⁵ Jana caohachaain suujua coara cachate, caohacha nejesina que ereein ne, suujua cuhane niha caohachane jaun. Jana baasoneein suujua coara cachate baaso que ereein ne, suujua cuhane niha baasone jaun. ³⁶ Canune inara rai beeeun, inae caseteco coaracururichaain satiin caa chauratane que nenacaauru cachaaurune bana, tonaain baasoneein ereeichene nihanatiinte coitucunojoinereein. ³⁷ Nitohaneente, inara ujuae caje baaso ichaain neeichene ujuaihonnein neneeichene, caohacha ichaain neeichene coitucunojoiniha cureein,” nae acaauru rai Jesoso.

Cojoelanaacojoai bajaauruha necha aansai cachaaurune

³⁸ Nii jaunte:

“Cacha relaera, canacaanu rai cojoelanaacojoai ichaain coarateeinene jerichaanura,” naauruha Moisesa aitonjoan que cacha relaurera aina fariseeocuru tabaaurune janate:

³⁹ “Caa necha ansaineein suujua coitucuelanaala ichaonacaauru cachaaurute, acaauru rai cojoelanaacojoai ichacaunne jerecure. Nena inae acaauru que cojoelanaacojoai coaratihalu *profeta* Jonasine jaun, inae nenacaeneein acaauru que coaratenaa jereeneun. ⁴⁰ Nii nichata jiichoo nichata janotiineein, ate tabai suri cuhane nihalu Jonasine rijijieeine, canu- Cacha Calahinichaaunne nichata jiichoo nichata janotiinejeeincha atane cuhane nereeunni. ⁴¹ Aihana jaun, coitucunojoiniha caohacha ichaeraauru aina baaso ichaeraauru ichao que tihane banate, nacoaauneein nimichucurureein Ninibe cocoaichacuru, acaauru coulurujueeuruhane coina, acaauru rai beratenojoin beebejiha Jonasine aonaain nacoaauneein Cana Coanera que coacuhin neeuruhane jaun. Jana ena cau inara aina neinichaaunnena Jonasi amurijiriin nena nichaaunne saijieeinte caitoonjoa esenetana jereneeiche. ⁴² Jerichanejeein techu nacoaauneein nimichureein enoto mitu nichajai coarajeein cana raotono nichajai que nenaalu ene curuaanaanein nena netonai inae caseteco coaracururichaain caa ena nenacaauru cachaaurune bana acaauru coulurujihane coina, niicha coitucuhi beebejiha cachaauru rai Salomoonne jana, coriaji atane caje uhin aonaa uhalune jaun. Cau caa ena inara aina neinichaaunnena Salomoon amurijiriin nena neeun. Nete nii saijieein canu esenetana jereneeiche.

Nacoaauneein cacha suujueniha jelaiha enoha coitucuhuhine
(Lc 11.24-26)

⁴³ Cacha suujua caje mituha leinjiin coitucuhuhinete, cajihaneein amuhemujeein nihane jaanu ariirijie. Nii jana eruhanihanete: ⁴⁴ “Taolu mituhanulune jaaunne jelaiha cauha cureeun,” naain coacue. Niritiin jelaiha turuhin nii cacha coaraane jana, aiha leinjiin loreri conera colane caohatiin lojinojoneein nena rijijieein eruhanete, ⁴⁵ nacoaauneein jelaiha cuhin, caainsineein amurijiriin baasoneein nenacaauru aina ita taojiaain, jiniiquiin nii cacha suujua cuhane jeelaiha enooruhane, jataain jeelai amuritoheriin baasoneein ichoae nii cacha. Nitohaneente, ichaoha cuurureein caa necha ansaineein ichaonacaauru cachaauru netonai,” nae acaauru rai Jesoso.

Jesoso rene turuuruha neba aina nejeraaurune
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Niritiin jaiti cachaauru aina ereereeca Jesusone janate, rene turuhin aina erenaa jerecure neba aina nejeraauru. Loreri asae enohelanaala airiniha neeuruhane janate:

⁴⁷ “Taute airiniha turuhin neeure ii neba aina ii nejeraauru, ii ainate erenaa jerecure,” naain Jesoso rai beeeun.

⁴⁸⁻⁵⁰ Nete, nii rai biha unaa rai:

“Caaurute canu neba aina canu nejeraaurune. Chunocoha caletoaera Ofa ere tonoraain niicha jerenohin icharate, canu nejera, canu bai, canu neba, naaonjoainuri ne,” nae aina nerelanaa nichaanune cojeluhin Jesoso.

13

*Temule jaera que cuaain cachaauru rai iriha Jesusone**(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)*

¹ Nii bananeeinte, nii loreri nihacaanune jaan caje cuhin, nemuri auhaniha turuhin ecu nelauriaain lauheque Jesuso. ² Nii jana, arajiin rene turuhacoaauruha cachaaurune jaunte, leinjiin bote cuhane fauhin lauheque, carene ichoae neeuruha cachaaurune tonohana. ³⁻⁴ Nii bote cuhane netiinte, araai laurii nereretanaa rijijiei *parabola* que cuaain cachaauru rai ereerejeein:

“Leinjiin temule jaera temule jaa cunajaun ucuhe riiacane janate tabaauru bero cuhane naluha nii niicha riajaiine jaun, turuhin coaraain quihure tajaacuru. ⁵ Jana le turijieein niicha riajaite, neniha mululuhin atanene jaan jelson ajeri ichoae nalunacaauru carajaelanaala omaroe. ⁶ Nete inae omarohane jana mituhin ajajaa enotone jaun ohe, mululuhin neniha atanene jaun, ucuacaain neniha rai cojoaisine jaun. ⁷ Le turijieein niicha riajai ucuhe, ajena jana naluhane jaun, amurijiriin omaroha ajaenane jaun atinae. ⁸ Jana atane caohacha que le turijieein niicha riajaite, le ucuhecuru caje le temuracuru lefashaananaain inacae. Jana tabaaurute saotachoonca ucuheenein, nichatachoonca ucuheenein, naaonjoaain inacure. ⁹ Caa caitoonjoan aonacurumiin irichonacaauru,” naain cachaauru rai ereereje Jesuso.

*Jesoso caje parabola que cachaauru rai ereerecane bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune**(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)*

¹⁰ Nii jaunne, Jesuso rohan nichuuntaain nii araai laurii nereretanaa rijijiei *parabola* que cachaauru rai ereerecane jaan bajaacaanu caje aina nerelanaanichaanune. ¹¹ Nii jaunte: “Cana Coaunerate rai cachaneein neeichene jaun, coitucueraelanaala nena Cojoanona coitucuerate inara que. Nete laen rai cachanelanaala nenacaauru que coitucueratanaa jerene. ¹² Nitohanihane jaunte, naitoonjoa tonoraain niicha jerei ichajeein nenacaauru rai, jataain jeelai amuritoheriin itolere coitucuhin neeuruhane jaun tereein Cana Coaunera. Jana naitoonjoa tonoraelanaala niicha jerei ichaelanaala nenacaauru cajete, jitariin acaihaniji acaauruhacha coitucuujei rulureein. ¹³ Nitohanihane jaunne araai laurii nereretanaa rijijiei que cuaain acaauru rai ereeun. Coaracuruhane niha natiin coitucuuurenihane jaun. Niheichu aonacuruhane niha natiin aonaain coitucuuurenihane jaun.

¹⁴ Nitohaneeuruhane coinata: Aonacuruhane niha natiin:

‘Naaonjoain quete aite,’

naain coitucuururihaain.

Niheichu

nii coana jerecuruhane niha natiin coaracururinaain.

¹⁵ Inae jataain nauhacaa

caa cachaauru suujuane jaunte,

cha aonacuruhane nihanatiin,

‘Naaonjoai quete aite,’

naain coitucunaa nainecurene.

‘Niheichu

cha coaracuruhane niha natiin

coitucunaa nainecuruhi.

Nabana

canuhacha ichai coaraain,

aonaain coitucuhin

canu rene uuruhane,

acaauru rautaanune coataa,’

naain bihalu Cana Coaunera ere bera inoansi Isaihasine jaa nainaelu,”

naain aina nerelanaa nichaanune rai bihane baihate:

¹⁶ “Nete laen inara nerausiajeein niha curiquicheein, aonaain, coaraain, coitucuhin, naaonjoainchene jaun. ¹⁷ Arajii *profetacuru*, chaen caohachaaain suujua coaraauru cachaauru, naaonjoainurine maajeeinte niqui, caa inaraacha coarai coana jerecurelu.

Nete coana nainecurenelu. Inaraacha aonaine maajeein aohana jerecuruhane saijieein aonacuruhilu.

Temule jaera parabola que irihane biha Jesosone
(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ Aonacuchene caa temule jaera que cuaain araai laurii *parabola* que irihanune be inara raite coitucuhiche. ¹⁹ Cana Coanera Cojoanona que erenaa aonacuruhane saijieein coitucuhichurute, nii bero cuhane nalunaa temule ucuhe rijjijieein neure, acaauru suujua cuhane Cana Coanera beratenojoi erenaa jereein aonacuruhane niha natiin, turuha acaauru suujua cuhane baasone jianeraauru ne. ²⁰ Jana nii ajeri ichoae nalunacaauru temule ucuhecurute, Cana Coanera ere aonaain esenetaain corojeein jereein raauruhane jana, ²¹ inae cairichaaerinoinjeein mucunoinjeein curuhane coina arinoinjeein neeuruhane, canu esenetaain neeuruhane jianeraauru rijjijie. ²² Jana nii ajaena jana temunoin temule ucuhecurute, Cana Coanera ere aonacuruhane saijieein, nechu jataain caa atane que netiin necoriquijiaain, raotiin nena coacuhin, niicha que suujua cuaain necoritanacaauru rijjijie. Niite, inae nii erenaa esenetaauruhane jianein, leeochoauru relaauruhane jianein neure. ²³ Nii atane caohacha que temunoin temule ucuhecurute, Cana Coanera ere aonaain leeochoauru relain, naaonjoaain nenacaauru rijjijie. Acaaurute, nii le ucuhecuru caje lefasha ucuheenein, saotachoonca ucuheenein, nichata choonca ucuheenein, naaonjoaain le tijiriichuru caje teeurera rijjichure,” naain aina nerelanacaauru rai beebeje Jesoso.

Tirico temuurerera rai ajaena baaso temuha acaauru que nejeratenaane

²⁴ Niritiinte, nacoaauneein leeocho nereretanaa que cuaain acaauru rai ereerejeein: “Cana Coanera Cojoanonaate, leinjiin cacha, rai nocoana jana cachauru que tirico temueratihane jana, ²⁵ temuhin satiin sinihuruhane tonohana, nii tirico niicha temuuri jana turuhin ajaena baaso temuha leinjiin cacha acaauru que nejeratenaane rijjijie. ²⁶ Nii jana inae omaruhin, inae inaaca nii tiricone jana inanacae nii ajaena baaso netonai. ²⁷ Nitohanihane jana coaraante: ‘Curuaanaa, chasiinna temule caohacha ucuhe nejesina temuerateeilune saijieein, jana mituhe ajaena baaso,’ naauruha nii ocoana erora rene turuhin nii amihanenacaaurune janate: ²⁸ ‘Chunocoha canu que nejeratenaate, nii ajaena baaso temucaiha,’ naa acaauru rai nii ocoana erorane janate: ‘Ta, nii ajaena baaso rocohin jaohacaanune jereine,’ naain bajaauruha nii amihanenacaaurune jana: ²⁹ ‘Niriimiin, nii ajaena baaso rochalaante tiricone maajeein rocoriquiche. ³⁰ Nirijieein ecu neein jiniquiin omarocurumiin, tainaca que tihane reentiaain. Inae tainaca que tihane banane jelai teein nii ajaena baaso raain, jelai teein tirico raain rucuhacaune jaa cuhane rucujueein, nii ajaena baaso jelai teein mocoheratereeeunni,’ nae nii ocoana erora,” naain cachauru rai beebeje Jesoso.

Mosatasa ucuhe rijiicha Cana Coanera Cojoanonaane que erenaa parabola
(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Niritiinte nacoaauneein: “Cana Coanera Cojoanonaate leinjiin cacha, rai nocoana jana mosatasa ucuhe temuhera rijjijie. ³² Esinae rauhijiriinte, jataain leeochoauru temule ucuhecuru amurijiriin aansijian rai nucuhene saijieein, inae omaruhane leeochoauru ocoana jana nenacaauru temulecuru amurijiriin fohecane, rai nunecuru que tajenajaanu ichacure tajaecuru,” naain nereretanaa que cuaain beebeje cachauru rai Jesoso.

Faan jorerera rijiicha Cana Coanera Cojoanonaane que erenaa parabola
(Lc 13.20-21)

³³ Niritiinte: “Cana Coanera Cojoanonaate nichata sajeein coujunaca que arina coujunacateriin rai jorerera que jasiiteein tabaain nii coliha joreerein caje arajiin faan jaa leinjiin enene rijjijie. Nii neleeriha tabaain colihane coina nena jorerera rijjijieinte, cacha ichao sacuritaain nefaane coina nena ne Cana Coanera Cojoanona,” naain beebeje Jesoso.

Nereretanaa rijijiei parabola que ereerejihane biha Jesusone
(Mr 4.33-34)

³⁴ Nitohaneente, nereretanaa rijijiei *parabola* nejesina que cachaauru relae Jesuso. Chabana nii *parabola* colane irihe cachaauru rai.

³⁵ Nitohaneente:

“Cana rai chauratane coaunaa Cana Coaunerane caje coauneeinte, satiin asinojoneein nena que ereerein, nereretanaa rijijiei *parabola* cuaaincha,”

naain beeuruhalu Cana Coaunera ere bera inoensihuru *profetacurune* nainaane coina nitohanein ichae Jesuso.

Tirico temuurerera rai ajaena baaso temuera que irihane biha Jesusone

³⁶ Nitohanein inae cachaauru rai irihane nainainte, acaauru rai nocoein jelai caje cuhin nii neuruhane jaan loreri asaae enoha Jesusone jana, rohan nichuuntaain nii tirico cocana jana ajaena baaso temuhera que cachaauru rai iriha Jesusone bajaacaanu caje aina nerelanaa nichaanune. ³⁷ Nii jaunte: “Nii temule ucuhe caohacha temuherate canu- Cacha Calahineein nejanoanaanichaaunne rijijie. ³⁸ Jana nii ocoana que caitoonjoate, cana rai chauratane ne. Jana nii temule ucuhe caohachate, Cana Coaunera esenetaain aina ijiin rai Cojoanona que neenihuru ne. Jana nii ajaena baasote, moconajaera letononeein nenacaauru ne. ³⁹ Jana nii ajaena baaso temuherate, acaauru que nejeratanaa moconajaera ne. Jana nii taojiaera que aitocaaunnete, inae ecu tihane bana sarichaaain cana cojoanonaane que aite. Jana nii taain rucuheraaurute anjeraaurune. ⁴⁰ Charijieein teeinti, ajaena baaso taojiaain mocohaca, nii rijijieeinte inae saa cana janonaane bana moconojoiniha cuurureein osa que leochaauru saruhin nenacaauru moconajaera aina. ⁴¹ Nii banane canu- Cacha Calahineein nejanoanaanichaaunne canu rai anjeraauru letoareeunni, nii cana cojoanona que nenacaauru baaso ichaaain, osa que leochaauru saruhin, naaonjoaain nenacaauru raain ⁴² usi charijibana jacanaacharanejeein nena jana jaonajaauruhane, ecu neein auhaauhaquiin chanaaurureein. ⁴³ Inae nitohanihane banate, esinae rauhijiriin Cana Coaunera jerenohin ichaaain tonoraain nenacaauru, aihane enotone tocohanein jiquihaquiin conohin niha cuurureein, canu Inaca Cana Coaunera Cojoanona que neein. Caa aitocaaunne aonacurumiin irichonacaauru.

Oro rijijieein nena coreti tesoro rijicha Cana Coaunera Cojoanonaane

⁴⁴ Charijieein teeinti, leinjiin oro rijijieein nena coreti tesoro eruha leinjiin cachane, nii eruhane jaaun tein conauteein ratiriin, rachoojoein jitariin niicha sirii rucuhele que necorete nii cacha, nii niicha eruhi conautihane jaan atane coretihane coina. Nii rijijieeinte, itolere cachaacha jerei amurijiriin jataain nelateine Cana Coaunera Cojoanona.

Oro rijijieein nena perla coreti rijicha Cana Coaunera Cojoanonaane

⁴⁵⁻⁴⁶ Charijieein teeinti, leinjiin recatoon, perla coretiin nena ariirijieein amuhin, inae nii perla coretiin nena eruhane, jataain nii corei eruhane coitucuhin rachoojoein cuhin, rai rucuhele que jitariin necoreteein, nii niicha eruhi perla corete nii recatoon. Nii rijijieeinte, itolere cachaacha jerei amurijiriin jataain nelateine Cana Coaunera Cojoanona.

Rede que ate mucuhera rijicha Cana Coaunera Cojoanonaane

⁴⁷⁻⁴⁸ Charijieein teeinti, nemuri cuhane rede jaaoruha ate mucuurerane jana, itolere ate mucuha nii niicha jaori redene, inae memoha ate caaunne jana carene ichoae inaan ate caohachaauru janijiin omari cuhane tein, nii baasooru foranacaauru jaaore nii ate mucuurerana, nii rijicha Cana Coaunera Cojoanona. ⁴⁹⁻⁵⁰ Nitohanein techu, inae cana janona satone que turuhane bana, caohachaaain ichaonacaauru janijiin raain, baasoneein ichaonacaauru jaaorureein usi chariji bana jacaelanaala nena jana anjeraauru. Nii banate chanaa cuurureein auhaauhaquiin,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesuso.

Canacaanu relaane jaan aonaain coitucuhacaanune bajaa Jesusone

⁵¹ Niritiinte: “Caa inara rai caitoonjoan aonaaina coitucuhiche,” naain canacaanu caje bajaa Jesusone janane: “Enjeen, aihacaanura Curuaanaa,” naacaanu. ⁵² Nii jaunte: “Coaracuche nachuhinti leinjiin Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaera- cacha relaanete, ‘Naaonjoaan caa Ena Turunaa Cana Coaunera Cojoanonaa Caohacha’ naain beein, ‘Naaonjoaan nii rauhi inoaesi’ naain nii ena canuhacha bei Cana Coaunera Cojoanonaa aina rauhi inoaesi que aitiin caohatiin cachaauru rai beein cachaauru relae,” nae Jesoso.

Rai nataneu Nasarete turuha Jesusone

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³⁻⁵⁴ Inae nii nereretanaa rijjiei *parabola* biha cachaauru raine nainainte, jelai caje canacaanu aina amuhin rai nataneu turuhin, ecu nenea sinacoca asaae enohin, ecu nenacaauru cachaauru relaane nunuhete Jesoso. Nii janate cojoelatiin: “Chuna jataain cojoelanaacojoai ichaane coinane maajeein nerelaete toritiin itolere coitucuhin ere. ⁵⁵ Tana enuha caje itolere ichana inaera cacha calaohi nihane, jana rai neba niha Marihane. Nii jana rai nejeraauru niha Saantiaao, Jose, Simoon, Jodasi, naaonjoainurine. ⁵⁶ Jana rai baihuru netonai cau cana aina ichaauruhane. Chaa cajena jataain nainain itolere coitucuhin aite,” naaure ecu neein aonajeerera cachaauru.

⁵⁷ Niritocuruhane jaunte inae Jesoso esenetaain nere tonorana jerecurene cachaauru. Nii jaunte acaauru rai:

“Chunijiun cuhane jaaunrute niqui leinjiin *profeta* que suujua acateein coitucuuere laurinelanaala nenacaauru cachaauru. Nete laen esenetaaurene laurineein nenacaauru naraaichuru. Niheichu nii loreri ichaohane jaaun nenacaauru niha natiin,” nae cachaauru rai Jesoso. ⁵⁸ Nii jaunte ecu arajiin cojoelanaacojoai ichaenelu, esenetaaurenihane ecu nenacaauru cachaaurune jaun.

14

Oha Joaan Baotisitane

¹ Nii banate, Calillea batane curuaanaaneein niha Erodeseine jaun, nii amuhemuheca Jesusone coitucuriin: ² “Acate, Joaan Baotisitane. Inae o caje ichanacaihara. Acanihane jaunte, nii cojoelanaacojoai ichana nainera,” naain jetao ereereje Jesoso que rai letonocuru rai.

³⁻⁴ Rai nocoala Ferifi comasai Erodiasi siriha comasaine que Erodeseine jana jetaote: “Jiaonriha chochoala comasai sirii ii comasaine quera,” naa Joanne coreniha jetao, caresero cuhane Joaan enoaeratelu *cadena* que ichoarateein Erodeseine.

⁵ Nitohaneein caresero cuhane enoaain jetaote, Joaan sohin jaonaa jerihane niha natiin, ichana nainenelu Erodeseine, satiin cachaauru Cana Coaunera letononiha Joanne esenetaauruhane jaun, cachaauru coasiha. ⁶ Nejetaote, nejanoaane bajaanaa bitoaaane coina beseta ichaa Erodeseine jana jetao, nii beseta bitoaa turunacaauru acatiha raansae nii Erodiasi cacunu. Nii acaauru acatiha raansaa nii ranunane coaraain jetaote, jataain rautatiin coaraane jaun, ⁷ niicha jerei bajaa caje nii ranunane, Cana Coaunera notaracaae rai tihane coina aite Erodeseine. ⁸ Nii jaun jetaote, rai neba suujuatenojoinneein Erodeseine rai: “Canu rai aihane, leinjiin ojaichu cuhane Joaan Baotisita coturi uhaau caraicha,” naa nii ranunane jaun ⁹ inaderae *rey* Erodeseine. Nejetaote, satiin niicha cotihacuri acatiha teein Cana Coaunera notaracaae, niicha jerei bajaa caje nii ranunane rai tihane coina aitothane jaun, ¹⁰ caresero cuhane niha Joanne jana coturi moloherateein raerate. ¹¹ Nii jaun jetaote, leinjiin ojaichu cuhane Joaan coturi amaain teeuruha nii ranuna raine jaun, neba rai te nii ranuna.

¹² Inae nitohaneein teratiha Erodeseine coitucuhinte, Joaan jaberoco raain conauteein ratiriin, biha uure Jesoso rai Joaan sacuureraauru.

Saoqui oaraancai cacha coroaatiha Jesusone

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Nii jaunte, rai beeuruhane caje coitucuhin, nii nihane jaan jelai caje canacaanu aina amuhin, canacaanuhacha aina leinjiin bote cuhane fauhin, neniha cachane jaan cue Jesoso. Nete nii bote cuhane fauhin amuhacaanu Jesoso ainane coitucuuriin, neseuru cajeuru uhacoaain sacuure atanechoae uhi cachaauru. ¹⁴ Inae niicha coinetihu turuhin, bote caje fauhin, iniha cuha Jesusone janate, najiniha cunaitenacaauru uhaain arajiin neeuruha cachaaurune jaun, cairichaojoaain acaauru coaraane jaun, niicha uhaauri cunaitenacaauru rautae Jesoso. ¹⁵ Nii jana, inae nocohena jerihane jaunte, Jesoso rohan nichuuntaain: “Chajaain caa cachaauru rai necoeute, nenajaun cauha cuuruhinete, ucuhae rai lenone coretecurumiin. Coatihia caa jana ichaohi cacha,” naacaanune jana: ¹⁶ “Chajaain inara acaauru coroaateeuhe. Coatihia caohacharihei ena caauruhane,” naa canacaanu rai Jesusone jaun: ¹⁷ “Nihei canacaanu rai lenone. Saoquijieein faan, itaque jerajejeein ate, naajeeinchate neeje,” naacaanune janate: ¹⁸ “Cajiha carai uhauuche,” naain ¹⁹ omane choae nelauriaauruha cachaaurune coina aitiin, biji cuhane nii ate aina faan mucuhin teberiaain: “Narihara Cana Coanera,” naain Cana Coanera bajaain cataun nii faan teruhin aina nerelanaa nichaanune rai te Jesoso, chaluhacaanune coina. ²⁰ Nii jana satiin cachaauru naineein chaluhacaanune janate, que lenoneein obeecuruhane jana, jaiti cautihane jaun, rai caute que lechoonca coroaata omarii, omari memoaaure. ²¹ Canaanaihunru aina enecuru janijilanaala, quichaauruhacha janijiinte, saoqui oaraancai cachaauru nii lenonecure.

*Acau ichoae amuha Jesusone
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)*

²² Nii baihate, ecu nedaain cachaauru rai necoihane tonohanau, bote cuhane fauhin ichoaichaniha nemuri jera jaohacaanune coina aina nerelanaa nichaanune letoae Jesoso. ²³ Inae cachaauru rai necoihane baihate, jelai caje amuhin, acaachanejeein ichatane ucuuno que cue, ecu Cana Coanera bajaane coina. ²⁴ Inae nocohejihane janate, cuu acaachanejeein niha Jesoso nii ichatane ucuunone jana, inae coriaeneein cue nii bote, atane auha caje. Nii jana, mijiaaaineein uha cujuana aina fichafichanaane jaunte, amusine nii bote. ²⁵ Nii jana inae janonaa jerihane janate, nii ichatane ucuuno nihane caje uhin, canacaanu caajije uhe Jesoso acau ichoae rurujueein. ²⁶ Nii jana acau ichoae rurujueein uhane coaraainne, coasiha cojioriin: “Nechu aansai coitucuchuhite aicha,” naacaanu aina nerelanaa nichaanune. ²⁷ Nii jaunte: “Coa nesoonetoache. Canune aihunra,” naain canacaanu rai iriha Jesusone jaunte: ²⁸ “Ii aaine, jereune ii rene tiaain uhe acau ichoera Curuaanaa,” naa Jesoso rai Fedorone jaunte: ²⁹ “Chajaujian,” naa Jesusone jaun, bote caje fauhin acau ichoae cuhin ruruje Jesoso rene cuhin Fedoro. ³⁰ Nete jataain mijiaaaineein uha cujuana aina fichafichanaane coaraain, nesoonetohane jaun, asaun naluha cue Fedoro. Inae naluhane jaunte, nesoonne caaun auhaquiiin: “Curuaanaa, canu comaleeu,” naa Fedorone jaunte, ³¹ biji que mucuhin: “Chanuna jataain cha esenetaeneei. Chanuna necoatohi,” nae Jesoso, Fedoro rai. ³² Inae bote cuhane faauruhane rijieeoritiin, nesuruha nii fichafichanaa aina cujuanane janane, ³³ Jesoso acatiha neseeonraain: “Iite esinae rauhijiriin Cana Coanera Calahineeincha,” naacaanu satiin nii bote cuhane cuinichaanune.

*Jenesaree batane que turuhin, ecu nenacaauru cunaitenacaauru rautaa Jesusone
(Mr 6.53-56)*

³⁴ Inae nii nemuri jerau turuhinne, Jenesaree batane que turuhacaanu. ³⁵ Nii Jenesaree bataneu turuhacaanune janate, Jesoso coitucuure ecu ichaonacaauru cachaauru. Nii jaunte, jelai batane sacuritiin ecu turuha Jesusone coitucuhin, rene cunaitenacaauru uhaacoaain ³⁶ turuhin, caje acaauru rautana nainihane bajaare, jeriha Jesusone rai cajione auha mucuuruhane coina. Nii rai cajione auha mucuurera cunaitenacaaurute satiin nerautaaure.

15

Baasoneein cacha ichao tera que iriha Jesusone
(Mr 7.1-23)

¹ Nii janate, Jerosaleen caje turuha uure Jesoso coaraa, Moisesa aitoonjoan rauhi que cacha relaaureerauru aina fariseeocuru tabaauru. Acaaurute, Jesoso rohan nichuuntaain:

² “Chanuna aihuruhalu canacaanu inoasihurune rijijieein neeurene caa ii aina nerelanacaauru. Chanuna jeriha canacaanu ichaone rijijieein lenonecuruhane ajiniha, jauriaanejeein biji culeecurene,” naain Jesoso caje bajaauruhane janate:

³ “Chanunajian inara netonai Cana Coaunera aitoonjoa tonoraelanaala, inara ichao-hacha sacuhiche. ⁴ Nitohaneeichene jaunte: ‘Ii inaca, ii neba, naaonjoainuri ere tonoraain caohachaaain ichaaoche. Necha ansai, naain baasoneein rai inaca, rai neba, naaonjoaain que ereein neite ateinanohiniha cureein,’ naa Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane natiin tonoraelanaala ichaohiche. ⁵⁻⁶ Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhanete niqui ne rauhi, satiin cacha, rai fojiaraauru rai cha teein nihane coina. Nete inara: ‘Coatiha inara rai cha tenaa nainihaaun, satiin quiicha sirii inae Cana Coaunera que banijiaaaineein nihane jaun,’ naain erei cacha, inaca, neba, naaonjoain rai chaelai tenaa nainenihane que aitocoiche. Nitohaneeinte, Cana Coaunera aitoonjoan que jaolecchin tonoraeneeiche, nechu jataain inara ichaohacha sacuhichene coina. ⁷ Esinae rauhijiriinte, necha ansaaineein neeichene que aitiin, inara que laenaelu Cana Coaunera Ere bera *profeta* inoaensi Isaihasi:

⁸ ‘Caa cachaaurute,
rai nereecha que
canu corojeein neeure.

Jana

acaauru suujua cuhane aihuruhi.

Cacajete

coriaae ne acaauru suujua.

⁹ Nii jaun,

nii chaque nelatejeehai,

netaojiaain canu

coroaecuruhane

nechu jataain acaauru relaauruha cachaaurune

que nejesinajeein ita relajeein

neeuruhane jaun,’

naelu inara que Cana Coaunera Ere bera inoaensi Isaihasi,” nae acaauru rai Jesoso.

¹⁰ Niritohane baihate, nii ecu nenacaauru cachaauru cotijiaain: “Caohachaaain caa inara rai aitocooaanne aonacuchete coitucuhiche. ¹¹ Coatiha baasoneein cacha ichao aasaehai joareen lenone canaacha quii. Baasoneein suujua cuhane niicha coacui, nujuae caje mitunaate laen, baasoneein cacha ichao aasaje,” naainte acaauru rai beebeje Jesoso.

¹² Nii janate rohan nichuuntaain: “Nii aitohine aonajeein jataain ii que nererojoecaauruha fariseeocurune aonaaina,” naain caje bajaacaanu aina nerelaa nichaanune janate:

¹³ “Niicha temunojoinelanaala nenea ajaenate, cojoaisi aina curuataain rocohin jaoreein Cana Inaca Cana Coaunera. ¹⁴ Aihane jaun, coa acaauru rohecaachete nainaaaurumiin.

Maosa rijijieein neeuruhane rijijieein nenacaauru relaeraneein neeuruhane jaunte aitocure. Chaen techu leeocha maosa amanaa jeriha leeocha maosane, jiniiquiin atane jachu cuhane naluhin nitajeeururihane rijiichuruhane jaun aitocure,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso. ¹⁵ Nii janate Jesoso rai: “Canacaanu rai, nii aitohine jaan beeune coitucuhacaanu,” naa Fedorone janate: ¹⁶ “Inara niha natiin inachura coitucueeneeichete.

¹⁷ Tana satiin cacha ujuae cuhane enonaa, cacha suri cuhane cuhin, nii baiha cacha jaberoco caje mituhane coitucuhichene. ¹⁸ Jana cacha ujuae caje mitunaate, cacha suujua caje mituhe. Niite laen baasoneein cacha ichao aasaerane. ¹⁹⁻²⁰ Nitohanihane jaunte,

cacha suujua caje mituha itolere baasone jaun, sonajaain jaohin, sinijeranelanaala nenea ene aina ichaohin, asijiauhin, casejenetiin, ita cotaain, naaonjoan cachanete laen,

baasoneein cacha ichao asaaerane. Jana nitohaniha cana ichaone tonoraelanaala cana biji culejelanaala lenonichaane, coatiha baasoneein cana ichao aasaehai,” nae Jesuso.

Leinjiin ene Jorionelanaala nena Jesuso esenetaane
(Mr 7.24-30)

²¹Jelai caje amuhin Tiro, Sidoon, naaonjoainuri batane nichae cuha Jesusone jaun aina cuhin, ²²inae ecu turuhacaanune janate, eheehequiin: “Curuaanaa Rabiri nefoerate, cairichaojoaain canu coaraau. Moconajaera siriha canu cacunune jaunne aitoonchera,” nae canacaanu caaijie uhin leinjiin Canaan bene, natane caje uhin ecu ichaanaa. ²³Nii jana inauheneecha aonajian Jesusone jaunne: “Chajaain caa ene rai aitoote amuhine. Nete cana caaijie ujuueein eheeheque,” naacaanu rohan nichuuntaain aina nerelanaa nichaanune. ²⁴Nii jaunte: “Cana Coaunera rai cachaneein nenacaauru Israeli cocoaichacuru nitajeeuruhane rai nenacaauru reneecha caletaelu,” nae Jesuso. ²⁵Nete, nacatiha neseonraain: “Canu coroatajaneuechera Curuaanaa,” naa rai nii enene janate: ²⁶“Coatiha caohacharihei Cana Coaunera cachaneein nenacaauru que banijiaain nena ruluhin remaae rijijieein neinequichene rai tihanuchenera,” naa Jesusone janate: ²⁷“Aihachechuhisi niquicha Curuaanaa. Nete remaae rijijieein canacaanu coaraaichene niha natiin, atiin canu coroatajaneuechera Curuaanaa,” naain Jesuso tonorae nii ene. ²⁸Nii jaunte: “Quesenetaaine corenihate, inae ii jerenohi rijijieein nerautareein nii ii cacunuchera,” naa Jesusone rijieeoritiin, inae nerautae nii rai cacunu.

Arajii cunaitenacaauru rautaa Jesusone

²⁹Jelai caje amuhinte, Calileea conemuri auhaniha turuhin, ichatane ucuunno que iniin, ecu nelauriaain lauheque Jesuso. ³⁰Nii janate, rene netaojiaaure arajii cachaauru, bacosacuru, maosacuru, biji que jiuronacaauru, erenaacharaauru, leeochoauru arajii cunaitenacaaurune maajeein uhaacoaain, Jesuso acatiha tenajaauruhane acaauru rautaane coina. ³¹Nitohanein rautanaacane janate, inae nerautaaain, nichaauraaain, amuure bacosacuru, maosaneeuruhane caje conoe maosacuru nota, inae nerautaaure biji que jiuronacaauru, erenaacharaauru niha natiin inae ereeure, naaonjoaauruhane coaraainte, jataain cojoelatiin, Cana Coaunera Israeli Coaunera coroaecure nii ecu neein coarajeeurera cachaauru.

Jena oaraancai cachaauru rai lenone faa Jesusone
(Mr 8.1-10)

³²Nii janate, aina nerelanaa nichaanune cotijiaain canacaanu rai: “Inae jataain cairichaojoaain caa cachaauru coaracaan. Inae nichata janoha cau canu aina neeuruhane. Nii jana nihei acaauru lenone. Naininaaun coroatenajaelanaala acaauru letoaanu acaauru nenajaunne. Mijiintena caaun aterocuruha bero cuhanene coataa,” naa canacaanu rai Jesusone jaunne: ³³“Chuna caa araaine cacha rai lenone erurichaache, neniha cachane jaaun nihacache natiin,” naacaanu aina nerelanaa nichaanune janate: ³⁴“Inatajajeein nihun faan siriquiche,” naa canacaanu rai Jesusone jaunne: “Caainsinejeein faan, coroatajajeein ate, naajeeichate neeje,” naacaanune janate, ³⁵atane ichoae nelauriaauruha cachaaurune coina aitiin ³⁶rai biji cuhane faan aina ate mucuhin, Cana Coaunera bajaane baiha, cataaun taturiin aina nerelanaa nichaanune rai te, cachaauru rai chaluhaacaanune coina. ³⁷Nii jaunne, satiin cachaauru rai chaluhaacaanune jana, inae nainaaain lenonecuruhane saijieein cautihane jaun, rai caute que caainsine omari memoaaure. ³⁸Canaanainuru, enecuru, uha elone jaun tabaacoaa nucuhecuru aina uha cujuana tabaine janijilanaala quichaauruhacha janijiinte jena oaraancaaure nii lenonenacaauru cachaauru. ³⁹Nii lenonecuruha cachaaurune baihate, cachaauru rai necoein, leinjiin bote cuhane fauhin, Maadala batane que cue Jesuso.

¹ Nii janate, Jesoso coaraa uure fariseeocuru aina sadoseeocuru. Nitohaneente inae rene turuhin coulurujueeuruhane jaanu leranu ariha, acaauru rai cojoelanaacojoai ichaane coina aitocure. Chaen esinae rauhijiriin, Cana Coaunera letono nihane coitucuruhanane coinane maajein.

² Nete acaauru rai: “Charijieein teeinti, sonaina cafarane nocohaca dedene: ‘Caohatorichaaain janonaa,’ naain ereeiche. ³ Jana, janone cafarane nocohaca dede nijichoriaaajoaaine: ‘Urichaaain elo,’ naain ereeiche. Nitohaneein dede caje itolere coitucuhin naaonjoaainchene natiin, chanuna jana: ‘Naaonjoaane coinane caa aicha,’ naain caa enene cojoanonaa coitucunaa naineneeiche. ⁴ Caa cachaaauru nechua aansaineein suujua coitucuelanaala nenacaaurute, cojoelanaacojoai ichacaaunne coina canu rai aitocure. Nene inae acaauru que coaratesihalu Jonasine jaun inae nenacaeneein acaauru que cojoelanaacojoai coaratenaa jereneun,” naane baiha acaauru ratiriin, jelai caje amuhe Jesoso.

Faan jorerera- lebadora rijiicha fariseeocuru ichaone
(Mr 8.14-21)

⁵ Inae Calileea conemuri jerau cuhacaanune jaun faan baiteein ratirihacaanu aina nerelanaa nichaanune jaunte: ⁶ “Aonacuche. Faan jorerera rijiicha fariseeocuru aina, sadoseeocuru ichaone que necohalajihuche,” naa canacaanu rai Jesusone jaunne: ⁷ “Chanuna caa aite. Faan uhaenihacachene jaunna caa aitohate,” naacaanu ita raine aonajeente:

⁸ “Chanuna faan uhaeneinchene que aitocoiche. Jataain asaeriinchate quesentaiche. ⁹ Tachu jaiti nainaquiche taolu saoquijiei faan chaluheratihanu, saoqui oaraancai cacha raine jana, inata omariin rai caute taojiaaichelu. ¹⁰ Niheichu taolu, caainsinejei faan chaluheratihanulu jena oaraancai cacha raine coauheiche, inata omariin jana rai caute taojiaaichelu. ¹¹ Chanuna faan que inara rai aitenihanune que naineneeiche. Faan jorerera rijiicha fariseeocuru aina sadoseeocuru ichaone que necohalajihuche,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso. ¹² Nii jaunne, faan jorerera que aitelanaala, cacha relaauruha fariseeocuru aina sadoseeocurune que aitoha canacaanu rai Jesusone que nainacaanu.

Mesihasi niha Jesusone biha Fedorone
(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Inae Filipo Sesareea batane que turuhinte, aina nerelanaa nichaanune rai: “Tonacuruha cachaaauru, Cana Coaunera Calahineein cacha caje nejanoanaa nichaaunne que,” naa Jesusone janate: ¹⁴ “Tabaaurute, Joaan Baotisita niha, ii beure. Jana tabaaurute, Irihasi niha, ii beure. Jana leeochoaurute, Jeremihasi niha ii beure. Jana tabaaurute, chunocoha Cana Coaunera ere bera *profetane* caiha, naaure,” naain tonoraacaanune janate: ¹⁵ “Tonaquiche jana inara. Cha nichaaun jana Canu inara rai,” naain canacaanu caje bajaa Jesusone janate: ¹⁶ “Iite esinae rauhijiriin ichaahin nena Cana Coaunera Calahi Mesihaseeni,” nae rai Simoon Fedoro. ¹⁷ Nii jaunne: “Raotojoeente rausiaaenoneein neei, Jonasi calahi Simoon. Chuni cacha ichei benihane janate, Canu Inaca Cana Coaunera ii que canu coitucuerate. ¹⁸ Jana iite Fedoro neei. Canune ichei aitoon. Iite canuhacha tei ajeri rijijieein, canu coitucuruha canu cachaneein neenihurune coina icharaneein neriquiin. Nii ii que canuhacha icharate amuritona nainerinaain chuni, onaniha natiin itajenaa nainerinaain. ¹⁹ Ii raine, Cana Coaunera Cojoanonaa que nena naineeine coina, ichei chabi tereunni. Caa chauratane que netiin, iicha ichaite, Cana Coaunera Cojoanonaa que nereein. Jana caa chauratane que netiin, jaolecöhine jaante, Cana Coaunera Cojoanonaa que tihane bana jaolenereein,” naa Simoon Fedoro raine baihate: ²⁰ “Jiaonriha chuni rai: ‘Acate Mesihaseini,’ naain beeichene,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Orichaaaine biha Jesusone
(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)

²¹ Inae mainajiriin cairichaaaururichaain Jorioocuru bichauhenaauru, saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa rai Cana Coauneraacha tei rauhi que cacha relaaureraauru, naaonjoainurine catainaane jaunte, Jerosaleeun curichaaainne beebeje aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso. Sohin jaaoruhane nichata janone cuhane ichanarihanine que aitohane jaunte, ²² jelai Jesoso teteriin: “Jiaonriha nitohaneein chetecuruhane jeriha Cana Coaunerane Curuaanaa. Nitohaneein chetena nainecuruhi jerihane,” naain caohatiha Fedorone janate, nauriteriin Fedoro coaraain: ²³ “Naain cacaje amuura moconajaera. Nechu canu cairichaeranu quete aitohicha. Cana Coaunera jerenohin aina, cha coitucunaa nainiheei ii. Cachaauruhacha jerenohinchate coitucuujeuei,” naane baihate: ²⁴ “Chunocoha canu esenetaain, canu aina nerelanaa jerihane, rainuhacha que niicha coacuhi jianein, itolere necairichanaa abaataain canu sacuhine. ²⁵ Jana canu colane rai nichao ichoteratena jererate, rai nichao itajereein. Jana, canu coreniha necairichanaate, rai nichao ichoteratereein. ²⁶ Coatiha chaque nelatihei, itolere niicha jerei, niicha coacui sirihane nihanatiin, nichao itajiha cachane. Inaaonjoaain coretihane niha natiin, nii nichao ichoteratena nainiheei cacha. ²⁷ Inae Cojoanonaa que turuhane banane turuha ureeunni esinae rauhijiriin canu- Cana Coaunera Calahineein cacha caje nejanoanaa nichaaunne, canu Inaca Cana Coaunera necaohacha que necaohachaain, rai letonocuru anjeraauru aina jiniiquiin. Nitohanihane banane, le cachaauruhacha ichai cainareeunni acaauruhacha ichai rijiinanaain. ²⁸ Cau caa ena nenacaauru tabaaurute ooreneerein, itolere curuaanaa neein nihanune coina turuhanu cacha caje nejanoanaa nichaaunne Cojoanonaa coaraane reentiaaajoaain,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

17

Nejelauneein necoriha Jesoso jaberocone (Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ Nitohaneein atinaaururichaainne bihane baiha, saota janonejeeinte, Fedoro, Saantiaao, Saantiaao ocoala Joaan, naaonjoainuri amaain jelai acaauruhacha aina jataain ucuuneein nena ichatane ucuuno que cue Jesoso. ² Inae ecu turuhin jetaote, acauru acatiha netiin, necoriha Jesoso jaberocone jana, rai nomeri netonai enoto tocohaneein jiquihacohane jana, rai cajione netonai cono tocohaneein jiquihaque. ³ Nitohaneein necoriha nomeri aina rai cajionene jana jetaote, Jesoso rene ecocohin aina ereeuruha Moisesa aina Irihasine jana coarajeeure. ⁴ Nii jaun jetaote Jesoso rai:

“Curuaanaa, caohatoha cau nihacachene. Ii jereeinene nichatajaain loanari jareeunni, leinjiin ii rai, leinjiin Moisesa rai, leinjiin Irihasi rai, naaonjoaain,” nae jetao rai Fedoro. ⁵ Niritiin ereereeca Fedorone jana jetaote, luhecotariin jiquihaquiin acauru conaacotaa dede sacarine jana jetao: “Caate jataain belaaain janijiin quiiha cocoainai Canu Calahine. Rai nere tonoraain neeuche,” naain jetao toni nii dede sacari jana erena. ⁶ Niritiin toniha erenaane aonaain jetaote, atane ichoae comoore jataain coasina caaun, nii nichatajaain aina cunacaauru aina nerelanacaauru. ⁷ Nii jana jetaote, acauru rene nichuuntaain mucunajaain jetao:

“Nimichucuche. Coa casihache,” naa Jesoso acauru raine jana, ⁸ coaracuruhane jana jetao, inae neniha chuni ainane jana, jelai acaachanejeein ecu ne Jesoso. ⁹ Inae nii ichatane ucuuno caje jeelaiha fauha cuuruna jaun jetaote: “Jiaonriha chuni rai caa inaraacha coarai beeichene, Cana Coaunera Calahi cachaneein nejanoanaa nichaaunne ohanune caje ichanacaunne reentiaain,” naa aina nerelanacaauru rai Jesusone jana jetaote:

¹⁰ “Chanuna jana chaen: ‘Irihasite jaurihanejeein turuha ureein,’ naaure Cana Coauneraacha tei rauhi que cacha relaaureraauru,” naain jetao Jesoso caje bajaure aina nerelanacaauru.

¹¹ Nii jaun jetaote: “Esinae rauhijiriin Irihasite ichoaichaniha turuha ureein. Acate itolere rucuhereein. ¹² Nena canu inara rai aitoon. Nii Irihasite inae ichoaichaniha turuhelu. Nete, acanihane coitucuelanaala que nocoatijiaain, mainajiriin cairichaaurelu.

Nii rijijieeinne acaauru bijiu necairichaa cureeunni Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaannee,” naa acaauru rai Jesusone jana jetaote, ¹³ Joaan Baotisisita que, acaauru rai aitoaha Jesusone que nainacure aina nerelanacaauru.

Suujua cuhane coitucuchuhi siricha canaanai rautaa Jesusone

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Inae nii cachaauru aina nihacaanune jaan turuuhane janate, Jesuso rohan nichuuntaain, nacatiha neseonraain: ¹⁵ “Curuaanaa, cairichaaajoaain canu calaohi coaraau. Araain saainte mijiaaneein mucuha rai cunaine, usihanauniha natiin comohin, acauhanau niha natiin naluhe. ¹⁶ Ii aina nerelanacaauru raine niqui teeun, nete rautasihurene,” nae rai leinjiin cacha. ¹⁷ Nii janate: “Cha esenetaain, caohachaaain suujua coaranacharaauru cachaauru. Cha carajaneaina inara aina neein inara relaain, inara abaantareeun. Cajiha canu rene nii canaanai uhaauche,” naain ¹⁸ nii canaanai caje coitucuchuhi sitaa Jesusone rijieeoritiinte inae nerautae. ¹⁹ Nii baihane, jelai Jesuso teteriin: “Chanuna jana canacaanu coitucuchuhi sitanaa nainesinihacaanu,” naain Jesuso caje bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune janate:

²⁰ “Jataain aasaaeriin esenetaaichene jaunte, rautana nainesineeiche. Esinae rauhi-jiriin mosatasa ucuhe tabaainejeeinjin esenetaaichene jana nihanete, caa ichatane ucuunno rai: ‘Caalai caje amuhin, tajiha cunihun,’ naaichene amure jelai caje. Nihei chanerihai inara rai cha, rauhijiriin esenetaaichene. ²¹ Nete laen, catohanei moconajaera letono, cana suri couu neein Cana Coaunera bajaee bajajeein sitanacai ne,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesuso.

Caa quete orichaainne be coroata saain Jesuso.

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Inae nii canaanai caje coitucuchuhi sitaane baiha, jiniiquiin Calileea batane que amuhemuhecaanne janate, aina nerelanaa nichaanune rai: “Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaannete necha aansaineein nenacaauru cachaauru bijihu canu tiha cuurureein, ²³ casohin cajaaoruhane coina. Nena, nichata janone cuhane ichanareeunni,” naain aina nerelanaa nichaanune rai biha Jesusone jaunne, jataain inaderaacaanu.

“Coriqui tihana Teenforo rai nii inara relaera,” naain caje bajaauruhane

²⁴ Niicha relainichaanune aina jiniiquiin Caferenaon turuha Jesusone janate, Fedoro coaraa uure, Teenforo asaae cacha caje coriqui bajaaureraauru. Inae Fedoro rene turuhinte: “Coriqui tihana Teenforo rai nii inara relaera,” naain caje bajaauruhane janate: ²⁵ “Ejeen, coriqui tiha,” naain acaauru tonorae Fedoro.

Nii janate inae loreri asaae enoha cuhacaanune jana, Fedoro rai: “Tonaai iite Simoon. Charijihuru caje coriqui bajaare caa chauratane que nenacaauru cachaauru curuaanaacuru. Rai lauri cajena. Ainihane, laurine lanaala nenacaauru cajena,” naain bajaa Fedoro caje Jesusone janate: ²⁶ “Laurine lanaala nenacaauru cajete bajaare,” naa Fedorone jaunte: “Nitohanein, acaauru lauri coretena nainenihane chujian, cana netonai coretena nainerihaaca. ²⁷ Nete nabana chunocoha acaauru caje nena baijaera tocohanihacane coataa, caohachae coretichaane. Chajaain taa nemuri cuhane ate cojunihu. Chaen jauriaanejeein dadaera ate raain, rai nujuaaen cuhane coaraainete, cuhane nereein coata caje coriqui. Acaachate nainejereein que canu rai aina ii rai *impoesto* coretichaane. Chaen amaain coretenihun,” nae Fedoro rai Jesuso.

18

Charijicha jataain nelateineein ne Cana Coaunera Cojoanona que.

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Nii rijieeoritiinne, Jesuso rohan nichuuntaacoaain: “Charijicha jataain nelateineein ne Cana Coaunera Cojoanona que,” naain caje bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune.

² Nii jaunte, leinjiin canaanai cotijiaain, canacaanu cataaun tein: ³ “Esinae rauhijiriine

aitoon. Inara ichao coreein, aiha caa canaanaine rijjijeein nenea naineneeichene, coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que nenea naineriheeeicheein. ⁴ Cana Coaunera Cojoanonaa que nelateineein neite, leeochoaauru amurijiriin nenea coacuelanaala, aiha caa canaanaine rijjijeein rai nichao coreein ne. ⁵ Chunocoha, canu coreniha leinjiin canaanai raerate canu raa aicheein,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Jataainte alalacarae osa que nesarucuaane

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ “Chunocoha, caa ena Canu esenetaeraauru canaanaihunru saruheraniha osa quene, nuluno que ajeri jaberoco tijichaaain, cucuana ucuano jelon joeraanete caohachae. ⁷ Jataainte cairichaaajoaure caa chauratane que nenacaauru cachaaauru, enaicha osa que sarunojoneein neuruhane jaun. Itolere banate nitohaniha cureein. Nete acaauru amuritoheriin jataain cairichaaajoareein nii osa que acaauru saruhera cache. ⁸ Nii jaunte caohachae, ii biji, ii tijia, naaonjoain osa que ii saruhin nihane, molohin jaohine. Nenacaeneein tejian caohachare, ii biji, ii tijia, naaonjoain mauhecaain ichaonaa esine que neeine. Nabana, ii biji, ii tijia, naaonjoain, ii saruhane coreniha, satiin ijiabereeo chabana jacanaacharejeein nenea usi jana nijiaohine coataa. ⁹ Jana, ii nota, osa que ii saruhane, rocohin jaao. Nenacaeneein tejian caohachare, leinjiin ii nota aina ichaonaa esine que neeine. Nabana jerane ii nota aina jiniiquiin chabana jacanaachara usi jana nijiaohine coataa.

Carenero nitaje que cuaain relanjaane

(Lc 15.3-7)

¹⁰ Jiaonriha, chunocoha caa canaanaihunru que jaolecohichene. Dedeeu neein itolere bana acaauru beraihuruha Ofa Cana Coaunera rohan neein rai letonocuru anjeraaurune jaunne inara rai aitoon. ¹¹ Canu- Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunnena, nitajeraai nenacaauru ichoterateraanu que turuhin neeun.

¹² Aonacuche. Tana leinjiin cache, lefashaain niha rai carenerone jana, nitajiha leinjiinne, ichatane ucuunno que nii iscoon choonca iscoonni ratiriin, ¹³ nii nitajenaa ariin eruhane, nii iscoon choonca iscoonneein nitajelanaala nenacaauru coroaecane amurijiriin, esinae rauhijiriin niicha eruhi coroaerihane. ¹⁴ Nii rijjijeeinte, nii leinjiinejein nitajeeuruha caa canaanaihunrune jerene dedeeu nenea cana inaca Cana Coaunera.

Chatohaneein nainecure ita que suujua acatecuruha Jesocurisito coitucuerane.

(Lc 17.3)

¹⁵ Chunocoha leinjiin inara caje Jesocurisito coitucuera, baaso ichaain niha chunocoha raine, jelai teein cotijiaain baaso ichaain niha raine coitucuerateein rai raotojoein ereeine, nii rai irihane jana rai nere tonoraain coitucuhin nihanete, inae jataain raotojoein neriquicheein jiniiquiin. ¹⁶ Jana ii ere tonoraenihane, leinjiin corootajaain-niji cotijiaain, acaauru aina jiniiquiin rai ereeuche, ii corootajanena nainecureuha nii leeochoaauru netonaine coina. ¹⁷ Jana, acaauru ere nihanatiin tonoraenihane, netaojiaain Cana Coaunera coroaeraauru rai beein, acaauru rai teeute rai ereeuruhine. Nii netaojiaain Cana Coaunera coroaeraauru ere tonoraenihane, Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauruneein teein, Roma curuaanaa rai cache cobaraain coriqui bajaaurera rijjijeein coaracuche.

¹⁸ Caa chauratane que netiin, inara ichanohite, jerichanejeein dedeeu icharareein. Jana, caa chauratane que netiin jaolecohichene jaante, dede caje jaonjoinereein. ¹⁹ Caa quene inara rai aitoreeunni. Caa chauratane que netiin, ita que jerajejeein neein ita suujua rijjijeein coacuhin Cana Coaunera bajaain, cha bajanaa jeriquichenete, inara rai inaraacha bajai tereein canu inaca Cana Coaunera. ²⁰ Chunijiun neeichene jaunru, Canu coreniha, corootajaain, nichatajaain, naaonjoain netaojiaain neeichenena canu netonai, ecu inara aina nereeunni,” naa Jesusone janate:

²¹ “Curuaanaa, inata saain canejera que casuujua acatichaaunne caohachae, baaso ichaain niha caraine, caainsi saneaina,” naa Fedorone janate: ²² “Coatiha, caainsi

saneein,' nahaau. 'Caainsichoonca saneein caainsinei quene aitoon, ii suujua acateeine coina,' ” nae Fedoro rai Jesoso.

Rai fatoroon cachaauru rebe aninoana jereniha acaauru beraichaneein nenaane

²³ “Nitohaniane jaunne, naonjoaa Cana Coanera Cojoanonaane que inara rai aitoreeunni. Aonacuche. Rebe rucuhena jeriha leinjiin curuaanaa reyne rijijiei nereretanaa quene inara relareeunni. ²⁴ Inae rebe rucuhena nunuhetihane janate, jataain arajiin que rebeeona rai cacha turuaa uure rene. ²⁵ Nete, neniha cha coretihane jaanne jaun, jitariin bereecuru, rai sinijera, rai rucuhelueuru, naaonjoainuri aina curuaecaain, letononeein neeuruhane coina acaauru que necoretihane coina aite nii rey. Jitain rai rebe coretihanereein tiaaajoaain satiin jiniiquiin amihaneeuruhane coina. ²⁶ Nii jaunte, nii rey acatiha neseonraain: ‘Curuaanaa, atiin caque ii suujua acateein, canu cohacarihune ii rai jitariin corete,’ naa rai nii cachane jana, ²⁷ cairichaaajoaain coaraane jaun, nii rai rebe aninoain que suujua acatein nirijieein jianerate. ²⁸ Nete inae jianiha nii rebeeonajaane jana, caje cuhin rai corihanera que coroatajajeein rebeeona aina ita eruhin, nii rebeeoca quene coreniha mucuhin rai raro tororohin: ‘Caque rebeequine jaan coreteeu,’ naa raine janate, ²⁹ nacatiha neseonraain: ‘Canu que ii suujua acatein, canu cohacune ii rai jitariin corete,’ naa rai nii leeoche saijieein, ³⁰ tonoraelanaala caresero cuhane enoerate, cuu niha rebe jitaain coretihane reentiaane coina. ³¹ Nitohanein, caresero cuhane nii acaauru leeoche tihane coaraante, jataain rautaaurenihane jaun, nii acaauru curuaanaa rey rai biha cuure leeocheauru. ³² Nii jaunte, que suujua acatein jianihane baiha nihane jaun, cotiharatein: ‘Nechu aansaneein ichaonaa cacha. Nii rebe coreniha rebeequine janane, ii que casuujua acatein, carichaaajoaine jaun ii jianeunlu carai aitohine jaun. ³³ Chanuna jana, nii cairichaaajoaain ii coaraain casuujua acatichaaunne rijijieein, nii ii leeoche que, ii suujua acateneei,’ naain, ³⁴ inae jataain obaecane jaun, caresero cuhane enoerate nii rey, jitaain rebe coretihane reentiaain,” naain nii nereretanaa que canacaanu relaane baihate: ³⁵ “Nitohaneinte inara casetecareein canu inaca Cana Coanera, inara suujua aina cutaain inara amute cacha que inara suujua acatein belaineeichene,” naainte aina nerelanaa nichaanune rai beebeje Jesoso.

19

Sinijera joaera quete cacha relae Jesoso.

(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Niritiin acaauru rai irihane baihate, aina nerelanaa nichaanune aina Calileea caje amuhin, Jodea batane que turuhin, nucuhe Jorodaan jera que cue Jesoso. ² Nii janate, arajiin sacuure cachaauru. Ecute arajiin cunaitenacaauru rautae. ³ Nii janate, nechu cairichaauruhane jaan lera ariha, Jesoso rohan nichuuntaain: “Tonaai. Caohachaana joareen coreniha rai comasai jaoha cachane,” naauruha Jesoso rai fariseeocuru tabaaurune janate: ⁴ “Tana Cana Coanera Quiricha inoansi cuhane laenanohineein nena ereretaain aonaquichene. Jaurihanejeein itolere coaunaane nunuheneinte, quicha, ene, naaonjoaain coaunaelu Cana Coanera. ⁵ Nitohanein acaauru coaunaante: ‘Rai fojiaraauru caje amuhinte comasai raain, leinjiin cachaneein nena rijijieein ichaaurueein,’ naalune coitucuhichene. ⁶ Nitohaniane jaunne, lesajeein necoansajiaa cachane, leinjiin ita jaberoco que jaberocanaa rijijieein neure, rai comasai aina. Niheichu ita caje, Cana Coanera tenojoihunru batunaa nainihe i joareen cacha,” naain acaauru tonoraa Jesusone janate: ⁷ “Chanuna jana chaen, comasai jaonaa jerera nihane, rai ita jauruhane jaan cocoiricha tein, comasai joera coina aitelu Moisesa tenojoi rauhi,” naauruhane janate: ⁸ “Niritiinte aitelu Moisesa, nechu aansaneein nere tonorana jereneichene jaun. Coatiha niqui jauriaanejeein nitohanein niheilu. ⁹ Nena laen canu inara rai aitoon. Chunocoha, chuni quicha aina ichoaniha rai comasaine jana, jaohin leeoche ene raanete, nii ene niicha rai coreniha inae osa que nesarue nii quicha,” naa Jesoso fariseeocuru raine janate: ¹⁰ “Nitohaniane jaun

chujian, caohacharihei necoasajiaa cachane,” naacaanu aina nerelanaa nichaanune janate: ¹¹ “Coatiha nitohanai coitucunaa nainesihuruhi satiin cachaauru. Acaihanijin coitucuuruhane coina, coitucueratiha Cana Coaunerane jaan curuhachate, nii coitucujueeurureein. ¹² Niha araai lauriin nitohaneein necoansajianaa nainelanaala niha cachane jaanu. Tabaaaurute, inae nejanoae nitohaneein necoasajiaurenihane coina. Jana tabaaaurute acaauru cule rocooruha acaauru amute cachaaurune jaun necoansajianaa nainecurene. Jana leeochoaurute raotojoein Cana Coauneraacha tei amihanenaa que amihaneeuruhane coina necoansajianaa jerene. Nitohaneein ichaonaa jereraauru, nitohaneein ichaauruhine,” naain ereereje canacaanu rai Jesuso.

Canaanainunru rausiaaeca Jesusone

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Nii janate, canaanainunru uhaaure Jesuso rene cachaauru, acaauru rai Cana Coaunera bajaain, biji que acaauru mucuhin acaauru rausiaaecane coinane janane, acaauru que tacaain caohatihacaanu aina nerelanaa nichaanune. ¹⁴ Nii jaunte: “Coa Canu rene tururuha canaanainunrune caohatihache. Cana Coaunera Cojoanonaate aihuruha caa canaanainunrune rijijieein nenacaauru rainein ne,” naainte, ¹⁵ bijique nii canaanainunru mucuhin rausiaae najaane baiha, jelai caje amuhe Jesuso.

Jesoso ainate ere leinjiin enamanaa coriquihona.

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Nii janate, Jesuso rene turuhin: “Cacha relaera, chariji caohacha ichareeun, chariji bana nitajenaachara ichaonaa que ichaohanune coina,” naa leinjiin enamanaa Jesuso raine janate: ¹⁷ “Chariji caohachana Canu caje bajaai. Caohachate ne leinjiincha. Nitajenaachara ichaonaa caohacha que ichaonaa jereeine, aitohalu Cana Coaunera rai Rauhine jaan tonoraain ichaao,” naa rai Jesusone janate: ¹⁸ “Chariji Rauhina,” naain baajaane janate: “‘Coa sonajaain jaoha. Jiaonrihachu, ii comasaine lanaala nena ene dadaain, asijiauhin, leeochoauru cairichaa casaje que ereein, naaonjoaain neeine. ¹⁹ Chaen ii fojiaraauru ere tonoraain, ijiabereeo belaaaine rijijieein, chamute cacha belaaain ichaao,’ ” naa Jesusone janate: ²⁰ “Jitariinne, nii chaitoonjoa tonoraau. Chana nenacaaen carai lanare,” naa Jesuso rai nii enamanaane janate: ²¹ “Esinae rauhijiriin, chaque lanaelanaala Cana Coaunera aitoonjoa tonorana jereeine, chajaain jitariin nii iicha sirii que necoretteen, cairichaa ihuru rai tenihun. Nii banaachate, jelai amuritoeriin nereein iicha latei dedeeu. Nii baiha canu sacuu,” ²² naa rai Jesusone aonaante, jataain inaderaain cauha cue nii enamanaa, jataain coriquihocane jaun. ²³ Nii jaunte, aina nerelanaa nichaanune rai: “Esinae rauhijiriinte caaintate, Cana Coaunera Cojoanonaa que enoha leinjiin coriquihonane. ²⁴ Nacoauneeine aitoreeunni. Charijieein teeinti leinjiin toro seeonjoan amuritojoaain nena camecho, oco jachu cuhane situnaa nainene. Nii amurijiriin enonaa nainihele leinjiin coriquihona Cana Coaunera Cojoanonaa que,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesuso. ²⁵ Niritoha Jesusone jaunne, jelai amuritoheriin canacaanu suujua elonaane jaun: “Nitohaniane, chariji jana enohin nichotena nainereein,” naacaanu ita raine janate, ²⁶ canacaanu coariin: “Nihei chuni raajenihane enohin nichotena nainihele. Nete laen Cana Coaunera jerihane joaenreein cacha enohin nichotena naine,” naa canacaanu rai Jesusone janate: ²⁷ “Canacaanune, ii sacuhacaanune coina jitariin canacaanuhacha sirii ratirihacaanulu. Cha jana rarichaanuhin canacaanu nii coreniha,” naa Fedorone jaunte: ²⁸ “Esinae rauhijiriinte, inae Cana Coaunera cojoanonaa que turuhane bana canu, Cana Coaunera Calao hi cachanein nejanoanaa nichaaunne itolere cocoaianacaaihuri amurijiriin cocoaiananohi nichaaunne jaan rori- *trono* ichoae nelauriaanune banate, inara netonai lechoonca coroatajai cocoaianacai nequichene rori- *trono* ichoae nelauriariquicheein, nii lechoonca coroata lauriin nenacaauru Israeli cocoaichacuru ichanaa coaraain, ‘Acaauru acaaurute caohacha ichae. Jana acaauru acaaurute baaso ichae,’ naain been coitucuhin rucuhequichene coina. ²⁹ Chaen techu, canuhacha icharatei

ichacuruhane coina, rai bereecuru, naraaichuru, comasai, fojiaraauru, rai natane, naaonjoain ratirichate, lefasha saneein jelai amurijiriin eruurureein. Chaen techu, chabana nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa que ichaoreein. ³⁰ Chaen techu, caa ena leeochoauru amurijiriin nelaetoha nocoetonacauru, caa ena chaque nelatihei rijijieein nenacauru fautaain chaque nelatelanaala nedaaurureein. Jana ena caa leeochoauru fautaain nelatihei rijijieein nenacaurute, jataain nelateineein neeurureein,” naain Fedoro tonorae Jesoso.

20

Leinjiin ocoana erora- cacha amiharatera rijiicha Cana Coaunera Cojoanonaane que canacaanu relae Jesosone

¹⁻² Niritoha canacaanu raine baihate nocoana que cacha amiharatiha leinjiin ocoana erorane rijiicha Cana Coaunera Cojoanonaane que canacaanu relae.

Niritiinte: “Leinjiin cacha janohetiin nimichuhin, nocoana jana amihaneeuruha cachaaurune coina ariin, inae cachaauru eruhin, rai nocoana jana le jiichooneineein acaauru amihaneeo coretihane coina rucujueein, nii cachaauru letoae nii amihanenaa erora. ³ Inae acaauru letoaane baiha, enoto chujutaaelalajeein nacoauneein mituhin cuhin leeochoauru cachaauru arihane janate, najiniha neeure nenaanaja cataaun nelanaaejeein cachaauru. ⁴ Nii jaunte, nii nelanaaejeeunruhane coaraane jaun: ‘chajaain inara netonai amihanenihuche canu ocoana jana. Inara amihaneeon rijijieeine inara coretereunni,’ naa nii amihanenaa erorane jaun cuure nii cachaauru. ⁵ Nii baihate coaiten, enoto chujutaain mituhin cachaauru ariin, nii baiha sonaiha mituhin cachaauru ari nii amihanenaa erora. ⁶ Inae nuna macohi ichoae teejiha enotone jana, mituhin nacoauneein cachaauru arihane jana, nenaanaja cataaun neeuruha rai namihaneeo colane nelanaaejeein cachaaurune jaun, erunajaain: ‘Chanuna sonafajeein amihanelanaala neeiche,’ naain acaauru caje bajaa nii amihanenaa erorane jana: ⁷ ‘Neniha canacaanu rai amihanenaa terane jaunna, amihanenihacaanu,’ naauruhane jaunte: ‘Chajaain aihane inara netonai canu ocoana jana amihanenihuche,’ naain letoanajae nii amihanenaa erora.

⁸ Inae nocohena jerihane janate, rai cachaauru beraicha rai: ‘Chajaain, nii cachaauru cotijaaain, acaauru satononiha turuhin amihanenacauru que nunuheteein coretenaacu, nii jauriaanejeein nunuheteraauru que satonoteein,’ naa nii amihanenaa erorane janate, ⁹ inae ichoaichaniha cuuruha nii satononiha nuna macohi ichoae teejiha enotone jana nunuhetein amihanenacaurune jana, le cachaauru corete jerichanejeein le jiichooneein, nii coretera. ¹⁰ Nii janate, inae nii ichoaichaniha turuhin amihanenacauru coretihane jaan que turuhane jaun: ‘Nii satononiha turuhin amihanenacauru amurijiriin jecha, rai namihaneeo core raaurureein,’ naaure. Nete, nii satononiha turunacauru rijijieein, jerichanejeein le jiichoo coreneein raure acaauru netonai. ¹¹ Nii jaunte, rai namihaneeo core raauruhane ucuuaetoha nejesinajeein nii amihanenaa erora rai: ¹² ‘Caa canacaanu satononiha turunacaurute, basiinjiincha amihaneeuruhane saijieein, canacaanu coreteeine jeoneein acaauru coreteei, mainajeein amihaneein, enoto ajaanone maajeein abaantacaanune saijieein,’ naaure. ¹³ Niritocuruha nii amihanenaa erora raine jaunte, leinjiin rai: ‘Coatihana baasoneein ii coretichaaunte quiicha belai. Tana canu aina, le janohineein ii coretichaaunne coina rucuhequine coitucuhine. ¹⁴ Aihana jaun, nocoa ii amihaneeo core. Chajaain amuu. Canune, nii inara satononiha turuhin amihanenacauru rai, jerichanejeein inara coretichaaunne jeoneein coreteun, ¹⁵ carai niha rauhi cacoriqui aina quiicha jerei ichacaaunne jaanune jaun. Raunajetocaaunne jaunna baasoneein canu coaraaite,’ naain nii cacha tonorae nii amihanenaa erora.

¹⁶ Nii rijijieeinte, caa enene ichoaichaniha nenacauru satononiha neeurureein. Jana satononiha nenacaurute, nunuheneein neeurureein,” nae Jesoso.

Orichaainne biha nacoauneein Jesusone
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Inae bero cuhane Jerosaleen nichaae cuujihacaanune janate, nii lechoonca coroata-jaain aina nerelanaa nichaanune cotijiaain, jelai canacaanu teteriin: ¹⁸⁻¹⁹ “Inae enate laen Jerosaleeun cuhacache. Ecute, Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne mucuhin, saseredote curuaanaacuru, chaen Moisesa rai Cana Coauneraacha tei rauhi que cacha relaaureerauru, naaonjoainuri rai canu tiha cuurureein. Chaen techu nejelau atane caje unacaauru cachaauru rai caetecurureein, caque nocoatijiaain, canu faojoaain coroso que canu teein canu ateinaauruhane coina. Nena nichata janajoin cuhane ichanareeunni,” naain aina nerelanaa nichaanune rai beebeje Jesoso.

Saantiaao aina Joaan nebaacha bajai
(Mr 10.35-45)

²⁰ Nii janate, Jesoso rene turuha uhe Sebedeeo comasai, rai calaohichuru Joaan, Saantiaao, naaonjoainuri aina. Turuhinte, nii calaohichuru rai atiin chaelai ichaa Jesusone coina nacatiha neseeonriaane jana: ²¹ “Chate jerequicheta,” naain caje bajaa Jesusone janate: “Inae ii Cojoanonaa que turuhane bana, atiin ii raotono nichajai que nelauriaa leijiinne jana, ii jaabiji nichajai que nelauriamiinche caa leeochara,” naa Jesoso raine janate: ²² “Cha bajaaichene, coatiha coitucuhin bajaheiche. Necairichanaa abaantarichaaunnine rijijieeinna necairichanaa abaantana nainequiche,” naain acaauru caje bajaa Jesusone janate: “Abaantana nainichaanu,” naain tonoraauruhane jaun:

²³ “Nii necairichanaa abaantana nainequiche niqiu. Nete laen, canu raotono nichajai que, canu jaabiji nichajai que, naaonjoaain nelauriana naineneeiche, nitohanai rai tihanune coina nenihanune jaun. Banihateein ichaalu Ofane jaancuruhacha raite, tenojoin niha cureein,” nae acaauru rai Jesoso.

²⁴ Nii Jesoso caje bajaa Sebedeeo calaohichuru nebane aonaainne, nii coroatajai ita nejeraauru que nejeratihacaanu nii lechooncaain aina nerelanaa nichaanune.

Nii jaunte, ²⁵ canacaanu cotijiaain canacaanu rai: “Inarate rai cachaauru cairichaaeriin, acaauru amurijiriin niha nocohetiin neuruha Cana Coaunera coitucuhichuru curuaanaacurune coitucuhiche. ²⁶⁻²⁷ Nete laen, inara nitohaneein nena naineneeiche. Aihana jaun, chunocoha inara jana leeochoauru amurijiriin nena coaucane, leeochoauru coroatajanemiin. Jana, chunocoha leeochoauru amurijiriin nena coaucane, rai letononeein neeine.

²⁸ Nitohaneein nihanune coinane cau turuhin neeun canu- Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne. Coatihara carai quiicha latei teein niha cachane coina cau turuhaaun. Canune, cachaauru rai nelatichaaunne coina letononeein neeun. Canune, osa caje nichotiha arajii cachaaurune coina ohin cacoichana que coretiha cureeunni,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Coroatajai maosa rautaa Jesusone
(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Inae Jerico caje amuhacaanune janate, Jesoso caajie ure arajii cachaauru. ³⁰ Nii janate, bero cuhane babaecooruha coroatajai maosacurune jaun, acaauru rohan situha cuha Jesusone aonaain: “Canacaanu Curuaanaa Rabiri nefoerateneein nena, tana cairichaaajoaain canacaanu coaraaine,” naauruha ehequine janate, ³¹ aitocuruhane caohateuruha cachaaurune jana, que rutaain tonijiaain ehehequii: “Canacaanu Curuaanaa Rabiri nefoerateneein nena, cairichaaajoaain canacaanu coaraau,” naauru janate ecu inacuhin acaauru cotijiaain: ³² “Chatohanai inara rai ichacaunne jeriquiche,” naain acaauru caje bajaa Jesusone janate: ³³ “Conoha canacaanu notanena jerichaanura Curuaanaa,” naauru jana, ³⁴ cairichaaajoaain acaauru coaraane jaun, biji que acaauru nota dadaa Jesusone rijieeoritiin inae conoha acaauru notane jaun, Jesoso caajie ure, nii coroatajai maosacuru.

21

Jerosaleen turuha Jesusone
(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Inae Jerosaleen catainajeein leinjii nese Betafajee ichtane ucuunno- Oliboneein acaauruhacha curuaatei rohan turuhacaanune janate, aina nerelanaa nichaanune caje coroatajai letoae Jesuso. ² “Chajaain taa niita canaacha coarajei neseu cunichuche. Ecute, cositenojoneein leinjiin bene, leinjiin curuaanaa narejeen, naaonjoaain borocuru eruriquicheein. Chaen inae erunajaaichene, carai cajiha acaauru cosichuru rututaain uhanajaauche. ³ Inae uhanajaaichene jana, chunocoa inara caje bajaane: ‘Latenaaca curuaanaane jaunna amanajaacaanu. Enate jelaiha acaauru cainaratereein,’ naain uhanajaauche,” naain letoanajae Jesuso.

⁴⁻⁵ Nitohanialu:
“Sioon cocoaichacuru,
joaenreen rijijieein nena inara Rey
coaracuche.
Acate, inara rene turuha uhe
leinjiin boro laojoiri ichoae.
Cabario ichoae amuuruha
leochaauru curuaanaacurune saijieeinte,
leinjiin boro
anajiin tabai ruhacaera
narejeen laojoiri ichoae uhe,”
naain been laenaalu *profeta* inoensine nainaane coina ailu.

⁶ Niritiin acaauru letoaa Jesusone jaun cuuruha nii coroatajai aina nerelanaa nichaanune caje cunacaaurune janate, nii been letoanajaane rijijieein, ⁷ rai narejeen aina boro eruhin, nichoae cajione maritaain amanajaain, Jesuso rai tenajaauruha aina nerelanacaaurune jana, nichoae lautoroaain cue Jesuso.

⁸ Nii janate, najiniha neeure arajiin cachaauru. Acaauru tabaaurute, bero cuhane acaauru cajione maririjicoaure. Jana tabaaurute, ajaena raain, najiniha meriaa-coaure. ⁹ Jana, ichoachaniha cunacaaurute, acaauru caajie cunacaauru aina corojeein eheehequiin:

“Rey Rabiri ichoala coroaecuruhine.

Raotojoein turuhine acaneein nena rijijieein Cana Curuaanaa- Cana Coaunera letono.

Dedeune maajeein Cana Curuaanaa coroaecuruhine,” naaure Jesuso que.

¹⁰ Nii Jerosaleen turuha Jesusone coaraainte, satiin nii nese sacutaain que suujua rohecaain cajihaneei amuhemujueein: “Cha cajena unaa ne caa cacha,” naain ita caje bajaain: ¹¹ “Caate, Cana Coaunera ere bera *profeta* Jesuso ne, taolu Calileea nena Nasarete cocoaicha,” naaure cachaauru.

Teenforo asajai caje cachaauru sitaa Jesusone
(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹² Nii jana inae Teenforo asaae enoha cuhane jana, najiniha neeuruha necorete-nacaauru aina acaauru caje coreteraaurune jaunte, jelai caje sitanajae Jesuso. Coriqui coreuruha cachaauru raina jaan rori lacohitiin, ecu serori que necoretiha nenacaauru rorine maajeein lacohitiin:

¹³ “Cana Coaunera Quiricha cuhanete: ‘Canu lorerite, acaihaniji Canu bajaebajaaecuruhane jaan coloherineein nereein,’ naain ne laenanohineein. Nete, inara leinjiin asijiaunanaja coloherineein teeiche,” naain acaauru cotai Jesuso.

¹⁴ Nii Teenforo asae, rohan turuhacoaauruha maosacuru, bacosacuru, naaonjoainurine janate, acaauru rautae Jesuso. ¹⁵ Nii cojoelanaacojoai ichaain acaauru notaaca Jesusone jana ecu neein coarajeeuruha saseredote curuaanaacuru aina Moisesa rai Cana

Coauneraacha tei rauhi que cacha relaaureaauru, naaonjoainurine janate: “Coroaaeno-joinemiin *rey* Rabiri ichoala,” naain cojiorichuruha canaanainunru Teenforo asaaene aonaain obajeeinte:

¹⁶ “Toon ii rai ereeuruhane aonaaina,” naain bajaare.

Nii jaunte: “Aihanu. Aonacaun. Tana: ‘Canaanainunru, sisinacaaurune maajein ii coroaecuruhane coinata, caohacha ichaai,’ naain laenanohineein nenea reretaaichene,” naain acaauru tonorae Jesoso. ¹⁷ Niritoha acaauru raine baihate, ecu acaauru ratiriin, nii nese caje amuhin, Betaniau cue Jesoso, ecu sinihane coina.

Inacaenihane coina iquera cojiotaa Jesusone
(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Inae janone jelaiha neseeu cuhane jana mijiitohane jaunte, ¹⁹ bero auhaniha niha leinjiin *iquerane* jaun nichuuntaain coarae Jesoso, inaacane lihane coina niqui. Nete inacaenihane jaun:

“Inae chabana coaiten inaariheeini,” naa Jesusone rijieeoritiin ohe nii *iquera*.

²⁰ Nii coaraainte: “Chasiinna luhecotariin ohe,” naauruha cojoelatiin aina nerelanaa nichaanune tabaaurune janate:

²¹ “Esinæ rauhijiriin esenetaain, icharichaain Cana Coaunerane esenetaain neeichene, caa ena *iquera* ichacaanne amurijiriinte naineriquiche. Caa ichatane rai: ‘Caalai caje amuhin, cucuana cuhane cunihun,’ naaichene, nii aitocoichene rijieeoritiin cucuana cuhane cure nii ichatane. ²² Nii rijijieein techu, Cana Coaunera caje cha bajaache, terichaaanne esenetaainne, inara rai inaraacha bajai tereein Cana Coaunera,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Cocoinaai letono niha Jesusone
(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Nii baiha Teenforo asae enohin cachaauru relaa niha Jesusone janate, rene turuhin: “Chatohanai Cocoinanacai neeinna neei ii, catohanai ichaaine coina. Chana cocoinanacai neein ii cocoinae,” naain Jesoso caje bajaauruha saseredote curuaanaacuru aina Joriocuru bichauhenaaurune janate:

²⁴⁻²⁵ “Canuhetonaina inara caje bajanaa jereeun. Cha Joaan letoaelu cacha cojunacatihane coina. Cana Coaunerana letoaalu, ainihane cachaauru letononeeinna aihalu. Canu rai beeichenena, canuhetonai inara rai canu cocoinaera bereeunni,” naain acaauru tonoraa Jesusone janate:

“ ‘Cana Coauneraate letoaelu,’ naacachenete: ‘Chanuna jana esenetaeneeichelu,’ nareein cana rai. ²⁶ Niheichu ‘Cachaaurute letoaelu,’ nanaa nainihaacache acaauru coasiha. Satiin cachaauru, Cana Coaunera, Joaan letoaalune esenetaauruhane jaun,” naaure nejesinajeein ita rai. Niritiin ita rohecaainte:

²⁷ “Coitucuhaacaanu,” naauruha Jesoso raina jaunte acaentonai:

“Aihana jaun chujian canuhetonai, inara rai canu cocoinaera benaa nainihaaun,” naain acaauru tonorae Jesoso.

Coroatajai calaohichuru letoaa leinjiin cachane rijijiei que acaauru relaa Jesusone

²⁸ Nii baihate acaauru rai:

“Tonaquiche jana inara caa erenaa que. Leinjiin cachate coroatajaain neeuruha rai calaohichurune jana, leinjiin rai: ‘Canu calaohi, enene canu ocoana jana amihanenihu,’ naa rai inacane jana: ²⁹ ‘Coatiha curinaaunni’ naain cunaa jerenihane baiha cue nii leinjiin rai calaohi. ³⁰ Nii baiha coaiten, nii rai calaohi coroataja letoaaane janate: ‘Saan ahi. Inae curichaaunnicha ofa,’ naane saijieein cuene. ³¹ Chariji inara rai, rai inaca ere tonoraain niicha icharatei ichae,” naain canacaanu caje bajaa Jesusone janate:

“Nii ichoaichaniha rai inaca letoanojointe, inacaacha icharatei ichaain inaca ere tonorae,” naauru janate:

“Nii rijjijeein techu, inara aineeichene jana, Cana Coaunera Cojoanonaa que niha cuurureein Roma curuaanaa rai cachaauru cobaraain coriqui bajaaurera aina ene cojoelorohecuru. ³² Caohachaain rai nichao coreein neeuruha cachaaurune coina, relana-jaa uhalu Joanne jana, inara esenetaeneeichelune jana, Roma curuaanaa rai cachaauru cobaraain coriqui bajaaureraauru aina, nii ene cojoelorohecuru esenetaauruhane jaunte, Cana Coaunera Cojoanonaa que neeurureein. Jana inara, coaraqichene saijieein esenetaain inara ichao coreneeichene jaun, coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que nerihcheein,” nae saseredotecuru aina Jorioocuru bichauhenaauru rai Jesoso.

Nechu aansaineein ichaonacaauru amihanenacaauru que cachaauru relae Jesosone (Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ “Caa leeocha erena aonacuche. Leinjiin cachate oba coocana sirihane jaun, bino ichaane jaanu ichaain corihateein, nii baiha ucuuneein rori jae nichoae netiin amihanenacaauru beraihane coina. Inae satiin besautiaane baihate, rai leruhin teeuruhane coina que amihanenaa inaaaureraauru cachaauru rai teein ratiriin amue. ³⁴ Inae tainacaane janate, leruhin rai niicha teeuruheni teeuruha raine coina letonocuru letoaa nii ocoana erorane jana, cuhin bajaauruha nii letonocurune jana, ³⁵ tabaauru letonocuru faojaain, tabaauru atinaain, ajeri que tabaauru bодоosiin, naaonjoainchuru sonajaaure. ³⁶ Nii jaunte, nitohaneein rai letonocuru letoaane jana, sonajaauruhane jaun, coaiten jelai amuritoheriin, enacoauneein letonocuru letoaane jana, jerichanejeein sonajaaunre nii amihanenacaauru.

³⁷ Nii letonocuru letoaane naineein sonajatocuruhane jaunte, satononiha rai calaohi letoae: ‘Canu calaohi nihane jaunte laen que suujua acatecurureein,’ naain niqui letoae. ³⁸⁻³⁹ Nete inae cuha nii rai calaohine jana coaraain ecu ita rai: ‘Caate laen, nerora calaohi nihane jaun, jitariin cana caje caa rai inaca rainein nena raa cureein satiin aina nedaane coina. Coanete sohin jaohacache. Nii banate, satiin cana rainein nedareein nii rainein neenu,’ naain nii rijja caje mitaain sohin jaore nii amihanenacaauru.

⁴⁰ Aihana jaun, inae turuhane bana, cha ichareein acaauru aina, nii amihanenaa erora,” naain bajaa acaauru caje Jesosone janate:

⁴¹ “Nii nechu aansaineein ichaonacaauru cachaauru sohinte jaoreein, cairichaojoaain acaauru coaraelanaala. Sohin jaonajaainte, leeochoaauru rai nii amihanenaa tiha cureein, inae ecu tihane bana rai leruhin niicha taojiaauri teeuruhane coina,” naauru janate:

⁴² “Tana, Cana Coaunera Quiricha cuhane: ‘Nii ajeri, loreri ichacuruhane jaanu que nena jaolecooruhane jaan que temurateeinte loreri jaure nii loreri icharaauru.

Niine cojoelatohacaanu,
nitohaneein ichaa Cana Coaunerane jaun,’
naain laenanohineein nihane reretaain aonaquichene.

⁴³ Nitohanihane jaunna inara rai aitoon, rai Cojoanonaa que neeichene coina tihalune saijieein nii inara rai niicha teilu ruluhin, janijiin niicha ranojoinunru Cojoanonaanu que terichaaain Cana Coaunerane jaun. ⁴⁴ Jana canu nii ajeri nichaaunne ichoae comoite raajenihane chalutoroaain nedareein. Jana, canu nii ajerineein chunocoha ichoae comohanunete ajane neein nedareein,” naain raajenihane neque aite Jesoso.

⁴⁵⁻⁴⁶ Niritiin acaauru que aitoha Jesosone que nainacuruhane jaunte, Jesoso mucueratena jerecuruhane saijieein, ichana nainecurene, satiin cachaauru coasiha nii saseredote curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru, satiin cachaauru Cana Coaunera letono *profeta* niha Jesosone esenetaauruhane jaun.

22

Leinjiin rey calaohi nisirihatihane quete cacha relae Jesoso. (Lc 14.15-24)

¹⁻² Nitohaneinte coaiten acaauru rai nereretanaa rijjije que cuaain ereerejeein:

“Leinjiin *rey*, nisirihatiha rai calaohine coina beseta ichaane jaunte niqiu, ³ rai letonocuru letoae, nii cotihanohichuru cotihacuruhane coina. Nete tonoraelanaala, nii beseta que turunaa jerecurene. ⁴ Nii turunaa jerecurenihane jaunte, enacoauneein rai letonocuru leeochoaauru letoae: ‘Inae jatoroainjete ne lenone. Coerenetonanaain nenacaauru nirihurujete soerate. Chajaain beseta bitoaa uucheje,’ naain cotihanaacuruhane janate, ⁵⁻⁶ tonorana jerelanaala nocoana jana cue leinjiin. Jana leeochoate, rai rucuhele que necoretiha cue. Jana leeochoaurute, nii *rey* letonocuru mucuhin atinanajaain sonajaare.

⁷ Nii corenihate jataain obajeein, rai soondarooru letoae acaauru *rey*, nii rai letonocuru sohin jaoreraauru sohin jaohin, acaauru nese mocooruhane coina. ⁸ Inae nitohaneein turunaa jerecurenihane niicha cotiharateeurine jaunte, ‘Satiinte niqiu inae jatoroain ne, caa nisirihatena beseta. Nete nelatecurenihane jaun turunaa nainecurene nii jauriaanejeein cotihanohichuru. ⁹ Aihana jaun, chajaain nese cataun situnacaauru berooru cuhane cuhecujeein, inaraacha erui cachaauru cotihacuchete, caa nisirihatena beseta bitoaa uuruhine,’ naain rai letonocuru letoae nii *rey*. ¹⁰ Nii jaunte, nese cataun situnacaauru berooru cuhane cuhin, aansaineein ichaonacaauru, cachaauru caohachaain suujua coaraauru, naaonjoainurine majeein cotihacuruhane jaun, cacha que memoe loreri asajai.

¹¹ Inae satiin nii *reycha* tei cajione jiaain neeuruha cotihanoichurune jana enohin coaraa *rey* janate, ecu ne leinjiin cacha *reycha* tei nisirihateeuruhane jaan cocoajione jiaelanaala nena. ¹² Nii cacha raite: ‘Chasiina nisiriatena cocoajione satiin rai canuhacha tei jiaeralanaala cau enohite quiicha belaa,’ naa rai nii *rey* jana, ecu inauheneeicha neein aonaje nii cacha. ¹³ Niritiinte lenonecuruha cachaaurune jana coaraneein nenacaauru rai: ‘Caa cacha biji aina, rai tijia ichojoaain airiniha nocohenaana jaaochete, ecu neein chanaaine,’ nae nii *rey*. ¹⁴ Arajiite niqiu cotihanohi ne; nete coroatajaecure janijiin ranojoinunri. Nii rijiiha Cana Coanera Cojoanona,” naain que jaolequiin nenacaauru que cuaain ecu nenacaauru cachaauru rai ereereje Jesoso.

Roma curuaanaa rai coriqui bajaaurera aina iriha Jesusone
(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Niritiin acaauru que aitha Jesusone que nainacuruhane jaunte, jelai caje amuhin Jesoso coulurujeeuruhane jaanu leranu arihure ita suujua tacaain fariseecuru. Chaelai que aitocuruhane jana, baasoneein acaauru tonoraa Jesusone colurujeeuruhane coina. ¹⁶ Nitohaneein coacuhinte, acaauru ere tonoraeraauru, chaen Erodesi ere tonoraeraauru, naaonjoainuri letoaure Jesoso rene, coulurujeeuruhane jaan lera ariha coritaaauruhane coina. Nii jaunte rene turuhin:

“Cacha relaera, iite iique tonaain iriha cachane tonoraelanaala, esinae rauhijiriin aitiin jeriha Cana Coaneranane rijijieein ichaoha cachane coina relaa, rai suujua caje rocohin cacha relauruha leeochoaurune rijijielanaala. Chaen nechu inanacaa cacha ichaone caje coaraain coulurujueneeine coitucuhacaanu. ¹⁷ Nii jaunna, canacaanu rai beeine jerichaanu. Caohachaana Romanocuru curuaanaacuru curuaanaa- enferadoroacha bajaeratenojoi coriqui *impoesto* tihacachene,” naain bajaure Jesoso caje. ¹⁸ Nete, nechu cairichanaa coacuhin letononeein aitocuruhane que nainaana jaun:

“Casajenetiin cacha caohacha niha nocoetonacaauru, chanuna baasoneein ca-cairichaa canu coritana coauquiche. ¹⁹ Canu rai, nii enferadoro rai inaraacha tei coriqui uhauchena coarae,” naa Jesusone jaun, rai coata caje nena coriqui denario teeuruhane jaun coaraante:

²⁰ “Chariji coujunaca cau caa ne, rai curuaa aina laenanohineein,” naain acaauru caje bajaa Jesusone jana:

²¹⁻²² “Caate enferadoro coujunacane,” naain tonoraauruhane jaunte:

“Aihana jaun chujian, nii enferadoro rainnein nena teeuche enferadoro rai. Jana, nii Cana Coanera rainnein nena teeuche Cana Coanera rai,” naa acaauru rai Jesusone jaunte inauheneeicha cojelatiin ecu Jesoso ratiriin amuure.

Oha cachane baiha ichanaa cachane bajaauruhane

(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Nii bananeeinte, Jesoso coaraa uure sadoseeocuru tabaauru, oha cachane baiha nacoauneein ichanaane esenetaaurenihane jaun, bajaauruhane coina. Nitohanein uhinte:

²⁴ “Cacha relaera, Moisesate canacaanu rai aitelu, chunocoha leinjiiniji canaanai sirilanaala rai comasai ratiriin ohane, nii onaa ocoala nii rai ninana autana raa rai comasaineein ne, nii onaa bereeneein teein, nii autana bereetihane coina. ²⁵ Nii janate, cau canacaanu aina neeurelu caainsineein ita nejera nejesinaneein cachaauru. Nii acaauru inanate, leinjiiniji rai comasai aina canaanai sirilanaala ohe. Nete leinjiiniji canaanai sirilanaala ohane jaun, rai nocoala rai, nii rai nautana teein ratiri. ²⁶⁻²⁷ Nete jerichanejeein canaanai sirilanaala oha acaentonaine jaun, que jaurii nocoala rai nii nautana teein ratiri. Nirijieein cuaajeeinte satiin ooruha nii ita nejera nejesinaaurune jana, ohe nii ene netonai. ²⁸ Aihana jaun, inae nacoauneein o caje ichanaa cachane bana, chariji comasaineein nereein nii ene, satiin ita nejeraauru comasaineein nihilune jaun,” naain Jesoso caje bajaauruhane jaunte:

²⁹ “Cana Coanera Quiricha inoaensi reretaain niicha ichana nainei coitucuneeichene jaunte, cha coitucuneeichene jaun aitocoiche. ³⁰ Inae ohane caje ichanaa cachane, ene, quicha, naonjoainuri ita que nesinijerateein neeururinaain, inae Cana Coanera letono anjera dedeeu nenacaauru rijijieein neeururichaaaine jaun. ³¹ Tana o caje ichanacuruha onacaaurune que, raaje nujuae caje: ³² ‘Canune, Abaraaun, Isaca, Jacobo, naonjoainuri Coauneraneun. Aihana jaun, coatiha onacaauru Coauneranihaaun. Canune ichaohin nenacaauru coauneraneun.’ naain aitohalu Cana Coaunerane reretaain coitucuhichene,” nae acaauru rai Jesoso.

³³ Niritiin sadoseeocuru relaa Jesusone jaunte, cojoelatiin aonajeeure cachaauru.

Jataain leeochoaauru amuritoeriin nelateein tenojoi Rauhi

(Mr 12.28-34)

³⁴ Nitohanein acaauru relaa Jesusone jana, inauheneeicha aonajeeuruha sadoseeocurune coitucuhinte, ita taojiaaure fariseeocuru. ³⁵⁻³⁶ Nitohaneinte, leinjiin acaauru caje Cana Coanera rai rauhi que cacha relaeraneein nena fariseeo, Jesoso rai:

“Cacha relaera, chariji rauhi cana ichao rai leeochoaauru amuritoeriin jataain nelateineein tenojoin ne,” naain nechou coulurijiane jaan leranu ariha, Jesoso caje bajaane janate:

³⁷ “Ii Curuaanaa Cana Coanera belaihu, ii coichana, ii suujua, ii suujue, iicha coacui, naonjoain aina cuaritaaain. ³⁸ Caritiinte jataain jauriaanejeein cana rai nelateineein nena rauhi beratelu cana rai Cana Coanera. ³⁹ Nii que jauriineein tenojote, jerichanetojoein: ‘Chamute cacha belaaain coaraau, ichaajenihane ijabereeo belaaaine rijitoein,’ nae. ⁴⁰ Caa coroatajai rauhite, jataain nelateein cana ichao rai tenojoi ne. Acatechu nii Moisesa aitoonjoa rauhichuru cana relaauruha *profetacurune* jaan rauhi temuranein ne,” nae fariseeocuru rai Jesoso.

Cha caje nefoeratenaa ne Curisito Mesihasi.

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Nitohanein jaiti netaojiaain ita aina neeuruha fariseeocurune janate:

⁴² “Tonaquiche inara Curisito Mesihasi que. Cha caje nefoeratenaa neeicha ne,” naain acaauru caje bajaa Jesusone janate: “Rabiri caje nefoeratenaneinte ne Curisito Mesihasi,” naain tonoraauruha fariseeocurune janate:

⁴³ “Chasiina jana nitohanihane, que aitoroatiha Cana Coanera Suujuene jaun: ‘Canu Curuaanaa,’ naelu Rabiri, Curisito Mesihasi que. Chaen techu:

⁴⁴ ‘Canu Curuaanaa raite:

“Cau carohan,
caraotono nichajai que nelauriaau,
ii que nejeratenacaauru amuritiin
ii tijia asaae tenajaanune reentiaaincha,” nae Cana Coanera,’

naain belu Rabiri.

⁴⁵⁻⁴⁶ Aihana jaun, chasiina Rabiri caje nefoeratenaa nere Curisito Mesihasi: ‘Canu Curuaanaa,’ naalu rai Rabiri natiin,” naa acaauru rai Jesusone janate, le erenaane-jeeiniji tonoraahrenihane jaun, inae nii caje coauneein, caje cha bajanaa jerecurene fariseeocuru.

23

Fariseeocuru aina, Cana Coaunera rai rauhi que cache relaaurera ichao biha Jesusone (Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Nii baihate, ecu nenacaauru cachaauru, chaen aina nerelanaa nichaanune, naaon-joainichaanune rai:

² “Cana Coaunera rai rauhi que cache relaaurera aina fariseeocurute, aitoa nii rauhine jaan belanaala joaenreen cuaain cachaauru relaaure. ³ Atiin acaauru ere tonoraain acaauru aitoonjoa ichacuche. Nete laen caohachaene chaachacuruhane rijjijeein cha ichaquichene, tonaain ereeuruhane nihanatiin, enaacha leechaneein chaachacuruhane jaun. ⁴ Nitohaneente, nii chabana nitohanei ichaonaa que ichaonaa naineniha cachane saijieein, cachaauru rai caaintati ichaonaa teure, nii acaauru nihanatiin nitohanei ichaonaa que ichaonaa naineralanaala.

⁵ Nechu caohacha ichaa nocoetocuruhane coaracuruha cachaaurune cointate, nitohanein neeure. Nii jaunte, rai naurichuru, rai bijihuru cuhane, naaonjoaain Moisesa rai Cana Coauneraacha tenojoin rauhi laenanohineein nena aamaauruhane rautatoore. Chaen techu jataain nelatiha nocoetocuruhane jaan coujunacanu que, cajione ererianohineein nena jiaainne maajeein aihure. ⁶ Nii rijjijeein techu niha lenonena jaunru rori caohachaauru janijiin ichoae nelauriaain lenoneein, sinacoca asaene maajeein enooruhane, rori caohachaauru janijiin nichoae nelauriaaure. ⁷ Nitohaneeuruhane jaunte, bero cuhane acaauru que tacaain, acaauru que suujua acateein iriha cachaaurune jereein: ‘Cache relaera,’ naa acaauru rai cachane jereinchuru aihure.

⁸ Nete laen inara: ‘Canu relaera,’ naain inara rai iriha cachane jereein nena naineeiche, satiin inara ita nejeraneein neeichene jaun, leinjiincha niha inara Relaerane jaun. ⁹ Niheichu nainiheeiche chuni rai: ‘Canu inaca,’ naain erena nainiheeiche, leinjiincha niha inara Inaca dedeeune jaun. ¹⁰ Niheichu nainiheeiche: ‘Canu curuaanaa,’ naa inara rai cachane jereein neeichene, leinjiin Curisito nichaanne inara Curuaanaa neein nihanune jaun. ¹¹ Nitohanihane jaun, leeochoauru amuritoheriin nena coaauca chunocoha inara janane, cha lateein neeuruha leeochoaurune, acaauru coroatajanemiin. ¹² Nitohaneein leeochoauru amurijiriin nena jerenacaaurute leeochoauru fautaain tenojoinereein. Jana leeochoauru fautaain neite, leeochoauru amuritoheriin tenojoinereein.

¹³ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cache relaaureraauru aina fariseeocuru. Inarate Cana Coaunera Cojoanona que nena jerecuruha leeochoaurune caohateraneein neeiche. Inara netonai que ichaonaa naineneeichene jaunte, que ichaauruha leeochoaurune caohateraneein neeiche. ¹⁴ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cache relaaurera aina fariseeocuru, autanaauru loreri nihanatiin ruluhin neeichene jaun. Nitohanein ichaohichene aninoaeraneite, Cana Coaunera bajaichene carajaain bajaiche. Nitohanein neeichene jaunte, jataain caseteco coaraa curiquicheein inara.

¹⁵ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cache relaaureraauru aina fariseeocuru. Inarate chauratane sacuritaain cucuana cuhaneuru amuhemujeein cachaauru ariiriique, nechu jataain Cana Coaunera esenetaera niha nocoetiin relana-jaainchene, coroata saain inara amurijiriin moconajaera cachaneein neeuruhane coina.

¹⁶ Coaraain nainacuche inara maosa rijjijeein nenacaauru cachaauru relaeranein nenacaauru. Inarate chunocoha, Teenforo coreniha cha ichaane coina aitothane sainejeein nii naitonjoa ichaeniha cachane, cha ujuaihoneein nenihane que aitocoiche. Nete laen Teenforo corujele oro coreniha chaachain nihane coina aitothane jana, chatohanai

ichaain nenihane cocoaeraane que aitocoiche. ¹⁷ Aaso aina maosa rijjijeein nenacaauru cachaauru. Cha jataain inara rai nelateein nenaane orona. Tana nii Teenforo coreniha que banijiaineein niha nii orone jaun, jataain nelateineein nihane coitucuhichene. ¹⁸ Chaen techu: Chunocoha, Cana Coaunera que banijiai lenonecuru mocohichene jaan rori- *altar* coreniha cha ichaane coina aitohane sainejeein ichaenihane, cha ujuaihoneein nenihane que aitocoiche. Nete laen, nii rori- Cana Coaunera que banijiai iniho mocohichene jaan- *altar* ichoae nena coreniha cha ichaa cachane coina aitocoichene, esinae rauhijiriin nohanelanaala ichaane coina aitocoiche. ¹⁹ Maosa rijjijeein nenacaauru cachaauru. Cha jataain inara rai nelateineein ne. Nii Cana Coaunera que banihateein tenojoin inihona, ainihane rorina. Tana nii rori coreniha Cana Coaunera que banijiaineein niha nii inihone coitucuhichene. ²⁰ Aihane jaun nii rori coreniha chaachaain nihane coina aitoha chunine, nii roriicha coreniha coatihä icharinaain, nii nichoae nena corenihane maajeeinte ichareein. ²¹ Jana Teenforo coreniha chaachaain nihane coina aitohane, coatihä Teenforo corenihacha ichaane coina aitorinaain, Cana Coaunera quene maajeeinte aitoreein ecu nihane jaun. ²² Jana dede coreniha chaachaain nihane coina aitoha chuninete, Cana Coaunera nelaurianajaneein niha dedene jaun, Cana Coaunera quene maajeein aitoreein.

²³ Coaraain nainacuche fariseeocuru aina Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaureerauru, inaraacha ichai coitucuhin ichoaneeeichene jaun. Caohacha ichaa nocoetiinte niqui jataain ansijiin laojoiri niha natiin Cana Coaunera rai teeiche. Nete jataain nelatei Cana Coaunera rai rauhi tonoraain neneeiche. 'Caohacha nejesinaacha ichaain, baaso coacuelanaala neein, cairichaaajoain leeochoaauru coaraain, Cana Coaunera ere tonoraain aca jerihane rijjijeein que asiin cha ichaelanaala neeuche,' naa Cana Coaunera rai rauhine sainejeein tonoraeneeiche. Nii leeochoa jianelanaala nii rauhi aitoonjoa ichaquichenete caohachae. ²⁴ Inarate, maosa rijjijeein nenacaauru cachaauru relaeraneein neeiche. Jataain ansijin laojoiriniha natiinte niqui tonoraain niha cachane jereein neeiche. Nete jataain banelanaala baaso ichaain neeichene coaraain coitucunaa naineneeiche.

²⁵ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaureerauru aina fariseeocuru. Inara cacha coritaera nequichenete, acau cohichene jaan janoriicha culeequiche. Nete cuhanai culejeneeichene jaun jataain calanine cuhanai. Nii rijjiicha inara suujua cuhanai, inara suujua cuhane coacuhin baasoneein cacha basijiauhin, inara amute cacha caje cha chunaain, naaonjoainchene jaun. ²⁶ Cha coitucuelanaala nitajenaa neein nenacaauru fariseeocuru. Jauriaanejeein nii acau cohichene jaan janori culeequichene rijjijeein, nii inara suujua cuhanai itolere baaso ichaquichene jaan caaun calanineein niha inara suujua cuhanaine jaan jaaochete, somaraain neeiche.

²⁷ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaeracuru aina fariseeocuru, aiha atanebana airichai nichajaine rijjijeein somaraain, jana asaun itolere onaa bucuuru calani sirihane rijjiicha inara suujua cuhanaine jaun. ²⁸ Nii aiha atanebanane rijjijeeinte, cachaauru nota rai, inara jaberocohacha cacha caohacha tochaneein inanacae. Nete, inara suujua cuhane casajenetiin, cacha coritaeraniha caohacha ichaa nocoetiin aachene jaun, leinjiin calani rijjijeein neeiche. ²⁹ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaeracuru aina fariseeocuru, inaraacha ichai coitucuhin ichaeneeeichene jaun. Casajenetohichene jaunte, nechu cacha coritaeraniha, nii inara foerateracuru sonojoihunru *profetacuru*, cacha caohachaaain suujua coaraauru, naaonjoainuri cojunaca ichaquiche ajeri caje, caohatiin itolere que corujueleteein. ³⁰ Nitohaneein ichaainte: 'Cana foerateracuru jiniichaain ichaohacachelune jana nihane, coatihä acauru coroatajane rihahacache, *profetacuru* sohin jaaoruhane jana,' naain ereeiche. ³¹ Niritiinte, inara raajenihane, nii inoaenlu *profetacuru* sohin jaaoreralu nefoeratenequichene coitucuhiche. ³² Inae nitohaneein nunuheteeturuhalu inara foerateracurune jaan besautiaauche.

³³ Acanocuru, acano caje nefoeratenacaauru. Coatihä usi tabai jana caseteco

neriquicheeinne caje nichoteriheicheein. ³⁴ Nii coinata inara rene *profetacuru*, cha cojoeluinanaa inaaaurera, cacha relaeracuru, naaonjoainuri letoaanune jana, tabaauru sohin jaohin, coroso que tabaauru teein, tabaauru faohariquicheein sinacoca asae teein. Chaen techu, neseeru neseeru naineein arinajariquicheein. ³⁵ Nii jaunte inara, satiin cacha caohachaauru atinanohichuru coreniha caseteco coariquicheein. Caohachaa in suujua coara Abeli atinaauruhane que nunuhetein, Cana Coaunera rai jelai teein nena teeuruhane jaan rori rohan nena *santuario* rohan teein inaraacha soilu- Berequihasi calaohi Sacariasi que tiaaajoaain, caseteco coaraa curiquicheein. ³⁶ Esinae rauhijiriinte nitohaniane coreniha, caseteco coaracurureein caa enene nenacaauru cachaauru,” nae Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaaurera aina fariseecuru rai Jesoso.

Jerosaleen cocoaichacuru coreniha chanaa Jesusone

³⁷ Niritohane baihate: “Cairichaaajoaache Jerosaleen cocoaichacuru, inara rene Cana Coaunera letonocuru *profetacuru* sohin jaohin, Cana Coaunera ere beracuru bodoosiiche ajeri quene jaun. Araai saaine niqui, ii cocoaichacuru ranaa jereeun, nitaro asae calaohichuru taojiaa ataoharine rijijieein. Nete canu esenetaeneeichene jaun canu rene unaa jereneeiche. ³⁸ Aonacuche. Ena caje coauneein, inae inara aina nerihaaunni. Aihana jaun, inae nerinaain inara beraicha. ³⁹ Inae nacoauneein canu coariheeeichein, turuhanune bana: ‘Caa ena turunaa Cana Curuaanaa coroaecuruhine satiin chauratane que nenacaauru cachaauru,’ nariquicheeine que tiaaajoaain,” nae Jesoso.

24

Nitajerichaain Teenforone biha Jesusone

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Inae Teenforo caje mituhin jelai caje amuhane rai niha Jesusone janane, rohan nichuuntaacoain caohatiin ichanohiniha nii Teenforone coaracaanu aina nerelanaa nichaanune.

² Nii jaunte: “Caohatiin ichanohiniha caa Teenforonena coarajeeiche. Esinae rauhijirine inara rai aitoon, coatiha nii leinjiinniji ita ichoae nerinaain caa ena inaraacha coarajei ajeri, inae satiin nitajerichaaine jaun,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Nacoauneein tururichaain Curisitone bajaauruha aina nerelanacaaurune

(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Nii baihane, Oliboneein acaauruhacha curuaatei ichatane ucuunno cuhacaanu, ecu turuhin jelai lauhecoha Jesusone jana, rohan nichuuntaacaanu aina nerelanaa nichaanune. Nitohanein rohan nichuuntaainne:

“Canacaanu rai nii chaitoonjoan beeenene jerichaanu Curuaanaa. Chabana nacoauneein cau tururiquiin. Chatohanaicha inae turuhe lalajeeine jana, ii turu cojoinaca beraneein coarichaanuhin, inae saelalajiha cana janonaane bana,” naain caje bajaacaanune janate:

⁴ “Caohachaa in necohalajiin neeuche, nabana inara coritaauruha chunocohacurune coataara. ⁵ Arajii cachaaurute, canu niha nocoetiin inara coritana jerecurureein: ‘Canune Curisito Mesihaseeunra,’ naainte, arajii cachaauru coritaaurureeincha. ⁶ Niha sonaana cau, tajiha, naaonjoaaine coitucuhichene, jiaonriha nesoonetohichenera, nitohaniate cureein nii ajinihara. Nete, nitohaniane nihanatiin, jaiti cana janonaa satono que turueneeincha. ⁷ Nejelau lauri nenacaauru ainate, sonaana que neeurureein leecha lauri nenacaaurura. Nejelau atane que nenacaauruniha natiinte, leecha atane que nenacaauru aina sonaana que neeurureeincha. Chaen techu, itolere sacuritaain niha mijetenane jana, araai laurii atanecuru que niha cureein carorara. ⁸ Nitohaneinte nunuheca cureein, inae cana cojoanona satono que turuhelalajihane jana, jataain inaderaauruha cachaaurune jaan cojoanonaara.

⁹ Nii jana inarate tenojoiniha curiquicheein cocoinanacaaihuri rai, inara faojoaain, inara atinaain, naaonjoaain inara teeuruhane coina. Chaen techu, satiin cachaauru, canu

coreniha inara que nererojoecaaeriin neeurureeincha. ¹⁰ Nii banate, arajii canu esenetaera niquichene, inaraacha esenetai jianeein, ita que nererojoecaain, nejesinajeein ita colurujueein ita teriquicheein cocoinanacaaihuri rai.

¹¹ Arajiite *profetaniha* nocoetiin turuhin namute cachaauru coritauruhane, acaauru esenetaaurureein arajii cachaauru. ¹² Nitohaneeinte, jataain baaso coacuhin inae ita belaihuruhane jianeein niha cuurureein cachaauru. ¹³ Nete laen, nii niicha esenetai esenetaane nunuhetihane caje coauneein, jerichanejeein satono que tiaain sacuera nichotereeincha. ¹⁴ Caa ena nenea ichaonaa erenaa raotono quicha beebejei Cana Coaunera Cojoanonaate, satiin chauratane sacuritaain benojoinereein, satiin cachaauru inae coitucuuruhane jana, besaute que turuha cana cojoanonaane coinara.

¹⁵ *Profeta* Danieriicha laenailu reretaain coarate nii coitucuhin nichotenaanainereein. Aihana jaun, inae nii Teenforo asaae jelai tein Cana Coaunera que banijiaain *altar* ichoae ecooca Cana Coaunera que nejeratenaacasicheine coaraquichene, ¹⁶ Jodeau nenacaauru sorooruhine ichatane ucuunno que cuhinja. ¹⁷ Jana, rai loreri janori ichoae nenea, jiaonriha fauhin rai rucuhele raane. ¹⁸ Jana rai nocoana jana nenea, jiaonriha rai nenajau cauhin rai cajione ranaa coaucane. ¹⁹ Jataainte cairichaaajoaurureein nii cojoanona que turuhane bana ausurineein nenacaauru enecuru, sisihajeein canaanai sirichaauru enecuru, naaonjoainuri. ²⁰ Cana Coaunera bajaauche, nabana jelaronaa bana, niheichu nebetacanaa cojoanona, naaonjoain bana niha nii sorohichene jaan cojoanonaane coataa. ²¹ Nitohaneeinte niha cureein jataain necairichanaa tabai, cana necoaauna caje coauneein nii chabana niha nitohanaine que airijiin niheichu nerinaain nii baiha. ²² Jana, nii cojoanona sarotiaeniha Cana Coaunerane, satiin cachaauru nichotenaanainecururihei. Nete, atiin sarotiareein, janijiin niicha ranojoihunru belaitohane jaun acaauru coreniha.

²³ Chunocoha inara rai: 'Caute ne Curisito Mesahasicha. Chajaa tejian coanicha,' naa inara raine, jiaonriha esenetaaichene. ²⁴ Turuururichaaain inara rene casajeeuru *profetaniha* nocoetonacaauru aina Curisito mesihasihiha nocoetonacaauru. Nitohanein turuhinte, itolere cojoelanaacojoai ichacurureein, janijiin Cana Coauneraacha ranojoinunrune maajeein coritana nainecuruhane coritacuruhane coina. ²⁵ Nitohanihane ajinihane inara rai beeun, caje coitucuhin nainaan ichaohichene coina. ²⁶ Aihane jaun, inara rai: 'Nota tajiha cacha areroote ne,' naauruhane nihanatiin jiaonriha cuhichene. Niheichu: 'Nocoa caute ne nasiincha,' naa inara rai chunine, jiaonriha esenetaaichene. ²⁷ Charijieein teeinti, enoto mitu nichajai caje jilenetoha jiacane enoto soo nichaae cuhine, satiin coanojoi ne. Nii rijijieeinte, satiin coanojoiniha cureein, inae nacoauneein cau turuhanu acaihaniji Cacha Calaohineein nejanoanaa nichaaunne bana. ²⁸ Charijieein teeinti, niha caanii setune que fauha ichotarine caje coitucuerae. Nii rijijieeinte coitucunoinereein turuhanu canu Curisitonichaaunne bana.

Tururichaaain acaihaniji cacha calaohineein nejanoanaane
(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

²⁹ Inae nitohanein niha nii necairichanaa tabai cojoanonaane janate, nocohenanein nerotoreein enoto cono. Atene netonaite, conohane jianereein nii cojoanona bana. Jana arasijieeurute, dede caje naluurureein. Dedeu nenacaauru nihanatiinte nerurujuaurureein.

³⁰ Nitohanihane janate laen, inanacareein dede caje inae fauha uhanu canu acaihaniji Cacha Calaohineein nenea nichaaunne bera. Nii jana, satiin chauratane sacuritaain nenacaauru cachaaurute, jataain coasinacaun chanaain coaracuruhane janane, dede sacari jana uhin fauha ureeunni acaihaniji Cacha Calaohineein nenea nichaaunne, jataain necaohachaaain itolere ichana naineein nelateein. ³¹ Nitohanein turuhinne canu letonocuru anjeraauru letoareeunni, tonijiaain jaaiha toteein, satiin chauratane sacuritaain, itolereinein satono tinonoritiin nenacaauru janijiin canu ranojoinunri cachaauru taojiaauruha canu raine coina.

³² Aihana jaun, caa uhera que inara relaane jaan que nerelaache. Charijjein teeinti, inae rai nunecuru caohatonanaain alohacoaain ujuanihane caje, inae cataainja ajaanaane coitucuhiche. ³³ Nii rijijjein, caa inara rai caitoonjoa tocohanihane coaraquichene, inae turuhelalajihanu acaihaniji Cacha Calaohineein nejanoanaa nichaaunne que nainacuche. ³⁴ Esinae rauhijiriinte, jaiti ooreniha caa enene nenacaauru cachaaurune jana aicheein. ³⁵ Dede aina chauratanete nitajeeurureein. Nete laen, nita-jenereein, caa caitoonjoa nainaane reetiaain, canu ere. ³⁶ Coatilha laen nihei chuni, rai cojoanonaa aina, 'Naaonjoain rijiu tiaainte aicheeincha,' naain nii coitucuera. Niheichu, Cana Coaunera letonocuru anjeraauru dedeeu nenacaauru nihanatiin coitucuruhi; niheichu canu- Calaohinichaaune saijjein coitucuhaun canuhetonai. Acaihaniji canu Inaca Cana Coauneraachate, nii coitucuhin ne.

³⁷ Nihalu Nohene bana aihalune tocohaneeinte aicheein, inae nacoauneein turuha urichaaunni acaihaniji Cacha Calaohineein nena nichaaunne cojoanonaa que turuhane bana. ³⁸ Coaracuche nachuhinti, jaiti uheniha elo tabaine jana, rai bote cuhane fauhin enoha Nohene que tiaaajoaain, raotojoein lenoneein, acau cohin, necohansajiaain, naaonjoauruhalu cachaaurune. ³⁹ Nejetaote laen, urichaaain elo tabaine coaaujeureni-hane jana, uha elo tabaine jaun jetao, jitariin acaauru jocalu ne. Nii rijijjein nechu, coohatejeureniha cachaaurune jana, nacoauneein tureeunni acaihaniji Cacha Calaohineein nejanoanaa nichaaunne. ⁴⁰ Nii turuhanune rijieeoritiinte, ocoana jana neeurureein coroatajai cachaauru. Leinjiinte, amanojoinihane jana, leeocho ratirinojoinereein. ⁴¹ Nii jana, coroatajai enecurute, tutune jaa neeuruhane jana, leinjiin amanojoinihane jana, leeocho ratirinojoinereein.

⁴² Nitohanein: 'Cuu tiaainte, turuha ureein canu Curuaanaa,' naain coitucuneeichene jaun, tururichaaunnine que nainaan ichaauche. ⁴³ Charijjein teeinti, leinjiin cacha: 'Cuu tiha janotiine janate turuha ureein cau asijiauto,' naain coitucuhane que nainaane jaun, nii chuni rai loreri asae enohane jerelanaala caohatiin rai loreri beraihane jaun, nenere basijiaera. Nii rijijjein inara netonai jatoroaain neeuche. ⁴⁴ Aihane jaun, Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanonaa nichaaunne turu cojoanonaa coitucuneeichene jaun, inara netonai nainaan jatoraaain canu cohacuche.

Fatoroon ere tonoraain nena cacha aina, fatoroon ere tonoraelanaala nena cacha
(Lc 12.41-48)

⁴⁵ Cha teeinti letoaain ratirihane rai fatoroonne tonoraain, inae cuu tihane jana rai loreri asae nenacaauru cachaauru coroaate, ⁴⁶ nii jataain raotojoein neeine, nii letoaain ratirihane jaan ichajihane jana eruha nii rai fatoronne. ⁴⁷ Nitohanein rai fatoroon aitoonjoa tonoraain icharate, esinae rauhijiriin satiin rai niicha sirii beraichanein tereein rai fatoroon. ⁴⁸⁻⁴⁹ Nete laen: 'Jaitijiecha carajareein rai fatoroon,' naain nii leeochoauru letonocuru faojaain sonajaain, ajetoriaacuru aina netaojiaain lenoneein ajeein, naaonjoaan, ⁵⁰ cha cohatejelanaala nihane jana turuhane, nii nechu aansai letono casetecareein rai fatoroon, ⁵¹ caseteco coaracuruha nechu cacha coritaa Cana Coaunera coitucuha nocoetonacaaurune rijijjein. Ecute catu rioneein chanareein," nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

25

Lechooncai ranunaauru ichanohi que erena

¹ "Cana Coaunera Cojoanonaate, aihuruha lechooncai ranunacuru nisirihatena be-seta quene rijijie. Nii lechooncai ranunacurute, rai cono erene que mocohin nena amaain, nii nisirihatenei cohaca cuure turu jana raauruhane coina. ² Nii lechooncai ranunacuru caje, saokuu ranunacurute, niicha ichai que caohachaaain coacuelanaala icharaauru ne. Jana, leeochoauru saokuu ranunacurute, jataain nainaan niicha ichai icharaauru ne. ³ Nii saokuu cha coacuelanaala nenacaauru ranunacurute, rai cono amaauruhane saijjein, nacoauneein noitecuruhane jaanu erene amaurene. ⁴ Nete laen, nii saokuu jataain nainaan nenacaauru, rai cono amaauruhane choae tacaain,

le botichananaain rai noinu erene amaaure. ⁵ Nitohaneein cuuru jana, jaiti turueniha nii nisirihateneine jaunte, inae siniitoruhane jaun, satiin sinihure nii ranunacuru. ⁶ Nii janate, inae dede catai riji: 'Inae uha nii cacha nisirihateneine. Chajaain que tacaain raauchera' naain toniha eheonane jaunte, ⁷⁻⁸ nimichucutaain rai cono noitecuruhane jana, nii saoquii cha coacuhelanaala nenacaauru ranunacuru, nii saoquii nainaa cono noinu que erene uhaurera rai: 'Atiin canacaanu sihuche aansijiin, nii inara cono noi erene quera. Inae saa rai noi erene jaun, jaca canacaanu conone jaunne aitocoaanura,' naauruhane janate: ⁹ 'Nainihaacanuta. Inara sihacaanune, canacaanu rai nihanatiin nerihane coaalanaalata. Chajaaincha que necoreteeuruhane jaun cuhin, coretenichuchera,' naaure nii rai cono noinu amaa cunacaauru ranunacuru. ¹⁰ Nete nii rai cono noinu erene coretiha cuuruha nii saoquii cha coacuelanaala nenacaauru ranunacurune jana, inae turue nii nisirihateneine cacha. Nitohaneein turuha nii cacha nisirihateneine janate, aina jiniiquiin loreri asae enooruha beseta que nii saoquii ranunacuru nainaa nenacaaurune jana inae nefue acujua. ¹¹ Nii janate, inae nii acujuaaniha turuhin: 'Curuaanaa, atiin canacaanu rai acujua joaracaane canacaanu netonai enohacaanu,' naauruha nii saoquii ranunacuru cha coacuelanaa nenacaauru, rai cono noinu coretecuruhane caje turuhinne janate: ¹² 'Esinae rauhijiriin inara coitucuhanune coaalanaala,' nae acaauru rai nii curuaanaa. Nii rijiichate cureein Cana Coaunera Cojoanonaa.

¹³ Aihana jaun, itolere bana nii que nainaa jatoroain ichaaoche, 'Naaonjoai janonaa banate aicheein. Cuu tiariinte aicheein,' naain coitucueeneichene jaun.

Cachaauru rai coriqui teein ratiricha fatoroon rijiicha Cana Coaunera Cojoanonaane
(Lc 19.11-27)

¹⁴ Cana Coaunera Cojoanonaate, leinjiin cacha coriajai atane cuhane jaun, rai cachaauru cotijiaain, acaauru que coriqui beraichatera rijiie, ¹⁵ leinjiin rai saoqui oaraacai coreneen nena coata caje coriqui te. Jana leeocho raite, coroata oaraacaain te. Jana leeocho raite le oaraacaain te, le cachaauru rai coretena nainecuruhane jeeonijihanaain teente amue. ¹⁶ Nii saoqui oaraancaain raera cachate, nii coriqui que rucuhele coreteein, que necoreteein saoqui oaraancaain nii coriqui jojoe. ¹⁷ Jerichanejeein techu, coroata oaraacaain niicha rai jojoe nii coroata oaraancaain raera cacha. ¹⁸ Nete laen, nii le oaraancaain raera, niicha bajei atane jachu cuhane nii rai fatoroon tenojoi coriqui asi. ¹⁹ Nii baiha carajaain catiaainte, inae turue nii acaauru curuaanaa coriqui teein ratiricha. Nitohaneein turuhinte, nii acaauru rai niicha tei coriqui coreniha acaauru rebe bajae. ²⁰ Nii saoqui oaraancaain raerate ichoaichaniha turuhin: 'Curuaanaa, nococho taolu canu rai, saoqui oaraancaain iicha tei coriqui. Nococho chaen leeocho saoqui oaraancaain joocaaune jaan,' naain, nii coriqui niicha jojoi tiha nii rai cachane janate: ²¹ 'Jataain caohachate ichaacha, jelai amuritoriin nena beraichaneein ii tereunnicha. Aihana jaun, chajaain caloheri asae enoote jiniiquiin rachoojihacara,' nae nii curuaanaa. ²² Nii baihate turue, nii cacha coroata oaraacaain coriqui raera. Nitohaneein turuhinte: 'Curuaanaa, nococho taolu canu rai coroata oaraancaain iicha tei coriqui. Nococho chaen coroata oaraancaain joocaaune jaan,' naa nii coroata oaraacaain raera cachane jana jetaote: ²³ 'Jataain caohachate ichaacha, coroatajajei aina caohachaaain erenaa tonoraain ichaine jaunne, jelai amuritoherii beraichaneein ii tereunni. Aihana jaun, chaajaain caloheri asae enoote, jiniiquiin rachoojihaca,' nae nii curuaanaa.

²⁴ Nete laen, nii le oaraancaain raera cacha turuhin: 'Curuaanaa, nechua aansai cachaneeine jaun, temueneeneine jaunru jelai caje temule raain, ii ocoanelanaala nenacaauru caje nihanatiin temule raain, ²⁵ naajoaaine jaunna ii coasiha, atane jachu cuhane ii coriqui asihun. Nete cau ne nii ii coriqui,' naain nii coriqui cainaa nii cachane jaunte: ²⁶ 'Iite, canu cacha baasoneein bajeriti cacha neei. Inae raotojoein canu temulenelanaala nena niha natiin raain, canu ocoanelanaala nena caje temule raain naajoaanune coitucuhine saijieein, ²⁷ chanuna chaen, canu coriqui amaa teneei banco cuhane. Bana nitohanihane jana nihane, canu turuneeneine nii banco cuhane neein

nejoocane jaanne maajeein rareeun,' nae nii curuaanaa. ²⁸ Niritiinte, ecu nenacaauru rai: 'Caje nii le oaraancai niicha sirii coriqui ruluhin, nii lechoonca oaraancaneein siricha rai teeuche. ²⁹ Nitohaneeinte, siricha rai jataain jelai amuritoheriin tenojoinereein, jelai amuritoheriin sirihane coina. Jana, cha sirilanaala nenaate, acaihaniji niicha sirii, jitariin caje ruluerareein. ³⁰ Aihana jaun, caa canu cacha baaso cha coitucuhi mucuhin, naain airiniha nocohenaanau jaochete, ecu neein mainajeein chanaaine,' nae ecu nenacaauru rai.

Rucuhenoinerichaaïn baaso icharaauru aina caohacha icharaauru ichaone

³¹ Inae rai cono caohacha que conohin, rai anjeraauru cataaun uhin turuhin rai rori- trono ichoae nelauriaanu canu Cana Coaunera Calaohineein cacha caje nejanoanaa nichaaune banate, ³² satiin lauri lauri nenacaauru cachaauru turuureein canu acatiha. Nitohaneein nacatiha turuuhane janate, carenerocuru caje, jelai teein cabraauru leruha carenero beraichane rijijieein, ³³ raotono nichajai que, nii janijiin niicha ranojoihunru- rai cachaauru teein, najaabiji nichajai que nii rai cachanelanaala nechua aansainein nenacaauru tereein. ³⁴ Nitohaneein jelai tihacoaain lerunajaainte, nii raotono nichajai que nenacaauru rai: 'Chajaauche cajiha satiin, nii canu Inaca rausiaenojineein neiniquichene. Chajaauchete, cana rai chauratane coaunaane caje coaunein, inara que banihateein canu Inaca Cana Coauneraacha rucujuei Cojoanona que ichaohiche. ³⁵ Inarate, mijitichaaunne canu coroaatein, cocoirichaaunne acua que cacocaaïn, canu nesurunaja colane amuhemuhecaunne, canu nesurunajaun teein, ³⁶ lanaa canu rai cajionene, carai cajione teein, cunaitichaaunne turuhin cacoharaain, caresero cuhane nihanune jana, turuhin canu coaraain, naaonjoaïn canu rai nelatein nerejetocoiche,' narichaaunni acaauru rai canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaune. Niritocaaun acaauru raine janate: ³⁷ 'Curuaanaa, esinaaena mijiteeine ii coroaatein, cocoireeine ii cocoaain, ³⁸ ii nesurunaja colane amuhemuhequine, ichei ii nesurunaja teein, ii cajione colane neeine, ichei cajione teein, ³⁹ cunaitieein, caresero cuhane neein naaonjoaine turuhin ii coaraain, naaonjoa rejetocooanulura,' naauruha rai nii couluuonojoi suujuaquiin nenacaaurune janate: ⁴⁰ 'Satiin canu nejeraauru cairicheinejeein nenacaauruhacha latei terejetocoichenete, canu rai tiha nii terejetocoichelu,' naain acaauru tonorareein nii acaauru Curuaanaa Rey," nae acaauru rai Jesoso.

⁴¹ "Niritohane baihate, nii najaa biji nichajai que rai cachanelanaala nenacaauru rai: 'Naain cacaje amuhin, moconajaera aina rai letonocuru que banihateein ichanohin chabana jacanaa charanejeein nena usi rene cunichuche, nii coina neiniquichene jaun,' naain usi rene letoanajareein. ⁴² Niritiin usi rene letoanajaainte: 'Inarate, mijitichaaunne niha natiin, canu coroaatelanaala, cocoirichaaunne niha natiin, acua que canu cocoaanelanaala, naaonjoa rejetocoichelu. ⁴³ Niheichu canu nesurunaja colane amuhemuhecaunne niha natiin, canu nesurunaja tiheeiche. Canu rai lanaa cajionene niha natiin, canu rai tiheeiche. Niheichu cunaitieein, caresero cuhane neein naaonjoaunne niha natiin turuhin cacoharaheeiche,' naanu acaauru raine janate: ⁴⁴ 'Curuaanaa, esinaaena ii coroaatelanaala, cocoireeine ii cocoaanelanaala, ii nenajanu lateeine ii rai telanaala, cajione lateeine ii rai telanaala, cunaitieein, caresero cuhane neein naaonjoaaine jana turuhin ii coaraanelanaala, naaonjoan rejetocooanulu,' naain bajaauruhane janate: ⁴⁵ 'Esinae rauhijiriinte, satiin cairicheinejeein nenacaauru cachaauruacha latei teneeichene canu raite nii teneeiche. ⁴⁶ Satiin nitohaneein nenacaaurute, chabana sanaachara caseteco que neeurureein. Jana, coluunojoi suujuaquiin nenacaaurute, chabana sanaachara ichaonaa que neeurureein,' naain tonoranaareein nii acaauru Curuaanaa Rey," nae canacaanu rai Jesoso.

26

Jesoso mucuuruhane coina que ereereecuruhane
(Mr 14.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Inae cachaauru rai niritohane nainainte, niicha relai nichaanune rai: ² “Nii coitucuhichene rijijieeinte, coroata janoi cuhane nereein Fasocoa beseta. Inae laen Cana Coanera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaanune mucuhin teeururichaaïn coroso que catinaauruhane coina,” nae Jesoso. ³ Nii bananeeinte, saseredotecuru curuaanaa curuaanaa Caifasi loreri asae ita taojiaaure saseredotecuru aina Jorionichaanune bichauhenaauru, ⁴ Jesoso mucuhin, nechu nohaneein colurujueein sohin joerateeuruhane que coaacuruhane coina. ⁵ Nejetaote: “Nainihaacache beseta cojoananaa bana ichacaachene, nabana cachaauru suujua rohecana coataa,” naaure jetao ita rai.

Jesoso ichoae nejuuaauruhane jaan choohite leinjiin ene.

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Betaniau, “Nabero caje nerautanaa,” naain niicha curuaateuri- Simoon loreri asae niha Jesusone janate, ⁷ ajeri coreti caje ichanohin boticha laaojori cuhane, le curuhin jujuhin- jataain coretiin nena amaain jetao, rori ichoae lauhecoba Jesusone jana, coturi ichoae nii jujuhi choohite nii leinjiin ene. ⁸ Nii coaraainte obajeein:

“Chanuna jataain coretohaneein saijieein, catohaneein jujuhi lanaje caa ene. ⁹ Bana jataain coreein que necoreteein, nii rai core coriqui que, cairicheihuru coroata-janelanaala,” naacaanu aina nerelanaa nichaanune janate: ¹⁰⁻¹¹ “Chanuna niritiin caa ene rohecaaiche. Jataain canu rai caohachate ichae caa ene. Inae itolere bana inara aina nerihaaunni. Jana, cairicheihurute laen itolere bana neeurureein inara aina. ¹² Caa jujuhi choroha cajabereeo ichoae caa enenete, canu conautecuruhane coina cajabereeo rucuheca ichae. ¹³ Esinae rauhijiriinte, cana rai chauratane sacutaain caa osa caje nichoterichaaïn cachane jaan que cachaauru relaauruhane jaanru, caa cajabereeo ichoae jujuhi tiha caa ene quene maajeein cachaauru rai ereerecureein. Nitohaneinte, coaunojoinereein itolere bana caa ene,” nae Jesoso aina nerelanaa nichaanune rai.

Jesoso coulurujija Jodasine

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Nii jana, nii aina nerelanaa nichaanune lechoonca coroataja neein nena Jodasite, saseredotecuru curuaanaa coaraa cue. ¹⁵ Nitohaneein cuhin jetaote:

“Inaajoaain carai coriqui tenaa nainequiche, inara rai Jesoso tihanune coinata,” naain acaauru caje bajaane jana nichata chooncaain coata caje nena coriqui teeuruhane coina rai aitocure. ¹⁶ Nii jaun jetaote, jelai neerihane jana inae acaauru rai Jesoso tenaa nainihane jaan que coacuhin jetao, amuhemujue Jodasi.

Aina nerelanaa nichaanune aina janotiin lenoniha Jesusone

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷ Inae nunuheca jorerera colane ichanohi faan quihuruhane jaan beseta Fasocoa cojoananaane janate, Jesoso rohan nichuuntaacaanu:

“Chu Fasocoa cojoanaa nunuhe cojoanotiin que, canaacha quiinene lenone ichaacaanne jereeita,” naain Jesoso caje bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune janate:

¹⁸ “Chajaain taa neseeu leinjiin cacha loreri asae cuhin: ‘Cacha relaerate ichei, “Inae canu cojoananaa que tihane jaanne ii loreri asae ureeun, cuu canu aina nerelanacaauru aina Fasocoa beseta bitoanune coinara,” naain aitoroate ii rai,’ nanichuchera,” naain canacaanu caje tabaauru letoae Jesoso.

¹⁹ Niritiin letoanjaa Jesusone jaun cuhin, nii naitoonjoa rijijieein Fasocoa cojoanotiin que canacaanuhacha quiinene lenone ichacure aina nerelanaa nichaanune tabaauru.

²⁰ Nitohaneinte, inae nocohecane jana, lechoonca coroatajaain aina nerelanaa nichaanune aina lenoniha ne Jesoso. ²¹ Nitohaneein lenoniha nihacaanune janate:

“Esinae rauhijiriin, leinjiin inara cajete, cacoelaichaneei neeichene saijieein, caque nejeratenacaauru rai cacolurujueein, acaauru rai caetereeincha,” naa canacaanu rai Jesusone jaanne, ²² jataain inaderaain le cachanichaanune:

“Curuaanaa, canu quenacha aitohi,” naacaanu satiin aina nerelanaa nichaanune janate: ²³ “Caa ojoaichu cuhane faan setejiarichate nii cacolurujueein caetereein. ²⁴ Nitohaneeneine, canu que aitiin laenanohineein niha Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanena rijijieein, Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne, nii nainaa cureeunni. Nete laen, jataain cairichaaajoareein nii canu colurujuera. Caohatorihalu niqui nitohanesihane ajiniha nejanoaenihalu nii cachane,” naa Jesusone janate:

²⁵ “Cacha relaera, canu quenacha aitohi,” naa nii colurujueranu Jodasine janate:

“Mmmjjjm, nii bajaaine rijijieeinte aicheein,” nae Jodasi rai Jesoso.

²⁶ Nitohaneein lenonichaanune janate, faan mucuhin: “Narihara Cana Coaunera,” naain, cataaun nii faan tatuhin beeune beeunein aina nerelanaa nichaanune rai teein:

“Caa quihuiche. Caate, cajabereeo nenaaneein ne,” naain canacaanu rai teeinte, jerichanejeein nii faan ichaane rijijieein ²⁷ acau cooruhane jaan curu cuhane, conacai bino mucuhin: “Narihara Cana Coaunera,” naane baiha canacaanu rai nii conacai teeinte:

“Satiin jiniiquiin leruune leruunein caa conacai cooche. ²⁸ Caate cacoichananeein arajii cachaauru caohachanu que canuhacha ichaneni cojunacaneein chorohi jaonoinereein. Acate arajii osonacaauru que suujua acaterichaaaine coina orichaaunine cojunacane. ²⁹ Nena laen, inae nacoauneein inara aina jiniinquiin, caa oba caje ichanohin conacai coenereunni, Ofa Cana Coaunera Cojoanona que inara aina jiniiquiin neein nii bana ocoonaneein nena bino cohacachene reeintiaaajoaain,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Coitucuha nocoetoenerichaaain Fedorone biha Jesusone

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Nii baihane, Quiricha Inoaensi cuhane laenanoineein nena salmo tabaauru que nenatichaanune nainain, Oliboneein niicha curuateeuri ichatane ucuunno que cuhaaanune janate:

³¹ “Enene cojoanotiin cuhanete, satiin inara, Canu esenetaain canu que jaequuin neeichene jianein, ita caje riaaneriquicheein, Quiricha inoaensi cuhane:

‘Carenero beraicha sohin jaaoruhane janate, ita caje riaaneeurureein

niicha beraihuri carenerocuru,’

naain canu que aitiin besihalune rijijieein. ³² Nena inae ohanune caje ichanacaanne, inara ajiniha Calileea cureeunni, ecu nacoauneein jiniiquiin nena coinara,” naa Jesusone janate:

³³ “Ii esenetaain ii que jaecooruhane jianein, neeuruha leechoaurune nihanatiin, coatiha laen canu ii esenetaain ii que jaecohanune jianerihaaunni Curuaanaa,” naa Jesoso rai Fedorone janate:

³⁴ “Esinae rauhijiriinte, enene cojoanotiin cuhane jaiti ereniha ataohari curuaanane ajiniha, nichata saain canu coitucuha nocoetoeneriquiin,” naa Fedoro rai Jesusone janate:

³⁵ “Airihaauni bajaata Curuaanaa. Ii aina curuaaecaain jereraa casohin cajaanoruhane coinane nihanatiin, nainihaaun ii que jaecohanune jianein ii coitucuha nocoetohanunera Curuaanaa,” naa Jesoso rai Fedorone janane, leechoauru aina canacaanu netonai, nii aitoha Fedorone rijitoejin aitocaaanu.

Jetesemaii netiin Cana Coaunera bajaa Jesusone

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Nii baihate, aina nerelanaa nichaanune aina jelai caje amuhin, Jetesemaniineein niicha curuateeuriu cue Jesoso. Inae ecu turuhacaanune janate:

“Cau nelauriaain canu cohacuchena, inara tonohanau tajiha cuhin Cana Coaunera bajani,” naain ³⁷ jiniichaain Fedoro, coroatajai Sebedeo calaohichuru, naaonjoahunri amaain jataain nererojocaaajoaain naonaain jetao, jataain inaderae Jesoso.

³⁸ Nitohaneein inaderaain jetaote:

“Jataaine onaanajaanu rijitocojoaain casuujua cuhane inaderaaunra. Cau nedaain, canu jiniichaain ichaaojoein cacohacuchera,” naain ratirinajaan jetao,³⁹ acaauru caje, nita cuhin neseonraain atane que coturi temetaain jetao: “Ofa, icheine aitoon. Bana ii jereeine jana nihane, caa necairichanaa tabai caje canu rocohi. Nena canuacha jerei rijijieein ichaaine jereneen. Ii jereeine rijijieein ichaainene jereenra Ofa,” naain Cana Coaunera bajaane nainaan jetaote,⁴⁰ jelaiha cuhin nii neuruha aina nerelanacaaurune jaau turuha Jesusone jana jetao, najiniha sinihuruhanane jana erunajaan jetao Fedoro rai:

“Chanuna canu aina leratojoein, sinilanaala ichaaojoein nena naineneiche.⁴¹ Sinilanaala ichaaojoein neein Cana Coaunera bajaauche, nabana chatohanai que nesaruhin neeichene coataa. Inara suujuate niqui aitona naine, nete inara jaberoco jataain nii abaantasine,” naain jetao acaauru ratiriin jelaiha nii Cana Coaunera bajaane jaan cue Jesoso.

⁴² Nitohanein inae coroata saain, jelaiha cuhin Cana Coaunera bajaane cuhane jetaote: “Ofa, caa necairichanaa tabai canu cojuhin canu coaranu caje canu roconaa jereneeine, ii jereeine rijijieein ichaau,” naain jetao Cana Coaunera bajae Jesoso.

⁴³ Niritiin Cana Coaunera bajaane caje, nacoaunein jelaiha cuhin, aina nerelanacaauru coaraa cuha Jesusone jana jetaote, jataain banetoe niha acaauru rai sinire-nane jaun nimirichaa acaauru notane jaun, sinihuru jana erunajaan jaun jetao,⁴⁴ ecu ratirinajaan jelaiha cuhin, Cana Coaunera bajaane nichatasatiha cue, nii jauriaanejeein aitohane rijitoein Jesoso. ⁴⁵ Nitohanein jetaote, jelaiha nacoaunein nii neuruha aina nerelanacaaurune jaun, acaauru rene turuhin jetao:

“Jaitinachura caohacha nainetojoein siniichete. Inae laen, Cana Coaunera coitucuhichuru bijiu tenojoinichaaun, canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne cojoananaa que turuha. ⁴⁶ Chajaan nimichucuchete amuhacachera, inae nichuuntajihai nii acaauru rai caeteraanura,” nae jetao Jesoso aina nerelanacaauru rai.

Jesoso mucuuruhane

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Niritiin, jaiti aina nerelanaa nichaanune aina ereereeca Jesusone janate, turuha uhe, Jesoso aina nerelanaa nichaanune lechoonca coroatajanein nena Jodasi, letoanajaanuruha saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa, chaen Jorionichaachene bichauhenaauru, naonjoainurine jaun, enuha, sabere, naonjoain que bijii achunequiin nenacaauru arajii cachaauru uhaain. ⁴⁸ Jaiti Jesoso rene turuelanaalate, nii aina cunacaauru rai jetao: “Inae cuu turunaane: ‘Sohara cacha relaera,’ naain rai nomeri lohitoreeuni, caje coitucuhin, aca mucuhichene coinara,” naain acaauru rai be jetao. ⁴⁹ Niritiinte Jesoso rohan nichuuntaain: “Sohara cacha relaera,” naain Jesoso meri lohitoha Jodasine janate:

⁵⁰ “Cacoelaicha, ii jereeine rijijieein coaraain chatohanein caetecurumiin,” nae Jodasi rai Jesoso.

Nii janate Jesoso rohan nichuuntaain, Jesoso mucuure nii Jodasi amanojoinuri cachaauru.

⁵¹ Nii janate, rai sabere rocohitin, que nii saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa letono uricho sauhitiin beuhitoha leinjiin cacha, Jesoso aina cunaane janate:

⁵² “Jelaiha rai curu cuhane, nii ii sabere teeu. Satiin sabere que sonajaan jaooreraarute, sabere que acaauru netonai sonjoiniha cuurureeincha. ⁵³ Tana ena canu Inaca caje bajaanune, canu rai lechoonca coroata lauriin anjeraauru letoanaa nainiha, acaauru aina canu coreniha ita sooruhane coinane coitucuhine. ⁵⁴ Nene naineneen nitohanai ichacaunne. Inae rai Quiricha inoansi cuhane, catohanein caetecururichaanne que aitiin laenaeratihalu Cana Coaunerane nainane nihane jaun,” naainte nii mucuha unacaauru rai:

⁵⁵ “Chanuna necha aansai cacha mucuha unaa tocohanein, sabere, enuha, naonjoainuri que bijii achunequiin canu mucuha uhiche. Cojoanoonetojoeine inara notaracaae, Teenforo asaae cachaauru relaa nenajacoon. Nii saijieeinte, canu mucunaja queneeiche, ⁵⁶ inae nitohaneriquicheeine que aitiin, rai *profetacuru* que laenaeratihalu

Cana Coaunerane nainaaichene coina,” naa acaauru rai Jesusone janate, ecu jelai ratiriin, satiin sorohacaanu aina nerelanaa nichaanune.

Niha chatohanaine rucuherraneein nenacaauru Jorioocuru bichauhenaauru acatiha niha Jesusone

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Nitohaneein Jesuso mucuhinte, saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa Caifasi loreri asaae amaure nii mucuureraauru. Nii janate, nii Caifasi loreri asaae ita taojiaain neeure Moisesa aitoonjoa rauhi que cacha relaaurera aina fariseeocuru. ⁵⁸ Nitohaneein, inae Jesuso amaauruhane janate, nita acaauru coarajeein cuujueein sacuhin, Caifasi loreri chaje rohan neeuruha Teenforo beraichacurune jaaun, ecu acaauru aina enohin lauhequuin, jelai caje coaaneein Jesuso coaraje Fedoro: “Chatohanerichaaaincha,” naane jaun.

⁵⁹ Nii janate, nechu jataain nohaneein, colurujueein Jesuso atinaeratecuruhane jaanu que coaacure saseredotecuru curuaanaacuru, chaen niha chatohanaine rucuherraneein nenacaauru Jorioocuru bichauhenaauru, naaonjoainuri. ⁶⁰ Nete, nitohaneein arajii cachaauru colurujeeuruha nohaneeine saijieein, nii chatohaneein teeuruhane jaanu lera erusichurene. Nii jaunte inae satononiha corootajaain nimichuhin:

⁶¹ “Esinaete chuhisi: ‘Nainichaaun caa netaojiaain Cana Coaunera coroaecuruhane jaa coloheri Teenforo chamuhintiin, nichata janojoein cuhane jerichanejeein michuhanunera,’ naain erenajaquera,” naauruha nechu nohaneein colurijihane janate, inauhe-neeicha acaauru aonaje Jesuso.

⁶² Nii jaunte laen nimichuhin:

“Chanuna ereneei iitonai. Esinaena rauhijiriin aitoine jaunna caa ii colurujeeuruha,” naain caje bajae saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa, nete inauheneeicha aonaje Jesuso ⁶³ Nii jaunte rai nacoauneein:

“Esinae rauhijiriin, Cana Coaunera coreniha beeenena jereeun. Iina esinae Cana Coaunera Calaohi Mesihaseenei,” naa rai saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaane janate:

⁶⁴ “Esinae rauhijiriinte, acanichaaunne que aitohicha. Canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunnena, coarajeeichene jana canu Inaca itolere ichana nainera Cana Coaunera raotono nichajai que lauhecureeunnicha. Chaen techu, dede sacari jana uhin fauha uhanune coariquicheeincha,” nae nii saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa rai Jesuso. ⁶⁵ Nii jaunte obaecane cojunacaniha rai cajione romaromaain:

“Nechu jataain Cana Coaunera baijaate, caritiin ere caa cacha. Cha nenacaaenneeina coaraain cana rai colurujuera laterihacache. Inae inara netonai, Cana Coaunera baijaeraanu rijitiin irihane aonaquiche. ⁶⁶ Tonaquiche jana inara, caa naitoonjoa que,” naa rai leeochoauru rai janate:

“Esinaete chuhisi, aca colurujeeuruhanee jaan ujuaihane. Aihane jaun ohanete caohachae,” naaure.

⁶⁷ Niritiinte, nomeri colunecuruha tabaaurune jana faohacure leeochoauru. ⁶⁸ Jana leeochoaurute:

“Chajaain aihane, ii Mesihaseeneine, caa ii soera cojoeluinaaura,” naain rai nomeri faojoaain soore.

Jesoso coitucuha nocoeteniha Fedorone

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15, 25-27)

⁶⁹ Nii tonohanau, ecu airiniha lauhecoba Fedorone janate, rohan nichuuntaain:

“Iitonaite, Calileea cocoaicha Jesuso aina nerejetohilu,” naa leinjiin ene coseenraneein nenaane janate:

⁷⁰ “Nii aitohine jaan cacha coitucuhaaun,” naain satiin aonajeeuruha ecu nenacaaurune urichoo suujue Fedoro.

⁷¹ Nii baihate jelai caje amuhin, rijia acuujuua rohan cuha Fedorone janate, coaiteen coaraain:

“Caa netonaite, Nasarete cocoaicha Jesoso aina nenea ne,” naain leeochoauru rai biha leinjiine janate:

⁷² “Esinae rauhijiriin, Cana Coaunera notaracae nii cacha coitucuaaunta,” naain nacoauneein suujue Fedoro.

⁷³ Nii catiariinte Fedoro rohan nichuuntaacoain: “Esinae rauhijiriinte, iitonai aina nenaaneein, ii ereecha cajete necoitucuerateeicha,” naaure nii ecu nenacaauru Fedoro rai.

⁷⁴ “Esinae rauhijiriin, Cana Coaunerate coaraje nii cacha coitucuenihanunera,” naain nesuujiha Fedorone janate, nii rijieeoritiin inae ere ataohari curuaana. ⁷⁵ Nii jaunte: “Jaiti ereniha ataoharine janate, nichata saain cacoitucuhine suujueriquincha,” naalu rai Jesosone coacuhin, jelai caje mituhin amuhin, jataain inaderaain chanae Fedoro.

27

Filato rai Jesoso teuruhane

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Inae janohane jana jetaote, satiin saseredote curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru, ita suujua rijitoejin ita suujuau tacaure, Jesoso sohin jaaoruhane coina. ² Nitohaneein jetaote, Jesoso ichojoaain amaain, Roma cocoaichaneein nenea coberenadoro Filato rai teure.

Oha Jodasine

³ Inae nitohaneein Jesoso cairichaaain atinaaururichaaanne que nainaan jetaote, jataain inaderaain netojoeete nii coulurujuera Jodasi. Nii jaun jetaote, nii saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa, chaen Jorioocuru bichauhenaauru, naaonjoainuri rai jetao:

⁴ “Osa quene nesaruun, inara rai atinaaichene coina cha ujuaihonelanaala nenea cacha teeincha,” naain nii nichata chooncai coataneein nenea coriqui coretecuruhane jaan cainaa Jodasine jana jetao, ranaa jerelanaala:

“Nihei cha coitucunaa nainihaacaanu nii aina canacaanuta. Iichate nii coitucuujuueicha,” naaure jetao Jodasi rai. ⁵ Nii jaun jetaote Teenforo asae nii coriqui rialaaitiin ratiriin jelai caje amuhin raajenhane rai raro ruluhi ohe Jodasi.

⁶ Nii jana jetaote, nii coriqui raain jetao:

“Caa coriquite, ichana corenihane jaun, leinjiin calaniheein ne. Aihana jaun, jelai teein Cana Coaunera rai canaacha tei coriqui curu cuhane, caa coriqui tenaa nainihaacache,” naaure jetao ita rai saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru.

⁷ Niritiin coacuhin ita suujua tacaain jetaote: “Atane rocooruha, caje ojoaichucuru jaaoruhane coinane jaan,” naain niicha curuaateuri jelai coretecore nii coriqui coreniha, niha nejelau atane caje uhin onaane, cuu teein conautecuruhane jaanu que.

⁸ Nii jaun jetaote, Ichana Batane neein jelai curuaateure enanetoejin cachaauru. ⁹ Nitohaneinte: “Rai core nichata chooncaain coataneein nenea coriqui, Israelitacuruhacha cainai raainte, ¹⁰ coreniha: ‘Atane rocooruha, caje ojoaichu ichacuruhane coinane jaan,’ naain acaauruhacha curuaatei atane coretecore,” naain beratihalu *profeta* Jeremihasi que Cana Coaunerane rijijieein, nii naitoonjoa nainaaure.

Filato acatiha niha Jesosone

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-19.38)

¹¹ Inae coberenadoro Filato rene Jesoso amaain turuaauruhane jana jetaote:

“Ina Jorioocuru curuaanaacuru curuaanaa- Rey ineein,” naain caje bajaa Filatone jana jetaote:

“Esinaete, acanichaaunne que aitohicha,” naain Filato tonorae Jesoso.

¹² Nii nainiha jetaote, cuu teein, Filato rai coulurujeuruha saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru aina, Jorioocuru bichauhenaaurune jana jetao, cuu inauheeneicha aonajenajae Jesoso.

¹³ Nii jaun jetaote:

“Toon ii que ereein ii coulurujueeuruhane aonaaina,” naa Jesoso rai Filatone jana jetaote, ¹⁴ cuu inauheneeicha tonoraelanaala aonajian Jesusone jaun jetao, inae rai tonaain irihane jaanu coitucueene Filato.

*Jesoso ateinaauruhane rai neeuruhane
(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)*

¹⁵ Beseta bana naineein jetaote, janijiin: “Acate caohachae mituhanera,” naauruha satiin cachaurune jaan mitai nejesinane caseteco nihane caje Filato. ¹⁶ Nii bana jetaote, caresero cuhane niha itolere sacutaain cachauruhacha coitucui Jesoso-Barabasineein acaauruhacha curuaatei caseteconeeinne jaun jetao, ¹⁷ satiin netaojiaain codohacooruha, nii Jesoso colurujeeurera cachaurune jana:

“Chariji caa coroatajaaihuri caje, jianichaaunne jeriquiche. Caa Jesoso Barabasina jianerihanu. Ainihanena caa Jesoso Mesihaseein acaauruhacha curuaatei jianerihanu,” naain jetao acaauru caje bajae Filato, ¹⁸ nechu necoelai caaun, nii coulurujeeuraha raine que nainaane jaun.

¹⁹ Niritiin jetaote, nii cha rucuhacane jaan rori ichoae lauhaca Filatone jana: “Jiaonriha chatohaneein nii cha ujuaihonelanaala nena cache tenaa coaauquine. Janotiine nii cache coreniha, jataain baasoneein sinicooni,” naain jetao berate rai comasai.

²⁰ Nejetaote, satiin nii cuu nenacaauru cachauru suujuau tacaure, saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru: “Nii Barabasi jianein nii Jesoso atinaeratee,” naauruhane coina. ²¹ Nii jana jetaote:

“Chariji jianichaaunne jeriquiche, caa coroatajaaihuri caje,” naain acaauru caje nacoauneein bajaa coberenadoro Filatone jana jetaote:

“Nii Barabasi que tacaajeein jianeinena jerichaanu,” naauruhane jana:

²² “Chajana laen ichareun, caa Jesoso Mesihaseein acaauruhacha curuaatei aina,” naa Filatone jana jetaote:

“Coroso que laen aca teeu,” naaure jetao satiin. ²³ Niritocuruhane jaun jetaote:

“Chatohanai baasona ichae,” naa Filatone jana jetaote:

“Chajaain coroso que teechnau,” naaure jetao tonijiaain ehequiin.

²⁴ Nitohanein Jesoso jianena jeriha Filatone saijieein, jianena jerelanaala rai suujua rohecaauruha jelai ichoae jauhecotojoeriin cachaurune jaun jetao, acau raeratein jetao:

“Coatiha canu, orichaaain caa cachane ujuaihoneein nerinaaunni. Inarate nii ujuaihoneein neriquicheein,” naain jetao, satiin coarajeeuruha nii cuu nenacaauru cachaurune jana jetao, rai biji culeje Filato, nii ujuaihoneein nenihane coujunacanein, nitohaniha acaauru ichaone jaun.

²⁵ Niritoha acaauru rai Filatone jana jetaote:

“Satiin canacaanune, canacaanu bereecuru aina jiniiquiin, oha caa cachane ujuaihoneein nerichaanuhi,” naaure jetao Filato rai cachauru.

²⁶ Nii jaun jetaote, Barabasi jianein, nii baiha Jesoso bisichatein acaauru bijiu tein, coroso que terate Filato.

²⁷ Nii jana jetaote, niha chatohanaine rucuhacuruhane jaan colohereinein nenaaloreri seeonjoa asae Jesoso amaain jetao, curuhacaain netaojiaain neeure satiin coberenadoro rai soodarooru. ²⁸ Nitohanein tein jetaote, rai cajione rocohin que cajione lanajai curuhacure. ²⁹ Chaen couturi que ojoa caje ichanohin comai lauriaain jetao, rai biji raotono nichajai que otiha teure. Nii baiha jetaote, nacatiha neseeonriaain: “Laraajiin ichaohine Jorioocuru curuaanaacuru Curuaanaa Reychna,” naain jetao, ³⁰ couluneinchuru nii rai niicha teuri otiha que jetao, rai couturi faoha facoaain que ninichaajeeure. ³¹ Nitohanein mainajeein ninichaajeeuruhane baiha jetaote, nii cajione lanajai, que niicha curuhacuri rocohin, nacoauneein nii rai cajione esine curujuuai amaure coroso que teeuruhane coina.

*Coroso que Jesoso teeuruhane**(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)*

³² Inae nii neeuruhane jaan jelai caje Jesoso amauruhane jaun jetaote, Sirene cocoaicha Simoon eruhin, que nii Jesoso teeuruhane jaanu coroso baijiaeratecure.

³³ Inae nitohaneein cuhin: “Couturi Bejero,” naain acaauruhacha curuaateihu turuhin jetaote, ³⁴ elonai que jasisii bino que jetao Jesoso cocoaure. Nejetaote, aansijiin cohin aonaain conaa jerene Jesoso.

³⁵ Inae coroso que Jesoso teein jetaote: “Chariji raineeicha nedareein,” naain jetao Jesoso cajione que nocoatijiaaure soodarooru. ³⁶ Nii baiha jetaote, Jesoso asaa nelauriaacoaain beraihure.

³⁷ Nitohaneein teein jetaote, rai couturiniha nii casetecaauruhane jaan leranu rai curuaa laenacure:

Caate Jorioocuru curuaanaacuru Curuaanaa *Rey* ne.

naain.

³⁸ Cuu jetao techu aina teein, coroatajai asijiautooru teeure coroso que, leinjiin najaa biji nichajai que, leeochoa rai raotono nichajai que, naaonjoaain. ³⁹ Jeloon situnacaauru cachaauru jetaote, couturi jisijisihanaain jetao:

⁴⁰ “Teenforo chamuhitiin, nichata janojoein nacoaauneein michuhin jerichanejeein tiha nocoetona jeree inatiin, chajaain ichaajenihane ijiabereeo ichoterateeu. Esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaochineine, nii coroso caje faau,” naaure. ⁴¹⁻⁴³ Jerichanetojoein jetaotechu:

“Leeochaauru ichoteratihane saijieein, tana laen raajenihane rai jaberoco ichoteratena nainihane. Aca Isaraelitacuru Curuaanaa *Rey* nihane, coroso caje fauhinete cana netonai esenetaacache. Cana Coauneraacha que jaecohane jaun, chajaain ena ichoteratemiin Cana Coaunera, esinae rauhijiriin niicha belai nihanete, cana netonai esenetaacache. Acate cana rai aitelu, Cana Coaunera Calaohi nihane que,” naain jetao que ninichajeeure saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru, Moisesa rai rauhi que cacha ralaaureraauru, chaen Jorioocuru bichahenaauru, naaonjoainuri.

⁴⁴ Nii coroatajai asijiautooru coroso que nenacaauru nihanatiin jetaotechu, nocoeje chanuure.

*Oha Jesusone**(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)*

⁴⁵ Nii jana jetaote, enoto chujutoroa caje coaauneein, nuna macohi amuritoheriha enotone reein tiaaajoaain nocojoe cana rai chauratane. ⁴⁶ Nii rijieeoritiin jetaote, tonijiaain ehequiin: “Cana Coaunera, chanuna jelai canainatejeei,” naane neein jetao: “*Eli Eli lema sabactani,*” nae jetao Jesoso.

⁴⁷ Niritohane jana, tabaauru ecu neein aonajeeurera jetaote: “*Profeta* Irihasi cotihacate aite,” naaure.

⁴⁸ Nii jana, leinjiin acaauru caje jetaote, soroneein jeluhaariin cuhin jetao, sie tocohaneein nena ariin ruhin, elohanti bino sisiaain jetao, jiarana nujua que nujuateein Jesoso ujuae que te, cohane coina. ⁴⁹ Nii jana leeochoauru jetaote:

“Coa rerohecaate, ichoteratiha uha niicha cotijiai Irihasine coarajihacachera,” naaure.

⁵⁰ Nejetaote, nacoaauneein tonijiaain auhaquiin inae ohe Jesoso. ⁵¹ Nii rijieeoritiin jetaote, ecui caje coaauneein ocoai cuhin nesoaiheite Teenforo cuhanai bujuaneein nena cajione. Nii jana jetaote, nerurujuaa cana rai chauratanene jana jetao, netatujuacoae ajerichuru. ⁵² Atane banaaurune maajeein, netatujuacoaane jana jetaote, Cana Coaunera coitucueraneein onacaauru cachaauru nihanatiin jetao, o caje ichanajacoaain ichaaoore.

⁵³ Nitohaneein jetaote, inae o caje ichanaa Jesusone baiha jetao, Cana Coaunera nese Jerosaleeun cuuruha nii o caje ichananacaaurune jana jetao, coaranaacure arajii cachaauru.

⁵⁴ Nitohaneein uha carorane jana, nihacoaa cojoelanaacojoaine jana coaraain jetaote, jataain nesooneein jetao:

“Esinaete chuhisi, Cana Coaunera Calaochine caa cacha,” naaure jetao, soondarooru curuaanaa aina ecu Jesoso beraiha nenacaauru.

⁵⁵ Nii jana jetaote, caje icharaain netiin Jesoso coarajeeure arajii enecuru Calileea caje coauneein coroatajaneraneen sacuureraauru. ⁵⁶ Acaauru aina jetaote cuurelu Maadala bene Mariha, chaen Saantiaao aina Jose neba Mariha, chaen Sebedeeo calaohichuru neba, naaonjoainuri.

Jesoso jaberoco rucuhacuruhane
(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.28-42)

⁵⁷ Inae nocohecane jana jetaote, turuha uhe leinjiin Jesoso ere tonoraera coriquihonaneen nena Arimatea cocoaicha Jose. ⁵⁸ Nii Jose jetaote, Filato coaraa cue, caje Jesoso jaberoco bajaane coina. Nii jana rai Jesoso jaberoco teratiha Filatone jaun jetaote, ⁵⁹ Jesoso jaberoco raain, lino caje ichanohi shojoera que conajaain, ⁶⁰ que banijiaain niicha bajerateilu ajeri jachu cuhane Jesoso jaberoco rucujue Jose. Nii baiha jetaote, ajeri que caohatiin nii ajeri jachu bacujua fuhin ratiriin jelai caje amue. ⁶¹ Nii jana, Maadala bene Mariha, chaen nii leeocho Mariha, naaonjoainuri jetaote, nii ajeri jachu Jesoso jaberoco teuruhane jaan acatiha laurijiatin nedaaure.

Jesoso jaberoco rucuhacuruhane jaan beraihuruha sondaroorune

⁶² Nii cojoanoo, inae nebetacanaa cojoanonaa nihane jana jetaote, Filato coaraa cuure jiniiquiin saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru aina fariseeocuru. Nitohaneen cuhin, inae rene turuhin jetaote:

⁶³ “Curuaanaa, jaiti ichaohane banate: ‘Inae nichata janoha ohane baiha jete, o caje ichanareein,’ naain ererejetoha nii casajeneen ichaonaa cachane quene coaaucaun. ⁶⁴ Aihane jaun, nii rucuhacuruhane jaan ajeri jachu beraichateeu nichata janoi reeintiaain. Ainihanete, janotiin uhin rai jaberoco amaa: ‘O cajete ichanae,’ naain cachaauru coritaurure aina nerelanacaauru. Niite laen, nii jauriaanejeein amurijiriin, jataain banejelanaala casaje nere,” naauruha Filato raine jana jetaote:

⁶⁵ “Caa nitohanei beraichane que nenacaauru soondarooru aina cuhin, caohatiin jerequichene tocohaneen nii ajeri jachu funichuche,” nae acaauru rai Filato. ⁶⁶ Nii jana cuhin jetaote, nii ajeri jachu niha Jesoso jaberocone jaan rai fuera sechaure leinjiin secho que. Nitohaneen sechaain jetaote, ecu beraichanu que soondarooru ratiriin cauha cuure saseredotecuru curuaanaa curuaanaacuru aina fariseeocuru.

28

O caje ichanaa Jesusone
(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Inae situha nebetacanaa cojoanonaane jana, inae ena janohajiha semana nunuhene jana jetaote, Jesoso jaberoco rucuhacuruhane jaan- ajeri jachu coaraa cuure Maadala bene Mariha aina leeocho Mariha. ² Nii jana dede caje fauha anjerane jana jetaote, luhecotariin uhe jataain mijiaainetiin carora. Nitohaneen fauhin jetaote, nii Jesoso jaberoco rucuhacuruhane jaan ajeri jachu fuuruhane jaan ajeri jaberoco raain nichoae laujuae nii anjera. ³ Nii anjera jetaote, aiha jiacanene tocohaneen jiquihacoha rai jaberocone jana, jataain somajae rai cajione aiha dede sacarine tocohaneen. ⁴ Nii coaraain jetaote, coasina caun rijijijianeen onaa rijinananaain nedaaure nii beraihurera soondarooru. ⁵ Nii jana jetaote, nii coaraa cunacaauru enecuru rai jetao:

“Jiaorihane casichene. Inae, nii coroso que tein niicha ateinaauri Jesoso ariha aachene coitucuhanura. ⁶ Inae cau nihei. Inae nii aitoroetohane tocohaneen o caje ichanaa. Chajaauchete, nii teuruhalune jaan jelai coarae,” naain acaauru que nii Jesoso jaberoco teuruhane jaan jelai coarate nii anjera. ⁷ Niritiin jetaote: “Chajaain erojoein cuhin aina nerelanacaauru rai: ‘Inae jetao o caje ichanaa. Calileea cuhin jetaote, inara ajiniha tureein. Ecu jetaote coariquicheen,’ nanichuche. Inara rai bihanune coinane cau turuun,” naain jetao, nii enecuru letoae anjera.

⁸ Nii jaun jetaote, jataain casihuruhane saijieein rachoojoein nii Jesoso atane bana jelai caje erojoein uhin biha uure nii enecuru, aina nerelanaa nichaanune rai. ⁹ Nii jana jetaote, uujueuruha nii enecurune jana acauru rohan neeoritiin acauru rai iriha Jesosone jana rohan nichuuntaain, rai tijia que nebalurucaain cutujuaain jetao coroaecure nii enecuru. ¹⁰ Nii jana jetaote:

“Jiaonriha casiichenera. Chajaain canejeraneein nenacaauru rai benichuchete, Calileea cuuruhine. Ecune ita coarichaanuhi,” nae jetao, nii enecuru rai Jesoso.

Niicha coarai beeuruha soondaroorune

¹¹ Nitohaneein biha cuuruha enecurune nainiha jetaote, saseredotecuru curu-aanaacuru curuaanaa rai jetao, neseeu cuhin jitariin niicha coaracuri biha cuure nii atane banau Jesoso jaberoco beraiha nenacaauru soondarooru tabaauru. ¹² Nii jaun jetaote, ita suujuau tacaauruhane coina Jorioocuru bichauhenaauru coaraa cuure saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru. Nitohaneein inae ita suujuau tacaain jetaote, jataain arajiin soondarooru rai coriqui teein jetao:

¹³ “ ‘Janotiin sinihacaanune tonohanaute, turuhin Jesoso jaberoco amaaure aina nerelanacaauru,’ naauche. ¹⁴ Nii jana coitucuhin, chatohaneein inara tenaa coaauca coberenadoro Filatonena, ita suujua tacaain caohaterichaanuhi, nabana baasoneein inara tihane coataa,” naain jetao, nii soondarooru suujuateure saseredotecuru curu-aanaacuru curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru.

¹⁵ Nii jaun jetaote, nii coriqui raain jerichanetojoein nii suujuatenajaauruhane rijitoein jetao, aitocure nii soondarooru. Nii jaun jetaote, niritiin acauru coritaauruhane jaun, eneenetojoein nii esenetaaure Jorioocuru.

Niicha icharatei ichacuruhane coina aina nerelanacaauru rai aitoha Jesosone

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ Nitohaneein canacaanu rai beratihana Jesosone jaunne, Calileea nii naitoonjoa ichatane ucuunno cuhacaanu lechoonca leinjiin Jesoso aina nerelanaa nichaanune.

¹⁷ Ecu turuhacaanune janate, ecu canacaanu ajiniha niha Jesosone jaun, rohan turuhin jaiti acanihanane esenetaaurenihana tabaaurune saijieein coroaecaanu.

¹⁸ Nii janate canacaanu rohan nichuuntaain:

“Canu Inaca Cana Coaunerate, chauratane, dede, naaonjoainuri rai cocoainacainein nihanune coina caeteein ne. ¹⁹ Aihane jaun, chajaain satiin caa chauratane sacutaain lauri lauri nenacaauru cachaauru relanichuche inara relaanune rijijieeinte, canu ere tonoraera neeuruhine. Chaen, Canu Inaca, canu- rai calaohinichaaunne, Cana Coaunera Suujue, naaonjoain nichaanune rai canacaanu cachaneein nena jereraauru cojunacateein baotisanajaauche. ²⁰ Chaen inara rai aitonajaaocaaunne rijijieein, nii caitoonjoa tonoraain ichaauruhane coina relanajaauche. Jerichanejeeinne besautiha cana cojoanonaane reentiaaajoaain itolere bana inara aina nereeunni,” naain necoe Jesoso.

Marocohacha laenai Ena Nenaa Cana Coaunera Ere

Cana Coaunera ere beebejiha Joaan Baotisitane
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

¹ Caate nunuhe caje coauneein Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito que erenaa raotono ne. ²⁻³ Niite inoaenlu nere bera inoaensi Isaihasi que berateein laenaratiha Cana Coaunerane jaun, nii aitohane rijitoein:

“Nii Canuhacha letoai
Canu ere berate,
ii ajiniha cuhin turuhine jaan
bero rucuhereein.
Nitohaniane jaunte:

‘Cana Curuaanaa turunajaanu
bero raujiaauche,’ naain cacha
areroo rohan situnacaauru
cotijiaain suujuatereein,”

naain nere bera inoaensi Isaihasi que berateein laenaratiha Cana Coaunera

⁴ Nii rijijieein jetaote chuhisi, inae cacha areroo cachaauru baotisaain:

“Inara osa jianeein, esinae rauhijiriin Cana Coaunera coitucuhin nacoauneein inara ichao coreein neeichene cojunacanein acauhanau tein baotisojoneein neeichene inara osa caje inara ichoteratemiin Cana Coaunera,” naain belu jetao acaauru rai Joaan.

⁵ Nii jana jetaote, satiin Jodea batane que nenacaauru aina Jerosaleeun nenacaauru naaonjoainuri nii Joaan ere aonaa curejetecurelu.

Nitohanein cuhin ecu turuhin esinae rauhijiriin suujuelanaala osaaocuruhane beeuruhane jaun jetao, nucuhe Jorodaan cuhane tein acaauru cojunacatiha acaauru baotisarejete nii Joaan.

⁶ Camecho ujui caje ichanohin cajione que cajionequin jetaote, jacari caje ichanohi que ichoraquiin, sisiincho, irichaje, naaonjoainuri que jetao lenoneein nerejetelu nii Joaan.

⁷ Nitohanein jetaote, Cana Coaunera ere beebejeein jetao:

“Canu baihate ureein leinjiin jataain canu amurijiriin nelateein nenea. Niheichu rai safato ichora rutuhanune coina nihanatiin nelatejeerinaauni. ⁸ Canune acau que inara camujuaain inara baotisaan. Jana acate laen inara baotisa ureein Cana Coaunera Suujue que,” nae jetao cachaauru rai Joaan.

Jesoso baotisa Joanne
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Nii cojoanona bana jetaote, Calilea batane que nenea Nasarete caje amuhin, nucuhe Jorodaan auhaniha turuha Jesusone jana jetao, ecu Jorodaan cuhane tein acaentonai camujuaain baotisa Joaan. ¹⁰ Nii baotisa Joane jana acau caje mituhane rijieeoritiin dede coaraa Jesusone jana jetaote, neyoraca dede bacuujuane jana caje uhin serori rijijieein nichoae fauha uhe Cana Coaunera Suujue. ¹¹ Nii jana dedeeu tonii jetaote:

“Ii te jataain canuhacha jereein canuhacha cocoinanohin cacalabineein neeicha,” naain toniha erenaane jana jetao aonajeeure.

Baaso que Jesoso saruha Moconajaerane
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Nii baiha jetaote, cacha nenaja nihei que Jesoso amae Cana Coaunera Suujue. ¹³ Nii jaun ucuae ataibinaecuru jana niha jena chonca janohin Cana Coaunera Calaohi Jesusone jana jetaote, baaso que saruhane coina cojuhin coaraa moconajaerane jana jetao, Jesoso coroatajanecure Cana Coaunera letonocuru anjeraauru.

Calileea batane cuhin, rai namihaneeo nunuhetiha Jesusone
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Inae caresero cuhane Joaan enoauruhane baiha jetaote, Calileea batane que cue Jesoso, Cana Coanera ere Erenaa Raotono que ereerejeein cachaauru rai bihane coina.

Nitohaneein inae ecu turuhin jetaote: ¹⁵ “Inae ichuunijiha Cana Coanera Cojoanona. Aihane jaun Cana Coaneraacha beratenojoin Erenaa Raotono esenetaain tonoraauche,” naain beebeje cachaauru rai Jesoso.

Jenai cachaauru ate mucuurera cotihaca Jesusone
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Nii jana jetaote, Calileea conemuri auhaniha cuujihane jaun jetao, coroatajai ate mucueracuru Simoon, chaen nejera Aanderesi, naaonjoainuri coarae Jesoso, acauhanau rai rede nalaaecuruhane jana. Nitohaneein acaauru coaraain jetaote: ¹⁷ “Chajaauche canu aina. Aihate nii ate mucuhichene rijijieein, canu rai cachaauru mucuhin raeraneein neeiche,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

¹⁸ Nii rijieeoritiin jetaote, rai rede ratiriin Jesoso aina cuure.

¹⁹ Nii caje basiinjiin cutiin jetaote, coroatajai ate mucuurera- Sebedeeo calaohichuru Saantiaao aina rai nejera Joaan eruha cue Jesoso, bote cuhane neein redeeru rucuheca neeuruhane jana. ²⁰ Nii coaranaacane rijijieeoritiin cotihanaacane jaun jetaote, bote cuhane acaauru coroatajaneraauru aina nii acaauru inaca Sebedeeo ratiriin Jesoso aina cuure.

Leinjiin cacha suujua cuhane niha Moconajaera letonone
(Lc 4.31-37)

²¹ Inae Caferenaan turuhin jetaote, nebetacanaa cojoanona bana ita taojiaain, Cana Coanera rai rauhi que ereereecuruha Joriocurune jaan coloheri sinacoca asaae cuhin cachaauru relaane nunuhetiha cue Jesoso. ²² Nii jana jetaote, cojoelatiin aonajeeure cachaauru, Moisesa aitonjoan rauhi que cacha relaaurea amurijiriin esinae rauhijiriin suujua caje coitucuhin aitohane jaun.

²³ Nii jana jetaote, nii netaojiaauruha cachaaurune jaan coloheri sinacoca asaae ne leinjiin cacha- suujua cuhane Moconajaera letono siricha. ²⁴ Aca jetaote ehequiin:

“Chanute canacaanu rene turuha uhita Nasarete cocoaicha Jesoso. Jerihane nechu jataain canacaanu itajeranu quete turuha uhicha. Raotojoeinne canu, ii Cana Coanera Calaohi neeine coitucunra,” nae Jesoso rai. ²⁵ Nii jana jetaote:

“Coa iriha. Caa cacha jianeein amuura,” nae jetao Jesoso, nii cacha suujua cuhane nena Moconajaera letono rai. ²⁶ Nii jana jetaote, rijijijianeein nii cacha teein, tonijiaain ehequiin mitue nii Moconajaera letono, nii cacha suujua caje. ²⁷ Nii jana satiin nesoonetiin jetaote:

“Chatohanai cacha relaera cachana caa ai. Coatihaca relaauruha cacha relaaurerane rijijieein cacha relai. Caate laen nohanelanaala esinae rauhijiriin cacha relae. Chaen techu moconajaera letonocuru nihanatiin nere tonoraain cacha suujua caje mituhin amuure,” naain jetao ita caje bajaure nii cachaauru.

²⁸ Nii jana jetaote, coa carajaeriin Jesoso benaa coitucure satiin Calileea batane que nenacaauru cachaauru.

Simoon Fedoro tano rautaa Jesusone
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Inae netaojiaain Cana Coanera rai rauhi que ereereecuruha Jorioocurune jaan coloheri sinacoca caje mituhin jetaote, Saantiaao, Joaan, naaonjoanuri aina jiniiquiin, Aanderesi aina Simoon loreri asaae cue Jesoso. ³⁰ Nii jana jetaote, inae nii loreri asaae turuuhane jana, ajaa caun cunaiteein ecu tocoeque Simoon tano. Nii jaun jetaote, Jesoso rai beeuruhane jaun, ³¹ rohan nichuuntaain rai biji que michuhane jana jetao, inae caje amue ajaa. Nii rijieeoritiin inae caje amuha ajaane jaun jetaote, nimichuhin acaauru coraate nii cunaitena Simoon tano.

Arajiin cunaitenacaauru rautaa Jesusone
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Inae sohane jaun nocohecane jana jetaote, Jesuso rene satiin cunaitenacaauru, chaen suujua cuhane Moconajaaera letono sirichaauru, naonjoainuri cachaaurune maajeein amaaure, acaauru rautaa Jesusone coina. ³³ Nii jaun jetaote, satiin nenaanajaauru caje cuhin, ecu acujua niha netaojiaaure cachaauru. ³⁴ Nitohaneein jetaote, araai laurii cunai caaun cunaitenacaauru cachaauru rautain, Moconajaaera letono sirichaaurune maajeein rautae Jesuso. Nejetaote laen ereeuruha nii cacha suujua cuhane nenacaauru Moconajaaera letonocurune caohate Jesuso, raotojoein acanihane coitucuuruhane jaun.

Calileea batane cuhin, Cana Coaunera ere beebejiha Jesusone
(Lc 4.42-44)

³⁵ Inae janonaa jerihane jaun jetaote, nimichuhin nii nese caje cuhin, jelai Cana Coaunera bajaa cue Jesuso. ³⁶ Nii jaun jetaote, leeochoauru aina jiniiquiin cuhin Jesuso ariha cue Simoon. ³⁷ Eruhin jetaote:

“Satiin cachaaurute ii ariirijia amuhemuhecure,” naauruha Jesuso raine jaun jetaote:

³⁸ “Chajaa chachete ichuun nenacaauru leecha nenanajaauru cuhin Cana Coauneraacha beratenojoin erena benichaache. Nii coinane jelai caje mituhin cajiha uun,” naain acaauru tonorae Jesuso.

³⁹ Nitohaneein jetaote, cajihaneein nenaanajaauru amuhemujuein, satiin Calileea batane sacuritaain Joriocuru rai netaojiaauruhane jaan coloherihuru asaae Cana Coaunera ere beebejeein, moconajaaera letonocuru sirichaauru cachaaurune maajeein rautain amuhemujue Jesuso.

Leinjiin cosibi siricha rautaa Jesusone
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Nii jana jetaote, Jesuso rene turuhin jetao: “Jereeine jana nihane canu rautaa caa canu cosibi caje,” naa leinjiin cacha cosibi caaun cunaitenaa, nacatiha neseonrihaainne jaun jetaote,

⁴¹ cairichaaajoaain coaraane jaun jetao, biji que mucuhin:

“Jerichaaun chujian. Ii caje amuhine caa ii cosibi,” naa nii cacha rai Jesusone ⁴² rijieeoritiin caje amuha nii cosibine jaun jetaote, inae somaraain ne nii cacha. ⁴³⁻⁴⁴ Nii nerautaane rijieeoritiin rai necoein jetaote:

“Aonaan. Coa caa ii rautaanune biha chuni rai. Raujiaain Cana Coaunera ere que cacha relaera neein nena saseredote coanahun ii coaraane coina. Chaen inae nerautaa nii ii cosibi cajene coaracuruhane coina, aitoha Moisesa aitonjoan rauhine rijijieein, Cana Coaunera belaaone jaanu amaain cunihute inae ii cosibi caje nerautaaone coitucuurumiin satiin cachaauru,” naain jetao jataain suujuatein nii cacha letoae Jesuso. ⁴⁵ Nii jana jetaote, satiin cachaauru rai nii nitohaneein jaberoco rautaa Jesusone que nereretaa cue nii cacha. Nii jaun jetaote, inae neseuru raotojoein turunaa nainenihane jaun jetao, neniha cachane jaan cuhin amuhemujue Jesuso. Nejetaote, lauri laurichuru caje cuhin coaraa cuure cachaauru.

2

Leinjiin jiurona cacha rautaa Jesusone
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹⁻² Nii baiha janojanoheriin catiaain jetaote, coaiten Caferenaan cue Jesuso. Inae ecu turuhin, loreri asaae nihane coitucuhin jetaote, rene turuha cuuruha arajii cachaaurune jana jetao, acaauru rai Cana Coaunera ere beebeje Jesuso. Nitohaneein arajiiin tururuha cachaaurune jaun jetaote, jataain nemoha loreri asajine jaun, nii acujua rohan niha-natiin nene turuha cachane jaannu. ³ Nii jana jetaote, Jesuso rene leinjiin cacha jiurona amaaure jenai cachaauru. ⁴ Nejetaote, jataain arajiiin turuha cachane jaun, Jesuso rene nii jiurona cacha turuanaa nainecurenihana jaun jetao, loreri coarana joaracain rai nela

cuhane tijichaain, nii niha Jesusone jaan jeloona nii jiurona cacha faaure. ⁵ Nii cunaitenaa rautarichaainne esenetaain amaauruha nii amaaurerane coaraane jaun jetaote:

“Inae ii osa caje ii ichoterateein, ii que casuujua acatichaaunra cacalabi,” nae jetao nii cunaitenaa rai Jesuso.

⁶⁻⁷ Nii jana ecu neein aonajeein jetaote: “Chanuna caritiin ere caa cacha. Nechu jataain Cana Coaunera niha nocoetohane jaunte aite. Leinjiin Cana Coauneraachate nainere osa sitaa cacha cajene,” naain jetao suujua cuhane ereerejeein laurujualaaurujuaain aonajeeure Moisesa aitoonjoan que cacha relaaaureraauru tabaauru. ⁸ Niritiin suujua cuhane coaacuruhane que nainain jetaote:

“Chanuna niritiin inara suujua cuhane coaauquiche. ⁹ Cha caaintanerihana nii jiurona rai: ‘Inae ii osa caje ichoteratenojoinnein,’ naain irihaca ne. Ainihane: ‘Nimichuhin chela seriin amuu,’ naacane. ¹⁰ Coarajeeuchenejian, Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne, itolere curuaanaa neein nihanu caa cana rai chauratane quene coaratete, rai nosa caje cacha ichotena nainichaaunne coitucuhiche,” naain jetao, nii jiurona rai:

¹¹ “Ii raine aitoon. Nimichuhin chela seriin chenenajau caunihu,” naa Jesusone rijieeoritiin jetaote, ¹² satiin nii ecu neein coarajeeurera notaracae jetao, nimichuhin rai nela seriin jelai caje amue nii jiuro caaun cunaitenaa. Nii jaun jetaote, satiin cojoelatiin jetao: “Chabana catohani coarahaacacheta,” naain jetao Cana Coaunera coroaecure cachaauru.

Leinjiin cacha Lebi cotihaca Jesusone

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Nii baiha jetaote, coaiten nemuri auhaniha cuha Jesusone jana, rene turuuruha arajiin cachaaurune jaun jetao, acaauru rai Cana Coaunera ere beebejeein acaauru relae Jesuso. ¹⁴ Nii caje cuujueein jetaote, Romanocuru rai *impoestonu* que cacha cobaraain coriqui raeranein nihane jaun rai rori ichoae lauhecoba Arafeeo calaohi Lebine jana coariin jetao:

“Chajaa caniha,” naa Jesusone jaun jetao, nii rijieeoritiin nimichuhin Jesuso aina cue Lebi. ¹⁵ Nii baiha jetaote, nii Lebi loreri asae lenoniha niha aina nerelanacauru aina Jesusone jana jetao, cuu nii Lebi aina lenoniha neeure arajiin leeochoauru Romanocuru rai *impoestonu* que cacha cobaraain coriqui raaurera, leeochoauru cachaauru- baasoneein ichaoha benojoihunri, naaonjoainuri. ¹⁶ Nitohanein Jesuso aina lenoniha neeuruha nii nitohanein ichaonacauru cachaaurune coaracuruhane jaun jetaote, nii Jesuso aina nerelanacauru rai jetao:

“Chasiina taa Romanocuru rai *impoestonu* que cacha cobaraain coriqui raaurera, baasoneein ichaoha benojoihunri, naaonjoaihunri aina lenone inara relaera,” naaure jetao fariseeocuru aina Moisesa aitoonjoan que cacha relaaaurera, Jesuso aina nerelanacauru rai.

¹⁷ Nii jana jetaote, acaauru aonajeein jetao:

“Coatiha coichaera latecuruhi rauronacauru. Leinjiin cunaitenacauruhachate coichaera latecure. Coatiha osa colane nenacauru cotihaca uhaaun. Osa aina nenacaurune cotihaca uun,” naain jetao acaauru tonorae Jesuso.

Suri couu netiin Cana Coaunera bajaauruhane

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Joaan Baotisita sacuurera aina fariseeocuru sacuurera jetaote niqui, suri couu netiin Cana Coaunera bajaebjaecure. Nii jana jetaote, Jesuso rene turuhin jetao:

“Chanuna jana chaen, Joaan, fariseeocuru, naaonjoaihunri relanojoinuru jataain Cana Coaunera bajaee bajaecure suri couu netiin. Nete laen itolere bana ii aina nerelanacauru, coaerai cohin, lenoneein, naaonjoaunreta,” naauruha Jesuso raine jana jetaote:

¹⁹ “Aiha chuhisi niqui. Nete ene ranaa jeriha cachana jaa beseta que neeuruhane jaun, suri couu nena nainecurene caa cotihanohinchuru, jaiti acaauru aina niha nii

ene raeranu cachane jaun. ²⁰ Nete laen inae nii ene ranaa jerera cacha amauruhane, suri couu neein inaderaa cuurureeincha,” naain jetao: ²¹ “Coaracuche nachuhinti, nihei chuni obiri enachasine soaain, cajione siri que counera. Nitohaneein nii obiri enachasine soaihanete, nii obiri enachasine asaaree nii cajione siri. Chaen caohachaain nedanaa naineriheii nii obiri enachasine, nii cajione siri que couneraane. ²² Nii rijijieeinchu, nihei chuni inae conaca que tiha coaeraine jana, cuhane ichonai tera. Nitohaneein cuhane teraa ichonainete naasaaree nii coaerati. Nitohanihane jaunte, caohachae coaerai nejesinaneein niha coaeraine. Chaen ichonai, ichonai nejesinajeein nihane caohachae,” naain jetao cachaauru tonorae Jesoso.

Nebetacanaa cojoanonaa bana aroso rijijieein nena tirico moloonejeein quihuruha Jesoso aina nerelanacaaurune

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Nebetacanaa cojoanonaa bana aina nerelanacaauru aina jiniiquiin temule jana situhin, amuhemuheca Jesusone jana jetaote, quihuruhane coina aroso rijijieein nena tirico inaa moloonejeeure aina nerelanacaauru. ²⁴ Nii coarajeein jetaote:

“Chanuna nebetacanaa cojoanonaa nihane jaun cocoaeraa nitohanai ichara natiin, nitohanai ichacure nii ii aina nerelanacaauru,” naauruha Jesoso rai fariseeocurune jana jetaote:

²⁵ Tana nitohanihalu Rabirine coitucuhichene: ²⁶ “Nii Rabiri jetaote, saseredotecuru curuaanaa neein niha Abiatane bana Teenforo asaae enohin Cana Coaunera que banijiaain nena faan qui, nii rai corihacuru aina jiniiquiin mijiitooruhane jaun, saseredotecuruhacha nii faan quinaa nainihane saijieein,” tana naain laenanohiniha Cana Coaunera Quiricha cuhanene ereretaain aonaquichene.

²⁷⁻²⁸ “Nebetacanaa cojoanonaate coaunaelu Cana Coaunera, bana nebetacanaa nainiha cachane coina. Coatihia cacha cairichaeranu que nebetacanaa cojoanonaa coaunaailu Cana Coaunera. Nii jaunne laen canu naineeun nebetacanaa cojoanonaa bana nihanatiin quiiha ichana jerei ichaain nihanune. Nitohaneeinte inara rijijieein cachaneein rai Calaohi nichaanne cocoaainain letoae Ofa Cana Coaunera,” naain jetao fariseeocuru tonorae Jesoso.

3

Jiurona bijii cacha rautaa Jesusone

(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Nii baiha jetaote, coaiten netaojiaain Cana Coaunera rai rauhi que ereereecuruha Joriocurune jaan coloheri sinacoca asae enoha cuha Jesusone jana jetao, cuu ne leinjiin cacha jiurona bijii. ² Nii jaun jetaote, nebetacanaa cojoanonaa bana nihane jaun nii Jesoso coarajeeure fariseeocuru, nii jiurona bijii cacha rautaane niha nechu jataain colurujeeuruhane jaan leranune coina. ³ Nii jaun jetaote, nii jiurona bijii cacha rai jetao:

“Nimichuhin nii cacha cataaun chujutoroaau,” naain jetao: ⁴ “Chatohanai ichacaane caohachae nebetacanaa cojoanonaa bana, baaso ichaain cacha ichao itajihacanena. Ainihane cacha ichao rai caohacha ichacaanena,” naain fariseeocuru caje bajaa Jesusone jana jetaote, inauhenecha curuaaequiin aonajeeure. ⁵ Nii jaun jetaote, nii nere aohana jerecurenihane jaun, nererojoecaaojoaain inaderaain, nii curuacaain nenacaauru coaraain jetao:

“Ii bijii raujiaau,” naa nii cacha rai Jesusone jana, bijii sijitaain raujiaa nii cachane jana jetaote, inae nerautaaain neraujiae rai bijii. ⁶ Nii coaraain jetaote, airiniha mituhin ita suujuatiha cuure Erodesi ere tonoraeraauru aina fariseeocuru, Jesoso sohin jaaoruhane coina.

Nemuri auhaniha netaojiaauruha arajiin cachaaurune

⁷ Nii baihate, rene turuuruha arajiin Calileea cocoaichacurune jana, nii Calileea conemuri auhaniha cue aina nerelanaauru aina Jesoso. ⁸ Jataain itolere ichaain, cunaitenacaauru cachaauru rautaaain, naaonjoaane coitucuuruhane jaun jetaote, coaraa

cuure Jodea batane, Jerosaleen, Idomea batane, nucuhe Jorodaan auhaniha neein enoto mitu nichajai cajeeurune maajeeinchuru cuhin jetao, Tiro, Sidoon, naaonjoainuri batane cajene maajeein turuha cuure arajiin cachaauru. ⁹ Nii jaun jetaote, chajaain letona jatoraa'in bote coaracuruha aina nerelanacaaurune coina, acaauru rai aite Jesoso, nabana sururucuruha nii arajiin turunacaauru cachaaurune coataa. ¹⁰ Jataain araai laurii cunai caaun cunaitenacaauru rautaane jaun jetaote, satiin cunaitenacaauru Jesoso jaberoco dadanaa jerecure nerataauruhane coina. ¹¹ Nii jana suujua cuhane moconajaenra letono sirichaa'uru jetaote, Jesoso coaracuruhane jetao, nacatiha neseeonriaain:

“Iite Cana Coaunera Calao'hi neeicha,” naain jetao cojiorichure.

¹² Nejetaote aonajeeuruha cachaaurune jana, que ereeuruha nii moconajaera letonocurune caohate jataain Jesoso.

Afosotoorunu que, lechoonca coroatajai niicha cocoainanenu janiicha Jesosone
(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³⁻¹⁴ Nii baiha jetaote, ichatane ucuuno que iniin caohachaa'in niicha coaracuri cotijiae Jesoso. Inae satiin netaojiaauruhane jana jetaote, janiinajaa'in acaauru caje lechoonca coroatajaain nenacaauru cocoainae, corihane'in jiniichaain amuhemujeein, chaen nere beraanu que naaonjoaauruhane coina. Nii lechoonca coroatajai niicha cocoainauri jetaote, afosotoorune'in curuaatenajaain letoanajaen, ¹⁵ cacha suujua cuhane nenacaauru moconajaera letonocuru sitaain, cunaitenacaaurune maajeein rautaa'uruhane coina. ¹⁶ Nii lechoonca coroatajaain niicha janiichuri jetaote, nii jauriaanejeein Simoonnee'in niicha curuaatei Fedoro, chaen ¹⁷ nejera Joaan aina Sebedeo calaohichuru Saantiaao naaonjoainurine. Acaauru jetaote, Boanerges neein curuaatenajae: “Arara calaohichuru,” naaneneein. ¹⁸ Chaen Aanderesi, Ferifi, Bartolomee, Mateeo, Tomasi, Arafeeo calaohi Saantiaao, Tadeo, Celotene'in niicha curuaatei- Simoon, ¹⁹ chaen nii acaauru lechoonca coroataja, Jesoso colurujueranu Jodasi Isacariote naaonjoainurine.

Moconajaera letononiha Jesoso beeuruha Moisesa aitoonjoan que cacha relaa'urerane
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Nii baiha jetaote, leinjiin loreri asaae enoha cuha Jesosone jana jetao, ecu rene arajiin netaojiaauruha cachaaurune jaun jetao, nii aina nerelanacaauru aina jiniiquiin lenonena nainecurene. ²¹ Inae nitohane'in ecu niicha ichanenu coitucuelanaala niha Jesosone beeuruhane coitucuuruhane jaun jetaote, raa cuure naraaichuru.

²² Chaen Jerosaleen caje turunacaauru Moisesa aitoonjoan que cacha relaa'urera netonai jetaote,

“Moconajaeracuru curuaanaa Beelseboote, caa cacha rai catohanei ichaane jaan teein ne, nii aina cacha suujua cuhane nena moconajaeracuru letono sitaane coina,” naaure jetao ita rai.

²³ Niritocuruhane aonaain jetaote, acaauru cotijiaain:

“Chasiina nejesinanejeein, chatohane'in ita teein, ita sitanaa nainere moconajaera.

²⁴ Niheichu leinjiin atane que ichaonacaauru, nejesinajeein itaque nejerateein nihane raotiin ita aina ichaonaa nainecururihei. ²⁵ Niheichu leinjiin loreri asaei ita que nejesinajeein nejerateein nena nainecuruhi coroatajai cacha, lesajeein ita que nejerateein nihane raotiin ita aina ichaonaa nainecurenihane jaun. ²⁶ Nii rijjijeein chu ita que nejesinajeein nejerateein nena nainecuruhi moconajaera aina rai letonocuru, enaacha jiniiquiin ita itajenaa nainecururihane jaun.

²⁷ Nihei chunei jataain laraajiin nena cacha loreri asaae enohin niicha sirii rulunaa nainera. Jauriaanejeein biji ichohacane banaachate nainere caje niicha sirii ruluhane.

²⁸ Cana Coaunera, itolere baaso ichaain neosateein, itolere baaso que ereein naaonjoaauruha cachaaurune niha natiin acaauru que suujua acatein ne. ²⁹ Nete laen rai Suujue que baasone'in iriha cachane, chabana que Suujua acatenere'in Cana Coaunera. Nii cacha baasone'in que ereite chabana satonoelanaala caseteconihane cureein,” nae jetao Moisesa aitoonjoan que cacha relaa'urera rai Jesoso. ³⁰ Moconajaera letono sirihane beeuruhane jaun jetaote, acaauru rai aite Jesoso.

Neba aina turuuruha Jesoso nejeraaurune
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Nii jana jetaote, turuha uure neba aina Jesoso nejeraauru. Nejetaote loreri asae enoelanaala, airiniha neein cotiharateeure. ³² Nii jana jetaote, nii Jesoso curuhacaain nenacaauru cachaauru jetao: “Taute airiniha turuhin ii ariiriichure ii neba aina ii nejeraauru aina ii baihuru,” naauruha raine jana jetaote:

³³ “Charijina canu neba, canu nejeraauru, naaonjoainere,” naane baiha jetao, ³⁴ nii curuhacaain nenacaauru cachaauru coaraain jetao: “Caaurute canu neba, canu nejeraauru, canu baihuru, naaonjoainuri ne. ³⁵ Chunocoha jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohin, Cana Coaunera jerenohin icharate, canu neba, canu nejera, canu bai, naaonjoainurine,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

4

Ucuhe riaara que cuaain cacha relaa Jesusone
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Nii baiha nacoaauneein nemuri auha niha teein cachaauru relaa Jesusone jana jetaote, ecu arajiin netaojiaauruha cachaaurune jana, nii nemuri cuhane niha leinjiin botene jaun jetao, cuhane fauhin nelauriariin lauheque Jesoso, nemuri auhaniha neein coarajeeruha cachaaurune jana. ² Nitohaneein bote cuhane fauhin jetaote, ecu neein aonajeeuruhane jana araai laurii itolereeuru que cuaain acaauru relae. ³ Nitohaneein acaauru relaain jetaote:

“Caohachaaain caa quere aonacuche. ⁴ Leinjiin cacha, ucuhe riaacane jana tabaauru bero cuhane nalunacaaurute turuhin quihure tajaecuru. ⁵ Jana tabaauru jataain neniha atane jioonone jaun samaata choae nalunacaaurute erojoein omaroe, ucuacaain neniha atane jioonone jaun. ⁶ Nete enoto ajaano caun, neniha cojoaisine jaun ohe nii omarona. ⁷ Jana tabaauru ucuhecuru, oja jana nalunacaaurute omarohane saijieein amurijiriin omarohin soha ojoane jaun, inacae lanaala ohacoae. ⁸ Jana tabaauru ucuhecuru atane caohacha choae nalunacaaurute omarohin caohachaaain inaacane jaun, le ucuhecuru caje tabaauru nichata choonca ucujeein, saota choonca ucuheneein, le fasha ucuheneeichuru inacae,” naain acaauru relaain jetaote:

⁹ “Caohachaaain aonacurumiin urichonacaauru,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Acaauru relaa Jesusone jaan bajaauruha caje aina nerelanacaaurune
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Inae caje amuuruha nii cachaaurune jana, jelai nedaa Jesusone jana jetaote, nii cachaauru relaane jaan bajaure caje, nii lechoonca coroatajaain aina nerelanacaauru aina ecu rohan nenacaauru leeochoauru cachaauru, coitucuuruhane coina. ¹¹ Nii jana jetaote, acaauru rai: “Inara quete asinojoneein nena rai Cojoanona coitucuerate Cana Coaunera. Nete laen rai cachane lanaala nenacaauru que, nereretanaa que cuaain acaauru rai be, ¹² coaracuruha neniha natiin coitucuuurenihane coina. Nihe-ichu aonacuruhane niha natiin, coitucuuruhane coataa. Nabana aonaain aina cuaain esenetaauruhane, acaauru osa acaauru ichoterateein acaauru que suujua acatiha Cana Coaunerane coataa,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Ucuhe riaara que acaauru relaane jaan coitucueratiha Jesusone
(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³ Niritiin jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: “Ta caa inara relaanune jaan aonaain coitucuhichene. Chatohaneeina jana leeochoauru que cuaain inara relaanune coitucuriquiche. ¹⁴ Nii ucuhe riarate Cana Coaunera ere bera rijijieein ainaa ne.

¹⁵ Niha nii coina tabaauru tabaauru nii bero cuhane naluhin nitajenaa ucuhe rijijieein nenacaauru cachaauru. Nii coinata Cana Coauneraacha beratenojoin aonacuruhane niha natiin, inae acaauru coritaa uha moconajaerane acaacha esenetaain, inae suujua cuhane Cana Coaunera coaacuruhane jianecure.

¹⁶ Nii leeocho cachaaaurute, nii samaata choae nalunaa ucuhe rijjichure. Nii jaunte Cana Coaunera beratenojoin jereein rautain aonacuruhane baiha, ¹⁷ caohachaaain acaauru suujua cuhane coaacurenihane jaun, Cana Coaunera esenetaauruhane jianecure. Nii jaunte Cana Coauneraacha beratenojoin esenetaain neeuruhane jana, cairichanojoneein, cojunojoneein, naaonjoaauruhane, Cana Coaunera esenetaauruhane jianecure.

¹⁸ Jana leeocho cachaaaurute, nii oja jana nalunaa ucue rijjijeein neeure. Cana Coaunera beratenojoin aonacuruhane baiha niha natiin, ¹⁹ jataain acaauru ichaohacha que suujua teeuruhane jaunte, nechu jataain raaje necoritaain coriquihonaneein nena jereein, itolere sirina jerecuruhane jaun, caohachaaain Cana Coaunera esenetaain tonoraurenihane jaun nitajeeure.

²⁰ Jana leeochoaaurute atane caohacha choaae nalunaa ucuhe rijjijeein neeure. Acaaurute Cana Coaunera ere aonaain, caohachaaain Cana Coaunera esenetaaure, nii chabana jianelanaala.

Nii esenetaeraauru tabaaaurute, le ucuhe caje nichata choonca ucuheneein le tijirii caje tera, saota choonca ucuheneein, le fasha ucuheneein tera, naaojoaain le tijirii caje teurera rijjijeein neeure,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Cono que cuaain cachaauru relaa Jesusone
(Lc 8.16-18)

²¹ Niritiin jetaote: “Nihei chuni cono mocohin bujuaihu tera. Nitohaneein bujuaihu telanaalate, jianacoon conohanau neeuruha turunacaaurune coina ecuun teure. ²² Nii cono aina cuaainte jianacoon coitucunojoiniha cureein coitucurae lanaala itolere asinojoneein inaraacha ichai. ²³ Aonacurumiin urichonacaauru,” naain jetaote:

²⁴ “Caohachaaain nainaain inaraacha aonai aonacuche. Charijjeein teeinti leeochoaauru coaraquiche, nii rijjijeeinte inara netonai coareein Cana Coaunera. ²⁵ Caohachaaain niicha jerei rijjijeein ichaohin nere tonoraerate, jeelai amuritoheriin coroatajanereein Cana Coaunera. Nii rijjijeein techu ena canuhacha tei raera jelai amuritoheriin rareein inae ecu tihane bana. Jana nii canuhacha tei latelanaala nenaate cha colane nedaareein inae ecu tihane bana,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Omaroha ucuhene que cuaain acaauru relaa Jesusone

²⁶ Niritiin jetaote: “Temule jaera cacha rijjicha Cana Coaunera cojoanona. ²⁷ Charijjeein teeinti temule jaain, janotiin berailanaala sinii, jerichanejeein jiichoo berailanaala nihane tonohanau coitucuenihane jana omaroe nii niicha temui, nii rijjicha Cana Coaunera Cojoanona. ²⁸⁻²⁹ Charijjeein teeinti, raajenhane omarohin, nalojoacoaain, inacaain, inae tainaca que teein cataa nii temulene taihure cachaauru, nii rijjicha Cana Coaunera cojoanona,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Mosatasa ucuhe que cuaain acaauru relaa Jesusone
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Niritiin jetaote: “Chaaquenejianra inara rai Cana Coaunera cojoanona que cuaain aitete coitucuhicheta. ³¹ Leinjiin mosatasa ucuhe temunacai rijjicha. Acate itolere temulecuru ucuhe fautaain jataain aansijien. ³² Nete inae temunojoneein nihane, itolere temulecuru ocoana jana nenacaauru amurijiriin neleereein fojoein nuna seeonjoan nihane jana, nichoae tajejin loroore tajaacuru, nii rijjicha Cana Coaunera cojoanona,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Coitucunaa nainecuruha nereentiaain araai laurii que cachaauru relaa Jesusone
(Mt 13.34-35)

³³ Nitohaneein jetaote, araai laurii que cuaain itolere acaauruhacha coitucui- acaauru ichao que cuaain cachaauru relaa Cana Coaunera ere beebejeein acaauru relae, aonaain coitucunaa nainecuruha nereentiaain Jesoso. ³⁴ Nitohaneein jetaote, rai cacha nelanaala nenacaauru relaa Cana Coaunera Cojoanona que ene, acaauruhacha coitucui- acaauru ichao que cuaain relanajae. Jana aina nerelanacaauru relane jetaote, rauhijiriin,

“Naaonjoainte ne Cana Coaunera Cojoanonaa,” naain Cana Coaunera Cojoanonaa beein que relanajae.

Fichafichanaa aina cujuana suruaa Jesusone
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Nii cojoanotiin bananeein aina nerelanacaauru rai jetaote:

“Jamaauchete nemuri jerau cunichaache,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

³⁶ Nii jaun jetaote, ecu cachaauru ratiriin, nii fauhin lauhequiin cachaauru relaa Jesusone jaan bote cuhane fauhin amaauruha aina nerelanacaaurune jana jetao, acaauru jiniichaain cuure leecha boteuru. ³⁷ Nitohaneein cuuruhane jana jetaote, jataain mijiaaneein uha cujuana tabai aina fichafichanaane jana jetao, acaauru bote cuhane acau enoaa fichafichanaane jaun, inae nalunaa jere nii cuurunaja bote. ³⁸ Nii jana bote roe cuhane binaao choae tocoeequiin sinii siniicha Jesusone jana jetaote:

“Cacha relaera chajaain nocoo. Inae nalurichaacheje. Tana inae nalunaa jerichaachene que tonajeeine,” naauruha nocoain aina nerelanacaaurune jana jetaote, nimichuhin:

³⁹ “Coaa inooniha. Chajaain nesuruu,” naa nii nemuri fichafichanaa rai Jesusone rijieeoritiin jetao, nesuruha cujuana aina nii fichafichanaane jaun raotojoein cuujeeure.

⁴⁰ Inae nesuruha nii fichafichanaane baiha jetaote:

“Chanuna jataain nesooneeiche. Chanuna cha esenetaeneeiche,” nae jetao nii aina nerelanacaauru rai Jesuso. ⁴¹ Nejetaote jataain nesooneeiche jaun jetao:

“Chatohananeeinna ne caa cachate, nere tonoraain nesurie cujuana tabai aina nemuri fichafichanaa,” naaure jetao ecu ita rai nii aina nerelanacaauru.

5

Cadara bataneu niha suujua cuhane moconajaera letono siricha cachane
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹⁻² Nitohaneein cuhin inae nemuri jerau tururuha Cadara batane que jana, iniha cuha Jesusone jana jetaote, que tacaain coinetiha cue leinjiin cacha- suujua cuhane moconajaera letono siricha. Nii cacha jetaote atane bana caje uhin ai, ³ ecu ichaohane jaun. Nitohaneein rai suujua cuhane moconajaera letono sirihane jaun jetaote, *cadena* que niha natiin ichohana nainene chuni. ⁴ Araai saain tijia aina biji ichohacuruha *cadena* quene niha natiin jetaote, molomolonijihanaane jaun, chatohaneein tenaa nainene nii chuni. ⁵ Nii jaun jetaote, janotiin, jiichoo netojoeinchuru ichatane janaauru amuhemujeein, atane banaauru ichoae amuhemujeein, eheehejeein, ajeri jaberoco ichoae comohin, naaonjoain amuhemujue nii cacha. ⁶ Nii jaun jetaote, coriaae uujiha Jesusone coaariin, jeluhariin coinetein nacatiha neseonriaain ehequiin jetao:

⁷ “Jiaonriha caniha nenoain carerojoecaaine, acaihanijin nena Cana Coaunera Calaohi Jesuso. Jiaonriha atiin nohane Cana Coaunera coreniha chatohaneein cae-teeine,” nae jetao ⁸ nii cacha suujua cuhane nena moconajaera letono. Nii cacha suujua jianeein amuhane coina: “Nii cacha suujua cuhane neein, cacha suujua aasaequine caje mituhin amuura moconajaera letono,” naa Jesusone jaun. ⁹ Niritiin jetaote:

“Tonaa ii curuaa,” naain caje bajaa Jesusone jana jetao,

“Jataain araichaanune jaunte Lejion ne canu curuaara,” nae jetao Jesuso rai.

¹⁰ Nejetaote, jelai batane caje jaoha Jesusone caohate jataain nii moconajaera letono nii cacha suujueniha nena. ¹¹ Nii jana ichatane ucuuno rohan lenoniha neeuruha arajiin coosichurune jaun jetaote:

¹² “Atiin taa coosichuru suujua cuhane canacaanu letoaa,” naaure jetao Jesuso rai, nii moconajaera letonocuru cacha suujua cuhane nenacaauru.

¹³ Nii jaun caje bajaauruhane rijitoejin jeriha Jesusone jaun jetaote, nii coosichuru suujuanaha enooruhane jaun, ucuu caje nomaroteein acauhanau naluhin, acau que nereonohin oore nii coroata oaraancai coosichuru.

¹⁴ Nii jaun jetaote, nii coaraain jelai caje sorohin, neseeu cuhin, nenaanajaaurunru, naonjoainu cuhecujueein biha cuuruha nii coosichuru beraihurerane jaun jetao, turuhin coaraa cuure cachaauru. ¹⁵ Nii jana jetaote, nii niha Jesusone jaun turuuruhane jana jetao, cojuriha cacha caohachaneein nenea tocohaneein necoreetein lajuae, nii suujua cuhane arajiin moconajaera letono coitucuchuhi siricha cacha. Nii jana coaraain nesoonetooruha nii coaraa cunacaauru cachaaaurune jana jetaote, ¹⁶ nii coosichuru suujua cuhane enooruha nii moconajaera letonocurune jana, ooruha nii coosichurune jana, nerautaa nii moconajaera letono siricha cachane beure nii coaraa cunacaauru rai, nii ecu neein coarajeeurera cachaauru. ¹⁷ Nii jaun jetaote, chajaain erojoein jelai caje amuha Jesusone luhecaure cachaauru.

¹⁸ Nii jana, inae jelaiha bote cuhane fauha cuha Jesusone jana jetaote, aina cuhane coina rai aite nii moconajaera letono sirihane caje nerautanaa cacha. ¹⁹ Nejetaote, aina cuhane jerelanaala:

“Chajaaincha chenenajaun cauhin, charaichuru rene turuhin, cairichaojoaain ii coaraain itolere ichaa iniha Cana Coaunerane benihun acaauru rai,” nae jetao rai Jesuso.

²⁰ Nii jaun jetaote, Decapolis batane que nenacaauru nenaanajaauru cuhecujueein, itolere ichaa coreniha Jesusone biha nii cachane jaun jetao, sating cojoelatoore aonajeeurera cachaauru.

Jairo cacunu aina leinjiin ene rautaa Jesusone
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Nii baiha jelaiha nemuri jerau cauha cuha Jesuso, bote cuhane jana jetaote, najiniha arajiin netaojiaain cohacuruha nemuri auhaniha cachaaaurune jaun jetao, ecu turuhin ne nii cachaauru aina Jesuso. ²² Nii jana jetaote, turuha cue leinjiin sinacoca curuaanaa neein nenea Jairo. ²³ Turuhin jetaote:

“Onaa jeriha canu cacunune jaunne ii coaraa uun. Chajaate atiin nohane turuhin nichoae ii biji meracaete nerautaaichahine,” nae jetao Jesuso acatiha neseonriaain nii Jairo.

²⁴ Nii jaun jetaote, aina cuha Jesusone jana, jiniichain cuuruha arajiin cachaaaurune jaun jetao, jataain arajii cachaauru cataaun cuujue. ²⁵ Nii arajiin cunacaauru cachaauru jana jetaote cue, leinjiin ene lechoonca coroata jaanacaain jaberoco caje ichana jao-hajein nenea. ²⁶ Aca jetaote, nii rai chaque nelatejeecane que airijiin jitariin niicha sirii jaohin arajii cacha coicharaauru que nocoicharatihane niha natiin nerautasilanaala jataain taeneein cuujue nii rai cunai. ²⁷ Nii ene jetaote, Jesuso benaa inaoriin cuhin coaraain, leochaauru cachaauru jana cutiin, Jesuso janori nichae marotiin cajione auha mucuuri, ²⁸ “Caa cajione auha mucuurihanune niha natiine nerautareeunni,” naain esenetaane jaun. ²⁹ Nii Jesuso cajione mucuhane rijieeoritiin nesuruha ichanane jana jetaote, inae nerautanaaneein naonae rai jaberoco. ³⁰ Nii jana caje mituha niicha ichana nainei cacha rautaane jaaque nainaan jetaote, nii cachaauru coaraain:

“Chana toon cacajione mucue,” naa Jesusone jana jetaote,

³¹ “Tana jeranu ii sururucuruha cachaaaurune coaraainete. ‘Chana toon cacajione mucue,’ naain bajaai,” naaure jetao Jesuso rai nii aina nerelanacaauru.

³² Nejetaote, rai cajione mucuera coaraane coina, nii rohan nenacaauru cachaauru cajanaain coarae Jesuso. ³³ Nii jaun jetaote, nesoonne caaun rijijijianeein nacatiha neseonriaain, nii suujue lanaala esinae rauhijiriin, “Naaonjoaain ii cajione mucuhanune rijijieeoritiinne caa canu cunai caje nerautaaun” naain be nii ene. ³⁴ Nii jaun jetaote:

“Ii rautana nainichaaunne esenetaane jaunne, inae nerautaa. Raotojoein raurohin caunihun,” nae jetao nii ene rai Jesuso. ³⁵ Niritiin ereereca nii ene rai Jesusone jana jetaote, nii ranuna inaca sinacoca curuaanaa Jairo loreri caje turuha uure cachaauru. Rene turuhin jetaote:

“Inae oha ii cacunu. Coa inacojoein nii cacha relaera reroheca,” naaure jetao nii cachaauru. ³⁶ Nejetaote, nii acaauru aohana jerelanaala nii sinacoca curuaanaa rai jetao:

“Jiaonriha acaauru esenetaain nesooneeine. Raujiaaincha rautaanune esenetaau,” nae jetao Jesoso.

³⁷⁻³⁸ Nitohaneein inae nii sinacoca curuaanaa loreri asae turuuruhanane jana tonijiaain cojioriin chanaauruha cachaurune jana jetaote, aina cuuruha leeochoaurune jerelanaala, Fedoro, Saantiaao, chaen nii Saantiaao nejera Joaan, naaonjoainuri aina jiniiquiin enohin jetao:

³⁹ “Chanuna niritiin cojioriin chanaaiche. Coatiha ohane jaun aihei caa ranuna. Sinihane jaunte ai,” naa Jesusone jana jetaote, ⁴⁰ Jesoso coenacure cuu nenacaauru cachauru. Nii jana jetaote, satiin nii cuu nenacaauru cachauru mitaain, nii ranuna inaca aina neba, chaen corihaniha cunacaauru, naaonjoainuri aina jiniiquiin nii ranuna rene enohin jetao, ⁴¹ biji que mucuuriin:

“Talita coom,” nae jetao nii ranuna rai Jesoso. “Icheine aitoon ranuna. Nimichuu,” naa jetaote aite Joriocuru ere cuhane.

⁴² Nii rijieeoritiin nimichuhin ruharuhaca nii lechoonca coroata jaanacai ranunane jana jetaote, cojoelatiin coarajeure nii cuu neein coarajeurera cachauru. ⁴³ Nii jana jetaote, jataain chuni rai beeuruhane caohatihane baiha jetao, nii ranuna coroaateuuruhane coina aite Jesoso.

6

Nasarete cuha Jesusone (Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Nii baiha jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin, jelai caje cuhin rai nataneu cauha cue Jesoso. ² Inae nataneu turuhin, nebetacanaa cojoanona bana sinacoca asae enohin cachauru relaane nunuhetiha Jesusone jana jetaote, nii relanajaa Jesusone aonajein jetao:

“Chuna nerelaete toritiin itolere coitucuhin que cache relae. Chaa cajena itolere coitucutiin, chabana coaraai cojoelanaacojoai ichaane coinane maajeein nerelae. ³ Tana caa, Mariha calaohichuru Saantiaao, Jose, Jodasi, Simoon, naaonjoainuri nejera, tabara caje itolere rucuhale icharaneein nena carfinteroneein nerejetohane. Tana chaen rai baihuru cau cana aina ichaauruhane,” naain jetao ita caje bajaure cojoelatiin, nii ecu arajiin nenacaauru cachauru. ⁴ Niritiin rai nere tonorana jerecurenihane jaun jetaote:

“Itolere banate niqui cuhane jaunru, Cana Coaunera ere bera *profeta* que suujua acateein esenetaain neeure cachauru. Nete laen rai nataneu nenacaauru naraaichuru que suujua acateein esenetana jerecurene. Niheichu nii nihane jaan loreri asaa nenacaauru niha natiin esenetaauruhi,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁵ Niritiin jetaote, ecu cojoelanaacojoai ichaelanaala, corootajajeein ecu nenacaauru cunaitenacaauruhacha mucuhin rautanajae. ⁶ Nitohaneein esenetana jerecurenihane cachaurune jaun jetaote, acaauru cojoelate Jesoso.

Cana Coaunera cojoanona beebejeeuruhane coina aina nerelanacaauru letoaa Jesusone (Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

Nii baiha jetaote, Nasarete rohan nenacaauru neseeu cuhecujueein, cachauru relaa cue Jesoso. ⁷ Nitohaneein jetaote, leecha neseeu cuhecujueein cache suujua cuhane nenacaauru moconajaera letonocuru coitucuhichuru sitaain cachauru rautauruhane coina nii lechoonca coroatajaain aina nerelanacaauru cotijiaain cocoainanajaain letoanajae corootajaanana corootajaananaain Jesoso. ⁸ Nitohaneein letoanajaain jetaote, acaauru atora, acaauru achano, coriqui, naaonjoain amaelanaala, ⁹ acaauru safatocuruhacha curujuaain, nii necoreeteuuruhane coina acaauru cajione amaelanaala, acaauru biji achuneecha baajeein bero cuhane cuuruhanane coina acaauru rai aite. ¹⁰ Niritiin letoanajaain jetaote:

“Leinjiin loreri asae turuhichene, ecu sinihuche inaraacha ichai nainaan jelai caje amuhichene reentiaain. ¹¹ Chunijihun turuhichene jaunru, caohachaain inara coana jerelanaala inara aohana jerecurenihane, jelai caje amuuche, inara safato que nena

utoone riariaain ratiriin, inae nitajeeuruhane rai neeuruhane que nainacuruhane coina,” naain jetao nii aina nerelanacaauru letoae Jesoso.

¹² Nitohaneein cuhin jetaote, nacoaaneein Cana Coanera coitucuhin aca jerihane rijijieein neeuruha cachaaurune coina acauru rai aitiin, ¹³ arajii moconajaera letono sirichaauru cachaaurune maajeein raautaaain, arajii cunaitenacaauru rautaaure erene que rujuanajaain nii aina nerelanacaauru.

Oha Joaan Baotisitane
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Nitohaneein itolere ichaa Jesosone beeuruha itolere sacuritaaine jaun jetaote, Erodesi netonai coitucue.

Chaen jetaotechu: “Joaan Baotisitate ichanacaihara. Nii jaunte, nii itolere cojoe-lanaacojoai ichana naineraneein necaihara,” naa Erodesine jana jetaote; ¹⁵ “Jerihanete Profeta Eliasinecaihara,” naaure leeochoaauru. Nii jana leeochoaauru jetaote: “Inoanlu profetacuru rijijieein nena profetate aicaihara,” naaure. ¹⁶ Nejetaote, niritocuruhane aonajihane jaun: “Acate Joaan ne. Rai nuluno moloeratihanulu natiinte, inae nacoaaneein o caje ichanacaiha,” nae jetao Erodesi.

¹⁷ Erodiasi coreniha jetaote, Joaan mucuerateein *cadena* que ichojoaain caresero cuhane terate Erodesi. Nii Erodiasi jetaote, Erodesi nejera Ferifi comasaineein nelu. Nejetaote, comasaineein sirilu Erodesi nii rai nejera comasainihane saijieein. ¹⁸ Nii jaun jetaote:

“Jiaonriha ii comasaineein taa inejera comasai siriinera,” nae jetao Erodesi rai Joaan.

¹⁹ Niritoha Erodesi rai nii Joane caje coauneein jetaote, nii Joaan cotaairiin sohin jaohene rijitoein nerejete Erodiasi. ²⁰ Nejetaote sohin jaonaa nainene, esinae rauhijiriin leinjiin cacha- saantoneein Cana Coanera letononeein nihane coitucuhane jaun, coasiha cocoaerateraneein niha Erodesine jaun. Nitohanihane jaun jetaote, iriha Joane rautatiin aonaane jaun nii aina chatohanai niicha ichanenu coitucuelanaala ne Erodesi. ²¹ Nejetaote, nejanoa bajaanaa bitoane coina lenone jaain, que jauriineein nenacaauru curuaanaacuru, chaen rai soondarooru curuaanaacuru, chaen Calileea cocoaichacuru jataain nelatecuri cotijiaain beseta ichaa Erodesine jana jetao, Joaan sohin jaohene rijitojoenajaocane jana, suujua rijijieein erue Erodiasi. ²² Nii jana jetaote, nii beseta ichaane jaa coloheri asaae enohin raansaa cuha nii Erodiasi cacunune jana jetao, nii raansaane jana rautatiin coaraje Erodesi, nii ecu aina lenoniha nenacaauru aina jiniiquuin. Nii jana jetaote:

“Joaareen iicha jerei bajaau cacajene ichei tera. ²³ Cana Coanera notaracaene chaelai, iicha jerei bajaai cacajene tereenicha. Nainichaaun cataaun leruhin caa quiicha beraai atane tihanunera,” nae jetao araai saain nii ranuna rai Erodesi. ²⁴ Nii jaun jetaote, jelai caje mituhin:

“Cha bajareeun cajete oma,” naa cuha neba raine jana jetaote:

“Chajaain ena caje Joaan Baotisita couturi bajaau,” nae jetao nii ranuna neba.

²⁵ Nii jaun jetaote, jelaiha soroneein enohin jetao,

“Ena carai leinjiin plato cuhane Joaan Baotisita couturi teeinene jereeun,” naa jetao cue nii ranuna Erodesi rai.

²⁶ Nii jaun jetaote, jataain inaderae Erodesi. Nejetaote, satiin niicha cotihacuri urichoo Cana Coanera notaracae aitohane jaun, nii caje niicha bajai tenaa nainenihane que aitona nainene. ²⁷ Nitohanihane jaun jetaote, nii rijieeoritiin leinjiin soondaro letoae Erodesi, Joaan couturi molohin raa cuhane coina. ²⁸ Nii jaun jetaote, caresero cuhane cuhin Joaan couturi molohin leinjiin plato cuhane uhaain, nii ranuna rai tiha soondarone jaun jetao, neba rai te nii ranuna.

²⁹ Nii jana jetaote, inae nitohaneein Joaan teeuruhane coitucuhin jetao, nii Joaan jaberoco raain conautiha cuure sacuureraauru.

Saoqui oaraancai cachaauru rai lenone faa Jesosone
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Nitohaneein letoanajaa Jesusone caje turuhin jetaote, aina netaojiaain itolere ichaain Cana Coanera ere que cachaauru relaaain, naaonjoaauruhane beeure Jesoso rai, nii lechoonca coroatajaain niicha cocoinaauri afosotoorune jana jetaote:

³¹ “Chajaauchete neniha cachane jaun cuhin, jelai raotojoein nebetacanichaachera,” nae jetao acaauru rai Jesoso, cauhajeeuruhane niha natiin arajiin turuhajeeuruha cachaaaurune jaun, lenonecuruhane teurenihane acaauru raine jaun. ³² Nii jaun jetaote, leinjiin bote cuhane fauhin neniha cachane jaun, jelai Jesoso aina cuure nii niicha cocoinaauri afosotooru. ³³ Nejetaote, arajii cache cuuruhane coarajihane jaun, nii cuuruhane jaan jelai coitucuhin, satiin neseeuuru caje arajiin cuhin jetao, acaauru ajiniha soroneein jeluhariin cuhin turuure. ³⁴ Nitohaneein cuhin acaauru ajiniha turuuruhanane jaun jetaote, ecu turuhin bote caje iniha cunajaun jetao, arajiin ecu cachaauru coaraa Jesusone jana, beraicha colane nena carenerocuru rijijieein aihuruhane jaun jetao, cairichaojoaain acaauru coaraane jaun, ecu araai laurii niicha coitucui que relanajae Jesoso. ³⁵ Nii jana inae sohane jaun jetaote, rohan nichuuntaain:

“Inae soha. Coatihane nihei caa jana cache. ³⁶ Chajaaain cachaauru rai nocoeete ichuun nenacaauru nenaanajaauru, neseeuuru, naaonjoainuri cuhin, chaelai lenone ariin coretiha cuuruhane,” naauruha aina nerelanacaaurune jana jetaote:

³⁷ “Niriimiin. Chajaaain acaauru coroaateeuiche inara,” naa Jesusone jana jetaote,

“Aihana jaunna, coroata fashai denario coreneein faan coretiha cuhacaanune jeree, acaauru coroaatichaachene coina,” naaure Jesoso rai aina nerelanacaauru. Nii le denariote le jiichoo amihanenaa core ne. Niritocuruha aina nerelanacaaurune jaun jetaote:

³⁸ “Inatajaain faan siriquiche. Chajaaain coanihuiche,” naa Jesusone jaun, coaraain jetaote, “Saoquijieein faan, ita que jerajejeein ate, naajeeichate neeje,” naaure jetao aina nerelanacaauru.

³⁹ Nii jaun jetaote, joaenreen omane ichoae nelauriaauruha cachaaaurune coina aitoaha Jesusone jaun jetao, ⁴⁰ tabaauru le fashaain, tabaauru saoqui chooncaain, naaonjoaain neleruhin nelauriaaure cachaauru. ⁴¹ Nitohaneein laurianaacane baiha jetaote, nii saoquii faan aina coroatajai ate raaoriin jabaaequiin dede coarajeein jetao, Cana Coanera bajaain cataaun faan taturiin aina nerelanacaauru rai te jetao Jesoso, cachaauru rai chaluuruhanane coina. ⁴² Nitohaneein jetaote, jerecuruhane jaan tiaojooain nainaan lenonecuruhane baiha, ⁴³ lechoonca coroata omariin, nii faan aina ate caute que omari memoaure.

⁴⁴ Saoqui oaraancai cachaauru jetaote, nii saoquii faan que lenonecure, acaauru rai faa Jesusone jaun.

Acau choaae amuha Jesusone

(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Nii baiha jetaote, aina nerelanacaauru letoae, bote cuhane fauhin nemuri jerau Betesaaidau ichoachaniha turuuruhanane coina. Nii tonohanau jetaote, ecu nedaain cachaauru rai necoe Jesoso. ⁴⁶ Inae cachaauru rai nocoihane baiha jetaote, ichatane ucuuno que cuhin Cana Coanera baja cue. ⁴⁷ Nii jana jetaote, inae nocohejihane jana, nemuri cataaun cuujeeure nii aina nerelanacaauru bote cuhane. Nii jana jetaote, ecu jelai atane choae jaiti nihane jana, ⁴⁸ acaauru que tacaain uha cujuanane jaun, necairichajeein taraacajeein cuujeeuruhane coaraje Jesoso. Nii jana inae janohe lalajihane jana jetaote, acaauru caaijie acau choae cuhin acaauru rohan situha cunaa rijijieein acaauru nichae cuujue. ⁴⁹⁻⁵⁰ Nitohaneein acau choae cuujihane jana, satiin coaracuruhane jaun jetaote, nesoonetiin anucainiha beein auhaaocure. Nii rijieeoritiin jetaote, acaauru rai:

“Jiaonriha inacojoein nesoonetiin casiichene. Canune aihunra,” naain, ⁵¹ acaauru aina bote cuhane fauha Jesusone jana jetaote, inae nesuruha cujuanane jaun, jataain cojoelatoore, ⁵² nii cojoelanaacojoaain faan faain acaauru notaacane sainejeein itolere

ichana nainihane que nainaelanaala, “Naaonjoanne jaunte catohanai ichae,” naain coitucunaa nainecurenihane jaun.

Genesareta bataneu turuhin cunaitenacaauru rautaa Jesusone
(Mt 14.34-36)

⁵³ Nitohaneein cuhin nemuri jera jaaoruhane jaun jetaote, Genesareta bataneu turuhin, ecu acaauru bote jauriaain cositeeure. ⁵⁴ Inae bote cositeein caje inihuruhane rijieeoritiin jetaote, Jesoso nihane coitucuure nii cocoaichacuru cachaauru. ⁵⁵ Nii jaun jetaote, satiin nii jelai batane sacuritaain nii niha Jesusone jaan jelai coitucuhin jetao, rene cunaitenacaauru amaaure ela cuhane tijichanjaain. ⁵⁶ Chunijihun nenaana-jaaunru, neseeu, berooru cuhane, naaonjoainu cuha Jesusone jaaunru jetaote, najiniha situnajaaunru jelon ela choae cunaitenacaauru tein, Jesoso rai aitocure, cajione auha mucuuruhane coina. Nitohaneein satiin Jesoso cajione mucuurera cunaitenacaauru jetaote, nerautaacoaure.

7

Baasoneein cacha ichao tera
(Mt 15.1-20)

¹ Nitohaneein jetaote, Jesoso coaraa cuure Jerosaleeun caje turunacaauru Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureaauru aina fariseeocuru. ² Acaauru jetaote, aihuruhalu acaauru inoaensihurune rijijieein acaauru rai rauhi tonraelanaala lenonecuruhane ajiniha biji culejelanaala lenonecuruha Jesoso aina nerelanacaauru tabaaurune coaraain jetao, acaauru que ereeure. ³ Nitohaneein aihuruhalu acaauru inoaensihurune rijijieein ichaauruha fariseeocuru aina satiin Jorioocurune jaun jetaote, lenonecuruhane ajiniha biji culejeein lenonecure itolere bana. ⁴ Jerichanejeein jetaote, lenone arihuruhane caje turuuruhane nii aitoha acaauru rai rauhine rijijieein biji culejeein lenonecure. Nitohaneein jetaote, araai lauriin ne acaauru ichao, lenonecuruhane ajiniha acuu cooruhane jaan curu niha natiin culejeein, acuu curu culejeein, coadarojoe culejeein, acaauru sininaja jelai niha natiin culejeein, naaonjoaunruhane jaun.

⁵ Nitohaneeuruhane jaun jetaote:

“Chanuna nii aitoha rauhine rijijieein aihuruhalu cana inoaensihurune rijijieein, lenonecuruhane ajiniha biji culejeein lenonecurene ii aina nerelanacaauru,” naaure jetao Jesoso rai Moisesa aitoonjoan que cacha relaaurea aina fariseeocuru.

⁶ Nii jaun jetaote acaauru rai:

“Esinae rauhijiriinte, inara que aitiin laenaclu Cana Coaunera ere bera inoaensi *profeta* Isaihasi, nechu jataain nohaniha Cana Coaunera coitucutoha nocoenacaauru.

Nii que aitiin:

‘Caa cachaaaurute,
nechu jataain nujuaaecha que
canu corojeein neeure.
Nete acaauru suujua,
cacaje coriaae ne.

⁷ Nii jaun

nii chaque nelatejeehai
netaojiaain
canu coroaecuruhane,
nechu jataain
caitoonjoanelanaala nena que
nejesinajeein ita relajeein
aihuruhane jaun,
naa Cana Coaunera acaauru quene laenaclu *profeta* Isaihasi.

⁸ Chanuna nitohaneein Cana Coaunera aitoonjoan que jaolecohin inara inoaensihuru rijijieein ichaonaa jeriquiche inara,” naa acaauru raine baiha jetaote:

⁹ “Itolere bana inara inoaensihuru ichao rijijieein ichaonaa jeriquichene jaunte, Cana Coaunera aitoonjoan que jaolecohin aohana jereneeiche.

¹⁰ “Inara inaca, inara neba, naaonjoainuri que inara suujua acateein neeuche.

Chateeinti
baasoneein neba, inaca,
naaonjoain que ereein ne.

Niite ateanohiniha cureein,’
naelu jetao Moisesa. ¹¹ Nete inara aitocoiche, leinjiin cacha, rai inaca, neba, naaonjoain rai. ‘Coatiha inara rai cha tenaa nainihaaun, satiin quiicha sirii corban neein nihane jaun,’ naane caohachae inara rai. (‘Corban,’ naane jetaote, acaauru ere cuhane, ‘Cana Coaunera que banijiaain nena,’ naa aite.) ¹² Chaen techu, inara rai caohachae, inae niritiin erei cacha, rai inaca, neba, naaonjoain rai chaelai tenaa nainenihane que aitocoichene.

¹³ Nitohaneein inara inoaensihuru ichao sacuhin neeichene jaunte, Cana Coaunera aitoonjoan tonorana jerelanaala itajeein neeiche, nejesinajeein jelaaiha que ita relaain neeichene jaun,” nae jetao Moisesa aitoonjoan que cacha relaurera aina fariseecuru rai Jesoso.

¹⁴ Niritiin jetaote, nacoaauneein nii ecu nenacaauru cachaauru cotijiaain jetao:

“Satiin caa ena inara rai aitocaaunne jaan aonaain coitucuuche. ¹⁵ Coatiha joaereen lenone quiha cachane coreniha que jaolequiin nihei Cana Coaunera. Leeochaauru cairichanaa jerenacaaun, suujua cuhane baasoneein coacuhin baaso ichaeraauru quete laen jaolequiin ne Cana Coaunera. ¹⁶ Esinae rauhijiriin urichocoichene aonacuche,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

¹⁷ Niritohane baiha ecu cachaauru ratiriin loreri asae enoha cuha Jesusone jana jetaote, nii cachaauru relaane jaan bajaure caje aina nerelanacaauru. ¹⁸ Nii jana jetaote:

“Tana inara netonai aonaain coitucuhichene. Tana joaereen lenone quiha cachane coreniha que jaolequiin neniha Cana Coaunerane coitucuhichene. ¹⁹ Nii cachaacha quii lenonete, nii cacha suriicha cuhane enohin, nii baiha mitue, suujua cuhane enoelanaala,” nae jetao.

Niritiinte, joenreein lenone quiha cachane niha natiin, que jaoleconaa nainenihane Cana Coaunerane coitucuerate cana que Jesoso. ²⁰ “Cacha suujua caje mitunaa baaso niicha coacui, niicha ichai, naaonjoain corenihate laen, cacha que jaolequiin ne Cana Coaunera. ²¹ Nitohaneein suujua cuhane baasoneein coacuin baaso ichaeraaurute, namute quicha aina niha natiin ichao jeracohin, asijiauharitiin, sonajaain jaohin, ²² sinijeranelanaala nena ene aina ichaohin, laurijira rucuhene jereein, namute cacha cairichanaa jerenacaaun que ereein, namute cacha coritaain, itolere niicha jerei nejesina ichaain, necoelajauharitiin, namute cacha cairichaa casajenetiin, namute cacha que necohasitaain, suujua coaraain chaachaelanaala, naaonjoaunre. ²³ Niichurute satiin cacha suujua caje mituhin cacha que jaolequii niha Cana Coaunerane jaan teraneein ne,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

*Leinjiin Jorio nihei cacunu rautaa Jesusone
(Mt 15.21-28)*

²⁴ Inae cachaauru relaane nainaain jetaote, jelai caje coauneein Tiro bataneu turuha cue Jesoso. Nejetaote, ecu turuhin leinjiin loreri asae enoe, coitucuuruha jelai cocoaichacurune jerelanaala. Nii sainejeein jetaote, ecu turuhin nihane coitucuurihure.

²⁵ Nii jaun jetaote, inae ecu nihane coitucuhane jaun, rene turuhin Jesoso acatiha neseonriiaa cue leinjiin ene, suujua cuhane moconajaera letono coitucuchuhi siraha rai cacunune jaun. ²⁶ Nii ene jetaote, Jorio niheichuru Sirofenicia batane cocoaichacuru bene ne. Aca jetaote, Jesoso rene turuhin conujue cacunu suujua cuhane nena moconajaera letono coitucuchuhi sitaane coina. ²⁷ Nii jaun jetaote:

“Coa canu rerohecaa. Naininaaun Cana Coaunera cachaneein nenacaauru que banijiaain nenea ruluhin tihanu remaae raine,” naa rai Jesusone jana jetao:

²⁸ “Aihachuhisi niquicha Curuaanaa. Atiin ii araaichuru Joriocuru rautaine rijjijeein canu cacunu rautainene jereenra. Remaae rijjijeein canacaanu coaraaine niha natiincha,” naa Jesuso rai nii enene jana jetaote:

²⁹ “Aihachuisi. Esinae rauhijiriinte aitohi. Inae ii cacunu caje mituhin amuha moconajaera letono coitucuchuhi. Inae naineein jelaiha chenenajaun cauha cuhinera,” naa Jesusone jaun, ³⁰ nenajaun cauha cuhane jana jetaote, loreri asaae sininajaun niha nii cacunu ranunane jana eruha cue nii ene. Nejetaote, inae nii ranuna suujua caje mituhin amue moconajaera letono coitucuchuhi.

Urichoelanaala, raotiin eresilanaala naajoaain nenea cacha rautaa Jesusone

³¹ Nii baiha jetaote, nacoaauneein Tiro batane jelai caje amuhin, Sidoon batane, Decapolis batane, naonjoainuri nenacaauru neseuru ichoae rauhijiriin situhin niti-honohin cuhin jetao, Calileea conemuri turue Jesuso. ³² Nitohaneein inae ecu turuhane jana jetaote, rene leinjiin urichoelanaala, raotiin eresilanaala, naonjoaain nenea turuaain jetao, biji que dadaain nii cacha rautaane coina rai aitocure. ³³ Nii jaun jetaote, jelai cachaauru udaa nii cacha amaain jetao, nuricho jachuuru cuhane biji couturichuru enoaain, lune soriin lele ichoae teein, ³⁴ ecuun jabatoroaain dede coaraain neraain jetao: “Efata,” naane jetao: “Najachuu,” naa aite Joriocuru ere cuhane.

³⁵ Niritohane rijieeoritiin, inae najachuha nurichone jana jetaote, inae raotojoein erenaa naine rai lele netonai. ³⁶ Nitohaneein rautaaain jetaote niqui, nii chuni rai beeuruhane caohate Jesuso. Nejetaote, jataain beeuruhane caohatiha sainejeein jataain que naurutaain beure. ³⁷ Nii caje coitucuhin jetaote: “Itolere banate caohacha ichae, uricho saaecuru niha natiin urichohin, raotiin eresilanaala niha natiin erenaa naineein, naonjoaanne jaun,” naaure jetao cojoelatiin cachaauru.

8

Jena oaraancai cachaauru rai lenone faa Jesusone
(Mt 15.32-39)

¹ Nii baiha nacoaauneein netaojiaauruha arajiin cachaaurune jaun jetaote, jataain neniha acaauru lenonena jaun aina nerelanacaauru cotijiaain jetao:

² “Inae nichata janohinte canu aina neeure caa cachaauru. Jana nihei caohachanaineein lenonecuruhane jaanu. Nii jaanne jataain cairichaojoaain acaauru coaraaun.

³ Coroaatenajaelanaala acaauru nenajaun letoanajaanunete mijitenacaaun aterona nainecure, tabaauru coriae caje uuruhane jaun,” naa Jesusone jana jetaote:

⁴ “Chaa caje eruhin najian caa jeeoni cacha coroaaterichaache, caa jana ichaoha chuni cacha, caje coretichaachene jaanune coaalanaala,” naauruha aina nerelanacaaurune jana jetaote: ⁵ “Inatajaain najian faan siriquire,” naain acaauru caje bajaa Jesusone jana jetaote:

“Caaunsinejeeinchate neeje faan,” naaure jetao aina nerelanacaauru.

⁶ Nii jaun jetaote, atane choae nelauriaauruha cachaaurune coina aitiin jetao, jerane biji que nii caaunsini faan mucuhin Cana Coaunera bajaain, cataaun nii faancuru tatuhin aina nerelanacaauru rai tiha Jesusone jaun jetaote, jitariin nii cachaauru rai chaluure. ⁷ Nii jana niha coroatajajeein ate netonaine jaun jetaote, acaentonai mucuhin Cana Coaunera bajaain nii ate nemaajeein chaluherate Jesuso. ⁸ Nitohaneein nainaan lenonecuruhane baiha jetaote, caute que caaunsineein omari memoaaunre. ⁹ Itolereneein jena oaraancai cachaauru jetaote, lenonecure. Nii baiha jetaote, acaauru rai necoein, ¹⁰ aina nerelanacaauru aina bote cuhane fauhin jetao, Dalmanotau bataneu cue Jesuso.

Cojoelanaacojoai ichaa Jesusone coina aitocuruha fariseeocurune
(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹ Nitohaneein jetaote, Jesoso rene turuhin aina ereeuruhane baiha jetao, nechu jataain coujuha, Cana Coanera letononeein unaa nihane coaratiha acaauru quene coina cojoelanaacojoai ichaane coina rai aitocure fariseeocuru. ¹² Nii jaun jetaote, jataain mijiaaíneein nerai raain jetao:

“Chanuna acaauru rai cojoelanaacojoai ichacaaunne coina aitocure caa cachaauru. Coatiha nii acaauru que chatohanai cojoelanaacojoai coaratenaa nainihaaun,” naane jaun jetao, ¹³ ecu acaauru ratiriin jeelaiha bote cuhane fauhin nemuri jerau cue Jesoso.

Faan jorerera lebadora rijiicha fariseeocuru ichaone

(Mt 16.5-12)

¹⁴ Nitohaneein jelai caje bote cuhane fauhin amuuruhane jaun jetaote, rai nachano baiteein leinjiin faancha amaain cuure. ¹⁵ Nii jana jetaote, acaauru nainalaaca jetao:

“Aonacuche. Faan jorerera lebadora rijiicha fariseeocuru aina Erodesi ichaone que caohachaain nainacuche,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

¹⁶ Niritoha acaauru rai Jesusone jana jetaote, neniha acaauru rai faanne que nejesinajeein ita rai ereeuruha aina nerelanacaaurune aonajeein jetao:

¹⁷ “Chanuna faan sirineeichene que ereereequiche. Jataain nachura nainanachara nejeein coitucuneeichete. Jataainte asoneeojoaain nainanachara nejeeiche. ¹⁸ Niha niqui inacojoein inara nota, inara uricho, naaonjoaain. Nete nii cha coaraain, cha aonaain coitucunaa naineneeiche. ¹⁹ Saoqui oaraancai cachaauru rai saoquii faan chaluhanune bana, inata omariin caute raachelu,” naa Jesusone jana jetaote:

“Lechoonca coroata omariin,” naauruha aina nerelanacaaurune jana jetao:

²⁰ “Chajana jena oaraancai cachaauru rai caunsini faan chaluhanune bana, inata omariin caute raachelu,” naa Jesusone jana jetaote:

“Caaunsi omariíneein,” naauruha aina nerelanacaaurune jaun jetao:

²¹ “Nii saijíeein nachura jaiti nainaeneeichete,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Betesaaídau leinjiin maosa rautaa Jesusone

²² Nitohaneein cuhin Betesaaídau turuuruhane jana jetaote, Jesoso rene leinjiin maosa amaain rautaane coina conujeeunre cachaauru. ²³ Nii jaun jetaote, biji que nii maosa mucuuriin jelai cachaauru udaa amaain jetao, lune que jerane nii maosa nota rujuarujuariin nichoae biji tein: “Inae chaelai coana naineei,” naa Jesusone jana ²⁴ nenotaain jetaote:

“Nuna tocohaneente murimurihonanae carai cachaauru,” naa nii maosane jaun jetaote, ²⁵ nacoaauneein jerane nota ichoae biji tiha Jesusone jana, nacoauneein nota jirichaane jana jetao, inae conoha notane jaun, caohachaain cha coarae nii maosa.

²⁶ Nitohaneein rautaaain jetaote, rai nenajaun letoaain jetao:

“Coa taa neseu cauha,” nae rai Jesoso.

Mesihasi niha Jesusone que aitoha Fedorone

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷ Nii baiha jetaote, Filipino batane que nena Sesareea nenacaauru neseuru cue jetao, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin Jesoso. Nitohaneein bero cuhane aina nerelanacaauru aina cuujeeurunajau jetaote:

“Tonacuruha canu que cachaauru. Cha nichaaunje,” naa Jesusone jaun jetaote:

²⁸ “Tabaauru cachaaurute Joaan Baotisita niha ii beure. Jana leeochoaurute, inoaenlu nena Cana Coanera ere bera *profeta* inoaensi Eliasi niha ii beure. Leeochoaurute, inoaenlu nenacaauru *profetacuru* tabaauru niha ii beure,” naauruha raine jaun jetaote:

²⁹ “Cha nichaaun jana inara rai,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote:

“Iite nii canacaanuhacha cohajei Mesihásíneein,” nae jetao rai Fedoro.

³⁰ Nejetaote, chuni rai acaneein nihane beeuruhane caohate jetao Jesoso.

Orichaaíne biha Jesusone

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Nii caje nunuheteen jetaote: “Canu Cana Coaunera Calaohi cachaneein ne-janoanaa nichaaunne cairichaaeriinte caque jaolecohin niha cuurureein Jorioocuru bichauhenaauru aina saseredotecuru curuaanaacuru, chaen Cana Coaunera aitoonjoan que cacha relaaureraauru, naaonjoainuri. Acaaurute catinaa cuurureein, nena nichata janone cuhane ichanareeunni,” naain jetao, ³² esinae rauhijiriin cachaauru rai bee Jesoso. Niritiin esinae rauhijiriin suujuelanaala aitohane jaun jetaote jelai amaain niritiin irihane caohate Fedoro. ³³ Nejetaote niritoha Fedorone jaun, jaotoroain nii aina nerelanacaauru coaraain jetao cotaicha rijitiin: “Coa carerojoecaa moconajaera. Cacaje amuun. Coatiha Cana Coauneraacha coacui coitucuheeii. Joaareein cachaauruhacha coacuhite coaauqui,” ³⁴ naane baiha jetaote, nii aina nerelanacaauru aina ecu nenacaauru cachaauru cotijiaain jetao:

“Aonacuche. Chunocoha canu cachaneein nena jerihane suujua letono ichana jerihane jianein, coroso que canu teen canu cairichaaaururichaaaine rijijieein necairichanaa abaantain caitoonjoa tonoraain, jerichaaunne rijijieein neeine. ³⁵ Chunocoha canuhacha icharatei ichaelanaala neein nichao ichoteratena jerera, coatiha nichoterinaain. Nete laen canu coreniha, canuhacha beratei bihane coreniha, naajoain coreniha nichao itajera, ichoteratenojoiniha cureein. ³⁶ Chaaquena rai nelatere, itolere caa chauratane que nenaacha que coacuhin rai nichao itajiha cachane. ³⁷ Nitohanihane jaun inaaonjoaain coretihane niha natiin nii nichao ichoteratena nainiheii cacha. ³⁸ Nitohanihane jaun, chunocoha canu nichaaunne beeni quiicha beratenojoin biha caa necha aansaneein osaaonacaauru cachaauru raine que nocoejihanena, canu- cacha calaohi nichaaunne inae que tihane bana canu Inaca necaohacha que necohachaaain rai letonocuru anjeraauru aina nacoaauneein turuha uhanune banane canuhetonai que necoejereunni,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

9

¹ Niritiin jetaote:

“Esinae rauhijiriin coatiha oorurinaain cau ena canu aina nenacaauru tabaauru, niicha ichaneni ichaaain turuha Cana Coaunera Cojoanonaane coaracuruhane que tiaain,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Nejelauneein ocooca Jesoso jaberocone
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Saota janone baiha jetaote, ichatane ucuuno cue Jesoso, Fedoro, Saantiaao, Joaan, naaonjoainuriicha amaain. Inae ecu turuuruhane jana jetaote, acaauru notaracaae nejelauneein ocooca Jesoso jaberocone jana jetao, ³ jataain caohatiin bichoronohin cajione amurijiriin somajaain jiquihaquiin nedae rai cajione. ⁴ Nii jana jetaote, ecu Jesoso aina ecocohin ereeuruha inoaenlu nenacaauru Cana Coaunera ere bera inoaensihuru, Irihasi, Moisesa, naaonjoainurine jana coarajeure.

⁵ Nii jaun jetaote,

“Cacha relaera, jataainte caohate cau nihacachene. Coanete nichatajaain loanari jaacache, leinjiin ii rai, leinjiin Moisesa rai, leinjiin Irihasi rai, naaonjoaain,” nae jetao Jesoso rai Fedoro.

⁶ Jataain nesooneetooruha nii Jesoso aina cunacaauru, aina nerelanacaaurune jaun jetaote, nii tonaain irihane jaa coitucuenihane jaaun aite Fedoro. ⁷ Niritohane jana acaauru conaacotaa dede sacarine jaun jetaote, nii dede sacari jana tonii: “Caate jataain quiicha belai canuhacha letoai canu Calaohinera, nere tonoraain neeuchera,” naa erenaane jana jetao aonajeure. ⁸ Nii rijieeoritiin roaichu coaracuruhane jana jetaote, inae acaauru rohan neniha chunine jana jetao, ecu jelai acaauru aina niha Jesusone jana coaracure.

⁹ Nitohanein jetaote, nii ichatane ucuuno caje jelaiha faaujueein, nii niicha coaracuri beeruha chuni rai nii aina nerelanacaaurune caohate Cana Coaunera Calaohi Jesoso, inae o caje ichanaane baiha beeuruhane coina. ¹⁰ Nii jaun jetaote, suujuaacha cuhane nii

niicha coaracuri ruhecure, oo caje ichanarihanine que aitohane coitucuurenihane jaun ita caje bajaebajajeein. ¹¹ Nii jaun jetaote:

“Chanuna jauriaanejeein Irihasi tururichaaaine que aitocure- Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru,” naain Jesoso caje bajaauruhane jana jetaote:

¹² “Esinae rauhijiriinte niqui, itolere rucueraanu que jauriaanejeein tururichaaain Irihasine que aitocurelu. Chanuna jana Cana Coanera Quiricha inoansi cuhane cacha Calaohineein nenea cairichanojoneein, jaoleneein niha curichaaaine que aite. ¹³ Aonacuche. Inae turuha uhalu Irihasine janate, que niicha jerei ichaaain cairichaaurelu, nitohanihane coina Cana Coanera Quiricha cuhane aitiin laenanohinihane rijjijeein,” naain jetao tonorae Jesoso.

Moconajaera letono coitucuchuhi siricha leinjiin enamanaa rautaa Jesosone (Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴ Inae jelaiha nii neeuruha aina nerelanacaauru leochaaurune jaaun turuuruhane jana jetaote, ecu acaauru aina neeure arajiin cachaauru. Chaen Moisesa aitoonjoan que cacha relaaurera tabaauru netonai ecu neein jetao acaauru aina ereerecure. ¹⁵ Nii jana uujiha Jesosone coariin jetaote, que tacaain satiin jeluhariin cuhin jetao, jataain cojoelatiin rai iriha cuure. ¹⁶ Nii jana jetaote, acaauru rai:

“Tonaai acaauru aina ereereequiche,” naain acaauru caje baja Jesosone jana jetaote:

¹⁷ “Cacha relaera, coaraaine coinane, cau ii rene canu calaohi uhaaun, moconajaera letono coitucuchuhi siriha suujua cuhanena jaun, erenaachara neein nihane jaun. ¹⁸ Nitohanihane jaunte, chunijihun cuhane jaaunru baasoneein mucuhane nainein atane choaae tocojoaain tacaain, nujuae caje lajaaqui mitaain, catu rihoneein, sefetaain te nii suujua cuhane nenea coitucuchuhi. Nii jaunne niqui ii aina nerelanacaauru rai aitoon nii suujua cuhane nenea coitucuchuhi sitaauruhane coina. Nete sitanaa nainesihurene,” naa nii acaauru jana nenea leinjiine jaun jetaote:

¹⁹ “Jataain cha esenetaaichuru cachaauru. Cha carajaneeinna inara aina nereeeun. Cha carajaneeinna inara abaantareeun. Chajaain cajiha nii enamanaa uhaauche,” naa acaauru rai Jesosone jaun jetaote, ²⁰ Jesoso rene nii enamanaa amaaure. Nii jana Jesoso coariin jetaote, atane choae nii enamanaa siheite nii suujua cuhane nenea moconajaera letono coitucuchuhi. Nii jana jetaote, najaabu jabubuhin nujuae caje lajaaqui mitujuae nii enamanaa. ²¹ Nii jana jetaote, nii enamanaa inaca rai jetao:

“Chabana caje coauneein caa catohane,” naa Jesosone jana jetaote:

“Causine caje coauneainte aicha. ²² Nii jaunte araai saain usihanaauru comaaichuru, acauhanaauru comaain ateinana jere nii suujua cuhane nenea coitucuchuhi. Nitohanihane jaun, atiin cairichaaajoaain canacaanu coaraain, canacaanu coroatajaneun, rautana naineine,” naa nii enamanaa inacane jaun jetaote:

²³ “Tana rautana nainichaaunne esenetaainete cacaje bajaai. Satiin quesetaera raine niicha bajai ichaaain neeun,” naa Jesosone jaun jetaote:

²⁴ “Jataainnachuujan chesenetaaun. Cacorataaneune jataain jelai amuritoheriin chesenetaera,” nae jetao ehequiin nii enamanaa inaca.

²⁵ Nii jana arajiin netaojiaauruha cachaaurune coaraane jaun jetaote, nii enamanaa suujua cuhane nenea moconajaera letono coitucuchuhi rai jetao:

“Erenaachara neein urichoelanaala caa enamanaa tera coitucuchuhi, canune ichei aitoon caa enamanaa jianein caje mituhin amuhine coina. Jiaonriha nacoauneein caa enamanaa suujua cuhane enohine,” naain suruaa Jesosone jana jetaote,

²⁶ nacoauneein baasoneein nii enamanaa jaberoco teein cojioriae nii suujua cuhane nenea coitucuchuhi. Nitohanein tihane baiha onaa rijjijeein tein, caje mituhin amuhane jaun jetaote, “Inae baasoneein jaberoco tihane caunte jerihane inae ohe,” naaure nii ecu arajiin neein coarajeerera cachaauru. ²⁷ Nejetaote, biji que mucuhin michuha Jesosone jana jetao, nimichuhin nichaaurae nii enamanaa.

²⁸ Nitohanihane baiha aina nerelanacaauru aina jiniquiin leinjiin loreri asaae enoha Jesosone jaun jetaote, jelai ecu teteriin:

“Chanuna canacaanu nii coitucuchuhi sitanaa nainesinihacaanu,” naain caje bajaauruhane jana jetaote:

²⁹ “Catohanai moconajaera letonote nainichaa Cana Coaunera bajaacane ainaacha sitaacane,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Caa quete coroata sae ohane biha Jesoso.

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰ Nitohaneein nii canaanai rautaane jaan jelai caje amuhin jetaote, Calileea turuhin rauhijiriin situujueein cuujeeure. Nejetaote, nii acanihane coitucuha chunine jerene Jesoso, ³¹ aina nerelanacaauru relanaa nainihane coina. Nii acaauru relaane jaun jetaote:

“Cacha Calahineein nenaate cachaauru bijiu tenojoinihane jana ateinaa cuurureein. Nete nichata janohane baiha ichanareein,” naain aina nerelanacaauru relaane jana jetaote, ³² nii acaauru rai aitohane inaaureniha natiin jetao caje bajaarene necoatocuruhane jaun.

Charijina jataain nelateinnein nere

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Nitohaneein cuhin, inae Caferenaan turuhin loreri asaee enooruhane jana jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao:

“Chaaque ita rai ereerejeein uhicheein bero cuhane,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

³⁴ Nejetaote inauheneecha curuaaequuin aonajeeure, bero cuhane uujueein, “Charijina caa cana jana jataain nelatein nenaane,” naauruha ita raine jaun. ³⁵ Nitohaneein inauheneecha aonajeeuruhane jaun jetaote, nelauriariin nii aina nerelanacaauru lechoonca coroatajai cotijiaain jetao: “Leeochaauru amurijiriin nena jeriha chunine, acaauru rai nelatein itolereneein acaauruhacha jerei icharaneein neeine,” ³⁶ naane baiha jetaote, biji que leinjiin canaanai mucuuriin acaauru cataaun tein jetao:

³⁷ “Canu coreniha caa canaanai raerate, jerichanejeein canu raane rijijieein aicheein. Nii jaun canu raera coatihana canuhacha raa airinaain, caletoaera Ofa netonai raate aicheein,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Canaacha ichai ichara, coatihana cana que nejeratenaa nihei.

(Lc 9.49-50; Mt 10.42)

³⁸ Nii jana jetaote:

“Cacha relaera, ii curuaa aina cuaain moconajaera letono coitucuchuhi sitaain que suujuequuin nenacaauru rautaa leinjiinne janane eruhin caohatihacaanu, cana jana nanaaneein ainihane jaun,” naa Joanne jana jetaote: ³⁹ “Jiaonriha caohatein neeichene. Chunocoha canu curuaaneein netiin cojoelanaacojoai ichaera, nii baiha baasoneein erenaa nainiheii canu que. ⁴⁰ Canaacha ichai ichara, coatihana cana que nejeratenaa nainiheii. ⁴¹ Chunocoha canu Curisito cachanequichene coreniha inara rai esinaeca niha natiin terate, esinae rauhijiriin rai cainanohiniha cureein,” nae jetao rai Jesoso.

Jataain alalacaraan osa que nesarucuaane

(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² Niritiin jetaote: “Chunocoha ena canu esenetajeeureraauru saruha osa quenete, nii ajiniha caohachare nuluno que leinjiin ajeri jaberoco tijichaain ichojoaain cucuana cuhane joaeraane. ⁴³ Jana osa que ii saruha ichohiine moloo. Nii amuritoheriintejian caohachare le jerajei ichohii aina Cana Coaunera cojoanona que neeine. ⁴⁴ Nabana le jerajei ichohii coreniha, nii chariji bana nii riano niha natiin ohin, nii usi tabai jacanaachara jana cuhine coataa. ⁴⁵ Jerichanejeein osa que ii saruha ii tijiane moloo. Nii amuritoheriintejian caohachare le jerajei ii tijia aina Cana Coaunera cojoanona que neeine. ⁴⁶ Nabana osa que ii saruha ii tijiane coreniha nii riano niha natiin ohin, nii usi tabai jacanaachara jana cuhine coataa. ⁴⁷ Jerichanejeein osa que isharuha inotane, le jerajei inota rocoo. Nenacaeneetejian nii amuritoheriin caohachare le jerajei inota

aina Cana Coanera Cojoanonaa que neeine. Nabana usi que isharuha inotane, ⁴⁸ nii riano niha natiin ohin, nii usi jacanaachara, naaonjoain jana kuhine coataa.

⁴⁹ Usi jana situnaa rijijieeinte nichoterichaacheein satiin. ⁵⁰ Nelatiha niqui tebe. Nete inae lenone cotebetenaa nainenihane, inae nii chaque nelatene. Nii rijijieeinte chaque nelateneeiche inara que icharatenohi ichaain, raotojoein ichaaoruha leeochoaurune jaan ichaeneeichene,” nae jetao acaauru rai Jesoso

10

Comasai jianiha cachane que cache relaa Jesusone

(Mt 19.1-2; Lc 16.18)

¹ Inae Caferenaaon caje amuhin jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin nuuhe Jorodaan auhaniha kuhin, enoto mitu nichajai jeroon nena Jodea batane que cue Jesoso. Ecu jetaote, rai netaojiaauruha cachaaurune jana jetao, nacoaauneein relanajae Jesoso, cachaauru relanaa rautatohane jaun. ² Nii jana jetaote, rohan nichuuntaain jetao, nech jataain cairichaaauruhane jaanu lera ariha jetao, comasai jianena nainiha cachane bajaure jetao Jesoso caje fariseeocuru tabaauru. ³ Nii jaun jetaote:

“Tonaa inara rai Moisesa, comasai jianiha cachane que,” naain acaauru caje bajaa Jesusone jana jetaote:

⁴ “Comasai jianiha cachane coina, jauriaanejeein comasai jianihane jaaque aitiin nena quiricha teeuchete, aina comasai jianemiin cache,” naainte aite Moisesa,” naauruha fariseeocurune jana jetaote:

⁵ “Aiha niqui. Nete, nere tonorana jerelanaala neeichelune jaun, nitohanein ichaquichene rautaenihane saijieein ichaquichene coina aitelu Moisesa. ⁶ Nete jauriaanejeein itolere coaunaane nunuheneein, quicha, ene, naaonjoain coaunaelu Cana Coanera. ⁷ Nii jaaunte, inaca, neba, naaonjoain ratiriin amuhin necoansaijiae cache. ⁸ Chaen leinjiin cachanein nena rijijieein cocuhin, jiniiquiin ita aina neeure. ⁹ Nitohanein niha cachane coina icha Cana Coaneran jaun, nii comasai jianena nainihe cache,” nae jetao fariseeocuru rai Jesoso.

¹⁰ Inae loreri asae enooruhane jana jetaote, nii cachaauru relaane jaan bajaure nacoaauneein caje aina nerelanacaauru. ¹¹ Nii jaun jetaote, acaauru rai:

“Comasai jianein leeoche ene raerate, osa que nesaruha aicheein. ¹² Jerichanejeein techu, osa que nesarureein lana jianein leeoche cache que nelanjaane ene,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Canaanainuru rausiaaeca Jesusone

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Nii jana jetaote, acaauru mucuhin rausiaaeca cojiotanaaca Jesusone coina jetao, rai canaanainuru amaure acaauru fojiaraauru. Nejetaote, nii canaanainuru amaauruha nii amaaurerane caohateure nii Jesoso aina nerelanacaauru. ¹⁴ Nii rene amanajaauruhane caohateuruhane coarajeein jetaote, obajeein jetao:

“Coa carene turuuruha canaanainurune caohatihachete, canu rene turuuruhe. Aihuruha caa canaanainurune rijijieein nenacaauru rainneeinte ne Cana Coanera Cojoanonaa. ¹⁵ Esinae rauhijiriin aiha leinjiin canaanaine rijijieein neniha cachane coatih Cana Coanera Cojoanonaa que nena nainerinaain,” ¹⁶ naane baiha jetao, jerane biji kuhane nii canaanaihuru raane baiha jetao acaauru mucuhin, acaauru rausiaaeca cojiotanajae Jesoso.

Jesoso aina iriha leinjiin cache coriquihonane

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Nitohanein inae jelai caje amunaa jeriha Jesusone jana jetaote, rene jeluhariin kuhin turuhin jetao, nacatiha neseoriaain:

“Caohachanejei cache relaera. Cha ichareeun charijibana nitajenaachara ichaonaa raotono que nena nainichaaune coina,” naain Jesoso caje bajaa leinjiin cachane jaun jetaote: ¹⁸ “Chanuna caohachanejei cache neein canu curuaateei, leinjiin Cana

Coauneraachate caohachanejeineein ne. ¹⁹ Inae raotojoein Cana Coaunera aitoonjoan coitucuhi: 'Jiaonriha sonajaain jaohine. Coa ii sinijerane lanaala nena e ne aina ichaohin niha. Coa asijiauha. Coa chamute cacha cairichanaa jerenacaun chuni cacha coacuhin casaje que ereein niha. Chae efojiaraauru ere tonoraain caohachaain acaauru aina neeun,' naane coitucuhi," naa rai Jesusone jaun jetaote:

²⁰ "Aihanu chujian. Canu enamanaca caje coauneeinne jitariin nii naitoonjoan tonoraain ichaon," naa nii cachane jana jetaote, ²¹ jataain cairichaaajoaain coaraain jetao:

"Esinae rauhijiriin, chaque lanaelanaala Cana Coaunera aitoonjoa tonorana jereeine, chajaain jitariin nii iicha sirii que necoreteein cairichaihuru rai tenihun. Nii ba-naachate, jelai amuritoeriin nereein iicha latei dedeeu. Nii baiha laen canu aina uu," naa rai Jesusone jaun jetaote, ²² jataain nererojoecaain jelai caje amue inaderaain nii enamanaa, jataain coriquihocane jaun.

²³ Nii jaun jetaote, nii rohan curuacaain nenacaauru cachaauru coaraain, aina nerelanacaauru rai jetao:

"Jataainte caaintate Cana Coaunera Cojoanona que nena jeriha coriquihonane," naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote, ²⁴ jataain cojoelatiin ecu aonajeeure aina nerelanacaauru. Nejetaote nacoaauneein acaauru rai jetao:

"Cacoelaichaauru, jataainte caaintate Cana Coaunera Cojoanona que nena jerichaane. ²⁵ Leinjiin oco jachu cuhane situnaa naineniha leinjiin camechone amurijiriinte, jataain caaintate Cana Coaunera Cojoanona que nena jeriha coriquihonane," naa aina nerelanacaauru rai Jesusone jaun jetaote, ²⁶ jataain jeelai amuritoheriin naurutaain cojoelatiin jetao, ecu nejesinajeein ita rai jetao:

"Nitohaniane nichotena naineriaain chuni," naauruha nii aitohane aonajeeinne jaun jetaote, ²⁷ ecu coaranaacane baiha jetao:

"Caaintatiin cachaauruhacha coaraite, Cana Coaunera rai caaintajene," naa Jesusone jaun jetaote: ²⁸ "Canacaanune jitariin canacaanuhacha sirii ratiriin ii sacuhacaanulu," naa rai Fedorone jaun jetaote:

²⁹ "Chunocoha esinae rauhijiriin canu coreniha, chaen, cacha ichoteratera caitoonjoan- canu ere beebejeein, naaonjoanne coina, rai loreri, rai nejeraauru, rai fojiaraauru, rai calaohichuru, rai natane, naaonjoain ratirichate, ³⁰ caa chauratane que neein jataain jeelai amuritoheriin lefasha saneein rai loreri, rai nejeraauru, rai fojiaraauru, rai calaohichuru, rai natane, naaonjoainuri siricheein. Cairichaerinojoneein neeuruhane niha natiinte, turuha uheni Cana Coaunera Cojoanona charijibana nitajenaachara ichaonaa que niha cuurureein. ³¹ Ena jataain arajii itolere que nelaetoha nocoetonacaaurute, nii chaque nelatelanaala niha cuurureein. Jana ena chaque nelatelanaala arajiiin nenacaaurute, nelateein niha cuurureein," naain jetao Fedoro tonorae Jesoso.

*Caa quete inae nichata sae orichainne biha Jesusone
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)*

³² Jerosaleen nichaae cuuruhane jaun jetaote, aina nerelanacaauru ichoaachaniha cuujiha Jesusone jana jetao, cojoelatiin cuujeeuruhane jana jetao, nii niritohane que casiin jetao, cuujeeure acaauru caajie cunacaauru. Nii jaun jetaote, jelai nii aina nerelanacaauru lechoonca coroatajai cotijiaain jetao:

³³ "Inae caa ena coitucuhichene rijijieeinte, Jerosaleen cuujihacache. Inae ecu turunaate, canu inaraacha cohajei cachaneein nejanoanaa nichaaune mucuhin saseredotecuru curuaanaacuru rai, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureeraauru rai, naaonjoainuri rai caetecuruhane jana, catinanacanejeein nejelau cachaauru Jorionelanaala nenacaauru bijihu caetecurureein. ³⁴ Nii janate, caque necoatijiaain canu couluneein, canu bisiin catinaa cuurureein. Nena nichata janohane baiha, nacoaauneein ichanareeunni," nae jetao nitohanein teeururichainne que Jesoso.

Acaauru coroatajaniha Jesusone coina caje bajaauruha Saantiaao, Joaan, naaonjoainurine (Mt 20.20-28)

³⁵ Niritohane jana jetaote, rohan nichuuntaain jetao:

“Cacha relaera, caa ena ichei canacaanuhacha bajaaeni ichaainene jerichaanu,” naauruha Sebedeoo calaohichuru, Joaan, Saantiaao, naaonjoainurine jana jetaote:

³⁶ “Chatohanai inara rai ichacaaunne jerequiche,” naa Jesusone jana jetaote:

³⁷ “Canacaanu rai, inae ii Cojoanona necaohacha que neeine bana, ii ajaabiji nichajai que, ii raotono nichajai que, naaonjoaain nihacaanune jaanu ichaainene jerichaanu,” naauruhane jana jetaote:

³⁸ “Coatiha nohane inaraacha bajai coitucuhin aitoheeiche. Caa necairichanaa abaan-tarichaaunnine rijijieinoote, necairichanaa abaantanaa nainequiche inara. Chaen noote, nitohanihanune coina cojunacatenohi nichaaunne rijijiein cojunacatenohinein neeiche,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote:

³⁹ “Abaantanaa nainichaanu,” naauruhane jana jetao:

“Inarate niqui, caa necairicharichaaunnine rijijiein necairichanaa abaantaain cojunacatenohinein niha curiquichein, cojunacatenohinein nihanune rijijiein. ⁴⁰ Nena laen, canu raotono nichajai que, canu ajaabiji nichajai que, naaonjoaain nelauriaaichene coina inaraacha bajai tenaa naineneen, nii coina inae acaauru que banihatein rucuhenojinein nenacaauru rainein nihane jaun,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

⁴¹ Niritoha acaauru rai Jesusone aonajeein jetaote, Saantiaao, Joaan, naaonjoainuri aina obaaecure nii lechooncaihuri aina nerelanacaauru. Nejetaote, acaauru cotijiaain jetao:

⁴² “Inarate raotojoein, Cana Coaunera coitucuhichuru, leeochoauru amurijiriin nena jerein acaauru cocoinanacai neeuruhane que suujua acatein neeuruha leeochoaurune jerein neeuruhane coitucuhiche. ⁴³ Nete laen nejesinajeein nitohanein nena naineneeiche inara. Nitohanein nena coacuelanaala, nejesinajeein ita coroatajanein neeuche. ⁴⁴ Jana leeochoauru amurijiriin nena jerera, leeochoauru letononein neeine. ⁴⁵ Coaracuche nachuhinti canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne canu coroatajaneiechene coina tururichaaun. Arajii cachaauru osa caje nichotein jianacoon neeuruhane coinane, nii coreniha cajabereeo cairichaeratiha uunlu acaauru coroatajaniha,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

Maosanihane caje Bartimeeo rautaa Jesusone (Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Inae Jericoo turuhin jetaote, ecu basiinjiin neeoriin jelai caje amuha aina nere-lanacaauru aina Jesusone jana jetao, acaauru aina cuure arajiin cachaauru. Nii jana bero auhaniha lauhequiin coriqui bajaa leinjiin Timeeo calaohi cairichei maosa Bartimeeone jaun jetaote, ⁴⁷ Nasarete cocoaicha Jesuso nihane aohanriin jetao:

“Rabiriicha foeratei Jesuso, cairichaojoaain atiin cacoharaau,” naain eheeoca nii maosane jana jetaote, ⁴⁸ arajiin cachaauru, ehequiin aitohane caohateeure inauheneecha nihane coina. Nejetaote, que rutaain ehequiin:

“Rabiriicha foeratei, atiin cairichaojoaain cacoharaau,” naa nii maosane jaun jetaote, ⁴⁹ ecu inacuhin jetao:

“Chajaain cajilha cotihanihuiche,” naa Jesusone jaun jetao:

“Chajaauje nimichuhinte, toon ii cotihara coarae,” naauruha nii maosa raine jaun jetaote, ⁵⁰ cajione buri rocohitiin siheetiin ratiriin jetao, Jesuso rene jeluhariin turuha cue nii maosa. ⁵¹ Nii jana jetaote:

“Chatohanein chetichaaunne jereita,” naa Jesusone jaun jetao:

“Conoha canotanena jereenra cacha relaera,” naa nii maosane jana jetaote: ⁵² “Inae jataain quesenetaaine jaun inae conoha inota. Inae nainein amuhinera,” naa rai Jesusone rijieoritiin jetaote, inae conoha nii maosa notane jaun jetao Jesuso jiniichaaain bero cuhane cue nii maosa.

11

*Jerosaleeun turuha Jesusone**(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)*

¹ Nitohaneein cuhin, inae Jerosaleen catainaauruhane jaun jetaote, Betafajee, Betania, naaonjoainuri rohan Olibo bichatane turuuhane jaun jetao, caje coauneen coroatajai aina nerelanacaauru letoae Jesuso. ² “Chajaain taa nita canaacha coarajei neseu cunichuche. Inae ecu turuhichenete, ecu cositenojoneein teecoha jaiti chuni cacha amunajanelanaala nenea asno narejeene jana eruha curiquicheein. Cosi rutuhin uhaaichene jana: ³ ‘Chanuna cosi rutuhin amaaiche,’ naa chunocoha inara raine: ‘Latiha Cana Curuaanaane jaanne raa uhacaanu. Inae enate ichei jelaiha cainaratereein,’ naauche,” naain jetao letoanajae Jesuso.

⁴ Nii jaun jetaote cuhin, nii acaauru rai aitohane rijjijeein bero auhaniha teecoha cositenojoneein acuuja rohan asno narejeene jana, eruhin jetao cosi rutuhin amaauruhane jana jetao: ⁵ “Cha ichaquiche inooneein. Chanuna nii asno narejeen cosi rutuhin amaaiche,” naain jetao, acaauru caje bajaure nii cuu nenacaauru cachaauru tabaauru.

⁶ Nii jaun jetaote, nii acaauru suujuatein letoanajaa Jesusone rijitoejin nii cachaauru tonoraauruhane jaun jetao, inauhenecha nii asno narejeen amaauruhane coarajeure. ⁷ Nitohaneein jetaote, nii asno narejeen ichoae cajione tein jetao, Jesuso rai nii asno amaauruhane jana jetao, inae rene turuhaauruhane jana nichoae nelauriaain cue Jesuso. ⁸ Nitohaneein asno ichoae nelauriaain cuhane jana jetaote, najiniha bero cuhane rai cajione buri maririjiacoaauruhane jana jetao, leochaauru elele alo rijjijeein nenea ajaena alo raain najiniha bero cuhane maririchure. ⁹ Nii jana najiniha cunacaauru, caaijie cunacaauru, naaonjoainuri jetaote:

“Raotojoein turuhine Cana Coanera rijjijeein nenea cana Curuaanaa. ¹⁰ Raotojoein turuhine Cana Coanera Cojoananaa, cana inoensihuru foerateraneein nenea Rabiri nefoerate cojoananaa. Aihute coreniha raotojoein neeurumiin dedeeu nenacaaurune maajeein,” naaure jetao cojioriin cachaauru.

¹¹ Nitohaneein Jerosaleen turuhin jetaote, Teenforo asaae enohin, ecu basijiin neoriin jitariin nasajai coaraane baiha jetao Betaniau cue lechoonca coroatajai aina nerelanacaauru aina Jesuso, inae sohane jaun.

*Inacaelanaala oha uherane coina cojioataa Jesusone**(Mt 12.18-19)*

¹²⁻¹³ Nii cojoanoo Betania caje amuuruhane jana jetaote, niita bero auhaniha niha uhera alone jana coaraain jetao, coaraa cue Jesuso mijiintohane jaun. Nejetaote, inaacane bana rijju nenihane jaun, ninnaa colane nalohacha baaeejin ne. ¹⁴ Nitohaneein inacaenihane jaun jetaote:

“Inae nacoaauneen inacaeneriquinne jaun, neriaain chuni ii inaa lerata,” naain uhera cojioataa Jesusone jana jetao, ecu aina neein aonajeure aina nerelanacaauru.

*Teenforo asaae necoretenacaauru sitaa Jesusone**(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)*

¹⁵ Inae nacoaauneen Jerosaleen turuhin jetaote Teenforo asaae enohin, nii Teenforo asaae chelai que necoreteein, chelai coretiha, naaonjoaain nenacaauru sitaain, atanichoae coriqui coreeuruha cachaauru raine jaa rorihurune maajeein lacojoaain jetao, serori que necoretenacaauru rorihurune maajeein lacojoaain, ¹⁶ nii Teenforo asaae nenacaan rucuhale enoauruhane caohate Jesuso. ¹⁷ Nitohaneein jetaote:

“Cana Coanera Quiricha inoansi cuhanete: ‘Cana Coanera bajaauruha satiin chauratane sacuritaain que nenacaauru cachaaurune jaan colohereineite ne canu loreri,’ naain laenanohineein ne. Nete asijiaauruhane jaan coloheri rijjijeein teeiche inara,” naain jetao ecu acaauru relae Jesuso.

¹⁸ Niritiin cachaauru relaane aonajejin jetaote, Jesuso sohin jaonaa coaacuruhane jaun, sohin jaoruhane jaanu lera arihure saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa

aitoonjoanque cacha relaaureraauru, naaonjoainuri. Ne jetaote, sohin jaaoruhane coasichure, nii acaauru relaa Jesusone jaan rautatiin aonajeeuruha satiin cachaaurune jaun. ¹⁹ Inae nocohecane jana jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin nii nese caje amue Jesoso.

Inacaelanaala oha uherane
(Mt 21.20-22)

²⁰ Nii cojoanoo janone nii uhera rohan situha cuuruhane jana jetaote, inae cojoaisi aina curuaaequuin oha nii uherane jana coaracure. ²¹ Nii jaun jetaote, cojiotaa Jesusone coacuhin que nainaan jetao:

“Cacha relaera, inae raca cojiotaaine jaunte, inae ohe taa uhera. Coaraau nachuhinti,” naa Fedorone jaun jetaote:

²² “Jataain Cana Coaunera esenetaauche. ²³ Chunocoha esinae rauhijiriin airichainne esenetaain nii batoelanaala: ‘Niilai caje nefaruhin cucuana cuhane cunihun,’ naa caa ichtane ucuuno rainete, esinae nii aitohane rijijieein aihane ne. ²⁴ Nitohaniane jaaunne inara rai aitoon, inaraacha latei eruhichene coina Cana Coaunera bajaache, inara rai terichaine esenetaainete eruriquicheein. ²⁵ Inara rai chatohanai cotainacai ichaain neeuruha inara amute cachaaurune niha natiin, acaauru que inara suujua acateein Cana Coaunera bajaachene bajaache. ²⁶ Aihute baaso ichaain osa que nesaruquichene niha natiin inara osa que suujua acatemiin cana Inaca dedeeu nena Cana Coaunera,” nae jetao Fedoro rai Jesoso.

“Cha ii cocoainae,” naauruha Jesoso raine
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Nii baiha jetaote, nacoaauneein Jerosaleen cauha cue aina nerelanacaauru aina Jesoso. Inae ecu turuhin Teenforo asaae enohin amuhemuheca Jesusone jana jetaote, rohan nichuuntaain jetao:

²⁸ “Cha ii cocoainae catohanai ichaain neeine coina. Chatohanai cocoainanacai neeinna neei,” naaure jetao Jesoso rai saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru, Jorioocuru bichauhenaauru, naaonjoainuri.

²⁹⁻³⁰ Nii jaun jetaote, acaauru rai: “Canuhetonaine inara caje bajareeunni. Cha Joaan letoaelu, cachaauru cojunacatiha uhanne coina. Cana Coaunera letoanihanena cachaauruhacha letoanojoneein uhalu. Catoonraain carai beeichenena, canuhetonai canu cocoainaan canu letoaera bereeunni inara rai,” naain jetao acaauru tonorae Jesoso.

³¹ Nii jaun jetaote, ecu nejesinajeein ita rai jetao: “‘Cana Coaunera letoanojoneeinte uhelu,’ naacachenete: ‘Chanuna jana nere tonoraain esenetaeneeichelu,’ nareein.

³² Coatihachu: ‘Cachaauru letoanojoneeinte uhelu,’ nanaa nainihaacache,” naaure jetao ita rai. Satiin cachaauru Cana Coaunera letoanojoneein uhalu Joaane esenetaauruhallune jaun, cachaauru coasiha. ³³ Niritiin jetaote:

“Chachainti Joaan letoain nelu. Coatiha coitucuhaacaanu,” naauruha Jesoso raine jaun jetaote:

“Aihane jaaunchujian canuhetonai, caa catohanai ichacaaunne coina canu cocainaan canu letoaera berinaaunni inara rai,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

12

Ocoana jaaurera necha ansaineein ichaonacaauru que cuaain cachaauru relaa Jesusone
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Niritohane baiha jetaote, ocoana jaaurera que cuaain cachaauru relaan jetao: “Leinjiin cacha jetaote, ocoana jaain jitariin corihateein bino jaauruhane jaanu coloherinu que loreri jaain, leinjiin jataain ucuuneein teein rori jae ecu neein amihanenacaauru beraihane coina. Nitohaneein caohachain rucuhecane baiha jetaote, nii ocoana que amihanenacaauru rai atane teein ratiriin amuhe nii atane erora. Inae tainaca que turuhane bana ita rai lerruhane coina. ² Nitohaneein teein ratiriin jetaote, inae tainaca que tihane jaun, leinjiin rai cacha letoae, nii amihanenacaauru caje que

banihateein niicha taihuri bajaa cuhane caina. ³ Nejetaote, nii cacha mucuhin faojoaain sooruhane baiha, nii cacha letoaaure cha colane nii temule erora rene. ⁴ Nii jaun jetaote, nacoaauneein leecha cacha letoaa nii temule erorane jana, nocojechanuhin, couturi cunaitaain cha colane acaentonai letoaaure jelaiha. ⁵ Nii jana nacoaauneein leecha cacha letoaa jana jetaote, acaentonai sohin jaaore nii temule beraichacuru. Nii baiha nacoaauneein arajiin rai cachaauru letoajeein sacuha nii temule erorane jana jetaote, tabaauru sohin jaonajaain, tabaauru faojoaain cunaitanajaure.

⁶ Satononejeein jetaote leinjiin jataain niicha belai rai calaohi neeorihane jana, aca letoae: 'Jerihane canu calaohi quete laen suujua acatecurureein,' naain coaucane jaun, sohin jaaoruhane esenetaelanaala. ⁷ Nejetaote, ita rai jetao: 'Inae uha caa atane erora calaohi. Coanete sohin jaohacachete, cana rainein nedaaine caa atane,' naaure jetao nii ocoana que amihanenacaauru cachaauru, uha nii atane erora calaohine jana coarajeein. ⁸ Niritocuruhane jaun jetaote, inae acaauru rene turuhane jana mucuhin ateinaain nii ocoana udaa amaain jaberoco jaaore," naain jetaote:

⁹ "Tonaquiche jana inara, nii calaohi sohin jaaoruhane que, tohanrihacha jana nii ocoana erora. Raajenihane cuhinacha nii ocoana que amihanenacaauru sohin jaohin, leechaauru cachaauru bijiu nii ocoana teriha beraihuruhane caina. ¹⁰ Tana Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane:

'Ajeri jaolecooruha
loreri icharaaurune jaante,
jauriaanejeein
loreri nunuheneein ne.

¹¹ Acate

jataain cana rai

cojoelanaacojoaain ichae

Cana Coaunera,'

naain laenanohinihane jaan reretaain aonaquiche chariji banane," naain jetao ocoana icharaauru que cuaain cachaauru rai ereerejeein acaauru relae Jesoso.

¹² Niritiin acaauru que cuaain relanajaa Jesusone que nainacuruhane jaun jetaote, Jesoso mucunaa jerecure Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureaauru, saseredotecuru curuaanaacuru, naaonjoainuri. Nejetaote, Jesoso aina neeuruha arajiin cachaaurune jaun cachaauru coasiha ecu ratiriin jelai caje amuure.

*Impoestonu que coriqui teeuruhane que iriha Jesusone
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)*

¹³ Nitohaneein ecu ratiriin jelai caje amuuruhane baiha jetaote, Erodesi ere tonoraeraauru, fariseecuru, naaonjoainuri letoaaure, rai ereeuruhane jana tonaain acaauru tonoraa Jesusone nechu jataain coulurujueeuruhane jaanu lera ariha cuuruhane caina.

¹⁴ Acaauru jetaote rene turuhin jetao: "Ii que tonaain iriha cachane niha natiin, tonoraelanaala esinae rauhijiriin ereein neeine coitucuhacaanu. Chaen techu nohanelanaala esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaoha cachane caina cacha relaai. Aihane jaun, caohachaana Romanocuru curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui tihacaanune. Ainihane chatohaneriha. Coretena nainichaanuna. Ainihanena niriiriha," naaure jetao Jesoso rai fariseecuru aina Erodesi ere tonoraeraauru.

¹⁵ Nejetaote, nechu jataain cairichaa aitocuruhane que nainaane jaun jetao:

"Chanuna cacairichanaa coacuhin niritiin carai ereeiche. Carai cajiha nii coriqui uhaauchene coarae," naa acaauru rai Jesusone jaun, ¹⁶ rai coriqui teeuruhane jana jetaote: "Chaa curuaa caa laenanohineein ne rai cojunaca aina," naa acaauru rai Jesusone jaun jetao: "Romanocuru curuaanaa enferadoro curuaa," naaure jetao rai.

¹⁷ Nii jaun jetaote acaauru rai: "Aihana jaun chujian enferadoro que banijiaain nena teeuche enferadoro rai. Chaen Cana Coaunera que banijiaain nena teeuche Cana Coaunera rai," naain acaauru tonoraa Jesusone jaun jetaote, ecu jataain cojoelatiin aonajeure.

*Ohane baiha oo caje ichanaa cachane bajaauruha sadoseeocurune
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)*

¹⁸ Nii jana jetaote, Jesoso coaraa uure sadoseeocuru, oo caje ichanaa cacha suujuene esenetaaurenihane jaun caje bajaauruhane coina. Acaauru jetaote rene turuhin jetao:

¹⁹ “Cacha relaera, Moisesate canacaanu rai laenaain ratirilu, oha leinjiin cacha nesirihateein nii comasai aina canaanai sirilanaalane, nii onaa comasai autana raa nii onaa nejerane, nii onaa aina siricha rijijieein canaanai sirihane coina. ²⁰ Nitohanihane janate, ita nejera nejesinaneein neeuruha caaunsineein cachaaurune jana, jauriaanejeein acaauru nejera nesirihateein, nii nesirihatenajan aina calaojoilanaala ohe. ²¹ Nii jaunte, nii autana rae nii onaa nejera. Nete acaentonai ohe aina calaojoilanaala. Jerichanejeein techu ohe nii acaauru nichataja. ²² Nii jaaunte, nii chunocohacuru nii caaunsini ita nejeraauru calaojoilanaala oore. Nii janate tabiicha nii ene netonai ohe. ²³ Aihane jaun ooruhane baiha nacoaauneein ichanaa acaauru suujuene bana, chariji comasainein jana nereein nii ene, caaunsini ita nejeraauru aina nesirihateein nihalune jaun,” naain jetao Jesoso caje bajaure sadoseeocuru.

²⁴ Nii jaun jetaote:

“Nechu jataain joaenreeinte ereereequiche inara, Cana Coaunera Quiricha ereretaain aonaain niicha ichanenu coitucueeneichene jaun. ²⁵ Ohane baiha jerichanejeein jaberoconeein nenea rijijieein ichanaain niha quichaauru, enecuru, naaonjoainuri suujuene, inae nesirihatenaa nainecuruhi, dedeeu nenea anjeraauru rijijieein inae neeuruhane jaun. ²⁶ Tana ohane baiha jerichanejeein jaberoconeein nenea rijijieein ichanaa cacha suujuene que aitoha nuna laaojiri moconau neein Moisesane jaa quiricha reretaain aonaquiche inarane. Ecu jetaote Moisesa rai: ‘Canune Abaraun, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri Coaunera neeun,’ nae jetao Cana Coaunera. ²⁷ Coatiha ohin nitajenacaauru coaunera nihei Cana Coaunera- ohin nii baiha jerichanejeein jaberoconeein nenea rijijieein nenacaauru cachaauru coaunera Cana Coaunera. Nitohanihane jaunte, jataain joaereein nii cha coitucuelanaala ereereequiche inara,” naain jetao sadoseeocuru tonorae Jesoso.

*Cana Coaunera aitoonjoan- jataain cacha ichao rai nelateein nenea
(Mt 22.34-40)*

²⁸ Niritiin esinae rauhijiriin sadoseeocuru tonoraa Jesusone jana aonajihane jaun jetaote, Jesoso rohan nichuuntaain jetao:

“Chariji jataain jauriaanejeein Cana Coaunera aitoonjoanein cacha ichao rai nelateinein ne,” nae jetao, rai Moisesa aitoonjoan que cacha relaera.

²⁹ Nii jaun jetaote:

“Jauriaanejeein cana ichao rai nelatein nenea Cana Coaunera aitoonjoante: ‘Aonacuche Israeli cocoaichacuru. Cana curuaanaa Cana Coaunera, leinjiin acaacha itolere curuaanaa neein ne. ³⁰ Aihane jaun, ii suujua, ii suujue, ii coichana, naaonjoainuri aina curataain cana curuaanaa Cana Coaunera belaihu. ³¹ Chaen ichaajenihane ijiabereeo belain coaraaine rijijieein chamute cacha belain coaraau,’ nae. Nihei caa baiha jataain cacha ichao rai nelatein nei Cana Coaunera aitoonjoan,” nae jetao Moisesa aitoonjoan que cacha relaera rai Jesoso. ³² Nii jaun jetaote:

“Esinae rauhijiriinte chuhisi aitohicha cacha relaera. Leinjiinte chuhisi ne Cana Coaunera. Nihei nii baiha acaneein nei. ³³ Cana suujua, cana suujue, cana coichana, naaonjoain aina curitaain Cana Coaunera belain, cana jaberoco belaichaane rijijieein cana amute cacha belain, naaonjoaancanete chuhisi, itolere inihocuru, itolere jujuai-huru, naaonjoainuri mocohaca rori ichoae teinne amurijiriin jataain nelateine,” nae jetao Jesoso rai Moisesa aitoonjoan que cacha relaera. ³⁴ Niritiin esinae rauhijiriin tonoraa nii Moisesa aitoonjoan que cacha relaerane coitucuhane jaun jetaote:

“Coatiba icharaain nihei Cana Coaunera Cojoanona que neeine coina,” naa Jesusone jaun jetaote, inae nii tonaai caje chatohanai bajanaa coitucue.

*“Chatohanai caje nefoeratenaa ne Mesihasi” naain bajaa Jesusone
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)*

³⁵ Nii baiha Teenforo asaae neein cachaauru relaane jaun jetaote:

“Chanuna Rabiri caje nefoeratenaa niha Mesihazine que aitocure Moisesa aitoonjoan que cacha relaaaureraauru. ³⁶ Cana Coaunera Suujue aitoroatenojineein:

“Cau carautono nichajai que

nelauriaau carohan,

ichei nejeratenacaauru amuritoherateein,

itiha asaae tenajaanune reen tiaajeein,”

naa Cana Coaunera cana curuaanaa rai,’ naa Rabiri inatiin.

³⁷ Aihane jaun, inasiina Rabiri nefoerate caje nenaanere Mesihasi, Cana Curuaanaa neein curuaatiha Rabiri netonai inatiin,” naa cachaauru rai Jesuso jana jetaote, rautatiin Jesuso aonajeeure nii ecu arajiin nenacaauru cachaauru.

*Moisesa aitoonjoan que cacha relaaaureraauru ichao biha Jesusone
(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)*

³⁸ Nitohaneein cachaauru relaane aina cuaain jetaote:

“Caohachaaain nocohalajiin ichaaoche, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaaureraauru que. Cacha relaaauruhane jaa cocajione jiaainte, bero cuhaneuru acaauru que suujua acatecuruhane coarateein neeuruha cachaaurune jereinchuru amuure. ³⁹ Chaente netaojiaain Cana Coaunera rai rauhi que ereereecuruhane jaan coloheri sinacoca asaae enooruhane jataain nelateein nena rijijieein rori caohacha ichoae nelauriana rautatiin, beseta ichaaain lenonecuruhane jaaun niha natiin rori caohachaauru ichoae nelauriana rautatiin aihure. ⁴⁰ Chaentechu, autanaauru caje acaauru loreri niha natiin ruluure. Nitohaneeinte necha aansaneein ichaaoruhane que nainacuruha cachaaurune coataa sonafaajianaichuru Cana Coaunera bajaee bajajeein ichaore. Acaaurute leeochoauru amuritoheriin caseteco coaraa cuurureein,” naain jetao cachaauru relae Jesuso.

*Nichaonajaanu que niicha sirii coriqui tiha Cana Coaunera belaiha leinjiin autana cairicheine
(Lc 21.1-4)*

⁴¹ Nii jana jetaote, coriqui teeuruhane jaan curu cuhane coriqui teeuruha cachaaurune jana coarajiha lauhequiin Jesusone jana jetao, jataain araainanaain coriqui teure coriquihonacaauru. ⁴² Nii jana jetaote, turuhin jataain coroatajajeei coreein nena coriqui tiha cue, nii teeuruhane jaa curu cuhane ita que jerajeein, leinjiin autana jataain cairichei. ⁴³ Nii coarajeein jetaote, aina nerelanacaauru cotijiaain jetao:

“Esinae rauhijiriin satiin caa curu cuhane coriqui teeurera amurijiriinte coriqui te caa leinjiin autana cairichei. ⁴⁴ Jana satiin caa coriquihonacaaurute, acaauru rai cautena coriqui caa teure. Nete laen caa ene jataain cairicheinijian natiin, acaihanijin nichaonajaanu que niicha sirii te jitariin,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

13

*Itajenojoinerichaaain Teenforone biha Jesusone
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)*

¹ Inae nii Teenforo caje mituha cuha Jesusone jana jetaote rai jetao:

“Cacha relaera, jataain caohatiin ajeri caje ichanohiniha caa Teenforone coaraaina,” naa rai aina nerelanacaauru caje leinjiine jaun jetaote:

² “Jataainte niqui caohatiin tasiojoaain ichanohineein coaraai. Nete inae turuha cojoanonaane bana, nii leinjiinijin nenereein caa ajeri ita ichoae teein ichanohineein inaraacha coarajei, satiin itajenojoiniha curichaaine jaun,” naain jetao aina nerelanaa tonorae Jesuso.

*Nacooaunein tururichaaain Cana Coaunera Cojoanonaane
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)*

³ Nii baiha jetaote, nii Teenforo coarajeein rohan nenea Olibo bichataneu cue jetao aina nerelanacaauru aina Jesoso. Inae ecu turuuruhane jaun nelauriariin lauhecoba Jesusone jana jetaote:

⁴ “Chatohanai janonaa banana nunuhereein nitohanai. Chatohanaina jana, inae jataain cataainjian nitohanaine jana coarareein,” naain caje bajaauruha jelai teteriin, Fedoro, Saantiaao, Joaan, Aanderesi, naonjoainurine jaun jetaote: ⁵ “Inara coritaaain niha chunine coataa caohachaaain nainaan neeuche. ⁶ Arajiiichurute canuniha no-coetiinchuru turuhin: ‘Canune Curisito neeunra,’ naa uruhane, arajii cachaauru nii acaauru coritaaauruhane esenetaa cuurureein. ⁷ Jiaonriha: ‘Ecuuru ecuurute ne sonaana,’ naain coitucuhichene nesoonnein casiiichene. Nitohaneente nunuheca cureein. Nete caa caitoonjoan cojoanonaa satono que turuhane jaun ainenereein. ⁸ Laurihu laurihu nenacaauru cachaaaurute, leeochoaauru aina nejeratein, ita que nererojoecaain niha cuurureein. Jana leeochoa atane que ichaonacaaaurute, leeochoa atane que ichaonacaauru aina sonaana que niha cuurureein. Chaentechu araai lauriin aihane jaaunru, jataain mijiaaainein niha cureein carora tabai. Nii janate, niha cureein mijitena. Niite aasaaeriin necairichanaa nunuheniha cureein.

⁹ Aihane jaun caohachaaain nainaan neeuche. Canu corenihate, cocoinanacaihuru, reychuru, naonjoainuri bijiu inara teeuruhane janate, sinacocacuru asaaecuru teein inara bisiha cuurureein. Nitohanein inara teeuruhane banate, esinae rauhijiriin canuneein nihanune biha curiquicheein acaauru rai. ¹⁰ Jaiti nitohanein satono que turuenihane ajiniate, satiin cachaauru chauratane sacutaain lauri lauri nenacaauru rai caa caitonjoan nosa caje nichoteeururichaaaine beebejiha curiquicheein. ¹¹ Aihane jaun, cocoinanacaihuru rene inara amaauruhane, jiaonriha acaauru rai ereeichene jaaque tonajeein cuichene. Inae ecu ereeichene coina turuhichene coatiha inara aitoriheecheein. Cana Coaunera aitoroatenojoin Cana Coaunera Suujue letononeeinte aitoriquicheein. ¹² Rai nejeraauruhachate nejeraauru colurujija cuurureein ateinanohineeuruhane coina. Jana rai calaohichuruhachate colurijija cuurureein acaauru in-acaauru. Nii janate rai inaca colurujueeuruha acaauru calaohichurune jana, acaauru ateinaa cuurureein. ¹³ Canu cachanein neeichene corenihate inara cotaairiin inara coaraa cuurureein satiin caa chauratane sacuritaain nenacaauru cachaauru. Nete nitohaniha sainejeein satono que tiaain caitoonjoan tonoraain neite ichoteratenojoiniha cureein.

¹⁴ Aihane jaun caa reretaain aonaain tonoraauche. Inae nii Teenforo asaae jelai teein Cana Coaunera que banijiaain *altar* ichoae ecooca Cana Coaunera que nejeratenaa casicheine coaraquichene, ichatane jana cuhin sorooruhine Jodea ichaonacaauru. ¹⁵ Ecuun rai loreri satono coarana ichoae niha chunine jana niha nitohanaine, jiaonriha rucuhale niha natiin roconaa coaucane. Rauhijiriincha fauhi amuhine. ¹⁶ Jana ocoana jana nihane jana aihane, jiaonriha jelaiha nejenohin cajione ranaa coaucane. ¹⁷ Jataainte cairichaaajoaaurureein nii cojoanonaa que inae turuhane bana ausirineein nenacaauru enecuru, sisihajeein canaanai sirichaauru, naonjoainuri. ¹⁸ Nabana elohena bana niha nitohanaine coataa Cana Coaunera bajaauche inara. ¹⁹ Cana rai chauratane coaunaain nihalu Cana Coaunerane baiha, nitohanai necairichanaa coaraa chariji banane que air-ijiinte, jataain niha cureein necairichanaa cojoanonaa. ²⁰ Nii necairichanaa cojoanonaa sarotiaeniha Cana Coaunerane, nerihe chuni nichotei nii caje. Nete rai cachanein janijiin niicha ranojoinunri jataain belaihanee jaun, nabana nitajeeuruhane coataa nii cojoanonaa sarotiareein.

²¹ Aihane jaun chunocoha inara rai: ‘Caute ne Mesihasi. Ecute ne,’ naa inara rene turuhinne, jiaonriha esenetaaichene. ²² Mesihasi niha nocoetiinchurute *profetane* lanaala nenacaaurune maajeeichuru, inara coritaa cojoelanaacojoai ichaa cuurureein. Janijiin Cana Coaunera ranojoinuru niha natiinte coritaaaurureein. ²³ Aihane jaun, caohachaaain necohalajiin itolereneein neeichene coinane caraajenihane inara rai aitoon, que nainaan neeichene coina,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Nacooauneein tururichaaain cacha caje nejanoanaa Curisitone
(Mt 24.29-35, 42-44; Lc 21.25-36)

²⁴ Niritiin jetaote: “Nitohaneein inae niha necairichanaa cojoanonaane baihate, nocoena niha enotone jana, atene netonai conoenereein. ²⁵ Nii janate, dede cajene maa-jeichuru naluhacoaa arasijieeurune jana, nesoone caaun rijijijianiha cuurureein dedeeu nenacaauru netonai. ²⁶ Nitohanihane janate, itolere ichana nainihane coarateein nelate que nelateein dede sacari jana fauha uhanu canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne jana coariquicheein. ²⁷ Acate rai anjeraauru letoareein, nii janijiin niicha raauri, rai cachaauru taojiaain raauruha satiin caa chauratane tinonoritiin nuurihuru cajeeurune maajeein, dede uurihuru cajeeurune maajeeichurune coina.

²⁸ Caohachaaain nainacuche, caa uhera que cuaain inara relaanune que. Inae satiin naluha nune alone baiha nacooauneein nalojoaa uherane coaraquchenete, caje inae nichuuntaa ajaanaane coitucuhiche. ²⁹ Nii rijijieein nainacuche caa caitoonjoan rijijieein aihane coaraquchene, canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanonaa nichaaune inae nichuuntaa turuhanune que. ³⁰ Esinae rauhijiriine aitoon, jaiti ooreniha ena caa satiin canu aina nenacaaurune janate, ³¹ nitajereein caa chauratane aina dede. Nete lae caa aitocooaunne jaa quere, caa aitocooaunne rijijieein que tihane reentiaain nereein.

³² Nete laen: ‘Naaonjoain cojoanonaa banate ecu tiaain aicheein,’ nene naain nii chuni coitucuera. Niheichu dedeeu nenacaauru anjeraauru niha natiin coitucuuruhi. Niheichu canu niha natiin coitucuhaaun, leinjiin Ofaachate coitucujue. ³³ Nii que tihaneree tiaain caohachaaain nainaaain Cana Coaunera bajajeein neeuche. Coatiha coitucueraai nii airichaaaine jaa cojoanonaa. ³⁴ Acate coriaji ataneu cunaa jeriha leinjiin cachane, rai cachaauru que loreri beraichateein, le cacha cachaauru rai amihanenaa teein, nii loreri beraicha que beraichatenajaain ratirinajaain amuhane rijijie. ³⁵⁻³⁶ Aihane jaun, caohachaaain nainaaain turuhane cohajeein neeuche inara. Coatiha coitucueraai turuha nii loreri erorane, sona naluque, dede cataaun, ataohari irihanau, janone, naaonjoaainijin, turuhane jana letona jatoroaaain neneeichene coataa. ³⁷ Caa inara rai aitocooaunne rijitoeine leeochoaauru rai netonai aitoon, caohachaaain nainaaain cohaquichene coina,” nae jetao, Fedoro, Saantiaao, Joaan, Aanderesi, naaonjoainuri rai Jesoso.

14

Jesoso mucuuruhane coina ita taojiaauruhane
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Coroata janohin lanajeeca jorerera colane ichanohin faan quihuruhane jaan beseta fasocoane jana jetaote, chunocoha que coritaerateein, Jesoso mucuhin ateinaauruhane jaan lera arihure saseredotecuru curuaanaacuru aina Moisesa aitoonjoan que cacha relaureraauru. ² Nii jana tabaauru jetaote:

“Nainiheini nitohanai ichacaache beseta nunuhe banane. Nabana cana que nejerateeu-ruha ecu aina nenacaauru cachaaurune coataa,” naaure jetao ecu ita rai.

Alabastro caje ichanohi que curuhin nenea jujuai choroa leinjiin ene Jesoso ichoaene
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Betaniau cosibi ruhecaeraneein niicha curuaateuri Simoon loreri asaae turuhin, ecu nelauriana najaan rori choae lauhecoba Jesusone jana jetaote, *alabastro* caje ichanohi que curuhin- ujuane nejesina caje ichanohi jataain coretiin nenea jujuai nardo amaain turuha cue leinjiin ene. Nitohaneein turuhin jetaote nii jujuai curu raiheitiin Jesoso couturi choae chorohe. ⁴ Nii jana ecu neein coarajeeurera tabaauru jetaote obajeein jetao:

⁵ “Chanuna que cairichaaihuru coroatajanena richaae, nichata fashai denario core jeeoni amurijiriin nii jataain coretiin nenea jujuai nardo que necoretelanaala joaereen nii jujuuain ichanohi jaohiche,” naain jetao nii ene que ereein nocoeje chanuure. Nii le denario jetaote le jiichoo amihanenaa core ne.

⁶ Nii jana jetaote acaauru rai:

“Coa nocoeje chanuhin, coa rohecaache. Jataain caohachate ichae catohaneein canu teein. ⁷ Itolere banate inara aina neurureein cairicheihuru. Nii jaunte, acaauru coroatajanena jeriquichene jaan que, acaauru coroatajanena naineriquicheein. Jana canu, itolere cojoanona bana inara aina neriaauni. ⁸ Caa enete niicha ichana nainei ichae, cajabereeo jujuaauruhane jaanu que niicha rucujui nihane jaun. ⁹ Esinae rauhi-jiriine aitoon. Chunijihuunru chauratane sacuritaain nosa caje nichoteeuru richaaine coina caitoonjoan canu ere beebejeeuruhane jaaunrute, caa catohaneein canu jaberoco jujuaa caa enene jaan coaauca cuurureein. Nitohaneeinte coaauojoi niha cureein,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

Jesoso coulurujiha Jodasine

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Nii Jesuso aina nerelanacaauru lechoonca coroataja Jodasi Isacariote jetaote, sasere-dotecuru curuaanaacuru coaraa cue, acaauru aina ereein, Jesuso rene amanajaane coina. ¹¹ Nitohaneein acaauru rene turuhin amanajaane coina acaauru rai aitoha Jodasine jaun jetaote, jataain coroajeein rai coriqui tenaa jerecuruhane jaun, jelai nedaaoriha Jesusone que coacue, rene amanajaane coina Jodasi.

Aina nerelanacaauru aina janotiin lenoniha Jesusone

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹² Jorerera colane ichanohin faan quiin, Cana Coaunera rai carenero narejeen sooruhane jaan fasocoa beseta cojoanona nunuhe bana jetaote:

“Chu fasocoa cojoanotiin que lenonichaachene jaanu que lenone jaa cuhacaanune jeree,” naain jetao Jesuso caje bajaure aina nerelanacaauru.

¹³ Niritocuruha raine jaun jetaote, coroatajai aina nerelanacaauru letoaain jetao:

“Chajaain taa neseu cunichuche. Inae ecu turuhichene jana, baichaje cuhane acuu baaibaaichaain cuujuiha leinjiin cachane jana eruhichene sacuuche. ¹⁴ Chaen inae loreri asaa enohane, nii loreri erora rai: ‘Caha relaerate ii caje bajaerate, Chariji ucuha cuhane canu aina nerelanacaauru aina lenonerichaanuhin fasocoa cojoanotiin que, naain bajaerate,’ naaiche rainete, ¹⁵ aca inara que ecuunetiin coaranai loreri asaa, caohatiin rucuhenojoneein nena ucuha seejoan coaratereein. Chaen inae inara que coaratiha nii loreri erorane, ecu teein janotiin cana lenonenu enoalaauche,” naain jetao, nii aina nerelanacaauru suujuateein letoanajae Jesuso.

¹⁶ Nii jaun jetaote, nii neseu cuhin acaauru rai aitoha Jesusone rijijieein leinjiin cacha eruha cuure nii coroatajai aina nerelanacaauru. Nii jana jetao acaauru que leinjiin ucuha coaratiha nii cachane jaun, ecu teein fasocoa cojoanotiin que lenonecuruhane coina lenone jaaure.

¹⁷ Inae nocohejihane jana jetaote ecu leeochoaauru aina nerelanacaauru aina turuha cue Jesuso. ¹⁸ Nitohaneein lenonecuruhane jaaun neein jetaote:

“Esinae rauhi-jiriin ena cau caniha inara jiniichaain lenoniha nenaate, canu que nesuujeein cacoluruheca cureein,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote, ¹⁹ jataain inaderaain:

“Canuna ii coulurujuerichaaunte,” naain caje bajaure le cacha cachaauru. ²⁰ Nii jaun jetaote:

“Ena, cau canu aina lechoonca coroatajai nequichene caje nena, canu jiniichaain canu ojaichu cuhane faan setejiaain quichate acane. ²¹ Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane aitohane rijijieein itolereneein aihanete ne. Nete jataain cairichaa-joareein nii caque nesuujeein cacoluruhera. Jataainte caohacharelu, nejanoaenihalu nii cachane,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

²² Nitohaneein lenonecuruhane ucuatoha jetaote, faan mucuuriin Cana Coaunera bajaain, cataaun tacaain taturiin acaauru rai teein jetao:

“Nocoo caa quihuhe. Caate cajabereoneein nena ne,” naain jetao acaauru rai te Jesuso.

²³ Nii baiha, acaauru coconein nenea bino curu mucuuriin, Cana Coaunera bajaain acaauru rai tihane jana jetaote, satiin ita rai leruune leruuneein cooruhane baiha jetao: ²⁴ “Caa canaacha coite canu coichana ne. Acate arajii cachaauru osa coreniha nijiaonrichaainne coina Cana Coauneraacha icharatei ichacaaunne jerichaaunne jaan cojunacanein nenea ne. ²⁵ Esinaae rauhijiriin nacoaauneein caa baiha bino corihaaunni, Cana Coaunera Cojoanona necaohacha que neein ecu nenea bino cohanune reentiaain,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesuso.

Coitucuha nocoetelanaala nesuujuerichaain Fedorone biha Jesusone
(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Nitohanein jetaote, salmo que nenatein Cana Coaunera coroaecuruhane baiha jetao aina nerelanacaauru aina jiniiquiin Olibo bichataneu cue Jesuso. ²⁷ Inae ecu turuhin jetaote:

“Enene cojoanotiin cuhanete, satiin canu esenetaaichene jianein ita caje riaaner-iquichein. Nitohaneichene cointe: ‘Carenerocuru beraicha sooruhane janate, caji-haneein riaaniha cuururein carenerocuru,’ naain laenanohinein ne Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane. ²⁸ Nena inae ichanacaaunne, jaiti Calileea turusiquichene ajiniha, canu inara ichoaaichaniha ecu niha cureeunni,” naa acaauru rai Jesusone jana jetaote: ²⁹ “Satiin ii esenetaauruhane jianecuruhane nihanatiin coatihana laen airinaaunni canu,” naa Fedorone jana jetaote:

³⁰ “Esinae rauhijiriin enene cojoanotiin cuhanete, jaiti coroata saain ereniha ataharine jana, canu coitucuha nocoetelanaala nichata saain nesuuja curiquiin,” naa Fedoro rai Jesusone jana jetaote: ³¹ “Ii aina jiniiquiin ateinanohi nihanune coina aitocuruhane nihanatiin, coatihana nii ichoitucuha nocoetelanaala nesuujuerihaaunni,” naa Jesuso rai Fedorone jana jetaote leeochoauru netonai jerichanetoojein aitocure.

Jetesemani Cana Coaunera bajaa Jesusone
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Nii baiha jetaote, Jetesemaniinein niicha curuaateuri cuhin, inae ecu turuuhane jana jetao:

“Cau nelauriaain canu cohacuchene, inara tonohanau Cana Coaunera bajani,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesuso.

³³ Niritiin jetaote, Fedoro, Saantiaao, Joaan, naaonjoainuri amaain cuhin jetao, jataain inaderaain nererojoeae Jesuso.

³⁴ Nitohanein nererojoeaain jetaote: “Jataain onaanajaanu rijitocojoaante inaderae casuuja. Cau nedaauche inara. Jiaonriha siniichene. Nirijiein ichaajojein canu cohacuche,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

³⁵⁻³⁶ Niritiin ratirinajaan acaauru caje nita cutiin jetaote, notoroaain atane que nauri temetaain jetao: “Ofa, coatihana ii rai caaintajerihei caa necairichanaa tabai caje canu ichoteratena jereeine. Nena canu jerichaaunne rijijiein ichaaine jereneun, ii jereeine rijijiein ichaau,” naain jetao Cana Coaunera bajaa Jesuso. ³⁷ Inae Cana Coaunera bajaane baiha, jelaiha acaauru coaraa cuhane jana jetaote, sinihuruhane jana erunajaa cue. Nii jaun jetaote: “Inaenachura siniite Simoon. Jataainachura aasaeriinijin sinirena abaantaain ichaajoena naineneite. ³⁸ Nabana osa que nesaruquichene coataa sinirena abaantaain ichaajojein Cana Coaunera bajaauche. Jataante niqiu inara suujua cuhane ainaa jeriquiche. Nete jataain abaantasine inara jaberoco,” nae jetao Fedoro rai Jesuso.

³⁹ Niritiin jetaote, nacoaauneein jelaiha cuhin jerichanetoojein Cana Coaunera bajaa cue. ⁴⁰ Inae Cana Coaunera bajaane baiha, acaauru coaraa cuhane jana jetaote jataain siniitooruhane jaun, sinihuruha aina nerelanacaaurune jana erunajaa cue Jesuso. Nii jaun jetaote, nii tonaain tonoraauruhane jaanu coitucuurene. ⁴¹ Inae nichata saain jelaiha cuhane baiha nacoaauneein turuhin jetaote:

“Jaitinachura neloraain siniichete. Inae laen necha aansaineein osaaonacaauru bijiu Cacha Calaohi nichaane mucuhin teeuruhane rai nihane cojoinaca que tiha. ⁴² Chajaain

nimichucuchete amuhacache. Inae tajiha nichuutaa canu belaihane saijieein canu colurujuera,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Jesoso mucuhin amauruhane
(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Niritiin jaiti ereerejiha aina nerelanacaauru aina Jesusone jana jetaote, sabere, enuha, naaonjoainuri que biji achunequiin arajii cachaauru que corianeraain turuha cue nii Jesoso aina nerelanacaauru lechoonca coroatajaneein nenea Jodasi. Acaauru letoaauruha saseredotecuru curuaanaacuru aina Moisesa aitoonjoan que cache relaaureaauru, Joriocuru bichauhenaauru, naaonjoainurine jaun. ⁴⁴ Nitohaneein que nesuujueein colurujueein jetaote: “Nii quiicha meri lioracaite acanereein. Chaen mucuhin caohatiin biji ichojoaain amaauche,” naain jetao amanajae Jodasi.

⁴⁵ Niritiin acaauru amaain jetaote, inae rene turuhin rohan nichuutaain jetao: “Cacha relaera,” naain jetao Jesoso meri lohite Jodasi. ⁴⁶ Nitohaneein jetaote, Jesoso mucuhin amaure.

⁴⁷ Nii jana jetaote, sabere mucuhaneecha neeoriin leinjiin saseredotecuru curuaanaa cache uricho beuhite, ecu acaauru aina nenea cache. ⁴⁸ Nii jana jetaote, nii mucuha cunacaauru cachaauru rai jetao: “Chanuna necha aansai asijiauto mucuera tocohaneein enuha, sabere, naaonjoain uhaain canu mucuha uhiche. ⁴⁹ Itolere cojoanonaa banane inara jana Teenforo asaae neein cachaauru relanajacoon. Nii jana chabana canu mucunajaoheiche. Nete Quiricha inoansi cuhane aitoha Cana Coaunerane nainaaichene coinata caa aache,” nae jetao nii mucuha cunacaauru cachaauru rai Jesoso.

⁵⁰ Nii jana jetaote, ecu jelai Jesoso ratiriin, satiin soroore aina nerelanacaauru. ⁵¹ Nii jana leinjiin enamanaa jetaote, shojoera que shoheshohequiin caaijie cuujihane jana jetao, acaantonai mucuuruhane jaun, ⁵² nii shojoera ratiriin machohequiin cha colane soro.

Jorioocuru bichauhenaauru- niha chatohanaine rucuhaneein nenacaauru- Junta Suprema acatiha niha Jesusone

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵³ Nitohaneein saseredotecuru curuaanaacuru curuaana rene Jesoso amauruhane jana jetaote, satiin ecu netaojiaure saseredotecuru curuaanaacuru, Joriocuru bichauhenaauru, Moisesa aitoonjoan que cache relaaureaauru, naaonjoainuri. ⁵⁴ Nii jana jetaote, nita coarajeein caaijie cuuje Fedoro, saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa loreri chajeniha tiaajeein. Inae ecu turuhin jetaote, Teenforo beraihurera aina nelauriaain usi que nichaatiha nedae.

⁵⁵ Nii jana jetaote, Jesoso sohin jaaoruhane jaanu lera airihure saseredotecuru curuaanaacuru, chaen satiin Joriocuru bichauhenaauru- *Junta Supremacuru*, naaonjoainuri. Nejetaote, nii chatohaneein teeuruhane jaanu lera eruurene, ⁵⁶ nitohaneein nohaneein colurujueeuruha arajiin cachaaurune saijieein ita rijitoejin aitocurenihane jaun. ⁵⁷ Nii jana tabaauru jetaote, nimichuhin nechu jataain nohaneein:

⁵⁸ “Canacaanu uricho quene aonacaan: ‘Caa cachaauruhacha ichai Teenforo itajeeinne, nichata janojoein cuhane leecha ichana naineeun cachaauruhacha ichanohinelanaala,’ naane jana,” naain jetao colurujueeure.

⁵⁹ Nejetaote, ita rijitoejin cuaain colurujeeurenihane jaun esenetana nainecurene.

⁶⁰ Nii jana jetaote, satiin nii ecu nenacaauru cataaun nichaauraaain jetao: “Chatohanaina ichaite, toon toritiin icholuruhecuruhane jana tonoranajaeneein,” naain jetao Jesoso caje bajaee saseredotecuru curuaanaacuru curaanaa. ⁶¹ Nejetaote, tonoraelanaala inauheneecha aonaje Jesoso. Nii jaun jetaote, nacoaauneein rai jetao:

“Iina itolere icharaanu que turuha uheni Cana Coaunera Calaohi Mesihasi neei,” naain caje bajaa saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaane jana jetaote: ⁶² “Ejeen, acaneeunchujanrana. Inarate itolere ichana nainera neein nenea Ofa raotono nichajai que lauhecohanune jana cacoarariquicheein. Chaen techu, inae ecu tihane bana dede

caje, dede sacari jana uhin fauha uhanune jana canu coariquicheein,” nae jetao rai Jesoso.

⁶³ Nii jaun jetaote, obaecane cojunacaneein cajione soaisoain jetao: ⁶⁴ “Cha nacaaneeneina coara lateriquiche. Inara uricho quete, inae Cana Coaunera Calaohiniha nocoetiin irihane aonaquiche. Tonaquiche jana nii que,” naa acaauru rai saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaane jana jetaote, satiin ita suujua rijitoojoein nii coulurujeeuruhane ujuaaihoneein aca ohane coina aitocure.

⁶⁵ Nii jana tabaauru jetaote, coluneeinchuru nota conajaain bisiin jetao: “Aihane caa ii bisicha coitucuhin beeu,” naauruhane jana jetao, Teenforo beraichacurune maajeein nomeri faohacure.

Jesoso coitucuha nocoeteniha Fedorone

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-29)

⁶⁶⁻⁶⁷ Nii jana jetaote, loreri chajeniha usi que nichaatihauhecoha Fedorone coariin: “Ii netonaite Nasarete cocoaicha Jesoso aina amuhemuhena neei,” nae jetao Fedoro rene turuhin saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa coseenra.

⁶⁸ Nii jana jetaote: “Coatiha nii carai aitohine jaan cacha coitucuhaaun. Chaa que chaainti nii aitohi,” naain jetao neesuujue Fedoro. Niritiin jetaote, jelai caje amuhin acuujuaniha neeorihane jana, inae ere ataohari curuaanaa. ⁶⁹ Nii jana jetaote, nacoaauneein Fedoro coaraain leeochoaauru rai jetao:

“Caa netonaite, nere tonoraeraneein nenea ne,” nae jetao nii coseenra, leeochoaauru rai.

⁷⁰ Nejetaote nacoaauneein nesuujue. Nii baiha neoriin jetaote, nacoaauneein Fedoro rai jetao:

“Rauhijiriinte bajiaa acaauru caje nenea neei. Nii choae tacaain Calileea cocoaicha neei inatiin,” naaure jetao nii cuu nenacaauru.

⁷¹ Nii jana jetaote: “Esinae rauhijiriin Cana Coaunerate coaraje, nii aitocoichene jaa cacha coitucuenihanune,” ⁷² naa Fedorone rijieeoritiin irihane coroata satiha ataoharine jana jetaote: “Jaiti coroata saain ereniha ataoharine ajiniate, cacoitucuha nocoetelanaala nichata saain nesuujueriquiin,” naalu rai Jesosone coacuhin jetao chanae Fedoro.

15

Coberenadoro Filato acatiha niha Jesosone

(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Nii jana jetaote, jataain janohetiin netaojiaaure saseredotecuru curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureaauru, chaen niha chatohanaine rucuheneein nenacaauru- *Junta Supremacuru*, naaonjoainuri. Nitohaneein jetaote, Jesoso biji ichojoaain amaain Roma curuaanaacha letoai Jorionelanaala nenea- coberenadoro Filato rai tiha cuure. ² Inae nii Filato rene turuaauruhane jana jetaote:

“Ina Jorioocuru Curuaanaa Rey niha,” naa rai Filatone jana jetaote:

“Ejeen. Esinae rauhijiriin acanichaaunne quete aitohi,” nae jetao rai Jesoso.

³ Nii jana saseredotecuru curuaanaacuru jetaote, jataain araai laurii itolere ichaain nihane que aitiin colurujeeure.

⁴ Nii jaun jetaote, nacoaauneein rai jetao:

“Aonaaun, jataain araai laurii itolere ichaain neeine que aitiinte icholuruhecure. Chanuna jana tonaain acaauru tonoraeneei,” nae jetao rai Filato.

⁵ Nejetaote, tonoraeniha Jesosone jaun: “Chatohanihane jaunna caa catoonraene,” nae suujua cuhane Filato.

Ateinanohi niha Jesosone coina rucuhecuruhane

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶ Nitohaneein beseta bana naneein niha chuni colurujuenojoine jetaote, jerecuruha nii cachaaurune rijijieein jianenajaque Filato. ⁷ Nii jana jetaote, caresero cuhane ne

leinjiin cacha Barabasineein niicha curuaateeuri. Nii Barabasite leeochoaauru aina acaauru curuaanaacuru que nejerateein sonajaain jaaorera ne. ⁸ Nii jana jetaote Filato rene turuhin, nii beseta bana naineein ichanajaacane rijijieein ichaa Filatone coina caje bajaure cachaauru. ⁹ Nii jaun jetaote, acaauru rai jetao:

“Aihane jaunna, inara Jorionequichene Curuaanaa Rey jianichaaunne jeriquiche,” nae jetao acaauru rai Filato, ¹⁰ saseredotecuru curuaanaa amurijiriin coitucuhin cachaauru relaa Jesusone jaun, arajii cachaauru esenetaain sacuuruhane jaun que necoelai caun mucuhin rai teeuruhane que nainane jaun. ¹¹ Nejetaote, cachaauru suujuau tacaure saseredotecuru curuaanaacuru, Barabasi jianeratecuruhane coina. ¹² Nii jana jetaote, acaauru rai jetao:

“Chatohanai jana ichacaaunne jeriquiche caa Jorioocuru curuaanaa Reyneein inaraacha curuaatei aina,” naain acaauru caje bajaa Filatone jana jetaote:

¹³ “Coroso que teeinene jerichaanura,” naauruha ehequiinne jaun jetaote:

¹⁴ “Chatohanai baasonajian ichae,” naa acaauru rai Filatone jana jetaote, na-coaauneein ehequiin jetao:

“Coroso que teechaaura,” naaure cachaauru.

¹⁵ Nii jaun jetaote cachaauru aina caohachaaain nena jernihane jaun Barabasi jianeein, Jesoso bisichatihane baiha acaauru rai te Filato, coroso que teeuruhane coina.

¹⁶ Nii jana jetaote, nii cocoainanacai loreri chajeniha Jesoso amaaain, sondaro ne-jesinanejeein ecu satiin netaojiaaure. ¹⁷ Nitohaneein netaojiaain jetaote, que cajione jichohajiojoaai lanajai curujuaain, oja caje ichanohin comai lauriaaure coturi que. ¹⁸ Nii baiha jetaote:

“Acaneein neeine Jorioocuru Curuaanaa Rey,” naaure jetao ehequiin nechua jataain cairichaa que nocoatijiaa.

¹⁹ Niritiin jetaote, enuha que rai couturi faojoaain coulunecuruhane baiha, nechua jataain que ninichaajia nacatiha neseonriaaure soondarooru. ²⁰ Nitohaneein jataain que ninichaajeeuruhane baiha jetaote, nii cajione lanajai jichohajiojoai que niicha curuhacuri rocohin jetao, rai cajione esine curujuaain, jela caje amaaain coroso que tiha cuure.

Coroso que Jesoso teeuruhane

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Nii jana jetaote, ocoana caje caaujiha Alejaandoro, Rufo, naaonjoainuri inaca leinjiin cacha Sirene cocoaicha Simoonne jana coaraain jetao cotihacure, nii Jesoso teeuruhane jaanu coroso amaane coina.

²² Nitohaneein jetaote, Golgotau Jesoso amaaure. Golgota naane jetaote, “Niha couturi bejerona jaan,” naane aite. ²³ Inae ecu turuhin sacari mirra jujuaain nena que jasiiteein bino que cocoanaa jerecuruhane jana jetaote conaa jerene Jesoso. ²⁴ Nitohaneein cairichaaain jetaote coroso que teein, “Chariji raineeincha nedareein,” naain que nocoatijiaain ecu nejesinajeein ita rai Jesoso cajione chaluure soondarooru. ²⁵⁻²⁶ Janone nichae nuna macohi ichoae teejia enotone jana coroso que teein jetaote: Jorioocuru curuanaa niha nocoetohane jaunte, “Jorioocuru curuaanaa Rey ne,” naain que aitiin, laenanohineein nena tabara teeure coturiniha. ²⁷ Chaen jetaote ecu aina corotajai asijiautooru teure coroso que, leinjiin raotono nichajaique, leecha rai najaabiji nichajaique, naaonjoaain. ²⁸ Nitohaneein jetaote: “Necha ansai asijiautoorunein nena rijijieeinte nereein,” naain laenanohineein niha Cana Coanera Quiricha inoansi cuhanene ninae.

²⁹ Nii jana jetaote, coturi rurujuuain:

“Ichalaraa. Chajaain aihane Teenforo itajeein nichata janojoin cuhane nacoaauneein michunaa jereeine rijijieein ³⁰ ichaajenihaane ijiabereeo ichoterateein coroso caje faau,” naain jetao Jesoso nocoeeje chanuure satiin ecu situacaauru.

³¹ Saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru, naaonjoainuri netonai jetaote:

“Leeochaauru ichoteratiha niqui, nete raajenihane jaberoco ichoteratena nainene. ³² Chajaain aihane caa coroso caje fauhine Mesihasi- Isaraelitaauru curuaanaa Reyte coaraain esenetaacache,” naain jetao que ninichaajeeure nii Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru. Nii ecu jiniichaain coroso que nenacaauru netonai jetaotechu Jesoso nocoejechanuure.

Oha Jesusone

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Nii jana jetaote, enoto chujutora caje coauneein nunuheteen nocohena ne satiin caa chauratane nuna macohi ichoae teejiha sonanereentiaain. ³⁴ Nii rijieeoritiin jetaote, jataain tonijiaain jetao:

“Eloi, eloi, lema sabactani,” naane jetao: “Cana Coaunera cacorataaneun, chanuna catohaneen canu nainatejeei,” naa jetao aite Jesoso.

³⁵ Nii jana nii ecuneen aonajeeurera tabaauru jetaote:

“Aonacuche *profeta* inoansi Eliasi cotihacate aite,” naure jetao ita rai.

³⁶ Nii jaun jetaote, leinjiin acaauru caje nena cacha jetao, jeluhariin cuhin cajione que bino baaso elohanti sisiaain amaaain jetao, Jesoso rai sijirichae jiarana nujuan macohi que tein cohane coina. “Coa rorohecaachete aihane coroso caje fauha uha Eliasine coaracaache,” naain.

³⁷ Nii jana jetaote, jataain tonijiaain auhaquiin inae ohe Jesoso. ³⁸ Nii jaun jetaote, ecui nichajai caje nunuheteen ecoai nichaae cuhin nesoaiheite nii Teenforo bujuatecuruhane jaan cajione. ³⁹ Nii jana, ecu neen coarajiha Roma rai soondarooru curuaanaane jana niritiin oha Jesusone jaun jetaote:

“Esinae rauhijiriinte, Cana Coaunera Calaohinecaiha caa cachara,” naain jetao ecu coaraje.

⁴⁰ Chaen enecuru tabaauru jetaote, caje icharajeriin neen coarajeeuruhane jana, ecu acaauru aina ne Maadala bene Mariha, chaen Jose ocoala Saantiaao neba Mariha, chaen Salomee, naaonjoainuri. ⁴¹ Nii ecu neen coarajeeurera enecuru jetaote, aina cuhin Calileea niha Jesusone bana coroatajaneraneen nenacaauru ne. Chaen jetaotechu, ecu neeure arajiin leeochoauru cachaauru, Jerosaleeun cuha Jesusone jana aina cunacaauru.

Jesoso jaberoco rucuhacuruhane

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴² Inae nocoheca nebetacanaa cojoanonaa que janohane coinane jana, neruujeeuruha Jorioocurune jaa cojoanonaa jana jetaote, ⁴³ Filato coaraa cue Arimatea cocoaicha Jose, Jesoso jaberoco bajaane coina. Nii Josete Jorioocuru rai nelateen nenacaauru Jorioocuru bichauhenaauru- *Junta Supremacuru* caje jataain nelateen nena ne. Acaentonaite tururichaaain Cana Coaunera Cojoanonaane cohajeein nelu. ⁴⁴ Nii jaun jetaote, rene turuhin inae oha Jesusone que aitothane jaun cojoelatohane jaun jetao soondarooru curuaanaa cotiharate Filato, esinae rauhijiriin ohane biha raine coitcuhane coina.

⁴⁵ Nii jana rene turuhin inae ohane bihane jaun jetaote Jose rai nii Jesoso jaberoco terate Filato. ⁴⁶ Nii jaun jetaote, Jesoso jaberoco fauhin jataain cajione caohacha lino coreteein nii cajione que conajae Jose. Nitohaneen conaacane baiha jetaote, ajeri jachu cuhane tein, rai bacuujuua fuhin ratiri ajeri jaberoco que. ⁴⁷ Nii jana jetaote, ecu aina neen nii Jesoso jaberoco teeuruhane jaa jelai coarajeeure Maadala bene Mariha, chaen Jose neba Mariha, naaonjoainuri.

16

O caje ichanaa Jesusone

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹⁻² Inae situha nebetacanaa cojoanonaane jana jetaote, semana nunuhe cojoanonaa tomihona bana jataain janohetiin enanejeein mituhajiha enotone jana jujuaihuru coreteein amaaain, que Jesoso jaberoco jujuua cuure Saantiaao neba Mariha, Maadala bene Mariha, Salomee, naaonjoainuri. ³ Nitohaneen cuhin jetaote ita rai:

“Chana jana cana rai nii fueraneein nenea ajeri elonare,” naain jetao niqui cuure.

⁴ Nejetaote coaracuruhane jana, elonanohineein ne nii ajeri seeonjoan fueraneein nenea. ⁵ Nii jana nii ajeri jachu cuhane enooruhane jana jetaote, acauru raotono nichajai que lauhaca leinjiin enamanaa somajaain tarararoti que cajionecohine jana coaraain nesoonetoore nii enecuru. ⁶ Nejetaote, acauru rai: “Coa nesoonetohache. Coroso que niicha teeuri Nasarete cocoaicha Jesusona ariiche. Inae ichanaane jaun coatiha inae cau nihei. Nii teeuruhane jaan jelai coaracuche. ⁷ Chajaain jelaiha cauhin, Fedoro, chaen aina nerelanacaauru, naaonjoainuri rai: ‘Inae inara ajinihate Calileea cue Jesoso. Ucuuaete coariquicheein, inara rai aitoroetohane rijijieeincha, nanichuche acauru raicha,’ ” nae jetao nii enecuru rai anjera.

⁸ Nii jana jetaote, jataain nesoonetooruhane jaun chatatajanein jelai caje sorohin, nii chuni rai belanaala inauheneecha neeure.

*Maadala bene Mariha rai ecooca Jesusone
(Jn 20.11-18)*

⁹ Inae semana cojoanonaa nunuhe bana ichanaane baiha jetaote, nii suujua cuhane caaunsini moconajaera letono siricha- niicha rautailu Maadala bene Mariha rene ococoe jauriaanejeein Jesoso. ¹⁰ Aca jetaote, chanaain inaderaauruha nii Jesoso aina nerelanacaurune jana jetao, acauru rene turuhin biha cue.

¹¹ Nitohaneein acauru rene turuhin, jerichanejeein jaberoconein ichaoha Jesusone coaraain biha cuha acauru raine jana jetaote esenetaaurene.

*Coroatajai aina nerelanacaauru rai ocooca Jesusone
(Lc 24.13-35)*

¹² Nii baiha jetaote, bero cuhane cuujeeuruha coroatajai aina nerelanacaurune jana nejelaunein acauru rai ococoe Jesoso. ¹³ Nitohaneein acauru rai ocoocane coaraain, leochaauru rai biha cuuruhane jana jetaote, nii acauru niha natiin esenetaaurene.

*Niicha cocoinaauri afosotooru rai, acaauruhacha ichaneni tiha Jesusone
(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)*

¹⁴ Nii baiha neeoriin jetaote, lenoniha neeuruha nii lechoonca leinjiin aina nere- lanacaurune jana jetao, ecu acauru rai ococohin, nii o caje ichanaane coaraain beeurera esenetana jerelanaala baasoneein rai suujua coaracuruhane caohate.

¹⁵ Nii baiha jetaote: “Chajaain caa chauratane sacuritaain nenacaauru satiin cachaauru rai, nosa caje nichoteeururichaaaine coina jitariin caa caitoonjoan beebe- jenichuche. ¹⁶ Caa caitoonjoan beeichene jana esenetaain acauhanau teein nebaotisaer- ateite nichotiha cureein. Jana caa caitoonjoan beeichene jana esenetana jeriheichurute caseteco coaraa cuurureein. ¹⁷ Canu esenetaain canu ere tonoraain neeichenete canu neein nenea rijijieein moconajaera letonocuru sitaain, nejelauneeichuru nereeu- ru cuhane ereein, ¹⁸ acano niha natiin mucunaa naineein, naaonjoain, corianiha natiin coichene nii chatohanein baasoneein inara tenereein. Nii choae tacaain techu, cunaitenacaauru mucuhichene nerautaa cuurureein,” nae jetao niicha cocoinaauri rai Jesoso.

*Dedeeu cuha Jesusone
(Lc 24.50-53)*

¹⁹ Niritiin niicha cocoinaauri afosotooru rai irihane baiha jetaote, dedeeu iniin rai Inaca Cana Coaunera raotono nichajai que nelauriaa cuelu Cana Curuaanaa Jesoso.

²⁰ Nii jaun jetaote, satiin chauratane sacuritaain amuhemujeein nosa caje nichotee- rurichaaaine beebejiha cuuruhane jana jetao, nii acaauruhacha beebejei esenetana nainecuruha cachaaurune coina acauru aina cuaain cojoelanaacojoai ichae Cana Coaunera.

Locasiicha laenai Ena Nenaa Cana Coaunera Ere

Teofilo rai Locasiicha laenai quiricha

¹ Arajii cachaaurute caa canacaanu jana Jesoso ichanohichuru laenacurelu. ² Nii lae-naeraaurute nunuhe caje coauneein aina amuhemujueein niicha coarai que canacaanu relaeraneein neuruhane coina tenojoineein neurelu. ³ Nii jaunna, canuhetonai satiin coitucuurera caje bajaauun, rai nunuhe caje coauneein colalajiin, caohachaaain coitucuhanune coina. Nii jana, carai netonai jataain caohachaaane jaunna carai nelatein neeine rai laenaunra Teofilo, ⁴ esinae rauhijiriin erenaa niha nii ii relaaauruhane jaa esenetaain caohachaaain coitucuhin neeine coina.

Nejanoarichaaain cacha baotisaera Joanne biha anjerane

⁵ Jodea batane curuaanaa- rey neein niha leinjiin Jorioneein nenaa Erodesine bana jetaote, ichoaelu leinjiin Cana Coaunera aina caohachaaain niha cachane coina rucuhaneein nenaa saseredote Sacariasi. Aca jetaote, acaauru inoaensi saseredotecuru Abiasa lauri caje nenaanelu. Nii jana rai sinijera Isabeli jetaote, jauriaanejeein saseredoteneein nenaa Aaroon nefoerateeuru caje nenaanelu. ⁶ Acaauru jetaote, esinae rauhijiriin jini-iqiiin Cana Coaunera esenetaain naitoonjoan tonoraain neurelu. Nitohaneunruhane jaun jetaote nii chuni- acaauru que chatohanai ujuaitena nainecurenelu.

⁷ Nejetaote, canaanai sirina inaeniha nii Isabeline jaun, leinjiinejei canaanai sirilanaala jiniiquiin biinaaneurelu.

⁸⁻⁹ Nitohaneein jetaote, inae Cana Coaunera notaracaae saseredote neuruhane ichanohin jujui mocooruhane coina neuruha Sacariasi laurichurune jaa cojoinacaque tihane jaun jetaote, nitohaniha saseredote neuruhane ichaone jaun, Sacariasi que tacaajeein dadae, rori ichoaae teein jujui mocoha Teenforo asaaene coina.

¹⁰ Nitohaneein jujui mocoha enohane tonohanau jetaote, aere neein Cana Coaunera bajae bajaecure leeochoauru saseredotecuru aina cachaauru.

¹¹ Nii jana jetaote, Sacariasi rai ecocohin, nii jujui mocohane jaa rori raotono nichajai que jetao chujujuae Cana Coaunera letono anjera. ¹² Nii jaun jetaote, nii anjera coariin, nesoonetiin cojoelatoha Sacariasine jana jetao:

¹³ “Caa nesoonetohara Sacariasi. Bajaebajaequiine aonajian Cana Coaunerara. Nii ii sinijera Isabelite leinjiin canaanai siricheeincha. Acate Joaan neein curuaateriquincha.

¹⁴ Chaentechu aina jataain raotojoein neriquincha. Leeochoauru cachaauru netonaite nejanoa coroaecurureein, ¹⁵ jataain Cana Coaunera rai nelateinneein nerichaaainne jaunra. Coatiha bino, abariinti, naaonjoainuri corinaainta. Acate esinae rauhijiriin Cana Coaunera suujue que suujuecoha cureein nejanoaane ajiniha caje coauneeincha.

¹⁶ Acate, Cana Coaunera Ere tonoraaiiche Israeli cocoaichaneeichene coina ichareeincha. ¹⁷ Nii Joaante turuha uheneini Cana Curuaanaa ajiniha cureein, Cana Coaunera ere bera inoaensi Irihasi rai niicha tei suujueque suujuequiin- Cana Coauneraacha ichana nainei ichaaain naaonjoaaincha. Acate aicheein calaohichuru aina jiniiquiin ita que suujua acatein neuruha acaauru fojiaraaurune coinara. Chaen erenaa tonorana jeri-icheichuru netonai erenaa tonoraain naaonjoaauruhane, raotojoein Cana Curuaanaa ranaa nainecuruhane coinara,” naa rai nii anjerane jaun jetaote:

¹⁸ “Inasiine bajiaa nitohaneein nerichaaunnine esenetareeun, inae casinejera aina jiniiquiin jataain biinaanihacaanu natiinta,” naa Sacariasine jana jetaote:

¹⁹ “Canune, Cana Coaunera letono Cabirieli neun. Acate caletoae, ichei caa erenaa raotono bihanune coina. ²⁰ Nete caa ichei aitocoaaunne esenetaeneeine jaun, ena caje coauneei caa ichei caitoonjoan cojoinaca que tihanereein tiaain erenaachara neein neriquincha,” nae jetao Sacariasi rai nii anjera.

²¹ Nii tonohanau jetaote, aerene neein Sacariasi cohacuruha cachaaaurune jana, jataain carajaane jaun jetao, “Chana jataain ichae carajaain Teenforo asaae caje mituenihane coina,” naain jetao ita caje bajaare nii aerene neein coharaaauru.

²² Nii jana jetaote, tabiicha acaauru rene eresilanaala Teenforo caje mituha uhe nii Sacariasi, acaauru rai biji nejesinaacha que bihajeen. Nii jaun jetaote: “Jerihanete chaelai coaratihia Cana Coaunerane jaa coaracaiha Teenforo asaaera,” naaunre jetao ita rai.

Nii caje nunuheteen jetaote, erenaa nainelanaala nelu Sacariasi.

²³ Inae nitohaneen teenmforo asaae niicha ichanenu nainaan jetaote, jelaiha nena-jaun cauha cue Sacariasi. ²⁴ Nii baiha neeonriin, inae ausirineen jetaote, rai loreri caje amuelanaala ecuhacha ne saogui ateen rai sinijera Isabeli:

²⁵ “Cana Coaunerate, caa catohaneen caete, nabana caque nererojoecaain jaole-coorua cachaaaurune coataa,” naain suujua ereein.

Nejanoarichaaain Jesusone biha leinjiin anjerane

²⁶ Inae saota ateniha canaanai siriha Isabeline jana jetaote, Calileea batane que nena Nasareteu jetao, leinjiin letono anjera Cabirieli letoae Cana Coaunera. ²⁷ Chariji bana quicha aina ichoaelanaala nena leinjiin ranuna Mariha rene turuha cuhane coina. Nii ranuna jetaote, cana inoaensihuru curuaanaa Rabiri nefoerateneen nena Jose que nelanajaane rai ne.

²⁸ Nitohaneen cuhin jetaote, nii niha Marihane jaaun rene turuhin enohin jetao:

“Ii renena bedaeniha uunra, Cana Coauneraacha rausiajei. Jataainte ii rausiaje Cana Coaunera” naa rai nii anjerane jaun jetaote, ²⁹ coariin nesoonetiin: “Chanuna caritiin ere canu rai,” naa suujua cuhane Marihane jana jetao,

³⁰ “Coo nesoonetohara Mariha. Cana Coaunerate ii janiji, ii rai caohacha ichaane coina. ³¹ Inae leinjiin canaanai siririquincha. Inae nejanoaane jana Jesuso neein curuaateenicha. ³² Acate itolere cacha amurijiriin itolere que nelateinneen, acaihaniji Cana Coaunera Calahineen nenaaneen coitucuha cuurureen cachaaaurura. Nii jana Cana Curuaanaa Cana Coaunerate, nii rai foeratera inoaensihuru curuaanaa neein nena Rabiri rijijieen reyneen tereen, inara Curuaanaaneen nihane, ³³ rai nere tonoraache inara Israeli cocoaichaneechene, chabana satonoelanaala inara Curuaanaaneen nihane coinara,” naa nii anjerane jana jetao:

³⁴ “Inasiine bajiaa nitohaneen leinjiin canaanai siricheen nii chuni cacha aina ichaohanune coalanaalata,” naa Marihane jana jetao:

³⁵ “Cana Coaunera Suujuete aih suruaane rijijieen ichoae fauha ureen, leinjiin canaanai siriine coinara. Nii jaunte nii canaanai iicha sirii, Cana Coaunera Calahinereencha.

³⁶ Ii araa Isabeli netonai techu, inae leinjiin canaanai siricheencha. Inae biinaa nihane sainejeente inae canaanai siricha. ‘Canaanai sirina inaenihane jaun jete canaanai sirine,’ naauruhane jaate, inae saota atene rai canaanaicha. ³⁷ Coatiha Cana Coaunera rai caaintaai chata,” naa Mariha raine jana jetaote:

³⁸ “Aihachuhisicha. Niicha belai nichaanne rai aitoehine rijijieen, niicha ichana jerei ichamiin Cana Coaunera,” naa Marihane jana jetao, inae jelai caje amue nii anjera.

Isabeli rene turuha cuha Marihane

³⁹ Nii bana jetaote, erojoeen cuhin Jodea bichatane que nena neseu cuhin Isabeli rene turuha cue jetao Mariha.

⁴⁰⁻⁴¹ Nitohaneen cuhin jetaote, inae ecu turuhin Sacariasi loreri asae enohin, Isabeli rai iriha Marihane aonaain jetao, Isabeli suri cuhane neein nerurujae nii rai canaanai.

Nii jaun jetaote, Cana Coaunera Suujue que suujuequiin jetao, ⁴² jataain tonijiaain:

“Cana Coaunerate, itolere enecuru rai caohacha ichaane amurijiriin ichei caohacha ichae. Nii rijijieentechu nii ii calaohi rai netonai caohacha ichae. ⁴³ Nii jaun chaneinna jana nereen canu, Cana Curuaanaa nebaneene saijieen carene turuha uhine coina.

⁴⁴ Nii carene turuhin ereeine aonaainte, rachoojoenaa caaun canu suri cuhane neein

nerurujuae carai canaanai. ⁴⁵ Nii jaunte raotojoein neei, ii rausiaaeca nii ichei aitoha Cana Curuaanaane esenetaain tonoraaine jaun,” naa Mariha rai Isabeline jana jetaote:

⁴⁶ “Aihanuchujian.

⁴⁷ Canu suujuate,

itolere niicha ichana naineei ichaain,

canu ichoterateein niha

Cana Curuaanaa

Cana Coaunerane jaun

coroaje,

⁴⁸ rai chaneein nenihanune saijieein

canu janijiin canu rausiaaeca

Cana Coaunerane jaun.

Nii jaunte

ena caje coauneein

Cana Coauneraacha rausiajeineein

cacurujuatiha cuurureein

itolere janonaa bana cachaauru,

⁴⁹ nitohaneein

jataain canu belaiha

itolere que nelateein

itolere ichana nainera

Cana Coaunerane jaun.

Leinjiin acaachate

Acaneein ne.

⁵⁰ Nii Cana Coaunerate,

cairichaaajoaai itolere bana

que suujua acateein

ichaonacaauru coarae.

⁵¹ Nitohaneein itolere niicha

ichana naineei ichaainte,

nii chaque nelatelanaala neeuruha

nii itolere que nelaetoha

nocoetonacaaurune coina

icharaneein ne.

⁵² Chaentechu, curuanaacuru

reychuru nihanatiin,

⁵³ inae cha nelanaala

neeuruhane coina ichae.

Chaentechu,

nii leeochoauru rai

chaque nelatelanaala

cairicheinejeein nenacaauru

rausiaeraneein ne, itolere que.

Jana nii coriqui nebanein nenacaaurute,

nii cha colane bijiicha baaeejin

niha cuurureein.

⁵⁴ Aihane jaunte

rai cacha Isaraelitanichaachene

cairichaaajoaain cana

coaraane jaun,

cana coroatajanereein,

⁵⁵ inae nitohaneein ichaane coina,

cana inoaensi Abaraaun,

nii rai inamacooru,

naaonjoainuri rai aitohalu

Cana Coaunerane jaun,”

naain jetao Cana Coaunera corojaje Mariha.

⁵⁶ Nitohaneein turuha cunajau nichata ateein Isabeli aina nihane baiha jetaote, jelaiha nenajaun cauha cuelu Mariha.

Inae nejanoaa cacha coujunacateein baotisaera Joanne

⁵⁷ Inae nejanoane que tiha nii Isabeli rai canaanaine jaun jetaote, quicha cojoaajineein janoae rai neba Isabeli.

⁵⁸ Nii jana jetaote, rene turuhacoaain jetao coroaeca cuure rai naraaichuru aina rai laurijiracuru, rai caohacha ichaa Cana Coaunerane coitucuuruha raotojoeine jaun.

⁵⁹ Inae fosa janoniha nii canaanai nejanoane jana jetaote, amaain rai jaberoco cari saerateein jetao, rai inaca Sacariasi curuaa que jetao curuaatenaa jerecure. ⁶⁰ Ne jetaote jerelanaala:

“Aihei, jiaohine. Joan neein curuaacanete caohachae,” naa rai nebane jaun jetao:

⁶¹ “Chanuna. Inasiina niha niritocojoaain curujaain charaaine coalanaala niritocohare rai curuaa,” naain jetao jerecurene.

⁶² Niritiin jetaote, nii canaanai inaca coujueluhin: “Tohanriani rai curuaata,” naain jetao bajaure coitucuuruhane coina.

⁶³ Nii jaun jetaote, acauru caje que teein laenaane jaanu bajaee jetao biji nejesinaacha que. Nitohaneein bajaain jetaote, “Joan neein curuaacanete ne,” naain jetao laenae rai inaca, jaiti mituheniha rai nerene jaun. Nii jaun jetaote, satiin cojoelatoore cachaauru.

⁶⁴ Nii rijieoritiin inae nacoauneein mituha nerene jaun jetaote, rachoojoeiin Cana Coaunera corojaje Sacariasi. ⁶⁵ Nii jana jetaote, nitohanihane jaun cojoelatoore rai laurijiracuru coarajeurera. Nii jaun jetaote, itolereneein Jodea bichatane batane sacuritaain coitucuhin ita rai beebejerejetocurelu.

⁶⁶ Nii aonaain cojoelatiin jetaote: “Chatohanai neeinna nereein nii canaanai,” naaure jetao, esinae rauhijiriin niicha jerenohineein nena nihane coaratihaha acauru que Cana Coaunerane coaracuruhane jaun.

Rachoojoiha Sacariasine

⁶⁷ Nii jana, nii canaanai inaca Sacariasi suujueniha neein que beratihaha Cana Coaunera Suujuene jaun jetaote:

⁶⁸ “Jataainte caohacha ichae
Cana Curuaanaa Israeli Coaunerara,
raotojoein neeuruha
rai cachaaurune coina,
ichoteratiha uhana jaunra.

⁶⁹ Nii jaunte,
cana inoaensihuru curuaanaa
Rabiri nefoerateneein,
jataain itolere amurijiriin
nelateein laraajiin nena letoae,
jianacoon cana mitaeraanu quera.

⁷⁰ Inae catohaneein
ichaane coinate,
rai nere bera inoaensihuru
que beratelura.

⁷¹ Itolere
cana que nererojoecaain,
cana aina nejerateein nenacaaru,
naaonjoaihunri caje
cana mitaane coina
aitohalune jaunte,

⁷² nii baitena nainene,
cairichaojoaain
cana inoaensihuru coaraain

aitohalune jaun,
 Cana Coaunerara.
⁷³ Nitohaneein
 esinae rauhijiriin ichaane coina,
 cana foeratera inoaensi Abaraaun rai:
⁷⁴ 'Jianacoon,
 cana aina nejeratenacaauru caje
 jete cana mitaane,
 cha que casilanaala nere tonoraain
 leinjiin raaicha nelateein,
⁷⁵ esinae rauhijiriin
 caohacha nejesina ichaain,
 baaso coacuelanaala
 inoaenlu netojoein,
 itolere janonaa bana
 nerichaacheeinje,'
 naain belu Cana Coaunera,
 cana foeratera inoaensi Abaraaun rai.
⁷⁶ Jana ii, cacalabineeinete,
 acailhanijin Cana Coaunera
 neein nena ere beraneein,
 Cana Curuaanaa ajiinchatera
 neein niha curiquiin,
 jeriha Cana Coaunerane rijjijeein,
 turunaa nainihane jaanu
 beebejeeine coina,
⁷⁷ acaauru osa caje
 acaauru ichoteraterichaain
 Cana Coaunerane
 coitucuruha cachaaurune coinara.
⁷⁸ Jataain cairichaojoaain
 cana coaraane jaunte,
 dede caje cana rai
 ena nena Cojoanonaa teein
 ne Cana Coaunera,
⁷⁹ nocohena tabai caje nichoteein,
 nii rai Cojoanonaa que
 neconaain cuhin,
 cana rai niicha tenojoin
 raotojoein rachoojoein
 ichaonaanaja que
 turuhacachene coinara,"

naain jetao nii canaanai inaca Sacariasi suujueniha neein que beratiha Cana Coaunera Suujue.

⁸⁰ Nii jana jetaote, esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujue que suujuequin jetao, fohejeein cuujue nii canaanai. Nitohaneein fohejeein ichauhenaneein jetaote, cacha areroo amuhemujeein nelu, rai lauri Isaraelitacuru que necoitucueratihane reein tiaaojoaain.

2

Nejanao Jesusone (Mt 1.18-25)

¹ Nii nejanoa rai niha Jesusone bana jetaote, itolereneein cana rai chauratane sacuritaain cachaauru letoaelu reychuru curuaanaacuru curuaanaa enferadoro Aogosto, satiin cachaauru janijiin acaauru curuaacuru cocoirichauruhane coina. ² Nii jauriaanejeein

cachaauru curuaa cocoirichaauruhane bana jetaote, Siria batane coberenadoro neein nelu Sirenio. ³ Nii jaun jetaote, satiin acaauru foerateracuru atane cuhacoaain, quiricha cuhane curuaa teratiha cuhacoaarelu lauri lauri caje uhin ecu turunacaauru cachaauru.

⁴ Nii jaun jetaote, Calileea batane que nena Nasarete caje cuhin jetao, Jodea batane que nena Beleeun cuelu jetao Jose, jelai caje nejanoanaaneein nihalu rai foeratera reyneein nenaalu Rabirine jaun. ⁵ Nii jaun jetaote, canaanai cousurihi niha Marihane jana, aina jiniiquiin quiricha cuhane curuaa laenaratiha Beleeun cue jetao Jose, ita raauruhane rai netiin. ⁶ Nii jana inae nejanoaane que tiha nii Mariha rai canaanaine jaun jetaote, nii Beleeun neeurunajau nejanoaelu rai canaanai. ⁷ Nitohaneein, inae nejanoa nii jauriaanejeein nena rai calaohine jana jetaote, rai belaae que conaconariin jetao, baca lenone omane ichoae tocoeecae rai neba, neniha loreri turuunajaanune jaun baca coloheri asaae neeuru jana nejanoaane jaun.

Carenero beraihurera renete turuure anjeraauru.

⁸ Nii jana jetaote, Beleen rohan neeure fasoto jana janoaajihanaain, letononeein carenerocuru beraihurera cachaauru. ⁹ Nii jana jetaote, acaauru rai ecooca Cana Coanera letono anjerane jana jetao, acaauru curuhacaain jilinetoha Cana Coanera conone jaun, luaa nesoonetoore eluhatothane jaun. ¹⁰ Nejetaote acaauru rai: “Coo nesoonetohachera. Raotojoein satiin rachoojoein neriquicheeine jaanune inara rai jataain erenaa caohachaneein biha uunra. ¹¹ Eneete inara inoaensihuru curuaanaa Rabiri neseu nejanoae inara Curuaanaa- inaraacha cohajei Mesihasi jianacoon inara ichoterateraana. ¹² Caa inara rai aitocooaunne jaate, coaraa cuhichene, baca coloheri asaae omane ichoaae rai belaae que conaanojoeineein tocoeechoa jana eruha curiquicheeincha,” ¹³ naa acaauru rai nii anjerane rijieeoritiin jetaote:

¹⁴ “Jataain rachoojoein
Cana Coanera coroaecuruhine dedeeu.
Raotojoein rachoojoein
neeuruhine cau chauratane quene maajeein
niicha rausiajeineein
nenacaauru-
rai cachaaurura,”

naain jetao Cana Coanera coroaecure dede caje arajiin ecoojoacoaain anjeraauru, nii leeocho anjera rohan ecocohin.

¹⁵ Inae niritiin jelaiha dedeeu cuuruha nii anjeraaurune jana jetaote:

“Chajamaaunchete aihane, caa cana rai Cana Coaneraacha beratenojohin coanichaache Beleeun cuhinch. Chatohanaiquecha aiteta,” naaure jetao ita rai, nii letononeein carenerocuru beraaihurera- cachaauru.

¹⁶ Niritiin erojoein cuhin coaracuruhane jana jetaote, Mariha aina Jose eruuruhane jana jetao, baca lenone omane ichoae rai belaaeque conaanojoeineein tocoeeque nii canaanai. ¹⁷ Nitohaneein eruhin, nii acaauru rai nii canaanai que aitoha anjerane beuruha nii letononeein carenerocuru beraihurerane jaun jetaote, ¹⁸ cojoelatoore jetao satiin ecu neein aonajeeurera cachaauru. ¹⁹ Nii jana, rai neba Mariha jetaote, rai suujua cuhane nitohanihane coacuhin jetao, suujuaacha cuhane coaraje. ²⁰ Nitohaneein esinae rauhijiriin nii acaauru rai biha anjerane rijijieein, jitariin coaracuruhane jaun jetaote: “Caohachate ichae cana rai Cana Coanerara,” naain Cana Coanera corojeein jelaiha cauha cuure nii letononeein carenerocuru beraihureraauru cachaauru.

Cacha que suujua acatiha Cana Coanerane jaa coloheri Teenforo asaae Jesoso causine amauruhane

²¹ Inae fosa janoniha nejanoane jana jetaote, nii canaanai jaberoco macohi cari saerateein, Jesoso neein curuaateure, jaiti ausirineniha Marihane jana aitohalu anjerane rijijieein.

²² Inae nii aitohalu Moisesane jaan cojoanonaa rijiu que tihane jaun jetaote, jiniiquin nocoulucoherateeuruhane baiha jetao, Jerosaleeun nii canaanai amaa'in Cana Coaunera que coitucueratiha cuure. ²³ Nitohanihane coina: "Satiin jauriaanejeein quicha cojoajineein bereeconaa Cana Coauneraacheque nii rai beree banihatemiin. ²⁴ Chaen coroatajai tajaee laojoiri serori rijijieein nena torotola nenihane, coroatajai serori aao uhaaine," naain aitohalu Cana Coaunerane rijijieein nii niicha bajai tajaee amaa'in cuure, rai naitoonjoan rijijieein nii tajaee niicha amauri mocohin que Cana Coaunera belaa'in, que nii beree banihateeuruhane coina.

²⁵ Nii bana jetaote, Jerosaleen ichoaelu leinjiin cacha Simeon. Aca jetaote, esinae rauhijiriin Cana Coauneraacha jerei ichajeein, tururichaa'in jianacoon Israeli coacoachacuru mitaeranune cohajeein nelu. Aca jetaote, que coitucueratiha Cana Coaunera Suujuene jaun, ²⁶ nii niicha letoaeni Mesihasi coaraelanaala ohenihane coitucuelu. ²⁷ Nitohanihane jaun jetaote, nii cachaauru que suujua acatiha Cana Coaunerane jaa coloheri Teenforo asaae Jesoso causine amauruha rai fojiaraaurune jana que coitucueratiha Cana Coaunera Suujuene jaun coitucuhin, Teenforo asaae cuha Simeonne jana jetaote, que jiniichaa'in nii Jesoso causine turuaure rai fojiaraauru Teenforo asaae, Cana Coaunera aitoonjoan nainaaruhane coina. ²⁸ Nii jana jetaote, nii canaanai coariin, raain baiichaa'in jetao:

²⁹ "Inae laen
nii iicha ichanenu
carai chaitoonjoan
coaracaaunne jaun,
inae laen nainichaaun ohanu
iicha jerei icharanichaaunnera,
³⁰ itolere notaracae
³¹ iicha tei jianacoon
canacaanu mitaeranu
coaracaaunne jaunra.
³² Acate Cana Coaunera
coitucuelanaala
Israelitaniheichuru
lauri lauri nenacaauru que
acaauru aina
Cana Coauneraacha
ichanenu coitucueratereein.
Chaentechu
raotojoein rachoojoein
neeurureein Israelitaauru,
acaauru lauri caje nena
neein niha caa iicha letoaine jaun,"

naain jetao Cana Coaunera corojee Simeon.

³³ Niritoha nii canaanai que Simeonne aonajeein jetaote, ecu cojoelatoore nii canaanai fojiaraauru. ³⁴ Nii jana jetaote: "Inara coroatajanemiin Cana Coaunera," naa acaauru raine baiha jetao, Mariha coarajeein:

"Aonaaun. Caa canaanaite, arajii Israeli coacoachacuru itolere que nelaaetoha nocoetonacaauru nelatelanaala nedaauruhane jana, leeochoauru tabaauru itolere que nelateein nedaauruhane coina nenaane. Nitohaneein nihane corenihate, que jaolecoorureein arajii Israelitaauru, ³⁵ satiin que acaauru ichao coitucueraterichaa'ine jaun. Nete jataain cunaain cacha jaberoco sauha saberene rijijieein, jataain cunaain ii suujuaque tacareein, que nejerateeriin neeururichaa'ine jaun," nae jetao Mariha rai Simeon. ³⁶ Nii jana jetaote, ecu nelu leinjiin ene netonoai- Cana Coaunera ere beraneein nena. Acate Asere laurineein nena- Fanoeri cacunu camotojoe Ana ne. Aca jetaote, jataain ranuna neein nelanajaain, caaunsi jaanacanejeein lana aina ichoaelu. ³⁷ Nii baiha

jetaote, fosachoonca jena jaanacaanein nirijieein autananein ichaohin jetao, suri couu netiin churu janotiin inetojoeinchuru, sonafaajihanaainchuru Cana Coaunera bajaee bajajeein nerejetelu nii Teenforo caje mituhelanaala. ³⁸ Nii Ana jetaote, nii Jesoso causine turuaauruhane jana ereereeca Simeonne coaraain jetao, acaentonoai nii Jesoso causine que ereereje, satiin nii nichoteeururichaain Jerosaleen cocoaichacurune cohajeraauru cachaauru rai.

Jelaiha Nasarete caauruhane

³⁹ Inae nitohaneein jeriha Cana Coaunerane rijijieein rai naitoonjoa ichacuruhane baiha jetaote, jelaiha rai natane- Calileea batane que nenea Nasarete jetao cauha cue Jose, Mariha aina. ⁴⁰ Nii jana jetaote, fohejeein itolere que nainaan ichauhenanihajejin sacue nii canaanai, coroatajaniha Cana Coaunerane jaun.

Teenforo asaa niha canaanai Jesosone

⁴¹ Ajaanaa naineein jetaote, Jerosaleeun cuhin Fasocoo beseta bitooa cunajaaoncure nii Jesoso fojiaraauru. ⁴² Nitohaneeuruhane jaun jetaote, inae lechoonca coroata jaanacaa Jesosone jana jetao, nitohaniha acaauru ichaone jaun satiin cuhin nii beseta bitooa cuure Jerosaleen. ⁴³ Inae beseta bitooauruhane baiha, jelaiha nenajaun cauha cuuruha rai fojiaraaurune jana jetaote, Jerosaleeun nedae coitucuuurenihane jana nii canaanai Jesoso. ⁴⁴ Nii jaun jetaote, “Inae jecha ichoaichaniha cunacaauru aina cauha cuha nii Jesoso,” naa fojiaraauru suujuane jaun jetao, le janohin cuuru baiha, niicha coitucuuri, naraaichuru, naaonjoaihunri jana arihure niqii rai fojiaraauru, nejetaote eruurene. ⁴⁵ Nitohaneein eruurenihane jaun jetaote, jelaiha nejenohin ariha cuure Jerosaleeun.

⁴⁶ Nitohaneein cuhin jetaote, nichata janohane cuhane jetao Teenforo asae, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureaauru aina, ita rai ereeuruhane aonajeein, acaauru caje nii ereeuruhane jaan baja lauhequinne jana eruha cuure. ⁴⁷ Nii jana, jataain nainaan, nii ereeuruhane aonajeein, acaauru caje bajaain, acaauru tonoraane jaun jetaote, cojoelatoore satiin ecu neein aonajeeurera cachaauru. ⁴⁸ Nitohanihane jana eruhin jetaote:

“Chanuna canacaanu rai belanaala nitohaneinte canaanai. Ii inaca ainane ii ariir-jiacaanu, neeine jaa coitucuenihacaanune jaun ii coinaderaain,” naa rai nebane jana jetaote:

⁴⁹⁻⁵⁰ “Chanuna canu ariirijieeiche. Tana canu inaca loreri asaa nihanu niicha jereno-hineeine coitucuhicheneta,” naain acaauru tonoraa Jesosone jana jetaote: “Naaonjoai-quete aitera,” naain coitucusichurene rai fojiaraauru.

⁵¹ Nitohaneein fojiaraauru jiniichaain Nasarete cauhin jetaote, rai fojiaraauru ere tonoraain nerejetelu.

Satiin niriinanai jetaote, rai suujuaacha cuhane coarajerejetelu rai neba. ⁵² Nitohaneein fohejeein ichauhenanihajejin, itolere que jataain nainaan jetaote, satiin cachaauru aina caohachaain ne nii Jesoso, coroatajanein aina caohachaain niha Cana Coaunerane jaun.

3

Cacha areroo niha cacha cojunacatera Joaan ne

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹ Inae lechoonca saouqui jaanacaain satiin cocoinanacaaihuri curuaanaa enferadoro neein niha Tiberione bana jetaote, Jodea batane rai coberenadoro neein nelu Ponsio Filato. Nii jana Erodesi jetaote, Calileea batane rai coberenadoro neein nelu. Nii jana rai nejera Ferifi jetaote, Taraconite, Itorea, naaonjoahunri batane rai coberenadoro neein nihane jana, Abilinia batane rai coberenadoro neein nelu Lisania. ² Nii jana Caifasi, Anasi, naaonjoaihunri jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru- curuaanaanein neurelu. Nii bana jetaote, Sacariasi calaohi Joaan rai jetao erelu Cana Coaunera, cacha areroo rai ecocohin.

³ Nii jaun jetaote, Jorodaan auhaniha nenacaauru nenaanajaauru cuujecujueein jetao, “Jeriha Cana Coaunerane rijijieein inara suujua coreeuchete acauhanau teein cojunacatenohineein baotisanajoineein neeichete, inara osa caje inara ichoteratemiin Cana Coaunerara,” naain jetao, cachaauru rai beebeje Joaan. ⁴⁻⁵ Nitohaneein jetaote, icharejete Joaan. Niritiin laenaalu Cana Coaunera ere bera inoaensi Isaihasine rijijieein:

“Nerichaain cacha areroo eheehejeein:
 ‘Cana Curuaanaa turunajaanu coeroteeuche,
 raujuuin cuaain.
 Satiin turiararoorute
 nemoanojoinereein.
 Atane ucuunooru nihanatiinte
 ranaasiin macaracanojoi
 nijihacoaa cureein.
⁶ Nii banate,
 satiin caa chauratane que
 nenacaauru cachaauru
 jianacoon cacha mitaeraanu
 letoaa Cana Coaunerane
 coaracurureein,’ ”

naain nii Joaan que aitiin laenaalu *profeta* inoaensi Isaihasine rijijieein jetaote ichae Joaan.

⁷ Inae nitohaneein cachaauru cojunacatiha acauhanau teein baotisaa Joanne coitucuhin, rene cuuruha cachaauru, acaauru baotisaane coinane jana jetaote: “Chaa inara osa coreniha caseteco tabai turu rai nenea caje nichoteein, jianacoo mituriquicheeine que inara rai aite, taibinaecuru. ⁸ Nitohanihane jaun, nii ajiniha caohachaain inara ichao coreein, Cana Curuaanaa Cana Coaunera coitucuhin esenetaain neeuchete, Cana Curuaanaa coitucueraneein inanacaaichene coaracurumiin cachaauru. Chaenchu jiaonriha: ‘Abaraaun nefoerate nichaanune jaun cha latihaacaanu canacaanu,’ naain inara raajenihane necoritanaa nainiheeiche. Cana Coauneraachate nainere, caa ajeri jaberoco caje Abaraaun nefoerate coaunaane. ⁹ Chaentechu, inae ajianojoineein ne tero, inaana inaeniha temulene rai cojoaisi aina curuataain sauhin usihanau mocohacane rijijieein, inae jaoleneein neuruha Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaaurune coina,” nae jetao acaauru rai Joaan.

Niritoha acaauru rai Joanne jaun jetaote: ¹⁰ “Chatohanai jana icharihacaanu canacaanuta,” naain caje bajaauruhane jaun jetaote:

¹¹ “Coroatajaain obiri siricha, nii obiri colane nenea rai leinjiin teeine. Chaen lenone siricha, nii lenone colane nenea rai teinera,” nae jetao acaauru rai Joaan.

¹² Nii jana jetaote, Roma curuaanaa rai *imposto* nuque cachaauru cobaraain coriqui bajaaurera tabaauru netonai, acaauru baotisaa Joaan necoina turuhin jetao:

“Chatohanai jana ichariacaanu canacaanuta cacha relaera,” naauruhane jana jetao:

¹³ “Jiaonriha aitocuruha inara curuaanaacurune amuritoojoaain cachaauru cobaraain leruhin basijiauhichenera,” naa acaauru rai Joanne jana jetaote:

¹⁴ “Chatohanai jana icharihacaanu canacaanuta,” naain caje bajaauruha soondarooru tabaaurune jana jetaote:

“Jiaonriha chatohanai ichaeniha chunine jana coulurujeein sonaa coacuhin cotaain niicha sirii rulunaa coauquichene. Inara amihaneeo corenihacha ichaaochera,” naa Joanne jana jetaote, ¹⁵ jataain turuha Mesihazine cohajeeurhane jaun jetao:

“Caa canaacha cohajei Mesihasi chara inae caa turuera,” naain jetao ita caje Joaan bajaure nii ecu neein coarajeeurera cachaauru.

¹⁶ Niritiin ita caje bajaauruhane jaun jetaote, acaauru rai: “Canune esinae rauhijiriin, raujiaain acauhanau inara teein inara baotisaaun. Jana nii cacaijie uhenite, Cana Coaunera Suujue, usi, naonjoain que inara baotisaa ureein. Acate jataain camurijiriin

nelateein cocoainaan letononeein ne. Nii rai safato ichora rutueranuque nihanatiin nelatejeehaaun. ¹⁷ Chaentechu leinjiin inaro uhareein que aroso jiatuhin rai caohacha raain, rai bano mocoha charijibana jacanaacharanejeein nenea usihanaau teeine coina. Nii rijijieeinte, nii jeriha Cana Coaunera rijijieein nenea jeriheichuru mocoha cureein, jerihane rijijieein nenacaauru janijiin raaincha,” nae jetao satiin ecu rene turunacaauru cachaauru rai Joaan.

¹⁸ Niritiin acaauru suujuatein jetaote, acaauru rai Cana Coaunera beratenojoi Jesoso que Erenaa Raotono beebeje Joaan. ¹⁹ Chaen jetaotechu, coberenadoro Erodesi netonoai suujuate, rai nocoala Ferifi comasai Erodiasi siria comasaineine jaun, chaen itolere baasooru ichaain nihane jianihane coina. ²⁰ Nejetaote, nitohanein nii baaso ichaane ichoae tacaain, caresero cuhane Joaan enoae, rai niritohane coreniha.

Jesoso baotisaa Joanne

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹ Nitohanein jetaote, jaiti caresero cuhane enoaeniha Erodesine jana, acauhanau satiin cachaauru tein cojunacatenaca acaauru baotisarejete Joaan. Nitohanein cachaauru baotisaa Joanne jana jetaote, Jesoso netonai nebaotisaerateein Cana Coaunera bajaane jana, neyoraca dede bacuujuane jana jetao, ²² nichoae fauhin nelauriaa uhe inanacaain Cana Coaunera Suujue leinjiin serori rijijieein. Nii jana jetaote: “Iite acaihaniji quiicha jeree, quiicha janijiin cacalabineein neeicha,” naain toniha erenaa dedeeune jana jetao aonajeeure.

Jesocurisito foerateeurerauru

(Mt 1.1-17)

²³ Inae nii Cana Coauneraacha icharatenohin namihaneon nunuhetihane bana jetaote, nichata choonca jaanaca nelu- nii Jose calaohi niha acaauruacha bei Jesoso.

Nii jana nii Jose jetaote Eli calaohi nelu.

²⁴ Jana Mataa calaohilu jetao Eli.

Jana Lebi calaohilu jetao Mataa.

Jana Meriqui calaohilu jetao Lebi.

Jana Janaa calaohilu jetao Meriqui.

Jana Jose calaohilu jetao Janaa.

Jana Matatiasi calaohilu jetao Jose.

²⁵ Jana Amoso calaohilu jetao Matatiasi.

Jana Naaoso calaohilu jetao Amoso.

Jana Esili calaohilu jetao Naaoso.

Jana Nacaai calaohilu jetao Esili.

²⁶ Jana Maati calaohilu jetao Nacaai.

Jana Matatiasi calaohilu jetao Maati.

Jana Semei calaohilu jetao Matatiasi.

Jana Jose calaohilu jetao Semei.

Jana Jodaa calaohilu jetao Jose.

²⁷ Jana Joanaan calaohilu jetao Jodaa.

Jana Resaa calaohilu jetao Joanaan.

Jana Sorobaberi calaohilu jetao Resaa.

Jana Salatieli calaohilu jetao Sorobaberi.

Jana Neeri calaohilu jetao Salatieli.

²⁸ Jana Meriqui calaohilu jetao Neeri.

Jana Adiin calaohilu jetao Meriqui.

Jana Cosamii calaohilu jetao Adiin.

Jana Eremadaan calaohilu jetao Cosamii.

Jana Eri calaohilu jetao Eremadaan.

²⁹ Jana Jesoso calaohilu jetao Eri.

Jana Eliseri calaohilu jetao Jesoso.
 Jana Jorimi calaohilu jetao Eliseri.
 Jana Mataa calaohilu jetao Jorimi.
³⁰ Jana Lebi calaohilu jetao Mataa.
 Jana Simeon calaohilu jetao Lebi.
 Jana Jodaa calaohilu jetao Simeon.
 Jana Jose calaohilu jetao Jodaa.
 Jana Jonaaun calaohilu jetao Jose.
 Jana Eliaquiin calaohilu jetao Jonaaun.
³¹ Jana Meleea calaohilu jetao Eleaquiin.
 Jana Mena calaohilu jetao Meleea.
 Jana Matata calaohilu jetao Mena.
 Jana Nataan calaohilu jetao Matata.
³² Jana Rabiri calaohilu jetao Nataan.
 Jana Isaihasi calaohilu jetao Rabiri.
 Jana Oberi calaohilu jetao Isaihasi.
 Jana Bosi calaohilu jetao Oberi.
 Jana Sala calaohilu jetao Bosi.
 Jana Nasoon calaohilu jetao Sala.
³³ Jana Aminadaba calaohilu jetao Nasoon.
 Jana Admin calaohilu jetao Aminadaba.
 Jana Esroon calaohilu jetao Armi.
 Jana Faresi calaohilu jetao Esroon.
 Jana Jodaa calaohilu jetao Faresi.
³⁴ Jana Jacobo calaohilu jetao Jodaa.
 Jana Isaca calaohilu jetao Jacobo.
 Jana Abaraaun calaohilu jetao Isaca.
 Jana Tare calaohilu jetao Abaraaun.
 Jana Nacoro calaohilu jetao Tare.
³⁵ Jana Seroo calaohilu jetao Nacoro.
 Jana Raco calaohilu jetao Seroo.
 Jana Fele calaohilu jetao Raco.
 Jana Eberi calaohilu jetao Fele.
 Jana Sala calaohilu jetao Eberi.
³⁶ Jana Cainaa calaohilu jetao Sala.
 Jana Arafasa calaohilu jetao Cainaa.
 Jana Sem calaohilu jetao Arafasa.
 Jana Nohe calaohilu jetao Sem.
 Jana Lamee calaohilu jetao Nohe.
³⁷ Jana Matosalee calaohilu jetao Lamee.
 Jana Enoco calaohilu jetao Matosalee.
 Jana Jaredi calaohilu jetao Enoco.
 Jana Malareri calaohilu jetao Jaredi.
 Jana Cainaa calaohilu jetao Malareri.
³⁸ Jana Enoso calaohilu jetao Cainaa.
 Jana Seti calaohilu jetao Enoso.
 Jana Adaan calaohilu jetao Seti.
 Nii jana Adaan jetaote, jauriaanejeein Cana Coauneraacha coaunaineein nelu.

¹ Nii baotisaa Joanne baiha Cana Coaunera Suujue que suujuequiin nucuhe Jorodaaun caje cauha cuha Jesusone jana jetaote, cacha areroo amaa Cana Coaunera Suujuene jaun jetao, ² ucuaae niha jena choonca janoneeinne jana, nechu cojuha sarue moconajaera.

Nitohaneein jenachoonca janoneein lenone lanaala nihane jaun mijiintohane jana jetaote:

³ “Chajaain aihane esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi neeine, caa ajeri jaberoco rai aitoote lenoneneein nerotomiincha,” naa nechu saruha rai moconajaerane jana jetao:

⁴ “‘Coatiha lenoneecha que ichaonaa nainihe cacha,’ aite Cana Coaunera, rai Quiricha cuhane,” naain tonoraa Jesusone jaun jetaote, ⁵ luhecotariin ecuun amaain, satiin caa chauratane coarateein jetao:

⁶ “Canune jitariin canuhacha ichana nainei aina satiin caa chauratane que nenacaauru curuaanaacuru curuaanaaneein neeine coina, ichei tenaa naineeun. Satiin acaauru canu rainein neuruhane jaunne chunicoaha jerera rai tenaa naineeun.

⁷ Aihane jaun neseoriaain canu corojeein, canu bajae bajaequinete satiin ichei niha cureein,” naa moconajaerane jana jetao,

⁸ “Nete, ‘Acaihanijin ii Coauneraacha corojeein, rai nelateein niicha jerei ichaau,’ naain laenaerate Cana Coaunera, rai Quiricha cuhane,” naain jetao tonorae Jesuso.

⁹ Nii baiha jetaote, Jerosaleeun amaain ecuun Teenforo ichoae inaain jetao:

“Chajaain aihane esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi neeine caalai caje nemarotteute coaraca. ¹⁰ Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane te:

‘Rai letonocuru anjeraauru

letoarichaain Cana Coaunera

ii beraaihuruhane coina.

¹¹ Acaaurute rai biji que

ii michuurureein, nabana ajeri que

necunaitaaine coataa,’

naain laenaerate Cana Coaunera, rai Quiricha cuhane,” naa moconajaerane jana jetao,

¹² “Chaentechu: ‘Coa ii Coaunera coujuhin coaraara,’ naain laenaerate Cana Coaunera, rai Quiricha cuhane,” naain tonoraa Jesusone jana jetaote, ¹³ ecu ratiriin carajaojoaain caje amuhe nii Moconajaera, neniha tonaain Jesuso coujuhin coaraane jaane coitucuenihane jaun.

Calileea bataneu namihaneeo nunuhetiha Jesusone

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Nitohaneein, Cana Coaunera Suujue que suujuequiin niicha ichana nainei coitucuhin, Calileea cauha cuha Jesusone jana jetaote, satiin atane sacuritaain jetao que ereeure coitucuhacoaain cachaauru. ¹⁵ Nitohaneein cuhin jetaote, netaojiaain Cana Coaunera rai Rauhi que ereerecuruhane jaa coloheri sinacocaauru naineein cuhecujeein cachaauru relaane jaun jetao, satiin coroaecure cachaauru.

Nasareteu niha Jesusone

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Nitohaneein cuujue cuujueein jetaote, nii neein fohecalune jaan Nasareteu jetao cauha cue Jesuso. Nii jana jetaote, nitohaniha rai nichaone jaun jetao, nebetacaanaa cojoanonaa bana sinacoca asae enoha cue, Cana Coaunera Quiricha ereretaane coina. Nitohaneein ecu enohin chujuhecohane jana jetaote, ¹⁷ rai *profeta* inoansi Isaihasicha laenai quiricha teure, ereretaane coina. Nii Quiricha ereretaane coina jasasaane jana jetaote:

¹⁸ “Cana Coaunera Suujuete

caniha ne,

niicha jerenohineein,

‘Inae raotojoein neriquicheein,’

naain cairichaihuru rai bihanune coina.

Chaentechu,

‘Inae jianacoo neriquicheein,’
 naain casetecocuru rai bihanune coina caletoe.
 Nii choae tacaain techu,
 maosacuru coichaain acaauru nota rautaaain,
 cairichaihuru ichoteratichaaunne coina caletoe,
¹⁹ nitohanerichaaain
 inaraacha cohajei Cana Coaunera Cojoanonaa
 coitucueratihanu inara quene coina,”

²⁰ naain ereretaane baiha jelaiha nii quiricha seriin, sinacoca curuaanaa rai teein nelauriariin lauhecoba Jesusone jana jetaote, chaque tonaelanaala coarajeeure satiin ecu nenacaauru cachaauru. ²¹ Nii jana jetaote: “Eneete esinae rauhijiriin caa Cana Coaunera Quiricha cuhane aitohane rijijieein, satiin inara acatiha turuhe caa naitoonjoa coarajeeichene notaracae,” naa acaauru rai Jesusone jana jetaote, ²² ita rai ereerecure caohacha ichaa Jesusone que, satiin cojoelatiin coarajeein, acaauru rai raotojoeein ereerecane jaun. Nejetaote tabaauru:

“Tajian caa Jose calaohinihaneta,” naain jetao ita caje bajaare.

²³ Nii jaun jetaote:

“Jerihanete esinae rauhijiriin caque, ‘Aihane, cacha coichana inaeraneene, ichaa-jenihane nocohichaaain canacaanu notaacune coaracaanura,’ naain caque ereeiche. Chaentechu jerihane, ‘Aihane itolere ichaai Caferenaanone rijijieein, cau chatane que jerichanejeein itolere ichaain canacaanu notaacune coaracaanura,’ naain ereeiche canu esenetaeneinchene jaun,” naain jetaote:

²⁴ “Esinae rauhijiriine inara rai aitoreeunni. Coatiha esinae rauhijiriin, caohachaaain ranojoeinein niheilulu chuni Cana Coaunera ere beraneein nenacaauru *profetacuru* rai nataneque. ²⁵ Coaracuche nachuhinti jataain arajiin neeuruhalu Isaraelitanichaachene benecuru autanaaunru, nihalu Cana coaunera ere bera *profeta* Irihasine banane. Nii banate nichata jaanaca amurijiriin uheniha elone jaun, banejelanaala cana atane Isaraeli batane sacuritaain nelu mijitena omaroeniha temulene jaun. Nete nii cana benecuru autanaauru rene letono nenelu nii bana nena *profeta* Irihasi. ²⁶ Nete laen coriaae atane que leinjiin Sidoon nese roha nena Sarepta neein curuajai neseu cana lauri Isaraelitanelanaala nena autana reneecha letononeein cuhelu nii Irihasi, nii autana rai lenone faane coina. ²⁷ Jerichanejeein techu, arajii cana laurichuru Isaraelitacuru somane cauun cunaitecuruhane jana, acaauru rautaaenelu Cana Coaunera ere bera *profeta* inoansi Iriseeo, cana lauri caje nena nihane saijieein. Nete laen, leinjiin Siria cocoaicha cana lauri Isaraelitanelanaala nena Naamaancha jetaote rautaelu,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

²⁸ Niritoha acaauru rai Jesusone jaun jetaote, satiin aina jataain obaaecure nii sinacoca asaae nenacaauru cachaauru. ²⁹ Nitohaneein aina obajeein nimichucutaain jetaote, nii sinacoca caje sitaain, ichatane ecuunoo ichoae ichanohi niha nii nesene jaun jetao, ecu amaaunre jelai caje coaaneein nii Jesoso saruhitocuruhane coina niqui, ³⁰ nejetaote, cha que tonajelanaala acaauru cataaun situhin amuhe Jesoso.

Suujua cuhane coitucuchuhi siricha cacha
 (Mr 1.21-28)

³¹ Nitohaneein sitaauruhane jaun amuhin jetaote, Calileea batane que nena Caferenaanone cue Jesoso. Nitohaneein cuhin, ecu turuhin jetaote, ecu neein nebetacanaa cojoanonaa bana, ³² ecu nena sinacoca asaae neein cachaauru relaane jana jetao, rautatiin aonajeeure cachaauru, leeochoaauru cacha relaurera rijijielanaala, esinae rauhijiriin rai suujua caje rocohin acaauru relaane jaun.

³³ Nii jana jetaote, nii sinacoca asaae ne leinjiin rai suujua cuhane coitucuchuhi siricha cacha. Aca jetaote, tonijiaain ehequuin:

³⁴ “Coa canacaanu rerohecaara Nasarete cocoaicha Jesoso. Nechu canacaanu cairichaaain canacaanu itajihate uhicha. Canune raotojoein ichoitucuunra. Iite acaihaniji Cana Coaunera letononeein nenaaneeicha. Canacaanu jianeera,” naane jana jetao,

³⁵ “Coaa maitaa. Nii cacha suujua jianein caje amuura,” naa Jesusone jana jetaote, satiin cachaauru acatiha chatohanein cunaitaelanaala atane ichoae nii cacha siheitiin rai suujua caje amue nii coitucuchuhi.

³⁶ Nii jana jetaote, satiin nesoonetiin coarajeein jetao:

“Chatohanai cocoinacainein nenaana caa cacha, jataain chaque tonajelanaala nere nejesinaacha que caritohane jana caa cacha suujua caje mituha coitucuchuhi, rai nere tonoraainne coina,” naain jetao ita caje bajaare ecu neein nii coarajeeurera cachaauru.

³⁷ Nitohaniane jaun jetaote, satiin nii atane sacuritaain jetao, Jesoso que ita rai ereerecure cachaauru.

Simoon Fedoro tano rautaa Jesusone

(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Inae nii sinacoca caje mituhin, Simoon loreri asae turuha cuha Jesusone jana jetaote, najiniha ajaa caaun cunaiteein niha Simoon tanone jaun jetao, Jesoso rai aitocure rautaane coina. ³⁹ Nii jaun jetaote, nichoae nenoracaain nii ajaa sitaa Jesusone jana jetao, inae caje amuhe nii ajaa. Nii jaun jetaote, inae nerautaane jaun nimichuin acaauru rai lenone chalue.

Arajii cunaitenaacuru rautaa Jesusone

(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ Nii jana jetaote, inae nuna macohi ichoae teejia enotone jana, araai laurii cunai caaun cunaitenacaauru turuaa cuure Jesoso rene, acaauru rautaane coina. Nii jana jetaote, cajanae cajanajeein acaauru ichoae biji meracaane jaun jetao nerautaacoaure.

⁴¹ Chaen jetaotechu, suujua cuhane moconajaera letono sirichaaauru netonoai rautaane nii nerautanacaauru cachaauru caje mituhin:

“Iite Cana Coaunera Calaohi neeicha,” naauruha cojiorinne jetao, ereeuruha nii coitucuhichurune caohate Jesoso, Aca Mesihaseinein nihane coitucuuruha nii coitucuhichurune jaun.

Sinacoca asae Cana Coaunera cojoanona beebejia Jesusone

⁴² Nitohanein jetaote, inae nemataraca janonaane jana, nii nese caje amuhin neniha cachane jaa cue Jesoso. Nii jaun jetaote ariin, nii nihane jaa turuhin, jelai caje amuhane caohateeuruha cachaaurune jana jetao,

⁴³ “Nena leeochoaauru nenaanajaauru cuhecujeein Cana Coaunera Cojoanona beebejia cureeun, nii coina letononeein nihanune jaun,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁴⁴ Nitohanein jetaote, Jodea batane sacuritaain nenacaauru Isaraelitacuru rai sinacocacuru nainein cuhecuje niicha beeni beebejein.

5

Cojoelanaacojoaain ate mucuuruhane

(Mt 4.18; Mr 1.16-20)

¹ Calileea conemuri auhaniha turuhin, ecu Cana Coaunera naitoonjoan que cachaauru relaa Jesusone jaun, aonaa turuuruha arajinne jaun jetaote, sururucure cachaauru.

² Nitohanein sururucuruhane jana jetaote, caje fauhin redeeuru culeecuruha ate mucuurerane jana, carene que conera colane coroatajaain boteeuru coari Jesoso. ³ Nii jana, Simoon rai niha nii ecu nena leinjiin botene jaun jetaote, cuhane fauhin, nemuri auha caje acau cataaunjeri nii bote amaa Simoonne coina aite Jesoso. Inae nemuri auha caje acau cataaunjeri amauruhane jana jetaote, nii bote cuhane netiin, ecu nelauriariin caje coaunein cachaauru rai ereerejein acaauru relaje.

⁴ Inae acaauru relaane nainain jetaote:

“Taa nemuri ucuaano que caa bote amaain, ecu caa inara rai redeeuru jaaochete ate mucuhichera,” naa Simoon raine jana jetaote:

⁵ “Nena inae janoaajeein rede jaohacaanu natiin, leinjiinnijin ate mucuelanaala janohacaanura cacha relaera. Nenachu ii aitohine jaun, nacoauneein caa redeeuru jaohin coaraa curichaanura,” naain jetao tonorae Simoon.

⁶ Niritoha acaauru rai Jesusone jaun redeeuru jaoruhane jana jetaote, jataain arajiin ate mucuuruhane jaun jetao, ate caaun nesoaiji nii acaauru rai redeeuru. ⁷ Nii jaun jetaote, leeocho bote cuhane nenacaauru acaauru leeochoaauru cotihacure biji que, acaauru coroatajaniha cuuruhane coina. Nii jaun jetaote cuhin, nii coroatajai bote nemoaauruha ate quene jaun jetao, jataain naluhene rijijieein nelemue nii coroatajai bote. ⁸⁻⁹ Nitohaneein jataain arajiin ate mucuuruhane jaun jetaote, jataain cojoelatiin satiin nesoonetooruhane jaun, Jesuso tijia asae neseeonriaain jetao:

“Jataain osaaotohanune jaun ii rohan nenea nainihaaunta Curuaanaa,” nae jetao Simoon Fedoro nesoone caaun.

¹⁰ Nii jana jetaote, nii Simoon aina neurelu Sebedeeo calaohichuru, Joaan, Saantiaao, naonjoaihunri, nii Simoon aina ate mucueraneein neeuruhane jaun.

Niritoha Jesuso rai Simoonne jana jetaote:

“Coa nesoonetohara, Simoon. Inae ate mucueraneein neriheeini. Ena caje coauneente, cachaauru mucuhin raeraneein neriquincha,” nae jetao rai Jesuso.

¹¹ Niritoha raine jaun jetaote, atane ichoae acaauru rai boteeuru inaan, jitariin niicha sirii ratiriin jetao Jesuso aina cuure Simoon Fedoro, Joaan, Saantiaao, naonjoaihunri.

Leinjiin cosibi ruhecaera cacha rautaa Jesusone

¹² Nii baiha leinjiin neseu neeuruhane jana jetaote, Jesuso rene turuha cue leinjiin cacha cosibi ruhecaain caaun cunaiteein, nitohanai cunai siricha cacha leeochoaauru rohan turunaa nainenihane saijieein. Aca jetaote, Jesuso coariin atane que nauri turuanacanejeein notoroaain jetao:

“Ii jereeine canu rautaa caa canu cosibi cajera Curuaanaa,” naane jana jetao:

¹³ “Jerichaaun chujian. Ii caje amuhine caa ii cosibi,” naain biji que dadae Jesuso, nihei chuni cacha, nitohaneein cosibi ruhacaera dadanaa nainenihane saijieein. Nitohaneein dadaa Jesusone rijieeoritiin jetaote, inae caje amue nii rai cosibichuru.

¹⁴ Nitohaneein rautaaain jetaote:

“Inae nerautaaicha. Coa chaen chuni rai: ‘Acate canu rautaera,’ naain caque iriha. Raujiaaincha Cana Coaunera aina caohachaaain niha cachane coina rucuhaneein nenea saseredote rene turunihute, inae coulunohineein ii cosibi caje nerautaaaine coaramiinchacha. Chaen nerautaaaine coujunacane que nii aitohalu Moisesane rijijieein belaaaine jaanu amaain teeu saseredote raicha. Aihute inae nerautaaain somaraain neei nii ii cosibi cajene coaraain, inae acaauru rohan turunaa naineeine coitucuurumiin satiin cachaaurura,” naain jetao letoae Jesuso.

¹⁵ Ne jetaote, niritiin bihane caohatiha Jesusone saijieein, acaauru rautaane coinane maajeein jataain jelai amuritoheriin turuhacoaain coaraain aonaa uure cachaauru. ¹⁶ Ne jetaote, tabaauru que acaauru caje amuhin, nii neniha cachane jaau cuhin jetao Cana Coaunera bajarejetelu Jesuso.

Leinjiin jiurona rautaa Jesusone

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Nii baiha, cachaauru relaa Jesusone jana jetaote, ecu nelauriacoaain aonajeeure fariseeocuru tabaauru, Cana Coaunera naitoonjoa que cacha relaaunera, naonjoainuri, Calileea batane, Jodea batane, Jerosaleen, naonjoaihunri sacutaainchuru caje uha-coaain. Nii jana jetaote, aina cuaain niicha ichana nainei ichaa Cana Coaunerane jaun, cunaitenacaauru rautaaacoa Jesusone jana jetao, ¹⁸ leinjiin cacha jiurona turuaa uure cachaauru, rai nela cuhane tijichaain amaain. Inae turuaain jetaote, loreri asae enoanaa jerecure, nacatiha coaraa Jesusone coina niqui. ¹⁹ Ne jetaote, nene enooruhane jaanu, jataain araaiha cachana jaun. Nii jaun jetaote, loreri coarana joaracaain jetao rai nela

cuhane tijichaain, satiin cachaauru cataaun jetao Jesuso acatiha nii jiurona cacha faaure.
²⁰ Nii jana, esinaen rauhijiriin rautarichaainne esenetaain aihuruha nii cachaaurune coaraane jaun jetaote:

“Inae ii que suujua acateein ii osa caje ichoteratenohineeicha cacalabi,” naa Jesusone jana jetao, inae nerautae nii cunaitenaa cacha.

²¹ Niritiin nii jiurona rautaa Jesusone aonaain jetaote:

“Chaneeinna ne caa cacha, caritiin ereein Cana Coaunera baijiaraanu rijitiin irihane coina. Leinjiin Cana Coauneraachate nainere nosa caje cacha ichoterateein cacha que suujua acateein nihanera,” naain jetao ereure Cana Coaunera naitoonjoan que cacha relaaurera aina fariseeocuru.

²² Niritiin que ereeuruhane que nainaan jetaote: “Chanuna niritiin ereeiche.

²³ Chaquena caaintare: ‘Inae ii que suujua acateein ii osa caje ichoteratenohineeicha,’ naenihacane: ‘Nimichuhin amuun,’ naacane. ²⁴ Coarajeeuchenejian, Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne, itolere Curuaanaa neein nihanu caa cana rai chauratane quene coaratete, rai nosa caje cacha ichotena nainichaaunne coitucuhiche,” naain jetao, nii jiurona cacha rai jetao:

“Icheine aitoon. Nimichuhin chela seriin chenenajaun caunihu,” naane ²⁵ rijieeoritiin jetao, satiin coarajeeuruhane notaracae nimichuhin, nii tocuhacane jaa nela seriin jetao, Cana Coaunera corojeein rai nenajaun cauha cue nii jiurohane caje nerautanaa cacha.

²⁶ Nitohanihane coaraain jetaote, satiin cojoelatiin Cana Coaunera coroaecuruhane saijieein jetao coasiin:

“Charijibana coaraa catohanaine que airijiinte, enene catohanai cojoelanaacojoai coaracaachera,” naaure jetao ita rai.

Lebi cotijiaa Jesusone

(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ Nitohaneein nii jiurona cacha rautaane baiha, jelai caje mituha cuuruhane jaun jetaote, leinjiin cacha, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui que cachaauru cobaraera Lebi coari Jesuso, nii coriqui teeuruhana jaa rori ichoae lauheco jana. Nitohaneein coariin jetaote:

“Chajaau canihara,” naain cotihaca Jesusone ²⁸ rijieeoritiin nimichuhin jetao, satiin niicha ichanenu ratiriin Jesuso jiniichaain aina cue Lebi, caaijie cunacaauru aina.

²⁹ Nitohaneein Jesuso jiniichaain cuhin jetaote, nii baiha neenejeein coroaena caun rai loreri asae beseta ichaa Lebine jana jetao, ecu neure arajiin leeochoauru Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui que cachaauru cobaraaurera, chaen leeochoauru cachaauru, naaonjoaihunri.

³⁰ Nii jaun jetaote, Jesuso aina nerelanacaauru rai:

“Chanuna cocoaeraa Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui que cachaauru cobaraaurera aina leeochoauru osaaonacaauru aina lenoneein, acau cohin, naaonjoainchene saijieein, nii acaauru aina netaojiaain lenonequiche,” naaure jetao acaauru rai, nechu jataain acaauru que iriha Cana Coaunera naitoonjoa que cacha relaaureraauru fariseeocuru aina leeochoauru fariseeocuru.

³¹ Niritocuruha nii aina nerelanacaauru raine aonaain jetaote:

“Coatiha coichara latecuruhi raotojoein raurohin nenacaauru. Leinjiin cunaitenacaauruhachate coichara latecure. ³² Coatihachu baaso ichacuruhane nihanatiin coitucunaa jeriheichuru cotihaca uhahaun. Leinjiin osaaocuruhane coitucuureraaurune cotijiaaun, rai suujua coreein jeriha Cana Coaunerane rijijieein neunruhane coinara,” naain jetao tonoranajae Jesuso.

Ena Niicha Tei Ichaonaa que cacha relaa Jesusone

³³ Nii jana jetaote:

“Chanuna jana chaen, Joaan, fariseeocuru, naaonjoaihunri relanojoinuru jataain Cana Coaunera bajaaje bajaecure suri couu netiin cosinacaain. Nete laen itolere bana ii aina

nerelanacaauru, acau cohin, lenoneein, naaonjoaunreta,” naauruha Jesuso raine jana jetaote:

³⁴ “Aiha chuhisi niqui. Nete ene ranaa jeriha cachana jaa beseta que neeuruhane jaun, suri couu neein cosinacanaa nainecurene caa cotihanohinchuru, jaiti acaauru aina niha nii ene raeranu cachane jaun. ³⁵ Nete laen, inae nii jianacoon teein cacha ranaa jerera nichaaunne amaauruhane suri couu neein cosinacaain inaderaa cuurureeinha,” naain jetao: ³⁶ “Coaraanachuhinti, nihei chuni, obiri enachasine soain que cajione siri counera. Nitohaneein nii obiri enachasine soaihanete nii obiri enachasine asaere, nii cajione siri. Chaen caohachaaain nedanaa nainiheii nii obiri enachasine, nii cajione siri que couneraane. ³⁷ Nii rijijieeinchu, nihei chuni inae conaca que tiha coaeraine jana cuhane ichonai tera. ³⁸ Nitohaneein cuhane teraa ichonainete naasaaere nii coaerai. ³⁹ Niheichu coaerati cohane baiha ichohanti coera, ichonai amuritoheriin raotoha coaeratine jaun,” nae jetao, cacha relaaauruha fariseeocurune rijijielanaala, leechaneein cacha relaane jaun.

6

Nebetacanaa janonaa bana tirico moloonejeeuruha Jesuso aina nerelanacaurune (Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Nebetacanaa janonaa bana tirico coocana jana situujueeuruha aina nerelanacauru aina Jesusone jana jetaote, nii tirico moloonejeein biji cuhane situsitunijihanaain nucuhe quihure nii aina nerelanacauru.

² Nii coaraain jetaote:

“Chanuna nebetacanaa janonaa bana cocoaeraa nitohanai ichara natiin, nitohanai ichacure nii ii aina nerelanacauru,” naain bajaauruha fariseeocuru tabaaurune jana jetaote:

³⁻⁴ “Aiha niqui. Nete laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. Tana lesajei que Cana Coaunera loreri taberenacolo asae enohin Cana Coaunera que banijiaineein niha nii faan natiin, mijitenacaaun rai corihacuru aina jiniiquiin nii faan quihane Rabirine ereretaain coaraquicheneta. Acaihaniji saseredotecuruhacha nii faan quihane rai nihanatiinte quihurelu,” naain jetao:

⁵ “Canu- cachaneein nejanoanaa nichaaunnena, nebetacanaa cojoanonaa amurijiriin cocoainanohineein neeun.” naain jetao acauru tonorae Jesuso.

Jiurona bijihona cacha (Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Nii baiha jetaote, coaiten nebetacanaa cojoanonaa bana, sinacoca asae enohin cachauru relaa Jesusone jana jetao, ecu acaauru jana niha leinjiin cacha, rai biji raotono nichajai que jiuronane jaun jetaote: ⁷ “Necha caa nebetacanaa janonaa bana nihane saijieein, caa jiurona jijii cacha rautarichaainta,” naain jetao, Jesuso cojoelaare colurujueeuruhane jaan lera ariha aihuruhane jaun, Cana Coaunera naitoonjoa que cacha relaurera aina fariseeocuru. ⁸ Ne jetaote, nii cojoelaauruhane que nainaan jetao, nii jiurona jijii cacha rai jetao:

“Nimichuhin nii ena cataaun nichaauraa,” naa nii Jesusone jana jetaote, nimichuhin nichaauraa nii cachane jaun jetao, nii fariseeocuru rai:

⁹ “Inara raine leinjiin erenaa bajanaa jereeun. Chatohanai ichacaane caohachae. Nebetacanaa janonaa bana, cacha ichao rai caohacha ichacaanena caohachaa. Ainihane cacha ichao itajihacanena caohachaa,”

¹⁰ Nii baiha jetaote, nii ecu satiin curuhacaain nenacauru coaraain jetao, nii cacha rai aitoha jetao:

“Ichoii raujiaaute coaracaara,” naa rai Jesusone jana jetao, rai biji raujiaa nii cachane jana jetao, jiurohane caje inae nerautae nii cacha biji.

¹¹ Nitohaneein nii jiurona rautaane coaraain jetaote: “Chana icharihacache caa aansai aina,” naain jetao, jataain Jesoso aina obaaecure nii ecu neein coarajeeurera fariseeocuru aina Cana Coanera aitoonjoan que cache relaaureerauru.

Lechoonca coroatajai rai afosotooru janiicha Jesusone

(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Nii bana jetaote, ichatane ecuunno que cuhin, janoaajeein Cana Coanera bajaebajajeein janoe jetao Jesoso. ¹³ Inae janohane jana jetaote, nii aina nerelaa amuhemuhenacaauru jitariin cotihanajaain acaauru caje janijiin lechoonca coroatajaihuri cocoinaain, afosotooru neein acaauru curuaate. “Afosoto” naanete, “Letononeein nenea” naane aite.

¹⁴ Nii niicha janijiichuru jetaote, Simoon- nii Fedoro neein niicha curuhateeni, chaen nii Simoon nejera Aanderesi, chaen Saantiaao, Joaan, Ferifi, Bartolomee, ¹⁵ Mateeo, Tomasi, chaen Arafeeo calaohi- Saantiaao, chaen Selote neein niicha curuaateuri-Simoon, ¹⁶ chaen Saantiaao calaohi- Jodasi, chaen nii Jesoso coulurujueranu Jodasi Isacariote, naaonjoaihurine.

Arajii cache relaa Jesusone

(Mt 4.23-25)

¹⁷ Inae nitohaneeein ichatane ecuunno cuhin, nii rai afosotooru janijiin cocoinaane nainaan jetaote, acaauru aina jiniiquiin atane macararo que fauha cue Jesoso. Nii jana jetaote, ecu turuhin nii aina amuhemuhenacaauru aina netaojiaaure arajii cacheaauru. Jodea batane, Jerosaleeun, cucuhana auhaniha nenacaauru neseeu- Tiro aina Sidoon, naaonjoaihurri cajeeurune maajeein turuhacoaure. Acaauru relaa Jesusone aonanacanejeein, acaauru rautaa acaauru cunain cajene coinane maajeeinchuru turuuure jataain arajiiin cacheaauru.

¹⁸ Nii coitucuchuhi ichanohineein cunaitenacaauru rautaane jana jetaote, nerautaa-coaure. ¹⁹ Nii coaraain jetaote, satiin cacheaauru, Jesoso dadanaa jerecure biji que, aca jerihane rijijieein nerautaacoaauruha nii cunaitenacaaurune coaracuruhane jaun.

Raotojoein neeuruha tabaaurune jana tabaaurute raotelanaala neeureein.

(Mt 5.1-12)

²⁰ Nii jana jetaote, nii aina nerelanacaauru coaraain jetao:

“Ena cairicheineein neeichene natiinte, nerausiajeein neeiche, Cana Coanera cojoanona inara rai nihane jaun.

²¹ Ena mijitenaanaun neeichene natiinte, nerausiajeein neeiche, nii chaque lanaelanaala neriquicheeine jaun.

Ena chanaaiche natiinte, nerausiajeein neeiche, rachoojoein enoanaain neriquicheeine jaun.

²² Canu cachaneein neeichene coreniha, inara cotaain, inara sitaain, inara nocoeje chanuhin, inara que jaolequiin naaonjoaauruha canu corenihane nihanatiinte nerausiajeein neriquicheein. ²³ Nitohaneein inara teeuruhane nihanatiin jataain raotojoein rachoojoein neeuche, canu coreniha dedeeu raotojoein neriquicheein jaun. Coaracuchenachuhinti, inara cairichaauruha inara araaichurune rijijieein, Cana Coanera ere beracuru *profetacuru* cairichaeriin nerejetucuruhalu acaauru inoensihuru.

²⁴ Coaraain nainacuche coriquihonacaauru. Inae ena aichene rijijieein rachoojoein niha curieeicheein.

²⁵ Coaraain nainacuche ena raotojoein lenoneein nenacaauru. Inae nerinaain inara rai lenone.

Coaraain nainacuche ena enoanaain nenacaauru. Inae inaderanaa caaun chanaa curiquicheein.

²⁶ Coaraain nainacuche itolere neein atane sacuritaain coroaenohineein nenacaauru. Nitohaneinte *profetaniha* nocoetonacaauru coroaajeein nerejetocurelu inara inoensihuru.

Ichei nejeratenacaauru belaihu.

²⁷ Nena laen inara canu ere tonoraera nequichene rai aitoreeunni. Inara que nererojoecaain jaolequiin nenacaauru belaaain caohachaain acaauru aina neeuche.

²⁸ Nechu jataain inara cotaiha: 'Coaraain nainacuche necha aansaihuru,' naain inara que ereein nei belaaain, rai Cana Coaunera bajaauche. ²⁹ Chunucoha lejerajei chomeri faohitohane, rai jera netonai icharateeu. Jana chunucoha ii cajione buri ruluhane, rai ii obiri netonoai teeute amaaine. ³⁰ Jerichanejeein chu, ii caje chaelai bajaeranihane teeu. Coa ii caje iicha sirii rulueranihane, coa tonaain iriha. ³¹ Charijieein chaainti, inara belaiha cachane jeriquiche, nii rijijieein acaauru belaihu che inara netonai.

³² Inara belaichaauruhacha belaaain neeichenete, aihuruha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein neriquicheein. ³³ Nii rijijieeintechu, inara coroata-janeraauruhacha belaaain neeichene, aihuruha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein neriquicheein. ³⁴ Chaentechu, chaelai lateein niha cachane jana, inara rai cainaane coina teeichene, aihuruha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein neriquicheein. ³⁵ Jana laen, nii inara que jaolequiin, inara que nererojoecaaeriin, naaonjoaain nenacaaru aina caohachaain neein, chaelai latecuruhane acaauru rai teeiche, inara rai cainacuruhane latelanaalane, caohachae. Nii rijijieein neeichenete, esinaen rauhijiriin jerihane rijijieein ichaquichene jaun, inara rai nii cainareein Cana Coaunera, nitohaneein acaauru belaiha natiin coitucunaa jerelanaala nenacaauru, neechu aansainein ichaonacaauru, naaonjoaihunri belaaain ichaa Cana Coaunerane jaun. ³⁶ Nii cairichaaajoaain cachaauru coaraa Cana Inaca Cana Coaunerane rijijieein, inara netonoai cairichaaajoaain inara amute cachaauru coaracuche.

Jiaonriha leeochoaauru que baasoneein ereein neeichene
(Mt 7.1-5)

³⁷ Jiaonriha leeochoaauru amurijiriin nena coacuhin, leeochoaauru que baasoneein ereein neeichene, nabana, nii leeochoaauru ichaquichene rijijieein inara tiha Cana Coaunerane coataa. Chatohanai ichaa inara leeochoaurune, acaauru que inara suujua acatecuchete, inara que netonoai suujua acatemiin Cana Coaunera. ³⁸ Chaelai lateein neeuruha inara amute cachaaurune jana rai teeichenete, inara rai inaraacha latei tereein Cana Coaunera. Jitariin inaraacha sirii teeichene nihanatiinte, jelai amuritoheriin inara rai cainareein Cana Coaunera. Chaentechu leeochoaauru coaraquichene rijijieein, inara netonain coareein Cana Coaunera," naain jetaote:

³⁹ "Coatiha nelaterihe, leinjiin maosa amaeraanu que niha leeochoa namute maosane. Enaachate nitohanihane, leinjiin ecuha jachu cuhane naluhin jiniiquiin nitajenaa nainecurure.

⁴⁰ Niheichu nii chuni, rai relaera amurijiriin nena nainera. Nii inara relaera rijijieein nerelaachene banaachate nainereiche, raujiaain rijijieein neeichene.

⁴¹ Chanuna inejeraacha baaso ichajeein ichaohane coaraai. Tana iitonai jataain amurijiriin baaso ichajeein ichaohine coaraaine. ⁴² Chasiina iitonai baaso ichajeein ichaohine coitucuneeine, baaso ichajeein ichaoha inejerane coitucureei. Jauriaanejeein ii baaso ichajeein ichaohine coitucuhin jianein ichaao. Nii baihate laen nainereei inejera rai: 'Baaso ichajeeinte ichaohi. Chajaain baaso ichajeein ichaohine jianein caohachaain ichaao,' naain erena nainereei.

Rai ninaa cajete, coitucunacaine temule caohacha
(Mt 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ Nihei chuni temule caohacha, baaso que inaana nainei. Niheichu temule baasoniha natiin caohacha que inaana nainei. ⁴⁴ Nitohaneinte, rai ninaa caje temule caohacha coitucuhaca. Nitohanihane jaunte, chabana tijiemule que inaana nainene oja. Jerichanejeein chu chabana cajiauhi que, inaana nainihe ijaaeen soririji. ⁴⁵ Nii rijijieein techu, caohachaain suujua coaraa cacha, caohacha nejesina que ere, satiin caohacharai suujua cuhane nihane jaun. Jana cacha, baasoneein suujua coarate baasoneein ere,

satiin baaso- rai suujua cuhane nihane jaun. Nitohaneente cacha ujuae caje mitue satiin rai suujua cuhane nena.

Coroata laurii loreri icharaauru rijiicha nere aonaera biha Jesusone

⁴⁶ Chanuna itolere bana, ‘Canu Curuaanaa,’ naainchene sainejeen quere tonoraain quiicha jerei ichaeneeiche.

⁴⁷ Aonacuchena inara rai canu ere tonoraain caitoonjoan icharaauru que erete coitucuhiche. ⁴⁸ Charijiein chaainti, loreri jaane coina jauriaanejeen ucuaatiin bajeein, enuha suuji caohachaaauru temuhin ichaa leinjiin cachane jana, uha tabanaane jana que taca uujinaa mijiaaanein nihanatiin nii loreri comaene, caohatiin ichanohin nihane jaun. Nii rijiicha cacha, canu ere tonoraain caitoonjoan ichaa chabana jianelanaala ne. ⁴⁹ Jana quere tonoraeniha cachanete, araracaeriin atane bajeein, baasooru que banesijiateein loreri ichara cacha rijijieein ne. Nii jana uha tabanaane, que mijiaaanein taca ujuinaane jana, beraujuaain nitaje nii loreri, nii rijiicha nii canu aonaane sainejeen, quere tonoraelanaala nenacaauru cachaauru,” nae acaauru rai Jesoso.

7

Romanocuru rai soondarooru curuaanaa cafitaan letono rautaa Jesusone

(Mt 8.5-13)

¹ Inae nii cachaauru rai irihane nainaan jetaote, Caferenaan cue aina nerelanacaauru aina Jesoso. ² Nii jana jetaote, nii Caferenaan ichoae leinjiin Romanocuru rai soondarooru curuaanaa cafitaan. Nii jana nii cafitaan letono- jataain belain niicha sirii jetaote, cunaiteein ohane rai ne.

³ Nii jaun jetaote, nii Caferenaan turuhin niha Jesusone inaoriin jetao, Jorioocuru bichauhenaauru letoae nii cafitaan, conujueein Jesoso cotihaca cuuruhane, nii rai letono cunaitena rautaa uhane coina. ⁴ Nii jaun jetaote, rene turuhin:

“Ine cotihaca uhacaanu canacaanu letoaa cafitaane jaunra. ⁵ Jataain canacaanu araichuru belaichanein, aca canacaanu rai sinacoca ichaerateein, naonjoaain nihane jaunne, caa cafitaan corotajanein rai letono rautaaaine jerichaanura,” naaure jetao Jesoso rai.

⁶ Nii jaun jetaote, acaauru aina cuhin, inae turuhe lalajeein cuujueeruha Jesoso ainane jana jetao, rai belaichaaauru letoae nii cafitaan: “Curuaanaa, coatiha nii chaque ichei nelateein nihaan canu loreri asae turuhine coina. ⁷ Nii jaunne caraajenhane ii cotihaca uheneun. Acaihaniji aitoote nerautamiin canu letono. Ii aitohine rijijieein nerautarichaan canu letonone coitucuhanune jaunne ichei raujiaain berateen.

⁸ Nii rijijieinne canu letoauruha canu curuaanaacurune tonoraain neen. Nii rijijieeintechu, canu bijiu nenacaauru soondarooru caje chunucoha letoaanune, canu ere tonoraain cue. Jana chunucoha cotihacaun uhane coinanete canu ere tonoraain uhe. Jana canu letono letoaanu chaelai ichaane coinanete canu ere tonoraain ichae, nanichuchera,” naain letoaa cafitaane jaun inae aitoha cuuruhane jana jetaote, ⁹ cojoelatiin, nii aina amuhemuhenaauru cachaauru coarajeein jetao:

“Coatiha Isaraelita nichaachene lauri jana, caa cacha tocohanein jataain quesene- taera coarahaunta,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

¹⁰ Nii jana inae jelaiha cauha cuuruha nii cafitaan loreri asae nii niicha letoaurine jana jetaote, inae acaauru ajiniha nerautaaain niha nii rai letono cunaitenaane jana turuure.

Leinjiin autana calaohi ichatiha ohane caje Jesusone

¹¹ Nitohanihane baiha jetaote, aina nerelanacaauru, chaen arajiin sacuurera cachaauru, naonjoaihunri aina leinjiin nese Naain ineein curuajai nichae cue jetao Jesoso. ¹² Nii jana jetaote, inae turuhelalajeein cuujueeruha nii nese quene jana jetao, leinjiin ene autana calaohi- leinjiin acaacha calaohinein nena onaa conautiha jetao cuure. Nii jana jetaote, nii nese caje cuhacoain arajiin corihaniha cuure cachaauru.

¹³ Nii jana nii autana coaraa Jesusone jana, cairichaojoaain coaraane jaun jetaote: “Coa

chanaara,” naain jetao, ¹⁴ nii rijieeoritiin, nii onaa roha nichuuntaain, nii amaaunruhane jaa rori dadaane jaun jetao, ecu inacuhin coarajeeuruha nii baijiaain amaaurerane jana jetao:

“Enamanaa, nimichuhin nelauriaaura,” naa Jesusone jana jetao, ¹⁵ inae nimichuhin nelauriaain ere nii onaa. Nitohaneein nii neba rai nii onaa ichateein tiha Jesusone ¹⁶ coaraain jetaote, satiin acaneein nihane que suujua acateein cojoelatiin jetao:

“Jataain itolere amurijiriin nelateein, itolere ichana nainera *profetate* cana rene turuera,” naain jetao:

“Cana Coaunerate rai cacha nichaachene coroatajaniha uhera,” naaure jetao Cana Coaunera coroajeein, neebana nitohanai coaracuruhane jaun.

¹⁷ Nitohaneein coaraain jetaote, satiin Jodea batane sacuritaain jetao beeuruhane jaun, nii onaa ichatiha Jesusone coitucuuere.

Joaan Baotisita letonocuru
(Mt 11.2-19)

¹⁸ Nitohaneein onacaauru ichateein, naaonjoan Jesusone coaraain jetaote, Joaan rai biha cuure sacuureraauru. Nii caje coitucuhin jetaote, coroatajai sacuurera cotijiaain jetao: ¹⁹ “ ‘Iina esinae rauhijiriin canacaanuhacha cohajei turuha uheneninee. Aca neneeine canacaanu rai beeu, leecha cohacaanune coina,’ naain bajanichuche rene turuhincha,” naain jetao letoanajae Joaan Baotisita. ²⁰ Nii jaun cuhin, Jesoso rene turuhin:

“Joaan Baotisitae canacaanu letoae, ii esinae rauhijiriin nii canacaanuhacha cohajei turuha uhenenineeine bajaacanune coina. Aca neneeine leecha cohacaanune coina,” naauruha Jesoso rene turuhin Joaan letonocurune ²¹ rijieeoritiin jetaote, araai laurii cunai caaun cunaitenacaauru cachaauru rautaaain, arajii maosacuru nota teein, coitucuhuhi caaun cunaitenacaaurune maajeein rautaacoaane baiha jetao, nii coroatajai Joaan letonocuru rai jetao:

²² “Chajaain Joaan rai caa ena inaraacha coarai aina inaraacha aonai benichuche. Chaen, inae maosa neeuruhane caje notaauruha maosacuru. Bacosacuru netonaite inae nichaauraaain amuure. Cosibinacaauru netonoaite inae cosibi caje nerautaacoaure. Iricho saacuru netonaite, inae irichohin neeure. Nii jana onacaaurute jerichanejeein cacha neein jaberoconeein nichaauraaain neeure. Jana cairicheinejeein nenacaauru raite, jataain acaauru rausiaaerichaaain Cana Coaunerane beebeje. ²³ Nitohanihane jaunte, nerausiajeein neeurureein canu que jaacohane jianelanaala nenacaauru,” naain jetao, “Chajaain caritiin benichuche Joaan raicha,” naain jetao acaauru letoae Jesoso.

²⁴ Niritoha acaauru raine jaun, jelaiha cauha cuuruha nii Joaan letonocurune jana jetaote, nii Joaan que cachaauru rai ereereje jetao Jesoso. “Chatohanai coaraa curejetocoichelu nii cacha areroo cuhin. Leinjiin jiarana nujuan cujuanaacha rurujuaina coaraquichelu. ²⁵ Chatohanai coaraquichelu. Leinjiin cacha cajione caohacha que necoreeteein neina coaraquichelu. Nete nii cajione caohacha que necoreeteein nenacaauru, cocoinanacaihuru loreri asae neeuruhane coitucuhiche raotojoein. ²⁶ Chatohanai jian coaraquichelu. Leinjiin *profetana* coaraquichelu. Aiha jerihane, jataain *profetacuru* amurijiriin nena leinjiin *profetate* coaraquichelu.

²⁷ Nii Joaan que tejian, rai Calaohi nichaunne rai aitelu jetao:

‘Chajinihane quere beranu que leinjiin letoareeunni, turuhine jaanu rucuheraanu quera,’

naain belu Cana Coaunera, niicha laenaeratenojoi rai Quiricha inoaensi cuhane. ²⁸ Coatiha inoaenlu caje coaaneein, enanetojoein nihei chuni nii Joaan amurijiriin nei cacha. Nete laen ena turunaa Cana Coaunera Cojoanonaa, canuhacha tei que nena cacha, leechaauru fautaain nihane niha natiin jataain Joaan amurijiriin ne.

²⁹ Nete cachaauru relaa Joanne jana, satiin aonaraauru cachaauru, nii Joaan que acauhanau teein nebaotisaerateeurelu. Nii choae tacaaintechu, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaaurera netonai necha ansainein

neuruhane saijieein nebaotisaerateurelu, esinae rauhijiriin Cana Coauneraacha icharatenohi ichaa Joanne esenetaauruhane jaun. ³⁰ Jana fariseeocuru aina Cana Coaunera naitoonjoa que cacha relaureraauru, itolere amurijiriin Cana Coaunera coitucutoha nocoetocuruhane saijieein nebaotisaeratenaa jerecuruhilu, Cana Coaunera icharatenohi icharaneein aiha Joanne esenetana jerelanaala que jaolecooruhane jaun.

³¹ Nitohaneente itolere acaauru rai baaso ne. Nihei acaauru rai chabana caohacha.

³² Acaaurute nenaanaja cataaun nocoatijiana jaun auno toteeuruha acaauru amute canaanaihurune jana, raasanaa jerelanaala neein, niheichu berane ichacuruhane jana chanaaurene acaauru amute canaanaihuru. Nii rijiichuruha caa enene nenacaauru cachaauru. ³³ Nii rijiichuruhane jaunte, turuha Joann Baotisisita coaerai conaa inaelanaala, faan niha natiin quinaa inaelanaala, naaonjoaaine jana, 'Nechu aansainihane jaunte ai, nechu jataain coitucuhuhi siriha rai suujua cuhanene jaun,' naain que ereeichelu.

³⁴ Nii baiha canu- Cachaneein nejanohanaa nichaaunne turuhin, coaerai cohin, lenoneein, naaonjoaanune jaunte, 'Ahotiritiinjiene tabaain lenoneein ajetoriaaneun. Chaen jene nechu aansainein ichaonacaauru cachaauru belaaain, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaaurerane maajeein belaitoon,' naain ereeiche caque. ³⁵ Nete inae ecu tihane bana esinae rauhijiriin Cana Coauneraacha icharatenohi ichacaunne coitucuha cuurureein satiin cachaauru," nae jetao acaauru rai Jesuso.

Leinjiin fariseeoneein nena Simoon rene turuha Jesusone

³⁶ Leinjiin fariseeo jetaote, Jesuso cotijiae rai loreri asae turuhin lenoniha cuhane coina. Nitohaneein cotihacane jaun cuhin, inae loreri asae turuhin, lenonecuruhane coina rori ichoae nelauriaa Jesusone jana jetaote, ³⁷ turuha cue leinjiin ene cojoaeloroheri nii neseu ichaonaa. Nii ene jetaote, nii fariseeo loreri asae turuhin lenoniha cuha Jesusone inaoriin jetao, lecuruhin jataain coretiin nena ere ne jujui amaain turuhin jetao, ³⁸ chanaain Jesuso tijia rohan nelauriaain, rai nota baca que jetao rai tijia rujuae. Nitohaneein rujuaane baiha jetaote, rai couturiji que caruruhin jetao liosiin, ere ne jujui que rujuae.

³⁹ Nitohaneein ichaane coaraain jetaote: "Esinae rauhijiriin leinjiin *profetanihane* jana nihanete, caoneein tiha caa ene cojoaeloroerine jana, baaso nihane coitucure caa cachara," naain jetao suujua ereein coaraje nii Jesuso cotihara fariseeo.

⁴⁰ Nii jaun jetaote, nii fariseeo rai:

"Simoon, icheina erena jereeun aonaaine coina," naa Jesusone jana jetao:

"Saan. Aitoo caraine aonaera, cacha relaera," naa nii fariseeone jaun jetao:

⁴¹ "Leinjiin cacha jetaote, coroatajai cacha rai coriqui te, jelai amuritoheriin rai cainacuruhane coina niqui. Nitohaneein jetaote, leinjiin rai te saoqui fashaain. Jana leecha rai jetaote, te saoqui chooncaain. ⁴² Ne jetaote, coretena nainecurenihane jaun, nii coroatajai que rebeeonacaauru cachaauru cobaraelanaala acaauru que suujua acate nii coriqui erora. Tonaai jana nii que. Chariji jana nii coroatajaaihuri caje, jataain nii coriqui erora belaaain coare," naa Jesusone jana jetao:

⁴³ "Jerihane nii leecha amurijiriin rebeeona cachate jataain nii coriqui erora belaaain coaraera," naa nii Simoonne jaun jetao:

"Esinae rauhijiriinte aitohicha," nae jetao Jesuso.

⁴⁴ Niritiin jetaote, nii ene coarajeein, nii Simoon rai jetao:

"Caa ene coaraaunachuhinti. Coatiha jauriaanejeein ii loreri asae turuhanune jana, catiha culeecaunne coina carai acau tiheei. Nete laen caa ene, rai nota baca que catiha culejeein rai couturiji que caruruhin jacorae. ⁴⁵ Coatihachu turuhanune jana canu meri lioracaheei. Caa enete laen turuhin enohane caje coauneein canu tijia lioracaane jianene.

⁴⁶ Niheichu nii jujui niha natiin cacouturi ichoae tiheei. Jana caa enete laen catiha ichoae ere ne jujui chorohin que catiha rujuae. ⁴⁷ Nitohaniane jaunne ichei

aitoon. Arajii rai nosate inae que suujua acate, jataain canu esenetaain canu belaihane coaratihane caa ene ne jaun. Nete laen, nii leeochoaauru amurijiriin caohachaaain ichaoha nocoetonacaauru, rai nosa caje chabana nichoteeurenereein, chabana osaaocuruhane coitucuhin canu belaina jerecurenihane jaun,” naa nii fariseeo raine baiha jetao, ⁴⁸ nii ene rai:

“Inae itolere baaso ichajeein ichaohine caje ichoteratenojoinneeichera,” naa Jesusone jana aonajeein jetao:

⁴⁹ “Chaneeinna ne caa cacha, itolere baaso ichajeein niha caa enene jaan caje niha natiin ichoterateein nihane coina,” naauruha nii aina ecu cotihanohineei neein aonajeurerane coitucuhin jetao:

⁵⁰ “Quesenetaaine jaunte, ichoteratenojoinneei neeiche, baaso ichajeein neeine jaan caje. Raotojoein chenenajaun caunihuchera,” nae jetao Jesuso, nii ene rai.

8

Jesoso coroatajaneraauru enecuru

¹ Nitohaneein jetaote, itolereneein neseeuuru nainein, nenanajaaunru nainein amuhemujueein Cana Coanera cojoanona que ereerejeein amuhemuherejete Jesuso, lechoonca coroatajai rai afosotooru, ² chaen coitucuchuhi caje, joanreein cunai caje, naaonjoaihunri caje niicha rautauri enecuru tabaauru que corihaneraain. Niichuru aina jetaote cuelu, nii caaunsineein suujua cuhane coitucuchuhi sirihane jana nii Jesusohacha rautai “Maadala bene” naain niicha curuaateuri Mariha, ³ chaen Erodesi amihaneeo beraichanein nena Cosa comasai Joana, chaen Sosana, naaonjoaihunri aina leeochoaauru arajii enecuru jetao, acaauruhacha sirii que acaauru coroatajaneranein cuure.

Temule jaera parabola que erenaa (Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Nii jana jetaote, neseeuuru caje cuhacoaain Jesuso coaraa cuuruha arajii cachaaurune jaun, arajiin netaojiaauruhane jaun jetao acaauru rai: “Aonacuchene ena inara rai temule jaera parabola que erete coitucuhiche.

⁵ Leinjiin cacha, ucuhe riaaca cuhane jaun jetaote, bero cuhane naluha nii niicha riaajai nucuhene jaun shaacure cachaauru. Chaen tabaauru quihure tajaaelinaacuru. ⁶ Nii jana tabaauru ajeri choae nalunacaauru jetaote, omarohane sainejeein ohijiacoe. ⁷ Tabaauru oja neeonjoai jana nalunacaauru jetaote, omarohane jana amurijiriin omaroha ajaenane jaun ohacoae. ⁸ Jana tabaauru atane caohacha choae nalunacaauru jetaote, caohachaaain omarohane jaun, ele ucuhecuru caje ele fashai ucuheneeinchuru nefae,” naain jetaote, acaauru rai tonijiaain: “Caa caitoonjoan coitucunaa jeriquichene aonacuche,” nae jetao Jesuso.

Temule jaera parabola que acaauru relaa Jesusone bajaauruhane (Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Niritiin temule jaera que cachaauru relaa Jesusone jaun jetaote:

“Chatohanai quena nii temule jaera que cuaain cachaauru rai aitohi,” naain Jesuso caje bajaauruha aina nerelanacaaurune jaun jetaote:

¹⁰ “Inaraacha quete rai Cojoanona coitucuerate Cana Coanera. Nena laen, nii canu esenetana jeriheichuru cachaauru rai carijieein erenaa parabola que cuaain acaauru rai beeun, nabana coaracuruhane nihanatiin coitucuurenihane coina, niheichu aonacuruhane nihanatiin coitucuuruhane coataa.

Temule jaera parabola que cachaauru relaane biha Jesusone (Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ Nii temule ucuhe riaara que aitocooaunne jaan erenaa parabolate, Cana Coanera beratenojoi rijijieein ne.

¹² Jana nii bero cuhane nalunaa nucuhe que caitoonjoante, Cana Coaunera beratenojoin aonaain inae esenetaain neeuruhane jana, nabana nichoteeuruhane coataa acaauru coritaa uha moconajaerane jaun suujua elonaain nenacaauru cachaauru rijijie.

¹³ Jana nii ajeri choae nalunaa nucuhe que caitoonjoante, Cana Coaunera beratenojoin aonaain, corojeein esenetaain neeuruhane nihanatiin, carajaelanaala basiinjiincha esenetaaoriin, inae necairichanaa coaracuruhane que nererojoecaain jianeraauru rijijie.

¹⁴ Jana nii ajaena jana nalunaa nucuhe que caitoonjoante, tonoraain aonacuruhane nihanatiin, jeraen jianejeein cuaajeein, jataain niicha lateeicha que coacuhin, coriquiquiin raotojoein neeururichaaanne coacuhin, itolere bana niicha jereeicha ichajeein, jeriha Cana Coaunerane rijijieein cha chana jerelanaala nitajerai nenacaauru rijijie.

¹⁵ Jana nii atane caohacha choae nalunacaauru nucuhe que caitoonjoante, nii jataain jereein aonaain, nii beratiha Cana Coaunerane rijijieein naitoonjoan ichajeein, itolere bana tonoraain laraajiin janelanaala nenacaauru cachaauru rijijie,”

Cono que cacha relaa Jesusone

(Mr 4.21-25)

¹⁶ “Nihei chuni cono mocohin bujuaihu tera. Niheichu arana asae tenaa nainihei, nabana nocohenaanau turuuruha loreri asaae turunacaaurune coataa. Nitohaneein bujuaihu telanaalate ecuun te, conohanau loreri asaae enooruha turunacaaurune caina.

¹⁷ Nii rijijieeintechu, ena caa inara relaanune jaan coitucuelanaala nenacaauru, rijieeori bana coitucuurureein.

¹⁸ Aihane jaun, caohachaaain aonacuche. Nii rijijieeintechu ena canuhacha tei raera jelai amuritoheriin rareein inae ecu tihane bana. Jana nii canuhacha tei latelanaala nenaate cha colane nedaareein inae ecu tihane bana,” naain acaauru rai be Jesuso.

Rai neba aina Jesuso nejeraauru

(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹ Niritiin cachaauru rai ereerejiha Jesusone jana jetaote, rene turuha uure neba aina rai nejeraauru. Ne jetaote, rohan turunaa nainecurene, jataain arajiin ecu turuuruha cachaaaurune jaun. ²⁰ Nii jana ecu nenacaauru tabaauru jetaote,

“Taute aerene neeure ii nejeraauru, ii neba aina. Jataainte ii coana jerecure,” naain Jesuso rai beeuruhane jana jetaote,

²¹ “Aiha niqui. Nete Cana Coaunera beratenojoi esenetaain, rijijieein ichaohin, naintonjoa rijijieein ichara cachate, canu fojiara aina canu nejeraaurunera,” naain jetao tonoranajaen Jesuso.

Fichafichanaa aina cujuana suruaa Jesusone

(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Nii baiha jetaote: “Amauchete caa nemuri jerau cunichaachera,” naain jetao, aina nerelanacaauru aina leinjiin bote cuhane fauhin cuhin jetao, ²³ nemuri jera jaohajeeuruhane jana jetao, uhe cujuana tabai aina fichafichanaa. Nii jana, sinitoha Jesusone jana jetao, inae nemoha acaune jaun, caaun nalunaa jere nii cuurunaja bote.

²⁴ Nii jaun jetaote nesoone caun

“Cacha relaera, cacha relaera, inae nalurichaacheje,” naain Jesuso nocoauruhane jaun jetao, nimichuin cujuana aina fichafichanaa suruha Jesusone jaun jetao, tonajelanaala cuujeeure.

²⁵ Nitohaneein cujuana aina fichafichanaa suruaain jetaote, nii aina nerelanacaauru rai jetao,

“Chanuna cha esenetaeneeiche,” naa acaauru rai Jesusone jana jetao, nesoonetiin cojoelatiin jetao, “Chaneeina ne caa cacha, nere tonoraain nesuruha cujuana aina fichafichanaane caina,” naain jetao nejesinajeein ita caje bajaare.

Jerasa batane que nena coitucuchuhi siricha

(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶ Nirijieein cuujeein jetaote, tabiicha nemuri jera jaohin, najauriaa cuure Calileea jeraniha nena Jerasau batane que.

²⁷ Inaen ecu turuhin najauriaain, atane choae iniha cuha Jesusone jana jetaote, nii nese caje cuhin que taca cue suujue cuhane coitucuchuhi siricha cache. Nii cache jetaote, nii chaabana cajione jiaain, niheichu loreri asae nihanatiin ichoaelanaala atane bana ichoaecha ichoae.

²⁸ Aca jetaote, Jesoso coariin nacatiha auhaquiin semojaain tacaain jetao;

“Coa caniha nenaain carerojoecaara, acaihaniji nena Cana Coaunera Calaohi Jesoso,” nae jetao Jesoso rai, ²⁹ caje mituha, nii suujua cuhane neein aasaera coitucuchuhi coina aitoha Jesusone jaun.

Nitohaniane jaun jetaote, araai saain *cadena* que caohatiin biji aina tija ichohacuruhane nihanatiin, rai molohin cache nenajanihu amauruha nii coitucuhicurune, ecu nii cache areroo ne. ³⁰ Nitohanein rai irihane jana jetaote:

“Tona ichurujuata,” naain caje curuaa bajaa Jesusone jana jetao,

“Lejioon niha canu curuaara,” nae jetao nii cache, jataain arajiin suujua cuhane neeuruha coitucuhicurune jaun. ³¹ Nii arajiin suujua cuhane nenacaauru jetaote, usi jana acaauru letoaa Jesusone coataa jetao, ³²⁻³³ ichatane ucuunno que arajiin lenoniha neeuruha coosichurune jaun jetao, nii coosichuru suujueniha enooruhane coina Jesoso caje bajaare. Nii jaun jetaote, nii jereein caje bajaauruhane rijijieein jeriha Jesusone jaun jetao, nii cache caje mituhacoaain nii coosichuru suujueniha enooruhane jaun jetao, nemuri cuhane nichorohin acauhanau naluhin ohacoaare nii coosichuru.

³⁴ Nii coaraain jetaote, satiin jelai caje sorohin, nenaanajaauru, neseuru, naaonjoai-hunri nainein biha cuure nii coosi beraihurera cachaauru. ³⁵ Nitohanein beeuruhane jaun, cuhin coaraa cuuruha cachaaurune jana jetaote, Jesoso tija asae lauhaca coujurihu cache neein necoreteein nii suujua caje coitucuhichuru mitunaja cachane jaun jetao, coaraain coasichure nii cachaauru.

³⁶ Nii jana, nii cache caje mituuruha coitucuhichurune jana coaraauru jetaote, esinae rauhijiriin nii nerautaane rijijieein beure leeochoaauru cachaauru rai.

³⁷ Nitohanein coaraain jetaote, satiin nii Jerasa batane que nenacaauru cachaauru jetao, jelai caje amuha Jesusone jerecure, jataain coasichuruhane jaun.

Nii jaun jetaote, bote cuhane fauhin, jelai caje amuha Jesusone jana jetao, ³⁸ aina cunaa jere nii coitucuhichuru mitunaja cache. Ne jetaote, aina cuhane jerelanaala:

³⁹ “Jiaohine. Chajaaincha jelaiha chenenajaun cauhin, ii rautaain niha Cana Coauneraane beebejenihun,” nae jetao rai Jesoso.

Nii jaun jetaote, ecu nedaain, satiin nenaanajaauru nainein cuhecujueein jetao, rautaain niha Jesusone beebejein amuhemujuen nii cache.

Jairo cacunu. Chaen leinjiin ene Jesoso cajione dadaera

(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Nitohaniane baiha, jelaiha nemuri jerau cauha cuuruhane jana jetaote, jataain corojeein Jesoso raare, turuhane cohajeeuruhane jaun, satiin cachaaauru. ⁴¹ Nii jana jetaote, turuha uhe leinjiin cache- sinacoca curuaanaa neein nena Jaironein niicha curuaateuri. Nii cache jetaote, Jesoso tija asae neseoriaain jetao conujueein cotijiae, rai loreri asae turuha cuhane coina, ⁴² jataain ohane rai niha leinjiin rai cacunulechoonca coroata jaanacajine jaun.

Nii jaun cuha Jesusone jana jetaote, jataain arajiin sacuuruha cachaaurune jaun, sururucure cachaauru.

⁴³ Nii arajiin cunacaauru jana jetaote cue leinjiin ene- lechoonca coroata jaanacaain nirijieein ichana jaohajeein cunaiteein nena. Nii jetaote, jitariin niicha sirii coriqui jaohin nocoicharate niqui. Nejetaote, rautasihurene nii chuni coichaeraauru.

⁴⁴ Nii ene jetaote, Jesoso caaijie cuhin, rohan nichuuntaain rai cajione auha dadae. Nii Jesoso cajione auha dadaane rijieeoritiin jetaote, inae nesurue rai ichana.

⁴⁵ Nitohanein dadaane jana jetaote:

“Chatoon canu dadae,” naain bajaa Jesusone jana, satiin dadaauruhane suujuee-
ruhane jaun jetaote,

“Cacha relaera jataain araacha cachane jaunte, ii sururucure jerane,” naa rai Fe-
dorone jana jetaote:

⁴⁶ “Aihei bajiaa. Chunucohate jerihane canu dadae. Cacaje mituha cacha rautacaaunne
jaan cajene coitucuunra,” naain jetao bajae Jesuso.

⁴⁷ Niritoha Jesusone jaun, nesuujuenaa nainenihane jaun jetaote, rijijijianeein Jesuso
acatiha neseerohaain: “Naaonjoain cunaitichaaunne jaunne, nii caje nerautasiniha-
nune jaun, ii dadaunra. Nii ii dadaunne rijieeoritiine inae nerautaaun canu cunai
cajera,” naain satiin aonajera urichoo jitariin biha nii enene jana jetaote;

⁴⁸ “Aihachuhisi. Jataain ii rautaanune esenetaaine jaunte, ii cunai caje nerautaaicha
ene. Chajaain chaque tonajelanaala chenenajaun caunihunra,” nae jetao rai Jesuso.

⁴⁹ Nitohanein jaiti ereerejiha Jesusone jana jetaote, turuhin jetao:

“Coa nenacaaenein nii cacha relaera roeocaa. Inae oha ii cacunura,” naain jetao biha
uhe letoaaauruhane jaun leinjiin cacha, nii sinacoca curuaanaa Jairo rai.

⁵⁰ Niritoha nii cachane aonajeein jetaote,

“Coa tonajian. Raujiaaincha quesenetaaute nacoaauneein ichanamiin oo caje ii
cacunura,” nae jetao Jairo rai Jesuso.

⁵¹ Niritiin cuhin jetaote, nii Jairo loreri asaa turuhin, Fedoro, Saantiaao, Joaan, chaen,
nii ene fojiaraauru, naaonjoaihunriicha enoae jiniichaaain nii loreri asae. ⁵² Nitohanein
inae loreri asae enooruhane jana jetaote, jataain satiin coinaderaain nii ene coisichuruha
nii loreri asaa nenacaurune jaun:

“Coa chanaache. Coatihane ohane jaun aihei caa ranuna. Sinihane jaunte aicha,” naa
acaauru rai Jesusone jana jetaote, ⁵³ satiin esenetaelanaala coenacure- nii ecu neein
coarajeerera cachaauru, esinaen rauhijiriin oha nii ranunane coaracuruhane jaun.

⁵⁴ Nii jana jetaote, biji que nii ranuna onaa mucuhin tonijiaain jetao: “Ranuna,
chajaain nimichuura,” naa Jesusone rijieeoritiin nimichuhin jetao, ⁵⁵ nacoaauneein rau-
rononein oo caje ichanae nii ranuna. Nitohanein ichatein jetaote, corohateeuruhane
coina aite Jesuso. ⁵⁶ Nii jaun jetaote, jataain cojoelatooruha rai fojiaraaurune jana
jetao: “Jiaonriha caa catoanein ichatein nihanune beeiche chuni rainera,” naain jetao
suujuatenajaen Jesuso.

9

*Cana Coaunera Cojoanona biha cuuruhane coina aina nerelanacauru letoaa Jesusone
(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)*

¹ Jelai lechoonca coroatajai aina nerelanacauru taojiaain, acaauru aina neein co-
coainanajaain jetaote, letoanajae Jesuso, cacha suujua cuhane nenacauru itolere coitu-
cuhichuru sitaain, cunaitenacaurune maajeein rautauruhane coina. ² Nitohanein
jetaote, Cana Coaunera Cojoanona bein, cunaitenacaurune maajeein rautauruhane
coina acaauru letoae.

³ Nitohanein letohanajaain jetaote:

“Coa inara biji achune, inara atora, inara achano, inara coriqui, necoreeteichene
jaanu que inara cajione, naaonjoainuri amaain cuhache. ⁴ Chunijihun loreri asae
turuhichene ecu neeuche jelai caje amuhichene reentiaain. ⁵ Jana chunijihun nese
que turuhichene jana, inara ranaa jerelaanaala inara aohana jerecurenihane, jelai
caje amuuche. Inara tijia batane faofaohin riariaain ratiriinte, ‘Coaraain cau neein
nainacuche,’ naain ichaquichene coitucuurumiin caje,” naain jetao letoanajae Jesuso.

⁶ Nii jaun jetaote, nii letoanajaane rijijieein cuhin, neseuru nainein cuhecujuein
jetao, ichoteratenajaane jaa erenaa rauhi raotono beebejein jetao, cunaitenacaurune
maajeein rautaacoaure.

*Suujua auhacaa Erodesine
(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)*

⁷ Nitohaneein itolere ichaechajeein niha Jesusone coitucuhin jetaote, que suujua auhacaain nererojoeae Jorioocuru curuaanaa Erodesi. Tabaauru, “Joaan jete oo caje ichanaain ai,” naauruhane jana, ⁸ leeochoauru, “*Profeta* Irihasi jiete, oo caje ichanae,” naaure. Jana tabaauru jetaote, “Cana Coaunera Ere bera inoaensi tabaauru jete, oo caje ichanaain ai,” naaure.

⁹ Ne jetaote, niritocuruhane coitucuhin jetao: “Caraajenihanena nii Joaan uluno moloheratihanune jana moloorelura. Chaaquena jana, nii itolere ichaa beein ereeure,” nae jetao Erodesi.

Nii jaun jetaote, jataain Jesoso coana jere Erodesi.

Saoqui oharaancai cacha rai lenone tiha Jesusone

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Inae nii letoanajaa Jesusone caje turuhin, jitariin acaauruhacha ichai beeuruha nii cocoinaain niicha letoauri afosotoorune jana jetaote, jelai cachaauru caje acaauru amaain, leinjiin nese Betesaaidau amanajae niqii Jesoso. ¹¹ Nejetaote, inae cuhane coitucuriin, sacuhin, rene turuha cuuruha cachaaurune jana jetao, raotojoein acaauru raain, Cana Coaunera Cojoanonaa que acaauru rai ereerejeein, cunaitenacaaurune maajeein rautae.

¹² Nii jana inae sohane jaun jetaote, Jesoso rohan nichuuntaain:

“Chajaain caa cachaauru rai aitoote, taa ichuunucohaduru nenacaauru neseeuru cuhin, nesurunajaanu aina lenone ariha cuurumiincha. Coatiha nihei cau cacha caje lenone coreteein acaauru coroaatenaa jaanuta,” naauruha nii lechoonca coroatajai aina nerelanacaaurune jana jetaote:

¹³ “Niriimiin. Atiin inara, acaauru coroaateeuhe,” naa acaauru rai Jesusone jana jetaote:

“Saoquijieinchate neeje faan, chaen coroatajaain ate naajeeinchara. Coretiha cuhacaanune banaachate nena nainere lenone, satiin caa cachaauru raicha,” naaure jetao Jesoso rai, ¹⁴ itolereenein saoqui oharaancaain acaauru aina neeuruha cachaaurune jaun.

Ne jetaote aina nerelanacaauru rai jetao:

“Saoquichooncaa nanaain ita rohan tein acaauru lauriaauchera,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetao, ¹⁵ nii aitohane rijijieein, ita rohan tein acaauru lauriaacoaure nii aina nerelanacaauru.

¹⁶ Inae satiin nelauriaacoaauruhane jana jetaote, nii saoquii faan aina coroatajai ate mucuhin, coreniha dede coarajeein Cana Coaunera coroaecane baiha jetao, nii faan aina ate beeunebeeunein aina nerelanacaauru rai jetao te Jesoso, jitariin cachaauru rai chaluuruhane coina.

¹⁷ Nitohaneein jetaote, inaeneeuruhane jaun tiaaajoaain lenonecuruha satiin cachaaurune natiin jetao, lechoonca coroata omariin, omari nemoaure caute que.

Esinae rauhijiriin Mesihasi niha Jesusone biha Fedorone

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Nii baiha jetaote, jelai aina nerelanacaauru aina cuhin Cana Coaunera bajaane jaun jetao:

“Tonacuruha canu que cachaauru. Chanichaaunchata,” naain acaauru caje bajaa Jesusone jana jetaote:

¹⁹ “Tabaaurute, ‘Joaan Baotisita jete, oo caje ichanaain ai,’ naaurera. Jana tabaaurute, ‘Cana Coaunera Ere bera inoaensi Irihasite ai,’ naaure. Jana tabaaurute, ‘Cana Coaunera Ere bera inoaensi caje leinjiin jete, oo caje ichanaain ai,’ naaure,” naain beeuruhane jaun jetaote:

²⁰ “Tonaquiche jana inara canu que. Cha nichaun,” naain acaauru caje bajaane jana jetaote:

“Iite, Cana Coauneraacha letoai Mesihaseineicha,” naain jetao tonorae Fedoro.

Orichaaaine biha Jesusone

(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Ne jetaote, niritocuruha raine jana, nii acaneein nihane beeuruha chuni raine coataa, caohate Jesoso.

²² Niritiin jetaote: “Nii inaraacha cohajei Cachaneein nejanohanune cairichaeriinte, caque jaolecoha cuurureein Jorioocuru bichauhenaauru aina saseredotecuru curu-aanaacuru, chaen Cana Coaunera naitoonjoan que cacha relaureraauru, naaonjoainuri. Acaaurute catinaa cuurureein niqui, nena nichata janohane cuhane ichanaa cureeun-nicha,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

²³ Nii baiha jetaote, nii satiin ecu aina nenacaauru rai jetao:

“Chunucoha canuhacha relaineein canu ere tonoraeraneein nenea jerihane, itolere suujua letono ichana jerihane jianeein, coroso que canu teein canu cairichaururichaaaine rijijieein necairichanaa abaatain caitoonjoan tonoraain, jerichaaunne rijijieein neeine. ²⁴ Nitohanihane jaunte, cacoreniha nichao itajera, nichotiha cureein. Jana suujua letonohacha ichajeein, itolere bana rai caohachanuhacha coacuhin neite nitajereein. ²⁵ Chaaquena nelatere caa chauratane que neein, itolere rai nelateeicha que coacuhin rai nichao itajiha cachane. ²⁶ Chunucoha, canu que coejeein caitoonjoa quene maajeein coejera quene necojejereunni canuhetonai, canu- inaraacha cohajei Cachaneein nejanohanune, itolere ichana nainichaaunne coarateein, Canu Inaca necaohacha que necaohachain rai letonocuru anjeraauru aina turuha uhanune bana. ²⁷ Esinae rauhijiriin satiin cau nenacaauru tabaauru cachaauru oorurinaain, Cana Coaunera Cojoanona coaracuruhane reeintiaain,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Nejelauneein nerotoha Jesusone

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Nii cachaauru rai irihane baiha, fosa janoneein catiaain, ichtatane ucuuno que cuhin Cana Coaunera bajaa cuha Jesusone jana jetaote, corihaniha cuure Fedoro, Saantiaao, Joaan, naaonjoaihuri. ²⁹ Inae ecu turuhin Cana Coaunera bajaane jana, ecu neein coarajeeuruhane jana jetaote, itolereneein nejelauneein nerotoha nomerine jana jetao, rai cajione netonai jataain somajaain jiquihaquiiin nerotohane jana, ³⁰ ecu aina ococohin aina ereeure coroatajai cachaauru Moisesa, Irihasi, naaonjoainuri. ³¹ Nitohanein jetaote, jataain cono caohacha que conaeraain neein jetao, Jerosaleeun cairichanojooinein oha curichain Jesusone que jetao ereeure.

³² Nii jana jataain siniitooruhane sainejeein jetaote, nirijieein ichaojoein jetao, cono caohacha cataaun neein coroatajai cacha aina iriha Jesusone jana, coaraje rai corihacuru aina Fedoro.

³³ Inae Jesoso rohan neeuru caje amuuruha nii coroatajai cachaaurune jana jetaote:

“Cacha relaera, jataainte caohate cau nihacachene. Coanete nichatajaain lohanari jaacache, leinjiin ii rai, leinjiin Moisesa rai, leinjiin Irihasi rai, naaonjoaain,” nae jetao Fedoro. “Naaonjoaane coinete catohanein coarate Cana Coaunera,” naain coitucuenihane jaun nirate Fedoro.

³⁴ Niritiin ererejihane jana, acaauru conaacotaa dede sacarine jana jetaote, jataain nesoonetooruhane jana jetao, ³⁵ nii dede sacari jana toniin jetao: “Caate jataain jereein canuhacha cocoinaain quiicha letoai Canu Calaohinera. Nere tonoraain neuchera,” naain jetao toni erena.

³⁶ Niritiin toniha erenaane aonajeeuruhane baiha, Jesoso coaracuruhane jana jetaote, inae jelai ecu ne. Ne jetaote, nii bana nii chuni rai nitohaniha Jesusone belanaala inauheneecha suujua cuhane coarajeein nii chuni rai beeurene.

Coitucuchuhi siricha leinjiin canaanai rautaa Jesusone

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Nii chojanoo nii ichtatane ucuuno neeuru caje jelaiha fauha cuuruhane jana jetaote, Jesoso que taca cuure arajiin cachaauru. ³⁸ Nii arajiin que taca cunacaauru cachaauru jana toniin jetaote:

“Cacha relaera, atiin nohane caa acaihanijin quiicha sirii canu calaohi coaraau.

³⁹ Suujua cuhane coitucuchuhi sirihane jaunte, baasoneein tihane, auhaquiiin tocojoaain

tacaane, nujuaae caje lajane mitae. Jataainte, baasoneein jaberoco teein jianena jerene. ⁴⁰Nii jaauune niqii ii aina nerelanacaauru rai aitoon, caje nii coitucuchuhi sitaauruhane coina. Nete ichana nainesihurene,” naa tonijiaain ehequuin, nii leinjiin cachane jaun jetaote:

⁴¹“Jataainachura cha esenetaeneeichete nitaje rai nenacaauru cachauru. Inaonjoan saneeina inara aina neein inara abaantareeun. Chajaain cajiha nii ii calaohi uhaaura,” naa Jesusone jaun, ⁴² rohan nichuuntaa nii cunaitenaa canaanaine jana jetaote, atane ichoae tacaain siheite nii suujua cuhane nenea coitucuchuhi.

Nii jaun jetaote, nii suujua cuhane nenea coitucuchuhi suruaain jetao, nii canaanai rautaain, rai inaca rai te Jesuso. ⁴³ Satiin nii coaraain jetaote, itolere que nelateein, itolere ichana nainiha Cana Coaunerane coaraain cojoelatoore.

Orichaainne biha coroata saain Jesusone
(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Nitohaneein cojoaelanaacojoai ichaain, acaauru notaaca Jesusone cojoelatooruha satiin cachaurune tonohanau jetaote:

⁴⁴ “Caohachaaain caa inara rai aitocooaunne aonacuche. Coa baitichache. Canu acaihaniji inaraacha cohajei Cachaneein nejanohanaa nichaauune, cocoainacaihuru bijihu tenojoiniha cureeunicha,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesuso.

⁴⁵ Ne jetaote, acaauru que coitucuerateniha Cana Coaunerane jaun, nii acaauru rai aitohane coitucuurenihane sainejeein, acaauru rai biha Jesusone coina caje bajanaa nainecurene, bajaauruhane que nocoatocuruhane jaun.

Chariji jataain nelateineein ne
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Nii jana jetaote: “Charijina, caa cana jana, jataain leeochoauru amurijiriin nelatineein nere,” naauruha nejesinajeein ita rai aina nerelanacaaurune ⁴⁷ aonajeein jetao, leinjiin canaanai mucuhin rohan teein jetao:

⁴⁸ “Canu coreniha, caa canaanai raerate, canu raane rijijieein aicheein. Jerichanejeein canu raain neitechu, caletoaera Ofa raa aicheein. Nitohanihane jaun, cau inara jana nelatihei rijijieein inaraacha coaraite, jataain nelatineein ne,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

Canaacha ichai icharate, cana lauri rijijieein nenacaauru ne.
(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Nii jana jetaote: “Cacha relaera, ii letononeein nenea rijijieein coitucuchuhi que suujuequuin nenacaauru rautaain niha leinjiinne janane eruhin nii caohatihacaanu, cana aina nenaaneein ainhane jaun,” naa Joanne jaun jetaote:

⁵⁰ “Jiaonriha nitohanai ichara caohateein neeichene. Canaacha ichai ichaain nenaate cana lauri rijijieein nenacaauru ne,” nae jetao rai Jesuso.

Joan aina Saantiaaocha ichana jerei caohatiha Jesusone

⁵¹ Inae jelaiha dedeu cuhane catainajeein jetaote, Jerosaleeun necairichanaa coaraane rai nihane saijieein, atiin nelararajiaain, nii Jerosaleeun turuhane coina ucuae cue Jesuso. ⁵² Nitohaneein cuhin jetaote, najiniha nere beraanuuru letoaelu, turuhane jaanu ariha cuuruha leinjiin nese Samariaune coina. ⁵³ Ne jetaote, ecu ranaa jerecurenelu Samaria cocoaichacuru, rauhijiriin Jerosaleeun cuhane coitucuuruha raotojoeinne jaun.

⁵⁴ Nitohaneein, acaauru ranaa jerecurenihane jaun jetaote:

“Curuaanaa, jereune acaauru ichoae usi letoaacaanute, satiin mocohin nitajeeuruhine,” naaure jetao Joan aina Saantiaao. ⁵⁵ Ne jetaote, acaauru rene nauriteriin jetao:

“Caohachai nitohanai ichaain nihacachene,” naain jetao, acaauru cotaicha rijitiin caohate Jesuso.

⁵⁶ Niritohane baiha jetaote, leecha neseu jetao cuure.

Jesoso aina cunaa jerecuruha cachaurune
(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Inae bero cuhane cuujeeuruhane jana jetaote:

“Curuaanaa, cuhine jaaun niha natiine, itolere bana ii aina nenea jereeunra,” naa Jesoso rai leinjiin cachane jana jetaote:

⁵⁸ “Aonaaun, arolarihuru niha natiinte, sininajaanu siriin naaonjoaurera. Jerichanejeeintechu, sininajaanu siriin ne tajaecurura. Nii jana canu inaraacha cohajei- Cachaneen nejanohanune, coatiha nihei chunijihun neloraain nesurucuaaunne jaanuta,” nae jetao rai Jesoso.

⁵⁹ Niritiin jetaote, leeocho rai:

“Chajaau canihara,” naa Jesusone jana jetao:

“Curuaanaa, jauriaanejeein canu cohacune, oha canu inacane reentihain aina nenicha,” naane jana jetaote:

⁶⁰ “Niriimiin, caa chabana nitajenaachara quiicha tei ichaonaa ranaa jeriheichuru, ecu nejesinajeein ita coaracurumiincha. Ii caniha uute, Cana Coanera Cojoanonaa beebjeeicha,” naa Jesusone jana jetaote, ⁶¹ leeocho netonai:

“Curuaanaa, ii ainane unaa jereeun canuhetonai. Jauriaanejeein canu cohacune, canu nenajaun nenacaauru rai necoenicha,” naane jana jetao:

⁶² “Nete, Cana Coanera Cojoanonaa que nenea jeriha cachane, itolere bana niicha ichana jerei jianihane caohachae,” nae jetao Jesoso.

10

Caainsi choonca coroatajai Jesoso letonocuru

¹ Nitohanihane baiha jetaote, caaunsi choonca coroatajaain jetao aina nerelacaauru janijiin jetao, coroatajaanana coroatajaananaain najiniha letoanajae Cana Curuaanaa Jesocurisito, nii turuha curichainne jaaun neseuru naineein cuuruhane coina.

² Nitohaneen letoanajaain jetaote: “Esinae rauhijiriin arajiinte neeure Cana Coanera coitucunaa jereraauru cachaurura. Nete jataain coroatajaecure acauru relaeranu-urura. Aihane jaun Cana Coanera bajauchete neine acauru relaeranu-urura. ³ Nii nitohanihane jaunne ena inara letoaanra. Nete jataain alalacaraan nii curiquicheein, taebiaen mululune jana situha cuha irine rijijieein curiquicheeinne jaunra. ⁴ Jiaonriha inara coriqui, inara atora, inara safato, naaonjoaihunri amain cuhichenera. Coa chunijun inacuhin, chuni rai caeneenejeein ereein cuhache. ⁵ Chaen chunijun loreri asae turuhichene, ‘Raotojoein neeuche saain caa loreri asae neinequichenera,’ naauche inara turuneeicha. ⁶ Nii jana nii loreri asae niha caohachain nenea jereraaurunete nerausi-aejeein neeureeincha. Jana caohachain raotojoein nenea jerecurenihane, coatiha nerausiaecururiaainta. ⁷ Chaen chunijun nese que turuhichene, leinjiin loreri asaecha neein, lenonecuruhane jaan que lenoneein, acau cohin, naaonjoaanchera. Niha rauhi, coreteraauruha amihanenacaaurune jaanura. Jiaonriha lorerichuru naineein cajihaneen amuhemuhequichenera. ⁸ Chaen chunijun nese que turuhichene jaaun, caohachain inara raain inara coroteeuruhane jaan que lenonecuchera. ⁹ Chaen ecu neeuruha cunaitenacaaurune, acauru rautain, ‘Inaen ichuunnijihana, inara caje Cana Coanera Cojoanonaara,’ naain acauru rai beechera. ¹⁰ Leinjiin neseu turuhichene jana, ecu inara coana jerecurenihane: ¹¹ ‘Cau inara neseu turuhacaanune jana canacaanu tijia que nitirichana utoonena riariaain ratirihacaanu, ‘Coaraain cau neein nainacu,’ naain ichacaunne que nainacuichene coina. Nete laen, inae ichuunnejeeoriha inara caje Cana Coanera Cojoanonaane saijieein que jaolecohichene coitucuhichene caohachaaera,’ naain acauru rai beein, jelai caje amuuchera. ¹² Nii inara coiinteraauru cachaurute, neecha aansaineein ichaonacaauru Sodoma cocoaichacuru amurijiriin jataain caseteco tabai coaraa cuurureeincha,” naain nii rai niicha letoanojoi-nunri rai be Jesoso.

Erenaa tonoraaichuru cachaauru
(Mt 11.20-24)

¹³ Niritiin jetaote: “Cairichaaajoaache, Corasiin, Betesaaida, naaonjoaain nese co-coaichacuru, jataain necairichanaa coariquicheeinne jaun. Bana inara rai cojoe-lanaacojoai ichacaunne rijijieein, Tiro, Sidoon, naaonjoaihun cana lauri Isaraelitanelanaala ichaonacaauru rai cojoelanaacojoai ichacaunne jana niha nete, acaauru ichoaichaniha inae Cana Coanera que suujua acatecuruhane coarateein, baaso ichajeein ichaauruhane jianeein neeuruhane coujunacane que inaderaain costaro siri caje nena cajiione jiaain, ajane que nerujuaain neeurure.

¹⁴ Nitohaneeichene jaunte, inae nii cojoanonaa que turuhane bana, Tiro, Sidoon, naaonjoaihun cana lauri Isaraelitanelanaala ichaonacaauru amurijiriin, caseteco tabai coaraa curiquicheein. ¹⁵ Jana inara Caferenaon cocoaichaneeinchene, inacojoein dedeeu cuha nocoetona jereein coaauquiche. Inarate, usi tabai cataaun jaonojoneein nitajija curiquicheein,” naain bihane baiha jetaote:

¹⁶ “Nitohanihane jaun, caohachaaain inara raerate, jerichanejeein caohachaaain canu netonoai raa aicheein. Jana, inara que jaolequiin, inara ranaa jeriheichurute, jerichanejeein canu que jaolequiin canu ranaa jerenihane jaun aihurureein. Nii rijijieein techu, canu que jaolequiin, canu ranaa jeriheichuru, jerichanejeein caletoaera Cana Coanera que jaolecoha aihurureein,” nae rai nii letonocuru rai Jesoso.

Jelaiha cauha cuuruha caaunsi choonca coroatajai nii niicha letoanojoinunrine

¹⁷ Nitohaneein letoanajaane jaun cuhin jetaote, caje jelaiha rachoojoein turuhin jetao:

“Curuaanaa, ii letononeein nihacaanune jaunte irihacaanune, coitucuhichuru nihanatiin canacaanu ere tonoraaain neeure,” naauruha nii caaunsi choonca coroatajai letonocurune jana jetaote:

¹⁸ “Aihachuhisi. Jiacane amuneein dede caje naluha uha Moconajaerane janane coarajeeun. ¹⁹ Canune, nitohaneein itolere que nelateein laraajiin cuhin, acanocuru, canaauru, naaonjoaihunri ichoae situhin, itolere coitucuhichuru amuritohiche, nii necairichanaa coaraelaanaalane coina inara letoaaun. ²⁰ Nete, nii nitohaneein inara ere tonoraaain neeuruha coitucuhichurune nihanatiin que rachoojoein nena naineneeiche. Inae laenanohineein niha Cana Coanera Quiricha cuhane dedeeu inara curuaacuruneecha quete laen nainequiche rachoojoeichenera,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Rachoojiha Jesusone
(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Nitohaneein turuhin itolere ichacuruhane beeuruha nii rai letonocurune jaun jetaote, rachoojoein Cana Coanera Suujue que suujuequiin jetao:

“Ii, dede, chauratane, naaonjoaain Coanera neein, itolere Curuaanaa neein neeine coroaecaaunra Ofa. Iite, nii itolere coitucutoha nocoetonacaauru que coitucuerate-lanaala, nii cha que nelatihei rijijieein nenacaauru que nii coitucueraelanaala nena coitucuerateeicha. Aihara Ofa. Nitohaneein jereine jaunte ichaaicha,” naa Cana Coanera raine baiha jetao:

²² “Ofate caque itolere coitucuerateein ne, coitucuhin nihanune coina. Nihei chuni canu coitucunaa nainera, cacoitucuerateniha Ofane. Nii rijijieeinchu canu, rai Calaohineein, que coitucueratenihanune, nihei chuni Ofa coitucuera. Canu, rai Calaohineein coitucueratena jerichaunne jaanruhachate Ofa coitucuurureein,” nae jetao rachoojoein Jesoso.

²³ Nii baiha jetaote, jelai teein aina nerelanacaauru rai jetao: “Nerausiajeeinte neeiche, caa ena inaraacha coarai coaraain neeichene jaun. ²⁴ Arajii profetacuru, chaen reycuru, naaonjoaihunru inoasihurute niqui, caa ena inaraacha coarai coana jereein, caa inaraacha aonai aohana jerecurelu. Nete, nii coaraain, aonaain, naaonjaaunrenelu,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Samaria cocoaicha que parabola que cuaain, leinjiin cacha relaera relaa Jesusone

²⁵ Niritoha Jesusone jana jetaote, rene turuhin jetao, “Tohanrihanicha,” naain nechu jataain coujuha jetao:

“Cacha relaera, cha ichareeun chariji bana nitajenaachara ichaonaa que ichaonaa nainichaaunne coina,” naa rai leinjiin Moisesa naitoonjoan rauhi que cacha relaerane jaun jetao:

²⁶ “Tonaainjia laenanohineein ne Moisesa aitoonjoan rauhi cuhane ereretaain coaraaine jana,” naa rai Jesusone jaun jetaote:

²⁷ “Jataain ishujua, ii suujue, ii coichana, naaonjoain aina cutaain, ii Curuaanaa ii Coaunera que ii suujua acateein, aca jerihane rijijieein coitucuhin naitoonjoan ichaain neeu. Chaen ijiabereeo belaaain coaraain neeine rijijieein, chamute cacha belaaain neeu,’ naainte ne nii rauhi cuhane,” naain jetao tonorae nii Moisesa naitoonjoan rauhi que cacha relaera.

²⁸ Nii jaun jetaote:

“Jataain caohatiinte aitohi. Nitohaneein neeinete, ichaonaa chariji bana nitajenaachara que niha curiquincha,” nae jetao rai Jesuso.

²⁹ Nii jaun jetaote, jaiti jitaain nii niicha coitucunaa jerei beniha raine que nainaa Jesusone coina jetao:

“Charijina camute cacha neein belaaain ichaoreeun,” naa Jesuso raine jana jetao:

³⁰ “Aonaan. Coaraaunachuhinti, leinjiin cacha jetao, Jerosaleen caje Jericoo cuhane jana, bero cuhane eruhin, enuha que faofoaain sohin- rai cajione ruluhin- jitariin niicha siriine maajeein ruluhin- ateinanee lalajeein ratiriin amuuruha necha aansaineein ichaonacaauru cachaaurune.

³¹ Nii jana jetao, nii jeelai bero cuhane cuujiha leinjiin Isaraelitanichaachene lauri caje nena saseredotene jana, najiniha niha nii cachane coariin, comarohin rauhijiriicha situhin amue. ³² Nii jana jetao coaiten caaijie cuujiha, leeocho Isaraelitanichaachene lauri caje nena Lebitane jaun, acaantonai coariin, inauheneeicha coarajeein comarohin rauhijiriicha situhin amue. ³³ Nii jana jetao, acaauru caaijie cuujiha leinjiin cana lauri Isaraelitanelanaala nena inara jaole Samaria cocoaichane jaun jetao, coariin, cairichaojoaain coaraane jaun jetao, ³⁴ rene nichuuntaain erene aina bino caje ichanohineein nena coi que culejeein jetao, nii nocoasaja coichaain, cajione que conajaain jetao rai cabario ichoae lauriaain, coreteein turunaanaja leinjiin loreri asaee amaain ecu tein jetao berai.

³⁵ Nii cojoanoon jetaote, rai coriqui rocohin jetao nii nenaanaja erora corete jetao nii Samaria cocoaicha. Nitohaneein coreteein jetaote, ‘Atiin canu rai caa cacha beraain coichaa. Caa cacha coreniha ii coriqui jaohinene ii rai cainareeunni caaujiataain,’ nae jetao nii cacha, nii nenaanaja erora rai.

³⁶ Nitohanihane jaun, chariji jana nii nichatajaihuri caje nii necha aansaineein ichaonacaauru cachaauru sonojoi cacha belaaain coarae, rai jaberoco belaihane rijijieein,” naa Jesusone jana jetaote:

³⁷ “Nii cairichaojoaain coaraain belaaain coichaera,” naa nii Moisesa aitoonjoan que cacha relaerane jaun jetaote:

“Inae laen coitucuhi. Nitohaneein iitonai ichaa,” nae jetao, rai Jesuso.

Mariha aina Marata loreri asaee turuha Jesusone

³⁸ Nii baiha jetaote, jelai caje amuhin leinjiin neseu turuhane jana jetao, rai loreri asaee rae leinjiin ene Marata. ³⁹ Nii Marata nejera Mariha jetaote, ecu turuhin ereerejiha Jesusone jaun jetao aonaane coina rai tijia asaee nelauriariin lauheque. ⁴⁰ Nii jana jetaote jelai niicha ichanenu aina ratiriin aihane jaun jetao, Jesuso rohan nichuuntaain jetao:

“Curuaanaa, tana itolereneein camijianeon aina jelai caratiriin aiha caa canejerane coaraainete rai aiteneei canu coroatajaniha uhane coina.” naa Maratane jaun jetaote:

⁴¹ “Marata, aonaan. Jataain niha iicha ichanenune jaunna jataaain nererojoecaai.

⁴² Nete jataain leinjiincha ne cacha rai jataain nelatei. Caa Marihate nii jataain cacha

rai nelateein nei janijiin rae. Nii jaun nerinaain chuni caje ruluera,” naain jetao tonorae Jesoso.

11

Cana Coaunera bajanaa que aina nerelanacaauru relaa Jesusone

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹Jelai cuhin Cana Coaunera bajaa cuha Jesusone jana jetaote, inae nainaane jana jetao: “Curuaanaa, aina nerelanacaauru relaalu Joanne rijijieein canacaanu relaau Cana Coaunera bajanaa quera,” naauruha aina nerelanacaaurune jana jetaote: ²“Saan ai. Cana Coaunera bajaachene:

‘Cana Coaunera,
ii acaihaniji Cana Coauneraneein
neeine coitucuhin neeurumiin satiin cachaauru.
Nihei chuni ii baiha ii rijijieein nei.
Dedeu iicha jerei ichacuruhane rijijieein,
cau chauratane que netonai
ichacurumiin satiin chauratane que nenacaauru.

³Canacaanu rai lenone teeute
canacaanu rai lanaeneeine lenone.

⁴Baaso ichaechajeein
nihacaanune nihanatiin
canacaanu que ii suujua acateeu,
canacaanu rai baaso ichaain
nenacaauru que
canacaanu suujua acateein nihacaanune rijijieein.
Jiaonriha osa que nesaruhin nihacaanune
nainatejeein neeine,’
naain Cana Coaunera bajaauche bajaachenera,” naain jetao acaauru relae Jesoso.

⁵Niritiin jetaote:

“Coaracuchenachuhinti inara tabaauru niha rai belaichane jana, janotiin dede cataaun rai loreri asae turuhin: ‘Quiicha belai, taa niha ii lenone cautene. ⁶Ena canu loreri asae turuha jataain quiicha belaine jaunne, que coroaatihanune coina aitoon, neniha rai canuhacha teeninune jaun. Ii raine jeelai que corereeeunni,’ naane janate nainere: ⁷‘Coa carerojoecaa. Inae canu bereecuru aina nesurucuaaunne jaun nimichuhin tenaa nainihaaun,’ naainte nesurunajaun neein tonorana nainere nii belaiha. ⁸Netechu nimichuhin tenaa jerenihane saijieein conujiha nii belaichane, atiin nimichuhin jitariin niicha latei tenaa nainere. ⁹Nii rijijieeinte Cana Coaunera caje cha lateein bajaachene, inara rai inaraacha latei tereein. Cha lateein ariin bajaera raite, cha teein ne Cana Coaunera. ¹⁰Satiin cha lateein ariin bajaerate, niicha latei eruhin ne. Nitohaneeinte rohan nichuutaain cha bajaa cachane, rai cha teein naaonjoareein Cana Coaunera,” naain jetaote,

¹¹“Coaracuchenachuhinti inara, inara caje ate bajaain niha inara calaohine jana, inara, inacaneein rai acano teriquiche. ¹²Ainhane inara caje taje bajaane jana rai canau teriquiche.

¹³Coaracuchenachuhinti inara baasoneein ichaohichene natiin, caohacha nejesina teein neeiche inara bereecuru raine. Nii amurijiriin techu lateein caje bajaain neeichene, rai Suujue que suujuequiin neeichene coina, nii bajaera rai Suujue teein nereein dedeeu nena Cana Inaca Cana Coaunera,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Moconajaera ichanohineein niicha ichai ichaa Jesoso beeuruhane

(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴Nii baiha jetaote, suujua cuhane coitucuhuhi sirihane jaun, caaun eresilanaala niha leinjiin cachane jana jetao, caje sitaain rautae Jesoso. Inae caje mituhin amuha nii moconajaera letono coitucuchuhine jana, inae iriha nii eresilanaala nena cachane

coaraain jetaote, jataain cojoaelatoore nii ecu neein coarajeeurera cachaauru. ¹⁵ Ne jetaote tabaauru: “Coitucuhichuru curuaanaa Beelseboote caa cache rai catohanai ichaane jaan tihane jaun, caa catohanai ichaera,” naaure jetao Jesoso coarajeein.

¹⁶ Jana tabaauru jetaote, esinae rauhijiriin aina niha Cana Coaunerane coaracuruhane coina nechu cojuha jetao, cojoelanaacojoai ichaane coina caje bajaure. ¹⁷ Ne jetaote, nechu cojuha aitocuruhane coitucuha raotojoeine jaun jetao:

“Inarate caa coitucuhuhi ichanohineein cunaitenaa cache rautaanune jaun, Moconajaera letononiha canu beeiche. Nete inara coitucuhichene rijjijeein, satiin caa atane que nenacaauru ita que nejerateein neein ita sooruhanete, jiniiquiin ita ichao itajeeurureein. ¹⁸ Nii rijjijeein techu, nii coaauquichene rijjijeein, nejesinajeein ita que nejerateein neeuruha rai letonocuru ainane, ita ichao itajeeurureein Moconajaera aina rai letonocuru. Nitohanihane jiniiquiin nii cha que nelateein neeururihei. ‘Nii coitucuhichuru curuaanaa Beelseboo caletoaane aina, coitucuhuhi ichanohineein cunaitenaa caa cache rautaa,’ canu beeichene jaunne caa inara rai aitoon.

¹⁹⁻²⁰ Inara tabaauru, chunocoha cache suujua caje coitucuhuhi sitanaa jerecuhane, ‘Cana Coauneraacha ichaneni ichaeraniha’ beriquiche. Jana laen canu, cache suujua caje coitucuhuhi rochanune jaunte, ‘Moconajaeraacha ichai ichaeraniha’ canu beeiche. ‘Nete laen, Moconajaera letono coitucuhuhi rochanu cajene jaun, canu, Cana Coauneraacha ichai ichaeraneein, Moconajaeraacha ichai itajeraneein nihanune coaraquichene saijieein aitocoiche.

²¹ Nii rijjijeein techu, jataain laraajiin nenea cache, rai biji achune aina rai loreri beraihane, satiin rai loreri asaae nenacaauru rai rucuhele rulunaa nainene caje chuni. ²² Nete laen, jataain amurijiriin jataain laraajiin nenea, turuhin caje nii rai rucuhele niicha berai ruluha uhane, enaacha caje nii biji achune ruluhin jitariin raine que nii rai rucuheleuru rulureein,’ naain jetao Moconajaera amurijiriin laraajiin itolere ichana nainihane,” be Jesoso.

²³ Niritiin jetaote: “Nitohanihane jaun canuhacha ichai rautaelanaala coarate, canu que nejeratenaa neein nihane jaun ai. Jana canu aina Cana Coaunera rai cachaauru ranaa jeriheite, moconajaera aina nitajeeuruha cachaaurune jerihane jaun ai,” nae jetao Jesoso

Jelaiha mitunaja rene cauha moconajaera letono coitucuhuhine

(Mt 12.43-45)

²⁴ Niritiin jetaote: “Nitohaneein leinjiin cache caje mituhin amuha coitucuhuhinete, enohane jaanu ariirijie cajianein joareein amuhemujueein. Nii jana erusinihanete, ‘Jelaiha taolu mituhanune jaa rene cauha cuhanunete caohachae,’ nae. ²⁵ Niritiin nii mituhalune jaa cache suujua cuhane turuhane, aiha leinjiin loreri coneraelanaala caohatiin lojainojoinein rucuhenojoineine rijjijeein nii cache suujua eruhane, ²⁶ nacoaaunein jelaiha cauhin, caaunsinein amurijiriin jataain baasonein nenacaauru coitucuhuhicuru cotijiaain amaain, nii cache suujua cuhane enohin ichaauruha nii coitucuhuhichurune, jauriaanejeein aihalune amuritoheriin jataain baasonein ichoae nii cache,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Esinae rauhijiriin rausiaenjoinein niha cachane jaan esine

²⁷ Niritiin jaiti acaauru rai ereerejiha Jesusone jana jetaote, nii cachaauru jana toniin jetao:

“Nerausiaaeca ene ii janoaain efojjaralura,” naa rai leinjiin ene ehequine jaun jetaote:

²⁸ “Aiha chuhisi niqui. Nete Cana Coaunera aitoonjoan aonaain tonoraain nenacaauru nii amuritoheriin nerausiaaecure,” naain jetao tonorae Jesoso.

Cojoelanaacojoai bajaauruha necha aansai cachaaurune

(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

²⁹ Nitohaneein netaojajeein, jataain arajiin tururuha curuhacaain cachaaurune jaun jetaote, acaauru rai: “Caa Moconajaera cojoanona que nenacaauru cachaaurute,

jataain necha aansaineen ichaoruhane jaun, acauru rai cojoelanaacojoai ichacaaunne jerecure.

Nete Isaraelita neeurenihane saijieein, dede caje cojoelanaacojoai coaracuruhane latelanaala, acauru rai Cana Coauneraacha beratei biha Jonasin jana esenetaaurelu Ninibe cocoaichacuru. ³⁰ Nii rijjijieeinne canuhetonai inaraacha cohajei Cachaneen nejanohanaa nichaaunne, caa enene cojoanona que ichaonacaauru cachaauru rai Cana Coauneracha ichaneni beraneein neun.

³¹ Nitohanihane jaunte, inae satiin cachaauru ichao coitucuhin rucuheca Cana Coaunerane Cojoanona que turuhane bana, nimichureein Egipto bujuau nena atane curuaanaa enenein nena reina, caa enene neiniquichene coulurujiane coina. Acate coriaji atane caje uhin turuelu, niicha coitucui biha Salomoonne jana aonaane coina. Nitohanihalu natiinte, Salomoon amurijiriin neinichaaunne saijieein, canu ere aohana jereneeiche. ³² Nii rijjijieein techu, inae enene cojoanona que ichaonacaauru cachaauru ichao coitucuhin rucuheca Cana Coaunerane jaan Cojoanona que turuhane bana, inara colurujueeuruhane coina nimichua cuurureein Ninibe cocoaichacuru. Aiha nii Ninibe cocoaichacuru, inae caseteco coaracuruhane rai neuru jana acauru rai Jonasi que beratiha Cana Coaunerane jana, cojoaelanaacojoai coaracuruhane latelanaala esenetaain nichao coreeuruhane jaun. Nete laen, Jonasi amurijiriin nei nichaaunne sainejeein canu esenetaeneeiche,” nae jetao acauru rai Jesoso.

Cacha cono niha cacha notane
(Mt 5.15; 6.22-23)

³³ Niritoha acauru raine baiha jetaote: “Charijieein teeinti, nene chuni cono mocohin bujuaihu tera. Niheichu rori asae nii cono telanaala ecuun nii cono mocohin te, satiin nii loreri asae turunacaauru conohanau neeuruhane coina. ³⁴ Nii rijjijieein techu inara jaberoco cononeein ne inara nota. Aihane jaun, esinae rauhijiriin jataain caohachaaain cha coaraain coitucuhin neeichenete, satiin jianacoon niha cureein inara suujua. Nete laen caohachaaain cha coaraquichene nihanatiin que jaolequiin joaenreein chachaquichene, jataain nocohena tabai jana niha cureein inara suujua. ³⁵ Aihane jaun, cha coaraain coitucuhin caohachaaain nocohalajiin neeuche, nabana cha coaraquichene nihanatiin que jaolequiin neeichene, nocohenaneein nerotoha nii inara conaerane coataa. ³⁶ Aihute itolere inaraacha coarai coitucuhin ichaquichene, nocohena coaraelanaala satiin jianaacoon neeine inara suujua, raafariin conohanau cha coana rijjijieein, esinae rauhijiriin satiin itolere coaraain neeichene,” nae jetao acauru rai Jesoso.

Cacha relaaurera aina fariseeocuru colurujia Jesosone
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Inae niritiin cachaauru rai ereerejihane nainaa Jesosone jana jetaote, rai loreri asae lenoniha cuhane coina jetao cotijiae leinjiin fariseeo. ³⁸ Nii jaun cuhin, rai loreri asae turuhin nitohaniha acauru ichaone saijieein biji culeje lanaanla rori ichoae nelauriaa Jesosone jaun jetaote, cojoelate jetao nii cotihara fariseeo.

³⁹ Nii jaun jetaote:

“Inara fariseeo neeichenete jataain inara jaberoco culeena inaaiche niqui. Nete nii saijieein jataain banejelanaala calanainein ne asijiauhin, naosatein, naonjoaainchene coreniha inara suujua cuhanai. ⁴⁰ Asoneeojooaichenaate. Tana nii jianacoon nena inara jaberoco coaunera inara jaberoco cuhane nena, inara suujua netonai coaunaane coitucuhichene. ⁴¹ Aihana jaun inara suujua coaraain inaraacha ichaneni ichaain neeuchete nukulocohin neeine inara suujua aina inara jaberoco,” naain jetaote acauru rai,

⁴² “Cairichaaojooaiche fariseeocuru, cacha caohachaniha nocoetocoichene coaracurua cachaaurune coina, biha inara rai rauhine rijjijieein nii lechoonca turinein inaraacha taojiaa inara temule caje le turii teeichene saijieein jeriha Cana Coaunerane rijjijieein inara amute cachaauru belaaain, nii chuni que jaolequelanaala satiin ita rijjijieein cachaauru coaraain neneeichene jaun. Aihane jaun, nii cacha caohachaniha

nocoetocoichene jianein inara amute cacha belaa'in, nii choae tacaain aitoha inara rai rauhine rijijieein ichaa'oché.

⁴³ Cairichaa'ojaa'iche fariseeocuru, esinae rauhijiriin jataain nelateein nena rijijieein sinacoca asaae rori caohacha janijiin nichoae nelauriaain, inara que suujua acateein, chunijiun inara eruuruhane inara rai ereein, naonjoa'auruha cachaaurune jeriquichene jaun.

⁴⁴ Cairichaa'ojaa'iche. Charijieein teeinti atane bana shaquiin nichoae situhin amue cacha, asaaun niha calanaine coitucuelanaala. Nii rijijieeinte ne, inara suujue cuhane calani neosate'eichene coreniha," naa aca'uru rai Jesusone jaun jetaote:

⁴⁵ "Cacha relaera, fariseeocuru que niritiin canacaanu quene maajeein ereeine jaunne, sanein rautenihacaanu," naa aca'uru caje leinjiin Cana Coaunera aitoonjoan que cacha relaerane jaun jetaote,

⁴⁶ "Cairichaa'ojaa'iche inara netonai. Nitohanein ichaohiche inarane que ainaan tochaneein, ichaonaa anajiin tein, inara amute cacha'uru cairichaa'eriin neeichene jaun.

⁴⁷⁻⁴⁸ Cairichaa'ojaa'iche, Cana Coaunera ere bera *profetacuru* sohin jaoruhá inara foerateracurune coitucuhin, baaso ichacuruhane coitucuhichene saijieein inara netonai aca'uru rijijieein neeichene jaun.

⁴⁹ Nitohaneriquicheeine coitucuhinte: 'Aca'uru raine, *profetacuru*, afosotooru, naonjoainuri letoareeunni. Nii janate, taba'uru sohin jaohin, taba'uru que nejerateein, aca'uru que nererojoe'caa curiquicheeincha,' naain besilu Cana Coaunera, nitohane'eichene coitucuhane jaun.

⁵⁰ Nii jaunte, cana rai chauratane coa'unaalu Cana Coaunerane caje coa'unein, nii inara foerateracuru aina nii inaraacha sohi inaraacha jaorilu *profetacuru* coichana core coaratihá cureein inara que Cana Coaunera. ⁵¹ Nitohane'einte nii Abeli sohin coichana jaohalune jaan caje coa'unein, Cana Coaunera rai lenonecuru moco'uruha saseredotecuruhachane jaan rori aina *santuario* cataaun tein inara foerateracuruhacha atinailu Sacariasi que tia'ojaa'in caa enene neiniquichene que nii core coaratihá cureein Cana Coaunera.

⁵² Cairichaa'ojaa'iche, Cana Coaunera ere bera Moisesa naitoonjoan que cacha relaa'urera; Cana Coaunera naitoonjoan coitucuhin neeichene saijieein tonorana jerelanaala neein, coitucuhin tonora'uruha cachaaurune jerelanaalane maajeeine jaun," nae ca'uru rai Jesuso.

⁵³⁻⁵⁴ Niritoha aca'uru raine jaun jetaote, aina obajeein, nechu jataain tonaane coulu-rujееuruhane jaan lera arihá jetao, Jesuso rohe'caure Cana Coaunera naitoonjoan que cacha relaa'urera aina fariseeocuru.

12

Baaso ichacuruhane nihanatiin caohacha ichaa nocoetocuruhane coataa cacha'uru relaa Jesusone

¹ Nitohanein araai oharaancaain netaojia'uruha cachaaurune jaun jetaote, nejesina-jeein ita sururucuruhane jana jetao, aina nerelanaca'uru rai jetao: "Jiaonrihá aihuruhá fariseeocurune rijijieein asinojoneein baaso ichaa'in caohacha ichaa nocoetiin nihache.

² Nii asinojoneein coitucueraelanaala baaso ichaa'in caohacha ichaa nocoetocoichene nihanatiinte inae ecu tihane bana coitucunojoinereein. ³ Nitohanihane jaunte, inae nii cojoanonaa que inae turuhane bana, nii coitucueraane coataa asiin ereeichene jaan coitucunojoinereein. Jana nii coaraa chunine coataa asiin inaraacha beite satiin aonajera urichoo coitucunojoinereein.

Esinae rauhijiriin coasinacai

⁴ Nitohanihane jaunne, jataain canuhacha belaa'ineeichene rai aitoreeunni. Jiaonrihá inara sohin inara jaonaa jerera que casiin neeichene, nii inara atina'uruhané baihá nii chatohanein inara tein inara itajenaa nainecurenihane jaun. ⁵ Nena laen esinae rauhijiriin coasinacai que inara rai aitoreeunni. Nii ohin nihá inara jaberocone baihá

usi jana inara suujue itajeranu quete laen nainequiche casiin neeichene. Aiha laen, nitohaneein cana tenaa nainerate laen naine coasiin ichaohacane.

⁶ Tana nii coitucuhichene rijjijeein jataain corelanaala nenea coroatajajei moneda coriqui coreniha saouqui tajaee laaoinaa que necoreteeichene. Nete nitohaneein cachaauru rai jataain cha que nelatenihane saijjjein, nii leinjiinniji acaauru baitene Cana Coanera. ⁷ Nii rijjijeein techu, leinjiana leinjianaain janiinojoneein ne inara couturijihuru. Aihana jaun, itolere tajaee laaoinaacuru amurijiriin nelateein neeiche Cana Coanera raine jaun, jiaonriha casiin neeichene.

Cachaauru que acaneein nihane coitucuerateeuruhane jeriha Jesocurisitone
(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Chunocoha cacoitucuhin canu coreniha laraajiin cachaauru acatiha netiin ereein neine, inae Cana Coanera Cojoanona que turuhane bana, Cana Coanera aina letonocuru anjeraauru notaracae netiin canu, acaihaniji inaraacha cohajei cachaneein nejanohanaa nichaaunne aca coreniha erereeunni. ⁹ Jana chunocoha, cachaauru que canu neein nihanune coitucueratelanaala nenaane, acaentonoai coitucuha cuhenereunni canuhetonai, Cana Coanera aina rai anjeraauru acatiha netiin.

¹⁰ Canu acaihaniji inaraacha cohajei Cachaneein nejanohanune que baasoneein ereein nei que nihanatiinte suujua acatena nainereein ofa Cana Coanera. Nete laen baaso neein Cana Coanera Suujue que ereein nei que suujua acatenereein.

¹¹ Nitohanihane jaun inara colurujueein inara amaauruha sinacoca asae Joriocuru cocoinanacaihuri, joesiocuru, naaonjoainuri renene, jiaonriha chaque tonajeein cuhichene. Coa: ‘Tonaainnera erereunta,’ naain nocoatiin ereeichene jaanu coacuhin cuhache. ¹² Inae ereeichene coina neeichene janate, caohachaaain ereeichene coina inara relaa cureein Cana Coanera Suujue. Coatiha inara suujua caje rocohin ecu ereriheicheein,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Jataain alalacaraa coriquihonacaauru ichaone

¹³ Nitohaneein cachaauru relaa Jesusone jana jetaote, nii arajii cachaauru caje leinjiin cacha jetao Jesoso rai:

“Cacha relaera, canu nejera rai aitoote, canu rai canacaanu inaca amureecha ratirii rucuhele canacaanu rainein nenea leruhin teeine canu raicha,” naa Jesoso raine jaun jetaote;

¹⁴ “Chana jana chaen, cocoinanacainein canu teein, nitohanai rucuherraneein inara rene caletoe inara inaca amureecha sirii rucuhele leruhin tihanu inara raine coina,” naain jetao,

¹⁵ saain nii ecu neein aonajeeurera cachaauru rai jetao: “Jiaonriha itolere sirii necoriquijiaain nenea coauquiche inara netonaine. Coatiha coriqui sirii nihacaneecha que nelateein nihei cana ichaota,” naain jetaote;

¹⁶ “Coaracuchenachuhinti niqui niha leinjiin cacha, jataain itolere sirii coriquihonane. Nii jaun jetao, jelai teein atane sirii, arajiin ocoana sirihane jaun jataain arajiin rai temulecuru taojiae.

¹⁷ Nii jaun jetaote: ‘Cha laen ichareeun canu temulecuru canuhacha taojiai ainata. Inae nihei rucuhecaaanne jaanuta,’ naain jetao coacuhin; ¹⁸ ‘Saan. Inae canuhacha ichaneni coitucuhanu. Jitariin canu temulecuru coloherihuru comaain jaohinne, nacoanein leochaauru lorerichuru tabaihuri jareeun, jitariin catemuleeuru canuhacha taojiai rucujueein, jitariin carujueleeurune maajeein rucuhecaun nasae teinne coina. ¹⁹ Nii baihanee laen caraajenhane: Inae niha araai jaanacanein ichaohin, tonajelanaala acau cohin, lenoneein, rachoojoein naaonjoaanune jaanu,’ naain suujua cuhane iriha nii coriqui coriquihonane jana jetaote; ²⁰ ‘Asoneejoaainate, ena cojoanotiin cuhanete oriquiinchaa. Nii ii rucuhele inacojoein arajiin rucujueein chunaain iicha sirii, chaa rainein chaainti niha cureeinta,’ nae jetao rai Cana Coanera.

²¹ Nitohanihane jaunte, nechu jataain raineen chaque namute cacha coroata-janelanaala rucuhele siriin nenea cacha, Cana Coaunera rai cairichainejeein ne, nitajihane rai nihane jaun,” naain jetao nii coriquihona cacha que erenaa *parabola* que acaauru relae Jesoso.

Nere tonoraain jerihane rijijieein ichaohin nenacaauru beraiha Cana Coaunerane
(Mt 6.25-34)

²² Niritohane baiha jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: “Caa quene inara rai erenaa jereun. Jiaonriha lenoneein ichaohiche jaanu aina inara cajioneecha que nererojoecaaichene. ²³ Jataain nelateein niha lenonene amurijiriinte, jataain nelateein ne inara ichao. Jerichanejeein techu nelateein niha cajionene amurijiriin jataain nelateein ne inara jaberoco.

²⁴ Coaracuche nachuhinti temule jaain, niicha quineeuri rucuhacurhane jaanu coloheri siriin, naaonjoaain neeururiha rohirihuru. Nete laen Cana Coaunera, lenoneein ichaauruhane coina acaauruhacha quine tein ne. Inarate rohirihuru amurijiriin jataain nelateein neeiche.

²⁵ Inaonjoa saain nihanatiin itolereneein suujua cuhane coaauca cachane nihanatiin, nichao cariaain ichaonaa nainihe. ²⁶ Chanuna aansijiin laojoiri que coacuhin neeichene nihanatiin, ichana nainequichene coaalanaala itolere que nererojoecaaeriin neeiche.

²⁷ Coaracuche nachuhinti caohachaenanaain omarohin neeuruha caa ajaena ujuanecuru amihanejeein neeuruhane que airijiinne. Nete aihuruha caa ajaena ujuanecurune tocohaneein jataain caohachaain inanacaenelu *rey* Salomoon, cajione caohacha que necoreteein nihalune saijieein. ²⁸ Nitohaneein mocohenineein niha caa ajaena ujuanecuru natiinte, caohachaain omarohin neeuruhane jaanu tein ne Cana Coaunera. Tana nii amurijiriin inara- cachaneein neeichene cajione terichaain Cana Coaunerane esenetaaicheneta.

²⁹ Nitohanihane jaun, coa lenoneein, acau cohin, naaonjoaichene jaanuhacha que nererojoecaaeriin nihache.

³⁰ Satiin caa chauratane que Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaaurute, nechu jataain nitohaneein nererojoecaaeriin neeure. Nete laen, satiin inaraacha latei coitucuhin teraneein ne Cana Inaca Cana Coaunera. ³¹ Nitohanihane jaun jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaauruha cachaaurune jaan Cojoanonaa que coacuhin neeichenete lanaenereein inaraacha latei,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Dedeeu charijibana satonohelanaala ichaonaana jaan
(Mt 6.19-21)

³² Niritiin jetaote: “Jiaonriha casiin neeichene, charijieein teeinti carenero beraain neeure irilain sirichaaauru, nii rijijieein inara beraain nerichaaunnine jaun. Inara Cana Coaunera coitucuhaneeneenete, jataain coroatajajeein neeiche niqui. Nete jataain inara belaihane jaun rai Cojoanonaa que inara rareein Ofa Cana Coaunera. ³³ Aihane jaun, jitariin nii inaraacha sirii rucuhele que necoreteein, cairichainejeein chaelai que latejiojiriin nenacaauru coroatajanecuche. Nitohaneein neeichenete, dedeeu charijibana satonoelanaala nenea Cana Coauneraacha teeninu rariquicheein. Nerinaain inara caje nii dedeeu inara raineen nenea ruluera. Nii bana asijiautooru nihanatiin ecu turuhin inara basijiahuna nainihe. Niheichu cojoano nihanatiin ecu enohin asaena nainihe.

³⁴ Nitohanihane jaun jauriaanejeein caohatiin, nii chabana satonoelanaala nenea, nii ena nitaje rai nenea inara ichao, naaonjoai que coaucuche.

Letonoa jatoroaain neeuche

³⁵ Letona jatoraaain inara cajione jiaain neeuche, inara siricho mocohin conohanau. ³⁶ Charijieein teeinti, nesirihatena beseta caje cauhin, acuujuu dadaa fatoroone jana, acuujuu joaracaain raure nii letonocuru. Nii rijijieein jatoraaain neeuche.

³⁷ Raotojoeinte neeurureein nii rai letonocuru, sinilanaala neeuruhane jana acauru eruha nii acauru fatoroone. Esinae rauhijiriinte raajenhane rori ichoae acauru lauriaain lenone que acauru coroaatiha cureein nii acauru fatoroon. ³⁸ Dede cataaun, janonaa nichae, naaonjoaain turuhane jana, sinilanaala cohacuruhanete, raotojoein neeurureein.

³⁹ Caohachaaain inara rai caitoonjoa aonacuchete coitucuhiche. Chunocoha loreri erora turuhin basijiauha uha asijiatone coitucuhane, coatiha nii acujua joracarihei, nabana enohin basijiauha nii asijiatone coataa. ⁴⁰ Nii rijjijeein inara netonai nainaan jatoroaain neeuche, turuha urichaaain nacoauneein nii jauriaa acaihaniji inaraacha cohajei Cachaneein nejanohanaa que,” nae jetao acauru rai Jesoso.

Letoera tonoraera aina letoera tonoraai
(Mt 24.45-51)

⁴¹ Niritoha Jesusone jaun jetaote: “Leinjiin canacaanuhacha ii aina nerelanaanichaanune relanaa aitohi Curuaanaa, ainihane satiin raine maajeeinna aitohi,” naain caje bajaa Fedorone jaun jetaote,

⁴² “Tana coitucuhichene. Chariji jian, nii jataain nelateein nere tonoraeranein loreri beraichanu que ratiri rai fatoroon, turuhanereen tiaain nii rai cachaauru coroaatein acauru sirihaane coina. Tana satiin canuhacha cocoaainai neeichene, canu cachaauru beraichaneein neeichene coitucuhichene. ⁴³ Jataain raotojoeinte nereein nii nere tonoraera, nii letoain ratirihane jaa ichaa jerihane rijjijeeine jana, eruha nii fatoroone. ⁴⁴ Nii banate, esinae rauhijiriin jerihane rijjijeein ichaohin nere tonoraain nihane, aca cocoinaain itolere niicha sirii coaranu que tereein rai fatoroon.

⁴⁵ Jana, ‘Jaitijiecha carajaain lanae turuha rai fatoroone’ naain coacuhin baasoneein niicha beraihuri quichauru, enecuru, naaonjoainuri que jaolequiin acau cohin, lenonein, ajeein, naaonjoaane jana ⁴⁶ eruhanete, rai cachaaurunelanaala rai nere tonoraachuru cairichaa curichaaain Cana Coaunerane rijjijeein acaentonai cairichaa cureein nii rai fatoroon.

⁴⁷ Jana inae nitohanein coitucuhane saijieein, jatoroaain nelanaala nii letoaa rai fatoroonne tonoraelanaala, nenaate casetecareein jataain banejelanaala bisiin rai fatoroon. ⁴⁸ Nete laen coitucuelanaala nena rai cacha, baaso ichaane nihanatiin coitucuuruhane saijieein baaso ichaeraauru fautaeriin cairichanojoiniha cureein. Nitohanihane jaun, quiiha coitucui coitucuherratihanune jaancuru cajene, jataain jelai amuritoheriin bajareeunni, canuhacha jerei ichacuruhane coina.

Jesoso coreniha ita que nejerateuruha cachaaurune
(Mt 10.34-36)

⁴⁹ Canune caa chauratane que usi mocoha uun. Bajiaa nachuhinti chajaain mocohane jana turueneunlu. ⁵⁰ Jataain necairichanaa tabai abaantanunete ne. Nii jaunne, nii que turuhanereen tiaain, que nererojocariin neeun. ⁵¹ Inacojoein chachu, ‘Caa cana rai chauratane que jecha raoti ichaonaanaja turuaa uun,’ naaiche niqiu. Aihei bajiaa. Raujiaain ita caje neleruhin niha cachane coinane turuunlu. ⁵² Nitohanihane jaunte, saoquiin le lorerijieeincha ita aina ichaonacaauru, ena caje coauneein ita caje neleruhin, nii nichatajaihuri que nejeratiha cuurureein nii corootajaihuri. Jana corootajaihurite, nejeratiha cuurureein nichatajaihuri que. ⁵³ Jana calaohi aina te nejeratereein rai inaca. Nii jana calaohite inaca que nejeratereein. Jana acauru nebate, rai cacunu que nejeratihane jana, rai cacunu netonai que nejeratereein. Rai nacano que nejeratiha nebaenene janate, nebaene que nejeratereein rai nacano,” naain jetao Fedoro tonoraee Jesoso.

Janonaa cojoinacaauru coitucuha cachane
(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Nii baiha jetaote, leeochoauru cachaauru rai jetao:

“Enoto soo nichajai que nijichorianaa coaraaichenete, ‘Urichaaain elo,’ naain ereeichene, nii aitocoichene rijjijeein esinae rauhijiriin uhe elo. ⁵⁵ Jerichanejeein techu, enoto

mitu coarajeein cana raotono nichajai caje uaain jiatuha cujuanane, 'Ajaarotorichaaain,' naaichene esinae rauhijiriin ajaarote. ⁵⁶ Cha coitucunaa jeriheichuru casajeeuru. Nitohaneein dede, cana rai chauratane, naaonjoain caje coaraain cha coitucuhiche natiinte, canu coaraaiche natiin, 'Naaonjoaa ichaonaane coinante aicha,' naain canu coitucunaa jereneeiche.

Aina nejeratenaa aina raotojoeein niha cachane

(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Chanuna baaso ichaain neeichene niha natiin, baaso ichaquichene coitucuhi nena jereneeiche. ⁵⁸ Nitohanihane jaunte, inae ena caje coauneein colurujuenajoi ineriquicheein. Aihane jaun, joesio rene inara amaa inara colurujueranu ajiniha aina rucuecuche. Ainihanete, inae coulurujuenajoi nequichene jaan chojoanonaa que turuhane bana, inara netonai colurujuiha nii nejerateeichene jaan jera joesio raine, inara tiha coaridiaauru bijihune, caresero cuhane inara enohaurureein. ⁵⁹ Nii bana jelai caje mituriheeicheein nii baaso ichaquichene jaan core nainaaiche jitaain inara coriqui jaohinne reein tiaan," nae jetao cachaauru rai Jesoso.

13

¹ Nii bana jetaote, turuha cuure cachaauru Jesoso rene. Nitohaneein rene turuhin jetaote, "Jerosaleen nena Teenforo asaae lenonecuru sohin mocohin, Cana Coaunera coroaeca neeuruha Calileea cocoaichacuru tabaauneein janate, acauru sohin jaonajaain, nii lenone acaauruhacha sohi coichana que acauru coichana jasiite Filatora," naain jetao Jesoso rai beure nii cachaauru.

² Niritocuruhane jana jetaote: " 'Jataain naraaichuru amurijiriin osaaocuruhane jaun jecha aihure nii Calileea cocoaichacuru' naaiche niqui. ³ Nete aine. Inara netonaite ohin nitajeriquicheein, inara ichao coreein jeriha Cana Coaunerane rijijieein neneeichene.

⁴ Jerichanejeein techu jerihane, 'Nii leeochoaauru Jerosaleeun ichaonacaaurulu amurijiriin jecha osaaotooruhane jaun, nii le choonca fosaneeri ichoae comoe nii ucuuneein ininaanaja nena Silohe,' naaiche niqui. ⁵ Nete aine. Nii aihuruhane rijijieein techu inara netonai ohin nitajeriquicheein, jeriha Cana Coaunerane rijijieein inara ichao coreein ichaonaa jereneeichene," nae jetao acauru rai Jesoso.

Inacaeniha temulene que parabola que cacha relaa Jesusone

⁶ Niritiin jetaote: "Leinjiin cacha nocoana jana leinjiin temule sirihane jaun jetaote, inaacane coaraa cue. Nii jana leinjiinniji inacaenihane jaun jetaote, ⁷ nii ocoana beraicha cacha rai jetao, 'Aonaaun. Nichata jaanaca naineeinne niqui le jaanacaauru naineein turuhin caa temule coaraa unajacoon. Nena chabana inaacane jana coaraeneen. Aihane jaun chajaain ena sauhin jaao. Cha inacojoeinte atane lanaaeca nere,' naane jana jetaote: ⁸ 'Aihachuhisi niquicha curuaanaa. Jauriaa nirijieein coarajeeune, ena ajaanaa cuhane rai nasaji retuhin ajaena setuuru te temurau. ⁹ Nitohaneein tihanune saijieein inacaenihanete laen nainere sauhin jaohine,' naain jetao tonorae nii ocoana beraicha," naain jetao cachaauru relae Jesoso.

Nebetacanaa chojoanonaa bana leinjiin ene janori rarohacaera rautaa Jesusone

¹⁰ Nii baiha jetaote, nebetacanaa chojoanonaa bana sinacoca asae enohin jetao, cachaauru relaa cue Jesoso. ¹¹ Nii jana jetaote, ecu ne leinjiin ene- lechoonca fosa jaanacanihane caje coauneein baasoniha jaberocone jaun caaun cunaiteein. Nitohaneein jetaote, suujua cuhane neein jaberoco asaaeca coitucuhuhine jaun, nii chariji bana neraujiasilanaala janori rarohacaain ne. ¹²⁻¹³ Nii ene coaraain jetaote, cotijiaain nichoae biji meracaain:

"Inaen ii cunai caje nerautaaicha ene," naa Jesusone rijieeoritiin, cunai caje nerautaaain nichaauraaain jetao, Cana Coaunera corojeein rachoojoe nii cunaitenaa ene. ¹⁴ Nitohaneein nebetacanaa chojoanonaa bana cunaitenaa rautaa Jesusone coaraain jetaote, obaje nii sinacoca curuaanaa. Nitohaneein obajeein jetaote:

“Niha saota janoneein amihanenaana jaan cojoanonaa. Nii amihanenaana jaan cojoanonaa bana nerautaeratiha uuchera. Coa nebetacanaa cojoanonaa bana nerautaeratiha uhachera,” naa cachaauru raine jana jetaote:

¹⁵ “Chanuna nebetacanaa janonaa bana cha ichaain neeiche inara netonaine saijieein, cha ichaain neeuruha leeochoaurune jereneeiche. Tana inara netonai nebetacanaa cojoanonaa bana, inara baca, inara boro, naaonjoinuri cosi batuhin amaaiche jesinaaeca cohane coinane. ¹⁶ Nii rijijieeiina caa ene Abaraaun nefoerateneein nenea, lechoonca fosa jaanacanein Moconajaera ichanohineein caaun cunaiteein nihane caje, nebetacanaa cojoanonaa bana rautaaun,” naa Jesusone jaun jetaote, ¹⁷ jataain nocoejeure jetao, nii aina nejeratenacaauru. Ne jetaote jataain itolere que nelateein, itolere icha Jesusone coaraain jetao coroaecure satiin cachaauru.

Mosatasa ucuhe que parabola que cuuaain cacha relaa Jesusone

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸⁻¹⁹ Niritiin jetaote: “Coaracuchenachuhinti aansijihan mosatasa ucuhe natiin, no-coana jana temuha cachane jana omaruhin fohecane, rai nunecuru que nuchateeuruha tajaacurune. Nii rijiicha cacha inae Cana Coanera Cojoanonaa canuhacha tei que ichaoha cachane,” nae jetao Jesoso.

Faan jorerera que cuaain parabola que cacha relaa Jesusone

(Mt 13.33)

²⁰⁻²¹ Niritiin jetaote: “Coaracuchenachuhinti faan ichacuruhane coina neleeriha tabaain nii colihane jaanu que jorerera teein, nichata sajeein coujunaca que arina coujunacate leinjiin ene, inae neleeriha tabaain nii colihane jana caje arajiin faan jaane coina. Nii rijijieeinte neleeriha tabaain colihane coina nenea jorerera rijijieein, neruujihha cacha ichaone coina nenea ne Cana Coanera Cojoanonaa,” naain jetao acaauru relae Jesoso.

Acuujua jaratoelanaala nenea

(Mt 7.13-14, 21-23)

²² Nii baiha jetaote, Jerosaleeun cuuruna jaan jetao, situuruna jaanru nenacaauru nenaanajaanru, neseuru, naaonjoainuri nainein cachaauru relajeein cuujue Jesoso.

²³ Nii jana jetaote:

“Curuaanaa, jataainna coroatajaacuruha caa nosa caje nichotenacaauru,” naain caje bajaa leinjiinne jaun jetaote:

²⁴ “Eenjeen. Nitohanihane jaun, nii acuujua jaratoelanaala nenea cuhane enooche. Arajite niqui enonaa jerereein nete nainecurenereein.

²⁵ Inae ecu tihane bana nimichuhin acuujua fuha nii loreri erora nete, inara airiniha nedainequichene, ‘Curuaanaa, acuujua joaracaane enohacaanura,’ naaichene janate, ‘Inara coitucuhanune coalanaala, cha nequiche chaainti,’ naa inara rai nii loreri eroranete, ²⁶ ‘Ii ainane lenoneein, acau cohin, naaonjoarejetocooanulu. Iite canacaanu relarejetohi canacaanu berooru cuhanera,’ naaichene janate, ²⁷ ‘Inae inara rai aito-coaan, cha nequiche chaainti. Inara coitucuhaaun. Naain cacaje amuuche, baaso ichaechajeein ichaonacaauru,’ nareein. ²⁸ Nii banate, inara airiniha nedainiquichene inara catu rihoneein chanaa curiquicheein, Cana Coanera Cojoanonaa que neeuruha satiin profetacuru, Abaraaun, Isaca, Jacobo, naaonjoainurine coarajeeincha.

²⁹ Nitohaneente enoto mitu nichajai coarajeein cana jaabiji nichajai caje, enoto mitu nichajai coarajeein cana raotono nichajai caje, enoto mitu nichajai caje, enoto soo nichajai caje, naaonjoainuri nichajai cajeeurute turuha uurureein cachaauru, Cana Coanera aina rai Cojoanonaa que neein nelauriaain lenonecuruhane coina.

³⁰ Nitohanerichaaanne jaunte, nii ena jaolecooruhane jaanru nelatelanaala nenacaauru tabaaurute, ichoaichaniha ranojoneein niha cuurureein. Jana leeochoauru amurijiriin nelaaetoha nocoetonacaauru tabaaurute, satononejeein ranojoiniha cuurureein,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Jerosaleen cocoaichacuru coreniha chanaa Jesusone
(Mt 23.37-39)

³¹ Niritohane jana jetaote:

“Chajaain ena caalai caje amuu. Ii sohinte ii jaonaa jere Erodesicha,” naauruha Jesuso rene turuhin fariseecuru tabaaurune jaun jetaote:

³² “Aiha niqui. Chajaain nii ataibinae rai: ‘Enene, eresi, eresi cojoanoon, naaonjoaichurune coitucuhichuru sitaain, cunaitenacaauru rautaaain, naaonjoareeunni,’ naain benichuche. ³³ Nena laen enene, eresi, eresi cojoanoo, naaonjoaainchuru canuhacha ichaneni ichaaechajeein cuujuereunni, nii Jerosaleeun edaa onaa naineniha leinjiin *profetane* jaun, ecu turuhanune reentiaaincha,” naain Erodesi rai beratihane baiha jetaote:

³⁴ “Cairichaaajoaiche nohane satiin Jerosaleen cocoaichacuru, inara rene Cana Coanera letonocuru, chaen *profetacuru*, naaonjoainuri bодоosiin ajeri que sohin jaonajaonquichene jaun. Araai saaine niqui nitaro asae calaohichuru sararaain siniha ataoharine rijijieein, inara ranaa jereun, nete cacoitucunaa jereneeiche. ³⁵ Aihane jaunte inaen jelai neriquicheein. Inae cacoharariheeicheein nacoauneein inara rene turuhanune reentiaaincha. Nii nacoauneein tururichaaunine cojoanonaa banate: ‘Raotojoein turuhine Cana Coaneraneein nena cana Curuaanaara,’ nariquicheein canu raicha,” nae jetao cachaauru rai Jesuso.

14

Laracaain cunaitenaa rautaa Jesusone

¹ Nii baiha jetaote, nebetacanaa janonaa bana leinjiin curuaanaa fariseeo loreri asae lenoniha cuha Jesusone jana jetao colurujueeuruhane jaanu leratihane coaracuruhane coina, “Chatohanaicha ichareein,” naauruhane jaun jetao ecu coarajeeure leeochoauru fariseecuru.

² Nii jana, niritiin coaacuruhane que nainaane jaun jetaote, ecu rohan niha leinjiin cacha laracaain cunaitenaane jaun jetao:

³ “Nainihana nebetacanaa janonaa bana rautaeraa leinjiin cunaitenaane. Tonaquiche inara,” naain jetao Cana Coanera aitoonjoa que cacha relaaurera, chaen fariseecuru, naaonjoainuri caje jetao bajae Jesuso.

⁴ Nii jana inauheneecha curuaaequuin aonajeeuruhane jaun jetaote, biji que nii cunaitenaa mucuhin rautaaain jetao letoae amuhane coina.

⁵ Nitohaneein cunaitenaa rautaaain jetaote:

“Chariji inara caje nebetacanaa janonaa bana naluha rai toro acau netaojianaja atane jachu ucuacaain nena cuhanene jana, inauheneecha rocoelanaala coarajere. Ainihane rai calaohi naluha acau netaojiana jaan atane jachu cuhanene, nirijieein rocoelanaala coarajere,” naain fariseecuru caje bajaa Jesusone jana jetaote, ⁶ tonoraelanaala inauheneecha aonajeeure.

Nesirihatanaa beseta que cotihanojoihuri

⁷ Niritoha Jesusone jana, nelaurianaanaja rori caohacha janijiin nichoae nelauriaauruha nii cotihanojoihurine coaraain jetaote, acaauru suujuatiha:

⁸ “Chunocoha inara cotihaca nesiriatanaa beseta quene, jiaonriha rori caohacha janijiin nichoae nelauriaaichene. Nabana turuha uha inara amuritoheriin nelateein nena cotihanohinete, ⁹ ‘Nii ii rori jianeute ecu nelauriamiin caa leeochoa,’ naa uha nii inara cotiharane, coejetiin rori baaso ichoae nelauriaa cunaa nainequiche. ¹⁰ Aihane jaun nii ajiniha inara cotihara nihane, rori baasonejeein nena ichoae nelauriaauche. Nii banate turuhin, satiin nii ii rohan rori ichoae nelaurianacaauru notaracaae, ‘Caa rori caohacha ichoae nelauriaa uura quiicha belai,’ naa nii inara cotiharane, ichei caohachanere. ¹¹ Nitohaneein leeochoauru amurijiriin nelateein nena jerenacaaurute, necoeje chanunojoiniha cuurureein. Jana nii nelatecuruhane coaratelanaala nenacaaurute, raotojoein ranjoi niha cuurureein,” naain jetao suujuatenajae Jesuso.

¹² Niritiin jetaote acauru cotihara cacha rai jetao:

“Cachaauru cotijiaain coroatenaa jereeine, jiaonriha ii nejeraauru, charaaichuru, iicha belaihuri, ii laurijiracuru coriquihonacaauru, naaonjoainuri cotihaquine. Acauru cotijiaain acauru coroaateine jana, ii cotijiaain ii coroaateeuruhanete, inae ii rai nii cainaenereein Cana Coaunera.

¹³ Nitohanihane jaun beseta ichana jereeine, cairichaihuri, nelatelanaala nenacaauru, bacosacuru, maosacuru, naaonjoainuri cachaauru cotihacu. ¹⁴ Acaaurute laen ichei cainana nainecurenihane nihanatiin, Cana Coaunera ichei cainaa cureein, inae rai cachaneein nenacaauru ichtiha oo caje Cana Coaunerane bana,” nae jetao nii cotihara fariseeo rai Jesoso.

Cana Coaunera Cojoanona que cacha relaa Jesusone

(Mt 22.1-10)

¹⁵ Niritoha Jesusone jana aonaain jetaote:

“Bajiaanachuhinti Cana Coaunera Cojoanona que neein lenonenihacache,” naa Jesoso rai leinjiin acauru aina rori ichoae nenaane jaun jetaote:

¹⁶ “Coaracuchena chuhinti leinjiin cacha jetao, lenone jaain arajiin cachaauru cotiharate. ¹⁷ Nitohaneein jetaote, inaen jatoroaa nii lenonene jana jetao rai letono letoae cotihanajaane coina.

Nii jaun jetaote, cuhin acauru rene turuhin: ‘Chajaauchejete lenone, inae jatoroaa lenonera,’ naain cotihanajaane jana jetaote: ¹⁸ ‘Saan, naininaaun. Ena atane coretichaaunne jaun coaraa cuhanunete ne. Canu que ii suujua acateeu,’ naain jetao berate leinjiin. ¹⁹ Nii jana leeochoa jetaote: ‘Lechooncaain toro amihanenaa que nelatei coretichaaun enane jaunne, acauru coujuhin coaraa cureeun, amihanenaa que nelatecuruhane coitucuhane coina. Nii jaunne ichei aitoon caque ii suujua acateeine coina,’ naain beratihane jana jetaote, ²⁰ leeochoa netonai: ‘Ena nesirihatihanune jaun nainihaaun uhanune,’ naain jetao satiin ita rijitiin beratihacoaaure, acauru que suujua acatiha acauru cotiharane coina.

²¹ Nii jaun jetaote, jelaiha cauhin nii rai aitocuruhane rijitjoeein biha cue rai fatoroon rai nii letono. Nii jaun jetaote obajeein, ‘Chajaaain soroneein nese sacutaain cuhin, cairichaihuri, cacha nelatelanaala nenacaauru, maosacuru, bacosacuru, naaonjoainuri cotijiaain cajiha uhanajaa,’ nae jetao rai fatoroon nii letono rai.

²² Nii jaun jetaote, nii rai aitohane rijijieein satiin cachaauru chaque nelatelanaala nenacaauru cotijiaain jetao: ‘Curuaanaa, inae nii carai aitohine jaa ichacaaun. Nete jaiti caute nelaurihanajaaauru,’ naa nii letonone jaun jetaote: ²³ ‘Chajaaain nenaanajaaauru naineein cuhin, unaa jereraauru leeochoaauru cachaauru cotihanihute nemomiin canu lorericha. ²⁴ Coatihha inae canu loreri asaae lenonecururihaain nii jauriaanejeein cotihanojoinunrita,’ nae jetao nii letono rai fatoroon,” naain jetao nii cacha tonorae Jesoso.

Jesoso cacha nena jerichaane, necairichanaa abaantaacanete ne.

(Mt 10.37-38)

²⁵ Jelai caje amuha Jesusone jana, arajiin sacuuruha cachaaaurune jaun jetaote, acauru rai: ²⁶ “Chunocoha canu esenetaain canu cachaneein nena jerihane, rai inaca, rai neba, rai comasai, rai bereecuru, rai nejeraauru, rai baihuru, rai jaberoco, naaonjoainuri belaihane amurijiriin cacoelaain quere tonoraain nihanete ne.

²⁷ Canuneein nihanune coitucuhin canu cachaneein nena jerera, coroso que airichaaunnine rijijieein itolere necairichanaa abaantaain letohaanune jaan ichaain neeine. Jana ainihane, coatihha canu cachaneein nena nainihe chuni.

²⁸ Tana inara tabaauru, leinjiin loreri janaa jerihane jauriaanejeein nelauriaain: ‘Necha besautiana nainerichaaunni,’ naain coaucane coitucuhichene. ²⁹ Nitohaneein coacuelanaala ichaain, nunuheniha nena tihane baiha janihanete, satiin ecu situhin coaraauru nainere: ³⁰ ‘Caa leinjiin cachate niqii caa loreri ichana jere. Nete jauriaanejeein besautiaane jaanu que coacuhin ichaenhane jaun ninaelanaala ecu jiane,’ naain

erenaa nainecurure que cachaauru. Aihane jaun jauriaa nejeein besautiana nainihane coitucuhane coina coaauca nii loreri ichara cachane rijijieein coaumiin canu cachaneein nenea jerera.

³¹ Nii rijijieein techu jauriaanejeein nelauriaain coauna nainere leinjiin *rey*, leeochoa *rey* aina sonaana que nenea jerihane: ‘Necha lechoonca oharaancani soondarooru aina caa coroata choonca oharaancani soodaroo aina nenea *rey* amuritonaa nainichaaun,’ naain coaacane jana, ³² nainenihane coitucuhanete, jaiti coriaae niha nii nejeratihane jaa *reyn* jana, raotojoein jiniiquiin ita aina rucujueein ichaaoruhane coina jitariin nii leeochoa *rey* nejeratenajaacha bajai tihane coina aitiin nere beranu letoare.

³³ Nii rijijieein coacuelanaala, niicha sirii jianena jerelanaala nenea, coatiha canu cachaneein nenea nainihe.

Cotebihane jianihane, nii chaque nelateniha tebene

(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ Coaracuchena chuhinti jataain nelatiha niqui tebene. Nete nii cotebihane jianihane, inae chaque nelateein nenere. ³⁵ Niheichu temule jaacane coina, atane jasiitihacane jaanu que nihanatiin nelaterihe. Nechu jataain joaereente jaoleneein nere.

Nii rijijieein nii chaque nelaterihe, relaanune rijijieein ichaohane baiha, jianeein niha canu cachane. Caa caitoonjoan aonacurumiin uricho nacaauru,” nae jetao nii arajiin sacuurera cachaauru rai Jesoso.

15

Rai nitajenaa carenero eruha carenero beraichane que cuaain nenea parabola que cache relae Jesosone

(Mt 18.10-14)

¹ Satiin naraaichuru Jorioocuru cairichaeriin Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui que cachaauru cobaraaurera, chaen leeochoaauru cachaauru baasoneein ichaonacaauru, naaonjoainuri jetaote, Jesoso rene turuure irihane aonacuruhane coina.

² Nii coaraain jetaote, “Caa cachate osaaonacaauru cachaauru raain nihanatiin acaauru aina lenonenajaque,” naain jetao Jesoso necoeje chanuure Moisesa aitoonjoan que cache relaaaurera aina fariseeocuru.

³⁻⁴ Niritocuruhane jaun jetaote, acaauru rai: “Tana chunocoha inara caje lefashaain carenero siriquichene jana, nitajiha leinjiine nii iscoonchoonca iscooni ratiriin nii nitajenaa carenero ariha curiquiche eruhichenereein tiaaine. ⁵ Nitohaneein inae eruhichenete raotojoein baijiaain turuaain, ⁶ loreri asaee inaraacha belaihuri, inara laurijiracuru, naaonjoainuri cotijiaain, ‘Canu coroaecuche. Inae carai nitajenaa carenero eruhanu,’ nanaa naineriquiche.

⁷ Nii rijijieein techu osaaocuruhane coitucunaa jerelanaala neeuruha nii iscoonchoonca iscooneeurine jana, leinjiin cache osaaocane coitucuhin, Cana Coaunera lateein rene turuhane, nii iscoonchoonca iscoonni corojelanaala, nii leinjiin turunaacha coroaecure dedeeu nenacaauru,” naain jetao fariseeocuru tonorae Jesoso.

Coretiin nenea moneda nitajenaa eruha enene que parabola

⁸ Niritiin jetaote: “Nii rijijieeintechu, leinjiin ene, lechooncaain moneda jataain rai nelateineein nenea caje nitajiha leinjiinne, tana raafariin mocohin, eruhanereen tihaain loreri asaji lojoiin caohatiin aririhane. ⁹ Nitohaneein ariin eruhane, tana niicha belaihuri, chaen rai laurijiracuru, naaonjoainuri cotijiaain, ‘Canu coroaecuche. Inaen canu rai nitajenaa jataain canu rai nelateineein nenea moneda eruhanura,’ nariha nii ene ne. ¹⁰ Nii rijijieein techu, ita corojeein neeure Cana Coaunera rai anjeraauru, nosa caje nichoteein niha leinjiin cachanera,” naain jetao acaauru relae Jesoso.

Rai calaohi ocoala que suujua acatiha rai inacane que parabola

¹¹ Niritiin jetaote: “Niha jetao leinjiin cache corojajaaain calaojoiin. ¹² Nii jana, nii rai calaohi ocoala jetaote: ‘Ofa, canu rai, ohine bana carainein neeninu iicha sirii irihuru,

ii atane, ii rucuhele naaonjoaihunri leruu,' naane jaun jetao, nii rai ninana aina acaauru naineen jetao lerue nii acaauru inaca.

¹³ Nii jana rai nocoala jetaote, nii baiha neeoriin jetao nii que banijiaai que jitariin necoreteein jetao nii coriqui aina coriajai atane cuhin, nechu jataain joaereen jitariin rai coriqui jaohin nichao que ichoae.

¹⁴ Inaen jitariin rai coriqui jaohane jana, nii nihane jaan neniha quinacaine jaun jetaote, ecu mijitena que necairichae.

¹⁵ Nii jaun jetaote, nii nihane jaan nena leinjiin cacha caje amihanenaa ariha cuhane jaun, rai cosichuru beraihane coina jetao letoae nii cacha.

¹⁶ Nii jaun jetaote, nii cosichuru lenone raain que lenonenee rijitocojoae. Nejetaote nene rai cha tera.

¹⁷ Nii jaun jetaote: 'Arajiin neeuruha ofa rai amihanenacaauru natiinte, itolere bana ne banejelanaala acaauru lenonenu, cau mijitenacaun ohajihanu canune jana. ¹⁸ Jelaiha cauha cuhanunete ne ofa loreri asae. Chaenne inae ofa rene turuhanune: "Jataainine banejelanaala baaso ichaaun Cana Coanera aina, ii aina, naaonjoaaincha. ¹⁹ Aihane jaun jiaonriha inae ii calaohineen caeteenera. Raujiaain ichei amihanenacaauru rijijieen caeteura ofa," nareeunni ofa raicha,' naain jetao suujua ere nii cacha calaohi ocoala.

²⁰ Niritiin suujua irihane baiha bero cuhane cuhin jelaiha cauha cuha rai inaca loreri asaene jana jetaote, jaiti nita nihane jana coariin cairichaaajoaain coaraane jaun, soroneen coineteen jetao que baluunetiin, jataain belaaain rae nii rai inaca.

²¹ Nii jana jetaote: 'Jataain banejelanaalane baaso ichaaun Cana Coanera aina, ii aina, naaonjoaaincha ofa. Aihane jaun jiaonriha ii calaohineen caeteenera ofa,' nae jetao nii calaohi, rai inaca rai. ²² Nejetaote niritohane jana: 'Chajaain erojoeen cajione enachasine uhaain, caa rai cajione coreeuche. Chaen rai biji couturi que leinjiin anicho teen, rai tijia quene maajeein safato curuhacuche. ²³ Chaen leinjiin baca narejeen coereneti soochete, lenoneen beseta ichacaache, ²⁴ ohin nitajihane rai ne caje turuha uha caa canu calaohine jaun,' naain jetao rai cachaauru letoae nii inaca.

²⁵ Nii tonohanau jetaote, neeuruha irihurune jaun nihane caje cauha uhe nii calaohi inana. Nii jana jetaote, inaen nenaanaja catainaane jana jetao, auno toteen raansauruhane jana erunajae. ²⁶ Nii jaun jetaote, nii leinjiin acaauru cacha cotijiaain jetao: 'Chatohanai besetate ichaquicheta,' naain caje bajaane jana jetao, ²⁷ 'Ii nejerate jerichanejeen raurohin turuhane jaun, baca narejeen coereneti soerateen beseta ichae ii inacara,' naain rai biha nii acaauru cacha, nii calaohi inana raine jaun jetaote, ²⁸ jataain obajeein loreri asae turunaa jerene. Nii jana jetaote, raajenhane coineteen raa cue nii rai inaca, acaauru aina nihane coina.

²⁹ Nii jana jetaote, jataain rautaelanaala jetao: 'Iite raotojoeen araai jaanacaain ichei nelateen nihanune coitucuhi. Chaen nechu canu letoaaine chabana coiintelanaala ichaain neun. Nii sainejeen chariji bana leinjiin niji carenero tihee carai, canuhacha belaihuri aina sohin beseta ichacaane coinata. ³⁰ Nii saijieeinte turuha caa ii calaohi, ene cojoaeloroerihuru aina nechu joaereen ii coriqui jaoinne janate, rai baca coereneti sohin teeicha,' naa coetaain rai inaca raine jaun jetaote,

³¹ 'Aiha chuhisicha cacalabi. Iite chuhisi itolere bana canu aina neeicha. Nitohanihane jaunte satiin quiicha sirii icheineen nera. ³² Nete laen ena esinae rauhijiriin caohachae beseta ichaain rachoojoihacachene, ohin nitajihane rai ne caje nacoaauneen turuha ii ocoalane jaunra,' nae jetao rai inaca," naain jetao acaauru relae Jesuso.

16

"Caohachaain jecha ichareein," naain loreri beraichaanu que cacha ratiriha rai fatoroonne que parabola

¹ Niritiin jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: "Niha jetao leinjiin cacha jataain coriquihonaneen. Nii jetaote, rai loreri beraichaanu que leinjiin cacha ratiri jitariin rai rucuheleuru, rai cachaauru, rai coriqui, naaonjoaihunri beraichanu que. Nii jana nii

rai rucuhaleeuru itajihacoaane jaun jetaote: 'Inae ichujeleeuru itajeein, ii coriqui que niicha jerei ichaa taa ii cachara,' naain jetao biha cuure nii fatoroon rai. ²Nii jaun jetaote cotiharateein: 'Chatohanai ichaaine jaunna, ii biha uure canu rai. Chajaain jitariin chamijianeecuru cocoirichaa inane uhane coitucue. Inaen nenacaen nainiheeii canu loreri aina canu rucuhaleeuru beraichanu que neeineta,' nae jetao nii rai fatoroon.

³Nii jaun jetaote: 'Chana nohane jana ichareeun, camijianeeron caje canu sitaa canu fatoroone jana. Coatiha atane que chatohanai amihanenaa ichana que nelatejeeccaunne coaalanaalata. Chaen nechuu jataain nocoejeeun cacha caje chaelai bajaanune quera,' naain coaucane baiha jetao ⁴'Saan. Inae canuhacha ichaneni coitucuhanu, canu amihaneeron colane nedaanune bana canu raa chunocoha loreri asaane coina,' naain jetao suujua ere nii loreri beraichanu que niicha ratirii.

⁵Niritiin jetaote, leinjiana leinjianaain jetao, nii rai fatoroon que rebeonacaauru cotijiaain: 'Inaonjoaain rebeoqui canu fatoroon queta,' naain bajaane jana jetaote; ⁶'Lefasha bareranei erene que ne rebeconra,' naain jetao tonorae nii jauriaanejeein niicha cotijiai. Nii jaun jetaote: 'Saan, aihachuhisi. Nocoa nii rebeoquine jaan, ninu nelauriaain saoquichoonca bareranejeeicha laenaaura,' naane baiha jetao, ⁷Leeocha cacha rai jetao: 'Inaonjoaain jana rebeoqui ii, canu fatoroon queta,' naain bajaane jana jetaote: 'Lefashai costaronei tirico quene rebeconra,' naain tonoraane jaun jetaote: 'Saan, aihachuhisi. Nocoa nii ii rebe. Fosachoonca costaronejeeicha cau teein laenaauru,' nae jetao rai.

⁸Nitohaneein jetaote, jataain nainaan rai caohachanuhacha que coacuhin ichaa nii rai loreri beraichane que nainae nii rai fatoroon.

Nitohaneente Cana Coanera Cojoanona que neenihuru amurijiriin, jataain nainaan rai caohachanuhacha que coacuhin neeure Cana Coanera coitucuhichuru," naane baiha jetaote:

⁹"Inara netonoaite nii rijijieein Cana Coanera tenojoi beraichaneein neeiche. Aihane jaun nii itolere inara rai Cana Coaneraacha teei que, aca jerihane rijijieein niicha jerei ichaain neeuche, inae ohichene bana niha raotojoein inara raeranune coina.

¹⁰Nitohanihane jaun, aansijiin laojiri raa cachane niha natiin caohachaaain nii rai teraacha jerei icharate, arajiin cha raane jerichanejeein caohachaaain ichareein.

¹¹Nitohanihane jaun, caa nitajerai nena chauratane que cha siriin neeichene nihanatiin caohachaaain ichaeneechene coatiha nerinaai inara rai esinaen rauhijiriin chabana nitajenaacharanejeein nena tera. ¹²Aihane jaun, inara rai eroraqui tenojoi que caohachaaain cha ichaain neneechene, coatiha nerihane inara raneein neeninu tera.

¹³Nihe chuni coroatajai fatoroon rai niicha latei icharaneein nena naineei, nabana leecha que jaolecohin, leechaacha ere tonorana nainihane jaun. Nitohanihane jaun Cana Coaneraacha ere tonoraain nena jerichaane, nii canaacha jerei que coauna nainihaaca," nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesuso.

¹⁴Niritoha Jesusone jana aonajeein jetaote, Jesuso necoeje chanuure fariseecuru, acaauru jataain coriquiicha que coacuhin neeuruhane jaun. ¹⁵Nii jaun jetaote, "Inarate caohacha ichaa nocoetiin neeiche itolere bana cachaauru notaracae. Nete inara suujua cuhane inaraacha coacui coitucue Cana Coanera. Nitohaneein jataain nelateineein cachaauruhacha coarai que te jaoleque Cana Coanera.

Cana Coanera rai rauhi inoansi aina Jesusohacha tei rai cojoanona

¹⁶Moisesa, chaen profetacuru, naaonjoainuri cojoanonaate turuha Joaan Baotisitane que tiaaajoaain nelu. Nii caje coauneeinte beebjenojoneein nelu Cana Coanera cojoanona canuhacha turuai. Nii quete necounujeeure nii canuhacha teei Cojoanona sirichuruhane coina.

¹⁷Canu Cojoanona que neeichene nihanatiin satiin Cana Coanera rai rauhi inoansi tonoraain neeichenete caohachae.

*Comasai joera que cacha relaa Jesusone
(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)*

¹⁸ Leinjiin cacha rai comasai jaohin leecha ene raanete jataain osa que nesaruha aicheein. Jerichanejeein techu, lana joaera ene raain niha cachane osa que nesauruha aicheein.

Jataain coriquihona aina oha cairichaineen nenea Lasarone

¹⁹ Niha jetao leinjiin cacha jataain coriquihonaneen. Nitohaneen coriquihocane jaun jetaote, itolere bana jataain cajione caohacha que necoreteein, lenone caohacha nejesina que beseta ichanajaque. ²⁰ Nii jana jetaote, ecu ne jaberoco nainecojoaain abero siriin leinjiin cairicheinejeein nenea Lasaro. Aca jetaote, nii coriquihona loreri chajeniha lauheque nejesinane atanichoae. ²¹ Nitohaneen cairicheinejeein nihane jaun jetaote, nii coriquihona rori caje nalunaa rai lenone con raain que lenonena jere nii cairichei. Nii jana remaaecuru jetaote, rohan turuhacoaain nii rai nabero lojoihure.

²² Nitohaneenne baiha inaen oha nii cairicheinejeein nenea- nii Lasarone jana jetaote, amaare anjeraauru Abaraaun aina dedeeu nihane coina. Nii jana jetaote, nii coriquihona netonai inae ohane jaun conautechure.

²³ Nitohaneen ohin necairichauruha onacaaurune jaan netiin necairichajeein, nita icharajeriin neein Abaraaun coaraa nii coriquihonane jana jetaote, Abaraaun rohan ne nii jaiti jiniiquiin ichaoruhane bana niicha cairichaerii Lasaro. ²⁴ Nii jaun jetaote: auhaquin: 'Cairichaojoaain cacoharaaura ofa Abaraaun. Atiin nii Lasaro rai aitoote, esinaeca que biji coturi macohin setejiaain calele jelarooa uhinera. Caune jataain necairichajeeun usi tabai janara,' naane jana jetaote: ²⁵ 'Aiha chuhisi niqui. Nete jiniiquiin inara jaberoconeein ichaohichene bana, jataain raotojoei ichaonaa que ichaorejetohilura cacalabi. Nii jana caa Lasarote, jataain ichaonaa baaso que ichaohin cairicheinejeein nerejetelu. Nii jaunte nii coacuhin, necairichaaequi iine jana, aca caohachaaain ranojoinneen nera. ²⁶ Nii choae tacaain techu, cana cataaun ne jataain ucuacaain ucuha jachu satonoelanaalara. Nii jaun nii inara nichae situnaa nainecuruhi cajicheique nenacaauru. Niheichu inara niha natiin nii cajicheique turunaa nainihee-icheta,' nae jetao Abaraaun, nii coriquihona onaa rai.

²⁷ Niritoha raine jaun jetaote: 'Nii jaunne ichei aitoon, canu inaca loreri asaae ²⁸ nii neeuruha saouqii canu nejeraaurune jaun Lasaro letohaine, acaauru rai iriha cuhane coina. Nabana caa necairichaecaaunne jaun acaauru netonai uuruhane coataara, ofa Abaraaun,' naa nii coriquihonane jana jetaote; ²⁹ 'Nete Moisesa aina *profetacuruhacha* laenanohin siriin neeure, nii tonoraain neeuruhinera,' naa Abaraaunne jana jetaote; ³⁰ 'Aiha chuhisicha ofa Abaraaun. Nete acaauru rene ichanaain turuhin biha leinjiin onaaane, acaauru netonai nii esenetana nainecururera,' naa nii coriquihonane jana jetaote; ³¹ 'Aiha chuhisi niqui. Nete Moisesa, chaen *profetacuru*, naaonjoainuri esenetaaurenihalune rijijjeein, acaauru rene ichanaain turuuruha onacaaurune nihanatiin, esenetana nainecurunerera,' naain tonorae Abaraaun," naain jetao fariseeocuru suujuate Jesoso.

17

Jataain necohalajiine osa que namute cacha saruera

(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

¹ Niritiin jetaote:

"Itolere banate nereein osa que inara sarueranu. Nete laen jataain necairichanaa coareein nii osa que leechaaauru saruera cacha. ² Nitohaneen caa ena Cana Coaunera coitucuhajeraauru sarueratiha osa quene ajinihate caohachare nulunoque ajeri tijichaaain cucuana cuhane joaeratenojoi nihane. Aihane jaun nii que necohalajiin neeuche.

³ Chatohaneen baaso ichaain niha ii nejerane suujua teeu. Suujua teeine jana ii ere tonoraain caohachaaain nichao coreein nihane que ii suujua acateeu. ⁴ Lejiichoo cuhane caaunsi saneen ichei baaso ichaain nihane nihanatiin, caaunsi saneen turuhin, 'Inae laen coaiteerihaaunnita,' naa uhane, que ii suujua acateaura," nae jetao Jesoso.

Esinae rauhijiriin esenetaacane itolere ichana nainichaane

⁵ Nii jana jetaote: “Jataain itolere ichana nainiha Cana Coaunerane esenetaain nihacaanune jaanu teeu canacaanu raicha,” naauruha Jesoso rai niicha cocoinaauri afosotoorune jaun jetaote:

⁶ “Mosatasa ucuhe laojiri jataain aansijieein nena rijjijieein aasaeriin esinae rauhijiriin esenetaaichenete caa shabeento rai: ‘Niilai caje nerocohin caa cucuana cuhane omaronihunra,’ naaiche caa shabeento raine inara ere tonoraain aiche caa shabeentora,” naain jetao acaauru tonorae Jesoso.

Letononeein nenaacha ichaneni

⁷ Niritiin jetaote: “Inara leinjiin cachaaquichene jana, inara ocoana jana temule jaane jaanu que atane retuhin, baca beraain, naaonjoanne caje cauhane janate rai: ‘Nelauriaaute lenoneei,’ nanaa coacuhelanaala: ⁸ ‘Chajaain ena canu lenonenu jaain, ena uhaaune lenoneein acau coe. Nii baihate ii netonai lenoneein acau coriquiincha,’ nariquiche. ⁹ Nii choae tacaain techu, ‘Narihara,’ nanaa coitucueeneiche nii inara cacha rai, letoaain neeichene jaan ichaain nihane coreniha. ¹⁰ Nii rijjijieein inara letoaain niha Cana Coaunerane jaan nainaaain neeichene bana, nainiheeiche: ‘Jataain cacha caohacha neeine nihacaanura’ naain erenaa nainiheeiche. Raujiaain: ‘Canacaanu letoaain nihilune jaanchane inae nainacaanura,’ naauche,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Lechoocaain cosibi aonaain caaun cunaitenacaauru rautaa Jesusone

¹¹ Jerosaleeun cuhane jaun jetaote, Calileea, Samaria, naaonjoainuri batane cataaun situhin cue Jesoso. ¹² Nii jana jetaote, leinjiin neseu turuhane jana jetao, nii nese caje que taca cuure lechooncaain cosibi caaun cunaitenacaauru cachaauru. Nitohanein cuhin jetaote, cocoaeraa cacha rohan turuha nitohanai cunai aonaera cachane jaun jetao, Jesoso caje coriaae netiin:

¹³ “Cairichaaajoaain nohane canacaanu coaraaura cacha relaera Jesoso,” naaunre jetao Jesoso rai ehequiin. ¹⁴ Niritocuruha raine jana jetaote:

“Chajaaincha saseredotecuru rene turunichuchete inara coaracurumiincha,” naa acaauru rai Jesusone jaun, cuujueeuruhane jana jetaote, inae cosibi caje nerautaaain somaraain neeure, acaauru dadaelanaala aitoha Jesusone saijieein. ¹⁵ Inae nitohanein nerautaaauruha acaauru cosibi cajene coaraain jetaote, jelaiha nejenohin cuhin, tonijiaain ereein Cana Coaunera corojeein jetao, ¹⁶ Jesoso acatiha rai tijia asae atanichoae neseoriaain jetao, rachoojoe leinjiin cacha Samaria cocoaicha Jorionelanaa nena. ¹⁷ Nii jaun jetaote:

“Tajian lechooncaauruhani caa cosibi caje nerautanacaaurune. Aancaauru chaen leochaauru iscoon neeurita. ¹⁸ Leinjiin caa Jorionelanaala nena cacha estaraajero-hachate jelaiha nejenohin Cana Coaunera coroaeca uhe rautaanune corenihara,” naain

¹⁹ “Esinae rauhijiriin esenetaaine jaunte, ii cunai caje nerautaai, chajaain nimichuhin caunihura,” nae jetao rai Jesoso.

Naaonjoaain tururichaaain quiicha tei Cana Coaunera Cojoanonaane (Mt 24.23-28, 36-41)

²⁰ Nii baiha jetaote, “Chabana turoreein Cana Coaunera cojononaa,” naain jetao Jesoso caje bajaare fariseeocuru.

²¹ Nii jaun jetaote: “Coatiha inanacaain tururinaain Cana Coaunera cojoanona. Niheichu, ‘Caute ne. Tajihate ne,’ naain coitucurieeicheein. Inae inara jana niha quiicha tei Cana Coaunera Cojoanona,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

²² Niritohane baiha jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: “Inae amuhanune baihate jaiti nacoauneein turuenihanune ajiniha le janojoeinniji ena caa canuhacha tei janonaa coarana jereriquicheein niqui, nete coaraeneriquicheein. ²³ Nii jana tabaaurute inara rai, ‘Caute ne. Tajihate ne,’ naaurureein. Nete nelatene, niritocuruhane jana acaauru esenetaain acaauru sacuhichene. ²⁴ Nacoauneein turuha urichaaunni acaihaniji cachanein nejanohanaane Cojoanona que turuhane banate, charijijieein teeinti jeraneejoaain dede conaa jiacanone, saain coanojoneein ne. Nii rijjijieeinte saain coanojoneein

coitunojoiniha cureein inae nacoauneein turuhanune bana. ²⁵ Nete amuhanune ajiniha jauriaanejeein jataain canu que nererojoeccaain canu que jaolecoorureein, caa ena cojoanonaa que nenacaauru cachaauru.

²⁶ Charijieein teeinte nihalu Nohene bana ailu, nii rijjijeeinte jerichanejeein aiha cureein nacoauneein turuha uhanu canu acaihaniji Cachaneein nejanohanune Cojoanonaa que tihane bana.

²⁷ Coaracuche nachuhinti nii chaque nererojoeccaeriin nelanaala, nisirihateein, lenoneein, acau cohin, naaonjoaunruhalu cachaauru bote cuhane enohin nichotiha Nohene cojoanonaa que turuhanereein tiaaine. Nii jana uha elo tabaine jaunte satiin ohacooaurelu.

²⁸ Nii rijjijieein techu cha coacuelanaala raotojoein neein, acau cohin, lenoneein, netemulijiaain, namihaaneeo que necoreteein, niicha latei coreteein, neloheriteein, naaonjoaurelu cachaauru nihalu Lotone bana. ²⁹ Nii jana, Sodoma neseu ichaohane caje amuha Lotone janate, usi aina naluha asofere dede cajene jaun caaun satiin oorelu cachaauru. ³⁰ Nii rijjijieinte jerichanejeein aiha cureein nacoauneein turuha uhanu acaihaniji cachaneein nejanohanaa nichaanne Cojoanonaa que turuhane bana,” naain jetaote,

³¹ “Nii cojoanonaa bana inara loreri janori ichoae neeichene, jiaonriha jelaiha fauhin inara loreri caje inara rucuhele ranaa coaauquichene. Niheichu inara ocoana jana neeichene jana aihane, inara loreri asaae caunaa coacuelanaala rauhijiriincha sorooche. ³² Nitohanihane jaun, niicha ratirii coaucane jaun aihalu Loto comasaine coacuhin nainaan ichaaoche. ³³ Aihane jaun rai rucuheluuru queecha coacuhin neite rai nichao itajereein. Jana nii rucuhele que coacuelanaala nichao rainuhachaque coacuhin neite nichotereein,” naain jetaote,

³⁴ “Nii airichaanne cojoanotiin banate, leinjiin eruhari cuhane niha cuurureein coroatajai cachaauru. Nii jana leinjiin amanojoinihane janate, ecu nedaa cureein leeoche. ³⁵ Jana coroatajai enecurute, ederi que chaelai tutuurureein. Nii jana leinjiin amanojoinihane janate ecu nedareein leeoche. ³⁶ Nii jana coroatajai quichaurute nocohana jana neeurureein. Leinjiinte amanojoinereein, leochate ratirinojoinereein,” naane jana jetaote:

³⁷ “Chatoanai bana, chucha nitohanereinte Curuaanaa,” naain caje bajaauruhane jaun jetaote:

“Inae ecu tihane banate coitucunojoinereein, canii setu que fauha uha ichotarine jana caje coaraain coitucunojoinihane rijjijieein,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

18

Joesio necha ansaineein nenea rai cacha coulurujihane autanane que parabola

¹ Coiinteerilanaala Cana Coaunera bajaauruhane, Cana Coaunera bajaauruhane coina parabola que cuaain acaauru relaa Jesosone.

² Niritiin jetaote: “Coaracuchenachuhinti leinjiin neseu nihalu jetao leinjiin joesio cachaauru que suujua acatelanaala, niheichu Cana Coaunera batohane que casilanaala nenea ne. ³ Nii jana jetao, nii neseu ichoae leinjiin autana. Nii autana jetaote, nii joesio rai leinjiin cacha nejeratenaja colurujihane cue. ⁴ Nii jana jetaote, carajaain nirijieein nere tonorana jerelanaala ne nii joesio. Nejetaote nii baiha: ‘Cachaauru que nihanatiin casuujua acateein, niheichu Cana Coaunera batocooaunne que casiin nihaaun niqui. ⁵ Nena raotojoein nihanune rohecaain, casuujua rohecaain sacuha caa autanane coataa naitoonjoa tonoraain ichareeun caihanihane coina,’ nae nii joesio. ⁶ Coaracuchenachuhinti, jataain necha aansaineein nihane saijieein suujua coaraa nii joesione. ⁷ Nii jaunte nii amurijiriin, nii janijiin nii raauri, janotiinetojoein, jiichoonetojoein, naaonjoaain bajaebajaeraauru cocooaeratenaa nainereein Cana Coaunera. ⁸ Nitohaneinte carajaain cohacuruhane latelanaala enaacha acaauru

cocooaeraterere. Nena laen inara caje bajaauun, canu inaraacha cohajei cachaneein nejanohanaa nichaaunne, nacoauneein turuhanune reeintiaainacha canuneein nihanune esenetaain caitoonjoa ichaaechajeein neeururichaaain cachaauru,” naain jetao acaauru relae Jesuso.

Roma rai coriqui bajaaurera aina fariseeocuru que parabola que cuaain cacha relaa Jesusone

⁹ Nii baiha jetaote, nii acaauruhacha caohachaaain niha nocoetiin leeochoauru que jaoleconacaauru rai jetao, acaauru ichaohacha que *parabola* que cuaain jetao: ¹⁰ “Coroatajai cacha jetaote, Teenforo asae cuhin Cana Coaunera bajaa cuure. Leinjiin jetaote, nechu jataain naraaichuru cairichaa Roma rai *impoestonu* que coriqui bajaerane. Jana leeochoa jetaote fariseeone. ¹¹ Nii fariseo jetaote, ‘Narihara Cana Coaunera ichoreniha ainacaauru tocohaneein asijiautoneein, necha aansaineein ichaohin, joareein ene canu sinijeranelanaala nena aina ichaohin, naaonjoain nenihanu canune coreniha. Chaen nechu, naraaichuru cairichaa Roma rai *impoestonu* que coriqui bajaaurera rijijieein neneun. ¹² Chaen nechu, jataain ii coitucuhanune esenetaaine coina, le semanacuru cuhane coroata saain casuri couu lenone lanaala neein ii bajaee bajajeein, lechooncaain chaaelai raanu camijianeeo corenihane, rai lechoocani teein neein ii raicha,’ naain jetao Cana Coaunera bajae chujuhequiin. ¹³ Nii jana nii naraaichuru cairichaeriin coriqui bajaera jetaote, caje icharaain neein necoeje caun najabaracaain dede coaralanaala jetao: ‘Cairichaaajoain cacoaraau osaaotohanune jaunra Cana Coaunera,’ nae nalarijia faone faoneein.

¹⁴ Niritiin bajaane jaunte, inae que suujua acatiha Cana Coaunerane jana jelaiha nenajaun cauha cue nii naraaichuru cairichaa coriqui bajaera. Nete laen nii fariseo que suujua acatene Cana Coaunera.

Nitohaneente nii leeochoauru amurijiriin Cana Coaunera coitucutiin, itolere que nelaaetoha nocoetiin nenacaaurute chaque nelatelanaala jaoleneein neeurureein. Jana rai nichao coitucuhin leeochoauru amurijiriin nena coacuelanaala nenacaaurute nelaatein ranojoinecurureein,” nae.

Canaanaihuru belaiha Jesusone

(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Jesuso rene canaanaihuru turuaa uuruha acaauru mucuhane coinane jana jetaote, Jesuso rene turuanajaauruhane caohateeure aina nerelanacaauru. ¹⁶ Nii jaun jetaote, nii aina nerelanacaauru cotijiaain jetao:

“Cooa rohecanajaachete canu rene turuuruhine nii canaanainuru. Jiaonriha canu rene turuuruha canaanaihurune caohateeichenera. Cana Coaunera Cojoanonaate, aihuruha caa canaanaihurune rijijieein nenacaauru raineein nena nera. ¹⁷ Esinaen rauhijiriine inara rai aitoreeunni. Aihuruha caa canaanaaihurune rijijieein canu raain neniha chunine, coatiha Cana Coaunera Cojoanona que nerihain,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesuso.

Jesoso aina iriha leinjiin cacha coriquihonane

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Leinjiin cocoinanacai jetaote, Jesuso aina iriha uhe. Nitohaneein rene turuhin jetaote:

“Caohachanejei cacha relaera, cha ichareeun chariji bana nitajenaachara ichaonaa caohacha que ichaonaa nainichaaunne coina,” naain Jesuso caje bajaane jana jetaote;

¹⁹ “Chanuna ‘caohachanejei cacha relaera,’ naain cacurujuateei. Leinjiin Cana Coauneraachate caohachanejein ne,” naain jetaote: ²⁰ “Inae raotojoein Moisesa aitoonjoan coitucuhi: ‘Jiaonriha nejelau ene ii sinijeranelanaala nena aina ichaohin neeine. Coa sonajaain jaoha. Coa asijiauha. Coa chamute cacha cairichanaa jerenacaun chuni cacha coacuhin, casaje que ereein niha. Chaen efojiaraauru que ii suujua acateein acaauru coitucuhin neun,’ naane coitucuhi,” naa rai Jesusone jaun jetaote:

²¹ “Aihanu chujian. Canu enamanaca caje coauneeinne jitariin nii naitoonjoan tonoraain neeun,” naain tonoraa nii cocoainanacaine jaun jetaote:

²² “Aihachuhisi niqui. Nete jaiti lanajejen leinjiin tonoraain ichaaine coina. Jitariin nii iicha sirii rucuhele que necoreteein, cairicheihuru rai jitariin nii coriqui chalu. Nii banate dedeeu ichaonaa caohacha que ichaonaa naineriquiin. Nitohaneein ichaaine baiha canu aina uu,” nae jetao rai Jesuso.

²³ Nejetaote niritoha rai Jesusone jaun, jataain inaderae nii cacha jataain coriquihocane jaun.

²⁴ Nii jaun jetaote:

“Jataainte caaintate Cana Coaunera Cojoanona que ichaoa leinjiin coriquihonane.

²⁵ Nii Cana Coaunera Cojoanona que ichaauruha coriquihonacaaurune coina caaintaane fautaain caaintarihei leinjiin camecho rai oco jachu cuhane situhane coina,” nae jetao inaderaa nii coriquihonane coaraain Jesuso.

²⁶ Nii jaun jetaote:

“Nitohanihane nichotena nainerinaain chuni,” naain caje bajaauruha ecu neein aonajeeunrerane jaun jetaote,

²⁷ “Nii caaintatiin cachaauruhacha coarai, coatiha Cana Coaunera rai caaintajiehita,” naa Jesusone jaun jetaote,

²⁸ “Canacaanune jitariin canacaanuhacha sirii ratiriin ii sacuhacaanulu,” naa Fedorone jaun jetaote:

²⁹ “Esinae rauhijiriin chunocoha, Cana Coaunera Cojoanona que ichaohane coina, rai loreri, rai sinijera, rai bereecuru, rai nejeraauru, rai fojiaraauru, naaonjoin ratirichate, ³⁰ jataain nii amuritoheriin caa chauratane que siriiin, nii choae tacaain nii turuha uheni Cana Coaunera Cojoanona que chariji bana nitajenaachara ichaonaa siricheeincha,” naain jetao Fedoro tonorae Jesuso.

Orichaainne bihane nichatasatiha Jesusone

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ Nii baiha jetaote, jelai nii lechoonca coroatajaain niicha cocoainauri cotijiaain jetao: “Enate laen Jerosaleeun cuhacache, cuu nii acailhaniji Cachaneein nejanohanaa nichaanne que aitiin laenacuruhalu satiin *profetacurune* nainaanune coina.

³² Nitohaneinte nejelau ataneu nenacaauru estaraanjerooru bijihu canu teeurureein nech jataain cacotaiha baasoneein caeteein, canu nocoeje chanuhin, canu colunein, naaonjoaauruhane coina. ³³ Nitohanein canu teeinte, enuha que canu faohacuruhane baiha canu ateinaa cuurureein. Nena nichata janohane cuhane nacoauneein ichanaareeunni,” nae jetao niicha cocoainauri rai Jesuso.

³⁴ Nii niritoha acaauru raine jana jetaote, nii naitoonjoan aonacuruhane saijieein esenetana nainecurene.

Jericoo leinjiin maosa rautaa Jesusone

(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Niritohane baiha jelai caje amuhin Jericoo turue lalajeein cuujiha Jesusone jana jetaote, bero cuhane lauhequiin coriqui bajaa niha leinjiin maosane jaun jetao, ³⁶ arajiin situha cachane aonaain jetao: “Chauruna toon situha cue,” naain bajaane jana jetaote: ³⁷ “Nasarete cocoaicha Jesusote sacuureraaura cachaauru aina situha cuera,” naain beeuruhane jaun jetao: ³⁸ “Atiin nohane cairichaojoaain cacoharaaura Rabiri nefoerate Jesuso,” naa ehequiin nii maosane jaun jetao, ³⁹ niritohane caohateeure sitonaane coina nii ichohaichaniha cunacaauru. Nejetaote, acaauru ere tonoraelanaala jelai amuritoheriin ehequiin jetao:

“Atiin nohane cairichaojoaain cacoharaaura Rabiri nefoerate Jesuso,” nae jetao nii maosa.

⁴⁰ Nii jaun jetaote, ecu inacuhin raerateein jetao inaan rohan nichuutaane jana jetao:

⁴¹ “Chate jereeita,” naain caje bajaa Jesusone jana jetao:

“Canota rautainene jereunra Curuaanaa,” naain tonoraa nii maosane jaun jetaote,

⁴² “Saan ai. Esinae rauhijiriin quesenetaaine jaunte inae maosaneeine caje ner-autaacha,” nae jetao rai Jesoso.

⁴³ Niritoha rai Jesosone rijieeoritiin maosanihane caje inae conoha rai notane jaun jetaote, Cana Coaunera corojeein Jesoso sacue nii maosa.

Nitohaneein nii maosa rautaane jana, ecu neein coarajeeurera cachaaauru netonai jetaote, satiin Cana Coaunera corojeein rachoojoeure.

19

Saqueeo loreri asae cuha Jesosone

¹ Jericoo turuhin jetaote, nii Jerico nese cataaun situha cue jetao Jesoso. ² Nii jana jetaote, ecu ichoae leinjiin cache, naraaichuru Jorioocuru cairichaeriin nena, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui bajaaurera curuaanaaneein nena coriquihona Saqueeo. ³ Aca jetaote, jataain Jesoso coitucunaa jerihane jaun coana jere niqui. Ne-jetaote, jataain araacha cachane jaun coana nainesine Saqueeo, leeochoauru fautaain ecoainijihane jaun. ⁴ Nii jaun jetaote, coana nainihane coina soroneein najiniha cuhin jetao situha curichain nii Jesosone jaaun nena leinjiin enuha que iniin jetao cohaca cue. ⁵ Nii jana jetaote, nii iniin cohacane jaan nena enuha asae situha cuhane jaun, jabatoroain coaraain jetao:

“Saqueeo, chajaain soroneein niilai caje fauha uu. Enenene ii loreri asae nesururee-
unni,” naa rai Jesosone jaun jetaote, ⁶ soroneein nii enuha caje fauhin jetao, corojeein
rai loreri asae Jesoso amae jetao nii Saqueeo. ⁷ Nii coaraain jetaote: “Chanuna jataain
osaaona niha taa cachane coitucuhane saijieein rai loreri asae aina nesuruha cue,” naain
jetao Jesoso que ereeure ecu satiin neein coarajeeurera cachaaauru. ⁸ Niritiin Jesoso que
ereeuruhane jana jetaote, nichaaurain jetao:

“Aonaaun Curuaanaa. Jitariin quiicha sirii rucuhelene leruhin tereeeunni cairichaai-
huru rai. Chaen nechu chaaelai que chuni basijiauhin nihanune, jena saain jelai
amuritoheriin cainareeunnicha,” nae jetao Jesoso rai nii Saqueeo.

⁹ Nii jaun jetaote:

“Caa cache netonai inara rijijieein, Abaraaun nefoerateneein nihane jaunte, enene
caa rai loreri asae turue jianacoon osa caje mitaeranura. ¹⁰ Nii acaihaniji cachaneein ne-
janohanaa nichaunnena, caa chauratane que turuun, nii jaolecohichene jaan cachaaauru
nitajenaa neein nenacaaauru ariin, acaauru ichoterateein raanune coina,” nae jetao rai
Jesoso.

Coriqui raaurera cachaaauru que parabola que cuaain cachaaauru relaa Jesosone (Mt 25.14-30)

¹¹ Niritoha Jesosone jana, ecu neein aonajeeuruha cachaaaurune jaun jetaote, acaauru
relae *parabola* que. Inae Jerosaleen rohan nichuuntaauruhane jaun, “Inae jerihane
turuhelalajihana Cana Coaunera Cojoanonaara,” naain coaacuruhane jaun jetao acaauru
rai:

¹² “Coaracuche jetao nihilu leinjiin cache *rey* araaineein nenaane. Nii cache
jetaote, *rey* ineein cocoinaauruhane coina jetao coriaji atane cue, inae *rey* ineein
cocoinaauruhane jana jelaiha natane que cauha uhanne coina.

¹³ Inae amuhane rai jetaote, lechooncaain rai letonocuru cotijiae, acaauru naineein
jequuin coriqui chaluhanne coina. Nitohaneein acaauru cotijiaain coriqui chaluhan
jetaote: ‘Caa coriqui aina amihaneuche turuhanune reentiaaincha,’ naain ratirinajae.

¹⁴ Nejetaote, jataain que nererojoecaaure nii natane que nenacaaauru cachaaauru.
Nii jaun jetaote, caaijie acaauru ere beranu que leinjiin letoaaure ‘Coatiha canacaanu
curuaanaa *rey* ineein niha caa cachane jerihacaanuta,’ naa cuhane coina.

¹⁵ Nejetaote nitohaneein nere bera letoaauruha caaijiene sajieein, *rey* ineein co-
cainaaauruhane jaun, *rey* ineein jelaiha natane que turuha uhe.

Inae nenajaun turuhin jetaote, nii letonocuru coriqui tein ratirihane jaunru cotiharate, 'Inaonjoaaincha canu coriqui joo cure le cache cachauruta,' naain coitucuhane coina.

¹⁶ Nii jana nii niicha cotiharatei ichoachaniha rene turunaa jetaote: 'Curuaanaa lechoonca saneinte nefae ii coriqui,' naa turuhinne jaun jetaote; ¹⁷ 'Saan. Aihane jaun iite jataain caohati canu cachaneein neei. Inae acaihaniji que caohacha ichaai caa coroatajaji coriqui ainane jaunne, lechooncai nese coaranu que coberenadoroneein chetereunnicha,' nae rai nii *rey*. ¹⁸ Nii jana leeocho jetaote: 'Curuaanaa, saogui saainte nefae ii coriqui,' naa turuhinne jana jetaote, ¹⁹ jerichanetoein: 'Saan. Aihane jaun saogui nese coaranu que coberenadoroneeinte neriquincha,' nae jetao rai.

²⁰⁻²¹ Nii jana leeocho jetaote: 'Curuaanaa, nocoa ii coriqui. Jataain necha aansai cache neeine jaunne ii coasiha, cajione que conajaain cau rucujueun. Chaen chaelai teneeine nihanatiin, enaacha temunojoi taain raain, naaonjoain neeine coitucuhane jaun,' naane jaun jetaote; ²² 'Ichaajenihanete ii ereecha que necouluruhequi canu cache baaso. Chanuna chaen, nii chaelai tihanune que airijiin, enaacha temunojoi taain, raain, naaonjoaanune coitucuhi raotojoein inatiin, ²³ baanco cuhane nii canu coriqui tiha cueneei, canu loreri asae turuhanune, jelai amuritoheriin carai cainainerichaae,' naain jetao, ²⁴ nii ecu nenacaauru rai: 'Caje nii coriqui ruluhin, nii lechoonca sanein faera rai teeuchera,' naane jana jetaote: ²⁵ 'Curuaanaa, chanuna inae lechoonca sanein jelai amurijiriin siriha natiin nacoaaunein tenacare raita,' naaunruha raine jaun jetaote: ²⁶ 'Inae inara rai aitocaaun, jataain siricha raite jeelai amuritoeeiin terareein. Jana sirihei cajete, coroatajajeein sirihane nihanatiin jitariin caje ruluhereein,' naain jetaote: ²⁷ 'Chajaain chaen nii *rey* ineein nihanune jerelanaala caque nejeratenacaauru uhaain cau canotaracaae tein sohin jaonajaauche,' nae jetao nii *rey*," naain jetao cachauru relae Jesuso.

Jerosaleen cuha Jesusone

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Niritohane baiha jetaote, Jerosaleen cunajaun, ²⁹ nii Jerosaleen rohan ichuunejeein nena chatane ucuuno Olibo neeonjoain neein niicha curuateeuri rohan nena Betafa-
jee, Betania, naaonjoainu turuhin jetaote, coroatajaain aina nerelanacaauru rai:

³⁰ "Chajaain taa cana ajiniha nena neseu cunichuche. Ecute cositenojoein teequi leinjiin boro chabana cache amunajaniheine eruriquicheein. Chaen cajih carai cosi rutuhin uhaauche. ³¹ Inae uhaaichene jana, 'Chanuna nii boro cosi rutuhin amaaiche,' naa chunine, 'Cana Curuaanaate latihane jaun raeratera,' naauche," naain jetao letoanajae Jesuso.

³² Niritiin acaauru letoaa Jesusone jana, nii neseu cuuruhane jaun jetaote, nii acaauru rai aitohane rijjijeein nii boro eruha cuure nii aina nerelanacaauru. ³³ Nitohaneein ecu turuhin, nii boro cosi rutuhajeeurhane jana jetaote:

"Chanute nii boro cosi rutuhicheta," naa acaauru rai nerorane jaun jetao:

³⁴ "Cana Curuaanaate latihane jaun raeratera," naaure jetao rai.

³⁵ Nitohaneein cosi rutuhin jetaote, nii boro ichoae rai cajione tein jetao, Jesuso rene amaure nichoae nelauriaain cuhane coina. ³⁶ Nitohaneein nii boro amaain Jesuso rene turuaauruhane jana jetaote, nichoae nelauriaain raotojoein cuujiha Jesusone jana jetao, najiniha bero cuhane rai cajione maririjicoaaure cachauru.

³⁷ Inae Olibo neeonjoain bichatane ucuuno fauque cuujiha Jesusone jana jetaote, itolere cojoaelanaacojoai ichanajaaoncane coaranajaaoncuruhane jaun jetao, cojioriin Cana Coanera coroaecure satiin nii sacuurera cachauru.

³⁸ "Raotojoein turuhine aca neein nena rijjijeein cocoaain Cana Coanera letono Reyca. Dedeeu raotojoein nihacachene coina icharanein nihane coitucuhin Cana Coanera coroaecuruhine cachauru," naauruha cachaurune jana jetaote:

³⁹ “Cacha relaera, toon ii sacuurera cachaauru rai aitoote, toritocuruhane jianecurumiincha,” naauruha nii cachaauru jana cunacaauru fariseeocuru tabaaaurune jaun jetaote:

⁴⁰ “Esinae rauhijiriine aitoonra. Toritocuruhane caje inauheneecha neeuruhanete, cojiorichurureein caa ajerichurura,” naain jetao tonoranajae Jesoso.

⁴¹ Inae Jerosaleen rohan nichuutane jaun, inae inanacaa nii Jerosaleenne coaraane jaun jetaote, ecu nenacaauru cachaauru coreniha chanaain jetao: ⁴² “Bajiaana chuhinti caa janonaa cuhane jianacoon inara mitaeraanu que cau turuhanune coitucuhin neeneiche. Nete quesetaain canuneein nihanune coitucuhin coarana naineneeiche. ⁴³ Nitohaneechene jaunte, inaen nereein itolere neein inara curuhacaain inara corihateein, inara mucuhin niha nii nejerateein neeiche jaa cojoanonaara. ⁴⁴ Caa inara nese fejeeinte itajeein, inara cocoaichucuru soajeein jaoha cuurureeincha. Coatiha nerinaain leinjiiniji ajeri ita choae teein ichanohita. Inara ichoteratein, jianacoon inara mitaeraanu que turuha uhanu inara Coauneraneeinne jana canu esenetaain cacoitucunaa jereneeichene corenihara,” nae jetao inaderaain Jesoso.

Teenforo couluuoca Jesusone

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Inae Jerosaleen turuhin jetaote, Teenforo asae enohin, ecu necoretiha nenacaauru sitaain jetao:

⁴⁶ “Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhanete aite: ‘Canu lorerite nasae neein canu bajae bajaecuruhane jaan colohetine,’ naain. Nete necha aansai asijiautooru ucuhanein teeiche inarara,” nae jetao nii cachaauru rai Jesoso.

⁴⁷ Nitohanein cojoanoonetojoein Teenforo asae cuhin cachaauru relaa Jesusone jana jetaote, nechu jataain sohin jaaoruhane jaa lera ariha jetao, cuhin coaracure saseredote curuanaacuru, Cana Coaunera naitoonjoa que cache relaaaureraauru, nii nese curuanaacuru, naaonjoainuri. ⁴⁸ Nejetaote, nii chatohanein teeuruhane jaan lera erusichurene, satiin cachaauru jataain nii acaauru relaane jaa rautatiin aonajeeunruhane jaun.

20

Nitohanai ichaane coina cocoaainain letononiha Jesusone

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Teenforo asae nosa caje nichoteeururichaaain cachaaaurune beebejeein, acaauru relaa Jesusone jana jetaote, turuha cuure saseredotecuru curuanaacuru, Cana Coaunera naitoonjoa que cache relaaaureraauru, Joriocuru rai nelateein nenacaauru ichauhenaauru, naaonjoainuri. ² Nitohanein turuhin jetaote:

“Chatohanai cocoaainacaineena neei catohanai ichaaine coina. Chate catohanai ichaaine coina ii cocoaainain ii letoaaain neta,” naauruhane jaun jetaote:

³ “Saan. Canuhetonaina inara caje leinjiin erenaa bajareeun catoonraaichene coina. ⁴ Cha Joaan letoaaain nelu cachaauru baotisaain cachaauru coujunacatiha uhane coina. Cana Coaunera letoaenihanena, cachaauruhachana letoaaain nihalu,” naain acaauru caje bajaa Jesusone jana jetaote, ⁵ ecu inauheneeicha aonajeein jetao: “ ‘Cana Coaunera letononeeinte ailu,’ naacachenete: ‘Chanuna jana esenetaain tonoraain neneeichelu,’ nareein. ⁶ Niheichu, ‘Cachaauru letononeeinte ailu,’ nanaa nainihaacache. Niritocoaachenete ajeri que cana bodoosiin cana sohin cana atinaaurureein cachaauru, satiin Cana Coaunera letononeein aihalu Joanne esenetaauruhalune jaun,” naain jetao, ecu nejesinajeein ita rai ereerejeeuruhane baiha jetao: ⁷ “Coatiha coitucuhaacaanu. Chachaainti cache baotisaain coujunacatiha Joanne coina letoaaain neluta,” naaure jetao.

⁸ Nii jaun jetaote:

“Niheichu canuhetonai nihanatiin ‘Naaonjoainte canu cocoaainain nihane ainane, caa catohanai ichaauru,’ naain benaa nainihaaun inara raita,” naain jetao acaauru tonoraee Jesoso.

Necha aansaineein ichaonacaauru ocoana beraichacuru que parabola que cuaain cachaauru relaa Jesusone

(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ Niritohane baiha jetaote, necha aansaineein ichaonacaauru ocoana beraihurera que *parabola* que cuaain jetao: “Leinjiin cacha jetaote, leinjiin ocoana sirihane jaun jetao, que amihanenacaauru rai tein ratiriin jetao, coriajai ataneu cue, latihane naineein rainein nena letoaaauruha raine coina.

¹⁰ Nitohanein tein ratiriin jetaote, inaen tainaca que tihane jana jetao, leinjiin letono letoae, nii amihanenacaauru caje rainein niha nii ocoanane coreniha que banihatein niicha taihuri bajaa cuhane coina. Ne jetaote, nii cha telanaala faojoaain sohin jelaiha letoaaure. ¹¹ Nii jaun jetaote, nacoauneein leecha letono letoaa nii ocoana erorane jana jetao, nocoeje chanuhin faojoaain sohin, cha colane acaentonai letoaaure. ¹² Nii jana coaiteen leecha letono letoaaane jana jetaote, jataain cunaitaain jelai caje acaentonai sitaaure nii ocoana que amihanenacaauru.

¹³ Nii jaun jetaote: ‘Cha laen ichareeun. Satononejeein caa jataain jereein canuhacha belai canu calaohi letoaanunete ne. Quete laen acaneein nihane coitucuhin raotojoein raain nere tonoraaurureein,’ nae nii atane erora.

¹⁴ Nejetaote niritiin nii rai calaohi letoaaane jana jetao, cuujihane jana coariin: ‘Taate caa atane erora calaohi ne. Acate inae oha rai inacane bana, caa itolere que banijiaain nena rareeinha. Coanete mucuhin sohin jaohacachete cana rainein nedaaine caa iolere que banijiaain nenaara,’ naain ita caje bajaacoaain jetao, ¹⁵ nii ocoana caje amaain sohin jaaore nii ocoana que amihanenacaauru.

Nitohanihane jaun, tonaquiche jana nii que inara. Chatohaneeicha acaauru tereein nii ocoana erora, nii rai calaohi mucuhin sohin jaaoruhane jaun. ¹⁶ Raajenhane uhin inacha nii ocoana que amihanenacaauru sohin jaohin, leechaauru rai nii ocoana teriha nii ocoana erora,” naain jetao *parabola* que cuaain cachaauru rai ereerejeein relanaen Jesoso.

Nii jana jetaote:

“Jiaonriha icharaa nitohaninera,” naaure jetao nii cachaauru.

¹⁷ Nii jana jetaote, acaauru coarajeein jetao:

“Chaquena jana chaen, Cana Coanera Quiricha inoansi cuhane: ‘Nii jaolecooruhane loreri icharaaurune jaan ajerite jauriaanejeein loreri nunuheneein ichanohineein niha cureeinha,’ nae.

¹⁸ Aihana jaun chunocoha nii ajeri ichoae comoite, nichaluchaluriha cureein. Jana chunucoha ichoae comoha nii ajerinete jitohitoreein,” naain jetao be cachaauru rai Jesoso.

¹⁹ Niritiin acaauru que cuaain, cachaauru relaa Jesusone que nainacuruhane jaun jetaote, nii rijieeoritiin mucueratenaa jerecure saseredotecuru curuaanaacuru aina Cana Coanera aitoonjoan que cacha relaaaureraauru. Nejetaote chatohanein tena nainecurene cachaauru coasichuruhane jaun.

Jesoso mucuuruhane jaan lera ariha Roma curuaanaa rai coriqui teeuruhane bajaauruhane

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰ Nitohanein sohin jaonaa jerecuruhane jaun jetaote, acaauru letono letoaaure, belaicha cacha rijijieein turuhin Jesoso caje chaelai erena bajaauruhane jana, tonaain acaauru tonoraane nohanein colurujueeuruha coberenadoro raine coina. ²¹ Nii jaun jetaote, rene turuhin:

“Cacha relaera, nii aitiin cachaauru relaine jaane esinae rauhijiriin chuni que suu-juelanaala, satiin cachaauru rai jerichanetoejin aitohine coitucuhacaanu. Iite esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaneraneein rijijieein ichaoha cachane coina aitiin cachaauru relai. ²² Nitohanihane jaunne ii caje bajaa uhacaanu. Caohachaana Romanocuru curuaanaa enferadoro rai *impoestonu* que coriqui tihacaanune,” naain jetao Jesoso caje bajaure.

²³ Nii jaun jetaote, nechü jataain baasoneein coacuhin que iriha aitocuruhane que nainaane jaun jetao:

²⁴ “Saan. Canu que leinjiin nii coretequichene jaan coriqui coarateeuche,” naane jana, que nii coriqui coarateeuruhane jana coaraain jetaote: “Cha cojunaca caa, ecu laenanohineein curuaa siriin,” naa Jesusone jaun jetaote: “Enferadoro rai,” naauruhane jaun jetao: ²⁵ “Aihane jaun chujian- caa enferadoro rainein nena teeuche enferadoro raicha. Jana Cana Coaunera rainein nena teeuche Cana Coaunera raicha,” nae jetao nii cachaauru rai Jesuso.

²⁶ Niritoha satiin cachaauru notaracae Jesusone jaun jetaote, nii chatohanein mu-
cuhin teeuruhane jaa lera eruurenihane jaun jetao, ecuhacha cojoelatiin inauheneecha
neure nii saseredotecuru letonocuru, niritiin acauru tonoraane jaun.

Chatohaniha cacha inae oo caje ichanaane

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Nii baiha jetaote, Jesuso coaraa cuure nii ohane baiha jerichanejeein jaberoco
rijijieein niha cacha suujuene esenetaauruhi sadoseeocuru. Nitohanein cuhin rene
turuhin jetaote:

²⁸ “Cacha relaera, Moisesate canacaanu rai laenaain ratirilu, oha leinjiin cacha
nesiriateein nii comasai aina canaanai sirilanaalane, nii autana raain aina canaanai
sirihä rai ocoalane coina. Nitohanein nii autana aina canaanai sirihä nii ocoalane, aca
siricha rijijieein nii onaa calahineein niha nii canaanaine coina. ²⁹ Nii janate ita nejera
nejesananein caaunsineein neure cachaauru. Jauriaanejeein acauru inanate, leinjiin
ene aina nesirihateein, nii leinjiin niji canaanai sirilanaala ohe. ³⁰⁻³¹ Nii janate neeuruha
coroatajaain rai nejeraaurune jaun, oha coaiten nii nihanane jaun nii ene rae nii rai
nejera. Nii rijijieein techu satiin nii ene raare acauru ocoalacuru itolere bana ooruha
acauru inanacurune jaun. Nete leinjiin niji canaanai sirilanaala oore nii caaunsineeuri
ita nejerauru. ³² Nii janate inae oohe nii ene netonai.

³³ Aihane jaun chariji comasanein jana nereein nii ene, inae Cana Coaunera
Cojoanonaa que ichaaoruhane bana, caaunsineeuri ita nejerauru aina nisiriathalune
jaun,” naain jetao Jesuso caje bajaare nii sadoseeocuru.

³⁴ Niritiin caje bajaauruhane jaun jetaote:

“Caa chauratane que nenacauru quichaauru, enecuru, naaonjoainurite nisiriateein
naaonjoaunre. ³⁵ Nete laen inae ooruhane baiha oo caje ichanaain Cana Coaunera
rene turuhenehuru quichaauru, enecuru, naaonjoainuri inae oo caje ichanacuruhane
nisirihateeurenereein, ³⁶ onaa inaaureniha anjeraaurune rijijieein neeururichaanne
jaun. Chaen techu Cana Coaunera Calahineein neeurureein acauru ichateein ner-
ichaan Cana Coaunerane jaun. ³⁷ Jerichanejeein techu ohane baiha ichanaain neeuruha
onacaaurune que laenaain coitucerateein nelu cana que Moisesa, nii nuna laaojori
iihani netiin Cana Coaunera aina irihane bana, ‘Canune, Abaraaun, Isaca, Jacobo, naaon-
joainuri Coaunera, inara Coaunera neein neeun,’ naalu Cana Coaunera Moisesa raine
jaun. ³⁸ Aihane jaun coatihä ichaonacaauruhacha Coaunera neein nihei Cana Coaunera,
onacauru nihanatiin rai ichaohin neeuruhane jaun,” naain jetao sadoseeocuru tonora
Jesuso.

³⁹ Niritoha sadoseeocuru rai Jesusone jana jetaote:

“Jataain caohatiinte acauru rai aitohicha cacha relaera,” naaure jetao Cana Coaunera
aitoonjoa que cacha relaaureauru tabaauru, acauru laen oo caje ichanaa cachane
esenetaauruhane jaun.

⁴⁰ Niritoha acauru rai Jesusone jaun jetaote, inae nenacaen caje chatohanai bajaana
nainecurene.

“Cha caje nefoerataane Mesihasi,” naain bajaä Jesusone

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Nii jana jetaote:

“Chanuna Rabiri caje nefoeratenaaniha canaacha cohajei Mesihasiine jaun, Rabiri amurijiriin nenea naineniha beeiche. ⁴² Inasiina raajenhane, quiricha Salmo cuhane:

‘Cana Coaunera,

Canu Curuaana Mesihasi rai:

“Cau carohan

canu raotono nichajai que

nelauriaain coarajeeuna,

⁴³ nii iniha nejeratenacaauru amuritiin,

ii bijihu tenajaanune reeintiaaicha,”

naa Cana Coaunera, Canu Curuaana Mesihasi raicha,’ naain raajenhane Salmo cuhane

bihalu Rabiri inatiin. Chanuna Rabiri amurijiriin nenea nainenere Mesihasi. ⁴⁴ Inasiinna

jana chaen amurijiriin nenea naineniha Mesihasiine saijieein nii Rabiri netonai, ‘Canu

Curuaana,’ naain Mesihasi nichaanne curuaatihalu natiin,” naain jetao bajaes Jesoso.

Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaunera biha Jesosone

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Niritohane jana satiin ecu neein aonajeeuruha cachaaurune jana jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: ⁴⁶ “Caohachaaain nechohalajiin neeuche, caa Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaauneraauru que. Acaaurute acaauru que suujua acatena nainiha cachane jaan cocoajione jiaain, itolere coitucueraneein, caohachaaain niha nocoetocuruhane jaun, chunijihu nenaanaja cataaun nihanatiin, acaauru que suujua acateein niha satiin cachaaurune jereein neeure. Chaen techu, sinacoca asae nelauriaauruha jataain nelatenacaaurune jaan rori caohacha janijiin, nichoae ichoaichaniha nelauriaaure. Chaen techu ichoaichaniha nelaurianana jaan janijiin, lenone rohan nelaurihaain lenonecure. ⁴⁷ Chaen techu cairichei autanaauru caje acaauru lorerichuru nihanatiin ruluhin naaonjoaauru. Nii choae tacaain techu nitohaneeuruhane jaun, jataain nohaniha Cana Coaunera coitucueraniha nocoetocuruha itolere amurijiriine jaun, satiin notaracaae Cana Coaunera bajaauruhane carajaain bajaare. Nitohaneeuruhane jaunte leochaauru osaaonacaauru cachaauru amurijiriin, jataain caseteco tabai coaraa cuurureein,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

21

Acaihaniji ichaaojihane jaanu coriqui tiha cairichei autanane

(Mr 12.41-44)

¹ Niritiin Teenforo asae coriqui coreniha Cana Coauneraacha icharatenohi amihane-naa ichacuruhane coina curu cuhane coriqui teeuruha cachaaurune jana, ecu coara-jenajaa Jesosone jana jetaote, ² leinjiin autana jataain cairicheinejeein nenea netonai coroatajajeein jataain coretelanaala nenea coriqui te, ³ jataain teeuruha leochaaurune fautaaine jaun jetaote:

“Esinae rauhijiriine aitoon inara rai. Caa cairichei autanate, leochaauru amuritoheriin coriqui te. ⁴ Satiin caa leochaaurute nechu jataain inae acaauru rai cauteecha teeure. Jana caa autanate, jataain cairicheinejiha natiin jitariin acaihaniji ichaaojihane jaanu te,” nae jetao Jesoso.

Nitajerichaaain Teenforone biha Jesosone

(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Nii jana jetaote, caohatiin ajeri caje ichanohiniha Teenforone coaraain, jataain caohatiin inanacaane coina, nasaae itolere niicha teeuri coaraain jetao que ereerejeeure cachaauru. Nii jana jetaote acaauru rai:

⁶ “Caa ena ajeri caje caohatiin ichanohineein inaraacha coarajeite, inae ecu tihane bana fejeein itajenojoinereein,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Nerichaaain cojoelanaacojoaine biha Jesosone

(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Niritohane jaun jetaote:

“Cacha relaera, chabanacha aicheein nii chaitoonjoan. Chatohanai cojoelanaacojoaicha inae que turuhelalajihane jana coararichaanuhin,” naain jetao caje bajaare.

⁸ Nii jaun jetaote: “Caohachaain nainaan necohalajiin neeuche, inara coritaa chunine coataara. Inae nerichaa arajii canu niha nocoetiin inara coritaeraanuurura. Tabaurute: ‘Canune acaneeunra,’ naaurureein. Jana tabaurute: ‘Inae taolu caitoonjoa cojoanona que nihacachera,’ naauruha inara raine, jiaonriha esenetaain sacunajaaichen-era. ⁹ Jiaonrihachu nejesinaneein ita sohin neeuruha satiin chauratane que nenacaauru cachaaurune coitucuhin neeichene nihanatiin nesoonetohichenera. Nitohaneente jaiti nii cojoanona que turuenihane ajiniha aicheeincha. Nete nitohanihane nihanatiin jaiti cana janona satono que turuhenerееincha,” nae jetao Jesoso.

¹⁰ Niritiin jetaote: “Leeocha atane que ichaonacaauru cachaaurute, lauriu ichaonacaauru cachaauru aina ita cotaiha cuurureein. Jana leinjiin atane que ichaonacaauru cachaaurute, leechoa atane que ichaonacaauru aina ita soorureein.

¹¹ Nii janate itolere cana rai chauratane sacuritaain niha cureein jataain mijiaaineein carora, mijitena, cunai, naajoainuri. Nii jana dede quete jataain coasinaacojoai coaraain, cojoelanaacojoai coaraa cuurureein cachaaurura.

¹² Nete nii cojoanona que turuenihane ajiniha, inara rohecaain inara mucuhin sinacoca asae inara amaain, curuaanaacuru, chaen coberenadorocuru, naaonjoainuri acatiha inara tein inara cairichaa in caresero cuhane inara enohaa cuurureein canu ere tonoraera neeichene corenihara. ¹³ Nitohaneein inara teeuruhane banate, canu nichaanne coitucuerateriquicheein cachaauru quera. ¹⁴ Jiaonriha, ‘Tonaainera ereeunta,’ naain inara jabereco coreniha ereichene jaanu que coacuhin cuhiche inara amaauruhanene. ¹⁵ Canune jataain nainaan ecu ereichene jaanu tereunni inara raicha. Nii bana nii tonaain inara tonoracuruhane jaanu coitucuhin neeururihaain nii inara aina nejeratenacaauruta. ¹⁶⁻¹⁷ Nete laen inara cairichaeriin inara cotaairiin nenacaauru coroatajaniha cuurureein nechua jataain inara cairichaa, inara inacaauru, inara nejeraauru, inara araaichuru, inaraacha belaihuri, naaonjoainuricha. Nitohaneente inara tabaauru sohin jaaoha cuurureein. Satiin caa chauratane que nenacaauru cachaaurute Canu ere tonoraera neeichene coreniha inara que nererojoecaeriin, inara cairichaeriin, inara cotaairiin, naaonjoaain neeurureeincha. ¹⁸ Nete nii leinjiiniji inara couturiji nihanatiin nitajenereein. ¹⁹ Nii jaun caohachaain laraajiin nii inara suujua corelanaala, raotojoein neeuchete nii caje nichotenaa nainequiche.

²⁰ Inae Jerosaleen curuhacaain neeuruha soondaroorune coaraqichene, inae nita-gerichaainne cojoanona que turuhane que nainacuche. ²¹ Inae nitohaneeuruhane coaraqichene, Jodea nenacaauru naain ichtane ucuuno cuhin sooruhine. Jana Jerosaleen nenacaauru, nii nese caje coriaae amuurumiiincha. Jana chunocoha rai nocoana jana nihane jana nitohanihane, jiaonriha jelaiha nii neseu turuha cunaa coaacanera.

²² Inaen nitohanihane coina, niritiin inoaenlu quiricha inoaensi cuhane satiin laenacuruhane jaa cojoanona nainane coina jataain caseteco tabai niha curichaaaine jaunra. ²³ Jataainte cairichaaajoaa cuurureein nii cojoanona bana ausirineein nenacaauru enecurura, chaen sisijeein canaanai siriin nenacaauru, naaonjoainuricha. Nitohaneente caseteco tabai coaraa cuurureein nii Jodea batane que nena aina Jerosaleen ichaonacaauru cachaaurura. ²⁴ Tabaurute sabere que sohin jaonjoiniha cuureeincha. Jana tabaurute mucunojoiniin corihaji ataneuru amanojoiniha cuurureein. Nitohaneente Cana Coanera coitucuhichuru, nii Jerosaleen nenacaauru itajihua cuurureein caohatenojoiniha nitohanei ichacuruhane jaan que turuhanereein tihaaincha,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Nacooauneein turuha urichaaunni Canu cachaneein nejanohanaa nichaanne (Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)

²⁵ Niritiin jetaote “Enoto, atene, arasijie, naaonjoainuri quete cojunacateein coaratenojoinereeincha. Nii jana satiin caa chauratane que nenacaauru cachaurute, nesooniha cuurureein, ‘Naaonjoanne jaunte caa aicha’ naain coitucuurenihane jana jataain tonihaca coasinacaain fichafichanaa cucuanane coaraaincha. ²⁶ Nitohanihane janate inae nitajerichaa in cana rai chauratanene coaracuruhane jaun, coasinacaun acunoha cuurureein cachauru. Dedeu nenacaauru netonaite jataain nerurujuaa cuurureein. ²⁷ Nii janate jataain nelateein itolere ichana nainichaaunne coarateein turuha uuhanu Canu Cachaneein nejanohanaaneein dede sacari jana uuhinne coaraa cuurureein cachauru. ²⁸ Inae nitohanihane nunuhetihane jana, nii chaque tonajelanaala neeuche, inae inara que nejeratenacaauru caje nichoteriquicheeinine coitucuhichene jaun,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

²⁹ Acaauru rai niritiin jetaote, nechua jataain nainacuruhane jaanu que jetao: “Coaracuchena chuhinti *iquera* aina joaenreein enuhacuru, satiin neroeeca nalone baiha ³⁰ nacoaauneein omaroha nalone, inae elohena que turunaa jerihane que nainaquichene. ³¹ Nii rijijieein techu inae caa caitoonjoan cojoanonaa que tihane bana, inae coaraquichene, nichuuntaa Cana Coaunera Cojoanonaane que nainariquicheeincha.

³² Esinae rauhijiriinte jaiti ooreniha caa ena nenacaauru cachaurune jana, satiin situha cureein caa caitoonjoan. ³³ Dede, chauratane, naaonjoainurite nitajiha cuurureein. Nete laen caa caitoonjoan leinjiiniji nitajelanaala satiin aitocooaunne rijijieein aihane rai ne.

³⁴ Aihane jaun caohachaa in necohalajiin, nii cajihaneein inara suujua coacuelanaala, nii ajelanaala, nii inara ichaohacha que nererojoecaaeriin neeichene jianeein neeuche, inae nii cojoanonaa que tihane bana, ujua cuhane foroaa chaelaine rijijieein inara foratiaa nii cojoanonaane coataa. ³⁵ Itolere sacuritaain caa chauratane que nenacaauru cachauru ichoaete naluha cureein nitohanai. ³⁶ Aihane jaun letona jatoroaa in itolere cojoanonaa bana Cana Coaunera bajaabajajeein neeuche. Aihate caa caitoonjoan tocoaneein situhane bana, caje nichoteein, nii acaihaniji Cachaneein nejanohanaa nichaaunne acatiha raotojoein turunaa nainequiche inara,” nae jetao caje bajaauruhane jaun aina nerelanacaauru rai Jesoso.

³⁷ Nitohaneein jetaote, jiichoonihane Teenforo asae cachauru relaain, inae nocohecane jana Oliboneein niicha curuaatehuri ichtatane ucuuno cuhin nihane nesururejetelu Jesoso. ³⁸ Nitohaneein jetaote, janohetiin Teenforo asae cuhin, acaauru relaa Jesusone aonaa curejetucurelu satiin cachauru.

22

Jesoso mucuuruhane coina ita suujua tacaauruhane

(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)

¹ Inae jorerera colane faan quihuruhane jaa cojoanonaa Fasocoo beseta catainaane jana jetaote, ² Jesoso sohin joerateeuruhane coina jetao, “Chatohaneein ichanaareta,” naain coaacure saseredotecuru curuaanaacuru aina Cana Coaunera aitoonjoa que caha relaureraauru. Nabana raajenihane mucuhin sohin jaaoruhane, chatohaneein acaauru teeuruha cachaurune que necasacuruhane jaun.

³ Nitohaneein inae sohin jaaoruhane coina que nocousuujuaaruhane jana jetaote, nii aina nerelanacaauru lechoonca coroataja Jodasi Isacariote neein niicha curuaatehuri suujua saruha Moconajaerane jaun jetao, ⁴ batirichuru curuaanaacuru, Teenforo curuaanaacuru, naaonjoainuri coaraa cue: “Canune naaonjoaain inara rai naineeun, nii Jesoso mucuhinchene coina ecu inara turuaanunera,” naa acaauru raine coina.

⁵ Inae niritoha acaauru raine jaun jetaote, jataain corojeein coretena jerecure. ⁶ Nii jaun jetaote, acaauru suujua rijitoejin cachauru colane niha Jesusone cojoae, ecu Jorioocuru bijihu Jesoso tihane coina Jodasi.

Canu Curuaanaa aina lenonecuruha afosotoorune

(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

⁷ Nii jana inae jorerera colane ichanohin faan quiin carenero narejeen sooruhane jaan beseta cojoanonaa Fasocoa que turuhane jaun jetaote, ⁸ Fedoro aina Joaan rai jetao:

“Chajaain Fasocoa beseta cosonaina que canaacha quiine ichanihuchete que lenon-ichaachera,” naain jetao acaauru letoae Jesoso.

⁹ Nii jaun jetaote:

“Chujian ichacaunne jereeita,” naain jetao caje bajaare.

¹⁰ Nii jaun jetaote:

“Inaen cuhin nii neseu turuhichene janate, baichaje cuhane acau baaibaichaain cuujiha leinjiin cachane jana eruriquicheein. Chaen loreri asae enohane reentiaain sacuuchera. ¹¹ Chaen inae nii loreri asaae turuhichene, nii loreri erora rai: ‘Taa cana relaerate, Chariji loreri asae nena ecuha cuhane, Fasocoa beseta cosonaina que lenonereunni canu aina nerelanacaauru ainata, naain ii caje bajaeratera,’ naauche. ¹² Niritocoichene janate, nii loreri coroata coarana ecuha seonjoa siricha coaratereein inara que. Chaen inae nitohaneein inara que coaratihane baiha, ecu sonaina lenon-ichaachene jaanu jelai rucuhечuchera,” naain jetao letoanajaen Jesoso.

¹³ Nii jaun jetaote cuhin, nii acaauru rai aitoha Jesusone rijijieein eruuruhane jaun jetao, ecu teein Fasocoa beseta bitoaain, cosonaina que lenonecuruhane jaanu jelai rucuhечure.

¹⁴ Inae nitohaneein enoalauruhane jana jetaote turuhin, inae que lenonecuruhane jaan rijiu tihane jana, rai afosotooru aina rori ichoae nelauriae lenonecuruhane coina Jesoso.

¹⁵ Nitohaneein rori ichoae nelauriaain jetaote: “Jataaine inara aina carijieein caa Fasocoa beseta bitoaain, cosonaina que lenonena jerenajacoon osichaaunne ajiniha.

¹⁶ Coatiha laen caa baiha, inaen caa Fasocoa beseta bitoaain inara aina lenonerihaaunni Cana Coanera Cojoanonaa que turuhanune reentiaain,” naain jetao, ¹⁷ curu cuhane, oba caje ichanohin bino teberiaain Cana Coanera bajaane baiha jetao, acaauru rai teein:

“Nocoo, inara nejesinajeein caa leruune leruuneein cooche. ¹⁸ Inae caa baiha nacoaauneein caa oba caje ichanohin bino corihaaunni Cana Coanera Cojoanonaa que turuhanunereen tiaain,” ¹⁹ naane baiha jetaote, faan mucuhin Cana Coanera bajaain, cataaun nii faan tatuhin beeune beeuneein acaauru rai teein jetao:

“Caa inara rai canuhacha teite cajabereoneein ne. Acate jianacoon neeichene coina, inara coreniha cairichanojoneein atinanohinereein. Aihane jaun, itolere bana canuneein nihanune coacuhin que lenonecuche,” nae jetao acaauru rai faan teruhin teein Jesoso.

²⁰ Niritoha acaauru rai Jesusone jana lenonecuruhane baiha jetaote, nii faan que aitohane rijitojoein, acaauruhacha coheni teein jetao;

“Caa oba caje ichanohin binote, inara caohachanu que cacoichana jaohin canuhacha ichaneni icharihanuhinne cojunaca nera. ²¹ Nitohaneein caque nejeratenacaauru rai caeteraanute ena cau cana aina lenoniha ne. ²² Nitohaneein acaihaniji Cachanein nejanohanaa nichaaunne cairichaeriin neeuruhane coina, aitiin neeuruhane rijijieein aihanete ne. Nete jataain cairichaaajoaa cureein, nii caque nerotohin cacairichaerater-anu,” naain jetao bino teberiaain Cana Coanera bajaane baiha afosotooru rai te Jesoso.

²³ Nii jaun jetaote, “Charijinachara toon totohaneein que nerotohin aina nejeratenacaauru rai coulurujueein cairichaeratiha cureein,” naain jetao ita caje bajaacoaure aina nerelanacaauru.

Charijina jataain nelateineein ne

²⁴ Niritiin jetaote nejesinajeein: “Charijina caa cana caje jataain nelateineein coano-joinnein ne,” naain jetao ita caje bajaacoaure aina nerelanacaauru. ²⁵ Nii jaun jetaote acaauru rai: “Cana Coanera coitucuelanaala nenacaauru curuaanaacurute, itolere amurijiriin nena jereein cachaauru cairichaeriin neure. Niite acaauru cairichauruhane coitucuuruhane nihanatin coroaecure caohacha ichaa benajaain. ²⁶ Nete laen inara naineneeiche nitohaneein neeichene. Nitohaneein nena coacuelanaala, leochaauru amurijiriin nelateein nena jeriha chuni inara cajene, leochaauru ere

tonoraain, letoaauruhane jaan ichaain neeine. Jana chunocoha leeochoaauru letoaera-
neein nenea jerihane satiin rai, chachaeraneein neeine.

²⁷ Nitohanihane jaun chariji jataain nelateineein nere, nii lenonihane coina rori ichoae
nelaurianaana. Ainihane nii lenone chaluherana nelateein nerihane. Aihei jerihane. Nii
rori ichoae lenonihane coina nelaurianaate nii lenone chaluera amurijiriin nelateein
niha nocoete.

Nena laen canu nitohanelanaala, inara letono rijjijieein ena cau inara aina inaraacha
latei icharaneein neeun.

²⁸ Inarate cajiniichaain necairichanaa coaraain nenajaaonquiche. ²⁹ Nii jaunne itolere
Curuaanaa neein nelateein nihanune coina canu cocoainaan caeteein niha Ofane
rijjijieein, inara netonai cocoainaaain nereeunni. ³⁰ Nii banate inae nii cojoanonaa que
turuhane bana, cajiniichaain rorihuru ichoae nelauriaain acau cohin, lenoneein, naaon-
joanriquicheein. Chaen techu baaso ichacurenihane, caohacha ichacuruha lechoonca
coroata laurii Israeli cocoaichacurune coaraain coitucuhichene coina cajiniinchaain nii
coina banijiaain nenea rori ichoae nelauriariquicheein, inae nii cojoanonaa que tihane
bana,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Coitucuha nocoetenerichaain Fedorone biha Jesusone
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹ Niritiin jetaote: “Simoon, inae Canu sacueraneein neeichene bajaa moconajaera
inara raane coina. ³² Nena ii coreniha Cana Coaunera bajaaun, canu esetaaine jianeine
nihanatiin nacoauneein nelalararajiaain Canu esenetaain neeine coina. Aihana jaun,
inae nacoaauneein canu esenetaaine bana, inejeraauru coroatajanecuhin caohachaain
laraajiin, canu esenetaauruhane jianelanaala raotojoeein rachoojoeein neeuruhane
coina,” nae jetao Simoon rai Jesoso.

³³ Niritoha raine jaun jetaote:

“Curuaanaa, canune ijiniichaain caresero cuhane enohin nihanatiin ii coreniha onaa
naineeun,” nae jetao rai Simoon.

³⁴ Nii jaun jetaote:

“Fedoro, enene janotiin cuhanete, iriha janonaa rai ataohari curuaanaane ajiniha,
nichata saain canu coitucuha nocoetoeneriquiin,” nae jetao Fedoro rai Jesoso.

Inae nichuutaa coujunojoiniha Jesusone

³⁵ Niritiin jetaote:

“Inara letoaaain nihanulu coriqui curu, inara safato, inara atora, naaonjoain colane
janana lanaain nihalu inara rai cha,” naain acaauru caje bajaa Jesusone jaun jetaote,
“Aihei. Coatiha nii lanaailu canacaanu rai chata,” naain jetao tonoraare.

³⁶ Niritocuruhane jaun jetaote:

“Nete laen ena chateeinti coriqui curu siriin, natora siri, nii amaain cuhane cao-
hachae. Chateeinti sabere sirine nii jelaronaa bana niicha jiai cajione burique necore-
teein leinjiin sabere coretemiin.

³⁷ Inara raine aitoon, inae caque aitiin Quiricha inoaei cuhane: ‘Naaonjoaain
cairichaaeriinte necha aansai caseteco coaraane rai nenea ichara rijjijieeinte teeu-
rureeinja,’ naain itolereneein niritiin caque aitiin laenacuruhalune rijjijieein situhane
rai te ne,” naa acaauru raine jaun jetaote:

³⁸ “Curuaanaa, caute ne corotajaain sabere,” naauruhane jaun jetaote:

“Inae nainejerichaaain niriimiin,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Olibo neeonjoaihu Cana Coaunera bajaa Jesusone
(Mt 26.36-56; Mr 14.32-42)

³⁹ Niritoha acaauru raine baiha jetaote, ecu nesurunajaaoncane jaun, Oliboneein
niicha curuaateuri ichatane ucuuno cuha Jesusone jana jetao, caaijie cuure aina
nerelanacaauru. ⁴⁰ Nitohaneein cuhin, inae nii Olibo neeonjoaihu turuhin jetaote:

“Cana Coaunera bajaauche nabana osa que nesaruquichene coataara,” nae jetao
acaauru rai.

⁴¹ Acaauru rai niritiin jetaote, nita acaauru aonajeein cuhin neseonrariin jetao;
⁴² “Ofa, ii jereeine caa jataain necairichanaa tabai caje canu mitaaura. Nena canu jerichaaunne rijijieein ichaaine jereneunra. Ii jereeine rijijieein ichaaura,” naain jetao Cana Coaunera bajaes Jesoso.

⁴³ Niritohane jana jetaote, dede caje ecocohin lararajiaa leinjiin anjerane jaun jetaote, aina suujua nunaaajoae. ⁴⁴ Nii aina jataain nesooneena cataau neein jelai rutaain, Cana Coaunera bajaebajaaeca Jesosone jana jetaote, atanichoae tabaanaain nalue rai doroana ichananeein.

⁴⁵ Nitohaneein inae Cana Coaunera bajaane nainaain, aina nerelanacaauru coaraa cuhane jana jetaote, jataain cotaana aina inaderanaa caaun sinihure. ⁴⁶ Nii jaun jetaote acaauru rai:

“Chanuna siniiche. Chajaain nimichuhin Cana Coaunera bajaauche nabana osa que nesaruquichene coataara,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Jesoso mucuuruhane

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Niritiin jaiti acaauru rai ereerejiha Jesosone jana jetaote, turuha cuure arajii cachaauru. Nii aina nerelanacaauru lechoonca coroataja neein nena Jodasi jetaote, acaauru ichoaichaniha acaauru amaeraneein cue. Aca jetaote, Jesoso rohan nichuuntaain nechu jataain belaicha rijijieein jetao rai nomeri lioracae. ⁴⁸ Nii jaun jetaote:

“Jodasi, belaicha rijijieeina nomeri lioracain nii acaihaniji cache Calaohineein nena teei aina nejerateeriin nenacaauru bijihute,” nae jetao Jesoso.

⁴⁹ Inae inooneeuruhane coaraain jetaote:

“Curuaanaa, coanene ii cocoaeratihacaanu sabere quera,” naaure jetao nii Jesoso aina nerelanacaauru.

⁵⁰ Niritiin jetaote, leinjiin saseredotecucu curuaanaa letono uricho beuhite, rai raotono nichajai que tacaain sabere que, leinjiin nii Jesoso aina nerelanaa. ⁵¹ Nii jaun jetaote:

“Inae niriimiin, coa cunaitaa,” naain jetao jelaiha nii saseredotecuru curuaanaa letono uricho tirichaain jetao rautae Jesoso. ⁵² Nitohaneein rautaane baiha jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru, Teenforo beraihurera, chaen Joriocuru bichauhenaauru, Joriocuru rai nelateein nenacaauru, naaonjoainuri rai jetao:

“Chanuna leinjiin necha ansai ausijiautoneein sonajaain joeraneein nihanune que airijiin sabereuru aina enuhacuru uhaain canu mucuha uhiche. ⁵³ Itolere cojoanonaa banara, inara aina Teenforo asae nenajacoonna. Nii jana nii chatohaneein coatihana canu dadanajaaohiche. Nete inae nitohaneein nocohena tabai osa que nesaruhin namuritocohichene cojoanonaa que tihane jaun aiiche inarara,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Jesoso coitucuha nocoeniha Fedorone

(Mt 26.57-58, 69-74; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Nitohaneein jetaote, Jesoso mucuhin saseredotecuru curuaanaa loreri asae amaauruhane jana jetao, nita caajie coarajeein jetao cuujue Fedoro. ⁵⁵ Cuu turuhin jetaote, jelarotokane jaun, nenaanaja cataaun teein usi mocohin, curuhacaain nichaatihaneeuruhane jana jetao, Fedoro netonai cuu turuhin acaauru aina nichaatihana usi rohan lauheque. ⁵⁶ Nii jana saseredotecuru curuaanaa coseenraneein nena leinjiin ene jetaote, cuu usi rohan lauhequiin nichaatihana Fedorone jana, cuu coarajihane baiha jetao coujeluhin:

“Caa netonaite aina nenaane,” naane jaun jetao:

⁵⁷ “Ainaauncheaate. Coatihana Jesoso coitucuhaaunche canute,” naain jetao suujue Fedoro.

⁵⁸ Nii baiha neeriin jetaote, leeochoa netonai:

“Caa netonaite acaauru aina nenaanera,” naane jaun jetaote;

“Ainaaunnaate, coatihana aca nihaaunte,” naain jetao nii cache tonorae Fedoro.

⁵⁹ Nii baiha carajaojoaain jetaote, coaiten leecha netonai;

“Esinae rauhijiriin caa cacha netonaite, aina nenaane. Nii choae tacaain techu Calileea cocoaichanera,” naane jana jetao:

⁶⁰ “Coatihana nii carai chaitoonjoan cacha coitucuhaaunte,” nae jetao nii cacha rai Fedoro. Niritiin jaiti ereerejiha Fedorone jana, nii rijieeoritiin iriha ataohari curuaanaane jana, ⁶¹ jaotoroaain Fedoro coaraa Jesusone aina jetaote: “Enene cojoanotiin cuhanete, nichata saain cacoitucuha nocoetelanaala nesuujueeine jana erereein ataoharicha,” naa Jesoso raine coacuhin nainaan jetao, ⁶² nii neeurunaja loreri caje mituhin jetao jataain obajein chanae Fedoro.

Jesoso que ninichaajeeuruhane

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Nitohaneein nii Jesoso mucuuruhane jana beraiha nenacaauru cachauru jetaote, que ninichaajeein faohacure. ⁶⁴ Nitohaneein faojaain jetaote, nota conajaain:

“Aihane esinae rauhijiriin profetaneeine caa ii soera coitucuura,” naainchuru jetao sohin, ⁶⁵ jataain que ereinchuru nocoje chanuure.

Jataain Jorioocuru rai nelateein nenacaauru Junta Suprema acatiha niha Jesusone

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Nitohaneein teein jetaote, inae janohane jana, ita taojiaaure Jorioocuru coaraneein nenacaauru bichauhenaauru, chaen saseredotecuru curuaanaacuru, Cana Coanera aitoonjoa que cacha relaaureaauru, naaonjoainuri, jataain Jorioocuru rai nelateein nenacaauru *Junta Suprema* acatiha amaauruhane coina. Nitohaneein amaain inae cuu turuhaain jetaote:

⁶⁷ “Esinae rauhijiriin Mesihasi neeine canacaanu rai beeune coitucuhacaanura,” naaunruhane jaun jetaote:

“ ‘Aca nichaaunchujian,’ naanune nihanatiin, nii quesenetareeichene coaalanaalata.

⁶⁸ Nii inara caje erena bajaanune nihanatiinchu catoonrariquichene coaalanaalata.

⁶⁹ Nena laen inae, enene caje coaaneein, itolere Coaneraneein nelateein nena Cana Coanera raotono nichajai que nelauriaa cureeinni, canu acaihaniji cachanein nejanohanaa nichaunnera,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁷⁰ Niritoha acaauru raine jaun jetaote, satiin:

“Aihane jaunna, ii Cana Coanera Calahineeii,” naauruhane jaun jetao:

“Esinae rauhijiriinte acanichaaunne que aitocoichera,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁷¹ Niritoha acaauru raine jaun jetaote:

“Cha nenacaeneein cana rai berana laterihacache, inae raajenhane nujuuae caje acanhane que aitohane aonacaache natiin,” naaure jetao.

23

Jesoso coulurejeeuraha Filato raine

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Niritiin jetaote, satiin nimichucutaain coinetein mucuhin jetao, Filato rene Jesoso amaure. ² Ecu turuaain jetaote, Filato acatiha teein Jesoso coulurujeeure:

“Caa cachane eruhacaanu, caa cana atane que nenacaauru cachauru suujua rohecaain, cana curuaanaa Romanocuru curuaanaa enferadoro rai coriqui tihacachene caohatein, ‘Aca jete nii canaacha cohajei Rey Mesihasi ne,’ naain cachauru suujua auhacaane jana,” naain jetao coulurujeeure.

³ Niritiin coulurujeeuruhane jaun jetaote,

“Ina chuhisi Jorioocuru Curuaanaa Rey ineei,” naain caje bajaa Filatone jaun jetaote:

“Esinae rauhijiriin acanichaaunne quete aitohicha,” nae jetao rai Jesoso.

⁴ Niritohane jaun jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru, chaen ecu neein aonajeeurera cachauru, naaonjoainuri rai jetao:

“Coatiha chatohaneein baaso ichaa caa cachane coarahaan canuta,” naa acaauru rai Filatone jaun jetaote:

⁵ “Nete cachaauru relaane aina cuaain satiin cachaauru suujua auhacae. Nitohaneinte Calileea batane caje nunuhetein, caa Jodea batane netonai que jerichanejeein ichana jerera,” naain jetao jataain acaauru esenetaa Filatone jereein counujeeure.

Erodesi rene Jesoso letoaa Filatone

⁶ Niritocuruhane aonaain jetaote: “Calileea cajena nenaana caa cachate,” naain jetao acaauru caje bajaee Filato. ⁷ Niritiin acaauru caje bajaane jana, “Aca chujianrana,” naauruhane jaun jetaote, Calileea coberenadoroneein bana niha Erodesine jaun rene letoae Filato, nii bana nii Jerosaleeun turuhin niha nii Erodesine jaun. ⁸ Nitohaneein Jesoso letoaa Filatone jana coaraain jetaote, jataain rachoojoe Erodesi, cojoelanaacojoai ichaane coitucuhin, acaentonai Jesoso coarana jeretohane jana rene letoaaauruhane jaun. ⁹ Nii jaun jetaote, araai saain niqui, “Chatohaneein nena neein,” naain caje bajaee Erodesi. Nejetaote, nere tonorana jerene Jesoso. ¹⁰ Nii nainiha jetaote, ecu neeure saseredotecuru curuaanaacuru, chaen Cana Coanera aitoonjoa que cacha relaureraauru, naaonjoainuri, jataain acaauru esenetaain, Jesoso cairichaa Erodesine coina counujeein coulurujia neeure. ¹¹ Nitohaneein nere tonorana jereniha Jesusone jaun jetaote, coaetaain rai soodarooru aina jiniinquiin nocoeje chanuhin jetao cairichaaain, nocoreeteeruha reychurune jaan tocohanai cajione que jetao Jesoso cajione corerate Erodesi. Nitohaneein tein jetaote, nacoaauneein Filato rene letoae Erodesi. ¹² Nitohaneein Jesoso cairichaaauruhane bana caje coaauneein jetaote, ita que nejerateeriin neeuruhane baiha jetao, ita belaichaneein neeure Filato aina Erodesihuru.

Jesoso atinaauruhane coina rucuhecuruhane

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

¹³ Nitohaneein Filato rene letoaa Erodesine jana jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru, chaen cocoainacaihuru, satiin ecu nenacaauru cachaauru, naaonjoainuri taojiaain jetao:

¹⁴ “Inarate canu rene caa cacha turuaa uhiche, ‘Cachaauru suujua reroecaain jete, cachaauru suujua auhacae,’ naain coulurujeein. Nena caraajenhane inara acatiha tein caje bajaunune janate, nii chatohaneein cotainacai ichaain, nii coulurujeeichene jaa lera coitucueeneun. ¹⁵ Niheichu caa cana rene jelaiha letoaera Erodesi nihanatiin, nii chatoanai ichaane jaa lera coitucuhi. Aihane jaun inae coaraquiche inara, nihei nii chatoanein cairichaaain ateinaacachene jaan lera. ¹⁶ Raujiaainchane casetecaain nii baiha jianereeeunni, ¹⁷ Fasocoa beseta naineein niha coulurujuenojoine, nirijieein jianenajaaoncaanne rijijieein,” naa acaauru rai Filatone jana jetaote,

¹⁸ satiin ita rijitiin jachaatorohaain jetao:

“Jiaohine. Jiaonriha nii Jesoso jianeeinera. Nii Barabasi jianeeujan laenra,” naaure jetao Filato rai Jorioocuru.

¹⁹ Nii Barabasi jetaote, caresero cuhane enohaaure, nii neseu Romanocuru que nejerateein, acaauru aina sonaana que neein leinjiin cacha sohin jaohane coreniha. ²⁰ Nitohaneein nii chatohanein Jesoso cairichanaa jerenihane jaun jetaote, nirijieein jianihane coina jetao niqui, nacoaauneein acaauru rai ere Filato. ²¹ Nejetaote, jataain tonijiaain jeelai rutaain jachaatoroaain jetao:

“Letonanocoriin coroso que teeute ecu neein ohinera,” naaure jetao ita rijitiin.

²² Niritocuruhane jaun jetaote:

“Chatohanai baasonajian ichae. Coatiha cairichaaain atinaanune coina chatohanein baaso ichaain nihane coarahaan canuta. Raujiaainchane casetecaain, nii baiha nirijieein jianereeeunnicha,” nae jetao acaauru rai Filato nichata saain.

²³ Niritoha acaauru raine jana jetaote, jachaatoraaain ehequiin jetao, “Coroso que tihachaaura,” naauruha araai saaine cotabenihane jetaote, ²⁴ nii aitocuruhane rijijieein jetao ichae Filato. ²⁵ Nitohanein jetaote, nii Romanocuru que nejerateein sonaana que

neenin sonajaain joera caresero cuhane nenea, acaauruhacha jianeratei cacha mitaain jetao acaauruhacha jerei rijijieein jetao, acaauru bijihu Jesoso te Filato.

Coroso que Jesoso teeuruhane

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Nii jaun jetaote, coroso que Jesoso teeuruhane coina, amauruhane jana, situujiha cuha leinjiin cacha Sirene caje unaa Simoonne jaun jetaote, cotijiaain que nii Jesoso teeuruhane jaanu coroso baijiaeratecure. Nii jaun jetaote Jesoso caaijie, nii coroso teeuruhane jaanu amae. ²⁷ Nitohaneein amauruhane jana jetaote, arajii enecuru, quichaauru, naonjoainuri jetao, caaijie cuure. Nii caaijie cunacaauru jana cunacaauru enecuru jetaote, cojoriin chanaaure Jesoso coinaderaa. ²⁸ Nii chanaauruhane jana acaauru coaraain jetaote:

“Jiaonriha cacoreniha chanaaichenera Jerosaleen benecuru. Inara bereecuru, inara jaberoco, naonjoain coreniha chanaauchera. ²⁹ Inae nerichaain inara cairichaaauruhane jaan cojoanona. Nii banate: ‘Caohatoriha canaanai sirilanaala nihacachene niqui,’ nariquicheein. ³⁰ Nii banate ichatane ecuunooru rai, ‘Canacaanu ichoae neranuu,’ naa cuurureein cachaauru. Jana atane rarororooru raite, ‘Canacaanu asihu,’ naaurureein. ³¹ Coaracuche nachuhinti chatohanai baaso ichaain nenihanune sainejeein catohaneein caetecuruhane. Nii jaun chatohaneein teinti inara teeurureein inae amuhanune baiha,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

³² Nii Jesoso jiniichaain jetaote, coroatajaain necha aansai baaso icharaauru cachaauru amaure, sohin ateinanajaauruhane coina. ³³ Inae nii “Couturi Bejero” neenin acaauruhacha curuaateihu turuhin jetaote, coroso que Jesoso aina jiniiquiin nii coroatajai necha aansai baaso icharaauru teure. Leinjiin jetaote, Jesoso najaabiji nichajai que teure. Jana leeocho jetaote, raotono nichajai que teure. ³⁴ Nitohaneein coroso que teeuruhane jana jetaote:

“Caa catohaneein caetecuruhane coreniha, acaauru que ii suujua acateera Ofa, cha coitucuurenihane jaunte aihurera,” nae jetao Jesoso. Nii jana jetaote, ecu nejesinajeein ita rai Jesoso cajione chaluure soodarooru. ³⁵ Nitohaneein teeuruhane jana jetaote, ecu neein coarajeeure cachaauru. Nii nainiha jetaote, cocoainanacaaihuri netonai:

“Chajaain aihane ena esinae rauhijiriin Cana Coaunera tenojoi Mesihaseenein niicha janijiineein nihane, raajenihane rai jaberoco ichoteratemiin leeochoauru ichoteratihane rijijieeinte coaracaachera,” naaure jetao nechu jataain cairichain que ninichajia.

³⁶ Nii jana soodarooru netonai jetaote, Jesoso que ninichajeein nechu jataain cairichaa rohan nichuutaacoain jetao, bino elorajiojoain nenea que jetao cocoaain:

³⁷ “Aihane esinae rauhijiriin Jorioocuru rai Rey neeine, ichaajenihane ijiabereeo ichoterateeune coaracaanura,” naaure jetao rai.

³⁸ Nitohaneein coroso que teein jetaote, rai bichoeniha teein jetao: “Caate Jorioocuru rai Reyneein ne,” naain laenacure.

³⁹ Nii jana nii necha aansaneein coroso que nenea cacha coroataja jetaote, nechu jataain cairichaa cotaiha jetao:

“Aihane esinae rauhijiriin Mesihaseeine, ichaajenihane ijiabereeo ichoterateeute coaracurumiin, chaen canacaanune maajeein ichoterateeune coaracaanura,” naane jana jetaote: ⁴⁰ “Coo niritoha. Tana ichasetecarichain Cana Coaunerane coasiine. Itonai rijijieein caseteconeein neenatiinachura aitohte. ⁴¹ Canatejian esinae rauhijiriin itolereenein baaso ichacaane coreniha necairichaecca cau. Jana caa cacha, nii chatohanai baaso ichaain nihane coreniha caa aihei,” ⁴² naane baiha jetao:

“Canu coaacuhin ii Cojoanona que neeine banara Jesoso,” naa nii baaso icharaauru coroso que nenea leeochoane jana jetaote:

⁴³ “Enete esinae rauhijiriin raotojoein ichaonaana jaun caniha neriquincha,” nae jetao rai Jesoso.

*Oha Jesusone**(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)*

⁴⁴ Nitohaneen inae ohane rai niha Jesusone jana jetaote, enoto chujutora caje coauneen jetao, caohachanainejeen nocoenaneen nedae satiin chauratane, nuna macohi ichoae teejiha enotonereetiaain.

⁴⁵ Nitohanihane jana jetaote, neleruhin nesoaihacoae nii Teenforo leruera cajione, ecu bujuaneen nena.

⁴⁶ Nii jana jetaote, jataain tonijiaain auhaquiin jetao:

“Ii bijihune canu suujue teeunra Ofa,” naain jetao inae ohe Jesuso.

⁴⁷ Nii jana ecu beraiha nenacaauru Roma rai sondarooru cafitaaun jetaote, Cana Coaunera corojeein jetao:

“Esinæ rauhijiriinte, nii chatoanai baaso ichaain nenecaiha caa cachara,” nae jetao.

⁴⁸ Nitohanihane jana ecu satiin neen coarajeeurera cachaauru jetaote, nesoone caaun rai nalarijia faojaain jelai caje cauhacoaaure. ⁴⁹ Nejetaote, satiin nii Jesuso coitucuureraauru, chaen Calileea caje coauneen sacuurera enecuru, naaonjoainuri jetao ecu neen coarajeeure jelai caje amuelanaala nita netiin.

*Ajeri jachu cuhane Jesuso jaberoco rucuhecuruhane**(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)*

⁵⁰⁻⁵¹ Nii jana jetaote, ecu ne leinjiin cacha Jodea batane que nena Arimatea cocoaichaneen nena Jose. Aca jetaote, caohacha cachaneen, satiin Jorioocuru rai nelateen Jorioocuru coaraneen nenacaauru- *Junta Suprema* tabaneen nihane sainejeen, turuha uha Cana Coaunerane Cojoanonaane cohajihane jaun jetao, nitohaneen nii Jesuso teuruha nii rai leeochoaauru *Junta Supremacurune* rautain coaraene. ⁵² Nii Jose jetaote, Filato caje Jesuso jaberoco bajaa cue, rucuhecane coina. ⁵³ Nitohaneen bajaain jetaote, coroso caje fauhin jetao, shojoera que conajaain jetao, jaiti chuni onaa teeurenihane jaan ichatane ramara que nena ajeri jachu cuhane jetao rucuheca cuure. ⁵⁴ Nitohaneen jetaote, inae nunuheneelalajiha nebetacanaa cojoanonaane jaun, inae niicha ichanenu ichana nainecuruhane nainejeen jetao, luhecaain nii Jesuso rucuhecure.

⁵⁵ Nitohaneen Jesuso jaberoco rucuheca cuuruhane jana jetaote, acaauru aina cuure Calileea caje coauneen jiniichaain unacaauru enecuru. Nitohaneen cuhin jetaote, caohachaain rai jaberoco rucuhecuruha ajeri jachu cuhanene coaracure. ⁵⁶ Nitohaneen ajeri jachu cuhane rai jaberoco rucuhecuruhane jana caohachaain coaracuruhane baiha jetaote, nenajaun cauhin jetao, meetoon rijijieen jujuaain nena ichacuruhane nainaan jetao, Quiricha inoansi cuhane aitoha Cana Coaunerane rijijieen, nebetacanaa cojoanona bana nebetacaure nii enecuru.

24

*Oo caje ichanaa Jesusone**(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)*

¹ Nitohaneen nebetacaauruhane cojoanoo janohetiin jetaote, nii teuruhane jaan ajeri jachu coaraa cuure nii acaauruhacha ichai jujui amaain nii enecuru. ² Ecu turuhin coaracuruhane jana jetaote, elonanohi ne nii ajeri jachu fuuruhane jaa ajeri jaberoco. ³ Nii jana enohin coaracuruhane jana jetaote, inae ecu Cana Curuaanaa Jesuso jaberoco eruurene.

⁴ Nii jaun jetaote, niicha ichanenu coitucuelanaala nesooneetooruhane jana jetao, somaratohanai que cajionequiin, ecu luhecotariin acaauru aina ecocohin temeenete corootajai cacha. ⁵ Nii coaraain jetaote, nesoone caaun, suujua acatecuruhane coaratihane nenoracaauruhane jana jetao:

“Chanuna onacaauru jana, ichaohin nena ariiche inara. ⁶ Inae ichanaane jaun, coatihau nihei. Tana Calileea inara aina nihane bana inara rai: ⁷ ‘Acaihaniji cachaneen nejanohanaaneen nenaate, necha aansaneen ichaonacaauru rai tenojoineen niha cureen. Nii janate coroso que tein ateinaa cuurureen. Nete nichata janohane

cuhane ichanareein,' narejetoha inara raine que nainaquicheneta," naaure jetao ecu ecoonacaauru cachaauru.

⁸ Niritocuruha acaauru raine que nainain jetaote, acaauru rai aitoroetoha Jesusone coaacure. ⁹ Nitohaneein inae nainain, nii atane bana caje jelaiha cauhin jetaote, jitariin nii acaauruhacha coarai biha jetao cuure lechoonca leinjiin afosotooru rai, chaen satiin acaauru aina nenacaauru cachaauru, naaonjoainuri rai. ¹⁰ Nitohaneein coaraain afosotooru rai biha cunacaauru jetaote, Maadala bene Mariha, chaen Joana, chaen Saantiaao neba Mariha, chaen leeochoaauru enecuru acaauru aina cunacaauru, naaonjoainurine. ¹¹ Nitohaneein turuhin beeuruhane jana jetaote, acaauru esenetaana jerecurene afosotooru. ¹² Nejetaote, nii acaauru esenetaaurenihane sainejeein soroneein jeluhariin cuhin turuhin, nii atane bana cuhanai coaraa Fedorone jana jetao, nii conaacuruhane jaa shojoeraacha ecu codoheque. Nitohaneein shojoeraacha eruhane jaun jetaote, jataain cojoelatiin jelaiha nenaanjaun cauha cue Fedoro.

Emaoso nese coero cuhane cuuruhane
(Mr 16.12-13)

¹³ Nii bananeein jetaote, enoto chujutora rijiu fautaain amunaanaja itanejeein nii Jerosaleen caje nena Emaoso neseu jetao, cuure coroatajai Jesuso aina nerelanacaauru. ¹⁴ Nitohaneein Jesuso ateinaauruhane que ereerejeein bero cuhane cuujeeuruhane jana jetaote, ¹⁵ jaiti que ereerejeeuruhane jana, acaauru rohan nichuutaain jetao, acaauru aina bero cuhane cuujue Jesuso. ¹⁶ Nejetaote, acanihane coitucuurene, acanihane coitucuuruhane jereniha Jesusone jaun. ¹⁷ Nitohaneein jetaote, acaauru rai:

"Chaaquena bero cuhane ereerejeein cuujueeiche," naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote, ecu inaderatonanaain inacuhin jetao:

¹⁸ "Ii netonai Jerosaleeun neeinatiinna: 'Naaonjoain ichacuruha caa janonaacha cuhanera,' naain coitucueeneite," naain tonora nii bero cuhane cuujuena coroataja Cureeofasine jaun jetaote:

¹⁹ "Chatohaneeuruhanaate aitohi," naane jaun jetao:

"Nasarete cocoaicha Jesuso, satiin cachaauru notaracae nere que irihane naitoonjoan ichaain, itolere que laraajiin Cana Coauneraacha letoai *profetanein* nihanatiinte ²⁰ Romanocuru rai coulurujueure saseredotecuru curuaanaacuru, chaen cana rai cocoinanacaihuri, naaonjoaihunri, coroso que teein ateinaauruhane coina.

²¹ Canacaanune niqui, cairichaerinojoneein neeuruha Isaraeli cocoaicha nichaachene ichoteratihane cohajihacaanu. Nete inae nichata janoha nitohaneein ateinaauruhane saijieein, ²² canacaanu aina nenacaauru enecuru tabaauru, janonaa aonaain cuhin natane bana coaraa cuuruhane jana, ²³ ecu Jesuso jaberoco eruurenihane jaun, jelaiha nenaanjaun cauhin canacaanu rai beein canacaanu socoinaure. Acaauru rai ecocohin jete: "Coatiha cau nihei Jesuso jaberoco, inae oo caje ichanaane jaunta," naaunre anjeraauru,' naain beure. ²⁴ Niritocuruha turuhinne jaunte, canacaanu caje nenacaauru tabaauru netonai cuhin, nii atane bana coaraa cuure. Nii janate chuhisi, nii aitocuruha enecurune rijijieein, inae ecu nene Jesuso jaberoco. Niheichu nii Jesuso nihanatiin coaracuruhi," nae jetao rai Cureeofasi.

²⁵ Niritohane jaun jetaote acaauru rai:

"Chanuna cha esenetana jerelanaala, nii aitocuruhalu *profetacurune* coacuhin esenetana jereneeiche. ²⁶ Tana jauriaanejeein dedeeu cusihane ajiniha, catohaneein necairicharichain Mesihazine coitucuhicheneta," naane baiha jetao, ²⁷ Moisesa quiricha caje coauneein nunuhetein jetao, que aitiin laenacuruhalu *profetacurune* beebejeein jetao, acaauru rai ereereje Jesuso.

²⁸ Nitohaneein nii cuuruhane jaan, Emaoso neseu turuuru jana jetaote, rauhijiriin situujiha cunaa rijijieein cuujue Jesuso. ²⁹ Nejetaote:

"Cauna canacaanu aina nesuruure. Inae jataain sohane jaun nocohejia natiin," naain jetao chunaure. Nitohaneein chunaauruhane jaun jetaote, ecu acaauru aina nesurue Jesuso.

³⁰ Nitohaneein acaauru aina nesuruhin jetaote, lenonecuruhane coina nelauriaauruhane jana jetao, faa teberiaain Cana Coaunera bajaane baiha jetao, acaauru rai beeunebeeuneein te. ³¹ Nitohaneein faan tihane que nainaan jetaote, Jesoso nihane coaraain acanihanane coitucuuruhane jana jetao, inae acaauru caje jianatoroain amue.

³² Nitohaneein jianatoroain amuha acaauru cajene jana jetaote: ecu jelai nedaain ita rai nejesinajeein,

“Esinae rauhijiriin acanihanane jaun jiara bero cuhane uujueein, ereerejiha Cana Coaunera Quiricha inoansi quene jana, aca netoojoain naonae cana suujua cuhanaina,” naaure jetao ita rai.

³³ Niritocuruhane baiha jetaote, caeneenejelanaala jelaiha bero cuhane soroneein cuhin Jerosaleen, ita taojiaain neeuruha lechoonca leinjiin nenacaauru afosotooru aina acaauru leechoaaurune jaan cauha cuure. Inae nii Jerosaleen nenacaauru rene turuuruhane jana jetaote:

³⁴ “Esinae rauhijiriinte inae ichanae Cana Curuaanaara, Simoon raite inae ecocoera,” naain jetao acaauru rai beeure.

³⁵ Niritocuruha acaauru raine jana jetaote, bero cuhane acaauru rai netonai ecocohin acaauru aina cuujihane beein, acaauru aina lenoneein faan teberiaain, Cana Coaunera bajaain acaauru rai tihane que nainacuruhane beeure jetao nii acaauru ajiniha netaojiaain nenacaauru rai, nii corotajihuri Emaoso coero cuhane cunacaauru.

Aina nerelanacaauru rai ecooca Jesusone

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

³⁶ Niritiin acaauru rai bero cuhane ecoocane que jaiti ereerecuruhane jana jetaote, luhecotariin acaauru cataaun neeoritiin:

“Raotojoein neeuche,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetao: ³⁷ “Rai corii jecha coaracure,” naauruhane jaun jetao jataain nesoonetoore. ³⁸ Nitohaneein nesoone-tooruhane jana jetaote:

“Chanuna jataain nesoonetohiche. Chanuna nainanacharanejeein, baasoneein inara suujua cuhane coauquiche. ³⁹ Cacoichuru, catihacuru, naaonjoaihunri coaracuchenachuhiti, jeelai cajabereoneeinte neeure caa cajabereecuru. Cajabereeo mucuhin cacoharaauche. Leinjiin onaa corii, caa cacoaraaichene tocoaneein bucuhin, jaberoconeein nichaauraain nena naineriheita,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁴⁰ Niritiin jetaote, coroso que teein, rai tijia, biji, naaonjoain curuabaaauruhane jaacuru coarate acaauru que. ⁴¹ Nejetaote, jataain esenetana jerecurene, jataain cojoelatiin rachoojoeuruhane jaun. Nitohaneeuruhane jaun jetaote:

“Tana cau enohalanohineein niha cau chaelai lenone nijine,” naain acaauru caje bajaane jaun jetao,

⁴² niha ate basichone jaun, rai teeuruhane jaun jetao, ⁴³ ecu acaauru notaracae netiin que lenone. ⁴⁴ Nitohaneein lenonihane baiha jetaote acaauru rai:

“Caa catohaneein caetecuruhanene quene inara rai berejetoonlu, jaiti canu atinaaurenihane jana inara aina nihanune bana. Inae catoaneein caetecuruhane coina, rai quiricha cuhane itolereneein caque aitiin laenaalu Moisesane nainaan, chaen aitiin quiricha cuhane laenacuruha *profetacuru*, Salmo naaonjoain cuhanene rijijieeine inae nainaan,” naa acaauru raine baiha, ⁴⁵ Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane aitoane rijijieein acaauru que coitucuhateein jetaote:

⁴⁶ “Laenanohineeinte ne, canu Mesihasi nichaanne ohanune baiha, nichata janohane cuhane ichanacaanne que. ⁴⁷ Aihana jaun, canuhacha cocoinanohineein Jerosaleen caje nunuhetein, satii atanecuru sacuritaain cachaauru rai, ‘Esinae rauhijiriinte, coreniha ichoteratenohineein nerichaacheein,’ naain beeuchete, nacoaaneein Cana Coaunera coacuhin suujua corein neeuruhine acaauru osa caje acaauru ichoteratiha Cana Coaunerane coina. ⁴⁸ Inarate caa ohanune caje ichanacaanne coaraneein neeiche. ⁴⁹ Canune inara rai Ofa aitoonjoalu tereenni. Aihane jaun, jiaonriha caa Jerosaleen

caje amuhiche, laraajiin neeichene jaanu dede caje unaa raaichene reetihaaineta” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Dedeeu cauha cuha Jesusone
(Mr 16.19-20)

⁵⁰ Niritoha acaauru raine baiha jetaote, Jerosaleen caje amanajaain jetao, Betaniau turuanajaain, ecuun biji sijirichaaain jetao acaauru cojiotae. ⁵¹ Nitohaneein acaauru cojiotaain coroaenaacane baiha jetao, inae dedeeu cauha cue, ecu acaauru ratiriin. ⁵² Nii jana jetaote, ecu Jesoso coroaecuruhane baiha, jataain rachoojoein jelaiha Jerosaleeun cauha cuure. ⁵³ Nitohaneein cauhin jetaote, itolere bana Teenforo asae Cana Coaunera coroaeretecurelu.

Joaancha laenai Ena Nenea Cana Coaunera Ere

Cana Coaunera Ere

¹⁻² Jaurianejeeinte nenea ne caa Erenaa.

Itolere, dede, cana rai chauratane, naajoain coaunaa Cana Coaunerane ajiiniate nelu caa Cana Coaunera Ere, jelai Cana Coauneranein.

³ Nii jelai Erenaa quete itolere coauneratelu Cana Coaunera. Nihei nii colane necoanaain nei.

⁴ Nii Erenaate ichaonaa teraneein ne.

Nii ichaonaa teerate, cacha cononeein ne. ⁵ Nii Erenaate, cononeein nocohena conaeranein ne. Jacatiasihei nocohena tabai.

Charijieein teinti cana rai chauratane conae caa enoto. Nii rijijieinte cacha suujua conae nii Erenaa. Amuritona nainesihei nocohena tabai.

⁶⁻⁹ Inae chauratane que turuelalajia nii cono esine, satiin cachaauru conoeranune janate, Joaan letoae Cana Coaunera, nii cono que ereerejeein cachaauru relaane, aonaain esenetaain coitucuuruhane coina.

¹⁰ Nii Erenaa quete, chauratane coaunera Cana Coaunera niqui. Nete cajia chauratane que turuhane jana coitucurene caa chauratane que nenacaauru, niicha coananohineein neeuruhane saijieein.

¹¹ Caa niicha coanai chauratane que turuhane janate, que jaolequuin raarene cachaauru. ¹² Nii janate, atiin raain esenetaure coroatajajei cachaauru. Nii coreniate, calaohi raane rijijieein acaauru rae Cana Coaunera. ¹³ Joaereein cacha calaohi rijijieein nihei inae Cana Coaunera ere esenetaane cacha. Rauhijiriinte Cana Coaunera calaohi rijijieein nereein nii Erenaa esenetaane.

¹⁴ Nii Erenaate, cachaneein nejanoain canacaanu aina ichoae. Nii jaunna aina amuemujueein coaracaanune jaun, leinjiin acaihanejeein Cana Coaunera Calahineein nihane coaracaanu canacaanu nota que, jericanejeein Cana Coaunera rijijieein chabana nohanelanaala rauhijiriin canacaanu belaihana jaun. ¹⁵ Nii janate, turuha uhane jana: "Taa quenara aitonajacoonra, 'Canu caaijiete turuha ureein canu ajiniha nenaara,' naain aitonajacoon," nae Joaan, nii Erenaa cojoeluhin.

¹⁶ Inetono janonaa banate, satiin cacha belaiin cana coroatajane nii Erenaa.

¹⁷ Moisesa quete rai naitoonjoan berateein laenaeratelu niqui Cana Coaunera. Nete tonoraarene cachaauru. Nii natiinte, atiin cachaauru belaiha ichaonaa rauhi que cachaauru relaane coina turue Cana Coaunera Calahi Jesocurisiko, nii cacha relaana jaan ichaonaa rauhi raauruha cachaaurune coina. ¹⁸ Chabana Cana Coaunera coaracuruhi cachaauru niqui, nete inaca Cana Coaunera coitucuhane jaun, nii inaca que cana relae, acaihanejei Calahineein nihana jaun.

Turuha urichain Jesocuriskitone beebejiha Joaan- cacha coujunacaterane

¹⁹ Joaan renete batirichuru letoaure nii Jerosaleen nenacaauru bichauhenaauru: "Chaneeita," naain Joaan caje bajaauruhane coina.

²⁰ Inae Joaan rene turuhin bajaauruhane janate: "Curisiko nihaunta," naain rauhijiriin tonoranaaca Joanne jana:

²¹ "Chaneei najian. Cana Coaunera ere bera Eliasineina," naain coaiten bajaauruhane jana:

"Aca nihaunta," naain coaiten tonoranaaca Joanne jana:

"Aca neneina jaun, chaneei najian. Nii turuha niicha jerecuri canacaanuhacha cohajei Cana Coaunera ere beranecai," naauruhane janate:

"Ahan- aihei, aca nihaunta," naain tonoranaaca coaitenne jana:

²² "Chaneei najian. Beeinete ne, bihaaanu canacaanu letoaurera raine coina. Chatoanai icharaneei najian," naain bajaauruhane jana:

²³ “Canu quetejian, nerichaaain leinjiin cacha, cacha areeroo cuhin eeheehejeein cacha cotiaranura: ‘Turuha cana curaanaane jaan coero raujiauchera, naain beranura,’ naa Isaihasi najaan nichaaunra,” naain biha Joanne jana:

²⁴⁻²⁵ “Chanuna jana chaen, acau que cachaauru coujunacateei, nii canaacha cohajei Mesihasi neein, niheichu Eliasi neein, niheichu leeocho Cana Coaunera ere bera-profeta neein, naaonjoainuri neein nenaalanaala,” naain bajaauruha nii fariseeocuru letonocurune janate:

²⁶ “Acauhanau teeinne canu, cachaauru coujunacatiha baotisanajaaun. Inae turuha urichaaain canu caaijie inaraacha coitucuhi cacha. ²⁷ Canu caaijiete turuha ureein, nii inoaelu nenea cacha- jataen canu amuritoeriin cocoainanacai,” naain acaauru rai be Joaan.

²⁸ Nitohaneeinte, Jorodaan jeraniha nenea Betabarau niha Joanne jana, Jerosaleen caje uhin Joaan rene turuhin bajauruhane janate: “Canuna laen cacha areeroo eeheehejeein cacha cotiaraneein neeunra,” naain acaauru rai be Joaan- cacha coujunacatera.

Cana Coaunera carenero narejeen

²⁹ Nii cojoanoote, tajia uujiha Cana Coaunera Calaohi Jesusone jana coariin: “Notara Cana Coaunera carenero narejeenta. Taate itolere caa chauratane que nenacaauru cachaauru caje osa itajeranu que oha cureeincha. ³⁰ Taa quenara aitonajacoonra, ‘Canu caijiete turuha ureein nii canu ajiiniha nenea cacha,’ naain aitonajacoon. ³¹ Inae niqui inoaelu caje coauneein nesianiha niqui, nete caa cacaijie turuha uhe. Canu netonaichu coitucuhaunlu jauriaa nejeein. Jianacoo cana mitaeraunu que Cana Coaunera letononeein nihane coitucuhaunlu. Nena laen inae ena coitucuun, carai biha caletoaerana jaun. Israeli cocoaichacuru que coitucueratihanune cointate, carai beein caletoaerana caletoaera. ³²⁻³³ Osa caje cana mitaeranu que letononeein nihane coitucuhaunlu niqui. Nena, ‘Leinjiin cacha choaae fauha uha serori rijijiein Cana Coaunera Suujuenete, Cana Coaunera Suujue que coujunacatihate aicheeincha,’ naain carai biha caletoaerana jaun, choaae fauha uha dede caje serori rijijieine coaracaunna jaunna coitucuun. ³⁴ Nii jaunna, ‘Acate Cana Coaunera Calaohi inecaihara,’ naaun, nitoanihanane coaracaunna jaun,” naain be Joaan.

Ichoaechania Jesoso Ere tonoraerauru

³⁵ Nii cojoanoote jelaiha Betabarau coroatajai nere tonoraerauru Simoon Fedoro ocoala Aanderesi, chaen canu, naojoaain nihacaanu Joaan ainane jana, ³⁶ situha uhe Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Nii janate: “Taa Cana Coaunera carenero narejeen coaracuchera,” naain biha Joaan canacaanu raine jaun, ³⁷ Cana Coaunera Calaohi Jesoso coariin caijie cuhacaanu. ³⁸ Nitohaneein caaijie cuhacaanune janate, jaotoraain canacaanu coariin:

“Chate ichaquiche niriirijieeinta cachaauru,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesoso canacaanu raine jana:

“Chute neei aaita cacha relaera,” naacaanune jana:

³⁹ “Chajauchetejian coanicha,” naain canacaanu amaane jana, inae enuna macoijiu teejia enotone jaun, cuu aina sonafaacaanu.

⁴⁰⁻⁴¹ Nii baihate, nihana Simoon Fedoro ariha cue nii Aanderesi. Ariin, ruhin: “Inae canaacha cohajei jianacoon cana mitaeranu que- Cana Coaunera letono Curisito eruhacaanura,” naain nihana Simoon Fedoro rai biha cue Aanderesi.

⁴² Nii baihate, Cana Coaunera Calaohi Jesoso rene, Simoon Fedoro turuaa uha Aanderesine jana, Simoon coariin:

“Jonasi calaohi Simoonneein niqui, nete Fedoro nereein ichurujuara,” naain Fedoroneein curaate Cana Coaunera Calaohi Jesoso, aca laraajiin nere beraneein nerichaine coitucuhana jaun.

Ferifi aina Natanaaeli cotihaca Cana Coaunera Calaohi Jesusone

⁴³⁻⁴⁶ Nii cojoanoote Calileea batane que cuna jaaun, Ferifi aina itaque tacauruhana jaun: “Caniha neeorihura,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, Ferifi rai.

Fedorooru nese Betesaaida caje unaa nii Ferifi netonai.

Niritiin cotihacane jaunte, Natanaaeli ariha cue Ferifi. Ariin, eruin: “Inae turuha nii Cana Coanera Quiricha Inoaesi cuhane turuha uha niicha jerecuri eruhacaanura. Nii cacha- canacaanuhacha eruhite, Jose calaohi- Nasarete cocoaichanera,” naain biha Ferifi, Natanaaeli raine jana jetaote:

“Chaquete nelatere Nasarete cocoaichata,” naane jana jetao:

“Chajaachaautejian coanicha,” naa Ferifine jaun, Ferifi jiniichaaain uhin turuha uhe.

⁴⁷ Nii janate, inae rohan nichuuntaa Natanaaeline jana: “Nocoo inae uha Isaraeli cocoaicha esine- coritanacae lanaala nenaara,” naa Cana Coanera Calaochi Jesusone janate:

⁴⁸ “Inasiinte cacoitucuhita. Cacoitucuhi inachute,” naane janate:

“Ejeen- aihanura. Ii cotihaca uha Ferifine ajinihana inae ii coitucuun. Nii uheraneein curajaain enuha asaae neeine janana, ichoharajeeunra,” naane janate:

⁴⁹ “Iite Cana Coanera Calaochineein canacaanuacha cohajei Isaraeli curaanaa Rey neeicha cacha relaera,” naa Jesuso rai Natanaaeline jana:

⁵⁰ “Nii uhera asaae neeine coaracaunne que aitocoanunne najaanchana canu esenetaai. Inae jataain nii amuritoeriin coariquiincha. ⁵¹ Rauhijiriina aitoonra. Inae neyoracaa dede bacuujuane janate inaraacha cohajei Cacha Calaochi nichaunne choae fauhin, jelaiha iniha cuuruha Cana Coanera letonocuru aanjeraurune coariquiincha,” nae Cana Coanera Calaochi Jesuso.

2

Nisirihatiha cachane beseta

¹ Nii baihate nichata janohi catiariin Calileea batane que nena- Canaau neein curajain nena neseu ne nisirihatiha cachana jaan beseta.

Nii jaunte, cuu nii beseta bitoaa cue Cana Coanera Calaochi Jesuso neba.

² Nii janate Cana Coanera Calaochi Jesuso netonai cotihacure nii beseta que, aina nerelanacaauru aina cuhane coina.

³ Nitohaneein inae nii beseta que neeuru jana jetaote, inae saa binone jana: “Inae nihei binota,” naain Jesuso rai biha nebana jaun:

⁴ “Saan. Chanuna niriitohi caraito oma. Inasiina jaiti turuha canu amihaneon nunuhetihanune jaan cojoinaca que ne coalanaala,” naa neba raine janate:

⁵ “Chajaaincha naitoojoanča ichacuchera,” nae nii cuu bino chaluurera rai Jesuso neba.

⁶⁻⁷ Nii janate cuu ne Jorioocuru rai saotaneein baichaje tabaanaain- atane caje ichanohineein, Cana Coanera notaracae biji culejeein itolere acauru lenonecuru culejeein ratirihuruhana jaanu que jesinaaeca teeuruhana jaan.

Nii jaunte: “Caa cuhane acuu raain teeuche nainecolijiaanaaincha,” nae Jesuso nii bino chaluurera rai.

Nii le baichajete baichaje seejoan cuhane coroata baichajihanaai curujuae.

Inae nii baichaje nainecolijiaanaain acuu raain, teein beeuruhane janate: ⁸ “Soriin amaain, taa beseta erora cocoanihura,” naa Jesusone jaun, soriin amaain nii beseta erora cocoaee nii acuu chaluurera.

⁹ Nii janate Cana Coanera Calaochi Jesusohacha rotoi nihane coitucuelanaala coe nii beseta erora. Acaihanejein nii acuu raureraachate coitucuure.

Nii jaunte nii bino cohin aonaain: ¹⁰ “Raotoha caa bino,” naain, “Chajataauraa,” naain, nii ene ranaa jerera cotijiain: “Raaotoha caa ii bino. Aihuruha leeochoaurune rijijieein, bino caohacha que nunueteein cana cocoaerate lanaalate aaita. Taoniin nunueniha canaacha coi amuritoeriinte raotera,” nae nii beseta erora, nii ene ranaa jerera rai.

¹¹ Nitohaneinte Calileea batane que nena nese Canaau, binoneein jesinaaeca rotoe Jesuso, esinae Cana Coanera letononeein nihane coitucuruha cachaaurune coina.

Nii coaraaina, esentaacaanu aina nerelanaa nichaanune.

Nitohaneein nunuheteente, itolere cunaitenacaauru rautaaain, itolere ichae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

¹² Nii baihane Caferenaanon cuha Jesusone jana, corianiha cuhacaanu, nejeraauru, neba, aina nerelanaa nichaanune naaonjoaain, cuu neeorihacaanu inata janojoeine coina.

Jerosaleen nenea Teenforo caje necoretenacaauru sitaa Cana Coaunera Calaohi Jesusone
(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Nii janate Jorioocuru beseta Fasocoa que turuelalajihana jaun, turuha cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

(Fasocoa besetate bitohaure Jorioocuru ajelanaala, nii Teenforo asaae. Cairichaaerinajaain niha Egipto curaanaane caje jianacoo mitanajaa Cana Coaunera najaan- cojoanonaaniha nii Fasocoa besetana jaunte, nitohaneein Fasocoa beseta cojoanona bana Teenforo asaae itataojiaain Cana Coaunera corojeein bajaure Jorioocuru.)

¹⁴ Nii janate Jerosaleeun nenea Cana Coaunera rai ita taojiauruhana jaan loreri inoasi- Teenforo asaae necoretiha neeure Jorioocuru, itolere baca, carenero, serori naaonjoain que. Nii janate ecu jelai teein ne cachaauru rai coriqui coreeurer. Niite acaauru coriqui choae laurujua laurujuuruhane jana, ¹⁵ sicho coinori que rajirajinajaain, nii acaauru rai bacaauru, carenerocuru, naaonjoain aina curuaataain, acaauru sitaain, nii coriqui coreeurer rai coriqui riariae atane choae. Acaauru coriqui rori raatiin sieitiin, ¹⁶ chujuhecoha nii serori que necoretanaane jana: “Naain caa serorichuru amauchera. Coa caa Ofa Cana Coaunera loreri asaae necoretihachera,” naain sitanajae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

¹⁷ Nii jaunte, “Jataain ii loreri beraihanunete ne,” naain aitosihalu Cana Coaunera Quiricha Inoasi cuhane nii canacaanuhacha cohajeine jaun, “Aca caara,” naain canacaanu suujua cuhane Jesoso coarajiacaanu aina nerelanaa nichaanune.

¹⁸ Nii jaunte sitanajaa Jesusone jaun: “Chatohanai jana ichaain canacaanu notaareei jana, esinae Cana Coaunera letononeeine coitucuhacaanune coinata,” naain Jesoso caje bajaauruha Jorioocurune janate:

¹⁹ “Caa Cana Coaunera loreri chamuhitiin jaohichenena, nichata janojoeincha cuhane michureeunni nacoaauneeincha,” naane janate:

²⁰ “Inasiinte jenachoonca saota jaanacaain ichacuruhalu jetao natiin, iicha nichata janojoeincha cuhane michureeita,” naaure Jorioocuru Jesoso rai.

²¹ Rai jaberocohacha quete aite, nii Cana Coaunera loreri que ujuaiteein. Nii jaunte nichata janojoein ichanae Jesoso- oo caje. ²² Nii jaunte nichata janojoein ichanaane coaracaanune jaun, inae jauriaa aitosihana jaun, canacaanu suujua neeoritohana jaun, nii aitoha Jesusone esenetacaanu, Cana Coaunera Quiricha Inoasi cuhane aitohana jaun.

Satiin cacha suujua coitucuha Jesusone

²³ Fasocoa bana cuu Jerosaleeun neein, bacosacuru, maosacuru, urichosae, naajoaunri rautaane coaraainte, Cana Coaunera Calaohi Jesoso esenetaacoaure arajii cachaauru. ²⁴ Nete, “Naojoaainte chuhisi, esinae rauhijiriin quesenetaurureeincha,” naene Jesoso, acaauru suujua coitucuhana jaun. ²⁵ “Naojoaunruha caa cachaaurura,” naain biha chuneine que airijiinte, cacha suujua coitucuhana jaun, saneein esenetana- jaene Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

3

Jesoso rene turuha Necodemone

(Niha lelauriin Jorioocuru fariseeo neein curuajaain. Niichurute, “Acaauruhachajete jataain leeochoauru amuritoheriin Cana Coaunera ere tonoraure,” naaure.)

¹ Leinjiin fariseeo Necodemo neein curajaain nenaate nii lelauriin Jorioocuru bichauhenanein ne, acaauru rai jataain nelateineein. ² Niite janotiin Cana Coaunera Calaohi Jesoso rene turuha uhe. Turuhinte:

“Eletoaa Cana Coaunerane coitucuhacaanura. Iite itolere bacosacuru aina cunaite-nacaauru rautaeraneein neeicha. Nitohanai ichana nainiheijelai cacha Cana Coaunera colaneta, cacha relaera,” naa Necodemone janate:

³ “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Enacooauneein nejanoaeniha cachane, Cana Coaunera aina jiniiquiin nenea nainiheij” naa Jesusone jaunte:

⁴ “Inasiina enacooauneein nejanoare ichauhena. Inasiinte coaiten neba suuri cuhane neloroaain nejanoare ichauhena,” naa Necodemone janate:

⁵ “Esinaena rauhijiriin aitoon. Nihei acau nejei, Cana Coaunera Suujue naojoain que coujunacatenoineniha cachane, Cana Coaunera Ere tonoraeraneein nenea nainihein cacha. ⁶ Jana, cacha caje nejanoanaate- jelai cachaneeinne. Jana, suujua culejeein caruruhin coriha Cana Coauneranete, Cana Coaunera cachaneein ne. Colane aihei. ⁷ Cana Coaunera Calaohi coitucuhin esenetaain nere tonorana jereraaurute nejanoaain Cana Coaunera cachaneein nereein. Coaa caa ichei caritocooaunne cojoaelatiincha caeneein aonajiha,” naa Jesoso, Necodemo rai. ⁸ Niritiinte, “Charijjeein teeinti tiririjiin uha cujuanane, ‘Naojoain cajete uhera,’ naain coitucueenei. Niheichu ‘Cuute cuera,’ naain coitucuheneei. Nii rijijeein techu, ‘Naojoainte cacha rai ichaonaa te Cana Coaunera Suujue,’ naain coitucueeneicha,” naa Jesusone janate:

⁹ “Chatohanihana,” naa Necodemone janate:

¹⁰ “Jataain Isaraeli cocoaicha relaeraneei inatiin, ta carihanai coitucuhine. ¹¹ Esinaena rauhijiriin aitocooanu, canacaanu nota que coaracaanune jaun. Nete, aitocooanune esenetaeneeichera. ¹² Caa cana rai chauratane que aitocooanune esentaeneeine, chatohanein jana dedeeu ichaonaa bihanune esenetareei.

¹³ Nihei chunei dedeeu iniin coara. Canuna laaen dedeeu nihanune caje uhin cau turuun cachaneein, itolere caa chauratane que nenea cacha rijijeein nihanune coina. Canuna Cacha Calaohineein inaraacha cohajeineein neeun. ¹⁴ Charijjeein teeinti, coata caje acano ichaain, enuha que nujuateein chujuraa Moisesane coitucuhi chachu natiin. Nii rijijeein techu, enuha que nujuateein Cacha Calaohi nichaunne chujuraa cuurureein, ¹⁵ nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa raa quesenetaerane coina,” naain,

Chauratane que nenacaauru belaitoha Cana Coaunerane

¹⁶ “Jataain caa chauratane que nenacaauru cachaauru belaitoha Cana Coaunerana jaunte, acaihanejein calaohi nichaaunne letoae caa chauratane que Cana Coaunera, nitajenaachara nejeein niha quesenetaain cacoitucuurera cachaaaurune coina. ¹⁷ Coatiha cacha casetecaanune coina calaohi nichaaunne letoaai Cana Coaunera. Jianacoo osa caje cacha mitaanune coinete, cau calaohi nichaaunne letoae Cana Coaunera.

¹⁸ Nii Cana Coaunera Calaohi nichaaunne esenetaa cachane, caseteco coarinaain. Jana Cana Coaunera Calaohi nichaaunne esenetaaite, caseteconein niha cureein, acaihanejein Cana Coaunera Calaohi nichaaunne esenetaenihana jaun.

¹⁹ Cono rijijeeinne turuun caa chauratane que Cana Coaunera Calaohi nichaaunne, cacha conaeranu que niqui. Nete nii cono jerecurene nii Cana Coaunera Calaohi nichaaunne esenetaauruhi cachaauru. Acaihanejein nocohena janaachate nenea jerecure, nocohenaanau neein suujua coaraelanaala baaso ichacuruhane coina. Nii corenihate caseteconein neeurureein. ²⁰ Baaso ichacuruhane coaracuruhane coataate, cono rohan nichuuntanaa jerecurene saain nii baasoneein nenacaauru cachaauru. ²¹ Jana caohachaaain ichaauruhanete, cono rohan nichuuntaaure, Cana Coaunera jerenohin ichacuruhane coaracuruhane coina,” naainte Necodemo rai aite Cana Coaunera Calaohi Jesoso raaje neque.

Enacooauneinte Jesoso que ereereje Joaan- Cacha Coujunacatera

²² Nii baihate Jodea batane que cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso, aina nerelanaa nichaanune aina, cuu inata janojoei nejeein neoriin, acauhanau cachauru teein coujunacatenajaain baotisanajaane coina. ²³ Nii janate, Salim rohan nenea Enoon, cachaauru coujunacatiha ne Joaan, cuu niha tabaain acauna jaun. Nii janate cuu

turuhajeeure cachaauru, acauhanau teein coujunacatenajaain baotisanajaa Joanne coina.

²⁴⁻²⁶ Inae Joaan enoaene lalajeeuruha caresero cuhane janate, acauhanau teein cachaauru coujunacateein baotisaa Jesusone jaun, ita cotaicha rijiitocure Joaan ere tonoraurera, leinjiin Jorloo aina. Nii baihate Joaan rene turuhin: “ ‘Cha,’ naau. Taolu ii aina Jorodaan jeraniha nenaalu leinjiin cacha canacaanu rai iicha beebejeilute, enene acauhanau teein cachaauru coujunacateein baotisanajaa ne. Saainte inae aca ere tonoraure,” naauruha Joaan rai nere tonoraurerane janate:

²⁷⁻²⁸ “Saan. Jeriha Cana Coaunerane jaunte aihure. Inae inara rai rauhijiriin aiton-ajaaocaun, ‘Coatiha Curisito nihaun,’ nanajaaocaun. Canute letoae Cana Coaunera nii beraanu que. ²⁹ Charijieein teeinti, inae comasai raa cachane corojaje rai belaicha. Nii rijijieein inachu canu netonai corojajeeun, Cana Coaunera Calaohi Jesuso ere tonorauruha cachaurune. ³⁰ Aca ere tejian tonoraa cuurureein cachaauru, jelaichoae jauhecotojoeriin. Jana canu erete tonoraa cuurureein fautojoeriin. ³¹ Nii dede caje unaate, itolere cacha curuaanaa neein ne. Jana chauratane que nena cachate, niicha coaraaicha coitucujue. Jana aihei dede caje unaa. Itolere dedeeu nena, itolere caa chauratane que nenacauru, naojoainte coaraain coitucue. ³² Acate itolere niicha coarai coaraain be niqui, nete esenetaaurene caa chauratane que nenacauru. ³³⁻³⁴ Jana esenetaa cachanete, esinae rauhijiriin aitoha Cana Coaunerane coitucuha cureein, jelai Cana Coaunera Suujue que suujuecoha Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaun.

³⁵ Cana Coaunera, nii letono calaohi belaitohana jaun, itolere cacha curuaanaa nihane coina cocoainae. ³⁶ Nii jaunte Cana Coaunera Calaohi esenetaera, nirijijieein nitajenaachara nejeein nena ichaonaa raa cureein. Jana, nii Cana Coaunera Calaohi esenetaite nitajiha cureein Cana Coaunera casetecanohi neein,” nae Joaan- Cacha Coujunacatera, nere tonoraurera rai. Nitohanihalu inae Joaan enoaene lalajeeuruha caresero cuhane rai.

4

Samaria bene rai iriha Jesusone

¹ Joaan cacha coujunacatera ere tonorauruhane amuritoheriinte, Jesuso ere tonoraure arajii cachaauru. Chaen “Aca jete, Joaan amuritoheriin acauhanau teein cachaauru coujunacateein baotisanajae.” naain coitucuuure fariseeocuru. ² (Coatiha aca, acauhanau teein cachaauru coujunacateein baotisanajaa. Acaihanejein canacaanu aina nerelanaa nichaanunechana acauhanauteein cachaauru coujunacateein baotisanajaa-caanu.) ³ Nii jaunte nii coitucuhin, Jodea batane caje mituhin, Calileea cauha cue Cana Coaunera Calaohi Jesuso.

⁴⁻⁵ Nii Calileea batane que turuhane coina, nii Samaria batane choae situhin, Sicaranein curuajaain nena neseu turue Jesuso, calaohi Jose rai Jacoboacha tei atane rohan.

⁶ Nii jaunte cuu niha atane jachu ucuuatiin acau mitunajaan Jacobo curuaa siriina jaun, enoto chujutaae lalajeein rijiu ecu lauturoaain lauhecoba Jesusone tonohanaune, ⁷⁻⁸ nii nese Sicarau, lenone coretiha cuhacaanu saain.

Nii jana jetaote canacaanu caaijie tocoriin tajiha acau raa uhe leinjiin Samaria bene.

Nii jaun jetaote: “Caisichuche nii ii acau quera,” naain acau bajaa Jesusone jana jetaote:

⁹ “Chanuna Joriooneeinche natiin, cacaje acau bajaaiiche, Samaria beneneein nihanuche natiin,” nae jetao nii Samaria bene Jesuso rai, Samaria cocoaichacuru aina ita belaihuriha Jorioocuruna jaun.

¹⁰ Nii jaun jetaote: “Ichei Cana Coauneraacha tenaa jerei coitucuhin, canu nichaaunne coitucuhin cacaje laaen bajaaiichene jana nihanena laaen, canu cocoirenachara nejeein niha cacha najaan acau ichaonaa tera tereunche icheicha,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jana jetaote:

¹¹ “Chaquena acau soriin rariquiche, raina jaannu sirijieequichene coalanaalata. Ucuhatohache caa atane jachu natiinta. Cha cajete ichaonaa tera acau tereeiche

caraita. ¹² Canacaanu foeratera inoasi Jacobohacha ratirineein nihache caa atane jachu natiinta. Cajе raain niha nete acau corejetecurechelu Jacobo calaohichuru, rai nirihuru, naajoaihunrichera. Iina amurijiriin nenaа jereeichete,” naа Samaria benene jana jetaote:

¹³ “Satiin caa cajе acau raain cooerate, jerichanejeein enacoauneein cocoiriha cureeinchera. ¹⁴ Jana, canuhacha tei acau coha cachanete, coaiten enacoauneein cocoirenereeinchera. Quiicha tei acaute, cacha suujua cuhane marohemarohereein, cacha rai nitajenaachara nejееin nenaа ichaonaa teranu quera,” naа Jesusone jana jetaote:

¹⁵ “Saan. Carai aihane nii acau uhauche coaiten cocoirichaaunchene coataara, enacoauneein coaiten acau raanuchene coataara,” naane jana jetaote:

¹⁶ “Ii sinijiera cotihachanihuchera,” naа Jesusone jana jetaote:

¹⁷ “Niheiche casinejerata,” naane jana jetao:

“Esinaete chuhisi, rauhijiriin niicha que aitocoichera. ¹⁸ Jauriaate niqui saoquiin sinijieraoquichelura. Chaeen nii ena ii aina nenaate rauhijiriin isinejera neein nenecheta,” naа Jesusone jaun jetaote:

¹⁹ “Cana Coaunera Ere beraneeina ichoaraaunchera. ²⁰ Caa atane ucuuno quete Cana Coaunera bajaebajaeraetoorechelu canacaanu foeratera inoasihuruchera. Jana inara Joriooneeichenete, naain Jerosaleeun cuhin Cana Coaunera bajaebajaecaanune jerequichelura,” naа nii Samaria benene jana jetao:

²¹ “Quesenetaauchera. Inae ichuunnejeeonria caa atane ucuuno que uhichene laatelanaala, nii Jerosaleeun cuhichene laatelanaala, chunijiu niha natiin Cana Coaunera bajaebajaequichenera. ²² Samaria cocoaicha neeichene, coatiha nii inaraacha bajaebajajei coitucujueein aitoheeiche. Jana canacaanu Jorioo nichaanunena nii canacaanuhacha bajaebajajei coitucuhin laaen aitocooanuche, Jorioocuru cajе ecoona nihache nii jianacoon cacha mitaerane jaun. ²³ Enene cajе coauneein, caa atane ucuuno que unaa laatelanaala, nii Jerosaleeun cunaa laatelanaala, rauhijiriin suujua cuhane Cana Coaunera bajaauruhineche nere tonoraeraauru esineeuru. Nitohaneeinte jereche Cana Coaunera, ²⁴ suujue nejeesiha nijihachena jaun,” naа Jesusone jana jetaote:

²⁵ “Raotojoeina turuha urichain Cana Coaunera letono Curisitone coitucuuunche. Acate laen cana relaa ureeinche itolere que,” naа nii enene jana jetaote:

²⁶ “Saan. Canuna acaneein caa ichei aitoonchera,” nae jetao Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

²⁷ Nii janana eruhacaanu aina nerelanaa nichaanune, nii ene aina ereeree jana. Nii natiine, “Chaquena ereereequiche,” naain bajanaa nainenihacaanu, jataain cana curuaanaa nihane jaun.

²⁸ Nii jaunte cuu baichaje ratiriin, canacaanu que janoriin naain neseu biha cue nii Samaria bene. ²⁹ Inae neseu turuhin jetaote: “Chajaauchete, taa leinjiin cacha coaraera. Acate naajoaain itolere ichacaunne que aite caraicha. Jerihane acate Cana Coaunera Letono Curisito necaihara,” naа nii neseu nenacaauru rai turuhinna jaun ³⁰ tajiha jiniichaaain uhin, nii ratiriha najaun turuhin coaraa uure.

³¹ Nii tonohanauna jaiti uujeeuru jana: “Chaelainejein quiorihura,” naain lenonihane caina counujichaanune janate:

³² “Niha caleonne inaraacha coitucuhine lanaalara,” naа Jesusone jaun:

³³ “Jerihane chunicohanejeinte coroaatecaihara,” naacaanu itaraine janate:

³⁴ “Lenoneein inara suujua nunaaichene rijijieeina, casuujua nunaaun caletoaera amihaneon ichaain jitaanune. Acate caleonne nera. ³⁵⁻³⁸ Inoaelu nere bera que catohaneein turuhanune beratiha Cana Coaunerana jaun, turuhanune cohajeein neeuruha cau nenacaauru cachaaurune jaunna inara letoareeunni, inae turuhanune beebejeeichene esenetauruhane, nitajenaachara nejееin nenaа ichaonaa raauruhane caina,” naа Cana Coaunera Calaohi Jesoso, aina nerelanaa nichaanune rai.

³⁹ Nii neseu turuhin niriitiin cachaauru rai beein, “Najoain itolere ichacaunne quete aitera,” naа nii enene jaun jetaote esenetaaure arajiin nii Samaria cocoaichacuru.

⁴⁰ Nitohaneein Cana Coaunera Calaohi Jesoso rene turuhin: “Canacaanu aina nee-orihura,” naauruhana jaun, acauru aina coroata janojoein neeorihacaanuna jaun, ⁴¹ jataain jelai amuritoheriin esenetaacoaure, nujuuae caje raaje aitohane jaun.

⁴² Nitohaneeinte nii jauriaanejeein Jesoso aina erenaa Samaria bene rai: “Ii cajena aasaaeriin coitucuhin esenetacaanuchelu. Inae laaen enene esenetacaanuche jataain nujuuae caje raaje aitohane aonacaanuchene jaun. Acate Curisitonechera. Acate caa chauratane que nenacauru itolere cachaauru jianacoon mitaera nechera,” naaure nii ene rai.

Jorioocuru curuaanaacuru curuaanaa rey rai cocoinanacaineen nenea calaohi rautaa Jesusone

⁴³ Coroata janohin Samaria batane que nihane baihate, caje amuhin naain Calileea batane que cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ⁴⁴ “Naaajoainte Cana Coaunera Letononeein nera,” naain caohachaain coitucuhin, belaa, raarenerichaain naraaichurune coitucuha raotojoein inatiinte, atiin Calileea cauha cue Jesoso.

⁴⁵ Inae Calileea turuhacaanune janate, caohatiin Jesoso raare jelai batane que ichaonacaauru. Jaurianejeein Jerosaleeun Fasocaa bitoauruhane jana cuu itolere ichaa Jesusone coaracuruhane jaunte caohatiin raare.

⁴⁶⁻⁴⁷ Nii jaunte Calileea nenea nese- Canaau turuha cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso, nii jauriaanejeein bino neein jeesinaaeca rotoha najaun.

Nii janate coitucuuriin coaraa uhe Jorioocuru curuaanaacuru curuaanaa rey rai cocoinanacaineen nenea, cunaitiha calaohina jaun que rauteratihane caina. Tajiha turuhinte: “Atiin canenajau Caferenaaon turuha uute carai canaanai rautaaicha,” naa nii cocoinanacaine jana:

⁴⁸ “Saan. Chatohanai coaraeneeiche inara nota quene, cha esenetaheeiche,” naane janate:

⁴⁹ “Chajaaajoaau atiin osiha carai canaanaine ajiinihara curuaanaa,” naane janate:

⁵⁰ “Chajaaaincha chaque tonajelanaala caunihu. Inae nerautaa ii rai canaanaicha,” naa Jesusone jaun, esenetaain cauha cue.

⁵¹ Nii jana jetaote, inae turuhelalajeein cuujihane jana jetao, tajiha que tacaain: “Inae nerautaa ii calaohicha,” naauruha que tacaain cachaaurune jaun jetao:

⁵² “Chu teejia enotone jana nejelajaain nerautaeta,” naain bajaane jana jetaote:

“Raca enoto cafetaainte nejelajaain nerautaera,” naaurua najaun jetaote:

⁵³ “Nii rijiute chujian aite carai Jesusora,” naain jetao, nii caje coauneen jetao Cana Coaunera Calaohi Jesoso esenetaaure saain, sinijiera, bereecuru, naajoain aina jiniiquiin.

⁵⁴ Nii quete coroata saain coitucuuruha cachaaurune caina niicha ichai ichae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, Jodea caje Calileea nenea neseu turuna jaun.

5

Jiurona rautaa Cana Coaunera Calaohi Jesusone

¹ Nii baihate Jerosaleeun cauha cue Jesoso, Jorioocuru beseta bitoane caina.

² Nii Jerosaleeunte, carenero bacuujuaneein curuajaain nenea acuujuua rohan ne Beteseta neein curuajaain acau netaojia najaan. ³ Ecute saojiin niha lohanarine jana nasaee daraacoore arajiin cunaitenacaauru, maosacuru, bacosacuru, neluhinaauru, jiuronacaauru, niichuru daraaque nerurujuaa nii acau netaojiane cohaca. ⁴ Nii acau netaojia jetaote, tabaque nichoae fauha Cana Coaunera Letonone, nerurujuae nii acau. Nitohaneein nerurujuaane jana, ichoaaichaniha cuhane fai cunaitenaa jetaote nerautaa.

⁵ Cuute ne leinjiin cacha, nichatachoonca fosa jaanacain cunaacha aina nei. ⁶ Niite to-coecohane jana coarae Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Coaraane jana, inae nitohaneein carajaain cunai aina nihana jaunte, rai: “Nerautanaa jereeina,” naain caje bajaa Jesusone janate:

⁷ “Eejeen, aihanu niqicha. Nete nene caa acau netaojianaja cuhane canu faeraanura. Faunaa jerichaaunne naineeinte, canu ichoaechaniha faaure leeochoaurura,” naa nii cunaitenaane janate:

⁸ “Saan. Chajaain nimichuhin chela seriin amuute coaracaara,” naa Jesusone janate, ⁹ nii rijieoritiin caochanainejeein nerautaan, nela seriin nichaauraan jelai caje amue nii cunaitena.

Nii janate nebetacanaa janonaa bana nitohanai ichaane jaun, coaraain: ¹⁰ “Ta cocoaeraa chelai baijiera enenene coitucuhinete, nebetacanaa cojoanonaa nihane saijieein anajiin baijiaai,” naauruha rai Jorioocurune janate:

¹¹ “Aihanu niqui, nete caletoae canu cunai caje carautaera,” naane jana:

¹² “Chate nii nitohanai ichaaine coina eletoeta,” naain niqui bajaauruhane jana ¹³ coitucue, arajii cacha jana nitajeoriha Jesusone jaun.

¹⁴ Nii baihate nii Jerosaleeun nena ita taojiaain Cana Coanera bajauruha Joriocuru najaan Teenforo asaa eruhin:

“Aonau, inae laaen nerautaicha. Nijiaonria coaiten naosatenaa coauquine. Coaiteenete jelai amuritoeriin coaraa curiquincha,” naa Jesoso raine jaunte, ¹⁵ Jorioocuru rai biha cue:

“Acate carautaera,” naain. ¹⁶ Nii jaunte Jesoso aina nejerateein, jataain sohin jaonaa jerecure Jorioocuru, nitohanein nebetacanaa janonaa bana cacha rautaana jaun.

¹⁷ Nii jaunte: “Joanreein bana amianiha Ofana jaunna, jerichanejeein ichaunra,” nae Cana Coanera Calaohi Jesoso.

¹⁸ Niritoha Jesusone jaunte, jataain jelaichoaae jauhecotojoeriin aina obajeein sohin jaonaa jerecure. Chaen nebetacanaa janonaa que aitocuruhane tonoraelanaala, “Cana Coanera Calaohi nihane jaun jete, ichaa Cana Coaneranane rijijieein ichae,” naane corenihane maajeein jataain rautaarene Jorioocuru.

Rai inaca Cana Coanera cocoinanohineein niha Cana Coanera Calaohine

¹⁹ Nii jaunte: “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni inara rai, Coatiha casuujua caje coauneein quicha jerei ichana nainihaun, Cana Coanera Calaohi nichaun natiin. Acaihanejein Ofaacha jerenohichana ichaun. Itolere Ofaacha ichaichana ichaun canu netonai. ²⁰ Cacoelaiha Ofa Cana Coaneranana jaunte, itolere niicha ichai que canotajae. Chaaen techu jeelai choae jauhecotojoeriin caque itolere ichaain inara notaratihane, nii cojoaelatiin coaraa curiquicheein. ²¹ Onacaauru ichateein acaauru rai ichaonaa tiha Ofa Cana Coaneranana jaunna, canu netonai quicha belaihuri ichateein acaauru rai ichaonaa teeun. ²² Chabana cacha coujuhin coaraai Ofa Cana Coanera. Coatiha ichana nainenihane caun aihei. Nii jaunte canu cocoinaain caletoae cacha coujuhin coaraunnuque, ²³ chaen rijijieein jataain curuaanaa neein nihanune coitucuhin, rai nere tonoraauruhane rijijieein quere netonai tonoraauruhane coina. Cha teinti quere tonoraene, niite caletoaera Ofa ere tonoraenereein.

²⁴ Caletoaera ere esenetaain, quere tonoraain naajoain neeichenena inara coujuhin inara coaraelanaala rauhijiriin nitajenaachara nejeein nena ichaonaa tereeeunni inara rai, jaoleneein neeichene coataa. Esinaena rauhijiriin aitoon.

²⁵ Enene caje coauneente Cana Coanera Calaohineein nihanune ere aonacuruha Cana Coanera coitucuhi cachaaurune jana, quere tonoraauruhane, acaauru suujua coriha cureein Cana Coanera. ²⁶ Raajenihane ichaonaa nitajenaachara nejeein nena ichaonaa teraneein niha Ofa Cana Coaneranana jaunna, jerichanejeein rijijieein nena rai calaohi nichaunna jaun canu netonai nitajenaachara nejeein nena ichaonaa teeun.

²⁷ Inaraacha cohajei- cacha calaohi nichaunne cocoinaainte caletoae, caohachaaichaaoruhane coaraain baasoneein ichaonacaauru ichao rucueranu que. ²⁸ Coaa caa aito-coaunne cojoaelatohache. Inae cojoinaca que turuhane banate, rai nere aonacurureein.

²⁹ Nii banate natane bana caje mituurureein satiin onacaauru, caoacha icharaauru nitajenaachara nejeein nena ichaonaa raauruhane jana, baaso icharaaurute caseteco coaraa cuurureein.

³⁰ Coatiha casuujua caje coauneein cacha coujuhin coarahaau. Aitiin caletooa Ofane rijjijeeina rauhijiriin cacha coujuhin coaraau.

³¹ ‘Cana Coanera Calaohi nichaunra,’ naain irihanu caraajenianene caohacharihei. ³²⁻³³ Inae Joaan caje bajaerateichene jana, rauhijiriin inara rai bihalu Joaan. Aihana jaun, esenetaaichenete caohachae, Cana Coanera ere beraneein niha Joanne coitucuichene jaun.

³⁴ Esinaete rauhijiriinte caque aite Joaan- acauhanau teein cachaauru coujunacateein baotisaera, caje bajaachene jana niqui, nena cacha aitohane lateneen. Jianacoon mituhin neeiche osa cajene jerena caaunna, caa niritiin aitoon.

³⁵ Aca aiha leinjiin conone rijjijeein niha Joanne jaunte niqui, corojeein neechelu basijiin reentiariin. ³⁶ Chaaen techu, ‘Acate canaacha cohajeinera,’ naain inara rai biha rauhijiriin Joanne choae tacaain techu niqui, inara nota que itolere ichacaaunne coaraquiche. Nii quiicha ichaina ichaaun, esinae rauhijiriin caletooa Ofa Cana Coanera coitucuhichene coina.

³⁷⁻⁴⁰ Chariji bana Cana Inaca Cana Coanera coaraain nere aonaheeiche niqui. Nete, nere bera inoaesihuru que catohaneein turuhanune berateein laenaeratihalu Cana Inaca najaan que nerelaiche niqui, caje ichaonaa nitajenaachara nejeein nena raachene coina. Nete nii aitohane rijjijeein caletooa Cana Inacane esenetaeneeichene jaun raenereicheein.

⁴¹ Nii jaunna caque tacaain canu corojeein caraachene jereneen. ⁴² Chaaen nachu raotojoein Cana Coanera jereein, nere tonoraain neneeichene coitucun.

⁴³ Cana Inaca Cana Coanera niqui caletoe. Nete, caohachaaain caranaa jereneeiche. Jana inara rene turuhin, ‘Canuna Cana Coanera letono neeunra,’ naa inara rene turuhin Cana Coanera letono niheinete laen caohachaaain rariquiche.

⁴⁴ Cana Coanera coacuelanaala itaacha corojeein, ‘Iite caohati cachaneein neeicha,’ naain neeichene jaunte, qesenetana naineneeiche.

⁴⁵ Coatiha Ofa rai inara coulurujuenaa coauhaaun canu. Nii Moisesa inaraacha esenetaite laen Cana Coanera rai inara colurujuereein. ⁴⁶ Moisesa aitojoan esenetaaichene jana nihanete, qesenetareeiche, catohaneein turuhanune que aitiin laenaalu Moisesane jaun. ⁴⁷ Nii aitiin niicha laenai esenetaeneeichene, chatohaneein jana aitocoanne esenetareeiche,” nae Jesoso.

6

Saoqui oharaancai cacha rai lenone tiha Jesusone

¹ Nii baihate Calileea conemuri jeraque cuha Jesusone jana, ² sacuha cuure arajiin cachaauru, cunaitenacaauru rautaane coaracuruhana jaun.

³ Nii janate cuu atane ucuuno choae iniin nelauriariin lauheque Jesoso, aina nerelanaa nichaanune aina, ⁴ Jorioocuru beseta Fasocaa catainajeein.

⁵ Nii jaunte arajiin turuuruha cachaaurune jaun: “Chu lenone coreterihacache, caa arajii cachaauru rai,” naain bajaee Ferifi rai Cana Coanera Calaohi Jesoso. ⁶ Niicha ichaneni coitucuha natiinte bajaee Jesoso Ferifi caje, “Toohanrichaaincha,” naain.

⁷ Niritiin bajaane jana: “Coroata fashai janonei amihanenaa core jeoneein faan coretichaachene niha natiin coatia caa arajii cacha naineriheta,” naa Ferifine baihate:

⁸⁻⁹ “Caute ne caa canaanai rai saoquijeein faan, nii baiha coroatajaain ate, naaonjoaain niqui, nete caa araainein cacha nainenere carijiei,” naa nii Simoon Fedoro ocoala Aanderesine jaunte:

¹⁰ “Saan. Acaauru rai aitocuchete nelauriaauruhine satiin,” naa Jesusone jaunte:

“Nii omane choae nelauriaauchera,” naauruhane jana, nelauriaaure nii saoqui oaraancai quichaaauru nejeesina, enecuru, canaanaihunru, naajoain janijilanaala.

¹¹ Nii janate nii faan teberiaain: “Nariha,” naain Cana Coanera bajaane baiha, nii aina nerelanaa nichaanune rai nii faan te Cana Coanera Calaohi Jesoso, chaluhaaanune

coina. Chaluhacaanune janate, nii saoqui oharaancai cacha naine nii faan. Jerichanejein techu nainecohanajae nii ate.

¹² Nii janate, inaeneeuruhana jana cautihana jaun: “Caa caute curujuaain raauche nijahanne coataa,” naa Jesoso, aina nerelanaa nichaanune raine jaun, ¹³ curuhacaanune janate ne, elechoonca coroata omariin faan caute. Nitohaneente caute, nii saoquijiei faan nefaain.

¹⁴ Nii coaraainte: “Caate caa chauratane que turuha uha niicha jerecuri Cana Coanera letono canaacha cohajeinecaihara,” naaure cachaauru.

¹⁵ Nii jaunte jataain acaauru curuaanaa *rey* neein Jesoso tenaa jereein, counujueein amanaa jerecuruhane coarajihana jaun, acaauru que janoriin amue rautaenihana jaun. Nitohaneente acaauru que janoriin amuhin, atane ucuuno que iniha cue Jesoso, cuu jelai basijiiin neerihane coina.

Acau choae amuha Jesusone

¹⁶⁻¹⁷ Nii janane, inae nocohecane jaun, jaiti turueniha Jesoso atane ucuuno cajena jaun, fauha cuhacaanu. Fauhina, leinjiin bote cuhane naain jera jaoha cuhacaanu, Caferenaon turuhacaanune coina. Nii janate inae nalaaquiin cuhin nocojoe. ¹⁸⁻¹⁹ Nii janate, inae bote cuhane fauhin cuujihacaanune jana, canacaanu sacuha uhe Jesoso, acau choaerurujueein uhin. Nitohaneente acau choae uhin canacaanu rohan nichuuntaain, nii acau jiheetohane jana, fichafichanaa tabai nihane jana, nii bote nalaaene amuniha canacaanu rai janate coaracaanune jana, tajiha acau choaerurujue, nii bote nichaerurujue uhin. Nii jaunne coasiha nesoonetohacaanune janate:

²⁰⁻²¹ “Coa nesoonetohachera. Canuna aihunra,” naane jaun, que tacaain corojeein, nii bote cuhane fauhin amaacaanu. Nii janana cohaneeriin turutoha cuhacaanu canacaanuhacha coinetihu.

²² Nii cojoanoote, acaihanejein satononiha jera jaoha cunaa bote cuhane fauhin jera jaoha cuhacaanune jana, canacaanu aina uheniha Jesusone jaun, nii que ereereecure.

²³ Nii jana jetaote, Tiberia nese caje uhin turuha uhe leinjiin bote. Turuhin jetaote, najauriaa uhe nii Cana Coanera bajaain niicha tei faan quihuruha najaan rohan. ²⁴ Nii jana cuu nenihacaanune jana, Jesoso netonai niha natiin nenihana jaun, nii bote cuhane nefaujuaain cuhin, nii nihacaanune jaaun Caferenaon turuhin ariha uure.

“Ichaonaa esine tera lenoneneinne neeun,” naa Jesusone

²⁵ Nii janate jera jaohin coaraa uuruhane jana, cuu nii Caferenaon ne Jesoso. Nii jaunte rai: “Chabana cau turuhite cacha relaera” naauruhane janate:

²⁶ “Nii quicha ichai coaraquiche natiin, ‘Naojoain caara,’ naain inara suujuau ere-naa coacuelanaala, nainain obejeein lenonequichene jaunte cariirijieeiche,” naainte,

²⁷ “Coa sanaa inaa lenone corenihacha amihanihache. Acaihanejein ichaonaa terachabana sanaachara nejeein lenone coreniha amihaneeuhe. Nii nitajenachara nejeein niha cacha najaan lenone tihanune coinete caletoe Ofa Cana Coanera. Canuna inaraacha cohajei Cacha Calaohi ineeunra,” naa Jesoso acaauru rai janate:

²⁸ “Chatohaneein nerichaanu Cana Coanera jerenohi ichacaanune coina,” naain bajaauruhane janate:

²⁹ “Caa niicha letoai nichaunne esenetaichenete jere Cana Coanera,” naa Jesusone janate:

³⁰ “Chatohanaina ichaain canacaanu notaareei, coaraain esinaaen rauhijiriin Cana Coanera letononeeine esenetaacaanune coina. ³¹ Carene tabai que amuhemuhecuruha najaun jetaote, neniha lenonene jaun jetao, dede caje faan rijijieei nena manaa neein curujaain nena que jetao ichaohin amuhemuhecururejetelu canacaanu inoaesihuru. Nitohaneein jetaote, neniha lenonene jaun, ‘Dede caje nena faan rijijieein nena manaa te Cana Coanera,’ naa Cana Coanera Quiricha inoaesi cuhane” naauruhane jaunte:

³² “Coatiha Moisesa nii dede caje nena faan manaa tihei. Acaihanejein Ofa Cana Coaneraachate nii dedeeu nena faan esine teraneein ne. ³³ Nii Ofa Cana Coaneraacha

tei faante turue caa chauratane que, cachaauru rai ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nenea teranu que,” naa Jesusone jaunte:

³⁴ “Atiin canacaanu rai inetono janonaa bana, nii faan que canacaanu sihura curu-aanaa,” naauruhane janate:

³⁵ “Canuna cacha rai ichaonaa tera faan neein neeun. Cha teeinte carene uhe aca mijiteriaain. Cha teeinti quesenetae, aca cocoireriaain. ³⁶ Nete inara rai aitocooaanne esenetaeneeiche, inara nota que quiicha ichai coaraquiche natiin.

³⁷ Satiin Ofa Cana Coauneraacha letoaite carene uhe. Nii jaunna carene uhi nihane sitaenereunni.

³⁸ Coatiha quiicha ichana jerei ichacaaunne coina, dede caje uhin turuha uhaaun caa chauratane que. Acaihanejein caletoaera Ofa Cana Coauneraacha jerei ichacaaunne coinana cau turuun. ³⁹ Nabana nitajeuruha cachaaurune coataate caletoaera Ofa Cana Coaunera. Nii jaunna satiin nii carai niicha teeuri cachaauru ichateein michunajaa cureeunni inae saa cana janonaane bana.

⁴⁰ Nii Cana Coaunera Calaochi coaracuruhane esenetaauruha satiin cachaaurunete jere caletoaera Ofa Cana Coaunera, chabana nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa raa esenetaeraaurune coina.

Nii jaunna inae saa cana janonaane bana ichateein michuunajaa cureeunni,” naain acaauru tonorae Jesuso. ⁴¹ Niritiinte, “Canuna dede caje faunaa faan neeunra,” naa Jesusone jaun nocoeje chanuure Jorioocuru.

⁴² Nitohaneente ita rai: “Ta Jose calaochi Jesuso niha caane. Raotojoein inaca, neba, naajoain coitucuhacache natiin, dede caje faunaa nereta,” naauruha ita rai Jorioocurune janate:

⁴³ “Inae canu necoeje chanuhichene jianecuchera. ⁴⁴ Chunei carene unaa nainihe, nii jereein neniha caletoaera Ofa Cana Coaunerane. Inae saa janonaane banana nii carene uhine ichatiha cureeunni. ⁴⁵ ‘Satiinte relareein Cana Coaunera,’ naa Cana Coaunera ere beracuru ioensiuruhacha laenai quiricha cuhane jaunte, satiin Ofa ere aonaain tonoraain que nerelanacaurute, carene ureeincha.

⁴⁶ Chabana Ofa coaraai chunei. Acaihanejein canuhachana coaraaun caje unaa nichaunna jaun.

⁴⁷ Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Quesenetaerate ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nenea raa cureein.

⁴⁸ Canuna ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nenea tera lenoneneein neeunra.

⁴⁹ Neniha leinjiinejein cacha najaaun carene tabai choae amuhemuhecuruha inara inoasihurune janate, que ichaaoruhane coina cojoanoo netojoein manaa neein curu-ajaain nenea quinacai nalae Ofa Cana Coaunera, que ichaaoruhane coina. Nete, satiin oore nii quihurera- inara inoasihuru inae binaaneein. ⁵⁰ Canuna dede caje faunaa lenone neeun. Nii faan nichaaunne quicha, chabana orihain. ⁵¹ Canuna nii lenone neein dede caje faunaa neein neeun. Nii lenone que ichaohin neite nirijijieein nitajenaachara nejeein niha cureein.

Nii lenone quiicha tenaa jereite, cajabereonneein ne. Acane tiha cureeunni, que ichaohin neeuruha caa chauratane que nenacaurune coina,” naa Jesusone janate,

⁵² “Chatohaneaina rai jaberoco que cana coroaatere,” naain nejesinajeein ita cotaicha rijitocure Jorioocuru.

⁵³ Nii jaunte: “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni inara rai. Canuna Cana Coaunera Calahineein, jelai Cacha Calahineein inaraacha cohajei ineein neeun. Cajabereon quiin cacoichana coheneeichene, nihei ichaonaa esine ranaa nainiheeiche.

⁵⁴ Cajabereon quiin cacoichana coerate, chabana nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa raa cureein. Acane, saa cana janonaane bana ichateein michuha cureeunni.

⁵⁵ Ichaonaa tera lenone esine neein niha cajabereonne janate, ichaonaa tera conacai ineein ne cacoichana. ⁵⁶ Nitohaneein cajabereon quiin, cacoichana coerate, caniha jiniiquiin nereein. ⁵⁷ Nii caletoaera Ofa Cana Coauneraate ichaonaa siri. Nii jaunna que ichaohin neeun. Nii rijijieein techu, cacoreniha ichaoha cureein caque lenoneein nei.

⁵⁸ Nii dede caje faunaa lenone quena aitoon. Coatiha nii inara inoaesihuruhacha quii manaa rijijieein nihei. Nii manaa quihuruha niqui inara inoaesihuru, nete satiin oore nii quihurera. Jana nii caitoojoan dede caje faunaa lenone quiha cachanete, chabana nitajenaachara nejeein niha cureein,” ⁵⁹ naain relanajae Jesoso, Caferenaanon, acaauru rai sinacoca asaae netaojiauruha Jorioocurune jana.

Nitajenaachara nejeein nena ichaonaa tera erenaa

⁶⁰ Caritiin relanajaa Jesusone jaunte: “Caaintatoha jataain caa naitoojoan. Chate nere tonorare,” naauruha nii caaijie arajiin cunacaauru cachaaurune janate, ⁶¹ aohanriin:

“Ta aihane carautaaichene. ⁶² Toohanreichecha, jauriaa nihanulune jaaun jelaiha iniha cuhanune coaraquichene. ⁶³ Caa quere aonaain esenetaeraaurute, chaelai janonaa bana nitajenereein. Jana, caa aitocoanne esenetaelanaala erenaa tonoraaauruhite, ichaoha jaberoco niha natiin, nitajiha cureein suujue. Cha que nelatihei cana jaberoco, cana suujue colane. ⁶⁴ Nete jaiti caa aitocoanne jaan esenetaaurene inara tabaauru,” nae acaauru rai Jesoso, inae inoaelu caje coauneein, “Acaauru acaaurute quesentaenereein. Jana, acate naaonjoain cacoulrueein naaonjoain caeteratiha cureein,” naain coitucuhana jaun.

⁶⁵ Nii jaunte: “Nii jereniha Ofane, carene unaa nainihei chunei,” naa Jesusone caijiete, ⁶⁶ jianijihacoaure nii arajiin aina nerelananichaunune aina amuhemuhenaacaauru niritoha Jesusone jaun.

⁶⁷ Nii jaunte: “Inara netonaiha cajaohin caratiriin amuriquiche,” naain bajaa elechoonca coroatajai nichaanune cajene jana:

⁶⁸ “Ahan aihei. Chuna nenacae curichaacaanu. Nii canacaanu relaina jaan tejian nenacae ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nena teraneein ne. ⁶⁹ Canacaanuna laaen ii esenetaacaanu. Nii jaunna acaihanejein Cana Coaunera Calaohi Curisitoneein neeine coitucuhacaanura,” naa Fedorone janate:

⁷⁰ “Canuna lechoonca coroatajai niquichene cotijiaain raain neeun niqui. Nete, nii inara lechoonca coroataja nechua aansain moconajaeranein ne,” nae Jesoso canacaanu rai. ⁷¹ Nii Simoon calaohi Jodasi Isacariote quete aite Jesoso, aina nerelanaa nichaanune lechoonca coroataja niha natiin coulurujuerichaaine coitucuhana jaun.

7

¹ Nii baihate, Calileea batane que nenacaauru neseuru neseuru cachaauru relaa amuhemujue Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Jodea batane que cunaa jerihei, cuu sohin jaonaa jerecuruha cuu nenacaauru Jorioocuruna jaun. ² Nii janate, inae ichuunejeonriha lohanari beseta bitoaaauruha Jorioocurune jaun:

³ “Coa cau niha. Jodea cunihunte cuu chaelai ichaaine coaracurumii cuu nenacaauru ii coitucuurera. ⁴ Coitucuha cachane jeriha chuneine, asiin cha ichana nainihei. Aihana jaun, letonoaneein satiin coarajeeurera notaracae ichaate coaracurumii,” nae nocoalacuru. ⁵ Nihei nocoalacuru nihanatiin esenetaaurenihana jaunte aitocure.

⁶ Nii jaunte: “Inasiina jaiti turuha cuhanune jaan cojoinacane coaalanaala cureeun. Inara raite laaen caoachae joenreein bana cuhichene, ⁷ neniha chatohanein inara aina nejerateein, inara cotaain, chatohanein inara tenaa nainenihana caa chauratane que nenacaaurune jaun. Canihate laaen nejerateeure, itolere baaso ichacuruhane que rauhijiriin aitocoanne coreniha. ⁸ Inara cunichuchete beseta bitoaaiche. Jaiti curihaunni canu, turueniha cuhanune jaan cojoinaca quene jaun,” naain ⁹ nii Calileea nedae Jesoso.

Lohanari beseta bitoaurera jana turuha Cana Coaunera Calaohi Jesusone

¹⁰ Nii baihate inae cuuruha nocoalacurune jana, acaantonai cue acaauru caaijie nasina rijijieein, acaauru aina beseta bitoaa.

¹¹ Nii janate inae nunuheca besetane jana ariirijieeure Jorioocuru: “Aancha nii cacha,” naain ¹² cuu nejesinajeein coaucuhin ita rai ereerejeein:

“Acate caohachanejein cachaneein ne,” naauruha tabaaurune janate, tabaauru:

“Caohachanejein cacha nihei jana canacaanu rai, cacha coritaain naojoanna jaun,” naaure tabaauru. ¹³ Nete, rauhijiriin “Aca,” naain chaque erenaa nainene chunei Jorioocuru coasiha.

¹⁴ Nii janate, netaojiauruhana jaan loreri Teenforo asaae enoha Jesusone jana, inae sanaa jere nii beseta.

¹⁵ Nii janate cuu relanajaa Jesusone jana cojoaelatoore Jorioocuru. Cojoaelatiinte:

“Chatohaneeina nirijieein nerelaelanaala itolere coitucue,” naauruhane janate:

¹⁶ “Coatiha casuujua caje quiicha rocohi nihei- caa inara relaanune jaan. Caa inara relaanune jaante, nii caletoaera caje unaa ne. ¹⁷ Nii jaunte inae jatoroaain Cana Coaunera jerenohi ichana jerate aitocoanne aonain coitucuha cureein. Nitohaneeinte esinaae rauhijiriin casuujua caje rocohin aitenihanune coitucuurureein.

¹⁸ Charijieein teeinti: ‘Canuna caoacha cachaneein neeun,’ naain suujua caje rocohin raotono que ereerecane, ereereje cacha raotojoein: ‘Caate jataain caohachanejein cachaneein ne,’ naain caohachaaain belaaain coaracuruha cachaaurune coina. Nete rai letoaera curuaanaa coitucuhin coroaecuruhane coina, esinae rauhijiriin aite. Aihana jaun, Nihei nii que: ‘Casaje,’ naain ereerecuruhane jaanu.

¹⁹ ‘Cana Coaunera ere bera Moisesa ere tonoraacaanu,’ naainte ereeiche niqui. Nete: ‘Coa sonajaain jaohache,’ naain aitoha Moisesa natiin tonoraeneeichene jaun, casohin cajaanaa jerequiche,” naa Jesusone janate:

²⁰ “Chana ishohin ijiaonaa jerete aansai,” naauruhane janate:

²¹ “Chanuna jana chaaen, nebetacanaa janonaa bana cunaitenaa rautaanune jana, cojoaelatiin obaequichelu caniha. ²² ‘Quichaneein nejanoaa inara bereene, inae fosa janoniha nejanoaane jana, rai nacatichei cari jiununuhin saauche,’ naa Moisesane jaunte niqui, nii tonoraain nebetacanaa janonaa bana niha natiin, canaanai nacatichei cari jiununuhin sauhin naaonjoaain neeichelu. ²³ Chanuna chaaen nebetacanaa janonaa bana lesajeein cunaitenaa rautaanune coreniha, caniha obajeein caque nererojoecaichelu. ²⁴ ‘Cana Coaunera aitojoaan tonoraacaanu,’ naaiche inara suujua cuhane natiin, esinae rauhijiriin Cana Coaunera aitoonjoan coitucuhin tonoraain niheeiche. Esinae rauhijiriin Cana Coaunera aitoonjoa coitucuhin neeinchene jananihane, caniha obajeein caque nererojoecaain nerihheeiche,” nae acauru rai Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

“Naaajoain cajena unaa neeun,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone

²⁵ Nii janate: “Tana caa cacha ariirijieuruha sohin jaaoruhane coinane,” naauruha nii Jerosaleen nenacaaurune jana, ²⁶ “Nocoo chujiangra jianacoo neein satiin coarajera notaracaae ereerejena. Chanuna colaraain inauhene coarajeeure. Jerihanete acauru esenetaain, ‘Acate Cana Coaunera letono Curisitone,’ naaurucaiha cocoinanacaihuru. ²⁷ Canacaanuna laaen, nii uhana jaan coitucuhacaanu. Jana turuha Curisitone, ‘Naojoain cajete uhera,’ naain coitucuerariaain,” naauruhane janate, ²⁸ cuu nii ita taojiauruhana jaan loreri Teenforo asaae aonajenajaain,

“Esinaena aihana jaun, canu unajaan coitucuhiche. Coatiha casuujua caje coauneein uhaaun. Inaraacha coitucuhi Cana Coaunera caletoa. ²⁹ Dede caje, aca caletoaanna coitucun caje uhanune jaun,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso tonijiaain.

³⁰ Niritohane corenihate mucuhin amaain caresero cuhane Jesoso enoanaa jerecure niqui, nete jaiti cuu tenihana jaun, chatoaneei que biji teurene. ³¹ Nete, atiin esenetaain:

“Turuha Curisitone, coatiha aihaa caa cachane amuritoheriin araai saain niicha ichai ichaain cacha notaariaain,” naaure arajii cachaauru.

Teenforo beraihurera folisiaacuru que Cana Coaunera Calaohi Jesoso mucuhin raerateuruha fariseeocurune

³² Jesoso queecha ereeuruha cachaaurune que urichocuruhana jaunte, rautaaurenihana jaun nere tonoraerauru Teenforo beraihurera folisiacuru letoaaure nii

fariseecuru, nii cuu nenea batirichuru curuaanaacuru, naojoaihuri, Jesuso mucuhin raacuuruhane coina. ³³ Nii jaunte:

“Basijiin reeintiariina cau neeorihun. Nii baihana nii caletoaera rene cauha cureeunni. ³⁴ Canu aririquicheein niqui. Nete caurueneriquicheein, nii cuhanune jaun turunaa naineneriquicheei najaun,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaunte, ³⁵ nejeesinajeein itarai:

“Chuna curute, ariirijiacachene niha natiin eruhenerihacache. Jerihanete Curiecocuru que najasiiteein nenacaauru Jorioocuru ataneu cunaa jere, Curiecocuru relaane coina. ³⁶ Chatohanerichaaain naate aite: ‘Canu ariichene niha natiin, caururiheicheein cuhanune jaun turunaa naineneriquicheeine jaun,’ nae,” naainte itacaje bajaebajaecure Jorioocuru.

“Cocoirei carene uhinena cocoa,” naa Jesusone

³⁷ Nii beseta satono janonaa banate, beseta nunuhe bana, bajaauruhane amuritoheriin Cana Coaunera bajaure jiniiquiin nii beseta bitoaa turunacaauru.

Nii jaunte beseta satono que nimichuhin tonijiain, nii cuu nenacaauru rai:

“Cocoirei carene uhinena cocoa. ³⁸ Aitoha Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanene tocohaneein, quesenetaera cacha suujua cajete mitureein acau rijijieein sorohin, jelaiha suujua cuhane maroemaroereein, suujua rucujueein rai ichaonaa nitajenaachara nejeein nenea teraauun que, chaen leochaauru rai niha natiin tihane coina,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesuso, nii beseta bitoaurera rai.

³⁹ Nitohaneein Cana Coaunera Suujue raururichaaain esenetaeraauru cachaaurune quete aite Cana Coaunera Calaohi Jesuso, coitucuruane coina. Jaiti dede curuaanaanein Jesuso enoanohana jaunte, esenetaeraauru rai suujue letoaene Cana Coaunera. Nii quete aite Cana Coaunera Calaohi Jesuso.

Jesoso coreniha ita caje nelerucuruha cachaaurune

⁴⁰ Nii jaunte niritoha Jesusone jaun tabaauru:

“Acate nii turuha uha niicha jerecuri Cana Coaunera ere berane,” naauruhane jana,

⁴¹ “Acate Curisitonera,” naacoauruha leochaaurune janate, tabaauru jana:

“Inasiin jetao Calileea caje uriha Curisitone coalanaala. ⁴² ‘Jerichanejeeinte curuaanaa inoaesi Rabiri rijijieein Beleen cocoaichaneein nereein Curisito, curuaanaa inoaesi Rabiri ichoalaneein nenea,’ naa Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhane natiin, Curisito nere Calileea cocoaicha,” naaure. ⁴³ Niritiinte Jesuso coreniha cuu ita rohecaain ita caje nelerucure.

⁴⁴ Tabaaurute mucuhin amaain caresero cuhane tenaa jerecure niqui, nete ichana nainene chunei.

Jesoso esenetaaureniha cocoinanacaihurine

⁴⁵ Nii jaunte, Jesuso colane turuha uuruha nii Teenforo beraihurera folisiaacurune jana:

“Chanuna mucuhin uhaeneeiche,” naain bajaauruha cuu nenea fariseecuru, batirichuru curuaanaacuru, naaonjoaihurine jana:

⁴⁶ “Cha corenihana mucuhin uharichaanu joareein coreniha. Nihei chunei cacha irihane rijijieein erei,” naauruhane janate:

⁴⁷ “Inae nachu inara netonai coritaate. ⁴⁸ Esenetaauruha cana curuaanaacuru, fariseecuru, naaonjoainurine coalanaala esenetaaiche. ⁴⁹ Acaihanejein Cana Coaunera Ere coitucuruhi, Cana Coaunera jaolecuru cachaaurute esenetae,” naauruhane jana:

⁵⁰⁻⁵¹ “Nainihej joareein nere aonaelanaala, joareein: ‘Naojoainte ichae,’ naain, cao-hachaaain coitucuhelanaa, cacha casetecaacachene, niritiin aitoha cana quiricha inoaesi cuhanene jaunne,” naa nii janotiin Jesuso rene turuha cunaa fariseeo Necodemone janate:

⁵² “Ii tonaina Calileea cocoaicha neei. Nihei chunei Calileea caje ecocohin Cana Coaunera ere bera. Cana Coaunera Quiricha cuhane arihute coitucuhi,” naauruha

leeochaauru fariseeocuru Necodemo rai janate, ⁵³ nenajau cauha cuure nii cuu nenacaauru.

8

Ene cojoaelorohe

¹ Nii janate acaauru que janoriin, naain Oliboneein curuajaain nenea atane ucuuno cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ² Inae janohane janate naain Jerosaleeun cauha cue, coaiten enacoauneein cuu nenea Teenforo asaae enohane coina.

Nii janate rene turuhajeeuruha arajii cachaaaurune jaun, nelauriaain relanajae Jesoso. ³ Nii janate nejelau quicha que nicharatihane jana ene cojoaelorohe eruhin, mucuhin, tajiha turuaa uure, Cana Coaunera aitoonjoa que cache relaaunera fariseeocuru.

⁴ Nitohaneein turuaainte, nii cuu nenacaauru cataaun teein:

“Naaajoaain nejelau quicha ainane janana, caa ene eruhin mucuhin uhaacaanura cache relaera. ⁵ Cana Quiricha Inoaesi cuhanete laenaain cana rai rauhine tein letoaelu Moisesa, nitohaniha ene cojoaelorohe ne, sohin jaohacache ajeri que botosiine coina. ‘Tonaai jana ii,’ ” ⁶ naain bajaare, nii ene sohin joaeratenaa jerenihane coulurujuueeruhane coina.

Nii janate acaauru tonoraelanaala notoroaain, biji couturi que atane laenaje. ⁷ Nii janate cuu tonoranajae lanaala atane laenajiha biji couturi quene jana, cuu jeelai coaineeinejeein bajaebajaecuruhana jaun, couturi michuriin:

“Niha cau leinjiin inara jana osa que lanaala, chabana baaso ichae lanaala nenea ne, nii ichoaechaniha focoine ajeri que,” ⁸ naain coaiten notoroaain atane laenaje biji couturi que Jesoso.

⁹ Niritoha Jesosone jaunte, aihuru bana acaauru netonai baaso ichacuruhana jaun, acaauru suujua que tacaana jaun, coejeein, biinaa que ichoaichaaain leinjihana leinjihanaain mituhin cauha cuure. Inae satiin mituhin amuuruha nii ene coulurujuueerana jaun, nii eneecha que jerajejeein neeorihana jaun, ¹⁰ nimichuhin nichauraain:

“Aancaauruche icholuruerauruta. Ta ishohin ijiaohache chuneine,” naain nii ene caje bajaa Jesosone janate:

¹¹ “Aiheicheta curuaanaa. Nihei casohin cajoahiche chuneita,” naa nii enene jana:

“Niheichu, canu niha natiin chatohaneein chetein, ishohin ijiaonaa nainihaaunche. Inae caunichuche. Jiaonriha caa baiha coaiten nosateichenera,” naain nii ene jiane Jesoso.

Cana rai chauratane cononeein niha Jesosone

¹² Nii baihate coaiten cachaaauru rai beebeje Jesoso:

“Canuna caa chauratane que nenacaauru cononeein neeunra. Quere esenetaerate ichaonaa tera cono siricheein. Chabana nocohenaanau amuhemuheriaain,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesosone janate:

¹³ “Nohaneicha. Ichaajenihane aitiinte aitohicha. Nii jaun chaque nelatihei nii aitohine jaanta,” naauruha fariseeocurune jana:

¹⁴ “Caraajenihane aitiin aitocooaunne niha natiinte, nelate quere. Canuna nii uhanuluna jaan jelai coitucuun. Jana inara coitucuheiche. Niheichu canu cunajaanu coitucuheiche. ¹⁵ Nechu jataain Cana Coaunera coitucuneeichene jaunte, joenreein inara suujua cuuachene jaun, joenreein ereereequiche. Aanca chunei coulurujuerichaaun canu. ¹⁶ Canu, cache coulurujuanunete, esinae rauhijiriin coulurujuenojoneei ne, canuhacha jelai caitono nenihana jaun, caletoaera Cana Inaca aina aitocooaunna jaun. ¹⁷ Charijieein teeinti ‘Ita rijitojoein ereeuruha coroatajai coaraaurune, esenetaacache nete ne,’ naain aite inara quiricha inoaesi cuhane, nitohaneein ichaquichene coina. ¹⁸ Nirijieeinna coaraneein aitoon, nii caletoaera Ofate cajiniichaaain coaraneein ne. Nii jaun quesenetaachenetene,” naa Jesosone jaunte:

¹⁹ “Aanca aihane nii chaca,” naain bajaauruhane jana:

“Cacoitucuneeichene jaun, Ofa coitucuheiche. Cacoitucuhichene jana nihanete, Ofa netonai coitucuriquiche,” ²⁰ naain relanajae Jesoso, nii ita taojiaauruhana jaan

loreri Teenforo asaae, nii coriqui teeuruha cachaaaurune jaaun neein. Niritoha Jesusone jaunte mucuhin enoanaa jerecure. Nete enoaaurene, jaiti nitohaneein teeuruhane jaan cojohinaca que turuenihana jaun.

“Nii cuhanune jaaun cunaa nainiheeiche,” naa Jesusone

²¹ Nii baihate coaiteen aitiin:

“Inae amuhanune baihate cariirijieriquicheein inacojoein. Nete inara osa caun cauhacha neein oriquicheein, nii cuhanune jaun cunaa naineneeichene jaun,” naa Jesusone jaun:

²² “Jerihanete raajenihane nesohin nijiaonreein. Nii jaunte nii cunajaun cuenerihacacheeine que aite,” naain ita rai ereereecuruha Jorioocuruna jaun:

²³ “Inarate, caa chauratane que neeiniquiche. Canuna jana, cana choae caje nena neeinneeun. ²⁴ Nii jaunte oha curiquicheein osa caaun, canuneein nihanune esenetae-neeichene jaun,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jana:

²⁵ “Chaneeina jian,” naain bajaauruha Jorioocurune jana:

“Inae inara rai aitocoacaaun turuhanune caje coauneein. ²⁶ Niha arajiin erena inara rai quiicha beenei. Nii caletoaerate rauhijiriin esinae aite. Cauricho que aonacaunna jaunna jerichanetoein beebejeeun, caa chauratane que neniquichene rai,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone ²⁷ janate coitucusichurene, “Naaonjoain Cana Coaunera quete aitera,” naain coitucuurenihane jaun.

²⁸ Nitohaneein coitucuurenihana jaunte:

“Inara araaineein nihanu natiinte, enuha que ecuu canu nujuatein canu chujuuraa curiquicheein. Nii banate Curisitoneein nihanune coitucuhin, casuujua caje rocohin aitenihanune coitucuha curiquicheein. Acaihanejein carelaa Ofa Cana Coaunerana jaan que aitocoaaunne coitucuha curiquicheein. ²⁹ Chabana jelai caratirihei caletoaera Ofa, niicha jerenohin ichacaunna jaun,” ³⁰ naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaunte esenetaaure arajiin cachaauru.

Jelai teein Cana Coaunera cacha, jelai teein Moconajaera cacha

³¹ Nii baihate esenetaaurera Jeroocuru rai:

“Rauhijiriin quere tonoraachenete, canu ere tonoraera esineneein neriquicheein.

³² Nii banate esinae rauhijiriin, Cana Coaunera jerenohi coitucuhin raotojoein jianacoo ichaonaa naineriquicheein,” naa esenetaauru rai Cana Coaunera Calaohi Jesusone janate:

³³ “Canacaanu foeratera Abaraaun caje coauneein nihein chunei fatoroon canacaanu cailichaera. Inasiinte nii aitohine tochaneei enene cuhaneecha ichoreniha jianacoo mituhin nerichaanu. Nechu jataaina inoaelu caje coauneein raotojoein rohecaeraelanaala ichohacaanu,” naauruha nii esenetaaichuru Jorioocurune janate:

³⁴ “Satiin quere tonoraauruhite jataain mululuhin osa tabai aiha ne. Nii chunijiu kuhin nichotena nainerihaain. ³⁵ Cana Coaunera Calaohineein nihanune jaunte ne carai rahi jianacoo nii osa caje inara mitaanune coina. ³⁶ Canu nii caje jianacoo inara mitaanunete esinae rauhijiriin jianacoo mituhin neriquicheein. ³⁷ Abaraaunte chuhisi inara foeratera ne niqui, nete casohin cajaan jerequiche, quere esentaeneeichene jaun. ³⁸ Carelaa Ofa najaan quena inara rai aitoon. Charijieein teeinti, inara relaa inara inacana jaan ichaquiche, nii rijjijieina canu netonai caletoa Ofae jaa ichaun,” naa Jesusone janate:

³⁹ “Abaraaunte canacaanu inacane,” naauruha Jorioocurune janate:

“Esinae rauhijiriin Abaraaun calaohi neeichene jana nihanetera, aichejetohalune rijjijiein neriquiche inara netonai. ⁴⁰ Nete esinae caletoa Cana Coaunerane que aito-coaunne coreniha casohin cajaan jerequiche. Chabana nitohanai que nerurujuanaa jeriheilu Abaraaun. ⁴¹ Inarate aiha inara inacane rijjijiein neeinche,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone janate:

“Coatiha unosineein nihaacaanu, Cana Coauneraachate canacaanu inacane,” naauruha Jorioocurune janate:

⁴² “Cana Coanera inara inaca niha netera, canu belaicheeiche, Cana Coanera caje uhin cau turuhin nihanune jaun. Coatiha casuujua caje coauneein cau uhin turuhaaun. Cana Coanera te caletoae. ⁴³ Quere esenetana jereneeichene jaunte, caa inara rai aitocoanne aonasineeinche. ⁴⁴ Moconajaerate inara inaca ne. Nii jaunte, caje nenea neeichene jaun niicha jereeicha ichaquiche. Nii Moconajaerate inoaelu caje coauneein soserejeein ne. Chabana rauhijiriin chaque irihe. Chaque irihanete nohane, nichaon nihana jaun, casaje nujuaneein nihana jaun. ⁴⁵ Esinae rauhijiriin aitocoanna jaunte quesenetaeneeiche. ⁴⁶ Chariji inara caje osaqiun nihanune coitucue. Chanuna esinae rauhijiriin aitocoan natiin quesenetaeneeiche. ⁴⁷ Cana Coanera cacha nequichenetera, Cana Coanera ere rautaaain aonaain tonorareeiche. Cana Coanera cacha neneeichena jaunte, Cana Coanera ere aohana jereneeiche.

Abaraaun ajinihate nesihane Curisito

⁴⁸ Esinaete rauhijiriin osaoquicha- Samaria cocoaicha,” naain Cana Coanera Calaohi Jesoso cotaihuruha Jorioocurune jana:

⁴⁹ “Nihei aansijieein nejein osaoahaun. Nechu acaihanejein Ofaacha jerenohin ichaain nihanune corenihate caansaine que ereeiche. ⁵⁰ Coatiha, ‘Canuna caohacha cachaneeun,’ naain irihaun. Curuaanaaneeinte caeteein ne Ofa. ⁵¹ Esinaena rauhijiriin aitoon, quere tonoraerate chabana nitajenaachara nejeein nereein,” naa Jesusone janate:

⁵² “Esinaete osaoquicha. Inasiinte Abaraaun, satiin Cana Coanera ere bera inoasesihuru, naajoaihunru inae oosichuruhalu inoaelu natiin, chere tonoraeraacha nitajenaachara nejeein neeurureta. ⁵³ Abaraaun amurijiriinna nereei iite. Inae ohane jana ohacoaauruhalu Cana Coanera ere bera inoasesihuru netonai natiin. Chaneina jana ii nereei,” naauruha Jorioocurune janate:

⁵⁴ “ ‘Canuna inara curuaanaa caohati neeun,’ naain irihanune caohacharihei. Nete caque: ‘Caate acaihanejein canu calaohine. Nere tonoraauche,’ nae Ofa Cana Coanera. ‘Cacoanera,’ naaiche niqiu. Nete ⁵⁵ coitucujueneeiche. Canune laaen coitucun. Inara rijijieein casaje nichaannena, ‘Coitucuhau,’ nareeun. Esinaena rauhijiriin caraajenhane coaracaunna jaun, nere tonoraain caletoaana jaan ichaun. ⁵⁶ Inara foeratera Abaraaunte, cau chauratane que catohaneein tururichaaunine coitucue. Nii jaunte inae ena cau turuhanune jaun corojeein rachoojoe,” naa Cana Coanera Calaohi Jesusone jaunte:

⁵⁷ “Inasina saquichoonca jaanacaaine coaalanaala, canacaanu foeratera Abaraaun coareei,” naauruha Cana Coanera Calaohi Jesoso rai Jorioocurune jana:

⁵⁸ “Aihanu. Esinaena rauhijiriin aitoon. Inae inoaeluna Abaraaun ajiniha nesihane neeun canu,” naa Cana Coanera Calaohi Jesusone jaun, ⁵⁹ ajeri mucuutaare, que botosihuruhane coina. Ajeri mucuutaauruhane janate, jianatoroain acaauru cataan cuhin, Teenforo caje mituhin amue.

9

Maosa rautaa Jesusone

¹ Amuhemujuena jaunte leinjiin cacha maosaneein nejanoanaa coarae Cana Coanera Calaohi Jesoso. ² Coaraane janate:

“Chanuna maosaneein nejanoae caa cacha. Rai fojiaraauru osa caaun nenihane, rai nosa caaunna,” naain Jesoso caje bajaacaunune janate:

³ “Aihei, coatiha nosa caun nihei. Niheichu fojiaraauru osa caaun nihei. Cana Coanera ichanohi coaraa cachane cointate catohaneein nejanoae. ⁴ Inae caletoaeraacha icharate ichacaunnete ne, nainichaaunne cojoataa. Inae caa baiha nainerihaunni. ⁵ Cau chauratane que nihanune quena, chauratane cononeein neeun,” ⁶ naainte, atane choaee lune churutaain, biji couturi que laculacunejeein, itacariin nii maosa nota rujuaain:

⁷ “Inae laaenra, taa necaajoanaa najaan Silohe inota culeenihura,” naa Jesusone jaun, cuhin culeecane caje turuhane janate, inae conoe nii maosa nota. (Silohe nanaate, Letono nanaa ne.)

⁸ Inae nerautaa jana coaraainte: “Caana lauhajelauhajeein coriqui bajaranajaoca,” naain ita caje bajaare nii laurijiracuru- nii jauriaa nitohaneein coaraauru.

⁹ Niritiin ita caje bajaainte:

“Aca chujianrana,” naauruha tabaaurune janate:

“Aca nihane coalanaala. Tocohaniha chuhisi niqui, nete aca nene,” naaure leeochoauru.

Nii janate raajenhane:

“Acaneen chujianrana,” naa raajene jaun:

¹⁰ “Inasina jana enene conoe inota,” naain bajaauruhane janate:

¹¹ “Nii leinjiin cacha- Jesoso neein curuajaain nenaate, atane choae lune churutaain, biji couturi que laculacunejeein, tucuacaain canota rujuaain: ‘Inae laaenra, necaonjoanaana jaun Silohe culeenihura,’ naain caletohana jaun: ‘Ai,’ naain culeecaunne janate, inae conoe caa canotara,” naain bihane janate:

¹² “Aanca chaen nii cacha,” naain bajaauruhane janate:

“Jm, jm, jm. Aancachaainti. Coitucuhaun,” nae nii maosa nerautanaa.

Nii nerautanaa maosa caje bajaauruha fariseeocurune

¹³ Nii janate nii maosa nerautanaa amaauruha fariseeocuru renene janate:

¹⁴⁻¹⁵ “Inasiinte enene conoe inotata,” naain cotaain bajaare fariseeocuru nii cacha caje, nebetacanaa janonaa bana atane choae lune churutaain biji couturi que laculacunejeein tucuacaain nii maosa nota rujuaain, rautaa Jesusone jaun. Bajaauruhane janate:

“Itanicha que canota rujuarujuariin culeeratihane jana, culeecaunne janate inae conoe canotara,” naane janate:

¹⁶ “Cana Coanera caje nena nihei nitohanai cacha, amihaniha nebetacanaa janonaa banana jaun,” naauruha tabaaurune janate:

“Inasiinte Cana Coanera tocohaneein ichaa natiin, osaona nihane nitohanai ichanaa naineriheii bajiaa,” naauruha nii leeochoauruna jaunte, ¹⁷ coaiten enacoauneein:

“Tonaai jana ii, nii ichautaera cacha que,” naain bajaauruhane jana:

“‘Jerihane acate Cana Coanera Ere berane,’ naanu canu,” naa nii nerautanaa maosane janate, ¹⁸ esentaarene. Esenetaaurenihana jaunte, fojiaraauru caje bajaare:

¹⁹ “Caana inara calaohineein maosanein nejanoaa. Inasiina jana enene conoe rai nota,” naain bajaauruhane janate:

²⁰ “Aca chujian, acate canacaanu calaohi maosanein nejanoanaa ne. ²¹ Inasiin chaaiti conoe enene rai nota. Niheichu nii rautaera coitucuhaacaanu. Cajedian bajaauche. Inae canaanai nihane coalanaala. Acate naine raaje bihane,” ²² naaure nii fojiaraauru, Jorioocuru curuaanaa coasiha. “Acate Curisitone,” naain iriha chuneine, “Cau sinacoca asaae enohane jererihacacheein,” naauruha nii Jorioocuru curuaanaacurune raotojoein coitucuuhana jaunte: ²³ “Cajedian bajaauche. Inae canaanai nihane coalanaala. Acate naine raaje bihane,” naaure nii fojiaraauru.

²⁴ Nii janate coaiten nii maosa niicha rautain cotijiain:

“Esinaen rauhijiriin beeu, Cana Coanera notaracae. Osaotoha nii cachane coitucuhaacaanu,” naauruha Jorioocuru curuaanaane janate:

²⁵ “Osaotoha nii cachane coitucuhaaun canu. Acaihanejein maosa nihanune caje, inae enene conoha canota neeinchana coitucuujueun,” naane janate:

²⁶ “Chatohaneinte chete nitohaneein conoha inotane coinata,” naain bajaauruha coaitenne janate:

²⁷ “Inaera inara rai aitoonna. Chatonaaina nenacaen bereeun. Chanuna coaiten enacoauneein inara rai bihanune jerequiche. Jerihane inara netonaite nere tonorana jerequiche,” naane janate:

²⁸ “Iite laaen nii cacha ere tonoraai. Canacaanuna jana, jelai teein Moisesa ere tonoraacaanu. ²⁹ Moisesa aina iriha Cana Coaunera neeichana coitucuhacaanu. Jana nii cacha coitucueraai caoachanainejeen. Chacaje chaainti ecoonane,” naain nii maosa nerautanaa cotaicha rijitucuruhane janate:

³⁰ “Tara canota tihane caje coitucuhichene. Niheichu: ‘Naaajoain cajete uhe,’ naain coitucuheiche. ³¹ Cana Coaunera bajaa osaaonaaaurune tonoraeniha Cana Coaunerane coitucuhacaanu raotojoeen. Acaihanejeen nere tonoraain niicha jerei ichaain nena cacha bajaanete corotajane Cana Coaunera. ³² Nihei chunei, inoaelu caje coauneein nitohaneen maosaneen nejanoaa leinjiin cachane jana nota cono tera. ³³ Cana Coaunera caje unaa nenihane noote catohanai ichare,” naane janate:

³⁴ “Osaaotiin nejanoaaina jaun noote canacaanu relanaa jereeita,” naain nii maosa sitaure ita taojiaauruhana jaan loreri caje.

³⁵ Inae nii maosa sitaauruhane coitucuuuriin, coaraa cuha Jesusone janate que tacaa uhe. Nii jaunte caje bajae:

“Cana Coaunera Calaohi esenetaaina,” naain bajaane janate:

³⁶ “Eenje. Carai beeuna, rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi nihane coitucuhin esenetaera Curuaanaa,” naane jana:

³⁷ “Canuna acaneeun,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone janate, ³⁸ nacatiha neseonraain:

“Esenetaanura Curuaanaa,” naane janate:

³⁹ “Canuna caa chauratane que turuun, maosacuru niha natiin, conoha rai notane coina. Jana, notaa nocoetonacaauru maosaneen nihane coina,” naa Jesusone janate, ⁴⁰ cuu aonajeeuruhana jaun:

“Canacaanu netonainoona maosaneen nihacaanu,” naa tabaauru fariseeocurune janate:

⁴¹ “Maosa neeichene, caseteco coaariheehicheen osa coreniha niqui. Nete, ‘Itolere canacaanuhacha ichai coaraain coitucuhin ichacaaunne jaun maosa nihaacaanu,’ naaichene jaun, caseteco coaraa curiquichein nii coreniha,” nae fariseeocuru rai Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

10

“Chariji teeinti, acuujuu edaa enoe. Niite asijiauto ne,” naa Jesusone

¹ Niritohane baihate: “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Carenero ucuha acuujuu edaa enoite asijiauto ne. ² Jana, rauhijiriin nacuujuu cuhane enoite beraicha esine ne. ³ Acuujuu beraichate, janone acuujuu joracain, enohin curuaacuru curuaacuru que curuaateen, nii carenerocuru cotihacane tajiha uure, acaauru beraicha nihane ere coitucuuruhana jaun. ⁴ Nitohaneen cotihanaajaan, inae saain mituuru jana, acaauru ajiniha cuujihane jana, caaijie cuure nii carenerocuru, acaauru beraicha nihane coitucuruhana jaun. ⁵ Jana nejelau cotihanaacanete, que janoriin soroore, nejelau ere nihane coitucuuruhana jaun,” ⁶ naain niqui relanajae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, coitucuuruhane coina niqui. Nete, “Naaonjoain quete aite,” naain aonaain coitucuuurene.

Cachaauru corenihate oha cureein Jesoso

⁷ Nii jaunte, rauhijiriin aonacuruhane coina:

“Leinjiin canuhachana jianacoo cacha mitaeranu que nena neeun. Cacolane cana Inaca Cana Coaunera rene turunaa nainihe chunei. ⁸ Nii jauriaa cajiniha unacaaurute, nechu jataain cacha coritaeraaunu que unacaaurulu ne niqui. Nete, nere tonoraarene cacoitucueranuuru cachaauru. ⁹ Leinjiin cacorenihachate naine, cana Inaca Cana Coaunera bijiu tacaain aina neeichene. ¹⁰ Arajiite inara curuaanaaneen nena jere, nechu jataain nohaneen inara coritaain. Acaauru esenetaain, acaauru ere tonoraeraaurute caoachanainejeen nitajiha cuurureen. Canuna turuun, raotojoeen rachoojoeen cha latelanaala Cana Coaunera aina neeichene coina. ¹¹ Canuna esinae rauhijiriin inara

curuaanaanu que letononeein neeun. Nii jaunna oha cureeunni satiin canu cachaauru coreniha, nabana necairichaauruhane coataa, satiin quere tonoraain esenetaeraauru, necairichanaa coaraelanaala rauhijiriin Cana Coaunera aina nihane coina. ¹² Nii curuaanaa neein nena jerreraaurute, nechuhataain core coinaacha aihuruhana jaun, niha acaauru aina nejerateein acaauru coineterane, cachaauru jaohin ratiriin sorooruhane acaauruhacha mucuhin sooruhane, cajihaneein ita caje riaaneure. ¹³ Nitohaneainte rai cachaauru ratiriin soroore, nechuhataain curuaanaa neein nena jerecuruha core coinana jaun, coaraain cuu ninaauruhane coina. ¹⁴⁻¹⁵ Canunajian nenacaen caohacha nejeein curuaanaanein neeun. Charijieein teinti cacoitucuhiche nii rijijieina Ofa coitucuun. Nii rijijieein inachu, canu cachaauru coitucuun. Jerichanejeein techu coitucunajaanune rijijieein cacoitucuure. Canuna canu cachaauru coreniha caraajenhane neteein oha cureeunni. ¹⁶ Nihachu naain nejelau canu cachaauru, cotihanaacaun nete ne, ita aina inara tihanune coina. Cotianaacaun nete, quere tonoraain uureein. Inae nitohanihanena leinjiin canuhacha inara curuaanaa neein niha cureeunni, nitohanein ita aina inara tihanu ne.

¹⁷ Nere tonoraain caletoaana jaan ichacaunna jaunte, jataain cacoelai cana Inaca Cana Coaunera. Nii corenihana caraajenhane netiha cureeunni, casohin cajaanuruhane coina, nena ichanaa cureeunni. ¹⁸ Canu jerenihanune, nihei chunei casohin cajaan nainerihei. Nena caraajenhane netiha cureeunni, nitohanihanune coina caletoa Ofa Cana Coaunera jaun,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesuso. ¹⁹ Niritoha Jesusone esenetaeraauru Jorioocurute, nii esenetaauruhichuru caje nejelau neleruhin neeure. ²⁰ Niichurute:

“Chanuna caa osaaonaa nechuhataain aansai jaeloroheneein nena cacha ere tonoraare,” naaure tabaauru itarai. ²¹ Nii jana nii esenetaaurerate laaen:

“Osaocane noote caritiin erere. Chasiina jana osaocane maosacuru nota cono tere,” naaure ita rai jesinajeein.

Cana Coaunera Calaohi Jesuso raurenihana Jorioocurune

²² Inae elohena nihane janate, Jerosaleeun ita taojiaain nii loreri inoasi Teenforo besaute beseta bitoaaure Jorioocuru. ²³ Nii jana nii Teenforo coonri seonjoan- Saloomoon curuaa siriin nena asaa amuhemuheca Cana Coaunera Calaohi Jesusone jana ²⁴ curuaacotaain, acaauru cataaun teteriin:

“Cha carajana ereree ii coitucuhacaunune coina. Rauhijiriincha letonoanein ereeu, esinae Curisitoneeine,” naauruha Jorioocurune jana:

²⁵ “Inae bihanulu. Nii jana quesetaheehelu. Inae caletoa Ofana jaan ichacaun inara notaracae. ²⁶ Nii coaraqiche niqui. Nete jauriaa aitocaaunne tocohanein canu cacha neneehene jaunte, caje nainain quesetaeneehiche. ²⁷ Coitucunajaain nihanune rijijieein techu, cacoitucuhin quere tonoraain neeure canu cachaauru. ²⁸ Canuna acaauru rai nitajenaachara nejeein nena ichaonaa teeun. Chaaelai janonaa bananeriaain nitajeeuruhane. Niheichu chaaen cacaje rulunajaera. ²⁹ Satiin curuaanaacuru curuaanaa Ofa Cana Coaunera carai tenajaana jaun, nihei chunei cacaje rulunajaera. ³⁰ Canuna, Ofa aina leinjiin Cana Coauneraein nihacaanu,” naa Jesusona jaunte, ³¹ ajeri mucuutaare Jorioocuru, que bodoosihuruhane coina.

³² Nii jaunte: “Itolere caohachana ichaun satiin coarajeeehene notaracae, Ofa letononeein. Chatohanei corenihana nitoanein ajeri que canu bodoosicheehiche,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone janate:

³³ “Caohacha ichaaine coreniha ajeri que ii bodoosiriahacaanu. Cana Coaunera niha nocoetiin, Cana Coaunera rohehacaana jaunna ichana jerichaanu. Cana Coaunera niheei. Rauhijiaain cachanein natiinte Cana Coaunera niha nocoetohi,” naauruhane jana:

³⁴⁻³⁶ “Inarate casohin cajaan jerequiche, ‘Ofa cana Inaca calaohi nichaanu,’ naanune coreniha. Chaaen techu nii coreniha, ‘Ofa cana Inaca Cana Coaunera rohehaca,’ cacoeehiche, Cana Coaunera chujian raajenhane, ‘Canu calaohichuru’ naa inoaelu ichauhenaauru rai, rai quiricha inoasi cuhanena jana, esenetaaichelu satiina jaun

chujian, caa chauratane que caletooa Ofa cana Inaca, niicha jerenohi ichacaaunne coina natiin. Inasiina Cana Coaunera rerohecareeun, 'Ofa Cana Inaca calaohi nichaaun,' naanune coreniha. ³⁷ Ichaa Ofane tocohaneein cha ichaenihanune coa canu esenetaache. ³⁸ Aihane jaun, canu esenetaeneeichene nihanatiin, nii canuhacha ichai coaraain esenetaaichenete caohachae. Nii ainate canu aina niha Ofa Cana Coaunerane jana, canu rai Calahineein aina nihanune esenetaaichene caohachae," naa Jesusone jana,

³⁹ coaiten mucuhin amanaa jerecuruhane jana, acauru que janoriin amue Jesuso.

⁴⁰ Acauru que janoriin amuhinte Jorodaan jerau cauha cue. Nii jauriaa cachaauru coujunacatihalu Joanna jaun turuhin cuu ne. ⁴¹ Nii janate rene turuha uure arajiin cachaauru. Cuu turuhin coaraain:

"Esinaete chuhisi rauhijiriin aite Joaan, caa cache que. Niicha ichai ichaain cana notaaca Jesusone rijjijeein cana notaacane que airijiinte, esinae rauhijiriin aitothane tocohane," naainte ⁴² Jesuso esenetaaure cuu nenacaauru cachaauru.

11

Oha Lasarone

¹ Naain Betaniau coroatajai baihuru aina nenea Lasaroneein curuajai jetaote, banejelanaala cunaite.

² Marata, Mariha, naa nii baihuru curuaa. Nii Marihate, Cana Coaunera Calaohi Jesuso tija choaae erene jujui jataain coreti chorohin, couturiji que jacoraera ne.

³ Nii jaunte cunaitiha nii acauru cona Lasarona jaun, "Cunaitiha iicha belaaicha curuaanaa," naain Jesuso rai berateeure.

⁴ Nii jaunte Jesuso rene turuhin beeuruhane jana: "Coatiha nii cuaetoha nii cunai caaun orihaain. Cana Coaunera coitucuhin, 'Caohatoha Cana Coaunera Calaohi,' naain Cana Coaunera Calaohi coitucuuruha satiin cachaaurune cointate cunaite nii cache," naainte cuelanaala cuu coroata janohin ne Cana Coaunera Calaohi Jesuso. ⁵ Nii baihuru aina curataain belainaaca natiinte ⁶ "Cunaitiha Lasaro," naain berateeuruhane jana. ⁷ coroata janohi cuu nihane baiha:

"Chajaauchete coaiten Jodea cunichaache," naa Jesuso, aina nerelanaa nichaanune raine janate:

⁸ "Jaitinootera carajaje, ishohin ijiaonaa jerecuruha Jorioocuru, ajeri que ii bodoosiine. Nii atiin inachura coaiten ucuaae cunaa jereeite cache relaera," naacaanune janate:

⁹⁻¹⁰ "Tana, cojoanonaateein caletooa Ofa Cana Coaunerana jaan ichacaaunne nihane coitucuhichene. Ichaenihanune, canuhachana baasoneein nedareeunni," nae Jesuso.

¹¹ Nii baihate: "Siniha cana belaicha Lasaro, nocoaa inae nocoaa curichaaun," naa Jesusone jana:

¹² "Aihana jaunte chujian, sinihana jaun nerautareein," naacaanu. ¹³ Esinae sininaa que jecha aite naacaanuna jaunte,

¹⁴ rauhijiriin: "Inae oha Lasaro. ¹⁵ Caoacha quete cuu nenihanune jana ai. Inae laaen jataain qesenetaa curiquicheein," naa Jesusone jana:

¹⁶ "Chajaauchete cana netonai aina cunichaache, aina jiniiquiin ohacachene coina," nae nii Tomasi canacaanu rai. (Nii Tomasite curuaateeure Fafione neei, fafione nihana jaun.)

Onaa ichateein, rai ichaonaa tera niha Cana Coaunera Calaohi Jesusone

¹⁷ Nii janate Betaniau turuha Jesusone jana, inae jena janoha atane neruujuene beeure. ¹⁸ Saanein itaraeniha Jerosaleen caje nii Betaniane jaunte, ¹⁹ tajiha caje turuhacoaare Jorioocuru, nii onaa cache baihuru Marata, Mariha, naaonjoain suujua nunaauruhane coina.

²⁰ Nii janate turuelalajeein tajiha uujiha Jesusone coitucuriin que taca uhe Marata. Jana, Marihate, loreri asaee nedae.

²¹ Nitohaneein cuhin Jesuso que tacaain: "Cau neeichene jana nihane, oriheiche canejerata curaanaa. ²² Nete, chaelai bajaachene ichei tiha cureeinche Cana Coaunera," naa Maratane jana:

²³ "Ichanaainte coaiten nichaurareeinche," naa Marata rai Jesusone jana:

²⁴ “Eenjeen airichaaiche chuhisi. Inae besautiha cana janonaane banate, coaiten ichanaain ichaoha cuurureeinche oonacaauru niquicha,” naa Maratane jana:

²⁵ “Canuna onaa ichateein, rai ichaonaa nitajenaa charanejeein nenaana jaan teraneeunche. Quesenetaerate, ohane niha natiin ichaoha cureeinche. ²⁶ Satiin jaiti ichaohin nenacaauru quesenetaanete, ohane niha natiin, chabana nitajenereeinche. Caa caitoonjoan esenetaaichena,” naa Jesusone jana:

²⁷ “Eenjeen, iite Curisito neein- Cana Coanera Calaohineeinchene esenetaanuchera. Iite caa chauratane que turuha uha niicha jerecuri canacaanuhacha cohajei ineinchera,” nae Marata.

Lasaro atanebana choae chanaa Jesusone

²⁸ Niritohane baihate, nocoasai Mariha cotihaca cue Marata. Rene turuhinte: “Taute turue cacha relaera. Ichotijiaeratiha jaunna ii cotihaca uun,” naa Maratane jana, ²⁹ luhecotariin nimihuritiin Jesoso coaraa uhe Mariha. ³⁰ Nii janate nii ratiriha Maratana jaun jelaiha ne Jesoso, jaiti nii neseu turuelanaala. ³¹ Luhecotariin nimihuritiin uha Marihana jaunte caaijie uure nii loreri asaae aina neein suujua nunaa nenacaauru Jorioocuru, “Naain atanebana choaae jecha inaderaa cue,” naain niqui caaijie cuure nii Jorioocuru.

³² Nii janate Jesoso rene turuhin nacatiha neseonraain:

“Cau neeichene jana nihane, oriheiche canejerata Curuaanaa,” naain ³³ chanaa Marihane jana, aina chanaauruha Jorioocuruna jaun, jataain inaderaain:

³⁴ “Chu atane rucuhecure,” naain bajaa Jesusone jana:

“Nota taute atane rucuhecurera Curuaanaa. Chajaautejian coanicha,” naauruhane jana ³⁵ chanae Jesoso.

³⁶ Nii jaunte: “Jataainte coinaderae,” naaure Jorioocuru tabaauru.

³⁷ Nii jana leochaaurute jana: “Tajian caa cacha, maosa nota cono tihalune. Tajian jana naineriha chaaelai ichaa oheniha Lasarone coinane,” naaure nii leochaauru Jorioocuru.

Oo caje ichanaa Lasarone

³⁸ Nii jaunte atane bana rohan turuhin, coaiten inaderae Jesoso. Ajeri jachu cuhane ita rucuhecuruha Jorioocuru, jelai ajeri que fuhina jaun:

³⁹ “Joracaauche,” naa Jesusone janate:

“Inae jerihane nirinihache cacha natiinta. Inae jena janohache aiha cachane natiinta Curaanaa,” naa nii nijiaonaa cacha bai Maratane jana:

⁴⁰ “Inaera ichei, ‘Esenetaaichenete Cana Coanera ichanohin caohati coariquicheeincha,’ naain ichei aitoonchena,” naa Cana Coanera Calaohi Jesusone jana ⁴¹⁻⁴² joracaauruhane jana, dede coarajeein:

“Nariha Ofa, ii bajaanune satiin quicha bajanojoin tenajaaqui bajaanune naineeine coreniha. Nii jaunna ichei aitoon, aonacuruha nuricho que cau nenacaauru cachaaurune coina, aonaain esinae rauhijiriin ii caletohaine esenetaauruhane coinara Ofa,” naane ⁴³ baihate:

“Lasaro, mituu nii lai caje,” naa Cana Coanera Calaohi Jesoso tonijjaine jana, ⁴⁴ tajiha conaara tijaneein mituha uhane jana: “Batuhichuchete jianacoon mituhine,” nae Cana Coanera Calaohi Jesoso.

⁴⁵ Nii ainate Cana Coanera Calaohi Jesoso esenetaaure le lauriin Jorioocuru, nii Mariha corianiha cunacaauru.

Jesoso mucuuruhane rai neeuruha fariseeocurune

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁶ Nii jana, acaauru tabaauru jetaote turuhin biha cuure fariseeocuru rai. ⁴⁷ Nii jaun jetaote itataojiaaure fariseeocuru, batirichuru curuaanaacuru, saain cocoainanacaihuri nii que ita rai ereereecuruhane coina. Nii jaun jetaote ita rai:

“Inae itolere ichaa nii cacha. Inasirihacacheta. Maosacuru rautain, onaa ichatein, lenone faain, itolere ichaa inae. ⁴⁸ Naajeein inauheneeicha coarajihacachenete,

esenetaacoauruha satiin cachaaurune, cana cairichaurureein Romanocuru rai cocoinanacaihuri. Cana raite caa ita taojianaana jaan loreri Teenforo chamuhitiin cana cairichaurure,” naaure jetao Jorioocuru curuaanaacuru.

⁴⁹ Nii jana jetaote, cuune leinjiin Caifasineein curuajaain batirichuru curuaanaa. Nii jetaote:

“Joareeinte ereereequiche. ⁵⁰ Nita coitucuhichene, cana caohachanu que tejian oha cureein nii leinjiin cacha, nabana necairichanaa coaracaache satiin Isaraeli cocoaicha nichaachene coataa,” nae jetao acauru rai nii Caifasi.

⁵¹ (Coatiha suujua caje coauneein rocohin aitoi nii Caifasi. Nii ajaana cuhane batirichuru curuaanaa neein nihana jaunte coroatajane Cana Coaunera, nabana necairichaa Jorioocurune coataa oha curichaa Cana Coaunera Calaohi Jesusone que aitohane coina. ⁵² Coatiha Jorioocuruhacha coreniha oha curihaain niqii. Satiin chauratane sacutaain riaanein nenacaauru Cana Coaunera calaohichuru jitariin taojiaane cointate aicheein.) ⁵³ Nitohaneein oo caje Lasaro ichatihane caje coauneente, Cana Coaunera Calaohi Jesuso que necosuujuaure Jorioocuru rai cocoinanacaihuri, sohin jaaoruhane coina.

⁵⁴ Nii jaunte Jorioocuru rai cocoinanacaihuri rai ecocoelanaala nii Jodea batane caje mituhin naain Efaraaiun cue Jesuso. Cacha areroo rohan nenea neseu Efaraaiun cuhin cuu ne, canacaanu aina.

⁵⁵ Fasocaa cataihajein, neseuru neseuru caje naain Jerosaleeun cuhajeure, acauru necoauna rijijieein naunatajaain, necaaonjoaain jatoroaain Fasocaa beseta bitohauruhane coina. ⁵⁶ Nii Jerosaleeun turuhinte cuu cajiineein Jesuso ariirijieure. Cuu nenea ita taojiahuruna jaan Teenforo asaae ita taojiaain:

“Beseta bitohanacha urichaii,” naain itacaje bajaure, ⁵⁷ “Chunocoha, ‘Cuute ne,’ naain coitucuhane, beeinete mucuhin raeratihacaanu,” naauruha fariseeocuru, batirichuru curuanaacuru, naaonjoainurine jaun.

12

Jataain Jesuso belaiha Marihane

¹ Saota janonejeein lanajeeca Fasocaa janonaane janate, nii oo caje niicha ichatei Lasaro coaraa cue Jesuso naain Betaniau. ² Nii janate cuu beseta bana rijijieein Jesuso coroaateure, raoti lenone que. Lasaro bai Maratate, acauru rai lenone lauriae.

³ Nii jana litoro cataaun uujoaain erene jujui coreti uhaain, que Cana Coaunera Calaohi Jesuso tija rujuuain, couturiji que jacoraa Marihane jana, juujijiain bijiihaque nii loreri asajai.

⁴⁻⁵ Nii jaunte: “Chanuna nichata fashai janonei amihanenaa core tocohaneein necoretelanaala aihure, cairichaihuri coroatajanenarichaae,” nae nii canacaanu lechoonca coroataja Simoon calaohi Jodasi Isacariote, nii Jesuso coulurujueranu. ⁶ Coatiha esinaae rauhijiriin cairichaihuri coroatajanena jerihane caaun aitoi. Asijiautonihana jaunte aite, nechui jataain aca nii coriqui raane jerena caaun. Aca canacaanu coriqui beraichanein nihana jaun raotojoein basijiauhane cointate aite.

⁷ Niritoha Jodasine janate: “Coa roheheca. Cajabereeo rucuhecuruha najaannu que niicha rucujuei nihana jaunte ichae. ⁸ Cairichaihuri coroatajanena jereete, nereein inoaelu netojoein arajiin cairichaihuri. Coatiha inoaelu netojoein cau nerinaaunni inara aina,” nae Jesuso.

Lasaro sohin jaonaa jerecuruha Jorioocurune

⁹ Nii baihate, Betaniau niha Jesusone coitucuuriin coaraa cuure Jorioocuru. Coatiha acaacha coaraa aihuruhi. Lasaro- nii oo caje niicha ichatei coaracuruhane cointane maajeente aihure.

¹⁰ Nii jaunte ita suujua rijitoein, ita suujua tacaain, “Chatohaneente acentonai sohin jaonaneetineta,” naain ¹¹ nii Lasaro netonai que necosuujuaure batirichuru curuaanaacuru. Ohane jana ichatiha Jesusone coaraain esenetaauruha le lauriin Jorioocuru, acauru jianeinna jaun.

*Jerosaleeun turuha Jesusone**(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)*

¹² Nii janate Jerosaleeun cuhacoaure arajiin cachaauru, Fasocoa beseta bitoaa.

Nii cojanoote turuha urichaain Jesusone coitucuure. ¹³ Nitohaneein coitucuhinte, elele alo saaujiin amaain que taca cuure. Que tacaain: “Caohacha quete uhichacanacaanu coroatajaneraunu que Cana Coaunera letono. Cachuura,” naain, “Caa Cana Coaunera letono belaihuruhine itolere cachaauru. Caa Israeli Curuaanaa Rey belaihuruhinera,” naain, ehequiin corojeein Jesuso raaure. ¹⁴ Nii janate cabario tocohaneein nena boro ichoaae iniin laulauquiin turuha uhe Jesuso, aitoa Cana Coaunera Quiricha Inoasi cuhanene tocohaneein:

¹⁵ “Coo coasichachera

Jerosaleen cocoaichacuru.

Coaracuche, boro choaete

laulauquiin turuha ureein

inara Curuaanaa Reycha,”

naa Cana Coaunera Quiricha Inoasi cuhanene tocohaneeinte turuha uhe Jesuso.

¹⁶ Nii janana caoachanae netojoein aonajihacaanu aina nerelanaa nichaanune. Nii baiha inae dedeeu cuha Jesusone janate, canacaanu suujuau neeorite, niriitiin aitoa Cana Coaunera Quiricha Inoasi cuhanene tocohaneein aihane coaracaanune jaun.

¹⁷ Oo jana nii Lasaro ichatiha Jesusone coaraauru cachaaurute nii leochaauru rai beeuruhana jaun, ¹⁸ nitohaneein onaa ichatihane coitucuuruhana jaun, Jerosaleeun turuha Jesusone jana, que taca cuure. ¹⁹ Nii janana coarajenajaain: “Inae coaraquiche. Inae cha chana nainihaacacheta. Coaracuchera. Saainte aina cuurera,” naain ita rai ereerejeeure fariseeocuru nejesinajeein.

Jesoso arihuruha Curiecocurune

²⁰ Naain Jerosaleeun cuhin Fasocoa beseta bitoha cunacaauru aina cunacaauru

²¹ Curiecocuru tabaaurute Jesuso aina nerelanaa Ferifi rene turuhin: “Jesuso coana jerichaanura curaanaa,” naaure. (Nii Ferifite Calileea batane que nena Betesaaida cocoaichane.) ²² Nii janate Aanderesi rai bihana jaun, jiniiquiin cuhin Jesuso rai biha cuure. Jesuso rai beeuruhane janate:

²³ “Inae laen ecu tiha ohanune cojoinaca. Canuna inaraacha cohajei cachaneein neeun. Ohanune baihate satiin curuaanaacuru curuaanaa niha caenoaa cureein Ofa Cana Coaunera,” nae Jesuso. ²⁴ Niritiinte, “Esinaena rauhijiriin aitoon. Charijieein teeinti lecuhejeein temueraeniha arosone, omaroelanaala jerichanejeein ne. Jana atane choaae naluhane, omarohin arajiin inacaain nefae. ²⁵ Nii rijijieein techu ne cacha netonai. Niicha jereeicha ichaa cachanete, temueraeniha ne, aiha arosone rijijieein jerichanejeein ne. Nirijieeinte, nechu jataain joareein niha cureein. Jana cha que casilanaala Cana Coaunera jerenohi ichaa cachanete, Cana Coaunera bijiu taca cureein. Jana, ainihanete nitajiha cureeincha. ²⁶ Quere tonorana jerera, quere tonoraaine. Nii quere tonoraerate, nii cuhanune jaun niha cureein caniha. Chaen techu, quere tonoraera, Ofa rai coroaenacai ichareein,” nae Jesuso.

Orichaaine biha Cana Coaunera Calaohi Jesusone

²⁷ Nii baihate: “Nererojoeaca jataain casuujua. Chatohanerihanu coaetaata. Nihei, ‘Cacorataaneuu Ofa, casohin canu ateinaauruhane coataa,’ naain erena nainihaun, nii coina cau turuhanune jaun,” naane baihate, ²⁸ “Ofa, coaiteen iicha ichana jerei ichaain caa cachaauru notaacu, aihute coaraain, ‘Caohatoha Cana Coaunerara,’ naaurumiin satiin cachaauru coaraaincha,” naain Cana Inaca Cana Coaunera bajaa Jesusone janate dedeeu tonii:

“Inae ichacaaun cacoitucuuruhane coina. Inae coaiteen icharichaaunni coaraain canu nichaaunne coitucuuruhane coina,” naain toni dedeeu. ²⁹ Naa dedeeu toniine jana:

“Arara jecha,” naaure nii cuu neein aonajeeurera cachaauru. Nii jana tabaauru: “Cana Coaunera letonote aite,” naauruhane jana:

³⁰ “Coatiha canu rai aitohi. Aonaquichene cointate inara rai aite. ³¹ Inae chauratane curuaanaa Moconajaera aina jaoleneein neeururichaaain inae Cana Coaunera coitucuuruhi. ³² Inae ecuun coroso que nihanunena, satiin quesenetaaurera raa cureeunnicha,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ³³ Niritohane ainate, “Naaonjoaainte oha cureeincha,” naain coitucuure satiin cachaauru.

Niritoha Jesusone jaunte: ³⁴ “Onaachara nejeeinte nirijieein niha cureein Curisitora,’ naa canacaanu quiricha inoaei cuhane natiin, chatohaneeina coroso que ecuun nere nii cachaneein nejanohanaa. Charijina nii cachaneein nejanohanaa ne,” naauruha Cana Coaunera Calaohi Jesoso rai jana:

³⁵ “Canuna cacha cononeein neeun. Basijiin reintiarinne inara aina neeorihun. Quesenetaauche, inae inara ratirihanune, nocohenaanau nitajeeichene coataa. ³⁶ Cau jaiti nihanune cojoataa quesenetaauche, canu cachaneein neeichene coina,” naane baiha jianatoroaain acauru caje naasi Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

Jesoso esenetaaureniha Jorioocurune

³⁷ Itolere maosa rautaaain, onaa ichateein, lenone faain, naojoaan acauru notaracae Jesoso natiinte, esenetaaurene Jorioocuru.

³⁸ Inae niritiin laenaain bihalu inoaelu Cana Coaunera Ere bera inoaei Isaihasi najaunte, nii laconaa nainene:

“Cha canacaanuhacha
beebejei esenetaete
curuaanaa,”
naainte:

“Chariji jana iicha ichai
coaraain esenetaete
curuaanaa”

naain laenaclu Isaihasi. ³⁹ Nii jaunte esenetana jerecurenihaluna jaun coaiten laenaain:

⁴⁰ “Jauriaa esenetana
jerecurenihana jaun,
inae acauru suujua anioaan
Cana Coaunerana jaunte,
turuha Cana Coaunera Calaohine jana
coitucuurene,
nota que coaraain
nesoone caun
enaraa coitucuuruhane coataa.
Nitohaneeinte
tenajae Cana Coaunera,”

naainte ⁴¹ laenaclu Isaihasi inoaelu, cajiha cana rai chauratane que turuha uha Jesusone ajiniha. Ichoaichanihate nii coaraain caritiin laenaclu Isaihasi inoaelu.

⁴² Nii natiinte saain esenetaurenihane caniha, esenetaaure araijiriin. Cocoinanacaihuru tabaauru niha natiinte esenetaaure niqui. Nete chunei rai beeurene, nii ita taojiauruha najaan loreri sinacoca caje sitanajaa fariseeocurune coataa. ⁴³ Acauru belaiha Cana Coaunerane rautauruhane amuritoheriin acauru belaiuruha acauru araichurune jerecuruhana jaun.

Nereecha que cachaauru coulurujija Jesusone

⁴⁴ Nii jaunte tonijiaain: “Quesenetaera, coatiha canuhacha esenetarinaain. Nii caletoaera Ofa niha natiinte esenetareein quesenetaera. ⁴⁵ Cacoharaerate nii caletoaera netonai coarae.

⁴⁶ Canuna caa chauratane cono neeun. Canuna caa chauratane que turuun, nabana nocohenaana niha quesenetaerane coataa. ⁴⁷ Quere tonoraeniha chuneine coatiha canu coulurujuerinaauni. Coatiha caa chauratane que nenacaauru coulurujueranu que uhaun. Jianacoon niha caa chauratane que nenacaauru cachaaurune coinana turuun.

⁴⁸ Chariji teeinti, ‘Caohachaita,’ naain quere tonoraene. Niite coulurujija cureein caa quicha beebejei Erenaa, inae saa cana janonaane bana, ⁴⁹ casuujua caje rocohin aitenihanune jaun. Caletoaera Ofa aitoonjoaacha quena caa aitiin inara relaaun. ⁵⁰ Ofate

caletoaе nitajenaachara nejeein niha canu ere esenetaain tonoraerane coina. Nii jaunna caletohane rijijieein, caa aitoon,” nae Jesoso.

13

Aina nerelanacaauru tijia culeeca Jesusone

¹ Le janojoein lanajeeca Fasocoa besetane janate, inae Cana Inaca rene cauha cuhane catainaaecane coitucue Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Itolere janonaa bana chauratane que nenacaauru cachaauru belaiha coichana aina cutainna jaunte, esinae rauhijiriin belainaacane coitucuuhane coina raajenihane netiha cureein. ²⁻⁴ Nii jaunte aina nerelanaa nichaanune aina lenone Jesoso. Nii janate cuune canacaanu aina Simoon calaohi Jodasi Isacariote, suujua saruha Moconajaerana jaun Cana Coaunera Calaohi Jesoso coulurujueranu. Nii jana satiin curuaanaa neein tiha Cana Inaca Cana Coaunerane baiha, Cana Coaunera caje uhane coitucuhin, inae jelaiha cauha cuhane coitucue Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Nii janane jaiti nitohanein nerichaaaine coitucuelanaala lenonejihacaanune jana, lenoneo jiaaeriin, nobiri rocoriin, jaleri que faino balutaain, ⁵ baandeja cuhane acau chotaain, canacaanu tijia culejeein, nii rai faino que canacaanu tijia jacorae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

⁶ Nii baihate Simoon Fedoro tijia culeena jeriha Jesusone jana:

“Iina catiha culeena jereeite curaanaa,” naa Fedorone jana:

⁷ “‘Naaonjoain cointate caa ichae,’ naain coitucuhēei. Nii baihate coitucuriqiin,” naa Jesosone janate:

⁸ “Chaaelai janonaa bana nihei catiha culeequine jerichaaunne,” naa Fedorone jana:

“Ii tijia culejenihanune, canu aina nēnaa naineriheini,” naa Jesosone jana:

⁹ “Aihana jaun, coa catihacha culeeca, cacoi, cacoturi naaonjoaine maajeein culeecura Curuaanaa,” naa Simoon Fedorone jana:

¹⁰ “Enanejeein necaojoanaa, jitariin jaberocone maajeein culeera latiheei. Leinjiin rai tijia culeeraachate late, enanejeein necaojoane baiha niha natiin necalanoaaeca rai tijia najaun. Saainte niqui culeenohineein neeiche. Nete ne inara jana leinjiin jaiti ¹¹ culeenoinelanaala,” nae Jesoso, Jodasi Isacariote que, coulurujuerichaaain Jodasi Isacariotene coitucuha najaun.

¹² Acaauru tijia culeecane baihate, nobiri curujuaain, coaitēen mesa choae nelauri-aain: “‘Naaonjoane jaunte caa cana tijia culeje,’ naain coitucuhēe. ¹³ Rauhijiriinte caque, ‘cacha relaera,’ naaiche. Chaen techu, ‘Curuaanaa,’ naaiche, rauhijiriin aca nichaaunna jaun. ¹⁴ Canu, inara relaeraneein, inara curuaanaa neein nihanu natiina, inara tijia culejeeun. Nirijieein inara suujua coaraain ita tijia culeequichenete caohachae. ¹⁵ Charijieein teeinti aihun, nirijiein chabana necoasitaelanaala, raotojoein ita belaaain neeuche.

¹⁶ Inara curuaanaa neein, inara relaera neein nihanu natiin, inara tijia culejeein nihanune jaun, jerichanejeein carijijieein satiin cachaauru belaaain, inara suujua caje coauneein niha natiin, chaelai ichacuche, ‘Naaonjoaain nihanune jaun, naaonjoain ichana nainihaaun,’ nanaa coacuelanaala ichacuche. ¹⁷ Inara suujua coaraain, ita coroataja neein, ita belaaain, caa caitono aonaaain tonoraichenete, raotojoein neriquicheein. ¹⁸ Nete, caohachanaineejin satiin ena neeichene rijijieein nenereeeicheein. Janijiina satiin inara raain neeunlu niqui. Nete, ‘Caniha nejeratereein leinjiin caniha lenonei,’ naalu Cana Quiricha Inoaesi cuhanene rijijieeinte, caniha nejeratereein leinjiin. ¹⁹ Jaiti aihei niqui, nena letonoha inara rai beeun, inae caque nejeratihane, Cana Coaunera Calaohi Curisito nichaaunne coitucuhichene coina.

²⁰ Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Chunocoha quiicha letoai raanete, jerichanejeein canu raane rijijieein rareein. Nii canu raane rijijieein techu, caletoaera Ofa Cana Coaunera rareein,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

Coulurujihā Jodasine biha Jesusone

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Nii janate: “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Leinjiin inara caje cachate cacolurueca cureein,” naain be Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Niritiinte jataain inaderae Jesoso, coulurujuerichaain niicha belaauna jaun.

²² Nii janana, itaacha cajanacajanaain itaacha coaracaanu aina nerelanaa nichaanune, “Caa quete aite,” naain nii naitoonjoa coitucueniha caanune jaun.

²³ Nii jana Jesoso roan neein lenonejianune jana, ²⁴ canu cojoeluhin: “Chana icholuruerete, curuaanaa” naain caque bajaeratoha Simoon Fedorona jaun, ²⁵ Jesoso roan naurutaain nuricho nainejeein metoroaain:

“Charijina icholuruerete, curuaanaa,” naain bajaanune janate:

²⁶ “Saan. Coarajeeujia. Obene que faan setejariin tihanune jana raerate, aca nereein,” naain obene que faan setejariin, Simoon calaohi Jodasi Isacariote rai te Jesoso.

²⁷ Obene que setejianohin faan raain quiha Jodasine rijieonritiinte, Jodasi suujua sarue Moconajaera, Cana Coaunera Calaohi Jesoso coulurujiiane coina.

Nii jaunte: “Letonoaneein, ena nii iicha ichana jerei ichaau,” nae Jesoso, Jodasi rai. ²⁸ Nii janana, “Naaonjoain ichaane coinate aite,” naain coitucuenihacaanu. ²⁹ Nii jaunna, “Aca canacaanu coriqui beraicha nihana jaun jecha beseta rai chaelai inejei coretihane coina aite,” naacaanu. “Ainihane, cairichaihuru rai chaelai inejei coreteein tihane coina jecha aite,” naacaanu coitucuenihacaanune jaun. Nii janate aine. ³⁰ Nii setejariin Jesosohacha tei faan quihane baihate mituha cue, inae nocohecane jana Jodasi.

Namu biha Jesusone

³¹ Inae mituha cuha Jodasine janate:

“Inae laaen caohatiin, rauhijiriin inaraacha cohajei Cacha Calaohi nichaaunne coitucuriquicheein, chaen techu canu aina cuaain, ‘Naaonjoaan Cana Coaunera’ naain Ofa coitucuriquicheein. ³² Charijieein teeinti, aca neein niha Ofane coitucuerateun inara que. Nii rijijieein techu, inara que canu neein nihanune coitucuerateerein inae ena sorotiin Ofa Cana Coaunera. ³³ Inae carajaain inara aina nerihaaunni canaanaihuru. Canu aririquicheein niqui. Nete, aitocooaun Jorioocuru raine rijijieein, canu cunajaan cunaa naineneriquicheein. ³⁴ Inae ena nenea caa erenea bihanu inara rai, cacoichana aina cutaain inara belaihanune rijijieein jiniiquiin ita belaaun neeichene coina. ³⁵ Satiin chauratane que nenacaaurute, quiicha relaurineeichene coitucuha cuurureein, jiniiquiin ita belaaichene coaracuruhane,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

Jesoso coitucuha nocoeniha Fedorone

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Niritoha Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaun:

“Chuna cureeite Curuaanaa,” naa Simoon Fedorone janate:

“Cuhanune jaun jaiti casaauna nainihe. Nii baihate casaaureeini,” naa Jesusone jana:

³⁷ “Chanuna ii sacunaa nainenereunte curuaanaa. Nainichaaun ichoreniha ohanune,” naa Fedorone jana:

³⁸ “Esinae chachu naineei cacoreniha ohine. Esinaena rauhijiriin ichei aitoreeunni. Iriha ataoharine ajinihate, nichata saain, ‘Jesoso cacha nihaunta,’ naa curiquiin,” nae Jesoso, Fedoro rai.

14

Cana Inaca rene turunaa najaan neein niha Jesusone

¹ “Coo nererojoecaache. Cana Coaunera esenetaaichene rijijieein quesenetaauche. ² Lanaai Ofa loreri asaee turunaa najaan cuu turuhin raotojoein neeichene jaanu. Nenihaane jananihane coatiha berihaun. Aihana jaunna, inara turunajaanu rucueca cureeunni letonoa inara ajiniha. ³ Inara nenajaanu rucueca cuhanune baihana coaiten ureeunni, inara raa tajiha caniha neeichene coina. ⁴ Inarate nii curichaunnine jaan coitucuhiche. Nii jaunte nii cuhanune jaun turuha cunaa nainiquiche tonajelanaala,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaunte:

⁵ “Nii cuhina jaan coitucuhaacaanuta Curuaanaa. Inasiina coitucuhin urichaanuta,” naa Tomasine jana:

⁶ “Quere esenetaain tonoraachenete, Cana Inaca rene turuhin aina ichaoriquicheein. Nete laaen cacolane turuenereein chunei, rauhijiriin ichaonaa rauhi tera nihanuna jaun.

⁷ Rauhijiriin cacoitucuhichenete, Ofa Cana Coaunera coitucuhiche. Inae laaen enene caje coauneein Ofa coitucuhiche, inae cacoharaichene jaun,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jana:

⁸ “Cana Inaca Cana Coaunera coarateeujian canacaanu quena, nii aina raotojoein nihacaanune coinara Curuaanaa,” naa Ferifine janate:

⁹ “Inae carajaain inara aina nihanu. Ta jaiti cacoitucuhichenete, Ferifi. Cacoharaerate Cana Inaca coarae. Aihana jaun, chanuna Cana Inaca Cana Coaunera coaratihanu inara quene jerequiche. Tajian, ‘Cacoharaerate Cana Inaca Cana Coaunera coarae,’ naanune aonaquichene. ¹⁰ Ta Ofa suujua que suujuaquiin nihanune coitucuhichene. Coatiha casuujua caje rocohin quiicha jerei que irihaaun. Acaihanejeein Ofaacha jerenohichana ichaun, Ofa suujue que suujuequiin nihanune jaun. ¹¹ Aihana jaaun Ofa suujue que suujuequiin nihanune esenetaeneichene nihanatiin, itolere ichacaunne coaraquiche inara nota que najaun esenetaachenete ne.

¹² Esinae rauhijiriine aitoreeunni. Quesenetaerate quiicha ichai ichareein camuri-toheriin niha natiin, Ofa rene tacaain aina nerichaunina jaun. ¹³ Cuu nihanune jana, cacurajateein chaelai inaraacha latei bajaachenena, tiha cureeunni. Nitohaneeina Cana Inaca Cana Coaunera ichanohin coaratiha cureeunni, Cana Inaca Cana Coaunera coitucuhin coroaquichene coina. ¹⁴ Nii jaunna, chaelai bajaachene tereeunni.

¹⁵ Rauhijiriin esinae cacoelaichene, quere tonoraache. ¹⁶ Nitohaneein neeichenena, Cana Inaca bajareeunni, inara Coroatajanera letoaane coina. Inoaelu netiin chabana satonoe lanaalate inara aina niha cureein inara Coroatajanera. ¹⁷ Acate, esinae Cana Coaunera Suujue nereein. Nii Cana Coaunera Suujue coitucunaa nainecuruhi cacoitucuruhi. Inarate laaen, raotojoein coitucuhiche inara aina nihana jaun. Inoaelu netiinte, chabana satonoe lanaala inara aina niha cureein. ¹⁸ Coatiha inara jaohin, inara ratiriha cainerinaain. Turuhana ureeunni, coaiten inara aina nihanune coina. ¹⁹ Inae cacoharaaururinaain quesenetaaichuru. Inaraachate laaen cacoharaa curiquicheein, inae coaiten turuhanune. Ohanune caje ichanarihanuhina jaunte, jericanejeein nitajenaachara nejeein niha curiquicheein, ichaohin nihanune rijjijeein. ²⁰ Inae inara suujua cuhane enoha Cana Coaunera Suujuenete, Cana Inaca aina nihanune coitucuhin, canu aina neeichene coitucuhin, coitucuha curiquicheein. ²¹ Quere tonoraain neite, esinae rauhijiriin cacoelaicha nereein. Niite belaiha cureein Cana Inaca Cana Coaunera. Canu netonainiha natiinna inara belaaain, inara que necoharaeratereunni, raotojoein rauhijiriin cacoitucuhichene coina,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesuso canacaanu raina jaun:

²² “Chanuna canacaanuhacha rai ecocohin, leeochoaauru que necoharaeratereunni Curuaanaa,” naa nii leeochoa Jodasine jana:

²³ “Cacoelaichate quere tonorae. Niite belaiha cureein Ofa Cana Coaunera. Chaenna aina jiniiquiin Ofa aina niha cureeunni. ²⁴ Cacoelaiheite, caa quiicha beebejei esenetaene. Caa inara rai quiicha beebejei inaraacha aonajeite caletoaera- Ofa Cana Coaunera ere ne. ²⁵ Cau inara aina nihanune cojoataana, caritiin inara rai beebejeeun. ²⁶ Chaaen, Cana Inaca rene cuhanunete, cacoreniha Suujue letoareein Ofa Cana Inaca, inara suujua lararajiaain, inara suujuateein, inara coroatajanihane coina. Acate itolere que inara relareein, itolere caitoojoan que coauquichene coina. ²⁷ Raotojoeinna inara rai necoeun. Canuhachana, Cana Coaunera tenojoin- raotojoein neeichene jaannu teeun. Nerinaain cabaiha nii rijjijeein raotojoein neeichene jaannu teraanu. Aihana jaun, chaque casilanaala, raotojoein neeuche.

²⁸ Esinae rauhijiriin besichaaunlune rijjijeeina, cau niha ureeunni coaiten. Esinae cacoelaachenete rachoojoein neriquicheein. Nii caletoaera Ofa renene cureeunni, jelai

choaae jauhecotojoeriin inara coroatajanihane coina. ²⁹ Amuhanune ajinihana aitoon, inae ichacaaunne, ‘Esinaete aitelu,’ naain esenetaaichene coina.

³⁰ Inae nenacaaeneein inara rai ereerejerinaaunni, inae urichaaain canu coitucuuruhi cachaauru letoaeranu Moconajaerane jaun. Canu jerenihanune, caniha cha chana nainerihe. ³¹ Nena, inauhene coarajereunni, caletoaera Ofa belaaain nere tonoraanune coaracuruha satiine coina. Chajaauchete amuhacache. Inae jitariin bihanu inara rai, coitucuhichene coina,” naainte canacaanu amaain amue Jesoso.

15

“Canuna esinae rauhijiriin lenacai oba esine rijjijeein neeun,” naa Jesusone

¹⁻² Nii baihate aina nerelanaa nimaanune rai:

“Canuna lenacai oba esine rijjijeein neeun. Charijjееin teeinti, lenacai oba une beraihaca, ajaanaa naineen. Caohatiin anasitiin inaana nuune cataaun uhajeein sauhin jaohaca, caohatiin nujua cutujuaain inaacane coina. Jana inacaeniha le unene, temura nainejeein tacaain sauhin jaohaca.

Nii rijjijeein techu, cacoitucue lanaala, suujua coaraelanaala, rai suujua letonohacha ichara, naaonjoain jaoha cureein moconajaera rene Ofa Cana Coaunera. Jana quere tonoraain canuhacha icharatei icharate, jeelai amuritoheriin suujua lararajaaain coroatajanereein Ofa Cana Coaunera. ³ Inara relaanune jaan Ofa Cana Coaunera aitoojoan esenetaain, tonoraain neeichene jaunte, inae inara suujua culeje Cana Coaunera, jianacoo neeichene coina.

⁴⁻⁵ Coanete jiniiquiin Ofa Cana Coaunera jerenohin ichacaache. Ainihane, jelai chujutoroaain cacolane ichana naineriheiche. Charijjееin teeinti, nujua caje nebeuha lenacai oba unene, ojoiin inae inaana nainene. Nii rijjijeein techu cacolane, jelai caohachaaain Ofa Cana Coaunera jerenohi ichana naineneriquiche. Jana, jiniiquin canu aina ichaquichenete laaen esinae Ofa Cana Coaunera jerenohi ichariquicheein.

⁶ Chunocoha inara tabanejei, quere tonoraane janihanete, nitajiha cureein cahoachanainejeein, Moconajaera rene jaorichaaain Ofa Cana Coaunerana jaun. ⁷ Esinae rauhijiriin quere tonoraain neeichene, jiaonriha inara relaanune jaan baitiquichene. Chaelai inaraacha latei bajaachenete, tereein Ofa Cana Coaunera.

⁸ Nere tonoraain, naitoojoan beebejeeiche cachaauru rainete, inara coaraain, Ofa Cana Coaunera coroaeca cuurureein inara coaraauru. Nii banate esinae rauhijiriin quere tonoraera neein neriquicheein.

⁹ Cacoelaiha Ofa Cana Coaunerane rijjijeeina inara belaihun. Caa inara belaihanune rijjijeein, inara suujua coaraain cacha belaaain neeuche. ¹⁰ Caa caitoonjoan tonoraain ichaain neeichenena, itolere bana inara belaicheeunni. Charijjееin teeinti caletooa Ofa Cana Coaunerana jaan tonoraain ichaain nihanune jaun, canu belaaain ne, nii rijjijeein.

¹¹ Itolereenein raotojoein rachoojoein canu aina jiniiquiin neeichene coinana aitoon. ¹² Caa inara belaaain nihanune rijjijeein, ita belaaain neeuche. Nitohanein neeuche, caa inara rai aitocaaunne rijjijeein.

¹³ Nainihe chatohanai, onaa niha natiin coasiin nihacane. Cana belaichaauru coreniha cana raaje netiha cuhacanetejian, nenacaaen caohachae, ichaohin neeuruha canaacha belaihurine jerena caaun. ¹⁴ Inarate quiicha belaiineein neriquicheein, caa inara letoaanune jaan ichaain neeichene. ¹⁵ ‘Canu cachaauru,’ narihaunni. Rauhijiriichana, ‘Canu belaichaauru,’ nareeunni. Chabana, ‘Naaonjoainte ichae,’ naain curuaanaacha ichai coitucuhin neniha cachana jaun. Nii jaunna, ‘Canu belaichaauru,’ naaun inara que. Carai aitiin caletooa Ofa najaan coitucueratihanu inara quena jaun, nainihaun canu, ‘Canu cachaauru,’ naain irihanu inara quene. ¹⁶ Coatiha inara, cariin carene uhin niheechelu. Canuna inara ariin inara raain neeunlu. Nii jaunna Ofa Cana Coaunera rai arajiin cacha ariin raeraanu que inara letoaaun, inoaelu netiin neeneinu que. Nitohanein neeichenete, chaelai latequichene, bajaaiiche cacorenihane, tiha cureein Ofa Cana Coaunera,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

¹⁷ Nii baihate: “Aonacuchena caa que aite, raotojoein jiniiquiin ita belain neeuche.

Rai cachaauru aina curuataain Jesoso cairichaaeriin neeuruha caa chauratane que nenacaurane

¹⁸ Inara coana jerelanaala, inara belaihureniha caa chauratane que nenacaurune, nii caje nainaauche, nenacaaen canu nichaun natiinte, cacoharanaa jerelanaala ca-coelaihurene. Nii jaunte jelai amuritoheriin inara belaihurenereein. ¹⁹ Chauratane que nena cacha neneeichena jaunte, inara belain, inara coana nainecurenereein caa chauratane que nenacauru cachaauru. Canuna caa chauratane que nenacauru caje inara raaunlu. Nii jaunte inara belain inara coana nainecurene caa chauratane que nenacauru cachaauru, inae caa chauratane que nena cacha neneeichene jaun. ²⁰ Aitocaaunlune tocohaneein, nihei chunei rai curuaanaa amurijiriin nei. Nenacaaen canu rohecauruhaluna jaunte, jerichanejeein inara rohecaa cuurureein. Quere esenetaain tonoraaurute, jerichanejeein inara ere tonoraain esenetaaurureein. ²¹ Nitohanihate, cuurureein nii caletoaera coitucuruhi nechua aansaineein nenacauru cachaauru. Nitohanihate cuurureein, canu ere beebejeichene coreniha.

²² Acaauru rene turuhin, acaauru relaianhanune jana nihane, chaelai ujuaihoneein neeururihei niqiu. Nete inae enene acaauru osa coreniha chunijiun nichoteurenereein. ²³ Nii cacoharanaa jerelanaala quere tonoraichurute, jerichanejeein nii caletoaera Ofa Cana Coanera ere tonoraarene. ²⁴ Itolere, lenone faain, itolere cunaitenacauru rautaaain, itolere ichaaain acaauru notajaain, naaonjoaain inatiinte, coaracuruha nota que natiin, canu batohin, Ofa Cana Coaneraneein maajeein batohin neeuruhane corenihate caseteco coaraa cuurureein. Nii coaracuruha natiin esenetaaurenihane colane aihururihei. ²⁵ Aitoha acaauru quiricha inoaesi cuhanene rijijieeinte, aihure. ‘Nechu jataain, joareein corenihate aina nejerateein jerecurenereein,’ naain aitoha acaauru quiricha inoaesi cuhanene rijijieeinte aihure, inae nitohanihane coina laenanohineein nihana jaun.

²⁶ Inae turuha urichaaain inara coroatajaneraanu. Canuna Ofa caje letoareeunni. Nii inara coroatajaneraanu- Cana Coanera Suujuete esinae rauhijiriin caitoojoan que inara relaa ureein. ²⁷ Nii ainate chaque casilanaala laraajiin canu aitoonjoan Cana Coanera ere beebejeriquicheein cachaauru rai.

16

¹ Nii jaunna inara rai aitoon, inara rohecaauruhane, nererojoecaain inara letoaannune jaan jianeeichene coataana, caa caritiin aitoon inara rai, laraajiin abaantaain neeichene coina. ² Acaauru ita taojiaauruhana jaan loreri asaae enohichene janate, caje inara sitaa cuurureein. Chaaente, chunicoha inara tabanejei sohin jaoruhane, ‘Jeriha Cana Coaneraneein jaunne, caa ichaaun,’ naa cuurureein. ³ Nii chabana Ofa coitucuelanaala, canu nihanatiin coitucurenihana jaunte, nitohanain ichaa cuurureein. ⁴ Inae cuutihane bana, ‘Esinaete aitelu,’ naaichene coinana caa aitoon.

Chaaelai ichana nainiha Cana Coanera Suujuene

Jaiti jelai inara ratirihanune rai nenihanune jaunna, jauriaa caa que inara rai erenajaqueneen. ⁵ Inae laen curichaaunni nii caletoaera aina nihanune coina. Nihei chunicohanejein nii cunaa jerichaaunna jaan bajaane que airijiin, ⁶ satiin inaderaachaquiche caa que aitocaaunna jaun. ⁷ Inara rai tejian caohachare cuhanune. Jana cuenihanune, urihei inara corianeein inara suujua lararajiaain, inara coroatajaneraanu. Acate inara suujua lararajiaain, inara corihaneein inara coroatajanereein. Inae cuhanunena, canu letoareeunni. ⁸ Aca inae turuhanete, cacha relaa cureein, osaaocuruhane coitucuruha cachaaurune coina. Chaaen techu, caohati ichaonaa que cacha relaa aicheein. Jana ichaonaa caoacha sacunaa jeriheichurute, casetecaa cureein Cana Coanera, ⁹ osaaocuruhane saijieein quesenetaaurenihane coreniha. ¹⁰ Nii banate, esinaae rauhijiriin ichaonaa esine teraneein nihanune coitucuha cuurureein, Ofa nenajaun taca curichaaunnine jaun.

Inae canu coariheicheein cuutihane reeintiaain. ¹¹ Nii banate, Moconajaera aina jini-iqiiin nosa coreniha caseteco coaraa cuururichaaaine coitucuha cuurureein cachaauru.

¹² Niha arajiin inara rai quiicha beeni niqui, nete 'Quete toon aite,' naain coitucunaa naineneriquiche. ¹³ Inae turuha Cana Coaunera Suujuenete, rauhijiriin inara relaa cureein. Coatiha suujua caje rocohin aitoriaain. Aitoha Cana Coaunera najaan quete aitoha cureein, nitohaneein situsihane ajiniha coitucuhin neeichene coina. ¹⁴ Acate corojeein canu nichaaunne biha cureein, cacoitucuhin neeichene coina. ¹⁵ Charijieein teeinti, itolere coauneraneein ne Cana Inaca. Niirijieein inachu canu netonai neeun, Cana Inaca calaohi nichaaunne. Aihana jaun, coaa cojoaelatohache canu coitucueratiha Ofa Suujuene.

Inaderaichene baihate necoriha cureein inara suujua rachoojoenaa neein

¹⁶ Satonoote, caa basiijiin cacoharaa curiquicheein. Nii baihajirite canu coaraa curiquicheein coaiten," nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

¹⁷ Nii jaunte ita caje: "Tonaa nena, 'Satonoote cacoharariquicheein, Cana Inaca rene curichaaunnine jaun. Nii baihajirite cacoharaa curiquicheein,' nae. ¹⁸ Chatonaa nena aite," naacaanu ita rai.

¹⁹ Nii jaunte, caje bajanaa jerichaanune coarajihane jaun: " 'Satonoote basiijiin cacoharariquicheein. Nii baihajirite cacoharareeicheein,' naanune jaunna ita caje bajaaiiche.

²⁰ Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Inaderanaa caaunte chanaa curiquicheein. Nii janate inara coroaeca cuurureein caa chauratane que nenacaauru cachaauru. Nete rachoojoenaanein necoriha cureein inara suujua.

²¹ Charijieein teeinti, nejanoana jeriha rai canaanaine nererojoeccaure enecuru cunaa caaun. Jana inae lesajeein nejanoane, inae nii cuna coacuelanaala raotojoein rachoojoein ne, nii canaanai coroaeca.

²² Nii rijijieeinte nererojoeccaiche niqui ena. Nete, turuhin inara coaraa uhanune, aitohi rijitojoein rachoojoenaa neein niha cureein inara suujua cuhanai. Nihei chunei inara caje nii rulunaa nainera.

²³ Nii bana inae cacaje, 'Chatohanein icharihacaanu,' naain cacaje cha bajariheicheein, inara netonai coitucuriquicheeina jaun. Chaaelai inaraacha latei bajaaiiche cacorenihanete, tiha cureein Cana Inaca. ²⁴ Nihei caniha neeichene caje coauneein, cacoreniha chaaelai bajaheeiche. Bajaaiiche cacorenihanete, tiha cureein Cana Inaca, raotojoein rachoojoein neeichene coina.

²⁵ Inae cuutihane bana caritiin, 'Charijieein teeinti naojoaen,' naain cuaain, inara rai berihaaunni. Inae cuu tihane banane, nechu jataain rauhijiriincha cuaain Cana Inaca aitojoan que inara relareeunni, rauhijiriin aonaain coitucuhene coina. ²⁶ Nii banate, inara raaje inaraacha latei bajaa curiquicheein. Nitohanihane bana, coatiha canu Cana Inaca rai aitorihauuni, ²⁷ inae raujiaain caje uhanune esenetaaichene coreniha inara belaiha Cana Coaunerana jaun. ²⁸ Canuna, Cana Inaca nenaja caje mituhin, caa chauratane que turuha uun. Inae caa chauratane ratiriin, Ofa Cana Inaca Cana Coaunera rene curichaaunni," naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone janate:

²⁹ "Inae laaen aonacaun rauhijiriin aitohina jaun. ³⁰ Nii jaunna esinae itolere coitucuhin, esinae rauhijiriin Cana Coaunera caje uhine esenetacaanu. Aihana jaun, nihei nenacaan canacaanuhacha bajaanenu, inae coitucuhacaanuna jaun," naacaanune jana:

³¹ "Nii jaunchana esenetaaiche. ³² Inae cojoinaca que tiha. Eneete satiin ita caje riatoroaain, jelai cajaohin caratiriin amuriquicheein, nena jelai caa neneun, caniha niha Ofa Cana Coaunerana jaun. ³³ Coitucuhichene jerena caunna caa aitoon, quesetaain raotojoein rachoojoein neeichene coina. Chaaen inara netonai, caa chauratane que necairichanaa coaraa curiquicheeina jaunna, raotojoein rachoojoein necairichanaa abaantaichene coinana aitoon. Caa chauratane curuaanaa Moconajaera amuritanane jaun, inara netonai laraajiin caa chauratane curuaanaa Moconajaera

amuritohichene coinana, coitucuhichene jerena caaun aitoon,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, aina nerelanaa nichaanune rai.

17

Cana Inaca bajaa aina nerelanaa nichaanune coreniha Jesusone

¹ Niritohane baihate, jabatoroain dede coarajeein:

“Inae caletoaina jaan ichacaaunne jaan cojoanonaa que turuha. Chajaain laaen cacorataaneu, ii jerenohi ichacaaunne coina. ² Iite ii calaohineein nihanune cocoinaain, caa chauratane que caletoai, satiin carai iicha teeuri cachaauru rai nitajenaachara nejeein nena ichaonaa teraauu que. ³ Leinjiin iichate nitajenaachara nejeein nena ichaonaa teraneei. Nii jana canuna, leinjiin ii letono Jesocurisitoneein neun. Nii jaunte nitajenaachara nejeein neeurureein cana coitucuhin nenacaauru. Coatih chabana nitajeeururinaain. ⁴ Inae caa chauratane que nenacaauru que ii coitucueratihanu. Chaaen nachu inae caletoaina jaan nainaaun. ⁵ Inoaenlu, jaiti necoanaeniha caa chauratanene ajiniha, cocoinanacainein nihanulune rijijieein, ii rene turuhanune, coaiten cocoinanacainein caeteu, coaracuruha satiine coinara Ofa.

⁶ Inae caa chauratane caje raain carai iicha tenojoihuru cachaauru que ii neeine coitucueratihanu. Icheineeinte neeure, caa carai iicha teeuri cachaauru. Niichurute, chere aonain tonoraain neeure. ⁷ Inae laaen cacorataaneei jaan aina caletoi jaan ichacaaunne jaunte coaraain inae esenetaaure. ⁸ Caletoaina jaan que acauru rai aitocooaunna jaunte tonoraare, carai iicha tenojoihuru cachaauru.

⁹ Coatih caa chauratane que nenacaauru cachaauru, ii coitucuruhi coroatajaneine coina ii bajahaun. Caa carai iicha teeuri cachaauru icheineein nenacaauru coroatajaneine coinana, canu Inaca neeine bajaaun. ¹⁰ Satiin canu cachaneein nenacaaurute, jerichanejeein ii cachaneein neeure. Jerichanejeein techu, canu cachaneein neeure ii cachaauru. Nii jaunte jerichanejeein aihanune rijijieein ichaooore.

¹¹ Inae taenetojoein caa chauratane que nerihauuni. Acaaurute jana jaiti caa chauratane que nedaa cuurureein. Canuna laaen inae ureeunni, ii aina nihanune coina. Ofa, carai caa iicha tenojoihuru cachaauru coroatajaneu iicha jerei chana que. Charijieein teeinti canu coroatajanein canu rai iicha tei ichana que, nii rijijieein acauru coroatajaneu. ¹² Enanetojoein cacorataaneine que, caa carai iicha tenojoihuru cachaauru nihei leinjiinejei nitajihei. Leinjiin caa, ii quiricha inoaesi cuhane been laenaerateeilune rijijieein cacoluruheraachate, inae nitaje.

¹³ Inae laaen enene, nii neeina jaaun urichaaunni iniha nihanune coina. Jaiti caa chauratane que nihanune cojoataana aitoon, raotojoein rachoojoein nihanune rijijieein, acauru netonai canu rijijieein raotojoein rachoojoein neeuruhane coina. ¹⁴ Ii ere bihanu acauru raine jana, esenetaain tonorauruhana jaunte, acauru belaaun, acauru rautaaun, acauru coana nainecurene ii coitucuruhi, aihanune rijijieei, inae caa chauratane que nena cachaneein neurenihana jaun.

¹⁵ Ofa Cana Coaunera, coatih ena, caa chauratane caje ranajaain dedeeu amanajaaine coina caitono nihei. Acauru que Moconajaera janoriteein, acauru coroatajaneine jerena caunna aitoon. ¹⁶ Moconajaera cachaneein nenihanune rijijieein, carijijieein acauru netonai inae Moconajaera cachaneein neuruhi. ¹⁷ Ii raihurunein neeuruhana jaunna aitoon, acauru suujua rucujueein, acauru coroatajaneute, nejelau suujua cuaelanaala leinjiin ii jerenohicha ichacurumii. Ii erete esinaae rauhijiriin ichaonaa caohacha teraneein ne. Chaelai janonaa bana nihei nitajiha ii ere esenetaain tonoraain nenacaaurune. ¹⁸ Charijieein teeinti, casuujua lararajiaain canu cocoinaain caletoai, nii rijijieeina acauru cocoinaain acauru letoaaun, ii ere beebejiha cuuruha caa chauratane que nenacaauru raine coina. ¹⁹ Acauru corenihana nejelau casuujua cuaelanaala caletoaina jaancha ichaun caraajenhane, acauru netonai aihanune rijijieein nejelau suujua cuaelanaala relanajaanune rijijieein letoanajaanune jaancha ichacuruhane coina.

²⁰ Coatiha acaauruhacha coroatajaneene coina caitono nihei. Canu ere beebjeuruhane, canu esenetaaichuru suujua rucujueein coroatajaneute, ²¹ jiniiquiin aihacane rijijieein, ita aina jiniiquiin raotojoein neein, nejelau suujua cuelanaala ita coroatajaneein, neeuruhinete, esinaae ii caletoaaine esenetaauruhine caa chauratane que nenacaauru. ²² Jeelai, nii canu cocoaain neena jaana teeun acaauru rai, ita neein nihacane rijijieein, acaauru netonai ita neein neeuruhane coina. ²³ Chaaen nachu, casuujua cuhane neeine rijijieein, acaauru suujua cuhane neun, jeelai ita neein neeuruhane coina, nii caje nainain esinaae ii caletoaaine coitucuuruha caa chauratane que nenacaaurune coina. Aihute, cacoelaaine rijijieein, belainaaquine coitucuuruhine.

²⁴ Carai tenajaaina jaunna, caniha nii nerichaunnine jaun caniha neeuruhane jereun, nii ii necaohacha aina canu necaohacha coarajeein neeuruhane coina. Chaaen necoau-naa caa chauratanene ajiniha caje coauneein cacoelaaine coaracuruhane coinara Ofa,” naain te, ²⁵ “Rauhijiriin itolere coaunera Ofa neeine coitucuuruhi caa chauratane que nenacaauru niqui. Nena laaen canu ichoitucuun. Caa carai iicha teeurite laaen, esinaae ii caletoaaine coitucure, ²⁶ esinaae ii neeine coitucueratihanune jaun. Jelai choaae jauhecotojoeiine, ii coitucueratihajeein sacureeunni, esinaae cacoelaaine rijijieein acaauru belaaaine coitucuuruhane coina, canu netonai nihanatiin acaauru aina nihanune coitucuuruhane coina,” naainte Cana Inaca Cana Coaunera bajaebajaje Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

18

Caseteconeein Cana Coaunera Calaohi Jesoso amauruha Romanocurune (Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Cana Inaca aina irihane bailhate, aina nerelanaa nichaanune amaain, Sedroon neein curuajaain nena nucuesoro jera que cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso, cuu nii enuha inaa necojoai turuha canacaanu ainane coina.

² Nii jaunte raotojoein Jesoso cunajaa coitucuhana jaun, canacaanu caajie turuha uhe Jodasi. Belaichaneein niha Jesoso natiin, Jesoso coulurujueein soondarooru uhaain turuha uhe. ³ Nii soondarooru, chaaen batirichuru curuaanaacuru, fariseocuru, naaonjoainuri letono folisiaacuru uhaain turuha uhe nii Jodasi. Rejoon, sabere rijijieein nena- esefara, naaonjoain que biji achunequuin, raafariin, cohinee, naaonjoain que conoquuin turuha uure. ⁴ Nii jaunte inae raotojoein nitohanai que siturichaanne coitucuhana jaun, acaauru que tacaain: “Chate ariicheta,” naain bajaa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jana:

⁵⁻⁶ “Nasarete cocoaicha Jesusona arihacaanura,” naauruhane jana:

“Saan. Canune aca neeunra,” naa acaauru rai Jesusone janate, nii niicha uhuri soondarooru aina jiniiquiin janori nichaae richootoroalaain tocojoaai tae nii Jesoso coulurujuera Jodasi. ⁷ Nii jaunte:

“Chate esinaae ariicheta,” naain coaiten enacoauneein bajaa acaauru caje Jesusone jana:

“Nasarete cocoaicha Jesusona arihacaanura,” naauruhane jana:

⁸ “Inae rauhijiriin bihanu inara rai. Canuna aca neeun. Cariha aaichene, caa caniha nenacaauru jianecuchete amuuruhine,” nae acaauru rai Jesoso. ⁹ “Coatiha leinjiinejein nitajerinaain carai Ofa tenojoinunri cachaauru,” naain inae aitosiha Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaunte nitohane.

¹⁰ Nii janate sabere sirihana jaun rocohitiin, que leinjiin uricho raotono nichajai beuhite Fedoro. Nii niicha uricho beuhitite batirichuru curuaanaa cachaneein nena-Malco ne.

¹¹ Nii jaunte: “Jelaiha curu cuhane nii ishabere teeura. Ta caletoa Ofana jaan icharichaunnine coitucuhin quesenetaaineta,” nae Fedoro rai Jesoso.

Batirichuru curuaanaa Anasi rene, caseteconeein Jesoso amauruha soondadorune (Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹² Nii jaunte Cana Coanera Calaohi Jesoso mucuure caseteconein soondadooru acaauru curuaanaa aina uhin, chaaen Jorioocuru rai folisiaacuru, naaonjoahunri.

¹³ Nitohaneein mucuhinte Cana Coanera Calaohi Jesoso amaaure soondarooru, Anasi loreri asaae. (Nii Anasite, Caifasi tanaa ne.) Nii janate, nii ajaanaa cuhane batirichuru curuaanaanein ne nii Caifasi. ¹⁴ Nii Caifasite, jauriaa Jorioocuru rai “Cana caohachanu quetejian, cana atane coreniha ohane ore leinjiin cachara,” naain Jorioocuru rai erenaane.

Fedoro caje bajaa nii acuujuu beraichane

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Canacaanuna, Simoon Fedoro aina Jesoso sacuha cuhacaanu. Nii jana, canu coitucuha batirichuru curuaanaa jaunna, Jesoso jiniichaain enoon batirichuru curuaanaa loreri asaae. ¹⁶ Jana Fedorote nedae airiniha acuujuu rohan. Nii jaunna, acuujuu beraicha ranuna rai ereeun, Fedoro enoaane coina.

¹⁷ Nii jaunte Fedoro enoaain: “Tana taa cache aina nerelanaaneine,” naain bajaa Fedoro caje nii acuujuu beraichane jana:

“Acanihahaunta,” naain benaa jerene Fedoro. ¹⁸ Nii jaunte, jelarotohana jaun usi mochih que nichaateeuruha Anasi cachaauru, Jorioocuru rai folisiaacuru, naaonjoainurine jaun acaauru aina nichaatiha ne Fedoro.

“Chaquete cachaauru relaaita,” naain, Jesoso caje bajaa batirichuru curuaanaane

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Nii jana, cuu nii loreri asaae ucuha cuhane niha Cana Coanera Calaohi Jesusone janate:

“Chaauru caa iicha relaurinein ne. Chaquete acaauru relaaita,” naain bajaa Jesoso caje batirichuru curuaanaane janate:

²⁰ “Satiin aonajeeuruha cachaaurune acatiha teinna canu, rauhijiriin aitonajacoon. Coatiha asinojoneein cachaauru relahaun. Sinacoca asaae, satiin itataojiauruha Jorioocuruna jaan Teenforo asaaene acaauru relanajacoon. ²¹ Chanuna nii bajaai cacaje. Nii relanajaanune jana aonaraauru caje bajaate, raajenhane acaauru relaanune jaan beeuruhine,” nae Jesoso.

²² Niritoha Jesusone janate, ecu niha Teenforo rai folisiaana jaun: “Niritiina ereree batirichuru curuaanaa rai te,” naain Cana Coanera Calaohi Jesoso meri faohitohane jana:

²³ “Baaso neeinoona aitoon. Chanuna caque ichohi tein aitoi,” nae Cana Coanera Calaohi Jesoso nii Teenforo rai folisiaa rai.

“Acanihahaunta,” naain nesuujiha Fedorone

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁴⁻²⁵ Nii batirichuru curuaanaa Caifasi loreri asaae niha Jesusone tonohanaute, jelai cuu inae neoriha Fedorone jana: “Ta ii taa cache aina nerelanaa neeine,” naain bajaauruhane jana:

“Acanihahaunta,” naain benaa jereniha Fedorone jana:

²⁶ “Tana, ii coaracaaunlu aina, enuha inaa neenjoai jana neeine jananeta,” naain bajaa leinjiin batirichuru curuaanaa cache- nii niicha uricho beuhiti cache arainein nenaane janate:

²⁷ “Acanihahaunta,” naain nesuujiha coaiten Fedorone jana, inae ere ataohari.

Jesoso coulurujeeuruha Filato raine

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

²⁸ Nii janate Caifasi loreri caje coberenadoro Filato loreri asaae Cana Coanera Calaohi Jesoso amauruhane jana, inae nemataracajiha janonaana jaun, enonaa nainecurene Jorioocuru, coberenadoro loreri asaae. Jorioo neniha nii coberenadorona jaunte, coberenadoro loreri asaae enonaa nainecurene Jorioocuru, enooruhane Fasocaa beseta bitoanaa nainecurenihane coataa. ²⁹ Nii jaunte airiniha mituhin:

“Chatohanai ichaane corenihana caa cacha colurujueeiche,” naain bajaa cobere-nadoro Filato, Jorioocuru cajene jana:

³⁰ “Nechu aansai taebinaen neein nenihanenoona, ichei colurujuerichaanu,” naauruha Jorioocurune jaunte:

³¹ “Saan. Aihachuhisi niqui. Inara, amaain jeriquichene tocohaneein teeuche,” naa Filato, Jorioocuru raina jaunte:

“Nihei canacaanu rai rauhi, chunei sohin jaohacaanune coinata,” naaure Jorioocuru Filato rai.

³² Rauhijiriin coitucuhin, “Naaonjoaainte catinaa cuurureeinha,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone rijijieeinte, rauhijiriin ichacure.

³³ Nii jaunte coaiten enacoauneein loreri asaee Jesuso cotijiain, caje bajae Filato: “Ii ina Jorioocuru curuaanaa rey neei,” naain bajaa caje Filatone jana:

³⁴ “Ishuujua cuhane aitiina bajaai. Ainihane leochauruna ichei Jorioocuru curuaanaa nihanune que aitoha,” naa Filato rai Jesusone janate:

³⁵ “Chasiinna Jorionichaaunne coalaala caraajenihane aitiin aitoreeun. Charaachuru, batirichuru curuaanaacurute carai icholurujue. Chatohanai najian ichaaito icholuruhechere,” naa Filatone jana:

³⁶ “Coatiha cajiha caa chauratane que nenacaauru curuaanaa nihaaunta. Caa chauratane que nenacaauru curuaanaa nihanunetera, sonaacurute quere tonoraeraauru, catohaneein caetecuruha Jorioocurune coataa,” naa Jesusone jana:

³⁷ “Aihana jaun, iina curuaanaa rey neeite,” naa Filatone janate:

“Ejeen, aca nichaaun. Nii aitohine rijijieeine acaneeun. Canuna caa chauratane que uhin nejanoaunlu- cachaneein, esinae Cana Coauneraacha jerei rauhi coitucuruha cachaaurune coina. Satiin Cana Coauneraacha jerei rauhi tonoraaurerate quere tonoraee,” naa Jesusone jaunte:

³⁸ “Chatohanai Cana Coauneraacha jerei rauhi esinena,” naain bajaa Filato, Jesuso cajene baihate, enacoauneein coaiten mituhin Jorioocuru aina iriha cue.

“Coatiha chatohanai ichaai carai caa cachata. ³⁹ Inarate, Fasocaa beseta naineei, Fasocaa beseta catainajeein, naaonjoaain niha catohanai casetecone, nii beseta situ reeintiaain jianerate najaaquiche. Tonaquiche, jerecuchene caa Jorioocuru curuaanaa rey jiane beseta situ reeintiaain,” naa Filato, Jorioocuru raine janate:

⁴⁰ “Aihei. Coa nii jianiha. Nii Barabasi jianeeujian laaen,” naainte nujuaae soaisoaihure Jorioocuru, Filato rai, nii Barabasi asijiautoneein nena que.

19

¹ Nii jaunte Cana Coaunera Calaohi Jesuso bisichate rai soondarooru que Filato.

² Nitohaneein bisihuruhane baihate, oja caje janojoin comai curuhacure Jesuso couturi que. Nii baihate coaiten que cajione lanaajiojoai curuhacure.

³ Nitohaneein teuruhane baihate, Jesuso rohan turuhin: “Caa Jorioocuru curuaanaa rey coaracuchera,” naain Jesuso meri faohafacoaure biji que Romanocuru rai soondarooru.

⁴ Nii janate jelai caje mituhin Jorioocuru rai: “Coaraqichene coinana caa cacha mitaa uun, neniha que chatoanai baaso ichaenihane coaracaunna jaun,” nae Filato.

⁵ Nii jaunte, inae oja que jerichanejeein comaiquiin, lanaajiojoai que cajionequiin mituha uhe Jesuso. Mituha uha Jesusone janate: “Caa cacha coaracuchera,” nae Filato.

⁶ Niritoha Filatone jaunte, Jesuso coaraain: “Coroso que teeuche. Coroso que teeuchera,” naain nujuae soaisoaiuruha batirichuru curaanaacuru, folisiacuru naaonjoainurina jaun:

“Inara amaain coroso que teeuche. Neniha carai que chana jaunna, nitohaneein tenaa naineneeun canu,” naa Filatone jana:

⁷ “Canacaanu quiricha inoaei cuhanete aite, nitohaneein nei nihane sohin jaohacaanune coina. Cana Coaunera Calaohi niha nocoetohane corenihate caohachae, sohin jaohacane,” naauruha Jorioocurune ⁸ aonajihane jaunte, jataain casi Filato.

⁹ Nii jaunte nacoauneein loreri asaae enohin:

“Chaa cajena unaaneei,” naain bajaa Filatone jana, inauhene chujuhequiin aonaje Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ¹⁰ Nitohaneein tonoraeniha Jesusone jaunte: “Chanuna catoonraeneei. Tana cocoainanacaineiin nihanune coitucuhine. Canune nainereeeun coroso que ii teratihanune. Chaaen nachu naineeun caa ii colurujueeuruhane jaan caje jianacoo chetichaaunne,” naa Filatone jana:

¹¹ “Cocoinanacaine lanaala cheteiin nii jereniha Cana Coaunerane, canasia nainihe. Nii jaunte, chamurijiriin osaque caa catohaneein ichei caetera,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaunte, ¹² Jesoso jianena jere Filato niqui. Nete:

“Jiaohine jianeine. Aca, curuaanaa *rey* neein nenea jerihane jaun, caohacharihei jianeine. Jianeinete, satiin inara curuaanaacuru curuaanaa enferadoro aina nejer-atenaa neriquiin,” naauruha nujuae soaisoain Jorioocurune jaun, ¹³ Jesoso raerate, nii Cabata naauruha Ebereeo ere cuhanene jaan- ajeri caje ichanohineein nenea aranichoae uhauruhane coina. Nitohaneein raerateeuruhane jaun, raain turaauruhane jana, nii casetecocuru neruujuena jaaun nelauriariin lauheque nelaurianaana jaan rori choaae, ¹⁴ enoto chujutaain Fasocoo catainajeein. Nii jaunte nitohaneein raerateein:

“Nocoo inara curuaanaa *rey*,” naa Filato Jorioocuru raine jana: ¹⁵ “Coroso que teeuchete coaraain cuu ohine,” naain nujuae soaisoaiuruhane jana:

“Chasiinna inara curuaanaa *rey* tereeeun coroso que,” naa Filatone jana:

“Romanocuru curuaanaa enferadorohachate canacaanu curuaanaa *rey* neein nera. Nihei nii baiha curuaanaa *reyta*,” naauruha batirichuru curuaanaacuru Filato raine jaun, ¹⁶ acauru que Jesoso amaerate Filato.

¹⁷ Nii jaunte nii Jesoso amaain, que corosonu baijieratecuruhane jana, Couturi Bejoneein curuajaain nenea atane ucuuno que baibaichaaain amaain, nii coroso tiha cue Jesoso. (Nii Ebereeo ere cuhane Colocota naauru najaan- Couturi Bejeroo.)

¹⁸ Nii janate cuu corotajai coroso que, cuu neeuruha corotajaain soserenaacurune jaun, acaaru cataaun Jesoso teure coroso que, leinjiin jera que, leocha jera que, naaonjoain.

¹⁹ Nii janate, cuu Jesoso curuaa laenaerate Filato. “Nasarete cocoaicha Jesoso, Jorioocuru curuaanaa *rey*” nasiin laenerate coroso que, tabara que teein Filato. ²⁰ Nii jana arajiin Jorioocurute nii Jesoso curuaa Filatohacha laenaeratei ereretaaure, nii Jesoso teeuruha coroso quene jaan caje icharaeniha Jerosaleenne jaun. Ebereeo ere, Curieco ere, Romano ere, naaonjoain que nichata lauriin erenea cuhane teeinte laenaure, nii que erenea inaurera ereretaauruhane coina.

²¹ Nii jaunte: “Coa, Jorioocuru Curuaanaa *rey*neein teein laenaratihara,” naaure Joriocuruneein batirichuru curaanaacuru Filato rai. “Nii Jorioocuru curuaanaa *rey* niha nocoeti, nasiin laenaerateeura,” naauruhane jana:

²² “Nii rijieeincha nedainera,” nae acauru rai Filato.

²³ Nitohaneein coroso que Cana Coaunera Calaohi Jesoso curaboaain teeuruhane baihate, Cana Coaunera Calaohi Jesoso cajione raare jenai soondarooru. Rai nobirine maajeein raare. Rai nobiri, coaracuruhane jana nirijieein ijabereeeonu farueraelanaala tocoonojoi inelanaala niha nii rai nobirine jaun: ²⁴ “Coa soaihachete naajeein amaacache, nenacaantejian caohachare naajeen amaacachene. Aihute que necoatijianaa neeine, chariji rai neeincha nedareein,” naaure soondarooru. “Ita raite cacaijione leruhin raaurureein que necoatijiain,” naa Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanene jaunte, nii Cana Coaunera Quiricha cuhane aithane nainaane coina nitohaneein teure soondarooru.

²⁵ Nii jaunte, inae Jesoso mucuuruhane coitucuriin, coroso asaae cuhin coaraje rai neba, nichatajai enecuru aina. Nocoasai, Cureeofasi comasainein nenea- Mariha, Mariha- Maadala bene, naaonjoain. ²⁶ Nii janana cuu nihacaanu, jataain niicha belaii nichaanune temeecohacaanu neba ainane jana, neba coariin:

“Nii ii calaoita oma,” naa neba raine baiha:

²⁷ “Nii chobata,” naa caraina jaunna jerichanejeein cafojiara raanune rijijieein raain amaun caloheri asaae.

Oha Jesusone niha

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Inae nitohaneein nihane coina letoaa Cana Inaca Cana Coaunerane nainaane coitucuha raotojoeinne jaunte, inae Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhane aitosiha inaena jaun: “Cocoiintohanura,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesuso.

²⁹ Nii janate baichaje laajoiri nainecojoain ecu niha bino baasone jaun, enuha que sie rijijieein nenea nujuateein, nii bino sisiaain Jesuso ujuaae que suesuecaauruhane jana, ³⁰ nii bino baaso cohane baiha: “Inae laaenra,” naain ocoai couturi tijitiaain ohe Cana Coaunera Calaohi Jesuso.

Jesoso jaleri rucuaitha leinjiin soondaro rejoin quene

³¹ Le janojoeein lanaa Fasocoa besetane janate, Filato rai aitoha cuure Jorioocuru, coroso que nenacaauru anaee bacoerateein, naain nii coroso caje rocoeratenajaain, naain rucuhenaaratiha Filatone coina, nabana nebetacanaa janonaa bana cuu neeuruhane, coaranaaca cachaaaurune coataa, acaauru rai jataain beseta tabaineein niha Fasocoa besetana jaun. ³² Nii jaun soondarooru letoaa Filatone jaun, cuhin nii Jesuso ajiniha coroso que nenacaauru anaee bucu bateeichure soondarooru.

³³ Nii baiha Jesuso rohan turuhin coaracuruhane jana, inae oha Jesusone jaun, rai nanaae bacoorene. ³⁴ Nete laaen rai nanaae bacoorenihane caniha laaen, rai jaleri rucuaate leinjiin soondaro rejoin que.

Nii janate rai jaleri rucuaithane jana chujuhare ichana, acau que jasisiin.

³⁵ Canuna coaraneein aitoon inara rai, inara netonai rauhijiriin aonaain esenetaaichene coina.

³⁶ “Nihei chatohaneei bacoorurihaainta,” naa Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhana jaunte, Jesuso bucu bacoorene.

³⁷ Cana Coaunera Quiricha Inoaensi leeocho cuhanete “Focooruhane janate, inauhene coarajiha cuurureeinha,” naain aitohane rijijieein coarajeure.

Oo jana ajeri jachu cuhane Jesuso jaberoco teuruhane

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Nii janate Cana Coaunera Calaohi Jesuso jaberoco bajae Filato caje Arimatea cocoaicha Jose, rucuhacuruhane coina. (Nii Josete asinojoeinein Cana Coaunera Calaohi Jesuso ere tonoraera ne, leeochoauru Jorioocuru coasiha.)

Nii jaunte, Jesuso jaberoco janiha Filatone jaun, Jesuso jaberoco raain amae.

³⁹ Nii janate turuha uhe nii jauriaanejeein janotiin Jesuso rene turuhin erenaa Necodemo netonai, nichatachoonca quironeein meentoon tocohaneein nenea ujujuai uhain.

⁴⁰ Nitohaneein Jesuso jaberoco amaain, nii juujijiai que rujuaain, cajione que baluluhin conajaain, Jesuso jaberoco rucuheca cuhe Jose, Necodemo aina.

Nitohaneinte onaa rucuhacure Jorioocuru, nitohaniha acaauru ichaona jaun.

⁴¹ Nii Cana Coaunera Calaohi Jesuso teeuruha Jorioocuruna jaunte ne enuha inaa neenjoai. Nii enuha inaa neeojoain janate ne atanebana. Ecute ne achasineneein ajeri jachu- jaiti lesajeeinejein onaa teurenihana jaan. ⁴² Cuhante Jesuso jaberoco teure, ichuunejeein niha cajene jaun, chaaen inae beseta bitoauruhane coina neruujihajeeuruha Jorioocurune jaun.

20

Ohane baiha ichanaa Cana Coaunera Calaohi Jesusone

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Semana nunuhe tomiho cojoanonaa bana nocohejiriin cuhin, jaiti nocohetoojoane jana turuhin coaraa Mariha Maadala benene jana, inae fueraene nii ajeri jachu. ² Nii jaunte soroneein jelaiha uhin, Fedoro, canu, naaonjoainihacaanune rai biha uhe. “Aanca

chaainti cana curuaanaa. Chu chaainti amaaureta,”³ naain biha canacaanu raina jaun coaraa cuhacaanu.

⁴ Nii jaun, ita jiniichaain soroneein cuhin coaraa cuhacaanune jana, Fedoro reroriin cuhin, turuhin⁵ metoraain coaracaunne janate, cuu ne cona. Nena laaen enohin coaraeneeun.

⁶ Nii janate canu caajjie turuhin, enohin, coaraa Fedorone jana, cuu ne jaberoco conaauru. ⁷ Nii janate nejelau ne nii Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito couturi cona, nejelau maromarorinhineein seeque.

⁸ Nii janane canu netonai enohin coaracaunna jaun, ichanaa Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone esenetaaun. ⁹ Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhane besihane jana niqui, “Naaonjoarichaaaine quete aite,” naain coitucusinaaunlu. Nena canacaanu nota que coaracaanune jaun, caohachaaain coitucuhin esenetaacaanu.

¹⁰ Nitohaneein coaracaanune bihane nenaanjaun cauha cuhacaanu.

Oo caje ichanaain ecooca Jesusone
(Mr 16.9-11)

¹¹ Nii janate cuu nii ajeri jachu rohan nedaain chanaechanaje Mariha- Maadala bene. Chanaaechanajeein metoroaain nii ajeri jachu coaraane jana, ¹² cuu laurujua laurujuaaure Cana Coaunera letonocuru anjeraauru somanerei que cajionequiin Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito jaberoco teeuruhana jaun, leinjiin couturi nichajai que, leeocho tija nichajai que naajoain.

¹³ Niichurute: “Chate coisiita,” naauruhane jana:

“Carai curuaanaa jaberoco amaauruhana jaunna coisiunra. Chu chaainti amaain teureta,” naane baiha, ¹⁴ jaotoroain janori nichajai coaraa Marihane jana, rai chujuhaca Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone jana, acanhane coitucue.

¹⁵ Nii jana: “Chana coisiite ene. Chana arii,” naa Jesocurisitone jana:

“Nii enuha inaa beraicha niha,” beein: “Ii amaaine, carai nii amaain teeine jaa jelai beeune coanicha,” naa Marihane janate:

¹⁶ “Mariha,” naa Jesocurisitone jana, nejaorocoaain rautaaain Jesoso coaraain:

“Raboni,” nae Mariha.

“Cacha relaera,” naanete aite Ebereeo ere cuhane.

¹⁷ Niritiin coineteen mucunaa jeriha Marihane jana: “Caiha neeu. Jauriaa coa cadadaara, jaiti iniin Ofa coaraenihanune jaunra. Chajaaaincha cacoelaichaauru rai canu benihura. Jaitina iniin, Ofa Cana Inaca Cana Coaunera rene iniha cureeunnicha,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone jaun, ¹⁸ nii Cana Coaunera Calaohi aina nerelanaa nichaanune rai biha uhe Mariha Maadala bene.

Aina nerelanacaauru rai ecooca Jesusone
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Tomiho cojoanonaa bana nihana jaunna, nii cojoanotiin cuhane ita taojiaacaanu nii Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito aina nerelanaa nichaanune, caohatiin acuujuua fuhin Jorioocuru coasiha.

Nii janate enohin, canacaanu cataaun neeoritiin: “Raotojoein rachoojoein neeuchera,” nae canacaanu rai Jesocurisito.

²⁰ Niritohane baihate, biji que curabo cure, jaleri que rejoon cure, naaonjoain coarate canacaanu que.

Nii jaunna rachoojihacaanu aina nerelanaa nichaanune, coaiten canacaanu aina nihana jaun.

²¹ Nii baihate enacoauneein: “Raotojoein rachoojoein neeuchera. Charijieein teeinti, caletoe Ofa, nirijieeinna caa inara letoaunra,” nae canacaanu rai Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito.

²² Niritiinte canacaanu couturi jiririin: “Cana Coaunera suujue raauchera. ²³ Chunei osaaona que inara suujua acatequichenena, canu netonai nii osaaona que casuujuua acatereunnicha. Jana aineeinchene, canu netonai airihaaunnita,” nae canacaanu rai Jesocurisito.

“Tomasi, caa canu biji alarijia cuhane ii biji couturi enoain coaraau,” naa Jesusone

²⁴ Nii janate, inae amuha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone jana, turuha uhe Tomasi, nii fafone neein, niicha curuaateeri. Nii Tomasite Jesocurisito aina nerelanaa nichaanune lechoonca coroataja ne.

²⁵ Turuha Tomasine janate: “Cana Curuaanaa coaracaanura,” naain bihacaanu Tomasi raine janate:

“Biji larijia que curabo cure coaracaanune banaachane, esenetareeunni. Chaaen cuhane canu biji couturi enoain, chaaen jaleri que rejoin cure cuhane canu biji couturi enoain, naaonjoain coaracaanune banaachane nainereunni esenetaanunera,” nae Tomasi, rai bihacaanune jana.

²⁶ Nii baihate foosa janonei cuhane, coaiten jelaiha enacoauneein ita taojiacaanune janate laaen, canacaanu aina ne Tomasi. Nii jana caohatiin fueraa acuujuane saijjeein enohin canacaanu cataaun neoritiin: “Raotojoein, rachoojoein neeuchera,” nae canacaanu rai Jesocurisito.

²⁷ Nii baihate: “Tomasi, caa canu biji larijia cuhane, ii biji couturi enoain coaraau. Chaaenchu caa canu jaleri que rejoin cure cuhane, ii biji couturi enoain coaraain esenetaachaau, baaso coacuelanaala,” naa Jesocurisitone jana:

²⁸ “Canu Curuaanaa Cana Coaunera” naa Tomasine jana:

²⁹ “Inae laaen Canu esenetaai ichaajenihane coaraina jaun. Raotojoeinte niha cuurureein, catohaneein nihanune coaraelanaala quesenetaeraauru,” nae rai Jesocurisito.

Esenetaaichene coinata, laenanohineein ne caa erenaa

³⁰ Itolere ichaainte coarate Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito. Nete satiin laenanohineein nene caa quiricha cuhane. ³¹ Cana Coaunera Calaohineein niha Jesusone esenetaaichene coinata, laenanohineein ne, esenetaaichene, ichaonaa caohacha, chabana nitajeniha cachane jaan raaichene coina.

21

Rede jaohajihacaanune jana, canacaanu rene ecooca Jesusone

¹ Nii baihate Calileea conemuri auhaniha, aina nerelanaa nichaanune rai ecocoe coaiten Cana Coaunera Calaohi Jesuso, rede jaoha nihacaanune jana. ² Nii janana laaen Fedoro aina nihacaanu, Tomasi nii fafone naauru najaan, chaaen nii baiha Natanaaeli, Calileea caje unaa Canaau cocoaicha, chaaen Sebedeeo calaohi nichaaunne, chaaen eleocha coroatajaain, naaonjoaain nihacaanu Fedoro aina. ³ Nitohanihane coinanu quete: “Redena jaoha cureeun,” naa Fedorona jaun:

“Tana iniha uhacaanu,” naacaanune jana:

“Chajaauchetejian aihane cunichaache,” naa Fedorona jaun, cuhin bote cuhane fauhin, cuhin janoajeein rede jaohacaanu niqui. Nii janane leinjiinejein ate mucuujenihacaanu. ⁴ Nii jana, inae mataaquiin uha janonaane jana, nemuri auhaniha ecocoe Cana Coaunera Calaohi Jesuso. Nii janana, aca nihane coitucuenihacaanu.

⁵ Nii janate: “Enamanaacuru, ta ate mucuhichene,” naane jana:

“Aihahacaanuta,” naacaanune janate:

⁶ “Cana raotono nichajai bote jera que, rede jaohichenete ate mucuriquicheein,” naane jana, nii bote jera que jaohacaanune jana, esinae ate mucuhacaanu.

Nii jaunna ate anaai caaun nii rede tijichasinihacaanu.

⁷ Nii janate: “Cana Curuaanaate aitera,” naanu Simoon Fedoro raine jana, aohanrihane rijieoritiin torosaacha baejeein nihana jaun, luhecotariin cajione curujuain acauhanau fautiin Jesuso rene turuha cue Simoon- Fedoro.

⁸ Nii janane bote cuhane caajie cuujeein turuha cuhacaanu rede tararajeein, ate caaun lemuequiin, lefasha metoroneein lanaa nemuri auha cajena jaun. ⁹ Najauriaain inihacaanune jana, cuu ne canacaanu ajiniha usi lanarotiin. Nii jana nii usihanau niha leinjiin atene jana, cuu ne faan.

¹⁰ Nii janate: “Nii ena inaraacha mucuhi ate uhauche,” naa Jesocurisitone jaun, ¹¹ bote cuhane fautiin nii rede tararae Simoon Fedoro, carene choaae. Lefasha saoquichoonca nichatajaa ate tabai inatiinte, nii rede soaine.

¹² Nii janate: “Chajaauchete inara suuri noite,” naane jana, “Chaneeina” naain bajanaa nainenihacaanu, raotojoein Cana Curuaanaa Jesoso nihane coitucuhacaanune jaun.

¹³ Nii janate, tajiha uhin nii faan raoriin, canacaanu nainetiin chalue. Jerichanejeein techu, nii ate basicho chalue canacaanu nainetiin. ¹⁴ Nitohaniha Cana Coaunera Calaohi Jesoso, oo caje ichanaain, canacaanu rai ecoocane nichata sai cuhane.

“Cacoelaaina” naain bajaa Jesoso, Fedoro caje ne

¹⁵ Inae nainaan canacaanu suri noitichaanune janate: “Jonasi calaohi Simoon, cau nenacaauru leeochoauru amuritoheriina ii coichana aina cutaain cacoelai” naain bajaa Cana Coaunera Calaohi Jesoso, Simoon Fedoro cajene jana:

“Ejeen. Iite ichoelaihanune coitucuhicha curuaanaa,” naane jana:

“Aihane quere esenetaurera beraihura,” naane baihate coaiten:

¹⁶ “Jonasi calaohi Simoon ii coichana aina cutaain cacoelaaina,” naain bajaa Jesocurisitone jana:

“Iite ichoelaihanune coitucuhicha curuaanaa,” naane jana:

“Aihane quere esenetaain tonoraeraauru beraihu,” naane jana coaiten:

¹⁷ “Jonasi calaohi Simoon, ii coichana aina cutaain cacoelaaina,” naain nichata saain bajaane jaunte, inaderaain:

“Ejeen. Iite itolere coitucuhin, esinae ichoelaihanune coitucuhicha curuaanaa,” naane jana:

“Aihane quere esenetaain tonoraeraauru beraihu. ¹⁸ Esinaena aitoonra. Enam-anaaneeinne banate, necoreeteen, chunijiu cunaa jereinajaaun curejetohi. Jana, inae biinaa neeinete, ichoii caeacaecaaine jana, ichajione curujuaain, cunaa jereeneina jaaun niha natiin chamaaurureeinha,” nae Simoon Fedoro rai Jesoso. ¹⁹ Niritoha Jesoso, “Naaonjoainna Cana Coaunera ere tonoraanune coreniha oha cureeunni,” naain coitucuha Fedorone coina.

Nii baihate: “Quere tonoraeraneen neeu, inoaelu netiin,” naane jana, ²⁰ jaotoroalaain canu coari Fedoro, acaauru caaijie cuhanune jaun.

²¹ Nii jaunte: “Chataaenriha jana caa,” naa Fedorone janate:

²² “Chaquena aasare ichei. Canu jerichaaunete nacoauneein turuhanune que tiaa-joaain ichaonaa naine, li laaen quereecha tonoraau,” nae.

²³ Niritohana jaunte, orihaunnijiecha naaure ita rai nii canu aina Cana Coaunera Calaohi coitucuurera. Coatihia oenerihanuhinne que aitohi. Netechu jataain, “Chaquena aasare ichei. Canu jerichaaunete, coaiten turuhanune que tiaa-joaain ichaore,” nae Fedoro rai caque Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

²⁴ Carajenihane coaraain, laenaanune jaunte, esinae rauhijiriin erena ne.

²⁵ Itolere te niqii ichae Cana Coaunera Calaohi Jesoso nete saain laenanohineen neene. Satiin laenanohineen nihane, nerihei caa chauratane que tenaana jaan.

Cana Coaunera Calaohi Jesoso Ccoaainanohichuru Afosotooru Ichanohichuru

Afosotooru rai, tururai niha Ccana Coauneraacha letoanaa jerei- Ccana Coaunera Suujuene

¹⁻² Nii nunuhe caje coauneein, niicha ichanohin ichaain, cachaauru relaalu Ccana Coaunera Calaohi Jesoso dedeeu cauha cuhane que tiaaojoaaine quene, caa ichei beein, jauriaanejeein laenaunlu, jataain ii belaichaaunna jaunra Teofilo.

Chaen techu dedeeu cauha cuhane ajiniha, rai afosotooru- niicha cocoainaenuuru cotijiaain raain suujua tenajaerate Ccana Coaunera Suujue que acaauruhacha ichanenenu coitucuhin ichacuruhane coina. ³ Ohane baiha jetaote, jenachoonca janoneein cacha- neein ecocohin, acaauru rai Ccana Coaunera Cojoanonaa que ereereje esinae rauhijiriin oo caje ichanaain enacoauneein ichaohane esenetaauruhane coina.

⁴ Jaiti Jerosaleeun niicha cocoainauri afosotooru aina nihane bana jetaote:

“Jiaaonriha caa Jerosaleen caje chunijiun cuhichenera. Aitocooaunne rijijieein inara rai Ofaacha tenaa jerei cohacuche jauriaara,” naain chunijiun cuuru caohatein jetao,

⁵ “Esinaete rauhijiriin acau que cacha baotisaain cojounacateraate Joaan. Nete inara chaabana nejein Ccana Coaunera Suujue que, baotisaain cojounacatenohineein niha curiquicheeincha,” naain jauriaanejeein acaauru rai beelu jetao Ccana Coaunera Calaohi Jesocurisito nitohaniane coina.

Dedeeu iniha Ccana Coaunera Calaohi Jesusone

⁶ Jesoso aina ita taojiaain neeuru najaaun jetaote:

“Enenena coaiten jianacoo Isaraeli cocoaicha nichaachene mitareeita Curuaanaa, raotojoein cana ichao que ichaohacachene coina,” naain bajaauruha niicha cocoaina- nenuurune jana jetaote:

⁷ “Nainiheeiche inara nii coitucuhichenera. Chatohanai bana chaainti, nii ichaa cureein Ofata. Leinjiin acaachate nii coitucue niquicha. ⁸ Nete inara ichoae fauha Ofa Ccana Coaunera Suujuene, nii aina itolere ichana naineriquicheein inara netonaicha. Chaente chatohanai que casilanaala, laraajiin itolere Jerosaleen sacutaain, itolere Jodea batane, Samaria batane, naaonjoainuri sacutaainchuru amuhemujeein canu ere beebijiha curiquicheein, itolereneein chauratane sacutaain canu coitucuuruhane coinara,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁹ Niritoha acaauru raine jaun jetaote, coarajeeuruhane jana jetao, dede sacari jana nitajeeoriin dedeeu cauha cue Jesoso.

¹⁰ Nii jaun jetaote, coarihurenihane jaun, cuu caijie cojoaelaauruhane jana jetao, somaratohanai que cajionequiin acaauru rene ecoocure coroatajai anjeraauru

¹¹ Nitohaneein ecocohin jetaote:

“Chanuna dede cojoaelaichete Calileea cocoaichacuru. Nii coarajeeichene jana dedeeu cauha cuhane rijijieeinte, coaiten turuha ureein Jesusora,” naaure jetao acaauru rai.

Jodasi coreenraniha Matiasi raauruhane

¹² Nii jaun jetaote, nii Oliboneein curujaain nena ichatane ucuunno neeuru caje cauha cuure Jerosaleeun, Jesusohacha cocoainauri afosotooru, ichuunnejeein le oaraanca metoro fautaeriin nebetacanaa janonaa bana amuuruha cachaaurune jerecuruha Jorioocurune itaanejeein. ¹³ Inae nii neseeu turuhin jetaote, ecuunetiin coroatajaain coaranai loreri asaae sinii aihuruhane jaun jetao, iniha cuure ita caijie, Fedoro, Saantiaao, Joaan, Aanderesi, Ferifi, Tomasi, Bartolomee, Mateeo, Arafeeo calaohi Saantiaao, chaen, Selote naaurunaja- Simoon, chaen, Saantiaao calaohi- Jodasi, naaonjoaainunri. ¹⁴ Satiin nii afosotooru jetaote, inetono janonaa bana ita taojiaain, Ccana Coaunera bajae bajaecururejetelu, Jesoso nejeraauru, chaen neba Mariha, chaen leochaauru enecuru, naaonjoaainunri aina.

¹⁵ Nii cojoanonaa bananeein jetaote, ita taojiaaure lefasha coroata chooncaain nenacaauru- Cana Coaunera Calaohi Jesoso esenetaeraauru. Nii jana jetaote, acaauru cataaun nichaauraain jetao, acaauru rai:

¹⁶ “Jesocurisito coreniha canejeraauru, inae Quiricha Inoaensi cuhane laenaerateein Rabiri que beratihalu Cana Coaunera Suujuene rijijieein situhanetene. Nii jaunte Jesoso mucuha cunacaauru aina cue Jodasi, acaauru rai beranu que. ¹⁷ Canacaanu aina nere beranu quete niqúi ranojineein nelu. Nete nitohaneein ichae. ¹⁸ Nii Jodasi jetaote, coretecuruhane jaan coriqui coreniha atane coretihane jaun jetao, nii baiha nemarote. Nemarotihane jaun jetao, couturi que chujujuaain tacaane jaun jetao, nefohitoha rai surine jaun, jianacoon chatolene cacha suri. ¹⁹ Nii coitucuhinte, nii atane curuaateure Jerosaleen cocoaichacuru Areseramanein. Acaauru ere cuhane, ‘Areserama’ naanete, ‘Ihana core- coriqui coreniha ranojoin atane.’ naane aite. ²⁰ Cana Coaunera Quiricha Inoaensi- Salmo cuhanete:
‘Rai loreri quete jaole que.

Niheí nasaae ichoai.’

naain laenanohineein ne. Chaen techu:

‘Niicha ichaneni neein nena

icharaaunu quete enoe

corenranu que leeocho cacha.’

naain, Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane laenanohineein ne.

²¹⁻²² Nete, cau canacaanu aina neeure- Cana Curuanaa Jesoso baotisaá Joanne caje coaauneein- dedeeu cauha cuhanereein tiaaajoaain- canacaanu corihaniha amuhemuhenaacaauru cachaauru. Aihana jaun, canacaanu lechoonca coroatajanu que, chunocoha acaauru caje enohanete caohachare, canacaanu aina, esinae rauhijiriin ichanaa Jesosone coaracuruhane jaun, canacaanu aina beraanu que,” nae jetao Fedoro.

²³ Nii jaun jetaote, “Barasaba Josto” naain acaauruhacha curuaatei Jose, Matiasi, naaonjoainuri, jelai ita rohan tenajaain jetao, niicha jerei biha acaauru rai Cana Coaunerane coina jetao:

²⁴⁻²⁵ “Cana Coaunera, iite saatiin cacha suujua coitucuera neein neeicha. Iite, canacaanu que nii coitucueratenaa naineeicha. Chariji, caa coroatajaihuri caje nainere, niicha jereeineein nosa coreniha cunaa jerena jaaun cunaa corenraniha, iicha teei amihanenaa ichana nainereta,” naain jetao, Cana Coaunera bajaare acaauru rai.

²⁶ Niritiin Cana Coaunera bajaauruhane baiha jetaote, niha ajeri catu, cojunaca siriina jaun, “Cojunaca siricha mucuerate aca nereeincha,” naauru jana jetaote, rauhijiriin nii cojunaca aina nena mucue Matiasi. Nii rijieeoritiin jetaote, lechoonca coroatajaare Jesocurisito letonocuru, lechoonca leinjiin neeuruhane baiha.

2

Fauha uha Cana Coaunera Suujuene

¹ Jorioocuru beseta Feentecosetesi janonaa bana nihane jaun jetaote, satiin le laurijieein ita taojiaain neeure, Cana Coaunera bajaauruhane coina Jesocurisito esenetaeraauru.

² Nii jana jetaote, cuu le lorerijieein satiin codohacooruhana jana, luhecotariin tonijiaain cujuana rijitiin fauha uhe Cana Coaunera Suujue dede caje. ³ Nitohaneein tonijiaain fauhin jetaote, nii satiin- ecu nenacaauru suujueniha neeoritiin, acaauru bichohe naainetiin, usi lanaro tocohanein lanalanaaonanae. ⁴ Nii aina jetaote, nejelau nejelaauru, lauri laurichuru caje uhin cuu turunacaauru cachaauru rai, acaauru ere cuhane ereeure satiin Jesocurisito esenetaeraauru, erelanaaca Cana Coaunera Suujuene rijijieein.

⁵ Nii bana jetaote, cuu nii Jerosaleeun turuhin neeure lauri lauri atane sacutaainchuru caje unacaauru- Cana Coaunera aitoonjoa rijijieein ichaonacaauru Jorioocuru, ecu Feentecosetesi beseta bitoauruhane coina. ⁶ Nitohaneein inae acaauru ichoaae fauha Cana Coaunera Suujuene jana jetaote, tonijiaain ereeuruha Jesoso esenetaeraaurune

jana jetaote, satiin codoonetoore nii lauri lauri caje unacaauru cachaauru, acaauru ereeuru cuhane aitocuruhane aonaain. Nitohaneein jetaote, suujuanu inaaoritelanaala ⁷ cojoelatonajaaain:

“Calileea cocoaichacuru nihanatiin, ⁸ inasiina cana ere cuhane aitocure aonacaachene coina. ⁹ Caute nihacache itolere sacutaain caje uhinichaachene, Partia batane caje unacaauru, Media batane caje unacaauru, Elam batane caje unacaauru, Jodea batane caje unacaauru, Capadosia batane caje unacaauru, Poonto batane caje unacaauru, chaen Asia batane caje- unacaauru, ¹⁰ Firijia batane caje unacaauru, Paanfilia batane caje unacaauru, chaen Egipto batane caje unacaauru, tajiha Sirene bujua nena Libia batane caje unacaauru. Chaen techu, cau neeure cana aina Romanocuru netonai. ¹¹ Acaauru tabaaurute Jorionecure. Jana leeochoaurute, Jorionecurenihane saijieein Joriooneein nerotocure. Chaen techu cau neeure cana aina Cureta batane caje unacaauru, chaen Arabia batane caje unacaauru, naaonjoaainunri. Nitohaneein araai laurii caje uhacachene saijieeinte, satiin lauri lauri caje uhin nichaachene ereeuru cuhane Cana Coaunera coroaecuruhane jana aonajihancache,” naain jetao satiin cojoelatoore.

¹² Nitohaneein cojoelatiin jetaote: “Chatohanihana,” naain ita caje bajaee bajaecure satiin.

¹³ Jana acaauru tabaauru jetaote: “Chaquena ereeure caa ajenacaauru,” naain acaauru batocure.

Cachaauru raite ere Fedoro.

¹⁴ Nii jaun jetaote, lechoonca leinjiin aina ecu nenacaauru afosotooru aina nichaaurain jetao tonijaaain:

“Aonacuche satiin Jorioocuru. Satiin cau Jerosaleeun neiniquichene raina aitoreeunni coitucuhichene coina. ¹⁵ Coatilha aitocohichene jana, aansijiinijin ajeeuruhi caa cachaauruta. Inasiina jaiti janoneniha natiin ajeeurureta. Ena nuna macojiu teejihana enoto natiin, cha caaunna ajeeurure. ¹⁶ Nete catohanihane coina, inoaenlu inae aitiin besihalu Cana Coaunera Ere bera inoaensi Joherine rijijieein:

¹⁷ ‘Inara rai quiicha tei janonaa besautelalaje raina, satiin chauratane que nenacaauru choae canu suujue letoareeunnicha.

Nii banate,
quiicha chana jerei coaraain
beebejiha cuurureein canu coreniha,
inara nefoerateeurura.
Enamanaacuru niha natiinte,
acaauru que quiicha coaratei
coaracurureeincha.
Binaacuru nihanatiinte,
quiicha coaratei
coaraa cuurureein acaauru sinihura.

¹⁸ Nitohaneein inae cutihane banane,
saain canu cachaauru,
enecuru, quichaauru,
naaonjoainuri choae
canu suujue letoareeunni
canu ere beebejeeuruhane coinara.

¹⁹ Chaenna, naain dedeeu
jataain cojoelanaacojai
coaratiha cureeunnicha.
Jerichanejeeinachu,
chauratane que coaratiha cureeunnicha.
Nii banate ecooca cureein
ichana, usi tabai,

suruaa neeonjoaain,
naaonjoainuri chauratane sacutaaincha.

²⁰ Nii banate conoenereein enotora.

Jana atenete,
ichana tocohanai jana niha cureeincha.

Nitohanihate cureein
inae ichuun nejeeonriha

туру rai niha inara Curuaanaane janara.

Nii cojoanonaa banate,
coasinacaain elunareeincha.

Nerinaain nii caje nichotei cachata.

²¹ Nete, cairichaaajoaain coaraa

Cana Curuaanaane coina

bajae bajajeein ichaonacaauru,

satiin nii caje nichotiha cuurureeincha.’

naain nere bera inoaensi Joheri que beratihalu Cana Coaunerane rijijieeinte, inae caa aihane jana coaraquichera.

²² Aihana jaun, caohachaaain rautaaain aitocooaunne aonacuchena, caa que erete aonaquichera Isaraeli cocoaichacuru. Satiin coarajeeichene notaracaete, itolere ichaaain inara notaarate Nasarete cocoaicha- Jesoso que Cana Coaunera rai letononeein nihane coitucuhichene coina niquicha. ²³ Nete, inae inoaenlu nitohaneein teeichene coina, niicha jerei rijijieein ichaa Cana Coaunerane jaun, inara rai tiha nii terane jana, amaain teeiche nechu aansai cachaaauru raine jaun, coroso que teein sohin jaaorelu. ²⁴ Nete onaa caje ichatelulu Cana Coaunera, onaa caje colucohin, amuritona nainesiniha onaane jaun. ²⁵ Inoaenlu jaiti caa chauratane que turueniha Jesocurisitone janate, aitorichaaain Jesusone rijitoojoein:

‘Itolere janonaa banate,
cacorataanereein Cana Curuaanaara.

Aihana jaun,
nerinaain chatohaneein canu terata.

²⁶ Nii jaaunte,
raotojoein rachoojoein ne canu suujuara.

Chaen nechu,
chaque casilanaala raotojoein ichaaon,

²⁷ curu cuhane nitajiha canu jaberecone nainatejelanaala,
niheichu

setuha canu jaberecone nainatejenereeinine jaunra.

²⁸ Iite canu que,
onaa caje ichananaja coarateeicha.

Nii jaunna,
raotojoein rachoojoein nereeunni,’

narichaaain Jesoso, Cana Coaunera raine rijitoojoeinte belu curuaanaa inoaensi Rabiri que beratiha Cana Coaunerana jaun.

²⁹ Jesocurisito coreniha canejeraauru, jerecuchene esinae rauhijiriin inara rai aitete aonaquiche. Nii coitucuhichene rijijieeinte, ohalu cana foeratera Rabirine jana, conaute-curuhane jaun cau ne rai natanebana. ³⁰ Nete, esinae rauhijiriin rai nere bera inoaensi niha Rabirina jaun, rai nichoala- cana curuaanaa- Rey neein tihane coina, rai besihalu Cana Coaunerane jaun, coara rijijieein coitucuelu- curuaanaa inoaensi Rabiri:

‘Ii ichoala ichoalacuru calaohite, Jorioocuru curuaanaa Rey niha cureeincha.’ naain que coitucueratiha Cana Coaunerane jaun.

³¹ Nii jaunte, inoaenlu jaiti turueniha Cana Coaunera letono- Mesihazine jana, nota que coara rijitoojoein:

'Naaonjoaainte, turuha ureeincha. Nihei nitajerinaain rai jaberecota. Niheichu ecu seturinaainta. Oo cajete ichanareein Mesihasicha,' naain caohacha nainejeein jitariin coitucuhana jaun, Jesoso coara rijitoejin belu curuaanaa inoansi Rabiri.

³² Nii jaunna esinae rauhijiriin bihalune rijijieein, canaacaanu netonai, canaacaanu nota que ichanaa Jesusone coaracaanu, ichatiha Cana Coaunera jaun. ³³ Nitohaneein ichateeinte, enacoauneein dedeeu rae Cana Coaunera, rai raotono nichajai que, aina jiniiquiin nihane coina. Chaaen techu, nitohaneein dedeeu raain, nii rai niicha tenaa jerei rai Suujue te. Niite, caa inara notaracae canaacaanu nainetiin chaluhanee jaun, satiin coaraain aonaquiche. Aihana jaun, inae laen coitucuhiche raotojoejin. ³⁴⁻³⁵ Coatiha Cana Coaunera ere bera- curuaanaa inoansi Rabiri, dedeeu iniha cuhilu. Cana Coaunera Calaohi Jesusote iniha cuelu. Nii jaunte,

' "Iite satiin Curuaanaa neeicha.

Cau caraaotono nichajai que carohan nelaurihaau,

ii que nejeratenacaauru amuritohine coina

ichacaunne reentiaaincha,"

naa Cana Curuaanaa rai Cana Coaunera,

naain Jesoso belu Rabiri, beratilha que Cana Coaunera jaun.

³⁶ Aihana jaun, satiin Jorioneeichene raina caa beeun raotojoejin coitucuhichene coina. Nii coroso que tein inaraacha focoi- inaraacha atinai Jesusote, satiin Curuaanaa Mesihaseein te Cana Coaunera," naa Fedorona jaun jetaote, ³⁷ que suujua rerohecaain, jataaen inaderaain:

"Jesocurisito coreniha canejeraauru, cha charihacaanuta," naain bajaauruhane jana jetaote:

³⁸ "Cana Coaunera notaracae baaso ichaain, osa que nesaruhiin naosateein, naaonjoaain neeichene jiaaneein, Cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha nebaotisaerateeuche satiinte, inara osa caje inara mitaain, inara rai- rai Suujue teine Cana Coaunera.

³⁹ Catohaneein tihane coinata, inoanlu beratelu Cana Coaunera. Niite nenacae inara caohachanu neein ne, satiin inara calaohichuru aina, satiin coriaae nenacaauru raine maajeein. Satiin niicha cotihacuri raite, rai Suujue tiha cureein Cana Curuaanaa- Cana Coaunera," ⁴⁰ naain acaauru suujuatiha, nii cachaauru- baasoneein ichaonacaauru caje mituuruhane coina, Fedorone jaun jetaote, ⁴¹ nii niicha beebejei esenetaain tonoraeraauru jetaote, baotisaain cojounacatenojoejin, Jesoso esenetaeraneein neeure, nii bananeein nichata oaraancai cachaauru.

⁴² Nii jaun jetaote, satiin rauhijiriin ichaaoe, relanajaauruha nii afosotoorune rijijieein, ita suujua rijitoejin jiniiquiin ita corotajanein, ita taojiaain ita aina Cana Coaunera bajaain, ita aina jiniiquiin lenoneein naaonjoaunre.

Raotojoeinte ichaaoe Jesocurisito esenetaeraauru.

⁴³ Nii jaun jetaote, satiin cojoaelatoore, itolere ichaain- cachaauru notaaratiha afosotooru que Cana Coaunera jaun. ⁴⁴ Satiin nii esenetaeraauru jetaote, ita suujua rijitoejin neein, ita rai chaelai sirichuruhane ita sihure ita acatiha tacaain. ⁴⁵ Chaelai acaauruhacha sirii que necoreteeuruhane nenainetiinete, ita aina nii core- coriqui tein ita rai leruhin raure, raotojoejin latecuruhane rijiiinanaain. ⁴⁶ Cojoanoonetoejin jetaote ita taojiaaure, ita taojiaauruhana jaan coloheri- Teenforo asae. Rai lorerichuru asae nihanatiin jetaote, ita taojiaain, ita rai lenone chaluhiin lenonecure jiniiquiin, raotojoejin rachoojoejin ⁴⁷ Cana Coaunera corojeein. Chaen jetao techu, caohachaain neeuruhane coaracure satiin ecu nenacaauru cachaauru.

Cojoanoonetoejiente, niicha ichoteratecuri tiha acaauru aina, Cana Coaunera jaun nejeotejeein sacuure.

3

Nerautaa leinjiin bacosane

¹ Nuna macohi choae teejiha enotone jana jetaote, nii ita taojiaauruha Jorioocuruna jaan loreri Teenforo asae cuure Fedoro, Joan, naaonjoainuri cuu Cana Coaunera

bajauruhane coina. Jelai rijiu enoto tiaajianaain jetaote, ita taojiaaure satiin Cana Coaunera bajauruhane coina. ² Nii jana jetaote, nii Teenforo acuujuaniha ne leinjiin bacosanein nejanoa caje coaunein nena cache. Cojoanoonetoein jetaote, nii Teenforo acuujuu- Caohachajeinein- acaauruhacha curuhateihu amaain teeure, coriqui bajaa ecu enonacaauru cajene coina. ³⁻⁴ Nii jana jetaote, enooru coina iniiijina cuuruha Fedoro aina Joanne jana jetaote, acaauru caje coriqui bajae nii bacosa. Nitohanein coriqui bajaa acaauru caje, nii bacosane jaun jetaote, coarajein jetao:

⁵⁻⁶ “Aonaunra,” naa nii bacosa rai Fedorone jana,

“Chelai teeuruhane coina jecha aite,” naain acaauru coarajihane jana jetaote,

“Nihei nohane canacaanu rai coriqui. Nena quiicha sirii tereuni icheicha. Nasarete cocoaicha Jesocurisito coreniha, nimichuhin nichaauraaain amuunte coaracaara,” ⁷ naain nii bacosa biji- raotono nichajai que mucuhin michuha Fedorone jana jetaote, nii rijieoritiin caohachanainejeein nerautae nii bacosa tijia aina- rai tajichocuru. ⁸ Nii jaun jetaote, nimichuhin nichaauraaain, nii ita taojiaauruha Jorioocuruna jaan loreri Teenforo asae enoha cue jeluhate jeluhatiin Cana Coaunera coroejeein. ⁹⁻¹⁰ Nitohanein nimichuhin nichaauraaain amuhin, Cana Coaunera coroeecane coaraain jetaote, satiin cojoaelatiin coasichure situuruhane nainein Teenforo bacuujuu- Caohachajeinein- acaauruhacha curuaateihu lauhequuin coriqui bajaera nihane coitucuhin.

Teenforo chajenein nena loreri Salomoonnein- acaauruhacha curuaateihu neein ereere-jiha Fedorone

¹¹ Nitohanein jetaote, Fedoro aina Joaan caje coriaae nalunaa jerene nii bacosa nihane caje nerautaanaa cache. Nii jana jetaote, Teenforo chajenein nena loreri Salomoonnein curuajaain nena asaa neeuruhane jaun, soronein ruhanijajaaintiin cuhin cojoaelatiin coarajeure satiin nii cuu nenacaauru cachaauru. ¹² Nii jaun jetaote, acaauru rai:

“Chanuna canacaanu cojoelatohichete Israeli cocoaichacuru. Coatiha canacaanuhacha nejeein nihane nerautarihei caa cachata. Niheichu jataain leeochoauru amurijiriin, Cana Coaunera ere tonoraeranein nihacaanune jaun niheinta,” nae Fedoro. ¹³ Niritiin jetaote:

“Nii cana inoaensihuru- Abaraaun, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri coaunera- Cana Coaunerate, jataain nelatein nihane coina, cocoaain rai letono Jesoso letoaelu. Acate, nii cocoainanacaihuri rai teeichene jana, jiaanena jeriha coberanadoro Filatone saijieein, caohatein jianena jereneichelu. ¹⁴ Nitohanein caohachanejesina ichara nihanatiinte, jianena jeriha Filatone jana, caohatein neeichelu. Coinanaa, nechu aansai sonajaaineein nena jianeratequichelu. ¹⁵ Nitohaneinte, nii ichaonaa tera sohin joerateeichene jana, ichatelu Cana Coaunera. Canacaanuna, nii ichatiha Cana Coaunerane coaranein nihacaanu. ¹⁶ Nii Jesoso corenihate nerautae caa cacha- inaraacha coitucuicha. Jesosohacha corenihate, caochanainejeein nerautae caa cache inara notaracaera,” naain jetao:

¹⁷ “Acanihane coitucuneeichene jaun, sohin joerateeichelu inara curuanaacuru aina jiniquine coitucuhanu raotojoeincha canejeraauru. ¹⁸ Nitohanein situhin nihanetene. Inae nere bera inoaensihuru que, ‘Naaonjoaate cairichaeriin inae nirijieein cuaajeein sohin jaoha cuurueincha,’ naain nere bera inoaensihuru que beratihalu inoaenlu Cana Coaunerane jaunte, Cana Coaunera ere nainaane coina, nitohanein nii inoaenlu- inara coroatajaneraaunu que- niicha letoanaa jereilu Mesihasi teeichelura. ¹⁹ Aihane jaun, chatohanein baaso ichaain neeichene, suujuelanaala jitariin bein, jiaanein Cana Coaunera ere tonoraain neeuchete caseteco coaraquichene rai neeichene caje inara ichotemiin- Cana Coaunera. ²⁰ Chaen techu nitohanein neeichene, nii inoaenlu- inara coroatajaneraaunu que- niicha letoanaa jereilu- Mesihasi- Jesoso letoareein na- coauneeincha. ²¹ Nete jaiti itolere rucuheca Cana Coaunerane reentiaan, dedeeu niha cureein nere bera inoaensihuru que, inoaenlu beratihala Cana Coaunerane tocohaneein- cha. ²² Nii quete, cana inoaensihuru rai:

‘Caa nere beraneein caletohane rijijieeinte, inara caje nacoauneein rai nere bera letoareein Cana Coaunerara. Itolere que tonaane, nere tonoraain neeuchera. ²³ Nere tonorana jeriheichurute, caohachanainejeein nitajiha cuurureeincha.’ naain belu cana inoaensihuru rai Moisesa.

²⁴ Caritiinte aitoroaeetoorelu Cana Coaunera ere bera inoaensi- Samoeri caje coaauneein satiin nere bera inoaensihuru, catohaneein turuhane quera. ²⁵ Nii jaun inarate, nii nere bera inoaensihuru que beratihalu Cana Coaunerane rijijieein, nii naitoonjoa sirichaneein neeichera. Chaen techu, inoaenlu cana foeratera inoaensi- Abaraaun rai:

‘Satiin caa chauratane que nenacaurune, caohachaain teratiha cureeunni ii neforateeuru coreniha.’ naelu Cana Coaunera, cana foeratera inoaensi- Abaraaun rai. ²⁶ Niritohane jaunte, oo caje nii Calaohi ichateein, jauriaanejeein inara rene letoaelu Cana Coaunera, nii coaraain neeichene, baaso ichaaechajeein neeichene jianein neeichene, inara coroatajanein nihane coinara,” nae jetao Fedoro, nii cuu nenacauru cachaauru rai.

4

Cocoinanacaihuri acatiha neeuruha Fedoro aina Joanne

¹ Niritiin jaiti cachaauru rai ereereeca Fedoro aina Joanne jana jetaote, tajiha turuha uure saseredotecuru, Teenforo beraihurera- folisihacuru- curuaanaa, sadoseeocuru, naaonjoainuri. ² Turuuruhane jana: “Coaraanachuinti oo caje ichana nainiha cachana jaun, oo caje ichanaalu Jesusone. Nii jaunne esinae rauhijiriin oo caje ichana nainiha cachane coitucuhacaanu,” naain cacha relaaauruha Fedoro aina Joanne aonajeeuruhana jaun jetaote, obaaecure sadoseeocuru: “Nihei chunei onaa ichatera. Nihei Cana Coaunera niha natiin onaa ichatena nainiheita,” naain cachaauru relaaauruhana jaun.

³ Nitohaneein obajeein jetaote, Joaan aina curuataain Fedoro mucuhin amaain, inae sonaina nihana jaun, caresero cuhane tenajaain cuu janoaeratenajaure.

⁴ Nii inatiin jetaote, atiin esenetaaure nii cuu aonajeeurera- arajii cachaauru. Nii jaun jetaote, ita que jooaraain quichaaauru nejesina janijiin, saoqui oharaancaelalajeein Jesocurisito esenetaeranein neure, enecuru, canaanaihuru, naaonjoainuri janijilanaala.

⁵ Nii cojoanoo jetaote, nii que ita rai ereeuru coina, Jerosaleeun ita taojiaaure Jori-ocuru curuaanaacuru, satiin acaauru bichauhenaauru, chaen Cana Coaunera Quiricha Inoaensi que cacha relaaaurera, naaonjoainuri. ⁶ Chaen jetao techu, cuu neeure saseredotecuru curuaanaacuru Anasi, chaen Caifasi, Joaan, Alejaandoro, satiin nii saseredotecuru curuaanaacuru araaichuru, naaonjoainuri. ⁷ Acaauru jetaote, caresero caje rocoeratenajaain, Fedoro aina Joaan raerateein, acaauru cataaun tenajaain acaauru rai:

“Cha cocoinanacainein inara tihane aina caa aaicheta. Cha corenihata,” naain Fedoro aina Joaan caje bajaauruhane jana jetaote, ⁸ coroatajaniha Cana Coaunera Suujuene jaun, cha que casilanaala jetao:

“Aonacuche satiin caraaichuru curuaanaacuru, satiin Israeli cocoaichacuru bichauhenaauru. ⁹ Nii cunaitena rai caohacha ichara coitucunaa jereein bajaachene jaunna, inara rai berichaanuhincha, coitucuhin neeiche satiene coinara. ‘Nitohaneeinna nerautaa caa cachate.’ naain coitucuhichene jerena caaunra. ¹⁰ Satiin aonajeeichene urichoone berichaanuhin, satiin Israeli cocoaicha neeichene coitucuhin neeichene coinara. Nii coroso que terateein- inaraacha sohin- inaraacha joerateilu Nasarete cocoaicha Jesocurisito- oo caje Cana Coauneracha ichatei corenihate, caohachanainejeein cunai caje nerautaaain, caa canaacaanu aina inara acatiha ne caa cunai caje nerautanaa cachara. Inae satiin, inara nota que, caohachanainejeein nerautaane coaraqichera. ¹¹ Caa cacha rautaera- Jesusote, letoae Cana Coaunera, satiin cacha coroatajaneraaunu que niqui. Nete, nere aonana jerelanaala, que jaolequiin neeichera. ¹² Acate letoae Cana Coaunera, nabana nitajeein nihacachene coataara. Nihei chunei, leecha cacha tihei Cana Coaunera, caa chauratane queta. Leinjiin acaachate,

chabana nitajenaa charanejeein nihacache jaanu teraanu que- letononeein nenea ne, itolere baaso caje- jianacoo cana mitaeraanu quera,” naa acaauru rai Fedorona jaun jetaote:

¹³ “Caaurute, Jesoso aina amuhemujeein nerelanacaauru nera. Coatiha jataain cana tocohaneein, caohatiin- quiricha inaaurea niheita. Nete jataain coitucuera rijitoejin, erenaa inaaure caa cachaurura,” naaure cojoelatiin nii cocoinanacaihuru, cha que casilanaala ereeuruha Fedoro aina Joanne jaun. ¹⁴ Chaen, cuu acaauru aina, chujuhecoha nii cunai caje nerautanaa cachana jaun jetaote, nii chaque tonaain erenaa nainecurene. ¹⁵ Nii jaun jetaote, nii ita taojiaauruhana jaan caje, mitaeratenajaaure. Nitohaneein, mitaeratenajaain jetaote, cuu nejesinajeein, ita cotaicha rijitiin:

¹⁶ “Cha charihahacache, caa cachauru ainata. Itolere caa Jerosaleeun nenacaauru cachaurute, cojoelanaacojoai ichaain, caa leinjiin cache rautauruhane coitucuerera. Nii que, nainihe, ‘Casaje.’ naain, irihacacheneta. ¹⁷ Coanete, taeneein cuajeein, Jesoso que- cache relauruhane coataa, nii caohatichaachete jianecurumiin, nabana chunei cache rai, Jesoso que ereein neeuruhane coataara,” naain jetaote, ¹⁸ Fedoro aina Joan cotijiaain:

“Jiaonriha Jesoso coacuhin que ereerejeein chunei cache relaaain neeichenera. Nii jianeechacuchera,” naauruha acaauru raine jana jetaote:

¹⁹ “Inara suujua coaracuche jauriaanejeeincha. Inasiina Cana Coanera ere tonoraacaanune jianeein inara ere tonorarihacaanu, Cana Coanera ere tonoraacaanune colaihaje tacaainta. ²⁰ Nainihaacaanu nii que ereerejihacaanune jianichaanuneta. Inasiina, canacaanu uricho que- canacaanuhacha aonai, canacaanuhacha coarai, canacaanuhacha coitucui, naojoaihunri que cachauru relanaa jianerihacaanuta,” naain tonoranaacuruha Fedoroorune jaun jetaote, ²¹ cache relauruhane caohateein:

“Nenacaen nitohanai ichaain, sacuhichenena, jelai choae jauhecotojoeriin inara casetecarichaanuhincha,” naaure jetao, acaauru rai cocoinanacaihuru.

Nitohaneein jetaote, casetecanajaelanaala, nirijieein jianenaacure. Jianenaana jerecuruhi jetao niqui. Ne jetaote, nii cache rautauruha Fedoroorune coaraain, Cana Coanera coroaecuruha satiin ecu nenacaauru cachaurune jaun jetao acaauru jianecure.

²² Nii cojoelanaacojoaain nerautanaa cache jetaote, jenachoonca jaanaca amurijiri.

Cana Coanera bajaauruha Jesoso esenetaureraauru, acaauru lararajihane coina.

²³ Nitohaneein jianenaacuruhanu jaun jetaote, nii neeuruha acaauru leeochoaurune jaun, turuha cuure Fedoro aina Joan. Cuu acaauru rene turuhin jetaote, “Naaonjoaainte, canacaanu teeure canacaanu casataain, cana araichuru bichauhenaauru, saseredotecuru curuaanaacuru ainara,” naain jitariin, nii acaauru leeochoauru rai beeuruhane jaun jetaote, ²⁴ cuu jiniquiin, aonajeeuruhane baiha:

“Cana Coanera, iite cana janonaa coauneraneein neeicha. Iite cana rai dede, chauratane, cucuana, naaonjoaain coauneraneein neeicha. Iite itolere cautenurijihuru coauneraneein neeicha Cana Coanera. ²⁵ Iite, ii Suujue que berateein, ii ere bera inoaei Rabiri que berateein:

‘Chanuna joareein
rai suujua auhacaain
nererojoecaaure
laurilauri nenacaauru cachauru.
Chanuna nitohaneein
baasoneein suujua coaracure
inacojoejin cachauru.

²⁶ Chaen techu
Cana Coanera amurijiriin nenea coacuhin,
nii niicha letoai Mesihasi que nejerateeure
cana rai chauratane coaraneein
que nenacaauru aina reycuru.’

naain aitiin berateeilune jaun, niritiin bihalu ii ere bera inoasi Rabirine rijijieeinte, ²⁷ Romanocuru curuaanaacha tei Jorioocuru curuaanaa Foonsio Filato, Jorioocuru rey Erodesi, chaen nejelau atane nenacaauru, chaen Isaraelitaauru, naaonjoainuri, caa neseeu netaojiaain nejerateeure, nii ii jerenohin icharaanu que- ii letono Jesoso- iicha janijii iicha rai Mesihasi ainara. ²⁸ Nitohanihane coina, inae inoaelu coacuhin ichaailune rijijieeinte, aihurera. Nitohaneeinte, aitohine nainaaaurera Cana Coaunera.

²⁹ Aihana jaun, enene caje coauneein, canacaanu casataauruhane coaraaine, jelai amuritoheriin canacaanu coroatajaneena, cha que casilanaala, cachaauru rai, ii ere beebejihacaanura, Cana Coaunera. ³⁰ Chaen, laraajiin itolere ichana nainichaanune jaannu teeu, canacaanu rai, cunaitenacaauru rautaain, cojoelanaacojoai ichaain naaonjoacaanune coina, esinaae rauhijiriin nii ii letono Jesoso letononeein nihacaanune coaracuruha satiin cachaaurune coinara,” naain jetao jiniiquiin Cana Coaunera bajaare.

³¹ Inae Cana Coaunera bajaauruhane nainaaauruhane rijieeoritiin jetaote, nerurujuaa nii netaojiaauruhana jaan jelaiine jana, acaauru suujuaa neeoritiin, acaauru suujua lararajiae Cana Coaunera Suujue. Nii aina jetaote, chaque casilanaala, chaque tonajelanaala, satiin cachaauru notaracae laraajiin, Cana Coaunera Ere beebejeeure.

Satiin rucuhete, satiin acaauru raineein ne.

³² Satiin Jesoso esenetaeraauru jetaote, jataain arajiin ita aina neeuruhane saijieein, ita suujua rijitoejin coacuhin jetao, “Coatiha leeinjiin cana rainuhachanu que, nihei caa canaacha sirii rucuhete. Satiin cana raineeeinte nera.” naure jetao, satiin, ita rai. Nitohaneein jetaote, satiin raineein ne nii itolere acaauruhacha sirii.

³³ Nitohaneein jetaote, jelai choae jauhecotojoeriin, laraajiin, oo caje ichanaa Cana Curuaanaa Jesusone beebejeeure jetao nii afosotooru, itolere ichaain, acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane que cachaauru notajaain. Nitohaneein jetaote, jelai choae jauhecotojoeriin, satiin, acaauru coroatajane Cana Coaunera. ³⁴ Nii jaun jetaote, nii chunei leinjiinejejin, chaque lanaain neeurene. Tabaauru atane sirichaauru, tabaauru loreri sirichaauru, naaonjoainuri jetao, que necoreteein, ³⁵ nii afosotooru rai uhaain niicha raauri coriqui teeure, latecuruhane rijiinanaain acaauru rai luruuruhane coina. ³⁶ Coaraaunachuinti jetao, nii acaauru jana nena Lebita- Joseneein curuajaain nena-Chifere cobena que nejanohanaa- Berenabeeneein afosotooruhacha curuaatei. “Berenabeen” naanete, “suujua nunaera” nae. ³⁷ Nii cacha jetaote, atane sirihana jaun jetao, que necoreteein, coreniha coriqui raain jetao, jitaain nii coriqui tee, afosotooru rai.

5

Osa que nesaruhin, nohaneeuruha Ananihasi, Safira, naaonjoaihunrine

¹ Nejetaote acaauru aina ne leecha cacha- Ananihasineein curuajai, rai comasai Safira aina. Aca jetaote, nii comasai aina leinjiin atane que necoreteein, ² ita suujua rijitoejin leruhin rai core raain, esi rijijieein jitariin amaera rijitiin: “Nocoo coriqui,” naain afosotooru rai teeure. ³ Nii jana jetaote,

“Ananihasi, chanuna ishujua cuhane enoha Moconajaerane rijitoejin, Cana Coaunera Suujue rai nohanena jeree leruhin coriqui raain. ⁴ Nihei chunei ichei, ‘Caa atane que necoreteeura,’ naain ereein neita. Nitohaneein, eletoera que necoretenaa lanaalate, icheineein niha satiin coriquine maajejin inatiin, leruhin raain nohaneecha. Nii atane necoreteeina jaan, coatiaa nejelau raineein nihein. Nii jaunte niqui, satiin, coriquine maajejin icheineein nera. Chanuna nitohanai ichana coacuhin ichaai. ‘Canacaanuacha jecha coritaai,’ naai jerihane niqui. Nete, Cana Coaunera notaracae canacaanu coritaai,” naa Ananihasi rai Fedorone jaun jetaote, ⁵ cuu aonajeerihane baiha, tocojoaain tacaain, inae cuu ohe Ananihasi. Nii coaraain jetaote, satiin nii coasichure banetojoelanaala nii ecu neein coarajeerera cachaauru. ⁶ Nii jana jetaote, tajiha nichuuntain coaraain, rai jabereco conajaain amaain conautiha cuure cachaauru.

⁷ Nii baiha jetaote, nichata oraai cuhane, tajiha turuhin enoha uhe nii onaa Ananihasi autana Safira: “Naaonjoaara,” naain coitucuelanaala, caohachanaenetojoein. ⁸ Nii jana jetaote:

“Esinaena rauhijiriin, nii beeichene jeeoneei coreneen, inara rai atane que necoreteeiche,” naain bajaa Fedorone jana jetaote:

“Ejeen. Nii bihacaanune jeeonejeeine, necoretihacaanuchera,” naane jana jetaote:

⁹ “Chanuna ita suujua rijitojoein, Cana Coaunera notaracae canacaanu coritaquiche. Nota tajiha uujueeuruhache ii sinijera amaain, conauteraauru cachauruchera. Inae itonaai amaaururichaainchera,” naa Fedorone rijieeoritiin jetaote, ¹⁰ Fedoro tija asaae tocojoaain tacaain, cuu ohe nii ene. Nii jana jetaote, rai lana conautecuruhane caje turuhin, enoha cuuruha nii cachaurune jana, inae oha nii enene jaun, rai jabereco amaain, rai lana rohan teein conautecure. ¹¹ Nii jaun jetaote, banetojoelanaala coasichure nii satiin Jesoso esenetaeraauru, satiin nii nitohanihane coitucuurerane maajeein.

Afosotooru aina cuaain, itolere cojoaelanaacojoai ichaain cachauru notaaratiha Cana Coaunerane

¹² Nii afosotooru aina cuaain jetaote, itolere cunai caun cunaitenacaauru, bacosacuru, maosacuru, naaonjoaihunri rauterateein, itolere icharateein cacha notaarate Cana Coaunera. Nii bana jetaote, nii Teenforo chajeneen nenea Salomoonneen curuajai asaae ita taojianajaocure afosotooru, satiin Jesocurisito esenetaeraauru, naojoainunri. ¹³ Nejetaote, nii chunei acaauru aina netaojiana jerecurene casi caun, jataain belainaacuruha natiin. ¹⁴ Nejetaote, arajiin cachauru enecuru netonaine maajeein Cana Curuaanaa esenetajeein nejeeotejeeure. ¹⁵ Nii jana jetaote, itolere cunai caun cunaitenacaauru mitaacoaain, cacha situnajaun bero auhaniha teure, nela choae, rai rori choae, naajoaain, tabaauru que neconaa Fedoro beraerane, nerautauruhane coina. ¹⁶ Chaen nii Jerosaleeun rohan nenacaauru- neseuru nenacaauru cachauru netonai nihanatiin jetaote, tajiha turuha uure itolere cunai caun cunaitenacaauru, itolere coitucuchuhi cairichanojoneein ichaonacaauru, naaonjoainuri uhaain. Niichuru jetaote, rai cunai caje rautanaacuruhane, jataain raotojoein satiin nerautaure.

Afosotooru que nejerateeuruha cocoinanacaihunrine

¹⁷⁻¹⁸ Nii jaun jetaote, itolere cacha, acaauru belaihana jaun, nechuhata jataain necoelai caun, nii afosotooru mucuhin amaain, caresero cuhane tenajaure nii saseredotecuru curuaanaa aina, nii oo caje cacha ichatena nainiha Cana Coaunerane esenetaaichurusadoseeocuru. ¹⁹ Nii jana jetaote, janotiin caresero bacuuja joracaain, acaauru mitae Cana Coaunera letono- anjera. ²⁰ Nitohaneen mitanajaain jetaote:

“Naain Teenforo cuhane enohin, cacha cataaun nichaauraaain, cachauru rai beebjeein, caa Ena- Cana Coauneraacha Tei Ichaonaa beebjeeuchera,” naain jetao, letoanajae Cana Coaunera letono anjera. Nii jaun jetaote, mituhin cuhin, ²¹ janohetiin nii Teenforo asaae enohin, beebjeein cachauru relaaure.

Nii nainiha jetaote, saseredotecuru curuaanaa, chaen acaauru aina nenacaauru, naaonjoaihunri, satiin- acaauru bichauhenaauru cotihacure, netaojiaauruhane coina. Nitohaneen, ita taojiaain jetaote, nii afosotooru raerateeure, caresero caje. ²² Nii jana jetaote, turuhin nii caresero joracaain coaracuruha nii acaauru letonocuru- folisihacurune jana, nii leeinjiinejeein, cuu neeurene. Nii jaun jetaote, letoanajaaurera rai, biha cuure. ²³ Turuhin jetao te:

“Caohatiin funojoneein, acuuja naineeinchuru soondarooru que caohatiin be- raichaaain nihanatiinte, joracaain coaracaanune jana, neeurene leeinjiinejeeincha,” naain beeuruhane jaun jetaote:

²⁴ “Nitohaneeuruhane, chachainti ichaa cuurureein nirijieein taeneen cuaajeeinta,” naaure, satiin saseredotecuru curuaanaa, saain Teenforo beraichacuru- folisihacuru curuaanaa, jataain nelateein nenacaauru saseredotecuru, naaonjoaihunrine jana jetaote, ²⁵ tajiha turuhin:

“Nota Teenforo cuhanete, cachaauru relaa neeure caresero cuhane inaraacha enoano-joihurura,” naain, acaauru rai beenajae leeinjiin cacha.

²⁶ Nii jaun jetaote, nii rijieeoritiin cuhin, rai folisihacuru amaain, ranajaa cue folisihacuru curuaanaa. Nitohaneein cuhin jetaote, inae erunajaain, acaauru uhae, chatohaneein cunaain dadanajaelanaala cunaain, chatohaneein tenajaauruhane, ajeri que bodoosinajaauruha cachaaaurune coataa. ²⁷ Nitohaneein, turuanajaain jetaote, Jorioocuru curuaanaacuru, saseredotecuru curuaanaa, naaonjoaihunri acatiha tenajaain jetao:

²⁸ “Inae inara rai, nii cacha que, cachaauru relaaichene coataa aitiin, caohatihacaan-ulura. Nii saijieeinte, enanetojoein, nii jianena jereneeichera. Cha ichaquiche, nii que cacha relaainta. Inae itolereneein Jerosaleeun sacutaain, nii que cachaauru relaaichera. Chaentechu, canacaanu que, ohalu nii cachane ujuaitena jerequichera,” naa acaauru rai, saseredotecuru curuaanaane jana jetaote:

²⁹ “Cacha ere tonoracaanune choae jauhecotojoeriin jataain Cana Coaunera ere tonoraacaanune jaunna aihacaanura. ³⁰ Nii cana inoaesihuru Coaunera- Cana Coaunerate, nii coroso que teein, inaraacha sohi inaraacha joailu- Jesoso ichatelura. ³¹ Nitohaneein jaurihaanejeein, oo caje ichateeinte, raotono nichajai que lauriaain, nii Jesoso cocoainae, itolere curuaanaa nihane coina, Cana Coaunerara. Chaen, itolere baaso caje- cacha mitaeraaunu quene maajeeinte, te Cana Coaunera, Isaraeli cocoaichacuru corootajan-eraaunu que, itolere baaso ichaechajeein neeuruhane jianein neeuruhane, acaauru que suujua acatena nainiha Cana Coaunerane coinara. ³² Canacaanuna, nii coitucuhin, coaraneein, que ereerejihacaanu. Chaen, nii nere tonoraain naitoonjoan icharaauru rai, Cana Coauneraacha tei Cana Coaunera Suujue netonoaite, canacaanu que nii coaratera,” naain tonoranaacure, Fedoro aina, leeochoauru afosotooru.

³³ Niritiin, tonoranaacuruhane jaun jetaote, obajeein, acaauru sohin, acaauru jaonaa jerecure. ³⁴ Nii jana jetaote, nii cocoaainacaihunri aina cuu ne leeinjiin fariseeo Camalieli. Aca jetaote, Cana Coaunera Quiricha Inoasi coitucueraneein, acaentonai cocoainanacainein, jataain suujua acatecuruha itolere cachaaaurune jaan ne. Nii jetaote, nimichuhin nichaaurain, basiinjiin afosotooru mitaerate, aerene. ³⁵ Nitohaneein, inae mituuruhane jana jetaote:

“Aonacuche, satiin- Isaraeli cocoaichacuru. Caohachaain necohalajiin aihuchera. Nijiaonriha, joanreein coitucuera lanaala, chatohaneein caa cachaauru terateein nee-ichene. ³⁶ Aihalu Teeodane coaucuchenaainti. Coaracuchenachuhinti, leesajei que niqui, ‘Aca jete, jataain itolere amurijiriin nelateineeinera.’ naane jaun niqui, esenetaain sacuuruha jena fashai cachaaaurune. Nii jana, sohin jaoruhane jaun, ita caje riaaneein, jianecuruhalu- sacuureraauruneta. ³⁷ Coaraaunachuinti, itolere sacutaain nenacaauru cachaauru janiichatiha Romanocuru curuaanaane bana, coaiteen Romanocuru aina nejeratiha leeinjiin- Calileea cocoaicha- Jodasine jana, jerichanejeein, acaentonoai sohin jaoruhane jaun, rai sacuurera netonoain, ita caje rihaaneein, jianecuruhaluneta. ³⁸ Nii rijijieeintechu, Cana Coaunera letononeein aihureniha caa cachaaaurune, raajenihane jianiha cuurureeinte, rohecanacaaurureta. ³⁹ Aihana jaun, Cana Coaunera letononeein aihuruhane jana, acaauru aina nejerateein, acaauru rohecaachenete, Cana Coaunera aina netonai nejerateriquicheeincha. Aihana jaun, coa Cana Coaunera aina nejeratenaa amunena coaucachera,” naa Camalieline jaun jetaote, nere tonoraare.

⁴⁰ Nitohaneein nere tonoraain jetaote, raujiaain nii afosotooru cotijiaain bisichate-najaain, “Nijiaonriha nenacae Jesoso que cacha relaa in neeichenera,” naain jetao, cacha relaaauruhane caohateein, jianenaacure. ⁴¹ Nitohaneein jianenaacuruhane jaun jetaote, nii cocoainanacaihunru notaracae raotojoein rachoojoein, jelai caje cauha cuure, bisiinajaain mainajeein, acaauru necoejehaanuuruha, Jesoso coreniha, Cana Coaunera notaracaane jaun. ⁴² Nii atiin jetaote, jianelanaala cojoanoonetoein, nii acaauruhacha cohajei Mesihasi niha Jesusone beebejeein, cacha relaaure, Teenforo asaae, loreri naineeine maajeein.

6

Caainsineein acaauru coroatajaneraaunu teeuruhane

¹ Nitohaneein jetaote, nii bana nenacaen nejeeontejeein cuujueein, arajiin nefaaure Jesocurisito esenetaeraauru cachaauru. Nii jaun jetaote, nererojoecaure nii Curieco ere cuhane erenacaauru- Jorioocuru, nii Ebereeo ere cuhane erenacaauru que. Nitohaneein, nererojoecaain jetaote:

“Chanuna lenone chaluuruhane, inara aina nenacaauru autanaauru rai teeuruhane fautaerihanaain, canacaanu aina nenacaauru autanaauru rai quinacai teeure chaluurerata,” naure Ebereeo ere cuhane- erenacaauru rai. ² Nii jaun jetaote, jitariin, nii Jesocurisito esenetaeraauru taojiaaure nii lechoonca coroatajai Cana Coaunera letonocuru- afosotooru. Nitohaneein, taojianajaain jetaote, acaauru rai:

“Coatia caohacharihei, Cana Coaunera ere beebejihacaanune jiaaneein, cacha rai lenone teeurera beraichaneein nihacaanuneta. ³ Aihana jaun, canejeraauru, caaunsine cacha- itolere coitucuurera- Cana Coaunera Suujue que suujuequiin nenacaauru, inara caje, chariji chaainti esinaae rauhijiriin nitohanai ichana nainaeraaurune, niichuru janijiin beeuchene, canacaanu, acaauru rai amihanenaa tihacaanu, jelai teein, nii coaaraaneein neeuruhane coinara. ⁴ Canacaanuna laen, satiin rai, Cana Coaunera bajaebajajeein, Cana Coaunera ere beebejeein sacurichaanuhicha,” naauruhane jana jetaote, ⁵ satiin, ita suujua rijitoojeein jerecure.

Nitohaneein, jereein jetaote, Jesocurisito ere esentaain- Cana Coaunera Suujue que suujuequiin nena Eseteba, chaen Ferifi, Poroocoro, Nicanori, Timoon, Paramenasi, chaen leeinjiin cacha- Antioquiha caje nena- Joriooneein nerotona- Nicolasi, naaonjoainuri janijiin raare. ⁶ Nitohaneein janijiin ranajaain jetaote, tajiha turuanajaa uure nii neeuruha afosotoorune jaun. Nii jana jetaote, acaauru couturi choae biji merecaain, Cana Coaunera bajaare, acaauru cocoinaa Cana Coaunerane coina.

⁷ Nii aina, itolere sacutaain riaaneein, Cana Coaunera ere beebejeeuruhana jaun jetaote, nenacaen jelai choae jauhecotojoeriin, Jerosaleeun, jataain nejeeonteeure Jesocurisito esenetaeraauru cachaauru. Arajii saseredotecuru- Joriooneein nenacaauru niha natiinte, Jesocurisito esenetaare.

Eseteba mucuuruhane

⁸ Nii Eseteba jetaote, coroatajaniha Cana Coaunerane jaun, itolere que laraajiin, itolere cunaitenacaauru rautaaain, itolere ichaaain cachaauru notajae. ⁹ Nii jaun jetaote, Cairichaerinojooinee Neeuruhane Caje Mitanojoihuru neein curuajai sinacoca nenacaauru- Sirene caje, Alejaandiria caje, Silisia caje, Asia caje, naaonjoainuri caje unacaauru tabaauru jetao, Eseteba aina, ita cotaicha rijitocure. ¹⁰ Ne jetaote amuritona nainesihurene, Eseteba suujuatiha Cana Coaunera Suujuene que laraajiin irihana jaun. ¹¹ Nii coreniha obajeein jetaote, tabaauru coretecure, nechu joareein caje rochoin, irijiaain:

“Baasoneein Moisesa que ereein, Cana Coaunera netonai quete erera,” naain acaauru aina coulurujueeuruha, nechu joanreeine coina. ¹² Nii jaun jetaote, niritii beeuruhana jaun, Eseteba que nejerateein, codoonetiin Eseteba mucuure- satiin cuu nenacaauru, satiin- nii Cana Coaunera Quiricha inoasi- coitucuurera, satiin- acaauru bichauhenaauru, naaonjoainuri. Nitohaneein mucuhin jetaote, tararaain amaain, acaauru curuaanaacuru rai teeure, nii rucuhecuruhane coina. ¹³ Nii choae tacaain jetaotechu, nohanein acaauru aina colurujueraanu que- casaje cachaauru arihuruhana jaun:

“Canacaanu netonaina chuhisi, aonajenajaaocanura. Inetono janona bana te, ‘Chaque jete nelatere cana rai Teenforo. Chaque jete nelatere cana rai- Moisesa aitoonjoa- Moisesa ere. ¹⁴ Nii Nasarete cocoaicha Jesoso jete, cana rai Teenforo chamuhitiinjien jaohaje cureeinjien. Nii ichoae tacaain jete, cana rai Moisesa aitoonjoa, cana ichao corereinjien.’ nanajaaonca chuhisicha,” naauruha nii cocoinanacaihuri rai, nii casajeeurune jaun, ¹⁵ nii Eseteba coarajeeuruha- saain- nii cuu nenacaauru-

cocoinanacaihuri, satiin- nii cuu nenacaauru- cachaaurune maajeeine jana jetaote, Cana Coaunera letono anjera nomeri tocohaneein necore satiin rai nomeri.

7

Jabereco coreniha iriha Esetebane

¹ Nii jaun jetaote: “Esinaaena rauhijiriin, ii que erenaaniha,” naain Eseteba caje bajaa-saseredotecuru curuaanaane jana jetao:

² “Aonacuche canejeraauru, satiin ichauhenaauruna, nii que rauhijiriin aitete, aon-aquichera.

Jaiti Araaun ichaoha cueniha cana foeratera inoasi Abaraaunne ajiniha jetaote, Mesopotamia batane nihane jana, rene ecocohin: ³ ‘Caa ii atane jiaaneein, satiin ii araichuru ratiriin, ichei quiicha coarateeni atane que ichaonihura.’ naa Cana Coaunera, Abaraaun raine jaun jetaote, ⁴ Caldea atane caje mituhin, naain nejelau ataneu- Araaun neein curuajaihu ichaoha cuelu Abaraaun. Nii baiha jetaote, inae oha rai inacane jana, caa ena nihacachene jaan atane que Abaraaun letoae jetao- Cana Coaunera niqui. ⁵ Ne jetaote, nihei aansijineeiniji, rai atane tenelu Cana Coaunera. Ne jetaote, nii caaniha jetao: ‘Ohine baihate, ii calaohichuru rai, chichoalacuru rai, naonjoainuri rai niha cureein atanera. Chaen coroatajajeein nefaaururihaain ii nefoerateeuruta.’ nae Cana Coaunera, Abaraaun rai. Nii bana, jaiti neniha leeinjiinejeein Abaraaun rai- canaanai inatiin jetaote, Abaraaun rai nirate Cana Coaunera.

⁶ Niritiin jetaote, Abaraaun rai: ‘Jauriaanejeeinte, jena fasha jaanacaneein, eroraqui nejelau atane que ichaoha cuurureein, belainohine lanaala, nechu caseteco rijijieein ii nefoerateeurura. ⁷ Nena, nii acaauru cairichaerichaaauru cachaauru casetecaain, jelai caje Isaraelitacuru rocoerateein, nii caitoonjoa- acaauru que banihateein- quiicha rucujuei atane que teratenajareeunni, acaauru que banijiaain atane que ichaohin, quere tonoraain ichaooruhane coinara.’ nae Cana Coaunera, caa nihacachene jaan atane que. ⁸ Chaen techu esinaae rauhijiriin, Abaraaun rai aitohane coujounacanu que: ‘Quichaneein nejanoha ichei canaanaine, jaberoco cari jiuunuerateein saerateeura.’ naa Cana Coaunerana jaun, nejanooa rai calaohi Isacane jana jetao, fosa janoneein nejanoha baiha catiaain jetao, coriha cari jiuunuerateein saerate Abaraaun. Nii jaun jetaote, jerichanejeein rai calaohi Jacobo icharate Isaca. Jerichanejeein jetaotechu, nii lechoonca coroatajai rai calaohichuru Isaraelitaaauru foerateranuuru icharate Jacobo.

⁹ Nii Jacobo calaohichuru jetaote, cana inoasihurune. Acaauru jetaote, nii acaauru ocoala Jose que nererojoecaain, que necoreteeure Egiptoo cunacaauru- cachaauru rai, Egiptoo amaain, que necoreteeuruha Egipto cocoaicha raine coina, nechu jataain nocoelai caun cotaiha. Ne jetaote, atiin nii jana, Jose coroatajane Cana Coaunera, itolere necairichanaa caje mitaain. ¹⁰ Nitohaneein jetaote, itolere necairichanaa caje mitaain, coroatajaniha Cana Coaunerana jaun, itolere coitucuha Josene coaraa Egipto curuaanaa Faraonna jaun: ‘Acate, caque jauriineein- itolere coaraneein- itolere curuaanaa neein- nerora rijijieein nihane caohachaera.’ naain, coberenadoro neein nii Jose cocoinae jetao Faraon. Nii jaun jetaote, itolere- Faraoncha sirii erora rijijieein, itolere atane curuaanaa neein coberenadoro neein nelu jetao Jose.

¹¹ Nii baiha jetaote, carajaaajoaain catiaain, necairichaaurelu satiin cana inoasihuru, caohachananejeein neniha quinacai, Canaanun, nii Egiptoo nihanatiina jaun. Itolere caa cana atane sacutaain, niheilu chunijihun quinacai arihuruha cana inoasihuru- cana fojiaraaurune jaanu. ¹² Ne jetaote, nii bana Egipto curuaanaa rai niha tiricone coitucuuriin, rai calaohichuru- cana inoasihuru letoae Jacobo, Egiptoo tirico coretiha cuuruhane coina. Nii tirico coretiha cuuru que jetaote, jauriaanejeein, Egiptoo cunaa nunueteurelu- cana inoasihuru. ¹³ Nii baiha, coroata saain cuuruhane cuhane jetao te: ‘Inara caje- nena neeine neeunra.’ naain nihanacuru que, necoitucuerate Jose. Niritohane jaun jetaote: ‘Acaauru caje nena neeina nihate,’ naain Jose coitucue Egipto curuaanaa- Faraon. ¹⁴ Nitohaneein jetaote, nii baiha neoriin, acaauru inaca-

Jacobo raerate, jitariin calaohichuru aina curuataain, satiin Egiptoo, cuuruhane coina, raeratenajae, rai nejeraauru que Jose. Itolere neein, caaunsichoonca saoquii- nacaauru naraaichuru raerate jetao. ¹⁵ Nitohaneein jetaote, Egiptoo ichaoha cuelu jetao Jacobo. Cuu neein jetaote, ohelu. Chaen jetaotechu, cuu oorelu nii calaohichuru, cana inoasihuru netonai. ¹⁶ Nii baiha carajaain neein jetaote, nii Egipto caje mituurelu cana inoasihuru ichohalacuru- Isaraelitaauru. Nitohaneein mituhin jetaote, nii acaauru rinaja- Jacobo bucuuru rocohin amaaain, Siqueeun, Amoro calaohichuru caje- Abaraauncha coretei- atane que rai bucuuru amaaain rucuhecurelu.

¹⁷ Nii baiha carajaojoaain catiaain jetaote, inae Abaraaun rai jinateein, Isaraelitaauru rai- atane tenaa jeriha Cana Coaunerane cataiinaaecane jana, inae arajiin nefaecure- Isaraelitaauru Egiptoo. ¹⁸ Nii bana jetaote enoelu, Jose coitucuelanaala nena- Rey, Egipto curuaanaa- nihane coina. ¹⁹ Nii Rey jetaote, cana inoasihuru- Isaraelitaauru coritaain cairichaaain, acaauru bereecuru- ena nejanoanacaauru- quicha cojoajihuru joerate, nabana arajiin nefaauruhane, Egipto cocoaichacuru que nejerateuruhane coataa, necohalaai caun.

²⁰ Nii bana jetaote, nejanoaelu Moisesa. Nii nejanoaha Moisesane jana jetaote, jataain belaaain coaraelu Cana Coaunera. Nii jana jetaote, nichata atejeeincha sirichurelu asinojoneein rai fojiaraauru. ²¹ Nii baiha jetaote, acaauru bereecuru- quicha cojoajihuru jaohacoauruhane coina, aitoha- nii Egiptoo curuaanaana jaun jetao, nemuri auhania, caohachajeein curuteein, nii Moisesa jiaanecure- rai fojiaraauru. Nitohaneein, curuteriin nemuri auhaniha teeuruhane jana jetaote, coaraain raain, rai beree rijijieein- nii Moisesa fojiae- nii curuaanaa- Faraon cacunu. ²² Nitohanihana jaunte, Egipto cocoaichacuru rijijieein, acaauruhacha coitucui coitucuhin, acaauru relanojoneein, leeinjiin cacha mijiaaaineein, nere que, nichanaa, naonjoainunru que laraajiin nelu Moisesa.

²³ Ninitohaneein jetaote, inae jena choonca jaanacaanihane jana, naraaichuru Isaraelitaauru rene, turuha cue Moisesa. ²⁴ Nii jana jetaote, cuu leeinjiin- Isaraelita sohajih- Egipto cocoaichane coaraain niqii, nii naraai Isaraelita cocoaeratiha, nii Egipto cocoaicha sohin joae- Moisesa, ²⁵ nii caje nainaaain: 'Caate, letoae Cana Coaunera, cana coroatajaneraanu quera, naaururichaaain jecha, nii naraaichuru Isaraelitaauru.' naain. Nete caohacha naenetohecure.

²⁶ Nii cojoanoo jetaote, ita sohajeeuruha coroatajai Isaraelitaaurune jana, runajaain: 'Chanute nejesinajeein ita sohicheta,' nae niqii Moisesa, nere tonoraa jerenajaain. ²⁷⁻²⁸ Nejetaote: 'Chate, nii coaranu que chenoaain, canacaanu curuaanaanu que eletoaeta. Raca, Egipto cocoaicha ichaaine tocohaneein inoonte, casohin cajaanaa jereeita.' naain cotaain, Moisesa saruhite nii eleecha sohajera Isaraelita.

²⁹ Niritiin saruhitohane jaun jetaote, jelai caje sorohin, Madaaun batane cuhin ichaoha cuelu Moisesa. Nitohaneein jetaote, ucuae sorohin, coroatajaain quicha cojoajineein canaanai siriin, nejelau ataneu nacaauru aina, ecu ichoaelu Moisesa.

³⁰ Nii baiha, jena choonca jaanacai baiha jetaote, cacha areroo- desiereto cataaun- ichtane ucuuno- Sinaaaineein curuajai rohan, chujuhecoha Moisesane jana jetao, iihane- ecu chujuhequi- enuha laaojiri cacaaerii. Nii jana jetaote, nii enuha laaojiri iihaneei cataaun ecooca leeinjiin aanjerana jaun jetao, ³¹ cojoaelatiin coarajeein, caohachaaain rautaaain coaraane coina, rohan nichuuntaaoriin coaraa Moisesane jana jetaote:

³² 'Canuna, ii inoasihuru Coaunera- Inara Coaunera neein neeunra. Canuna, ii inoasihuru- Abaraaun, Isaca, Jacobo, naonjoainuri- Coaunera neein neeunra.' naane jana jetao, coaaneenetojoelanaala coasiha nesoonetiin rijijijianiha Moisesane jana jetaote:

³³ 'Nii ii safato rocoora. Canu turuna jaan nihana jaun, nainiheei nii ii safato ruhacaain caelai shaoquineta. ³⁴ Naain, Egiptoote, inaderaain necairichanaa caun chanaaure canu cachaaurura. Nii jaunna, coaracaana jaun, cau faaun, nii caje jianacoo tenajaanune coinara. Nii jaunna, eletoreeuni Egiptoo, jelai caje canu cachaauru rocoeraanuquera.' nae Cana Coaunera, Moisesa rai.

³⁵ Jauriha nejeein Moisesa batohin: ‘Chaate, canacaanu curuaanaa nuque, ii co-cainaain, nii coaranuque eletoaeta.’ naauruhalu natiin jetaote, esinaae rauijiriin letono aanjera que Moisesa letoerate Cana Coanera, nii enuha laajoiri- iihanei cataun ecocohin cocainaain, nii cairichaeriinajaauruha Egipto cocoaichacurune caje Isaraelitaauru rocoeranu que.

³⁶ Nii jaun jetaote, nii Moisesa, Egipto caje cana inoasihuru rocoera nelu jetao, nii atane que, itolere ichaain cachaauru notajaain. Nii Egipto rohan nenea Cucuana Lanajaijihu jetaote, nii rai biji achune tochataain jetao, aiha berone rijijieein, nii cucuana tabai jacoraain, acaterate, jera jaooruha Isaraelitaaurune coina. Chaen cacha areroo- desieretoo jenachoonca jaanacaneein, itolere acaune maajeein ecoteein, itolere ichaaechajeein, cachaauru notaarejetelu jetao Moisesa.

³⁷ Nii Moisesa jetaote: ‘Leeinjiin inara cajete, ecooca cureein caa caletohane rijijieein Cana Coanera letononeein rai nere beraneein neenicha.’ naain belu cana inoasihuru Isaraelitaauru rai. ³⁸ Nii Moisesatechu, cacha areroo desieretoo nasaae nedaauruha cana inoasihuru Isaraelitaaurune jana, jelai nii ichatane ucuuno- Sinaain ichoae ucuun iniin, Cana Coanera letono aanjera aina erelu. Nitohaneeinte, aanjera caje, nii cana rai Ichaonaa Tera Erenaa raain telu, cana inoasihuru rai, cana rai beeuruhane coina.

³⁹ Nitohaneein, nii raane coina, nii ichatane ucuuno que, siichoha Moisesane tonohana jetaote, renaatonorae lanaala, Egiptoo cauha cunaa jerecurelu jetao cana inoasihuru Isaraelitaauru. ⁴⁰ Nitohaneein jetaote, acaauru rai saseredote inoaei- Aaroon rai: ‘Cha que chaainti nerurujuae, Egipto batane caje canacaanu rocohin, canacaanu uhaeralu-Moisesata. Nii jaunna, canacaanu rai, ecaantooru rijijieein chosichuru ichaaine jerichaanu, cana coroatajanecuruhane coinara.’ naauruhana jaun jetaote, ⁴¹ jeriha Aaroone jaun, baca calaohi rijijieein ecaanto ichacure. Nii rai nihane jetaote, lenone sohin teeure, Cana Coanera rai ichacuruhane rijijieein. Nitohaneein jetaote, acaauru biji que ichanohin- ecaanto- chosi rai, lenone nihane sohin teein, beseta bitoera tocohaneein ichaain, ecaanto- chosi coroaecure. ⁴² Nii coaraane jaun jetaote, acaauru aina obajeein, coroatajanenaacane jiaane Cana Coanera, acaauru chosichuru niha acaauruhacha bei- dedeu nenacaauru, enoto, atene, arasijie, naonjoainunruhacha coroaecuruhane coina. Nitohaniane jaun jetaote, nere bera inoasihuru que aitiin laenaerateein:

‘Isaraelitaauru:

coatia carai, nii jenachoonca

jaanacaneein, cacha areroo- desieretoo neeichene bana,

carai lenone sohin nihane

terejetoheeicheluta.

⁴³ Nete, acaihanejeein biji que

cachaauru ichanohin inara chosi

niha- inaraacha bei- Moloco raiichate,

lenone nihane sohesojoein, terejetocoichelura.

Chaen, Refaan neein curuajai

inara raajenihane inara chanaa-

inara chosi neein inaraacha bei- arasijie,

naonjoai raaichate terejetocoichelura.

Nii jaunna, inara atane caje inara rocohin,

naain Babiloniaun bujuuau inara sitareeunnicha.’

naain, nii ajiniha bihalu Cana Coaunerana jaun, nii rijitoejin laenacurelu nere bera inoasihuru.

⁴⁴ Nitohaneein nere tonoraelanaala, que jaolecooruhane saijieein jetaote, Moisesa que coarateein jetao, canii cari caje nenea loreri Taberenacolo icharate Cana Coanera, nii cacha arero- desieretoo amuhemuhecuruhane jaauru, acaauru jiniichaaain, nii Taberenacolo amaauruhane coina. Nii taberenacolo jetaote, acaauru rai telu Cana Coanera, ‘Naojoaainte cana aina ne- Cana Coaunerara.’ naain itolere bana coacuruhane coina.

Nii asaaete, nii ajeri que teein- laenanohineein nenea Cana Coaunera Ere rucuhecure jetao. ⁴⁵ Nii Taberenacolo jetaote, inae oha Moisesane baiha carajaain neein, uhaaurelu nii Moisesa coreenraniha nenea Josoe aina cunacaauru- cana inoaesihuru. Nitohaneein jetaote, nii acaauru rai Cana Coauneraacha tenaa jerei- atane que nenacaauru aina, sonohanaque nichaauraaain, acaauru amuritoorelu, acaauru caje nii atane rauruhane coina coroatajanenaaca Cana Coaunerana jaun. Nitohanihalu jetao, enoha curuaanaa inoaei Rabirinereein tiaaajoaain.

⁴⁶ Nii Rabiri coroatajaniha, itolere que Cana Coaunerane jaun jetaote, turuha cana foeratera Jacobo Curuaanaa- Cana Coaunerane jaannu que Teenforo ichana jerelu niqui. ⁴⁷ Ne jetaote, icharatiha Rabirine caohatiha Cana Coaunerana jaun ichaenelu. Nii janate, inae oha Rabirine baiha jetao, nii Teenforo icharatelu nii calaohi Salomoon, Cana Coaunera turunajaanu que. ⁴⁸ Coatiha niqui, cacha ichanohineein nenea loreri Teenforo asaae ichaohi niqui Cana Coaunera. Nitohanihane jaunte, rai nere bera inoaesihuru que beratihalu Cana Coaunerane jaun, nii aitoroatihane rijitoein:

⁴⁹ ‘Caa dedete, canu nelaurihana jaan ne. Jana chauratanete, catiha rorine.

Chaen techu, chatohanai lorerina ichacurure, cuu nebetacaanune coina.

⁵⁰ Tana, canu, caa itolere coaunaaain nihanulune coitucuuruhaneta,’ naa Cana Coauner- ara.”

naain beurelu rai nere bera inoaesihuru.

⁵¹ “Nete, leeocho Cana Coaunera coitucuuruhi rijijieein, nere tonorana jereneeichene jaun, urichosae rijijieein neeiche, aohana jereneeichene jaun. Aiha, inara inoaesihurune rijijieeinte, inara suujuatenaa jeriha, Cana Coaunera Suujuene jana, aina nejerateein, aohana jereneeichera. ⁵² Satiin inara inoaesihurute, Cana Coaunera Ere bera inoaesihuru cairichaaeriin, sohin jaoorurejetelu. Jerichanejeein techu, nii turunaalu- cana coroatajaneraanu que Cana Coaunera letono turu beebejeeurerane maajeein, sohin jaorelu nii inara inoaesihuru. Nii esinaae rauhijiriin, beeuruhane rijijieein turuhane janate, que nererojoecaain, nere aohana jerelanaala, colurujueein, sohin joerateein neincheluinara netonai. ⁵³ Inara inoaesihurutejian niqui, laenanohineein Cana Coaunera Ere raaurelu, laenarateein letono aanjera que, teratiha acaauru rai, Cana Coaunerane jaun. Nete tonorana jerecurenenu inara inoaesihuru. Nii inara netonai nihanatiin, tonorana jereneeichera,” nae jetao acaauru rai Eseteba.

Eseteba sohin jaooruhane

⁵⁴ Niritoha acaauru rai Esetebane jaun jetaote, obajeein, corajeein nujuae cari calaure. ⁵⁵ Nejetaote, Cana Coaunera Suujue suujuatenajoineein, najabaracaain dede coaraa Esetebane jana jetao, neyoraca dedene jaun jetao, Cana Coaunera coarae. Nitohaneein coaraane jana jetaote, Cana Coaunera raotono nichajai que chujuheque Cana Coaunera Calaochi Jesoso. ⁵⁶ Nii jaun jetaote:

“Coaracuhejian inara netonai. Nota, neyoraca dedene jana, Cana Coaunera raotono nichajai que chujuheque nii canaacha cohajeilu- Cacha Calaochineein nenea Jesusora,” naa acaauru rai Esetebane jana jetaote, ⁵⁷ nuricho mucuutaain aohana jerelanaala, nujuuae soaisohaain, codoonetiin mucuure. ⁵⁸ Nitohaneein mucuhin jetaote, nii nese caje naain amaain, acaauru cajione buuri rocohin jetao, leeinjiin cacha- Saoroneein curuajai que nii acaauru cajione buuri beraichateein jetao, ajeri que Eseteba bodosiin sohin atinaaure- nii coulurujueracuru. ⁵⁹ Nitohaneein, ajeri que bodosijieeuruhane jana jetaote:

“Canu Curuaanaa Jesoso, cacorataaneenun. Casuujue raaura,” naain Jesoso bajae Eseteba, rai suujue raane coina.

⁶⁰ Niritohane baiha, semotorohaain auhaquiin:

“Canu Curuaanaa, jiaonriha catohaneein caeteein, naosateeuruhane ujuaiteei acaauru quenera,” naain inae ohe Eseteba.

8

¹ Nitohaneein, Eseteba sohin jaooruhane jana jetaote, rautatelu nii Saoro.

Jesocurisito ranojoihunru roheca Saorone

Nii bana caje coauneein nunuheteen jetaote, satiin, Jesocurisito Ere esenetaain tonoraeraauru aina nejerateen, cairichaaerihure Jerosaleeun. Nii jaun jetaote, ita caje riaaneen, Jerosaleen caje soroore satiin Jesoso esenetaeraauru, Jodea batane sacutaain, satiin, Samaria batane sacutaainchuru cuhin soroore. Jana, nii afosotooruhacha jetaote, nii Jerosaleeun nedaaure.

² Nitohaneen Eseteba atinaauruhane jana jetaote, mainajeein coisiin conautecure caohachaaain rai suujua coaraain ichaonacaauru cachaauru tabaauru.

³ Nii nainiha jetaote, Jesoso esenetaain- tonoraeraauru rohecaain, lorerichuru naineen enohin, enecuru aina curuataain- quichaauru tararaain amaain, caresero cuhane teratenajaain, cairichanajae Saoro.

Jesoso beebejeeuruha Samariaune

⁴ Nitohaneen, rohecanajaauruhana jaun, nii Jerosaleen caje soronacaauru jetaote, turuuruna jaunru naineen, jianacoo osa caje- cana mitaeraneen niha- Cana Coaunera Calaohi- Jesusone beebejeeure. ⁵ Nii jana, leinjiin acaauru caje nena- Ferifi jetaote, nii Samaria batane que leochaauru nese amurijiriin nena nese tabaihu cuhin jetao, inae cuu turuhin, cuu nenacaauru rai, Cana Coaunera Calaohi- Jesocurisito beebeje. ⁶ Nitohaneen cuu turuhin Jesocurisito beebejiha Ferifine jana jetaote, satiin netaojiaain, niicha beebejei rautatiin aonajeeure- cachaauru, chaen itolere cunaite-nacaauru rautaane coaracuruhana jaun. ⁷ Nitohaneen jetaote, rai suujue cuhane coitucuchuhichuru sirichuruha tabaaurune, acaauru caje sitaane, auhaaahaquuin, acaauru caje amuure nii coitucuhichuru. Chaen jihuronacaauru nihanatiin jetaotechu, rautaaain, bacosacuru nihanatiin- rautaa Ferifine jaun jetao, ⁸ neebana nitohanai coaracuruha, nii neseuna jaun, cojoelatiin coarajeein, rachoojoeure- satiin nii nere aonaa turunacaauru cachaauru.

⁹ Nii jana jetaote, cuu ne- leinjiin cacha- Simoon neen niicha curuaateuri- benane. Aca jetaote, batohi aina, Samaria cocoaichacuru coritae jetao, “Aca jete, itolere cacha amurijiriin, itolere que, jataain nelateeneen ne,” naain esenetaauruha cachaaurune coina. ¹⁰ Nitohanihane jaun jetaote, cocoinanacaihuri nihanatiin, coritaa, rai batohi ainana jaun, rautatiin esenetaain, aonacuruhane jaun: “Caa cachate, Cana Coaunera letono nera,” naure jetao, nii Simoon que, satiin cachaauru, cocoinanacaihuri, naonjoaihunri.

¹¹ Nitohaneen jetaote, enanecoriin que airijiin esenetaain tonoraare, rai batohi aina, acaauru coritaana jaun. ¹² Nete, nii saijieen Ferificha beebejei- Cana Coaunera Cojoanona, Cana Curuaana Jesocurisito, naonjoaain esenetaauruhana jaun, quichaauru, enecuru, naonjoaihunru- nebaotisaerateure. ¹³ Nii jaun jetaote, nii- benane- Simoon netonai, esenetaain nebaotisaerateen, Ferifi corihaniha amuhemujue, itolere ichaain cojoelanaacojoai ichaa Ferifine coaraana jaun, cojoelatiin.

¹⁴ Nitohaneen, inae Cana Coaunera beratenojoin esenetaain, tonoraauruha- Samaria cocoaichacurune coitucuhin jetaote, acaauru rene, Fedoro, Joaan, naonjoaihunri letoaaure- afosotooru- Jerosaleeun nenacaauru, nii Samaria nenacaauru coaraa cuuruhane coina. ¹⁵ Nitohaneen, letoanajaauruhana jaun cuhin jetaote, acaauru rene turuhin, nii Jesocurisito esenetaain- tonoraeraauru rai, Cana Coaunera bajaare, acaauru coroatajaneen, rai Suujue letoaa Cana Coaunerane coina, ¹⁶ jaiti leinjiinejееin- acaauru caje nena ichoae fauheniha- Cana Coaunera Suujuene jaun, raujiaaincha- Jesocurisito corenihacha- baotisaain cojounacatenohineeincha, neeuruhana jaun. ¹⁷ Nii jaun jetaote, acaauru couturi ichoae, biji meracaain Cana Coaunera bajaauruha- Fedoro aina Joanne jana jetao, tajiha, acaauru ichoae fauha uhe, Cana Coaunera Suujue. Nitohaneen jetaote, Cana Coaunera Suujue rauure- Samaria nenacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru- cachaauru.

¹⁸ Nitohaneein, acaauru ichoae, biji meracaain, Cana Coaunera bajaauruha afosoorune jana, fauha uha, acaauru ichoae, Cana Coaunera Suujuene coarajihana jaun jetaote:

¹⁹ “Carai netonai, nitohanai teeuchena, inara corete coriqui quete, chunicoa- cacha ichoae nihanatiin, cacoi meracaain, Cana Coaunera bajaanune, rai Suujue tiha Cana Coaunerane coinara,” naa acaauru rai Simoonne jana jetaote:

²⁰ “Coaraain, nii ichoriqui aina jiniiquiin nitajeeura. Inacojoein chachu, ‘Coriqui que jecha, coretenacaine Cana Coauneraacha tenojoin,’ naai chachu inacojoeincha.

²¹ Esinaae rauhijiriin, esenetaain nere tonoraeneeine jaunte, ichei nii tenaa nainene Cana Coaunerara. ²² Nii ishujua baaso jiaaneein, Cana Coaunera bajaaute, ichei suujua acatena nainihane, suujua acatemiin Cana Coaunerara. ²³ Jataainte, banejelanaala necoelaain, osa tabai que nesaruhi rauhineerilanaalara,” naa Fedorona jaun jetao te:

²⁴ “Atiin carai, Cana Coaunera bajaauche, nii aitohine tocohanein, chatohanein caeteein niha Cana Coaunerane coataara,” nae jetao, nii benane- Simoon, Fedoro rai.

²⁵ Nitohaneein, nii Samaria neseeu, Cana Coaunera Ere beebejeeuruhane baiha jetaote, nii Samaria batane sacutaain nenacaauru- neseeu cuhe cujeein, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito que Erenaa Caohati beebejeeuruane baiha jetao, Jerosaleeun cauha cuure Fedoro, Joaan, Ferifi, naaonjoaihunri.

Ferifi aina, ita que tacaauruha Etiopiha cocoaichane

²⁶ Nii baiha jetaote, rai letono aanjera que Ferifi letoerateein:

“Chajaain nimichuhin enoto mitu uuri- cana raotono nichajai jeloon cuhin, naain Jerosaleeun caje- Casau cunaa bero cuhane cunihura,” nae jetao, Cana Curuaanaa letono aanjera. Nii bero naitoonjoate, cacha areroo jeloon situnaane. ²⁷ Niritoha rai aanjerana jaun jetaote, nimihoritiin cuha Ferifine jana, bero cuhane leeinjiin cacha-Etiopiha cocoaicha aina, ita que tacaure. Nii Etiopiha cocoaicha jetaote, Etiopiha batane curuaanaa eneneein nena rai- coriqui beraichanein nena ne. Aca jetaote, Jerosaleeun cuhin, Cana Coaunera coraejeein bajaee bajaecane caje, ²⁸ tajiha cabario que tararaeraain nena namunaja cuhane lauhequiin, Cana Coaunera ere bera inoaesii Isaihasicha laenai quiricha ereretajeein cauha cue, jelaiha rai nataneu.

²⁹ Nii jana jetaote, Ferifi rai: “Nii cacha rohan nichuutaain ereeura,” naa rai, Cana Coaunera Suujuena jaun jetao, ³⁰ rohan nichuuntaa Ferifine jana jetao, Cana Coaunera Ere bera inoaesii Isaihasicha laenai quiricha ereretate- nii Etiopiha cocoaichane jana jetao:

“Nii iicha ereretai aonaaina, coitucuhi,” naain caje bajaa- Ferifine jana jetaote:

³¹ “Aihaaunta. Cha cajena coitucuhin aohanreeunta. Niha chunei carai berane coaalanaalata. Chajaute iniin cau carohan nelauriaera,” naa Etiopiha cocoaichane jaun jetaote, ³² iniin nelauriaain, nii niicha ereretai jelai coaraa Ferifine jana jetao:

“Carenero chacuruhane rijjijeeinte,

amaa cuurureein, sooruhane coina.

Nii rijjijeein techu,

nujuin saaujiha saaujichane jana

inauhene aonajiha carenerone rijjijeein,

inauhene aonajenajaain,

caohachanaainejeein erenereein.

³³ Nitohaneeinte

batohin joareein coulurujueein,

cojoaisi aina ajaena rocohin jaonaa rijjijeein,

sohin jaoorureein.

Nitohaneein sohin jaooruhane jaun,

nerihaain rai neferate,”

naain *profeta* Isaihasiacha laenailu ereretaain coaraane baiha jetaote, Ferifi caje:

³⁴ “Atiin carai beeuna coitucuera. Cha quena aite, raaje ne quena aitoha caa Quiricha laenaera *profetate*, ainihane leeochoa quena aitohate,” naain bajaa, nii Etiopiha cocoaichane jana jetaote:

³⁵ “Jesoso sohin jaoorurichaaine quete aitera,” naain jetao, nii Cana Coaunera Quiricha Inoaesi- Etiopiha cocoaichacha ereretai nunuhe caje coauneein nunuhetein jetao, Jesoso que Erenaa Caohati beebejiha Ferifine jana, ³⁶ niha acauna jaan rohan nichuuntaauruhana jaun jetaote, Ferifi rai:

“Caute ne acaura. Taacha nainereei, cau canu baotisaain, canu coujounacateeineta,” naa nii curuaanaane jana jetaote:

³⁷ “Ichoichana aina cutaain, esenetainete, naainera,” naa Ferifine jana jetao te:

“Cana Coaunera Calaohi niha Jesocurisito ne esenetaanura,” naane jana jetao, ³⁸ nii acauru amaera- cabario que taraeranein nenea suraeratein, jiniiquiin fauhin, acauhana fauha cuure. Nitohanein fauhin jetaote, baotisaa Ferifine jana jetao, ³⁹ inae acau caje inihuruhane jana jetao, Ferifi amaa- Cana Coaunera Suujuene jaun jetao, inae coaraene- nii curuaanaa. Nejetaote, raotojoein, rachoojoein bero cuhane cuujue.

⁴⁰ Nitohanein amaa Cana Coaunera Suujuene jaun, cuhin jetaote, Asotoo turuhe Ferifi. Nitohanein Asotoo turuhin jetao, caje coauneein, nunuhetein, nirijiein cuujue cuujeein, Sesareea turuhanereein tiaain, neseuru neseuru turunajaauru, Jesocurisito que Erenaa Caohati beebejeein, cuujue jetao Ferifi.

9

Jesocurisito esenetaeranein nerotoha Saorone

(Ich 22.6-16; 26.12-18)

¹ Nii tonohana jetaote, Cana Curuaanaa ere esenetaain, tonoraeraauru que, nejeratihajeein, atinanaana jereein sacuhane jaun jetao, saseredotecuru curuanaa coaraa cue Saoro, ² caje nitohanai ichana nainihane jaan- cocoiricha bajaane coina. Nii rai cocoiricha teuruhane, aina naain Damasoco cuhin, ucuaae nenea ita taojiaain Cana Coaunera bajaauruhane jaan sinacoca asaae enohin, nii Ena Nenea Ichaonaa esenetaain tonoraeraauru ariin, quichaauru aina curuataain, enecuru tararaain uhanajaa caseteconein Jerosaleeunne coina. ³ Nejetaote, inae nitohanein ichaain cuujiha, Damasoco nese catainajeein, turuhelalajiha, Saorone jana jetao, luhecotariin conotiin, dede caje jilenete Cana Coaunera Cono. ⁴ Nii jaun jetaote, coasiha atane ichoae nalatoha Saorone jana jetao:

“Saoro, Saoro, chanuna jataain caque nejeratein, cacairichaeriin ichaohi,” naain toniha erenaane jana jetao:

⁵ “Chaneei inaate Curuaanaa,” naain bajaa Saorone jana jetaote:

“Canuna, nii nejerateeine jaan neein iicha cairichaerii Jesoso neeunra. Canu esenetaeraauru cairichaa aaine nihanatiinte ichaajenihane ijiabereeo- cairichaa nii aaicha,” naa jana jetaote, coasiha rijijijihanein: ⁶ “Chatohanai ichacaaunne jereite, Curuaanaa,” naain bajaa Saorone jana jetaote:

“Nimichuhin nichaaurain, nii neseeu turunihunte, cuu ichei, iicha- ichanenenu beeuruhinera,” naain tonorae, nii erena.

⁷ Niritohane jaun jetaote, nuricho que aonacuruha acauru netonoaine jaun, nesoone-toore, nii Saoro- corihaniha cunacaauru cachaauru, nii erena aonacuruha natiin, nii chuni cacha coaracurenihana jaun. ⁸ Nii jana, atane ichoae tochoa baiha nimichuhin, nenotaain coaraa Saorone jana jetaote, caohachanainejeein conohene rai nota. Nii jaun jetaote, inae caohachanainejeein conoheniha rai notana jaun, rai biji que mucuhin, amaauruha Damasocone jana jetao, ⁹ cuune nichata janohin, maosanein notaelanaala, nii lenonelanaala, nii acau nihanatiin coelanaala.

¹⁰ Nitohanihane jana jetaote, nii Damasoco ichoae leeinjiin cacha- Ananihasinein curuajaain. Acate, Jesocurisito Ere esenetaain, tonoraera ne. Nii jetaote, notajae Cana Curuaanaa Jesocurisito, rai irihane coina. Nitohanein, notajaain jetaote:

“Ananihasi,” naain bajaane jana jetao:

“Cauna neeura Curuaanaa,” naane jana jetaote:

¹¹ “Chajaain nimichuhin, nii bero- Rauhijirineein curuajai cuhane cuhin, Jodasi loreri asaee enohin, Taroso caje unaa leeinjiin cacha- Saoroneein curuajai bajaaura. Acate, Ofa-Cana Coaunera bajaebajaecane jana, notaacane jaun, ¹² coaraane jana, leeinjiin cacha-Ananihasineein curuajai- turuhin, nichoae rai biji merecae, nacoauneein conoha rai notane coinara,” naa cana Curuaanaa Jesocurisito, Ananihasi raine jana jetaote:

¹³ “Netejian, ‘Nechu aansai- ataibiaen rijijieein niha,’ beeurera. Nitohanihane jaun jete, Jerosaleeun, ii ere esenetaain- tonoraeraauru cairichaaeriin ne, naauruha, coitucueracuru natiinta. ¹⁴ Coaraaunachuhinti, saseredote curuaanaa caje, niicha rocohi erenaa uhaa aina, satiin- ii ere tonoraeraauru mucuhin, caseteconein, amaain tiha, saseredotecuru curuaanaa raine coinaneta, Curuaanaa,” naa Ananihasine jana jetaote:

¹⁵ “Chajaaincha cunihura. Nii cachana raain neeun, nejelau ataneu- nenacaauru rai nihanatiin, canu ere beebejeein nihane coinara, itolere, acaauru curuaanaacuru rai nihanatiin, canu ere beebejeein, chaen, Isaraelitaauru raine maajeein beebejihane coinara. ¹⁶ Acaentonaite, canu ere beebejihane coreniha, necairichanaa coaraa cureein, baneje lanaalara,” naain letoaa Cana Curuaanaane jaun jetaote, ¹⁷ nii niha Saorone jaan- loreri asaee turuha cue Ananihasi. Cuu, loreri asaee turuhin jetao te, nichoae biji merecaain:

“Ichaso Saoro, nii uhina jaan bero cuhane, ichei ecoona Cana Curuaanaa Jesusote caletoe, ichoae cacohi merecaain bajaanune, enacoauneein conoha inotane, ii sujueniha enoha Cana Coaunera Suujuene coinara,” naa Ananihasine ¹⁸ rijieeoritiin, jeranu nota caje naluha- ate reje rijiiinanaine jana jetaote, inae conoha rai notana jaun, nimichuhin nebaotisaerateein, inae cojounacatenohineein ne- Saoro. ¹⁹ Nii baiha jetaote, inae lenoneein suujua nunaain, nii Damasoco nenacaauru- Jesocurisito ere esenetaain- tonoraeraauru aina ne, janojanoheriin.

Damasocoo Cana Curuaanaa Jesoso Ere beebejiha Saorone

²⁰ Nii baiha jetaote, ita taojiaain- Cana Coaunera bajaauruhane jaan- sinacoca asaee enohin, cachaauru rai, esinaae rauhijiriin, Cana Coaunera Calahineein niha Jesusone beebejiha Saorone jaun jetao, ²¹ cojoelatiin coarajeein:

“Taajian, caa cacha, Jerosaleeun, Jesoso aina cuaain Cana Coaunera bajaebajaeracuru que nejerateein, cairichaaerinajaain nena nihaneta. Tana, caa jeelai cacha coaiten cau turuhalu, Jesoso esenetaeraauru jitariin tararaain amanajaain, saseredotecuru curuaanaacuru rai tenajaane coina neta,” naaure jetao, cojoelatiin cuu nenacaauru cachaauru.

²² Ne jetaote, niritiin cojoaelatooruhane jana, nii que rutaain nelararajiaain laraajiin, canaacha cohajei- Curisitoneein niha Jesusone beebejiha Saorone jaun jetao, rai suujua auhacaure Damasocoo nenacaauru- Jorioocuru.

Jorioocuru caje, nichotiha Saorone

²³ Nii nitohaneein araai janojin Damasocoo niha Saorone jana jetaote, ita suujuau tacaain, Saoro sohin jaonaa jerecure Jorioocuru. ²⁴ Ne jetaote, nii sohin jaonaa jerecuruhane coitucue Saoro. Nitoanein, que necousujuuaain jetaote, ajeri caje ichanohineein nena, nii nese tionoritiin nena rijia ucuuneti bacuujuaniha, janotiine-tojoein beraain cohacure, mituha cuhane mucuhin amaain, sohin, jaoruhane coina niqui. ²⁵ Ne jetaote, omari seeonjoa cuhane teein jetao, janotiin tijichain, loreri chaje nichajai que nii nese tionoritiin nena rijia bujuaniha faure Jesocurisito ere esenetaain tonoraeraauru, nii nese caje mituhin nichotihane coina. Nitohanein jetaote, onaa caje nichote Saoro.

Jerosaleeun turuha Saorone

²⁶ Nii nitohanein nichoteein jetaote, inae Jerosaleeun turuhin, cuu nenacaauru- Jesocurisito Ere esenetaain tonoraeraauru aina netaojiana jeriha Saorone jana jetao,

coasiha netaojiana jerecurene, inae acaentonoain, Jesocurisito Ere esenetaain- tonoraer-
aneein nihane coitucuhin esenetaaurenihana jaun.

²⁷ Ne jetaote, afosotooru rene Saoro amaain: “Naaonjoaain jetaote, bero cuhane
cuujihane jana jetao, notajaain, rai erelu Cana Curuaanaa Jesocurisitora. Nitohanihane
baiha jetaote, chaque tonajelanaala, nii chaque casilanaala, nii Damasoco nenacaauru
rai, Jesocurisito Ere beebjera,” naain acaauru rai, be Berenabeen.

²⁸ Nitohaneein acaauru rene turuaain, acaauru que coitucueratiha Berenabeenne jaun
jetaote, inae raauruha raotojoein, nii Jerosaleeun nenacaauru afosotooruna jaun, cuu
acaauru aina neein amuhemujuein, chaque tonajelanaala, cuu cachaaauru rai, ²⁹ Cana
Curuaanaa Jesocurisito Ere que ereerejein, Curieco ere inaaunrera Jorioocuru aina,
ita cotaicha rijitiinchuru, ereereeca Saorone jana jetao, sohin jaonaa jerecure, nii ita
cotaicha rijitohane jaancuru- Jorioocuru.

³⁰ Ne jetaote, nii sohin jaonaa jerecuruhane coitucuuriin, Sesareeau, Saoro amaain
jetao, caje coauneein Tarosoo letoaaure, Jesoso Ere esenetaeraauru.

³¹ Nii inatiin jetaote, Jodea, Calileea, Samaria, naaonjoaihunri batanecuru nenacaauru
que, Jesocurisito Ere esenetaain- tonoraeraauru, jeelai choae jauhecotojoeriin, rao-
tojoein, nii baaso coacuelanaala, Cana Curuaanaa Jesoso Ere tonoraare, acaauru
coroatajaniha, Cana Coaunera Suujuene aina nejeeotejein.

Nerautaa Eneasine

³² Cajaneein amuhemujuein, Jesocurisito Ere esenetaeraauru rene bedaenihane
ucuaetoha jetaote, Lidau nenacaauru- Jesocurisito Ere esenetaeraauru rene netonoai,
turuha cue Fedoro. ³³ Nii jana jetaote, cuu ne, leeinjiin cache- Eneasinein curuajai. Aca
jetaote, fosa ajaanacaain, niirijiein amuelanaala, nenajauhacha tocoecoeha, mucuha
jiuronane jaun jetao:

³⁴ “Eneasi, Jesocurisitote ii rautareeincha. Chajaain nimichuhin, chela seriin
amuunra,” naa Fedorone jana jetao, nii rijieeoritiin, nimichuhin nela seriin amue-
Eneasi. ³⁵ Nii aichejetenihane baiha nimichuhin, amuha Eneasine coaracuruha- satiin-
Lidau nenacaauru, Saroon nenacaauru, naaonjoaihunrine janate, Cana Curuaanaa
Jesocurisito ranojoihunru neein nerotojoacoaure.

Oo caje ichanaa Dorocane

³⁶ Nii bana jetaote, nii Jofe neseeu nelu, leeinjiin Jesocurisito Ere esenetaain-
tonoraera- Tabita neein curuajai. “Tabita” naane jetaote, Curieco ere cuhane, Doroca
ne. Nii ene jetaote, caohachanejein- caohacha ene neein ichoae. Nii jetaote, chaelai
latecuruha cairichaaaurine, coroatajanein, naaonjoae. ³⁷ Nirijiein, ne lacuritiin jetaote,
cunaitein. Inae caun ohane jaun jetao, rai jabereco culejein, naain ucuun nena loreri
coroata coarana ichoae- ucuha cuhane, rai jabereco rucujuein teeure. ³⁸ Nii jana, Jofeu
caje, coriaae neniha, nii niha Fedorone jaan- Lidane jaun jetaote, cuu niha Fedorone
coitucuruha Jesocurisito Ere esenetaeraaurune jaun jetao, coroatajai cache letoaaure:

“Chajaa jera, Jofeu luhecotariincha,” naauruha rene turuhine jaun jetaote, ³⁹ acaauru
aina cue Fedoro. Inae nii niha ene jaberecone jaan turuhin niha Fedorone jana jetaote,
curuaacaain codohaquiin chanaain, Fedoro que, jaiti ichaohane bana- acaauru cajione
niicha tococoi- acaauru rai niicha tei obirichurune maajeein coarateeure- autanaauru.
⁴⁰ Nii jana jetaote, jelai caje jitariin mitanajaain, nii ene jabereco rohan, neseeonraain
jetao, Cana Coaunera bajaain, nii ene jabereco coarajeein jetao:

“Chajaain, nimichuura, Tabita,” naa Fedorone jana jetaote, nota toretaain Fedoro
coaraain, nelauhitohane jetao, ⁴¹ rai biji que mucuhin, michuhitoha Fedorone jana,
nichauraane jana jetao, satiin Cana Curuaanaa Jesocurisito Ere esenetaeraauru, satiin,
nii autanaauru aina curuataain, cotihanajaain jetao, jabereconein chujuriaain acaauru
que coarate- Fedoro. ⁴² Nii nitohanihane coitucuhin jetaote, Cana Curuaanaa Je-
socurisito Ere esenetaain tonoraare- nii Jofe neseeu nenacaauru- arajiin cachaaauru.
⁴³ Nitohaneeinte, araai janohin, nii neseeu ne Fedoro, canii cari rucuhara- Simoonneein
curuajai cache loreri asaae.

10

Corenerio aina, Fedorone

¹ Nii jana jetaote ne, leeinjiin cacha, soondarooru curuaanaa- Corenerioneein curu-ajain, Sesareea neseeu. Nii jetaote, saota fashanei Romanocuru soondarooru, Italia cocoaicha neein acaauruhacha curuaatei, lefashai- curuaanaa cafitaan neein ne. ² Aca jetaote, niqui Romanoneein ne. Nejetaote, atiin rai sinijiera, rai bereecuru naaonjoaihunri aina jiniiquiin, jataain Cana Coaunera ere tonoraeraauru ne. Aca jetaote, cairichaineein nenacaauru- Jorioocuru rai nihane, coriqui nihane tee tejeein, coroatajanenajae. Chaen jetaotechu, inetono janonaa bana, Cana Coaunera bajaebajajeein ne. ³ Nii jaun jetaote, letono anjera que, coarate Cana Coaunera, sona nichae.

Nii jana jetaote, coarajihane jana, nii nihane jaun turuhin enohin: “Corenerio,” naa nacatiha turuhine jana jetao, ⁴ cuu anjera coaraain, nesoonetiin:

“Cha ichei ichareeunte, Curuaanaa,” naain tonoraa Corenerione jana jetaote:

“Bajaebajajeein neeine aonaa Cana Coaunerara. Chaen techu, cairichaihuru coroatajaneine coaraain, satiin caohacha ichaaine rautate- Cana Coaunerara. ⁵ Aihana jaun, Jofeu cacha letoaaute, leeinjiin cacha- Simoonneein curuajain nena- Fedoro cotihaca cuhina. ⁶ Nii cuu nena cucuana auhaniha loreriquiin nena- jacari nojoenlaain rucuhera rijitocojoai curuajai- leecha Simoon loreri asaaete nera,” nae jetao, rai Cana Coaunera letono anjera.

⁷ Niritohane baiha, inae amuha nii aina erenaa- Cana Coaunera letono anjerane jana jetaote, coroatajai nere tonoraeraauru, chaen leeinjiin soondaro- Cana Coaunera ere tonoraain- jataain Cana Coaunera coitucuera rai suujua rijitoejin nena niichuru cotijiaain jetao, ⁸ rai aitoha Cana Coaunera letono- anjerane bee jetao, Corenerio. Nitohanein, acaauru rai bihane baiha jetaote, letoanajae Jofeu.

⁹ Nii cojoano jetaote, enoto chujutaelalajeein, turuelalajeein cuujueeruha, Jofeune jana jetao, loreri janori macararo ichoae, ucuun iniha cue jetao, Fedoro, cuu Cana Coaunera bajaane coina.

¹⁰ Nii jana jetaote, rai banetoe niha mijiitenane jaun jetao, lenonene rijitocojoaain jetao, Cana Coaunera baja, lenone enohalaauruha icharaaurune cohaca. Nii jana jetaote, notaaca Cana Coaunerane coina, ¹¹ neyoraca dede bacuujuane jana jetao, caje mituha uhe, shojoera tocohaneein- jaraantiin. Nitohanein ecocohin jetaote, tajiha fauha uhe, jena turiin rulunohinee. ¹² Nii jana, coaraane jana jetaote, nii shojoera tocohanai nainecojoaain jetao, uhe itolere cautenu rijihuru, atane ichoae terei lenone, itolere tajaecuru, itolere ataibinaae acanocuru, itolere Jorionecuruhane lenone niheichuru, naaonjoaihunri jetao, uhe nainecojoaain. ¹³ Nii jana jetaote, coarajihane jana jetao dede toniin:

“Nimichuhin nichaaurain, niichuru soote que lenoneeicha Fedoro,” naain toniha dedeune jana jetaote:

¹⁴ “Chabana, Jorionichaanune lenonenihei quinaa nainihaaunta, lanichana nainihaaunta. Nihei ataibinaae quinaa nainihaaunta, Curuaanaa,” naain tonoraa Fedorone jana jetaote:

¹⁵ “Coa Cana Coauneraacha, couluunojoi que, ‘Calanichareta. Ataibinaae quinaa nainihaaunta.’ naain irihara. Jauriaate chuhisi niqui, nainenelu que lenonequichenera, nete inae enene, que lenonena nainequichene coina couluunoinera. Aihana jaun, Cana Coauneraacha coulucohi que, nainihein niritiin ereeineta,” naain jetao, dedeeu toni. ¹⁶ Nitohanein nichata saain ecoocane baiha jetaote, inae jelaiha dedeeu iniha cue, nii shojoera tocohanai.

¹⁷ Nii jaun jetaote, nii que suujua rohecaain, cuu suujuaau ereerejeein, “Chatohanai ichacaaunne coinacha, catohanein canotajae Cana Curuaanaata.” naain suujuaau ereereca Fedorone jana jetaote, turuure acuujuaniha nichatajai cachaauru Corenerio letonocuru, Simoon loreri bajaebajajeein. ¹⁸ Turuhin jetaote, acuujuaniha netiin jetao, tonijiaain:

“Cauna niha caa loreri asaae, leeinjiin cacha- Simoon- Fedoroneein acaauruhacha curuaatei,” naain jetao bajaare.

¹⁹ Nii jana jetaote, cuu jaiti, nii rene ecoona que suujuaau ereereeca Fedorone jana jetao:

“Aonaaun, nichatajai cachaaurute ii ariirijiera. ²⁰ Chajaain nimichuhin, acaauru aina cunihu necoatelanaalara. Canuna acaauru letoaaun ii renera,” nae jetao, nuricho rai Cana Coanera Suujue.

²¹ Nii jaun jetaote, fauhin nii Corenerio letonocuru- cachaauru coaraain jetao:

“Canuna- nii inaraacha ariirijiei neeunra. Chate raacheta,” naa Fedorone jana jetaote:

²² “Canacaanu letoaa, canacaanu curuaanaa cafitaan Corenerione jaunne, uhacaanura. Acate, caohacha cachaneein, jataain Cana Coanera ere tonoraeranera. Nii jaunne, jataain que suujua acatein, belaihure satiin Jorioocurura. Acate, ii cotiharate, rai beein, que ii cotiharatiha Cana Coanera letono- anjerana jaunra. Nii jaunne, ii cotihaca uhacaanu, nenajaun cuhin, iicha coitucui que rai ereeine, aonaane coinara,” naaure jetao, Fedoro rai.

²³ Niritocuruhane jaun jetaote, nii notaaca Cana Coaneranane que nainaan jetao, nii nihanejaan loreri asaae ranajae Fedoro, Jorionecurenihani nii cachaaurune saijieein. Nii jaun jetaote, cuu aina sinihuruhane cojoanoon, cauha cuuruhane jana jetao, acaauru aina cue Fedoro, corianiha cunacaauru- Jofeu neseeu nenacaauru tabaauru- Jesocurisito esenetaeraauru aina. ²⁴ Nitohaneein cuhin jetaote, cojoanoo Sesareea turuha cuure.

Nii jana jetaote, le laurii naraaichuru, jataain belaichaaauru, naaonjoaihunri cotijiaain, acaauru cojoae- Corenerio. ²⁵ Inae turuha Fedorone jana jetaote, mituhin raain jetao, nacatiha neseonraain coroaeca Corenerione jana jetaote:

²⁶ “Nichaauraaura. Canu netonaina, ichejijieein cachaneein neeunra,” naain michuha Fedorone jaun jetaote, ²⁷ ereerejeein, enoha cuuruhane jana, cuu najiniha netaojiaain cohacure arajii cachaauru. ²⁸ Nii jaun jetaote, acaauru rai:

“Inarate raotojoein coitucuhiche, canacaanu Jorionichaanune, nejelau cachaauru Jorioniheichuru aina, netaojiaain nena nainenihacaanunera. Niheichu. Nejelau cacha loreri asaae enonaa nainihaacaanuta, nitohane niha canacaanu ichaona jaunta. Nete, nii que, canu notajaain carelae Cana Coanera, nabana chunein cacha que jaolequiin, ‘Nechu aansai ataibinaae,’ naain irihanu chunein nejelau cachaauru quene coataara. ²⁹ Nii jaunna, cacotijiaaichene rijijieein inauheneecha, cha que erelanaala uunra. Nii jaunna, ‘Chanunacha cacotijiaaureta.’ naain, coitucunaa jerichaaunne jaun, carai beechene jereenra,” naain jetao, acaauru caje baja Fedoro.

³⁰ Nii jaun jetaote:

“Inae, jena janoha, enarijiu, cau canu loreri asaae, cosinacaa casuri couu, canu ichaoneein Cana Coanera bajaebajaeacaun sonainane jana, jataain somajai que, cajiionequiin, cau, caatiha neeorite- leeinjiin cachara. ³¹ Nii cachate, carai: ‘Corenerio, bajaebajaequine aonaa- Cana Coaneranera. Chaen techu, cairichaihuri coroatajaneeine coarajeein, nii coacuhin corojae Cana Coaneranera. ³² Nitohaniane jaun, cachaauru letoaaute, Jofeu, Simoonneein curujajaain nena Fedoro cotihaca cuuruhinera. Nii cucuana auhaniha, loreriquiin, cuu nena jacari nojoelaain rucuhara rijitocojoai curujajileocho Simoon loreri asaaete nera.’ naa carai nii cachara. ³³ Nii jaunne, nii rijieeoritiin ii cotiharateenra. Caohachate jataain ichaai uhincha. Aihana jaun, caute jiniiquiin, Cana Coanera notaracae nihacachera. Nii jaunna, canacaanu rai Cana Coaneraacha beratei que, ereeine aohana jerichaanura,” naain jetao, Fedoro tonorae Corenerio.

Nereretaa, Corenerio loreri asaae, Fedorone

³⁴ Nii jaun jetaote, acaauru rai:

“Inae laen coitucuhanu, coatia nejelauneein, chunein cachaauru coaraain nihein, Cana Coaneranera. ³⁵ Jerichanejeeinte, satiin coaraain, naain coriajai ataneu nenacaauru nihanatiin, nere tonoraane, rae Cana Coaneranera, caohacha ichaain neeuruhanera.

³⁶ Nitohaniane coina, Israeli inamacooru rai, baaso ichaain, Cana Coanera que

nejeratena negin, niha cachane niha natiin, niha leenjiin, nii rucuhera, raotojoein neeuruha Cana Coaunera aina cachaurune que beratelu Cana Coaunerara. Acate, Jesocurisitoneein- sating Curuaanaanein nena nera. ³⁷⁻³⁸ Inarate, cachauru rai, baaso ichaain neeuruhane jianein, nebaotisaerateeuruhane, raotojoein acauru raa Cana Coaunerane coina, biha Joanne coitucuhiche raotojoeincha. Nii baihate, Nasarete cocoaicha- Jesoso baotisaa Joanne jana, nii Jesoso ichoae, rai Suujue letoaa Cana Coaunera, itolere ichaain nena nainihane coinane coitucuhiche. Nitohanein baotisaa Joanne caje coauneente, Jodea batane sacutaain, amuhemujelu Jesoso, Calilea nunuheteente, itolere caohacha ichaain, moconajaera ichanohinein cunaiteein necairichanacaaurune maajein rautaelura.

³⁹ Nii jana, canacaanune, itolere ichaain niha Jesusone coaranein nihacaanu, aina amuhemueaanulu, itolere Jodea batane sacutaain, Jerosaleeun nese sacutaain, naaonjoaina jaunra. Nitohanihane baihate, inae coroso que tein atinaaurelura. ⁴⁰ Nete, atinaaurehane jana, nichata jano cuhane, ichatelu Cana Coaunerara. Nitohanein ichateente, canacaanu rai, ecoocane coina, letoae Cana Coaunerara. ⁴¹ Coatia, sating cache rai, ecoohai. Leenjiin canacaanu- Cana Coauneraacha janiiji nii beraanu que-niicha ranogoi nichaanune raiichate ecooera. Nitohanein oo caje ichanaa Jesusone baihana, aina lenonein, aina acau cohacaanura. Inae inoaelu, nitohanihane coina, Cana Coauneraacha ranoghinein nihacaanulune jaunte, ⁴² canacaanu letoae, itolere ichaonacaauru, onacaauru, naaonjoaihunri coaraanu que- nii Jesoso tein nihalu Cana Coaunerane beebjihacaanu, cachauru raine coinara. ⁴³ Chaen techu, inoaelu najiincha caje coaunein, nii Jesoso beebjeretocure, nere bera inoasihuru: ‘Nere tonoraain esenetaeraaurute, baaso ichacuruhalune niha natiin, coreniha caseteco caje nichotiha cureeincha.’ naain beratihalu, nere bere inoasihuru *profetacuru* que, aiting Cana Coaunerane jaunra,” naain jetaote, acauru rai beebje- Fedoro.

Cana Coaunera Suujue raauruha Joriooniheichuru netonaine

⁴⁴ Nii jana jaiti niritiin beebjiha Fedorone jana jetaote, nii sating nere aonajeerera choae, fauha uhe Cana Coaunera Suujue. ⁴⁵ Nii jaun jetaote, coarajein cojoelatoore, nii Fedoro aina unacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru- Jorioocuru, Jorioniheinchuru rai netonai, tenogoi niha Cana Coaunera Suujuene jaun, ⁴⁶ chaen, Cana Coaunera coroaecuruha, nejelau ere cuhane cuaain- nejelau ere que erenacaaurune jaun. Nii jaun jetaote:

⁴⁷ “ ‘Nainihaacache cana, caa cachauru baotisaain coujunacatechachene, Jorioneeurenihane jaunneti.’ naain erena nainihaacache cana, inae cana rijijiein, Cana Coaunera Suujue que, coujunacatenohinein neeuruhane jaunna,” naa Fedoro nii corihaniha cunacaauru Jorioocuru raine baiha jetaote:

⁴⁸ “Jesocurisito coreniha, baotisaain coujunacatenohinein neeuruhinera,” nae jetao, acauru rai Fedoro. Nii jaun jetaote, nii baiha, Fedoro chunaure, acauru aina, inata janogoein neorihane coina.

11

“Chanuna Jorioniheichuru aina lenonei,” naain Jerosaleeun nenacaauru Jesocurisito ranogoinuru Jorioocuru tabaaurune

¹ Jodea bataneu netiin jetaote, inae Cana Coaunera ere esenetaain tonoraauruha Jorioniheichuru netonaine coitucure Jesocurisito letonocuru afosotooru aina- cana nejerauru Jesocurisito ranogoihunru. ² Nitohanein coitucuruhane jaun jetaote, inae Jerosaleeun turuha Fedorone jana jetao, necoejehaanuure- Jorioneein Jesocurisito ranogoihunru tabaauru. Niritiin necoejehanihin jetaote:

³ “Chanute cocoaeraa- cana Jorionichaachene ichao rai, Jorioniheichuru rene turuhin, acauru aina, naaonjoacachene natiin- acauru aina lenoneita,” naain bajaure jetao, Fedoro caje.

⁴ Nii jaun jetaote, sating niicha coaraai beebjitariin nunue caje counein:

⁵ “Naain nii Jofe neseeu nihanune jaanna niqui, Cana Coanera bajaanra. Nii jana, canu notaaca Cana Coanerane jana coaracaanne janate, shojoera tocohaneei jaraantiin, jenaain rulunojohineein dede caje fauha uhe caatiha, nii nihanune jaunra. ⁶ Nii jana, rautaaain cuhanai coaracaanne janate, cuu ne, itolere ataibinaecuru, atane ichoae terei lenone, tajaecuru, acanocuru naaonjoaauricha. ⁷ Nii janate, carai dedeeu tonii: ‘Chajaaajoaain nimioritiin, soote que lenoneeicha.’ naane janana: ⁸ ‘Jiaohinera, Curuaanaa. Chabana cujuaae cuhane aansai calaani enohaaunta.’ naanune janate, ⁹ dedeeu toniin: ‘Coaa, “Aansai calaani,” naain iriha, ii coaneraacha coulucohi quera.’ naain ¹⁰ toniha nichata saain dedeeune janate, jelaaiha dedeeu iniha cue- nii shojoera tocohanaicha. ¹¹ Nii rijieoritiinte turuure, Sesareea caje uhin, nichatajai canu ariha unacaauru cachaauru, nii nihacaanunejaan loreri asaera. ¹² Nii janate, caletoe Cana Coanera Suujue, necoatoelanaala acauru aina cuhanune coinara. Nii janate, canu aina cuure caa saotaneein Jesocurisito coreniha- cana nejeraaurura. Nitohaneein cuhina, Sesareea turuhin, nii canu coitihaca unacaauru letoaera- cacha loreri asaee enohacaanu saaincha. ¹³ Nii janate, canacaanu rai: ‘Naaajoaainte, cau ecocoe Cana Coanera letono aanjerara. Caute chujuhequiin, “Cachaauru letoaaau Jofe neseute, Simoonneein curuajai- Fedoroneein acaauruhacha curuaatei cotihaca cuuruhinera. ¹⁴ Acate, ‘Naaonjoaain neeute, satiin, isinejiera, charaachuru, ichoerejeeuru, naaonjoaihunri aina, raotojoein jianaacoo neeinha.’ naain ichei bereeinha,”’ naa canacaanu raine naainaa- nii loreri erorane jana, ¹⁵ acauru rai irihanune nunuetihanune janate, acauru chochae fauha uhe Cana Coanera Suujue, cana chochae fauha uhalune rijijieeincha. ¹⁶ Nii janate casuujuaniha neeorite, ‘Acau quete niqui cacha camujuaain, cacha coujounacate Joanra. Nete inara laaen Cana Coanera Suujue que, coujunacatenohi niha curiquicheeincha.’ naain aitohalu Cana Curuaanaa Jesocurisito nera. ¹⁷ Aihana jaun, Jesocurisito esenetaacachene jana, cana rai rai Suujue tihane rijijieein, leeochoaauru rai netonai, rai Suujue tiha Cana Coanerane, nainihaun nii caohatera rijitiin, irihanu canu neta. Chaneeina nereeun canu, Cana Coanera colaihaje cuaain, nii caohatera rijitiin irihanuneta,” naa Fedorone janate, ¹⁸ inauhene cuuraatoraaain, cuu aonajeeure nii Jerosaleeun nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru.

Nitohaneein aonajeeuruhane baihate, Cana Coanera coroaecure, “Caohacha quete, Jorioniheichuru netonai coroatajane Cana Coanera, acauru netonai suujua coreein ichaonaa- chabana nitajenaa charanejeein nenea raauruhane coinara.” naain.

Antioquiha neseeu Jesocurisito ranojineein nenacaauru

¹⁹ Eseteba sohin jaoruhane baiha neeoriente, leeochoaauru Jesocurisito esenetaeraauru netonai ariin, rohecaare. Nii jaun jetaote tabaauru Jodea batane caje sorohin, Fenisiau, chaen Chifereu, Antioquihau, naaonjoaihun- cuhinchuru sorohacoaare. Nii cuhin sorooruhane jauncuru turuhin jetaote, leeinjiin Jorioocuru raiicha Jesocurisito beebejeein, que relanajaare. Coatia jetao laen, leeocho cachaauru- Jorioniheichuru relaauruhi. ²⁰ Ne jetaote, nii baiha, Chifereu, Sireneu naaonjoaihun nenacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru tabaauru, nii Antioquiha neseeu turuure. Cuu turuhin jetaote, nii cuu nenacaauru Jorioniheinchuru rai, Cana Curuaanaa Jesuso que Erenaa Caohati beebejeein, que acauru relaare. ²¹ Nii aina, acauru coroatajaniha Cana Coanera Suujuene jaun jetaote, jauriaa acaauruhacha esenetai jianein, Jesocurisito esenetaare arajii cachaauru.

²² Nii coitucuuriin jetaote, “Chatohaneeuruhachata,” naain Antioquihau Berenabeen letoaare, Jerosaleeun nenacaauru- Jesocurisito ranojoihunru. ²³ Inae Antioquihau turuhin, acauru coaracuruhane jana jetaote, caohatiin acauru coroatajaniha Cana Coanerane coaraana jaun jetao, jataain coroaee Berenabeen. Nitohaneein coroaeeinte, esinaae rauhijiriin Jesocurisito esenetaain, baaso coacuelanaala esinaae rauhijiriin nere tonoraauruhane coina, suujuatenajae Berenabeen. ²⁴ Caohacha cachanein, Cana Coanera Suujue que suujuequiin, jataain Jesocurisito esenetaera nihana jaunte,

nitohane Berenabeen. Nitohaneein jetaote suujua coreein Jesocurisito ranojoinunru aina neeure arajii cachaauru.

²⁵ Nii baiha jetaote, Tarosoo cue Berenabeen, Saoro arihane coina. ²⁶ Nitohaneein cuhin jetaote, cuu eruhin, amae Antioquihau. Cuu jetaote neeurelu, itolereneein lejaanacaain, cuu nenacaauru Jesocurisito ranojoihunru aina cuu nenacaauru cachaauru relaa. Nii Antioquihau jetaote, jauriaanejeein, “Curisitianoneein” Jesocurisito ranojoihunru curuaateeuruhane nunuheteurelu.

²⁷ Nii bana jetaote, Jerosaleeun caje cuhin, Antioquihau turuha cuure- *profetacuru* tabaauru. ²⁸ Niichuru taba- Acaboneein curajai jetaote, ita taojiaauruha Jesocurisito esenetaeraaurune jana, acaauru cataaun nichaauraaain:

“Aonacuchena, inara rai caa bete, coitucuhichera. Nerinaain jetao carajaojoaain quinacai, Jodea batane sacutaainta,” naain be nii Acabo, que beratiha Cana Coaunera Suujuene jaun.

Nii mijitena jetaote nelu, Romanocuru curuaanaacuru- curuaanaa niha enferadoro- Culaodione bana. ²⁹ Nii niritoha Acabone jaun jetaote, naain Jodea nenacaauru Jesocurisito coreniha cana nejeraauru- coroatajanena jerecure, nii Antioquihau nenacaauru Jesocurisito esenetaeraauru. Nitohaneeinte, ita jeonijianaain coriqui teein, taojiaaure, le cachaauru cachaauru caje, tenaa nainecuruhane rijiinanaain.

³⁰ Nitohaneein taojiaain jetaote, nii Jodea nenacaauru Jesocurisito esenetaeraauru- bichauhenaauru rai letoaaure, Berenabeen, Saoro, naaonjoaihunri aina.

12

Saantiaao sohin jaohinte, caresero cuhane Fedoro enohaature.

¹ Nii bana jetaote, Jesocurisito ranojoinunru aina nejeratihane nunuheteein, tabaauru mucuerate jetao, Isaraelitaauru curuaanaa *rey* Erodesi. ² Nitohaneein jetaote, sabere que, Joaan nejera Saantiaao sohin joerate. ³ Nii rautatiin, coaracuruha Jorioocurune jaun jetaote, Fedoro netonai mucuerate Erodesi. Jorerera colane ichanohin- faan quihuruhane jaan- beseta cojoanonaacuru bana jetaote, nitohaneein Fedoro mucuure.

⁴ Nii mucuherateein raeratihane baiha jetaote, Fedoro enoaerate caresero cuhane- Erodesi. Nitohaneein caresero cuhane enoaerateein jetaote, caohatiin beraichate. Jena lauriin, janaanain, nenacaauru soondarooru que, ita roherererojoein caohatiin beraihuruha le laurichuru cajene coina, letoanajae, nii Fasocoa beseta bitohariin, satiin coarajeeurera notaracae, caresero caje rocohin, coaraain chatohaneein teeuruhane coina. ⁵ Nitohaneein caresero cuhane caohatiin beraichaaain niha Fedorone tonohanau jetaote, ita taojiaain, rai Cana Coaunera bajaature mainajeein Jesocurisito ranojoihunru.

Caresero Caje Fedoro mitaa Cana Coaunerane

⁶ Nii jaun jetaote, eresinejeonriin lanajeeca, satiin coarajiha cachane notaracae, chatohaneein Fedoro tihanerai niha- Erodesine jana jetao, coroatajai soondarooru cataaun, jeranu *cadena* que cosiin sinitoha Fedorone jana, acuujuua nihacuru neein- beraihuruha soondaroorune jana jetaote, ⁷⁻⁸ rai letono- anjera letoae jetao, Cana Coaunera. Nii jaun jetaote, luhecotariin, Fedoro rohan neeoritoha Cana Coaunera letono anjerane jana jetao, jiichoo rijijieein conoe, caresero cuhane. Nii jana jetaote, sinitoha Fedorone jana, jaleri dada dadariin nocoain jetao:

“Chajaain nimiichuura,” naa Cana Coaunera letono anjera, Fedoro raine rijieeoritiin jetao, rai biji caje nejasajarsiha- nii biji ichora *cadenane* jana jetao: “Chajaojoaain nimioritiin ichajione jiaain, ii safato jiaain, canu jiniichotaura,” naa, nii Cana Coaunera letono- anjerane jana jetaote, nii aitohane rijijieein jiniichotae jetao, Fedoro.

⁹ Nitohaneein jetaote, mituha cue, Cana Coaunera letono- anjera caaijie cuhin, coetacaineein cuhin, mituha cuhane esenetaelanaala, “Nechu jataaen sini anuu jecha aite.” naain. ¹⁰ Nitohaneein cuhin jetaote, jaurihaanejeein acuujuua beraicha caje situure. Nii leecha caje situhin jetaote, nii coata que bacuujuana jaun, turuuruhane jana jetao, raajenhane nejoracae, nii coata que bacuujuanaa, naain aere neena enonaanaja rijia

bacuujua. Nitohaneein mituhin, le cocoaantaain bero cuhane cuujueeru baiha jetaote, jelai Fedoro ratiriin amuhe- Cana Coaunera letono anjera.

¹¹ Nii jaun jetaote, nainacori Fedoro. Nainacoriin jetaote: “Esinaaete, rauhijiriin letono anjera letoae- Cana Coaunera. Jataain caque necosuujuaain, canasineene rijitoha Erodesi aina Jorioocurune janate, nabana chatohaneein caetecuruhane coataa, letono anjera letoae Cana Coaunera, canu ichoteratihane coinara,” nae jetao Fedoro.

¹² Nitohaneein, inae nainaan jetaote, Joaan Maroconeein curuajai- neba- Mariha rene turuha cue. Nii jana jetaote, cuu najiniha, nii Mariha loreri asaae, ita taojiaain, Cana Coaunera bajaa neeure arajii cachaauru. ¹³ Nii jana jetaote turuhin, nii aerene nenea enonaanaja rijia acuujuua faofaorihane jana jetao: “Cha cha aite,” naain, coaraa cue leeinjiin ranuna Rodee. ¹⁴ Nii jetaote, Fedoro ere nihane aonaain jetao, coroaena caun jetao, nii acuujuua joracae lanaala soroneein biha cue: “Fedoro te aitera,” naain. ¹⁵ Nii jana jetaote: “Esinaaenna aitohite,” naauruhane jana jetao:

“Esinaae rauhijiriin acate aicha,” naane jana jetao:

“Rai suujuete jerihane ai caihara,” naaure.

¹⁶ Nii tonohanau jetaote, nii acuujanaha neein, nii acuujuua faofaonijiana, acauru bajaebajajeein Fedoro. Nii jaun jetaote, nii acuujuua joracaain coaracuruhane jana, esinae aca nihana jaun, cuu nesoonetiin coarajeeure. ¹⁷ Nii jana jetaote, acauru rai, biji sarasarari, nabana tonaain ereeuruhane coataa. Nitohaneein jetaote:

“Naaonjoaainte, caresero caje, canu mitaerateein, canu ichoterate, Cana Coaunerara. Caritiin, Saantiaao rai benichuchera. Satiin, cana nejeraauru- Jesocurisito coitucuurera rai netonai beeuchete, coitucuuruhinera,” naain beratihane baiha jetaote, jelai caje mituhin jetao, amuhe Fedoro.

¹⁸ Nii jana jetaote, jano jana, cuu neniha Fedorona jaun, nesoonetiin: “Cha quena nerurujuae, caa aansai,” naain jetao, acauru suujua auhacaain nererojoeccaure- nii beraihurera- soondarooru. ¹⁹ Nitohaneein, nenihana jaun jetaote, arihuruhane coina, acauru letoaa- nii curuaanaa Erodesine jana, nitohaneein Fedoro arihuruhane jana, ruurenihana jaun, nii beraihurera choae nalutiaain jetao, acauru sohin joerate jetao Erodesi. Nii baiha jetaote, nii Jodea batane caje mituhin Sesareeau ichaoha cue jetao Erodesi.

Oha Erodesine

²⁰ Tiro, Sidoon, naaonjoaain cocoaichacuru aina jetaote, niqui obaje Israelitaauru curuaanaa *rey* Erodesi. Nii jana jetaote, ita suujuau tacaain:

“Coanete, atiin rene turuhin raotojoein erenaa neeina,” naain jetao, jaurihaanejein, nii que jaurii- nere tonoraera Balasito rene turuhin jetao, ereeure nii curuaanaa Erodesi rai, nii Erodesiicha beraai atane cajecha quinacai raajeein ichaauruha, nii Tiro, Sidoon naaonjoaain cocoaichacurune jaun. Nii jaun jetaote, nii curuaanaa Erodesi rai:

“Coanete, nii cachaauru coroatajanena neeina,” naa nii Erodesi que jaurii- Balasito najaun jetao, ²¹ “Banajian uunite coana neeina,” nae jetao, nii curuaanaa Erodesi. Nii jaun jetaote, nii aitohane bana, rene netaojiaauruhane jana jetaote, curuaanaa nihane cajione jiaain jetao, nii curuaanaa nihane nelauriana jaan- rori choae nelauriaain jetao, ereereje Erodesi. ²² Nii jana jetaote:

“Coatia caritiin erenaa nainihe, cana rijijieein cachata. Caate cana chosinera,” naaure jetao, eehequuin satiin nii cuu nere aonajeeurera cachaauru, nechu jataain acauru belaiha Erodesine coina. ²³ Nii jana, coroaeca Erodesine jaun jetaote, nii rijieeoritiin, letono anjera letoae- Cana Coaunera, nichoae cunai nalutiaane coina. Nii jaun jetaote, cunaiteein corianohin rihano jitanajoineein ohe, Cana Coaunera nujuaneein coroaeca ne jaun.

²⁴ Nii jana jetaote, inae jelai amuritoheriin, Cana Coaunera ere coitucuhajeein cuujueure cachaauru, itolere sacutaain, amuhemujeein beebejeuruhana jaun.

²⁵ Nii jana jetaote, inae Jerosaleeun, niicha ichanenu nainaauruha najaun jetao, Antioquiha cauha cuure, Berenabeen aina- Saorocuru, acauru jiniichaain “Maroco” naain acaauruhacha curuaatei- Joaan amaain.

13

Letononeein amuhemujueein, Jesocurisito beebejeeuruhane nunueteeturuha- Berenabeen aina Saorone

¹ Nihalu jetao, Antioquihau Jesocurisito ranojoinunru coaraaauru jelai teein, Cana Coaunera caje- erenaa raain acaauru rai beeureraauru *profetacuru*, chaen Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaureraauru, naaonjoainuri. Niichuru aina jetaote neeurelu, Berenabeen, chaen Simoon- jichojoaineein acaauruhacha curuaatei, chaen Losio- Sirene co-coaicha, chaen nii Calileea coberenadoroneein nenaalu- Erodesi aina fohena- Manaen, chaaen Saoro, naaonjoainuri. ² Niichuru jetaote, corotajanenaaca Cana Coaunerane coina, cosinacaa suri couu ita taojiaain, Cana Coaunera bajaee bajaecuruhane jana jetaote:

“Carai nii Berenabeen aina Saoro letoaauchete, jelai teein acaauru rai quiicha teei amihanenaa ichaa cuuruhinera. Nii ichacuruhane coinane cotihanajaain ranajaain neeunlura,” nae jetao, acaauru rai Cana Coaunera Suujue.

³ Nii jaun jetaote, coaiten cosinacaa suri couu neein, Cana Coaunera bajaee bajaecuruhane nainain jetao, acaauru choaae biji merecaain, Cana Coaunera bajaure. Nitohaneein acaauru rai, Cana Coaunera bajaauruhane baiha jetaote, acaauru rai necoeure.

Chifereu turuuruha, nii Cana Coaunera Suujue letoaeratenojoihunru- afosotoorune

⁴ Berenabeen aina Saoro jetaote, Cana Coaunera Suujue letononeein Seleosiau cuure. Jelai caje coauneein jetaote, Chifere cunaa bote cuhane fauhin, cucuana cuhane coriaae cuhin turuure, nii Chifere coobenau nena nese- Salaminau. ⁵ Nii nese Salaminau turuhin jetaote, nii cuu nena ita taojiaauruhana jaan loreri- sinacoca asaae netaojiaauruha Jorioocurune jana jetao, cuu enohin, acaauru rai, Cana Coaunera ere beebejeeure. Joaan Maroco netonai jetaote, acaauru aina cue, acaauru corotajanera rijijieein.

⁶ Salaminau neeuruhane baiha jetaote, caje cuhin, jitariin nii obena tinonohin cuhin jetao, nii cu nena leeocho nese- Pafosoo turuure. Nii Pafosoo turuuruhane jana jetaote, cuu nee- leeinjiin benane- Jorioneein casajenetiin- Cana Coaunera letononiha nocoetiin-cachaauru coritaera- Barajesoso. ⁷ Nii benane jetaote, cuu jataain nainain nena- Coberenadoro Serijio Faoro aina nei nejesina ne. Nii coberenadoro jetaote, nii Pafosoo turuhin neeuruha- Berenabeen aina- Saorone coitucuhane jaun jetao, cotiharatenajae, nenajaun cuhin, rai Cana Coaunera que ereereecuruhane aohana jerihane jaun. ⁸ Ne jetaote, Berenabeen aina Saoro que nejerate nii benane- Barajesoso- “Elima” neein Curiecocuruhacha curuaatei, nabana acaauru esenetaa nii coberenadorone coataa. ⁹⁻¹⁰ Ne jetaote, Cana Coaunera Suujue que suujuequin jetao, nunajeein coarajeein:

“Nechu aansai. Casaje. Moconajaera nebanein nena. Ii te itolere caohacha aina nejeratenaanein neeincha. Chanute Cana Coaunera tenojohin ichaonaa caohacha auhacaaita,” nae jetao Saoro- “Faboro” neein curuaaneni. ¹¹ Niritiin cotaicha rijitiin jetaote: “Nitohaneein neeine corenihate, ichasetecareein Cana Coaunerara. Maosaneinte nedariquiin carajaojoaaincha. Nihei jiichoo coaririheeinita,” naa Faborone rijieeoritiin jetaote, maosanein nedae nii benane.

Nitohaneein nocohenanein nedaa rai notana jaun jetaote, rai biji que mucuhin- amaeranu ari, amaa ne coina- nii Elima, inae conoeniha notana jaun. ¹² Nii jaun jetaote, cojoaelatiin, jataain caohatoha nii Cana Curuaanaa- Jesocurisito que aitiin, acaauruhacha beebejei- Cana Coaunera ere esenetae- nii coberenadoro.

Pisidia batane que nena- nese leeocho- Antioquihau turuha Faboro aina Berenabeenne

¹³ Nii Pafosoo neeuruhane baiha jetaote, leeinjiin bote cuhane fauhin, Paanfiliau cue nii corihaneraauru aina- Faboro. Jelai caje coaaneein jetaote, atane ichoaae cuhin, turuha cuure, nii cuu nenea nese- Perejeu. Nii jana, Joaan Maroco jetaote, cuu ratirina- jaain, Jerosaleeun cauha cue. ¹⁴ Nii Perejeu caje cuhin jetaote, nii Pisidia batane roohan nenea- nese Antioquihau turuure nii Berenabeen aina Faboro. Cuu jetaote, nebetacanaa janonaa bana- ita taojiaauruna jaan- sinacoca asaae, ita taojiaauruha Jorioocurune jana, cuu enohin nelauriaain, aonajenajaunre. ¹⁵ Nii jana jetaote, cuu aonajenajaauruhane jana, Cana Coaunera Quiricha Inoasi ereretaaure. Inae nii nainaaauruhane baiha jetaote, acaauru rai:

“Chasocuru, niha chaelai que ereeichene jaanne, ereeuche te, aonaain suu- jua lararajiaauruhine- caa cachaauru,” nae nii netaojiaauruna jaan- sinacoca curu- aanaacuru.

¹⁶ Nii jaun jetaote, nimichuhin nichaaurariin, acaauru rai, biji sarasarari Faboro, inauheneeicha curuaequin aonajeeuruhane coina. Nitohaneein acaauru rai, biji sarasarariin jetaote:

“Aonacuche satiin- Israelitaauru, satiin Jorioniheichuru netonai- Cana Coaunera ere esenetaain tonorana jerenacaauru. ¹⁷ Egiptoo cuhin ichaooruhane ajiniha jetaote, cana foerateeurera Israeli cocoaichacuru janijiin ranajaelu Cana Coaunera. Nii baiha, rai natane nihei que cuhin, nejelau ataneu- Egiptoo ichaooruha cana inoaesihuru Israelitacurune jana jetaote, arajiin fanajaelu Cana Coaunera. Nitohaneein nii nejelau ataneu netiin, inae arajiin nefaauruhane jana jetaote, jelai caje, niicha ichana nainei coarateein roconajaelu Cana Coaunera. ¹⁸ Nii Egipto caje roconajaane baiha jetaote, nere tonoraurenihane saijieein, atiin acaauru abaantaclu, jenachoonca janacaneein desieretoo Cana Coaunera. ¹⁹ Nitohaneein nere tonoraurenihane saijieein jetaote, acaauru rai neein niha nii atanene coina, Canaan batane que, caaunsineein nenea nese que ichaonacaauru cachaauru itaje jetao Cana Coaunera. ²⁰ Itolereenein, Egiptoo cuuruhane que johin jetaote, jena fasha saoqui choonca ajaanacaneein jetao, acaauru que banihateein inoaelu- niicha tenaa jerei- atane que tenajae jetao Cana Coaunera.

Nii baiha jetaote, acaauru curuaanaacuru tihacoae, Cana Coaunera, enoha nere bera inoasi- Samoerinereein tihaojoaain. ²¹ Nii jana jetaote, itolere curuaanaanein- itolere sirichaaunu que jetao leeinjiin *rey* bajaure jetao. Nii jaun jetaote, Beenjamiin lauri caje neferatenaanein nenea Sisi calaohi- Saoro tee jetao, Cana Coaunera, jena choonca ajaanacaneein, acaauru rai- *rey*nein nihane coina.

²² Nii jana jetaote, renaatonorae lanaala, jeriha Cana Coaunerane rijijieein, ichana jereniha Saorone jaun jetao, Rabiri que core jetao Cana Coaunera, satiin Israelitaauru curuaanaanein- itolere sirichanein- *rey*nein nihane coina. Nitohaneein tein jetaote: ‘Inae laen, casuujua rijitoein nenea- cacha ruhanura. Acate, Isaihasi calaohi- Rabiri inera. Acate laen, jatoroain ne, itolere quicha jerenohi ichaane coinara.’ naain jetao Saoro mitaain, Rabiri tee jetao, coreeraniha, Cana Coaunera. ²³ Nii Rabiri caje neferatenacaauru inamacooru caje nenaanein jetaote, nenaanelu Jesuso. Aca jetaote, letoaelu Cana Coaunera, nere bera inoaesihuru que beratihalune tocohaneein Israeli cocoaichacuru ichoteratihane coina. ²⁴ Inae turu catainajiha Jesusone jana jetaote, Joaan letoae jetao Cana Coaunera, satiin itolere Israeli cocoaichacuru sacutaain, beebejiha Joanne coina. Nii jaun jetaote: ‘Caohachaaain inara suujua rucujueein, coaiten Cana Coaunera aitoonjoa esenetaain tonoraain neeuche te, baotisaain cojounacatenohinee- ichera.’ naain, Israeli cocoaichacuru rai aite jetao, Joaan. ²⁵ Inae ohane catinaane jana jetaote: ‘Coatia nii inaraacha cohajei- cacaaijie- nii turuha uhenenu nihaaun. Canute, letoae Cana Coaunera, nii beraaunu que. Acate laen, caichoaae jauhecotojoeriin, jataen cocoinaain letoanojoneein ne. Nii jaun, rai safato ichora rucuheraane que nihanatiin, nelatihahaun.’ naain jetaote, rauhijiriin be jetao, acaauru rai- Joaan.

²⁶ Chasocuru, Abaraaun caje neferatenaanein nenacaauru, satiin- Jorioniheichuru netonai- Cana Coaunera ere tonorana jerenacaauru, satiin, caa inara rai quicha beebejeite- jianacoo cacha culucohin mitaerante, satiin- inara rai beratenojoneein

ne. ²⁷ Satiin- nii Jerosaleeun nenacaaurulu, acauru curuaanaacuru, naaonjoaihunrite, cajiha turuha Jesusone jana, coitucuurenelu. Nere bera inoasihuru quete niqui, laenaerateein beratelu Cana Coaunera. Nii jaunte niqui, nii Cana Coaunera ere bera inoasihuruhacha- laenanohilu ereretai nejesinanecure, nebetacanaa janonaa bana naineein. Nitohaneein, ita taojiaauruhana jaan- sinacoca asaae ereretai nejesinanecuruhane sajainejeeinte, cajiha turuha Jesusone jana, 'Aca caara.' naain coitucuurenelu. Nii jaunte, sohin joerateuruhana jaun, aitiin: 'Naaonjoaante, cuureeinha.' naain nere bera inoasihuru que laenaeratihalu beein- Cana Coaunerane nainauruhane coina, ²⁸ Filato rai colurujueein, sohin joerateeurelu, Filato que, lera colane. ²⁹ Nitohaneein teeinte, inae satiin aitoha Cana Coaunera Quiricha Inoesine nainane jana, nii coroso caje fauhin, rai jabereco rucuhecure- ajeri jachu cuhane. ³⁰ Nete, nii jana, oo caje ichate Cana Coaunera. ³¹ Nii jaunte, nii Calilea caje coauneein, Jerosaleeun tiaetiajeein namu corihaniha amuhemuhenacaauru rai ecocohin, cuu araai janohi acauru aina nerejetelu. Acaaurute, enene itolere sacutaain amuhemuhejueein, nii Jesoso que ereereecure, itolere cachaauru rai.

³²⁻³³ Inara caohachanu quena, inara rai, caa caohati erena bihacaanu, coitucuhichene coina. Caa quete, cana inoasihuru rai aitelu Cana Coaunera, catohanihane coina. Nii jaunte, acauru inamaconeein nihacachena jaun, cana rai, cana inoasihuru rai naitoonjoa nainane coina, catohaneein ichae Cana Coaunera. Acate, oo caje Jesoso ichate, rai Quiricha Inoesi- Salmo- coroatajai cuhane aitohane tocohaneein. Raite, 'Iite, canu calaohineein neeicha. Canuna, chacaneein neunra.' naain laenaeratelulu Cana Coaunera, rai Quiricha Inoesi cuhane. ³⁴ Nitohanihane coinata, nii ajiniha: 'Oo caje jene, ichatereeuni, nabana setuha rai jaberecone coataara.' naain nii ajiniha- rai Quiricha Inoesi cuhane belu- Cana Coaunera. Chaentechu: 'Satiin Rabiri rai caitoonjoane, ichaa cureunnicha.' naain belu Cana Coaunera. ³⁵ Nitohanihana jaunte, coaiten leecha cuhane, 'Coatia laen, setuha nii ii letono jaberecone naihatejeriheeinita.' naain laenaelu Rabiri. ³⁶ Aihana jaun, esinaante niqui, Rabiri letoaa Cana Coaunerane rijijieein, nii nihane bana nenacaauru cachaauru coroatajanelu. Nete, nii baiha ohin, rai foerateeurera ainane jana, rai jabereco inae setuelu. ³⁷ Nete, nii Cana Coauneraacha ichatei- Jesoso jabereco laen cuu neein setuenelu. ³⁸⁻³⁹ Aihana jaun, chasocuru, caa inara rai canacaanuhacha beebejei- Jesosohacha corenihate, atiin, osaaocane nihanatiin, rauhijiriin esenetaane, nosa caje nichotenaa nainereein- saain cachaauru, Jorionihe-ichuru nihanatiin. Aihana jaun, nii nosa coreniha caseteco coaracuruhane rai niha-Moisesaacha benojoinurute, Jesoso coreniha laen nainecurureein nii caseteco caje nichoteeuruhane. Aihana jaun, satiin- nii Jesoso esenetaeraaurute, atiin coreniha- osa caje rocohin- culuhoca cureein Cana Coaunera. ⁴⁰ Caohachaaain coaracuche, batohin esenetana jereneeichenete, inara choaae nalureein inoaelu laenaratihalu Cana Coaunerane jaun, laenacuruhalu *profetacurune* rijijieein:

⁴¹ 'Aonacuche.

Satiin caohacha ichaonaa-
caitoonjoa que jaolequiin nenacaauru
cojoaelatoche.

Nitajihate curiquicheein, inae ecu tihane bana.

Nii cojoanona banane,

itolere ichaain inara notaaca cureeunnicha.

Chunicoaha inara rai, nii que ereein bihane, esenetariheeicheta.'

naain laenacuruhalu *profetacurune* rijijieein," naain jetao, nii Antioquihau nena sinacoca asaae- netaojianacaauru rai ereerejeein jetao beebeje Faboro.

⁴² Inae, nii que irihane nainain jetaote, nii ita taojiaauruha Joriocurune jaan- sinacoca caje corihaneraauru aina mituha cue Faboro. Nii jana jetaote, jiniichaain cuhin mituha cunacaauru- Jorionein nerotonacaauru jetaote:

“Coaiteen leeocho- nebetacanaa janonaa bana uhin, coaiteen nii que ererejiha uuni, canaacaanu rai,” naain jetao, Faboro cotihacure. ⁴³ Inae sinacoca asaae netaojiaauruhane nainaan jetaote, Faboro aina Berenabeen caaijie cuure- arajii Jorioocuru aina- Jorioneein nerotonacaauru- Cana Coaunera ere tonorana jerenacaauru, naaonjoaihunri. Nii jaun jetaote, acaauru rai: “Nijiaonriha, inara belaiha nere aina cuaain, inara cotihaca Cana Coaunerane jaan jianequichenera. Nirijieeincha, jianelanaala, nii jelai sacuuchete, inara coroatajanein, inara belaine Cana Coaunerara,” naain jetao, acaauru suujuatein, acaauru ratirihure.

⁴⁴ Nii baiha jetaote, leeocho nebetacanaa janonaa bana coaiteen, netaojiaaure- nii nese sacutaain caje uhin- coroatajaje lanaanla cachaaauru, acaauruhacha beebejei- Cana Curuaanaa Jesocurisito beratenojoi aonacuruhane coina. ⁴⁵ Nii jaun jetaote, nitohanein coroatajaje lanaala, turuuruha cachaaauru, Faboro aina Berenabeen aonaana jaun, nechu jataaen, acaauru que necoelai caun, nabana esenetaauruhane coataa, “Nechu aansai casaje cachaaauru,” naain, Faboro necoeje chanuure Jorioocuru. ⁴⁶ Nii jana jetaote, nii que nelararajiaain, chaque casilanaala:

“Inara Jorioneeichene raite niqui, jaurihaanejein nere beebejihacaanune coina canaacaanu letoaain ne Cana Coaunera niquicha. Nete, naitoonjoa batocoichene jaun, rautaain aohana jerelanaala que jaolecohichera. Nitohanein, inara rai, ichaonaa sanaacharanejein nena bihacaanune coinata niqui, canacaanu letoaain ne- Cana Coaunerara. Nena aohanna jereneeiche coarajihacaanune jaun, Jorioniheichuru rene curichaanuhin. ⁴⁷ Nitohanein canaacaanu letoaainte:

‘Canuna, inara letoareeuni,

satiin- caa chauratane que nenacaauru- Jorioniheichuru rai nihanatiin,

amuhemujueein been, canu neein nihanune coitucueratein,

acaauru ichoteratein neeichene coinara.’

naain Isaihasi que beratihalune rijijieeinte, ena canaacaanu letoae Cana Curuaanaa- Cana Coaunerara,” naauruha Faboro aina Berenabeen, Jorioocuru raina jaun jetaote, ⁴⁸ coroaacure- nii Jorioniheichuru.

Nitohanein corojeein jetaote, esenetaain, “Caohatoha jataaen cana rai, Cana Coauneraacha beratenojoincha,” naain esenetaaure, satiin- nii ichaonaa sanaa charanejein nena raaureraanu que nenacaauru- Jorioniheichuru. ⁴⁹ Nitohanein jetaote, nii jelai batane sacutaain nenacaauru- jelai cocoaichacuru rai, Cana Curuaanaa- Jesocurisito beebejeeure. ⁵⁰ Nii jaun jetaote, nii rautaain coaracurenihana jaun, nii caohachaaain suujua coaraain Cana Coaunera bajaaurera- enecuru suujua tacaure- Jorioocuru. Nii cuu nenacaauru- acaauru rai jataaen nelatenacaauru cachaaauru- suujuaune maajeein tacaure, satiin ita suujua rijitocoriin, acaauru que nejeratein, jelai caje Berenabeen aina curuataain, Faboro sitaauruhane coina. ⁵¹ Nitohanein, jelai caje sitanajaauruhana jaun jetaote, mituuru neein, nii acaauru safato que nena- utuune faofahin, riariaain, ratiriin amuure. Nii jetaote ichacure: “Aihana jaun, inae canacaanu, nii ujuaihonein nihaacaanu. Coaraain aihane nitajeeuche.” naauruhane coina. Nitohanein rai safato que nena- utuune faofahin riariaain ratiriin jetaote, jelai caje amuhin, Iconio cuure Berenabeen aina Faboro. ⁵² Ne jetaote, rachoojoenaa cataaun nedaaure, nii Antioquiha nenacaauru Jesocurisito ranojoihunru, acaauru suujueniha, niha Cana Coaunera Suujuena jaun.

14

Iconio turuuruha Faboro aina Berenabeenne

¹ Antioquihau neeuru baiha, jelai caje amuhin jetaote, Iconioo turuure jetao- Faboro aina Berenabeen. Nii Iconioo turuuruhanee jana jetaote, nii cuu nena ita taojiaauruna jaan- sinacoca asaae netaojiaaure Jorioocuru. Nii jana jetaote, cuu turuhin, enohin, Jesocurisito beratenojoi beebejeeuruha rauhijiriin, rauhi cuhane cuaaine jaun jetao, esenetaacoaure arajii- Jorioocuru, Jorioniheichuru naaonjoainuri netonaine maajeein,

esenetaacoaure arajiin. ² Nii jana, esenetaaichuru Jorioocuru jetaote, nii Jorioniheichuru suujuateure jetao, esenetaauruhane coataa, baasoneein Faboro aina Berenabeen que ereein, nechu jataain acaauru cotaiha. ³ Nejetaote, cuu carajaain acaauru aina neeurejetocurelu jetao, nii Jesocurisito letonocuru afosotooru. Nitohaneein jetaote, acaauru coroatajanerichaain Cana Curuaanaane coitucuuruhane jaun jetao, cuu neein Cana Curuaanaa ere beebejerejetocurelu jetao, nii afosotooru. Nii jaun jetaote, acaauru coroatajaniha- Cana Curuaanaa jaun jetao, jataain cacha belaiha Cana Coaunerane beebejeein jetao, cunaitenacaauru rautaaain cacha notaacure, esenetaauruhane coina, Faboro aina- Berenabeen. ⁴ Ne jetaote, nelerujuacoaure, nii jelai nese cocoaichacuru cachaauru. Tabaauru jetaote, Jorioocuru cocoaeratiha jetao, jelai teein nelerucure nejesihajeein. Nii jana, afosotooru cocoaerateeurera netonai jetao, jelai teein nelerucure. ⁵ Nitohanihana jaun jetaote, cocoinanacaainuru aina ita suujuau tacaure jetao Jorioocuru Jorioniheichuru aina, Faboro aina- Berenabeen que nejerateein, ajeri que bodoosinajaain sonajaauruhanene coina niqui. ⁶ Nii jana jetaote, nii coitucuuiriin jetao, Iconio caje, Licaoniha batane cuhin, Listrau, Derebeeu, naajoainunri rohan nenacaauru neseuru cuhin jetao sorohin, ⁷ amuemujueein, Jesocurisito beratenojoi- erenaa caohati beebejeure jetao.

Listrau, Faboro bodoosihuruha ajeri quene

⁸ Nitohaneein, nii Listrau turuuruhane jana jetaote, ecu ne- leeinjiin bacosaneein nejanohanaa cacha. Nii jetaote, chabana nichaaurain amuhene, nejanoha caje coauneein. ⁹ Aca jetaote, Cana Coaunera ere beebejiha Faborone jana, rautatiin, cuu lauhequuin aonaje. Nii jana, rautaaain coaraa Faborone jana jetaote, esinaa rauhijiiriin, nerautaane esenetana nainihane coarajiha, suujua cuhanena jaun jetaote, ¹⁰ rai tonijjaain:

“Nimichuhin nichaaurate coaracaara,” naa rai Faborone rijieeoritiin jetaote, chujuleneein, jeluhatiin inae ruharujuae nii cacha. ¹¹ Nii coaraain jetaote, ita rijitiin jachaleneein jetao, nere cuhane cuaain jetao:

“Chosichurute cacha neein cana rai faaurera,” naaure jetao, Licaoniha ere cuhane cuaain.

¹² Niritiin jetaote, nii acaauru ichanohineein nena, acaauru chosineein acaauruhacha tei Seoso jecha naaure jetao, Berenabeen que. Jana Faboro que jetaote, leecha chosi Eremesi jecha, naaure jetao, aca irihane jaun. ¹³ Nii jana jetaote, turuha uhe jetao, nii nese coenorau nena- acaauru chosi Seoso rai Teenforo rai saseredote. Nii saseredote jetaote, Seoso rai, lenone nihane sohin, mocohin tenajaaocane tocohanein tajiha itolere torocuru, chaen, caohatiin curuteein rucuhenhineein nena- enuha juane, naaonjoaain uhaain turuha uhe jetao, que Faboro aina Berenabeen belaaain coroaecuruhane coina. ¹⁴ Nii jana jetaote, nii coaraain, acaauru chosiniha benajaauruhane que, inae nainacorichure jetao, Faboro aina- Berenabeen. Nitohaneein, nainacoriin jetaote, nobiri soaisoaain jetao, acaauru jana cuhin, acaauru rai nujuaaen soaisoaain:

¹⁵ “Chanuna nitohanain ichana jeriquiche, inara rijijieein, cacha neein nihacaanu natiin. Nitohaneein neeichene jianequichene coinana turuha uhacaanu, inara rai bihacaanune, nii jiaaneein neeichene coinara. Nii jiaanecuchera. Coatia chaaelai que nelatejeehai niita. Inae nii jiaaneein, Cana Coaunera eesine- itolere dede, cana rai chauratane, cucuana, nii cuhane coneracuru, naaonjoaain coaunera- Cana Coaunera coroaajeein, nere tonoraain neeuchera. ¹⁶ Inoaelute niqui, niicha jerei ichaa cachane nihanatiin, inauheneecha coarajerejetelu Cana Coaunerara. ¹⁷ Coatia, chaaelai janonaa bana, caohacha ichaain nihane jianihei- Cana Coaunerata. Nete, ‘Naaonjoaaine neeunra,’ naain chabana necoharaeratene cacha notajaaincha. Acate, inara coroatajane, temulejaain naaonjoaaineeichenera. Inara temule setejaeraanuque, elo letoaain naaonjoaera. Setejaane, caoachaaain marohin, caohatiin tihane, jeejoiriin nihane, raotojoein quihajeein- aina raotojoein neeichene jaan- teraneein nenaanera,” ¹⁸ naain acaauru rai beeuruha Faboro aina Berenabeenne sainejeein jetaote, erenaa tonora

lanaala jetao, acaauru chosi rai ichara tocohaneein jetao, nii irihuru sohin, mocohin, acaauru coroejeein, acaauru belaaain, acaauru ranaa jerecure.

¹⁹ Nii jana jetaote, Antioquiha caje, Iconio caje, naaonjoaain caje uhin, tajia turuha uure- Jorioocuru. Nitohaneein, turuhacoaain jetaote, nii ecu nenacaauru suujua elonaauruhana jaun jetaote, ajeri que Faboro bodoosiin jetao soore. Nitohaneein sohin jetaote, “Inae jecha atinaauruha,” naain jetao, tararaain amaaain, nii nese caje, naain jaoha cuure. ²⁰ Nii jana jetaote, sacuhin, curuhacaain netaojiaain coarajeeuruha Jesocurisito ranojoihunrune jana jetao, nimichujuaaite Faboro. Nitohaneein nimichuhin jetaote, coaiten nii neseu cue. Nii cojoanoo jetaote, Berenabeen aina, naain Derebeeu cuure.

²¹ Nii Derebeeu turuhin, cuu raotojoein, Cana Coaunera Ere Caohati beebejeeuruhane jaun jetaote, Jesocurisito esenetaeraneein nedaaure arajii cachaauru. Nitohanihana jaun jetaote, cuu neeure arajiin Jesocurisito ranojoinunru. Nii Derebeeu, cache relaauruhane baiha jetaote, Listrau, Iconioo, Antioquihau, naaonjoaainunri coaiten cuure. ²² Cuuru turuhin jetaote, Jesocurisito esenetaeraauru suujuateeure jetao, caohatiin, nirijieein janelanaala, esenetaain tonoraauruha, caoachaain rauhijiriine coina. Nitohaneein jetaote: “Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaonaa jerichaane, itolere necairichanaa coaraain, necairichanaa abaantaacanete nera,” naain jetao, suujuatenajaunre. ²³ Niritiin, suujuatenajaain jetaote, le laurichuru Jesocurisito ranojoinunru nainetiin, acaauru coaraanuurune que, acaauru bichauhenaauru tihacoaure. Nitohaneein, tihacoaain jetaote, acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane coina, suri couu neein cosinacaain, Cana Coaunera bajaain, nii acaauruhacha esenetai- Cana Curuaanaa bijiu tenajaain ratirinajaure.

Siria batane que nena Antioquihau jelaiha cuuruha Faboro aina Berenabeenne

²⁴ Pisidia batane choaae situhin cuhin jetaote, Paanfiliu turuure. ²⁵ Inae Paanfiliu batane turuhin jetaote, nii neseu- Perejeu, Jesocurisito beratenojoi beebejeeure, nii cuu nenacaauru rai. Nii baiha jetaote, Ataliau cuure jetao, Faboro aina Berenabeen. ²⁶ Caje coauneein jetaote, bote cuhane fauhin cuhin, Antioquihau turuure. Nii neeuruhane jana, acaauru teeuruhalu acaauru leeochoaauru, Cana Coaunera icharatenojoi ichacuruhane coinana jaun jetao, turuure, inae nii niicha icharatenojoi jitaauruhana jaun. ²⁷ Nitohaneein cuhin jetaote, inae Antioquihau turuhin jetao, jitariin cuu nenacaauru- Jesocurisito ranojoihunru taojiaain jetao, acaauru rai, acaauru coroatajaniha Cana Curuaanaa- Cana Coaunerana jaun, Jorioniheichuru netonoai- rai suujua coreein, inae esenetaauruhane beebejeeure Faboro aina, Berenabeen. ²⁸ Nitohaneein jetaote, cuu acaauru aina, carajaain neeururejetecurelu Faboro aina Berenabeen.

15

Netaojiaauruha Jerosaleeunne

¹ Nii Antioquihau neeuruha Faboro aina Berenabeenne bana jetaote, Antioquihau cuure nii Jodea nenacaauru tabaauru. Nii Antioquihau turuhin jetaote, nii cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru relaure jetao, aitoha Moisesane jaan que. Inoaelu aitoha Moisesane rijitoein:

“Inara jabereco cari jiununuhin saaerateneeichene, inara osa caje inara culucohin, inara ranaa nainerihe Cana Coaunerata,” naaure jetao. ² Nii jaun jetaote, coreniha acaauru aina, ita cotaicha rijitocure jetao Faboro aina Berenabeen. Nii jaun jetaote, inae Faboro aina Berenabeen que tacaajeein jetao, acaauru aina, nii cuu nenacaauru tabaauru naaonjoaainunri letoaaure jetao- nii cuu nenacaauru- Jesocurisito ranojoihunru- bichauhenaauru, nii que iriha cuuruha nii Jerosaleen nenacaauru- Jesocurisito ranojoinunru bichauhenaauru, afosotooru, naaonjoainuri ainane coina.

³ Nitohaneein jetaote, letoanajaauruhane jaun, nii Antioquihau- nese caje, Jerosaleeun cuure- Faboro aina Berenabeen, cuu nenacaauru- tabaauru aina. Nitohaneein

cuhin jetaote, Fenisia batane, Samaria batane, naaonjoainuri choaae situuruneen jetao, nii cuu nenacaauru- Jesocurisito ranojoinunru rai beeure:

“Naaajoaainte, Jorioniheichuru netonai coroatajane Cana Coaunera, jauriaa acaauruhacha sacui jianeen, nere tonoraauruhane coinara,” naain beeuruhana jaun jetaote, coroaecure jetao- nii cana nejeraauru- Jesocurisito ranojoinunru, acaauru rai nii beeuruhana jaun coitucuhin.

⁴ Inae nii Jerosaleeun turuuruha- Faboro aina Berenabeen jana jetaote, raotojoeen acaauru raare satiin- nii Jesocurisito ranojoinunru, saain nii acaauru bichauhenaauru, saain nii afosotooru, naaonjoainunru. Nii jana jetaote, satiin itolere ichaain, acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane beebejeeure, acaauru rai. ⁵ Nii jaun jetaote, nimichuhin, nichaauraain jetao:

“Nii Jorioniheichuru Jesocurisito esenetaeraauru raite caohachae aitocoaachene, aitohalu Moisesane rijijieen rai jabereco cari saerateeuruhane coinara. Nii choaae tacaainte caohachae, satiin Moisesa aitoonjoalu rijijieen ichaohin, esenetaain tonoraauruha nii Jorioniheichurunera,” naaure, tabaauru fariseeocuru- Jesocurisito ranojoinunru.

⁶ Nii niritocuruhana jaun jetaote, satiin netaojiaaure- afosotooru, nii cuu nenacaauru ichauhenaauru, naaonjoainuri, nii que ita rai ereen, coitucuuruha jiniiquiine coina.

⁷ Cuu nii que ereereecuruhane jana jetaote, Fedoro netonoai nimichuhin:

“Curisito coreniha- chasocuru, inarate raotojoeen, inae carajaa catohaneen canu cotijiaain canu raa Cana Coaunerane coitucuhiche, jianacoo nosa caje mitunaa nainecuruha Jorioniheichuru netonaine coina, Jorioniheichuru rai nere beebejihanune, esenetaana nainecuruhane coinara. ⁸ Leeinjiin- Cana Coauneraachate, satiin- cacha suujua coitucuujuera. Nii Cana Coauneraate, cana que coarateen, Jorioniheichuru rai, rai Suujue tera. Nii jaunte raotojoeen acaauru raane coitucuhacache, cana rai, rai Suujue tihalune rijijieen, acaauru rai netonai, rai Suujue tihane jaunra. ⁹ Coatia nejelauneen, Jorioniheichuru coaraain nihei- Cana Coauneraata. Satiin cana coaraane rijijieeinte, joareen cacha coaraain ne Cana Coaunera. Nii jaunte, esenetaauruha acaauru netonaine jaun, acaauru suujue coulucoe Cana Coaunera, cana rai ichaane rijijieen. Satiinte, itaneen ne cacha. ¹⁰ Aihana jaun, chanute inara raajenihane, Cana Coaunera leratena jerequiche, caa nere esenetaeraauru rai caaintati ichaonaa- anajiin tenaa jereeinta. Nihei, canacaanu nihanatiin, nitohanai- ichaonaa abaantana nainera lanaalata. Niheichu cana inoasihuru nihanatiin, nitohanai ichaonaa sacunaa nainesihuruhalune coalanaalata. ¹¹ Nete, rai Calaohi Jesoso coreniha atiin nechu nirijieen core colane, cana suujue ichoterateen, couluuoca Cana Coaunerane coitucuhacachera, jerichanejeen acaauru suujue couluuocane rijijieecha,” naa acaauru rai Fedorone jana jetaote, ereeuruhane jianeen jetao, ¹² curuatoroaain, satiin- curuaequiin aonajeure. Nitohaneen:

“Naaonjoaainte, canacaanu aina cuaain cojoelanaacojoa ichaain, canacaanu coroatajane Cana Coaunera, Jorioniheichuru aina nihacaanune janara,” naain acaauru rai jetao beebejeeure, Faboro aina Berenabeen. ¹³ Inae ereeuruhane ninaauruhane jana jetaote, acaauru rerohariha jetao ere Saantiaao:

“Aonacuche satiin Jesocurisito coreniha canejeraneen nenacaauruna, caa que erete aonaquichera. ¹⁴ ‘Naaonjoaainte, jauriaa Jorioniheichuru raenihane baiha, inae enene janijiin niicha ranojoinunru- Jorioniheichuru coroatajane Cana Coaunera, acaauru netonoai nichao que ichaauruha jerihane rijijieeine coinara.’ naainte canacaanu rai be Simoon- Fedoro. ¹⁵ Niritiin inoaelu bein, nere bera inoasihuru que laaenaeratihalu- Cana Coaunerane tocohaneen:

¹⁶ ‘Rabiri inamacooru caje

neferatenaaneen nenacaauruna,
coroatajaniha cuureunni.

Leeinjiin canuhacha jerenohicha
ichana jerenacaauruna,

coroatajaniha cureeunnicha,
¹⁷ itolere chaauruatane sacutaain
 canu ere beebejeeuruhane,
 cacoitucuhin carohan nichuuntanaa nainecuruha
 Jorioniheichuru netonaine coinara.

¹⁸ Caritiinte,
 inoaelu caje coauneein berateein
 Nere laenaeratelu Cana Coaunera,
 coitucuhacachene coinara.’
 naain Quiricha cuhane laenacuruhalu Cana Coaunera ere bera- *profetacurune rijijieeinte*,
 nii nainauruhane coina aihurera.

¹⁹ Aihana jaun, coa Jorioniheichuru rai, caaintati ichaonaa tenaa coaucache, inae
 jauriaa acaauruhacha esenetai janeein, Cana Coaunera ere tonoraauruha natiinta.

²⁰ Raujiaainchate naine, quiricha cuhane laenaain: ‘Jiaonriha, cacha ichanohineein
 nenea chosi rai niicha teuri lenone quichenera. Jiaonriha, sinijieraaquichene ni-
 hanatiin, nejelau ene aina naosateechenera. Niheichu, sinijieraquelanaala neeichene
 nihanatiin, jiaonriha jelai teein raelanaala, ene aina ichaohichenera. Jiaoarihachu,
 enecuru nihanatiin, sinijieraaocane nihanatiin, nejelau quicha aina ichaohanera. Ni-
 heichu, jiaonriha lanaquelanaala nihane nihanatiin, jelai teein raelanaala quicha aina
 ichaohanera. Niheichu, jiaonriha raro ruluhin sonojoin lenone quiin naonjoaichenera.
 Niheichu chaen, ichana niha natiin, jiaonriha quiichenera. ²¹ Nii coataate neeure,
 inoaelu caje coauneein, neseeuru nainetiin, nebetacanaa janonaa bana nainetiin, nii
 netaojiaauruna jaan- sinacoca asaee netaojiauuruhane, nii Moisesa aitojoan ereretaain
 que cana relaeranuurura.’ naain laenaain letoaacachenete caohachare,” naain jetao
 acaauru rai ereereje Saantiaao.

Jorioniheichuru rai Jerosaleen caje letoanojineein nenea- quiricha

²² Nii jaun jetaote, saain Jesocurisito ranojoinunru, acaauru bichauhenaauru, afos-
 ootooru, naonjoaain jetao Jesocurisito ranojoinunru nejesinanejeein netiin, coacuhin
 jetao, acaauru tabaauru janiichure, Antioquihau, Faboro, Berenabeen, naonjoainunru
 aina, letoanajaauruhane coina. Nitohaneein tabaauru janijiin jetaote, Jodasi- Barasa-
 baneein acaauruhacha curuaatei, chaen Silasi, naonjoainunru letoaaure. Acaauru
 jetaote, nii Jesocurisito ranojoinunru- cana nejeraauru rai, jataain nelatineein
 neeure. ²³ Nitohaneein letoanajaain jetaote, acaauru aina quiricha laenaain jetao
 letoaaure, naain Antioquihau nenacaauru- Jesocurisito ranojoinunru rai, nii Jerosaleen
 nenacaauru- afosotooru, acaauru bichauhenaauru, naonjoainuri.

Nii quiricha- acaauruhacha laenai cuhane jetaote:

“Saainna- afosotonichaanu nena, inara coaucaanura. Saain, Jesocurisito rano-
 jineein nenacaauru- cana nejeraauru bichauhenaauru ainane, inara coacuhin, caa
 laenaain letoacaanura. Saain Jesocurisito coreniha- canacaanu nejeraneein, Antioqui-
 hau, Siria, Silisiau naonjoainun- Jorionelanaala- neniquichene raina, caa laenaain
 letoacaanu, ²⁴ canacaanu letononelanaala, caa Jerosaleen caje cuhin, inara suujua
 roheca cuuruha, inara jabereco cari molohiche, aitoha Moisesane rijijieeine que
 aitiin, leeinjiin chacoitucuhi rijijieein, inara tenaa jerecuruhane coitucuhacaanune
 jaunra. ²⁵ Nii jaunna, satiin coacuhin, coroatajaain canacaanu caje nenacaauru-
 cachaauru letoacaanu, jataaen canaacha belaihuri- Jesocurisito coreniha- cana
 nejeraneein nenacaauru- Faboro, Berenabeen naonjoainunru aina, canacaanu aina
 nenacaauru coroatajai cachaauru letoacaanu, inara coaraa uuruhane coinara. ²⁶ Nii
 Berenabeen aina Faboro ichaote, jataaen lunajeriin ne, Cana Curuaanaa Jesocurisito
 ere tonoraain, nere beebejeeuruhane corenihara. ²⁷ Nitohaneeina, nii Jodasi, Silasi
 naonjoaain letoacaanu acaauru ainara. Acaaurute, inara rai ereein, jitariin inara
 rai niriinanai biha cuurureein, nujuaaen cajera. ²⁸⁻²⁹ Cana Coaunera- Suujue-
 sujuatenojineeinte, canacaanu rai caohachae, inara rai ichaonaa caaintati tenaa

nainenihacaanura. Raujiaainchane inara rai aitiin laenacaanu: 'Jiaonriha, cacha ichanohineein nenea- chosi rai niicha teeuri- lenone quiichenera. Jiaonriha, raro ruluhin sonojoin lenone quin naaonjoaichenera. Niheichu chaen, ichana nihanatiin, jiaonriha quiichenera. Jiaonriha, sinijieraaquichene nihanatiin, nejelau ene aina naosateichenera. Niheichu, sinijieraquelanaala neeichene nihanatiin, jiaonriha jelai teein- raelanaala ene aina ichaohichenera. Jiaonrihachu, enecuru nihanatiin, sinijieraaocane nihanatiin, nejelau quicha aina ichaohanera. Niheichu, jiaonriha lanaquelanaala nihane nihanatiin, quicha raelanaala jelai teein aina ichaohanera,' Nihei nenacaaen nii baihata. Caa aitocooaanune rijijieein, tonoraain ichaohichenete, caohachaaain ichaain, caohachaaain ichaanaa naineriquicheeincha. Raotojoeein neeuchera,"

naain jetaote, nii Antioquihau- acaauruhacha letoaaene- quiricha laenaare, letoauruhane coina.

³⁰ Nitohaneein jetaote, inae nainauruhane jaun jetao, ita rai necoeein, Antioquihau cuure nii Faboro, Berenabeen, Jodasi, Silasi naaonjoainuri. Nii Antioquihau turuhin jetaote, nii cuu nenacaauru- Jesocurisito ranojoinunru jitariin taojiaain jetao, nii acaauru rai- afosotooruhacha letoai- quiricha teeure jetao, acaauru rai. ³¹ Nii jaun jetaote, joracaaain ereretaain coaraain jetao, coroaacure jetao, nii cana nejeraauru- Jesocurisito ranojoinunru, caohatiin acaauru suujuaatein, acaauru suujua lararajiaain, ichacuruhana jaun. ³² Nii Jodasi aina Silasi netonai jetaote, Cana Coanera caje erenaa raauruhane, cacha rai beebejeraneein neeure. Nii jaun jetaote, niha acaauru rai rauhina jaun jetao, nii Jesocurisito ranojoinunru rai ereein jetao, acaauru suujua lararajiaain jetao, acaauru suujua nunaare, acaauru rai ereein acaauru suujuaatein. ³³ Nitohaneein jetaote, cuu carajaaajoaain neeuruhane baiha jetao, inae acaauru rai necoeure nii Antioquihau nenacaauru- Jesocurisito ranojoinunru. "Raotojoein caunichuchera." naain jetao, acaauru rai necoeure, ³⁴ jelaiha Jerosaleeun cauhaacuruha, nii letoanajaurera rene, Jodasi aina Silasichurune coina. ³⁵ Nii jana, Berenabeen aina Faboro jetaote, cuu nii Antioquihau nedaaure. Nii cuu arajiin nenacaauru aina jiniinquiin, cuu jetaote, cojoanonetojoein Cana Curuaanaa ere beebejeein, cachaauru relaaure.

Misionero neein amuhane coroata satiha Faborone

³⁶ Nii baiha carajaaajoaain neein jetaote:

"Coanete, turunichaaca, satiin nii jauriaa Cana Curuaanaa beratenojoi beebejihacaluna jaunru- neseuru sacutaaincha. Chatohaneeincha neeure, nii cuuru nenacaauru- cana nejeraauru- Jesocurisito ranojoihunruta," naa Faboro, Berenabeen raina jaun jetaote niqiu, ³⁷ acaauru aina Joaan naain curuajai- Maroco amanaa jeriha aina- Berenabeenne jana jetaote, ³⁸ rautaaajoaenihana jaun, jerecojoaene jetao Faboro, jauriaanejeein cuuru bana, Paanfiliau ratirinajaain, cauha cuhalune jaun jetao, acaauru jiniichaain- acaauru amihaneon ichajeein sacuenihalune jaun. ³⁹ Nitohaneein jataaen amaane jerelanaala, jataaen coiintiha Faborona jaun jetaote, jelai teein jetao, nii Maroco cotijiae jetao Berenabeen, corianeraaunu que. Nitohaneein cotijiaain jetaote, aina Chifereu cuure jetao, ucuae cunaa bote cuhane fauhin.

⁴⁰ Nii jana, Faboro jetaote, jelai teein, corianeraaunu que Silasi cotijiae. Nii jana jetaote, acaauru coroatajaniha Cana Coaneranane coina jetao, acaauru rai Cana Coanera bajaain letoanajaaunre nii Antioquihau nenacaauru- Jesocurisito ranojoinunru. Nitohaneein jetaote, jelai caje nerocohin cuure jetao, ⁴¹ Siriau, Silisiau naaonjoainun. Cuuru turuuruna jaun jetaote, nii cuuru nenacaauru- Cana Curuaanaa Jesocurisito ranojoinuru rai ereein jetao, acaauru suujuaateure, caohachaaain rauhijiriin, jianelanaala Cana Coanera ere tonoraain, niicha jerenohicha ichacuruhane coina.

¹ Nitohaneein cuhin jetaote, Derebeeu, chaen Listrau, naaonjoaihun, turuha cue Faboro. Nii jana jetaote, cuu leeinjiin cacha- Jesocurisito esenetaera- Timoteeoneein curuajai- Jorio bene que nebaain- Curieco que inacanaa ruha cue Faboro. Nii neba jetaote, Jesocurisito esenetaera ne. ² Satiin- Listrau, Iconioo, naaonjoaihun nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru jetaote, “Aca jete, jataain, caohacha cachaneein ne,” naaure jetao que, coitucuureraauru. ³ Niritiin, rai beeuruhane jaun jetaote, acaauru corihaniha cuha Timoteeone jere Faboro. Nitohaneein acaauru corihaneraanu que amaauruhane coina jetaote, Timoteeo jabereco cari jihununurateein, saerate Faboro. Nabana rautaelanaala, que nererojoecaauruha cuu nenacaauru- Jorioocurune coataa jetaote, nitohaneein terate Faboro, inae, satiin cuu nenacaauru- Jorioocuru, Curieconein niha Timoteeo inacane coitucuuruhane jaun. ⁴ Nitohaneein, acaauru aina Timoteeo amaain cuhin jetaote, situuruna jaun nenacaauru neseuru nainein, Jorioniheichuru- Jesocurisito esenetaeraauru rai jetao, aitiin berateeuruha afosotooru aina- Jerosaleeun nenacaauru- Jesocurisito ranojoihunru- coaraaurune rijitjoeein beebejein jetao cujueure. ⁵ Nitohanihana jaun jetaote, jelai choae jauhecotojoeriin, esenetajein cuujueein nejeeonteejein, sacuure Jesocurisito ranojoihunru.

Leeinjiin Masedonia cocoaicha que, Faboro notaaca Cana Coaunerane

⁶ Asia batane que nenacaauru rene cuhin beebejeeruhane jereniha Cana Coaunera Suujuene jaun jetaote, rauhijiriin cuure, Forijia batane, Galasia batane, naaonjoaihunri jeloon situhin. ⁷ Nitohaneein jetaote, rauhijiriin cuhin, Misia batane- nunuhe que turuha cuure. Jelai caje coauneein jetaote, Bitiniau bataneun que turuha cunaa coaacure niqui. Ne jetaote, cuuruhane caohate jetao, Jesoso Suujue. ⁸ Nii jaun jetaote, nirijiein, rauhijiriin Misiau turue lanaala, rauhijiriin situhin, Toroasi cofauhanaun, turuure. ⁹ Ecu netiin jetaote, janotiin sinihu coetacai rijitjoeein leeinjiin cacha- Masedonia cocoaicha que notaaca Cana Coaunerane jaun jetao, nii Masedonia cocoaicha aina, itaque taca cue Faboro. Que tacaain jetaote, nacatiha nichaauraain: “Atiin, Masedoniau, turuha uute, cuu canacaanu relaaicha,” nae jetao, Faboro sinihu. ¹⁰ Nitohaneein notaaca Cana Coaunerane biha Faborone jaunne, nii rijijiein neruujuein, Masedoniau cuhacaanu. “Jerihane, cuu Jesocurisito que erejein beebejena coinata, cuu cana cotiharate, Cana Coaunerara,” naaina, cuhacaanu.

Filipoo turuuruha Faboro aina Silasine

¹¹ Nitohaneeina, Toroasi cofauhanaun caje, nesaruna- leeinjiin bote cuhane fauhin, cucuana cuhane cuujuein, rauhijiriin Samotoroasi cobenaun, tacanacanejein cuhacaanu. Nii cojoanoo cuhine, turuha cuhacaanu Neapolisihu. ¹² Jelai, cajena, atane choaen cuhin, Filipoo turuha cuhacaanu. Nii Filipo te, Masedonia batane que nenaane tabaaineein- Romanocuru nejesina que cocoaichaquiin nenaane. Cuuna inata janojoein, neorihacaanu. ¹³ Nitohaneeinna, cuu, nebetacanaa janonaa bana, naain nese edaa cuhacaanu, nucuhe auhaniha cuhin. Cuu niha netaojiaain- Cana Coaunera bajaauruha- Jorioocuruna jaan coitucuhacaanuna jaun. Cuuna turuhin, nelauriaain, cuu netaojianacaauru- enecuru rai, Jesocurisito que ereerejein beebejihacaanu. ¹⁴ Nii cuu netaojianacaauru jana nena- leeinjiin- ene curuaate, Lidia ne. Acate Tiatira nese caje unaaneein, cajione caohacha- lanaajihjoaain que- necoretiha nena ne. Nii enete, aihuruha Jorioocurune rijijiein, Cana Coaunera coroaera nihana jaun, coroatajane Cana Coaunera, rautaaain, Faborohacha beebejei aonaane coina. ¹⁵ Nii jaunte, saain loreri asae nenacaauru naraaichuru aina jiniiquin, baotisanajoinein neeuruhane baiha:

“Esinaaen rauhijiriin Cana Curuaanaa esenetaeranein nihanune esenetaaichene, caloheri asaae, siniha uuchera,” naain canacaanu chunaa Lidiana jaun, cuu nihacaanulu.

¹⁶ Inae, ita taojiaain- Cana Coaunera bajaauruhane jaan cuhacaanune janate, leeinjiin ranuna- coseenranein nena aina ita eruhacaanu. Nii ranunate, saruha Moconajaerane que, enaacha, chaaelai nihane, cojoeluhinae. Nitohaneein, enaacha chaaelai nihane, cojoeluhinaane jaunte, que nihane, chaaelai cojoeluhinaeratein, coreniha arajiin

coriqui nihane, raerajeeure, nii sirichaauru. ¹⁷ Nii ranunate Faboro aina, cuujihacaanune jana, canacaanu caaijie uhin, ehequuin:

“Caa cachaurute, acaihanejei Cana Coauneraneein nenea- aitoonjoa beebejeeur-eranera. Acaaurute, raotojoein caseteco caje nichoteein jianacoo nenea nainiha cachanejaan beeureranera,” nae, ehequuin- nii ranuna.

¹⁸ Nii jaun jetaote, cojoanoonetojoein, niriti nejesina nihane jaun, inauhene aonajenajaaocane baiha, inae tabiicha, coetae Faboro, araai janohin, niritonajaaocane jaun, coetaain jetaote, nii chaaelai cojoeluhinaa- enaacha- nii ranunane jaan rai:

“Cana Coaunera Calaohi- Jesocurisito coreniha, nii ranuna caje mituhin amuura,” naa Faborone rijijiein jetaote, caje mituhin amue, nii ranuna saruhera.

¹⁹ Nii jaun jetaote, inae neniha saruherane jaun, chaaelai cojoeluhinasinihane coaracuruha nii ranuna sirichaaurune jaun inae coreniha coriqui erunaa nainecureni- hane jaun jetaote, Faboro aina curuataain Silasi mucuure nii ranuna sirichaauru. Nitohaneein, mucunajaain jetaote, amanajaaunre, cocoinanacaihuri acatiha, naain nese cataaun nenea- ita colurujueeuruhana jaun amanajaaunre. ²⁰ Nitohaneein, amanajaain turuhanajaain jetaote, joesiocuru rai, nechujataain, acaauru cotaiha nohanein jetao:

“Caa Jorioocurute, satiin canacaanu nese sacutaain, satiin- cachaauru rerohecaaurera. ²¹ Chaentechu, cana Romanonihacachene ichao corenaa jereein, nejelau ichaonaa que ichaohacachene coina, que cana relaaurera. Aihana jaun nainihe, nii que ereein, que cacha relaauruhane jerichaachenera. Nitohanei ichaonaa que ichaonaa nainihacache, cana Romanonihacachene jaunta,” naaure jetao.

²² Nii jaun jetaote, satiin acaauru aina obajeein jetao, mucunajaauruhane jana, acaauru cajione rocoerateein jetao, enuha que bisichatenajaaure joesiocuru.

²³ Nitohaneein, mainajeriin bisichatenajaauruhane baiha jetaote, caresero cuhane enohanajaaure, caohatiin berainajaan caresero beraichane coina, aitiin. ²⁴ Niritiin suujuateein letoaauruha joesiocuruna jaun jetaote, caresero fuuniha, tenajae, sefo que acaauru tijia mucuerateein, nii caresero beraicha.

²⁵ Nii jana jetaote, cuu dede cataaun, Cana Coaunera bajaebajajeein, nenatecuruha- Faboro aina Silasine jana jetaote, cuu aonajeeunre, nii cuu nenacaauru leeochoaauru- casetecocuru. ²⁶ Nii jana jetaote, luhecotariin uhe cana lialiaera, mijieinetiin. Nii jaun jetaote, mijieineein nerurujuaa nii caresero cuhanaine jana jetao, neyoracaacoa caresero bacuujuaarune jana, satiin- nii cuu nenacaauru- casetecocuru caje nerojoiro- jori nii acaauru biji ichoracuru- *cadenacuru*. ²⁷ Nii jana jetaote, jitoroaa nii caresero beraicha notane jana, nii caresero coaraane jana, satiin jetao, neyoracaacoae nii caresero bacuujuaauru. Nii jaun jetaote, “Inae jecha sorooruha, nii casetecocuru,” naain jetao, rai esefara rocohite, raajenihane nesohin nijiaohanne coina. ²⁸ Nii jana jetaote, rai ehequuin:

“Cooa ichaajenihane, chatoaneein necunaitaara. Satiina cau nihacaanura,” nae jetao, rai Faboro.

²⁹ Nii jaun jetaote, cono bajaain, soroneein cuhin, enohin jetao, Faboro aina- Silasi acatiha, rijijijianein coasina caaun jetao, acaauru acatiha neseonrae nii caresero beraicha. ³⁰ Nii baiha jetaote, caresero caje mitanajaain jetao:

“Cachaauru, cha ichareeun, nitajihanune coataa, nichotihanune coinata,” naain bajaane jana jetaote:

³¹ “Cana Curuaanaa- Jesocurisito esenetaaute, nichoteei, ii sinijiera, ii calaoichuru, satiin ii loreri asaae nenacaauru, naaonjoaihunri ainara,” naain jetao, tonoraure, Faboro aina Silasi. ³² Niritiin tonoraain jetaote, rai Cana Curuaanaa Jesocurisito beratenojoi beebejeeure, satiin- nii loreri asae nenacaauru raine maajeein. ³³ Nitohaneein, dede catairijihu nihanatiin jetaote, temuha acaauru que- acaauru bisihuruhane jaanne jaun jetao, acaauru rai culeje nii caresero beraicha. Nii baiha jetaote, inae rai sinijiera aina, saain rai loreri asaae nenacaauru aina jiniiquuin, baotisanajoineein neeure.

³⁴ Nitohaneein jetaote, rai loreri asaae jetao, Faboro aina curuataain Silasi amaain jetao, coroaatenajae nii caresero beraicha. Nitoaneein jetaote, rai loreri asaae nenacaacuru

aina jiniiquiin satiin- sinijiera aina jetao corojeein, raotojoein neeure, inae Cana Coaunera esenetaauruhane jaun.

³⁵ Inae jano jana jetaote, folisihacuru letoaaure jetao, joesiocuru, Faboro aina Silasi joracaeratiha cuuruha, caresero beraicha quene coina. ³⁶ Nii jaun jetao te:

“Caraita, nere letoaaure joesiocuru, inara joracaain, inara jianichaaune coinara. Aihana jaun, inae nainiquiche, raotojoein mituhin, amuhichenera,” naa nii caresero beraicha, Faboro raina jaun jetaote, ³⁷ nii folisihacuru rai jetao:

“Canacaanu Romanonihacaanu natiinte, caohachaain rautaain, canacaanu rai bajaorihei amuneein, satiin coarajiha cachane notaracae canacaanu bisiin, canacaanu enoerateeure caresero cuhanera. Nii natiinte, nechua jataaen asinojoneein, inae canacaanu mitaeratenaa jerecurea. Aihana jaun coatia miturihaacaanuhi, raajenhane uhin, canacaanu mitaa uuruhinera,” nae jetao, Faboro, nii folisihacuru rai.

³⁸ Nii jaun jetaote, turuhin beeuruha nii folisihacuru, joesiocuru raine jaun jetao, nesoonetoore jetao, Romano neeuruhane beeuruha acaauru raine beeuruha, nii acaauru letonocuru- folisihacuruna jaun. ³⁹ Nii jaun jetaote, raaje cuhin jetao, turuhin, Faboro aina Silasi joracaerateein jetao:

“Atiin, inara rai, baasoneein ichacaanuneque, canacaanu que inara suujua acateein, atiin, caelai caje amuuchera,” naaure jetao, nii joesiocuru, acaauru mitaain. ⁴⁰ Nitohaneein, caresero caje inae mitanajaaauruhane jaun jetaote, mituhin jetao, Lidia rene, turuha cuure jetao, Faboro aina Silasi, cuu nenacaauru- Jesocurisito corenihacana nejeraauru coaraain, acaauru suujuateein, acaauru suujua lararajiaauruhane baiha jetaote, jelai caje amuure.

17

Tesalonecau turuuruha Faboro aina Silasine jana, acaauru que nererojoeaain, acaauru aina baaecuruhane

¹ Tesalonecau turuuruhanee coina jetaote, Anfipolisi, chaen Apolonia, naaonjoaain neseuru choae situhin, cuhin jetao, turuha cuure Tesalonecau Faboro aina Silasi. Cuu jetaote, ita taojiaauruhana jaan coloheri- sinacoca sirichure cuu nenacaauru Jorioocuru.

² Nii asaae jetaote, turuha cue Faboro, nitohaniha rai nichaona jaun. Nitohaneein jetaote, nebetacanaa janonaa bana naineein jetao, nii sinacoca asaae cunajaque Faboro. Cuu jetaote, Jorioocuru aina nihane, ita cotaicha rijitonajaaocure jetao, cuu acaauru rai, Cana Coaunera Quiricha Inoasi ereretaain, nichata semanaai reentiaain. ³ Cuu nihane jetaote:

“Inae nitohanihanee coina, letononeei nihana jaunte, ohin caje ichanaelu Mesihasi, Cana Coaunera Quiricha cuhane aitohane nainane coinara,” naain jetao, rauhijiriin beebeje Faboro. Niritiin been jetaote: “Caa inara rai- quicha beebejeite, jelai Jesoneein, canaacha cohajei- Mesihazine,” naain jetao, beebeje Faboro.

⁴ Nii jaun jetaote, tabaauru Jorioocuru, arajii Curiecocuru- Jorioocuru aina ita taojiaain- Cana Coaunera bajaaurera naaonjoainuri jetaote, esenetaacooaure, arajii enecuru- caohachanejeein nenacaaurune maajeein jetao, esenetaain jetao, Faboro, Silasi, naaonjoainuri aina neeure. ⁵ Nii jaun jetaote, acaauru que necoelai caaun jetao, acaauru aina obajeein, chachaelanaala, nelanaae caaun bero cuhane amuhemuhenaacaauru- neechu aansaineein ichaonacaauru ariin jetao taojiaaure, nii esenetaichuru Jorioocuru nii nese sacutaain acaauru aina cachaauru rerohecaain, cachaauru suujua auhacaeraanu que. Nitohaneein jetaote, arajiin cacha taojiaain jetao, Jasoon loreri asaae jetao, codoonetoha cuure jetao, Faboro, Silasi, naaonjoaain ariha, runajaaauruhane, acaauru mucuhin, tararanajaain, cachaauru rai tenajaaauruhane coina jetao, niqui. ⁶ Ne jetaote, cuu Faboro aina Silasi ruurenihana jaun jetao, Jasooncha aina curuataain- cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraacuru- tabaauru amaure, tararanajaain, cocoinanacaihuru rene. Nitohaneein, amanajaain jetaote, cocoinanacaihuru acatiha turuanajaain jetao, ehehequuin:

“Satiin cana rai chauratane sacutaain, cachaauru rohecaain, cachaauru suujua auhacaaurerate, inae cau netonai turuurera. ⁷ Nii inatiinte, turuuruhane jana raotojoein ranajae, caa Jasonra. Acaaurute, Romanocuru curuaanaacuru curuaanaa eenferadoro- aitoonjoa ichoae iniin: ‘Nihaje leecha curuaanaacuru- curuaanaa- Jesusoneein curuajaicha.’ naaure,” naain jetao, coulurujuenajaure Jorioocuru letonocuru- nechu aansaineein ichaonacaauru.

⁸ Nii jaun jetaote, niritocuruhane jaun jetao, aonacuruhane que nererojoe- caaure saain- nii cuu nenacaauru cachaauru, nii cocoinanacaihuru, naonjoaihunri. ⁹ Nejetaote, nii cocoinanacaihuru rai coriqui tee jetao, Jason, nii aina nenacaauru aina, inae nii nese caje mituhin amuuruha Faboroorune jana, acaauru rai cainacuruhane coina. Nii aina jetaote, jianenaacure.

Bereau turuuruha Faboro aina Silasine

¹⁰ Inae nocohecane jana jetaote, luhecotariin, naain Berea nichae, Faboro aina Silasi letoaaure jetao, Jesocurisito coreniha- cana nejeraauru, ucuuae cuuruha soronacane- jeeine coina. Cuu turuhin jetaote, cuu nena- sinacoca asaae turuha cue jetao, Faboro aina Silasi. ¹¹ Nii cuu nenacaauru- Jorioocuru jetaote, naain Tesalonecau nenacaauru- Jorioocuru amuritoheriin jetao, caohachain suujua coaraain neeure. Nii jaun jetaote, nii Faborohacha beebejei- Jesocurisito beratenojoi aonajeeure, corojeein. Nii jaun jetaote, cojoanonetojoein, Cana Coaunera Quiricha Inoasi ereretaaure jetao, jini- iquiin, esinaae rauhijiriin aitocuruha Faboro aina Silasine rijiichane coaracuruhane coina. ¹² Nii jaun jetaote, esenetaaure arajiin cachaauru- Jorioocuru, arajiin Curiecocuru aina acaauru benecuru- caohacha nejeein nenacaauru, naonjoainuri. ¹³ Nejetaote, nito- hanein, Bereau neein, Cana Coaunera aitoonjoa beebejiha Faborone coitucuriin jetao cuuhin, cachaauru suujua rohecaa cuure jetao coaiteen, nii Tesalonecau nenacaauru- Jorioocuru, acaauru que nejerateeuruha nii Bereau nenacaaurune coina. ¹⁴ Nii jaun jetaote, chajaain caeneenejelanaala, nii Bereau, Timoteeo aina Silasi, naonjoaain ratiriin, luhecotariin jelai caje mituhane coina jetao, Faboro letoaaure jetao, cana temura nichae- cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru. ¹⁵ Nii jaun jetaote, Faboro corianiha cuure jetao, nii aina amuhemuhenacaauru, Atena neseeu tiaain. Nii baiha jetaote, cuu Faboro ratiriin cauha cuure, chajaaajoaain coaraa cuuruha Silasi aina- Timoteeocurune coina aitiin, acaauru letoaa Faborona jaun.

Atenau niha Faborone

¹⁶ Nii Atenau neseeu neein, Silasi, Timoteeo, naonjoaain cohaca nihana jaun jetaote, cuu itolere- araai laurii- cuu nenacaauru ichanohi- ecaanto coaraain jetao, jataain nererojoeae jetao, Faboro. ¹⁷ Nii jana jetaote, sinacoca asaae, Jorioocuru aina ita cotaicha rijite jetao, leechaauru- ita taojiaain- Cana Coaunera coroaeraauru ainane maajeein. Nitohanein jetaote, cojoanonetojoein jerichanetojoein, jeelai que aitiin, ita cotaicha rijitonajaque, nese cataaun netaojianacaauru aina. ¹⁸ Chaen, cuu coroata lauriin nenacaauru- itolere coitucueracuru *filosofooru*, le laurii “epicoreocuru,” le laurii “estooicocuru,” naonjoaihunri aina jetaote, Faboro aina, ita cotaain jetao:

“Cha quena ereereje caa nereretanaa inatoroa,” naauruha tabaaurune jana jetao:

“Nejelau ataneu nenacaauru rai chosichuru- bera necaihara,” naaure jetao leechaauru, raotojoein, oo caje ichanaa Jesusone beebejiha Faborona jaun. ¹⁹ Nitohanein jetaote, niha jataain chatohanein, mijieineein rucuhencaine, ita taojiaain rucuhacuruhana jaun jetao, ichtane ucuuno- ajerineejoaain- Areopago neein, acaauruhacha curuaateihu jetao, Faboro cotijiaain amaain, cuu turuaain jetao:

“Nii canacaanu rai- iicha beebejei- ena ecoona- erena benaa naineeina, canacaanu rai, ²⁰ Jataain canacaanuhacha coitucuhi que ereeina jaunna, ‘Naaonjoaain quene aitoonra.’ naain, canacaanu rai beeine jerichaanu, jataain coitucunaa jerichaanune jaunra,” naaure jetao, ²¹ satiin Atena cocoaichaneeuruhane, chaen nejelau atane caje uhin- cuu nenacaauru naonjoaihunri, niha chatohanaine, aonaain, que ita rai ereereena rautatooruhana jaun.

²² Niritiin Faboro caje bajaauruha, nii niha chatohanaine rucuhecuruhane jaan-ichatane ucuuno- Areopago netiine jana jetaote, acauru cataaun nichaauraaan jetao:

“Satiin inara Atena cocoaichaneeichenete, esinaae rauhijiriin, inara chosichuru corojeein ichaohin neeiche. ²³ Nii jaunte, ita taojiaaichene jaancuru naineein, coaracaanne jana, cuuru ne- inara chosichuru rai lenone mocohichene jaancuru rorihuru. Nii rorihuru naineein coaracaanne janate, ‘Chabana coitucueraai Cana Chosi rai’ naain laenanohine- nii leeinjiin rori. Nii coitucuelanaala, inaraacha corojete, Acaihanejei Nena- Cana Coaunerane. Quena, caa inara rai ereere jeein beebejeeun.

²⁴ Acate, Cana Coauneraneen, itolere, cana rai chauruatane Coauneraneen, itolere, que nenacaauru Curuaanaaneen, itolere, satiin cana janonaa sirichaneein ne. Coatia, raajenihane- cacha ichanohineen nena loreri- Teenforo asaaecha ichaohi. ²⁵ Nieichu chaen, rai chaaelai icharaaunu latihei. Acate, itolere cana rai ichaonaa tein, neraain ichaonaana jaanu tein, itolere maajeein coaunaelu cana rai.

²⁶ Chaen jetaotechu, jauriaanejeein leeinjiin cacha coaunaelu, caje arajiin nefoerateen, laurilauri catohaneein- cana rai chauratane sacutaain- neenenu que. Nitohaneen, cacha coaunaain jetaote, nenajaauru nenajaauru neeuruha le laurichurune coina, acauru ichaona jaannu jelai been jetao, cuu ichaooruhane jinatelu Cana Coaunera. ²⁷ Chaen, esenetaain coitucunaa nainihane, coitucuha cachane coinete, nitohaneen ichaelu Cana Coaunera. Coatia niqai, cana caje corihae nihei Cana Coaunera. ²⁸ Cana Coaunera corenihate, ichaohin, nerurujuaain, naaonjoaain ichaohacache. Inara araaichuru tabaauru- raotojoeen erenaa que ereereena inaaureerauru jetaote: ‘Cana Coaunera cajete, nefoeratenaaneen nihacache,’ naain ererejetocure. ²⁹ Nitohaneen, Cana Coaunera caje, nefoeratenaaneen nihacachena jaun, nainihei nejelauneein, cana suujua cuaain, ‘Aiha coata, ajeri, naaonjoaain caje- cacha ichanohineen nena- chosichuru- ecaantoorune tocohaniha jecha, Cana Coaunera,’ naain cana suujua cuaain nihacachene. ³⁰ Inoaelu jetaote laaen, coitucureenihaluna jaun, niicha rautaa icha cachane jana, inauheneeicha coarajerejetelu jetao, Cana Coaunera. Jana, enenete laaen, inae jinatihana jaan que tihana jaun, coitucuhin nere tonoraa, itolere sacutaain cachane coina berate. ³¹ Nitohaneen beratihana jaunte, inae Cojoanonaa- que banihateen- niicha rucujuei que tihane bana, caa chauruatane que, satiin- neinichaachene coareen Cana Coaunera, esinaae rauhijiriin rai cachaneein neen- caohachaain suujua coaraauru coitucuha- nii leeinjiin cacha janijiin niicha ranojoi aina cuaaine coina. Niite raotojoeen coitucuhacache, aca rai, nii ichaeraanu que, oo caje ichateen nihalune jaun,” nae jetao Faboro.

³² Niritiin, oo caje ichanarichaaain cachane biha Faborone jaun jetaote, oo baiha ichanaain nena nainiha cachane esenetaurenihana jaun jetao, batocure tabaauru. Jana leeochoauru jetaote:

“Leeocha banana, ii ere aoharihacaanuhincha,” naaure jetao Faboro rai. ³³ Niritocuruha raine jaun jetaote, cuu ratirinajaain amuhe jetao, jelai caje Faboro. ³⁴ Nii jana, tabaauru jetaote, esenetaauruhana jaun, caaijie cuure. Nii jana jetaote, cuu acauru aina cue leeinjiin cacha- Dionisio. Nii jetaote, nii ita taojiaauruna jaan- Areopago- netaojianacaauru bichauhenaneein, niha chatohanaine rucuheneen nenaane. Chaen leeinjiin ene- Damarisineein curuajai, chaen leeochoauru naaonjoainuri jetao, Faboro caaijie cuure.

18

Coriintoo turuha Faborone

¹ Nii baiha jetaote, nii Atena caje amuhin, Coriintoo cue- Faboro. ² Cuu jetaote, Poonto batane caje unaa- leeinjiin Jorio- Aquila neen curuajai aina, ita ruure. Aca jetaote, rai comasai- Firisila aina, enanejeein Italia caje turuhin neeure Coriintoo. Nii bana, Romanocuru curuaanaacuru curuaanaa- eenferadoro neen nena- Culaodio, nii Roma caje, satiin mituuruha Jorioocurune coina, mijieinetiin aitohane jaun jetao, jelai caje mituure. Nii jana jetaote, acauru rene turuha cue jetao, Faboro. ³ Jerichanejeein, acauru

rijijieein, jacari caje lohanarinu que, acaauru ichanaa que amihaniha acaentonaina jaun-coaranaaca cue Faboro, cuu acaauru aina neein, jiniiquiin acaauru aina amihanihane coina. ⁴ Cuu jetaote, nebetacanaa cojoanonaa bana naineein, ita taojiaain- Cana Coaunera bajaauruha Jorioocuruna jaan loreri- sinacoca asae turuha cuhin nejesina ne Faboro. Cuu Jesocurisito beratenojoi beebejeein, Jorioocuru relaain, Jorioniheichurune maajeein relaane, esenetana nainecuruhane coina.

⁵ Inae Masedonia batane caje, rene turuuruha Silasi aina Timoteeocurune jana jetaote, jacari caje lohanarinu namihaneeo jianeein, Cana Curuaanaacha beratenojoi benaacha que ne Faboro, rauhijiriin, aitoa Cana Coaunera Quiricha Inoasi cuhanene rijit-joeein: “Jesosote esinaae rauhijiriin canaacha cohajei Mesihasi ne,” naain coitucuruha Jorioocurune coina. ⁶ Ne jetaote, rautaaurenihana jaun, aina obajeein cotaain, Faboro necoeje chanuure Jorioocuru. Nii jaun jetaote, rautaaureniha Jorioocuruna jaun, jelai caje mituhane, cojounacanu que jetao, cuu cajione romaromaain jetao,

“Inaraacha jerei ineeinte, caseteconein nitajeriquicheeincha. Inae canu enene caje coauneein, cha ujuaihonnein nihaaunra. Inarate, nii ujuaihonnein neeiche. Inae aihane amuhanu. Ena caje coauneeine Jorioniheichuru rene aihane cureeunnicha,” nae jetao Faboro, Jorioocuru rai.

⁷ Nitohaneein, nii ita taojiaauruhana jaan sinacoca caje mituhin jetaote, rohan nenaaleejiin cacha- Tisio Josto loreri asae turuha cue Faboro. Nii cacha jetao, Jorionihei. Ne jetaote, esiaaen rauhijiriin laaen Cana Coaunera ere esenetaain corojeein, tonoraera ne.

⁸ Nitohaneein jetaote, sinacoca curuaanaa- Curisifo, saain rai bereecuru, rai comasai, saain rai loreri asae nenacaauru aina jiniiquiin, Cana Curuaanaa ere esenetaaure. Nitohaneein jetaote, arajii- Coriinto cocoaichanecuruhane jetao, beebejiha Faborone aonaain esenetaauruhana jaun, baotisanojieein neeure.

⁹ Le janotiin cuhane jetaote, coetacai rijitjoejin jetao, Faboro siniha cue Cana Curuaanaa. Sinihu, rai ecocohin jetaote: “Coaa canu ere beebejeeine jianihara. Jiaohine casiin jianeeinera. ¹⁰ Canuna, ii aina nereeunicha. Nerihain, caohachanaineejin chatohanein cheterata, cau, caa nese que neeuruha arajiin canu cachaaurune jaunne ichei aitoonra,” nae jetao, Cana Curuaanaa, Faboro sinihu. ¹¹ Nii jaun jetaote, coroata jaanacai cataaun tiaain jetao, nii Coriintoo neein, jelai cocoaichacuru rai, Cana Coaunera ere beebeje jetao Faboro.

¹² Ne jetaote, Acaiha batane coberenadoro neein niha Calioonne jana jetao, Faboro aina nejeratein jetao, ita taojiaaure Jorioocuru. Nitohaneein, ita taojiaain jetaote, Faboro mucuhin amaaure, ita colurujueeuruhana jaan coloheri- *tribonal* asae.

¹³ Nitohaneein, mucuhin amaain, coberenadoro acatiha turuaain jetaote:

“Caa cachate, cachaauru suujua tacaain, nejelauneei Cana Coaunera corojeein tonoraauruha cachaaurune jereein ne, cana rai cocoaeraa nitohanai ichaonaane saijieein, rautanaa cojoaelanaalara,” naauruhane jana, ¹⁴ cuu irihane coina, aonajiha Faborone jana jetaote, cuu Jorioocuru cotaicha rijitiin jetao:

“Jataain baaso ichaain, sonajaain jaohin, naaonjoaain que inara ere nihane jana nihanena, nainereun canu rohecaachene latelanaala, jeriquichene rijijieein, inara-Jorionequichene aonacaun tonajelanaalanera. ¹⁵ Nena, inara aohana naineneun, joareein, nitohaniha inara ichaona jaun aitiin, inara raajenihane inaraacha coacui que aitocohichene jaunra. Inara nii rucuhecuche. Coatia canu, nii que enonaa nainihaaun, nitohanai rucuherranu que nenihanune jaun,” naain jetao, ¹⁶ nii ita colurujueeuruhana jaan coloheri- *tribonal* caje, nii Jorioocuru sitae, coberenadoro Calioon.

¹⁷ Nii jaun jetaote, sinacoca curuaanaa- Sosenesi mucuhin jetao, faohacure, nii ita colurujueeuruhana jaan coloheri- *tribonal* acatiha teein. Ne jetaote: “Coaraain nainauruinaera,” naain jetao cuu coarajenajae coberenadoro- Calioon.

Antioquihau cauhin, jelai caje nacoauneein misioneronein cuhane nichata satiha Faborone

¹⁸ Araai janohin, Coriintoo nihane baiha jetaote, Jesocurisito coreniha- cana ne-jeraauru rai necoeure jetao, Aquila- chaen rai sinijiera Firisila, naaonjoain aina jiniiquiin- Faboro, Siria bataneu cuuruhane coina. Nitohaneein cuhin jetaote, cucuana cuhane cuujueein, Sencurea turuhin jetao, caje amuhane coina bote cuhane fau rai, rai couturi loraecaain joerate jetao Faboro, Cana Coaunera rai naitoonjoanlu nainane cojounacanein. ¹⁹ Nitohaneein cuhin, inae Efesoo turuhin jetaote, cuu Aquila ratiri, rai sinijiera Firisila aina. Nitohaneein cuu ratiriinajaain jetaote, naain nenea sinacoca asae turuha cue jetao- Faboro. Cuu turuhin jetaote, enohin cuu nenacaauru- ita taojiaeraauru- Jorioocuru rai ereerejeein jetao, relanajae Faboro. ²⁰ Nii jaun jetaote, cuu carajaain acaauru aina nihane coina, Faboro chunaure. Ne jetaote, ainaa jerelanaala, acaauru rai:

²¹ “Jeriha, Cana Coaunera nena, caa baiha inara rene turuha ureeunicha,” naain jetao necoe acaauru rai Faboro.

Nitohaneein, necoein jetaote, leinjiin bote cuhane fauhin, Efeso caje amuhe Faboro. ²² Nitohaneein amuhin jetaote, Sesareea turuhin, jelai caje coauneein, atane choae cuhin, Jerosaleeun turuha cue Faboro, cuu nenacaauru Jesocurisito ranojoinunru coaraane coina. Nii baiha jetaote, caje Antioquihau cue jetao- Faboro. ²³ Nii baiha cara-jaojoaain neein jetaote, coaiten amuhemuhena nunuhetein, itolere Galasia batane, Firijia batane, naaonjoainuri sacutaain amuhemujueein, Jesocurisito esenetaeraauru suujuatein, acaauru suujua lararajiae jetao Faboro.

Efesoo Jesocurisito que ereerejiha Aforone

²⁴ Nii jana jetaote, amuhemuheca Faborone naniha, Efesoo turuhe jetao, leinjiin cacha-Alejaandiria cocoaicha- Aforonein curuajai. Nii jetaote, caohatiin Cana Coaunera Quiricha Inoasi coitucuhin, raotojoein ereerejeein, cacha relanaa coitucue jetao. ²⁵ Aca jetaote, esinae rauhijiriin, Cana Curuaanaa aitoonjoa coitucuhin, esenetaain, tonoraain nenaane. Nii jaun jetaote, raotojoein ereerejeein corojeein, rauhi cuhane cuaain, Jesoso aitoonjoa beebejeein, que cacha relae. Ne jetaote, Jesocurisito esenetaeraauru rai, rai Suujue tiha Cana Coaunerane coitucuhelanaala, acaihanejeein Cana Coaunera ere tonoraera neein niha cachane coujounacanu que, cacha baotisaa Joaan neeicha coitucujuiha natiin jetao, nitohaneein cacha relae jetao, Aforo. ²⁶ Nitohaneein jetaote, chaque tonaje lanaala, ita taojiaauruha Jorioocuruna jaan loreri- sinacoca asae cacha relae, satiin aonajera urichoo. Nii jana cuu neein aonajiha Aquila, rai sinijiera Firisila ainane jaun jetao, cotijiaain bujuaihu amain jetao, rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein jetao, beeure Aforo rai, jelai amuritoheriin coitucuhane coina. ²⁷ Nii baiha jetaote, Acaiha batane cunaa jeriha- Aforone jaun jetao, quiricha laenaain, aina letoaaure, nii Acaiha nenacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru rai, caohachaain belaaain rauruhane coina. Inae Acaiha turuhin jetaote, Cana Coauneraacha belainojoineein- Jesocurisito- esenetaeraauru coroatajane jetao, jataain Aforo. ²⁸ Nitohaneein jetaote, rauhi coaraain, rauhi cuhane cuaain, Jorioocuru rai ere, satiin aonajera urichoo. Nitohaneein, acaauru rai ereerejeein jetaote, acaauru rai Cana Coaunera Quiricha Inoasi ereretae jetao, Cana Coaunera jerenohineein, letononeein Mesihasi niha Jesoso ne que, aitoha Cana Coaunerane beein. Nii jaun jetaote, chunijiu cuaain tonaain Aforo batiin tonaain erena nainecurene jetao, Jorioocuru, acaauru que coaratein aitohana jaun.

19

Efesoo turuha Faborone

¹ Coriintoo niha Aforone nainiha jetaote, Efesoo cue Faboro. Efesoo turuhane coina jetaote, ichatane tabai ucuuno que iniin, ichatane tabai choae situhin, turuha cue jetao, Efesoo Faboro. Cuu jetaote, le laurijieein Jesocurisito esentaeraauru aina ita eruure jetao.

² Nitohaneein, runajaain jetaote, acaauru rai:

“Tana, Jesocurisito esenetaichene nunuheteichene bana, inae Cana Coaunera Suujue raain neecheluneta,” naain acaauru caje bajaa Faborone jana jetaote:

“Aihahacaanuta. Coatia chaabana niritiin, esenetaeraauru rai, rai Suujue tiha Cana Coaunerane coitucuhaacaanuta,” naain tonoraauruhane jaun jetaote:

³ “Chatohanai quetejian, baotisanajoineein neeicheta,” naain bajaa Faborone jana jetaote:

“Cacha baotisaain coujunacatihalu Joanne rijijieinchate, canacaanu cojounacateein neeurelura,” naain tonoraauruhane jaun jetaote:

⁴ “Aiha chuhisicha. Nii Joante chuisi rauhijiriin Cana Coaunera esenetaeraauru cojounacaatelu baotisaain. Chaentechu nii caajie turuhenei- Jesoso esenetaauruha saain cachaaurune coina beebejelu,” naain beebejiha acaauru rai Faborone jaun jetaote,

⁵ Cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha, inae baotisaain cojounacatenohineein neeure.

⁶ Chaen, acaauru choae biji merecaain, Cana Coaunera bajaa Faborone jana jetaote, acaauru choae fauha uha Cana Coaunera Suujuena jaun, itolere nejelau ere que ereein, aitoroatiha Cana Coaunerane beebejeeure. Nitohaneein jetaote, rai nere cuhanene maa- jeein Cana Coaunera beratenojoi ita rai beebejeeure. ⁷ Itolereneein jetaote, lechoonca coroatajaure, nii cachaauru- Cana Coaunera Suujue raeracuru.

⁸ Nichata ateein, cuu neein jetaote, netaojiaauruha- Jorioocuruna jaan loreri- sinacoca asaae cuhin, Cana Coaunera ere beebeje jetao, Faboro, chaque casilanaala. Cuu jetaote, “Naaajoarichaain nii Cana Coaunera Cojoanona- Ena Turunaa,” naain beebeje, esenetaauruha cachaaurune coina. ⁹ Ne jetaote, tabaauru, nechua jataain, cotaiha esenetana jerecurenihana jaun, esenetana jerelanaala jetao, satiin aonajeureru urichoo baasoneein, nii Ena Turunaa Ichaonaa que ereeuruhane jaun jetao, cuu ratirinajaain, cachaauru relaa- leeinjiin cacha- Tiranoneein curuajaine jaan- coloheri asaae, nii Jesocurisito esenetaeraauru- jitariin amaain jetao, nelonae Faboro. Cuu jetaote, co- joanoonetojoein, Cana Coaunera ere beebeje jetao, Faboro. ¹⁰ Nitohaneein jetaote, cuu coroata jaanacaain, cacha relaane jaun jetao, Asia batane sacutaain nenacaauru, Jorioocuru, Jorioniheichurune majeeinchuru, Cana Curuaanaa aitojoan beebejiha Faborona jaun, aonacure.

¹¹ Nitohanihana jaun jetaote, Faboro aina cuaain jetao, itolere cojoaelanaacojoai ichaain jetao, cachaauru notajae- Cana Coaunera. ¹² Nitohaneein coroatajaniha Cana Coaunerana jaun jetaote, Faboro que, cajione turuaain, amaain jetao, cunaitenacaauru dadaauruhane jetao, nerautaaure- itolere cunai caaun cunaitenacaauru, itolere coitu- cuchuhichuru ichanaaneeinchuru- cunaitenacaauru caje jetaote, nii coitucuhichuru sitae.

¹³ Nii jana jetaote, neeurelu- benaneneein nenacaauru- Jorioocuru- amuhemujueein- moconajaera ichanaaneein cunaitenacaauru rauteraniha nenacaauru. Niichuru je- taote, “Jesoso coreniha mituuhe,” naain, nii suujua cuhane moconajaera letono sirichaauru caje sitaauruhane coina jetao, coacuhin, ichaa Faborone rijijieein jetao, nii moconajaera ichanohineein coitucuhuhi que, cojoeonacaauru rai jetao: “Faborohacha beebejei- Jesoso coreniha, nii cacha caje mituhin amuura,” naaure jetao.

¹⁴ Leeinjiin Jorio- Esesebanteein curuajai calaohichuru- caaunsineein nenacaauru jetaote, nitohanein. Nii Esesebate, saseredotecuru curuaanaaneein ne. ¹⁵ Ne jetaote, coitucuhichuru sitanaa jerecuruha, que cojoeonaa cajene jana jetao:

“Canuna, Jesoso coitucuhin, Faborone maajeein coitucuunra. Jana laaen, inara coitucuhaaun. Cha nequiche chaainti inarata,” ¹⁶ naa nii cacha suujueniha netiin- nii coitucuhuhine rijieeoritiin jetaote, acaauru choae tacaatiin jetao, sonajae jetao, acaauru amuritiin nunujuetohana jaun jetao, banejelanaala jataain cunaitanajaain, jitariin acaauru cajionene majeein, caohachanainejeein, soaisoairiin sonajae jetao, nii coitucuhuhi que- cojoeona cacha. Nii jaun jetaote, machorojoa machorojoaain jetao, nii neeurunajaa loreri caje jetao, soroore. ¹⁷ Nii nitohanihana jaun jetaote, satiin- nii Efesoo nenacaauru Jorioocuru, Jorioniheichuru, naonjoaihunri- satiin, nii coitucuhin casihure. Nii jaun jetaote, itolereneein, Cana Coaunera Calaohi niha Cana Curuaanaa- Jesocurisitone coitucuure jetao, beebejeeuruhane jaun.

¹⁸ Nitohaneein jetaote, arajiin cachaauru nii coaraain esenetaeraauru, satiin, aon-ajeeuruha cachaaurune jana jetao, jauriaa jaiti coitucuelanaala itolere baaso- acaauruhacha ichai beeure jetao, jitariin caohachanainejeein. ¹⁹ Chaen, arajiin benanecuru jetaote, nii nerelaauruhana jaan- acaauru quiricha jitariin uhaain jetao, satiin coarajeeurera notaracae teein, jitariin mocoore. Nii acaauruhacha mocoli- acaauru quiricha core rocooruhane jana jetaote, saoquichoonca oaraacani, acaauru coriquineein jataain coretineein jetao mitue rai core. ²⁰ Nii jaun jetaote, itolere sacutaain, jelai amuritoheriin Cana Curuaanaa Jesocurisito esenetaain jetao neeure cachaauru. Nii jaun jetaote, esinae rauhijiriin nelatein- itolere ichaa- Cana Coaunerane coaracuuruhanane jaun jetao, leeochoauru cachaauru netonoai esenetaaure.

²¹ Nii nitohanihane baiha jetaote, coaiten Masedonia, Acaiha, naaonjoaihunri, cunaa jere jetao, Faboro, nii caje cuaain, Jerosaleeun cuhin, caje coaaneein Romau cunaa jerihane jaun. ²² Nitohaneein coacuhin jetaote, ichoaichania coroatajai- coroatajaneraauru- Timoteo, Erasto, naaonjoaihunri letoae jetao, Masedoniau, Faboro, turuha curichaaaine beeuruha- ichoaichaniha, amaaine coina. Nitohaneein, ichoaichania letoanajaain jetaote, nii Asia batane que nedae jetao, Faboro.

Faboro aina, rai corihacuru que nejerateein, ita rohecaauruha Efesoo nenacaaurune

²³ Nii bana jetaote, satiin- nii Efesoo nenacaauru jetao, ita que nejerateein, ita rohecaauru nejesinajeein, nii Ena Turunaa Ichaonaa que, acaauru relaaauruhane jana, esenetaauruhane coreniha. ²⁴ Leeinjiin cacha- Demetirioneein curuajai- coata que amihanenaa jetaote, nii leratera ne. Nii Demetirio jetaote, itolere ecaantoneenanain ichae jetao, coata caje, nii acaauru chosineein- acaauruhacha tei- eneneein nena- Aretemiasa rai Teenforo cojounaca sirijiaacaaain. Nii que coretiin que cachaauru rai necoreteein jetaote, nii aina amihanenacaauru coretenajaque jetao, jataain coretiin. ²⁵ Nii Demetirio jetaote, jitariin coroatajaneraauru cotijiae jetao, leeocho cachaauru- acaauru rijijieein- jelai- ecaanto icharaneein- amihanenacaauru cotijiaain jetao, acaauru rai jetao:

“Niha naaonjoaain- raotojoein amihaneein- raotojoein ichaohacachenajaan- cana amihaneeo core aasaerane jaunna, inara cotijiaaun, nii que erenaa coinara,” nae jetao, nii coata caje- ecaanto ichaera- Demetirio. ²⁶ Niritiin jetaote: “Inara netonaite, raotojoein coitucuhin, inara uricho que, nii aonaain neeichera. Nii Faboro naain acaauruhacha curuaatei cachate, cajiameein amuhemujueein, cachaauru rai: ‘Nelatihejie caa canaacha ichai- cacha ichanohineein nena- cana chosicha.’ naain, arajii cachaauru rai bihana jaun jetaote, inae esenetaaure arajiin cachaauru. Coatia leeinjiin cau Efesohacha nitohanai ichaaita. Itolereenein, Asia batane sacutaae lalajeeinte, amuhemujueein, nii chosi esetaauruhane jiaanecuruha cachaaurune coina relanajaane jaun, esenetaacoaure. ²⁷ Niite laaen, jataain cana rai ulunaain nedaera. Nabana chunei, cana amihaneon coretena nainenihane, cana amihaneon niha natiinte, nitajenaa naine. Chaentechu, Asia batane sacutaain, satiin chauratane sacutaain coraenojoein niha, jataain nelatein nihane corenihane saijieein, caa cana rai chosi- Aretemiasa que jaolecoorureein cachaauru. Chaen inae turuuruhaain rai Teenforo asaae, coroaeca,” nae jetao Demetirio.

²⁸ Nii jaun jetaote, nii aonaain obajeein nujuae soaisoain jetao:

“Caohachaaain laraajiin neeine- Efeso cocoaichanichaachene- chosi- Aretemiasara,” naaure jetao, nii coata que- amihanenacaauru.

²⁹ Nitohaneein jetaote, cajiameein, ita cotaicha rijitiin jetao, nii coroatajai cachaauru- Faboro corianiha cunacaauru- Masedonia caje unacaauru- Caiho, chaen, nii leeocho- Arisitaroconein curuajai naajoaihunri curuataain jetao, codoonetiin mucuunajaain jetao, acaauru tararaain, ita taojiaain- chaaelai coaracuuruhanane jaun- *teatro* neein acaauruhacha curuaateihu amanajaain jetao, ita taojiaeraauru acatiha jetao, tenajaa cuure. ³⁰ Nii jaun jetaote, acaauru coreniha enohin, cachaauru rai, iriha cunaa jeriha Faborone jana jetao, caohateeure, ecu nenacaauru- Jesocurisito- esenetaeraauru,

nabana, chatohaneen teeuruhane coataa. ³¹ Nii cuu- Asia batane nenacaauru- cocoinanacaihuru tabaauru jetaote, Faboro belaichaauru nihana jaun jetaote, “Jiaonriha jera, nenoainera,” naerateure jetao. ³² Nii nainiha jetaote, nii ita taojiaauruhana jaun jetao, ita rai cajianeein nujuae sooaichure jetao, ita rohecaain. Jana, tabaauru jetaote, “Naaonjoaain cointe ne caa netaojianaara,” naain jetao, coitucurene. ³³ Nii jaun jetaote, acaauru tabaauru jetao, “Naaonjoaana jaunte, nii rucuhacuruhane coina, netaojiaure,” naain jetao, leenjiin cacha- Alejaandoro neen curuajai rai, beure. Nitohaneen rai berateen jetaote, acaauru ajiniha teen jetao, Alejaandoro sarasaracaain amaure Jorioocuru, nii netaojianacaauru acatiha, cuu nichaaurain, nii ita rohecaeraauru rai, iriha Jorioonecuruhane corenihane coina. Nii jaun jetaote, turuhin, nii netaojianacaauru rai jetao, biji sarasarari, curuatoroain aonajeeuruhane, acaauru rai, satiin urichoo, Jorioocuru coreniha, irihane coina. ³⁴ Nitohaneen, irihane jana jetaote, nere cajeecha nainacorichure, acaentonai, Jorionihane que. Nitohaneen, nainacoriin jetaote:

“Caohachaain, laraajiin neeine, Efeso cocoaichanihacachene- chosi- Aretemiasara,” naaure jetao, ita rai nujuoen soaajiin, carajaain, coroata oraain, acaauru chosi niha- Aretemiasa beuruhane jana, esenetaaurenihana Jorioocurune coitucuruhane jaun.

³⁵ Nii jana, nii neseeu- acaauru rai- chaelai que- ereeuruhane- laenaain rucuhera- “secretario” jetaote, inae aitoha acaauru raine jaun, sitonaaonjoauruhane jana jetao, acaauru rai:

“Aonacuche, Efeso nese cocoaichacuru. Satiin- itolere cachate, nii jataain- cana rai nelateen nena- cana chosi loreri- Teenforo, chaen, nii dede caje- ajerineen Aretemiasa tochaneen nalunaane maajeein beraihane coina nena- neen niha- caa nese cocoaichanihacachane coitucurera. ³⁶ Nihei chunei, nii que, ‘Nohanenaa,’ naain iriha chuneine jaanu. Nii jaun, inae nii jiaanecuchera. Coa obaecache. Coa caohachaain inara suujua coarihei amuneen, chatohaneen, baaso chana coaucachera. ³⁷ Coatia, chatonaain cana chosi que ereen, niheichu Teenforo asaa asijiauhin naaonjoaauruha caa inaraacha mucuhin inaraacha uhaauri- cachaaurune coalanaalata. ³⁸ Chatonaain, acaauru colurujeein niha, nii coata que amihanenaa- Demetirio, nii aina amihane- nacaauru ainane, taute neeure- nii rucuheraaunu que nenacaauru- joesiocuru, chaen, acaauru curuaanaacuru, naaonjoaihunri. Niha chunicoha, acaauru coulurujuerane, taa, nii rucueraaunu que nenacaauru rene amanajaauchete, neruujueeuruhine, ecu le cachaauru jabereco coreniha irihane coinara. ³⁹ Niha esinae rauhijiriin chatohanaine, rucuhena jerequichene, satiin cocoinanacaihuru aina, ita taojiaain, nii rucujeein neeuchera. Nii banate, esinae rauhijiriin, caohachaain ita taojiana esineneen rucuhericuicheeinha. ⁴⁰ Jana, jerichanejeein, sacunaa coaquichenete, cana colurujee- naa nainecurureen, ‘Cana jecha cachaauru suujua rohecache,’ naain. Nii quete, jataain lunaain nihacachera. Charijieen nejeein, coitucuhin, cana caje, ‘Chatoaneen, lerateen, ita rohecaureta,’ naain bajaauruha cocoinanacaihurune, tonaante berichaacheta,” naain jetao:

⁴¹ “Chajaaincha cauhachanichuchera,” nae acaauru rai, nii chaelai que ereeuruha nii neseeu nenacaaurune- laenaain- rucuhera.

20

Masedonia, Curesia, naaonjoaihunri turuha cuha Faborone

¹ Inae nitohaneen, cajianeein, ita rohecaauruhane jianecuruhane baiha jetaote, jitariin, nii Jesocurisito coitucurera cotijiaain jetao, suujuatenajae- Faboro. Nitohaneen, suujuatenajaane baiha jetaote, acaauru rai necoeen, Masedonia batane cue jetao.

² Cuu jetaote, neseuru neseuru naineein, cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru rene bedaeneen, cuu acaauru suujateen, jelai amuritoheriin Jesocurisito esenetaauruhane coina, acaauru rai ereereje Faboro. Nitohaneen, acaauru rai ereerejееin, acaauru suujua lararajihane baiha jetaote, Curesia batane cue jetao Faboro.

³ Nitohaneen, Curesia batane turuhin jetaote, cuu ne nichata ateein. Cuu nichata

atein nihane baiha jetaote, inae Siriau cuhane coina, bote cuhane fau rai, nihane jana jetaote, que necosuujuaauruha Jorioocurune coitucuuriin jetao, jelaiha atane ichoae cauha cunaa jere jetao, nacoauneein Masedonia choae situhin cuhin, Faboro. ⁴ Nii janate, canacaanu corihaniha uure, Berea cocoaicha- Firo calaohi Sofate, chaen Tesaloneca cocoaichacuru- Arisitaroco aina Secoondo, chaen Derebe caje unaa Caiho, chaen Timoteo, chaen Asia batane caje unacaauru- Tiquico aina- Torofimo, naaonjoaihunri. ⁵ Satiin niichurute, ichoaichania amaa'in, Toroasihu, canacaanu cohaca cuure, Masedoniau canacaanu ratiriin. ⁶ Nii janana, canacaanu, Filipino caje nesaruhacaanu, leeinjiin bote cuhane, jorerera colane ichanohi faan quihuruhana jaan cojoanonaa- Fasocoa beseta bitoacaanune baiha. Nitohaneein nesaruhin cuhina, saogui janone cuhane, turuha cuhacaanu Toroasihu. Cuuna canacaanu cohacuruha, nii ichoaichania cunacaauru- Jesocurisito coreniha- cana nejeraauruna jaun, cuu erunajaacaanu. Nii Toroasihuna, caaunsi janoneein nihacaanu.

Toroasihu nenacaauru rene bedainiha Faborone

⁷ Cuuna, semana nunuhe cojoanonaa bana ita taojiacaanu, cana coreniha ohalune coaacuruha, satiin esenetaeraaurune coina, faan chaluhin quihalu- Jesocurisitone rijijieein, ita aina jiniiquiin faan chaluhin quihacaanune coina. Nitohaneein netaojiaacaanune janate, Jesocurisito coreniha cana nejeraauru rai, carajaain itolere que, dede cataaun tiaain, ereereje Faboro, nii cojoanoo, jelai caje amuhane nihane jaun. ⁸ Nitohaneaina, leeinjiin loreri ucuunetiin nena nichata coarana saatono que, netaojiaacaanu. Cuurute, nihacoae arajiin conooru, moconojoineein. ⁹ Nii janate, jelai caje nemarote, leeinjiin enamanaa- Eoticoneein curuajai. Acuujuua laojoiiri bacuujuaniha lauhequiin, cuu carajaain ereereeca Faborone aonajihana jaunte, amuritooriha sinirenana jaun, nemarote, nii loreri ucuunetiin nena nichata coarana caje. Nii janate, soroneein fauhin, michuuruhane jana, inae ohe nii enamanaa. ¹⁰ Nii jaunte, fauhin nii enamanaa que baluunetiin, cuu nenacaauru cana nejeraauru rai:

“Coaa nesoonetohachera. Esinaaete niqui inae ohera. Nete, inae ichanaera,” nae Faboro.

¹¹ Nii baihate, jelaiha iniin, faan beeunebeeunein chaluhin quihane baiha, coaiten janohajeein ereerecane baihate, inae jelai amue. ¹² Nitohaneein, nemaroteein oha nii enamanaane jana, oo caje ichatiha Faboro aina cuaain Cana Coaunerane jaunte, jataain que nelararajiaaure.

Toroasi cajene Miletoo cuhacaanu.

¹³ Nii janana, ichoaichania bote cuhane cuhin, Asoo, Faboro cohaca cuhacaanu, aca nitohaneein jereein, atane ichoae cuhana jaun. ¹⁴ Inae nii Asoo, ita ruhacaanune janate, canacaanu aina, bote cuhane faain cue Faboro, Mitileneu. ¹⁵ Jelai caje nesaruhinna, cojoanoo Quihoo situha cuhacaanu. Nii cajena, le janohin turuha cuhacaanu, Saamo cofauhanau. Cajena cojoanoo cuhin, turuhacaanu Miletoo. ¹⁶ Asiau jeroon cuhin, carajanaa jerenihana jaunte, Efesoo cunaa jerene Faboro, Jorioonecuruhane beseta- Feentecosetesi bana Jerosaleeun nena jerihana jaun, chajaaajoaain Jerosaleeun turuhane coina.

Efesoo nenacaauru- Jesocurisito ranojoihunru- bichauhenaauru rai ereerejiha Faborone

¹⁷ Inae Miletoo turuhinte, jelai caje coauneein, Efesoo nenacaauru- Jesocurisito ranojoihunru bichauhenaauru cotiharate Faboro. ¹⁸ Inae turuuruha nii niicha cotihara-teeurine janate, acaauru rai:

“Cau caa- Asia batane que turuhanune caje coauneein, inara ainaacha ichaohanulune jaunte, inara raotojoein canu ichao coitucuhichera. ¹⁹ Itolere janonaa banana, joareein cacha rijijieein inara aina amuhemujueein, Cana Curuaanaacha jerenohi ichajeein nerejetoonlu, casuujuua fononoichuru, itolere necairichanaa abaantaain, canasinee rijitocuruha Jorioocurune abaantaain. ²⁰ Nena, atiin janelanaala, inara caohachanu que, tabaauru que inara loreri asae, tabaauru que nenaanaja cataaun, naaonjoaihun teinchuru, satiin aonajeeurera urichoo inara rai, Cana Coaunera ere beebejeein, inara relarejetoonlu. ²¹ Chaen nechuu, Jorioocuru rai, Joriooniheichuru, naaonjoaihunri

raine maajeein: ‘Coaiten enacoauneein Cana Coaunera ere tonoraain, rai Calaohi-Jesocurisito netonoai esenetaain tonoraachera,’ narejatoonlura. ²² Enana laen, inae Jerosaleeun cureeuni, ucuae caletoha Cana Coaunera Suujuene jaun. ‘Naaonjoarichaauni cuura,’ naain coitucuelanaalana, caa cureeunicha. ²³ Leeinjiin, neseeru naineein, cuhanunejaauru naineeinchurute, cuu turuhanune, caresero cuhane caenoaain, ca-cairichaaaururichaaaine benajaque canu rai, Cana Coaunera Suujue, acaihanejei niichane coitucuujeun. ²⁴ Nena, chaque tonajeneun. Coatia chaque nelatihei canu rai, canu ichao. Nenacaenajian, cacairichaaauruhane que nelararajiaain, rachoojoein caletooa Cana Coaunera Calaohi- Jesocurisitona jaan nainana jereun. Niicha beratei- erenaa caohati beebejeein, jataain cacha belaiha Cana Coaunerane maajeeinna beebejereunni.

²⁵ Esinae rauhijiriine, satiin, cau neniquichene raina, beericheeuni, Cana Coaunera Janonaa beebejihanune aonajera neeichene, coatia inae chunei enacoauneein cacohararihaain. ²⁶ Nii jaunna, enene inara rai aitona jereun, rauhijiriin, nihei chunei coreniha, cha ujuaihonnein nenerihanuhine jaun, ²⁷ nii chunei que suujuelanaala, satiin cacha urichoo, Cana Coauneraacha jerei beebejihanune jaunna, cha ujuaihonnein nenereunni. ²⁸ Aihana jaun, itolere que nainaaain, necohalajiin, caohachaaain necoeraain neein, Cana Coaunera rai ita taojiaeraauru beraihuhe, acaauru coreniha, coroso que ohalu rai Calaohine jaun. Niicha ranojoihunru beraichanu quete, inara cotijiaain, nii beraichaanu que inara te Cana Coaunera Suujue. ²⁹ Inae amuhanune baihate, turuha uurureein nechu aansai ataibinaaeneein cacha quicha rijijieein nenacaauru- cachaauru, nechu jataaen Jesocurisito ranojoihunru itajeene rijitiin. ³⁰ Chaente, inara tabaauru nihanatiin, nechu jataaen joaereein caje rocohin, relaa cuurureein, nii casaje esenetaain, acaauru aina cuuruha Jesocurisito ranojoihunrune coina. Nitohaneente, nechu jataaen casaje que, cacha relaa cuurureein, suujua caje rocohin. ³¹ Nii jaun, inara aina, nichata ajaanacaain nihanune bana, cojoanoo netojoein, janotiin inetojoeinchuru, inara suujuaterejetocooaunlu, casuujua fononohine coacuhin, que nainaaain necohalajiin ichaoche.

³² Nii jaun, Jesocurisito coreniha- canejeraneein nenacaauru, caa inara rai- quiicha beebejei- naitoonjoa nerete, inara coroatajanereein, jelai amuritoheriin caohachaaain coitucuhin, esenetaichene coina. Cana Coaunerate naine satiin rai cachaneein neen-inuru rai aitohane tocohaneein, inara coroatajanihane, nitohaneein coitucuhin esenetaeraauru coroatajanihane coina aitohaluna jaun. ³³ Coatia, canu caohachanu que, inara relarejetohaaunlu, nirijieein core colane. Nieichu, chunei cacha cajione bajarejetohaaunlu. ³⁴ Nii jaunte, inara raotojoein, cacoii que amihaneein quiicha latei raain, canu aina nenacaauru rai netonaine, acaauruhacha lateine majeein ranune coaraain coitucuhichelu. ³⁵ Nitohaneein, inara netonai, itolere janonaa bana ichao-hichene coinana, inara que coarateein, inara rai aitoraetoonlu, chaelai que jataaen carichainejeein nenacaauru coroatajanequichene coina: ‘Nenacaetejian, tihacane, raacane amuritoheriin raotojoein nena nainichaa, chaelai que, cairichainejeein nena rai, cha teein coroatajanichaane.’ naain cana relaaluna Cana Coaunera Calaohi Jesusone coacuhin ichaquichene coina,” naain jetao, acaauru suujuate Faboro.

³⁶ Niritoha, acaauru raine baihate, neseonraain, acaauru aina jiniiquiin Cana Coaunera bajae Faboro. ³⁷ Nitohanihane janate, satiin Faboro que baalu balu-uneinchuru, loalocoainchuru coisichure. ³⁸ “Inae caachanijia cacoharariichenera,” naain rauhijiriin biha Faborone jaunte, jataain coinaderaaure. Nii baihate, corianiha cuure, nii cunaa jerihana jaan- bote nenajaun tiaain.

21

Jerosaleeun cuha Faborone

¹ Nitohaneein, cuu Jesocurisito coreniha cana nejeraauru ratiriin, leinjiin bote cuhane fauhin, cucuana cuhane, rauhijiriin cuhinna, Cos cobenau turuha cuhacaanu. Nii cojoanoona, Rodasi cobenau turuhacaanu. Jelai caje coauneeina, turuha cuhacaanu,

Patara neseeu. ² Nii Patarauna, leecha bote Fenisiau cunaa eruhin, cuhane fauhin cuhacaanu. ³ Nitohaneein cuhinna, Chifere cobena coarajeein situujihacaanu. Cajé situhinna, cana ajaabiji nichajai que tacaain, nii Chifere ratiriin cuhacaanu, rauhijiriin Siria batane tiaain. Nii Siria auhaniha nenea Tiro cofauhanau, niicha amai rucuhele ratirihane niha nii botena jauna, cuu najauriha cuhacaanu. ⁴ Cuuna, nii Tiro neseu, Jesocurisito esenetaeraauru eruhin, acaauru aina caaunsi janoneein nihacaanu. Nii janate, acaauru que coitucueratiha Cana Coaunera Suujuene jaun, coitucuhin, Jerosaleeun cuha Faborone caohateeure. ⁵ Nena, caaunsi janoneein, cuu, acaauru aina nihacaanune baiha, inae jelai cajé amuhacaanu. Nii janate, satiin, canacaanu corianiha uure, acaauru sinijeraauru, acaauru bereecuru, naaonjoaihunri aina jiniiquiin, naain nii nese bujuau tiaain. Cuuna, carene ichoae, acaauru aina neseonraain, Cana Coaunera bajaacaanu. ⁶ Nii baihana, acaauru rai necoein, bote cuhane fauha cuhacaanu. Nii janate, inae acaauru netonai, nenajaun cauha cuure, canacaanu que janoriin.

⁷ Tiro cajé cuhinna, cucuana cuhaneeincha cuujueein Tolemaidau turuhacaanu. Nii Tolemadauna turuhin, cuu Jesocurisito coreniha- cana nejeraauru eruhin, acaauru neeuruhane coitucuhin, cuu acaauru aina nihacaanu, le janohin. ⁸ Nii cojoanoonna, jelai cajé nesaruhin cuhin, Sesareea turuha cuhacaanu. Cuu turuhinna, Ferifi rene turuha cuhacaanu. Acate, Jesocurisito coitucuruha cachaurune coina amuhemujueein- Jesocurisito bera- “evangelista” neein afosotooru coroatajaneraauru caaunsine ne. ⁹ Nii Ferifite, jenaain cacunuque, ichauchenanihacoaain lanaquelanaala. Nii Ferifi cacunucurute, Cana Coaunera cajé erenaa raain- cacha rai beeurera- *profetacuru* ne. ¹⁰ Inae janojanoheriin, cuu nihacaanune janate, tajilha turuha uhe Jodea cajé, Cana Coaunera cajé erenaa raain- cachauru rai bera- *profeta* Acabo. ¹¹ Acate, canacaanu rene turuhin, Faboro ichora raoriin, canacaanu acatiha, raajenihane biji aina tija taotaain nichojoaainte:

“Cana Coaunera Suujuete, carai be. Catohaneein jetaote, Jerosaleeun, caa ichora erora teein, nejelau ataneu nenacaauru bijihu tiha cuurureein Jorioocurura,” ¹² naain, bihana jaunna, Jerosaleeun cuha Faborone caohatihacaanu, nii Sesareea nenacaauru aina, niqui. ¹³ Nete:

“Chanuna chanaain, canu inaderaaquiche. Canuna, itolere que jatoroaain neeun. Coatia, leinjiin canu ichojoaain, camaauruhaneecha coina jatoroaain nihaaun. Canuna naineeun, Cana Curuaanaa Jesoso coreniha ohanu Jerosaleeunne,” naainte, canacaanu tonorae Faboro. ¹⁴ Nii jaunne, inae tonaain chunijihu cuaain caohatena nainenihacaanune jaun jihanein:

“Coanete aihane, aina niicha jerei ichamiin- Cana Coaunerara,” naain jianichaanu. ¹⁵ Nii baihana, inae neruujueein Jerosaleeun cuhacaanu. ¹⁶ Nii janate, canacaanu corianiha uure nii Sesareea nenacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru tabaauru. Acaaurute, canacaanu amaure Chifere cocoaicha- Manasoon rene, cuu sinihacaanu ainane coina. Inae carajaa Jesocurisito esenetaera neein niha nii Manasoonne.

Saantiaao rene turuha cuha Faborone

¹⁷ Inae Jerosaleeun turuhacaanune janate, canacaanu corajeein, canacaanu raare, cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru. ¹⁸ Nii cojoanoote, canacaanu aina cuhin, Saantiaao rene turuha cuhe Faboro. Nii janate, cuu neeure satiin Jesocurisito esenetaeraauru coaraneein nenacaauru- bichauhenaauru. ¹⁹ Nitohaneinte, nii jitariin acaauru neeuruhane coitucuhane baiha, acaauru rai jitariin nunuhe cajé coauneein, itolere que aina cuaain, Jorioniheichuru netonoai coroatajaniha Cana Coaunerane beebeje Faboro. ²⁰ Nii jaunte: “Caohatoha Cana Coaunerara,” naain, Cana Coaunera corajeein:

“Inae coaraai- ichaso. Arajii oharaancanei cana araichuru Jorioocuru netonoaite, esenetaaure. Satiin acaaurute, jataain cana rai nelatiha Moisesa aitoonjoane que aitiin tonoraacachene jecure. ²¹ Nete satiin, nejelau ataneu nenacaauru- Jorioocuru rai jete, Moisesa aitoonjoa tonoraauruhane caohatein, quichaneein nejanoha canaanaine,

jabereco macohi cari saera teeuruhane caohateei, chaen cana ichaonijihanai que ichaooruhane jianein ichaooruhane coina jete aitohi, naain ii beeure. ²² Tonareei jana, canacaanu rai, nii queta. Cha icharichaacheta. Satiin cachate, cau turuhine coitucuha cureeincha. Nihei chunei coitucuelanaala nainejerinaainta. ²³ Aihana jaun, cana Jorionichaachene ichao rijijieein, ichaohine coitucuuruhane coina, cau caa jenaain canacaanu aina nenacaauru- cana araaichuru, Cana Coaunera rai naitoonjoa nainacuruhane coina- nenacaauru ²⁴ amaaui ii jiniichaaincha. Chaen iitonoai, Jorioniheichuru jana neein iicha ichai caje nuculucohine coina, ii coturiji loroaecaain joerateein, nii ii aina unacaauruhacha teeninuuru- itolere coreteeute, rai coturiji loroaecaain joeratenaa nainecurumiincha. Nii banate: ‘Acaentonaite, Moisesa aitoonjoa tonorae. Aihana jaun chujian nohanihate, joaenreein nere rocohin coulurujueeure.’ naaurureein- satiin cachaaurura. ²⁵ Nena laen, Jorionihichuru netonai esenetaaurera rai, quiricha cuhane: ‘Coo acaauru chosineein acaauruhacha tei- ecaanto rai- inara araaichuru tenojoi- lenone quihachera. Nijiaonrihachu, ichana jabereco quiichenera. Nijiaonrihachu chaen, raro ruluhin sonojoin lenone niha natiin quiichenera. Nijiaonrihachu, nejelau ene- inara sinijierane lanaala nena aina ichaohichera.’ naain laenecaanulura,” naaure nii Saantiao rene turuhin nenacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru coaraauru Jorioocuru- bichauhenaauru, Faboro rai.

Ita taojiaauruna jaan loreri- Teenforo asae Faboro mucuuruhane

²⁶ Nii jaunte, niritiin Faboro letoauruhana jaun, nii jenaain cuu nenacaauru- Jorioocuru amaain, nii cojoanoo Teenforo acatiha jetao, acaauru aina jiniiquiin neculucore. Nii baiha jetaote, Teenforo asae enohin jetao, “Naaonjoai banana, caa Cana Coaunera rai canacaanu aitoonjoa nainarichaanuhincha. Jana naaonjoaain banana, Cana Coaunera belaihacaanune jaan- itolere terichaanuhicha,” naain jetao bee Faboro.

²⁷ Inae caaunsi janone naiinane lalajeeuruhane jana jetaote, Teenforo asae Faboro eruhin, cachaauru suujua rohecaure- Asia batane caje unacaauru- Jorioocuru. Nitohanein Teenforo asae Faboro eruhin jetaote, ²⁸ rene cuhin ruhanihajaaintiin leeochoauru Isaraelitaneeruhane cotijiaain, nujuae soaijiin:

“Canejeraauru, canacaanu coroatajanecuche. Caa cachate, itolere atane sacutaain, cacha relaa amuhemujuera. Itolere Jorionichaache neecha rautai que, nechu jataaen cana cairichaa, itolere Moisesa aitoonjoan tonoraacachene caohateein, chaen, caa ita taojiaain- Cana Coaunera bajanaanaja- Teenforo quene maajeein ereeinchurura. Chaentechu, nejelau cachaauru- Curiecocuru cau enohain, caa ita taojiananaja- Teenforo aansaerate, jataaen colalajinacai niha, Cana Coaunera loreri nihana jaun natiincha,” naaure jetao.

²⁹ Jauriaa Efeso caje unaa Torofimo aina, nii neseu coaracuruhane jaun jetaotera, “Teenforo asae jecha nii Torofimo enoaelu Faboro,” naain aitocure.

³⁰ Nii jaun jetaote, cajihanein suujua cuaain, satiin obajeein, soroneein ruhaneure, satiin- nii neseu nenacaauru cachaauru, codoonetiin Faboro mucuuruhane coina. Nitohanein inae mucuhin jetaote, tarataracaain mitaaure, nii ita taojiaauruhane jaan Teenforo caje. Nitohanein tarataracaain mitaain jetaote, enonaanaja- acujua fuhitocure jetao, ³¹ cuu atinanacanein Faboro sooruhane coina, niqui.

Nii jana jetaote, le lauriin Romanocuru soondaro curuaanaa- comaandaanti rai beorihure:

“Leinjiin ainate, satiin nejerateure Jerosaleeun nenacaaurura,” naain jetao beeure.

³² Nii jaun jetaote, coitucuriin luhecotariin nii rijieeoritiin, acaauru curuaanaacuru, acaauru rai soondarooru, naaonjoaain jitariin taojiaain jetao, soroneein cuhin, nii neeuruha cachaaurune jaun turuha cue comaandaanti. Nii acaauru curuaanaacuru, acaauru soondarooru, naaonjoaain aina cuha nii acaauru comaandaantine coariin jetaote, Faboro faohacuruhane jianecure. ³³ Nitohanein cuhin jetaote, Faboro roha turuhin, Faboro mucuhin, coroatajai *cadena* que ichoharate. Nii baiha jetaote, acaauru caje bajae:

“Chatohanaina caa cacha. Chatohanaina ichae,” naain baja.

³⁴ Nii jana jetaote, cajihanein joareein nujaen soaichure. Nii jaun jetaote, cajihanein, ohaohacoaruhana jaun, caohachaain rautaain aonaain, rucuhenea nainene nii soondarooru curuaanaa- comaandaanti. Nii jaun jetaote, soondarooru que amaerate, acaauru loreri asae Faboro amauruhane coina, acaauru comaandaanti. ³⁵ Inae acaauru lorerihu turuaain jetaote, ininaana jaaun turuaain jetao, baijiaain Faboro inaaure soondarooru, nabana chatohanein Faboro teuruhane coataa, ³⁶ satiin caijie cuhin nujae soajiin:

“Coaraain atinaauchera,” naain nujae soaichuruhana jaun.

Satiin cacha notaracae ereerejiha Faborone

³⁷ Inae nii soondarooru loreri asae enoanaa jerecuruhane jana jetaote, enoauruhane ajiniha, nii le laurii soondaro curuaanaa- comaadanti rai jetao:

“Erenaa nainichaunna, ii aina basiinjiin,” naain bajaa Faborone jana jetaote:

“Curieco ere inainajian, ³⁸ Taa ii, jauriaa Egipto cocoaichanein- cacha areroo jena oharaancai sonajaain jaaoreraauru aina cuhin Romanonichaanune aina nejeratenaa neeineta,” naain baja. ³⁹ Nii niritiin bajaane jana jetaote:

“Canuna Jorioonein, jataaen nelateein nenea- Romano nese tabai- Silisia batane que nenea- Taroso cocoaicha neein neeunra. Atiin jereunna, cachaauru rai erete, aonacurumiincha,” naa Faborone jana, ⁴⁰ jeriha nii comaandaantine jaun jetaote, nii ininaanajaaun nichaauraaain, cachaauru rai biji sarasarari Faboro, inauhene curuatoroaain, curuaequiin aonajeeuruhane coina. Nii jaun cuu inauheneeicha, curuatoroaain aonajeeuruhane jana jetaote, Ebereeo ere cuhane cuaain:

22

¹ “Canu ere aonacuche, canejeraauru, ichauhenaauru, naonjoaihunrina, canu jabereco coreniha caa que ere inara raite, aonaquichera,” ² naain jetaote, acaauru ere- Ebereeo cuhane cuaain, acaauru rai aitohane aonaain jetao, curuatoroaain, inauhene curuaaequiin aonajeeure. Nii jana jetaote, inauhene curuaaequiin, aonajeeuruhane jana jetao:

³ “Canuhetonoaina- Joriooneun. Silisia batane que nenea Tarosone, nejanohanaa- neein neeun. Nena laaen cau, Jerosaleeun fojianohinein nenaaneeun. Jataain itolere coitucuhin nenea- Camalieli relanojoneina, rauhijiriin cana inoaesihuru jerenohi rijijieein nerelaain neeunlu. Nii jaunna, itolere bana, cacoichana aina cutaain, Cana Coanera jerenohin ichana jereun, nii ena netojoein ichaquichene rijijieein.

⁴ Canuhetonainachu, caa Ena Nenea Ichaonaa Caohacha esenetaain tonoraain- sacurera rohecaain, atinanacaneinchuru, tabaauru mucuhin caresero cuhaneuru, teratenajarejetoonu, satiin quichaaauru, enecuru, naonjoaihunru aina curuaaeceain.

⁵ Satiin batirichuru curuaanaa, satiin Jorionichaachene coaranein nenacaauru ichauhenaauru, naonjoaaihunrite, rai nota que nii coaranein neeure. Acaaurute, nii Damasoco nenacaauru cana araachuru- Jorioocuru rai, quiricha letoaaure, jerecuruha acaauru netonoaine, Jesocurisito esenetaeraauru ariin mucunajaain, cau Jerosaleeun uhanajaanune, caseteco coaracuruhane coina,” naain jetaote:

Jesocurisito coitucuhin, esenetaane nunuhetihane beebejiha Faborone

(Ich 9.1-19; 26.12-18)

⁶ “Nete mucunajaanune coina, Jorionichaachene coaranein nenacaauru ichauhenaauru caje erenaa rochin, aina Damasoco cuhanune jana, enoto chujutaain turuhelalajeein, bero cuhane cuujihanune jana, luhantiin, dede caje conotiin, luhecotariin canu que jilenete. ⁷ Nii jaunne, coasiha nuluna caaun, nii canu cunaja caje nalatoon atane ichoae. Nii janate, canu curuaa que, cacurujuatein: ‘Saoro, Saoro, chanuna, jataain, caniha nejeratein cacairichaeriin, carerojoecaaita.’ ⁸ naain tonihana janane:

‘Chanein inate Curuaanaa.’ naain, bajaanune janate:

‘Canuna, nii iicha cairichaaerii Nasarete cocoaicha- Jesoso neeunra.’ naain catoonrae nii erenaa. ⁹ Nii canu corihaniha cunacaauru netonoaite, nii cono coaraain, acaauru netonai nesoonetoore. Nete laaen, nii carai irihane aonacurene. ¹⁰ Nii jaunna:

‘Chatohanaina ichareeunte, Curuaanaa,’ naain bajaanune janate:

‘Chajaain nimichuhin, nii cuujueeine jaaun Damasoco neseu cunihute, cuu, ichei, iicha chanenenu beeuruhinera.’ naain, catoonrae Cana Curuaanaa.

¹¹ Nii jana, maosaneein caratiriha nii conone jaunte, canu biji que canu mucuhin, canu taraetaraecaain, camaaure nii canu corihaneraauru, Damasoco neseu tiaaincha.

¹² Nii janate, cuu nelu, leinjiin cacha- Ananihasineein curuajaain, nii Damasoco neseu. Nii jetaote, jeriha Cana Coaunerane rijijieein, rauhijiriin caohacha ichaain, Moisesaacha laenailu tonoraeraneein ne. ‘Acate, caohacha cachaneein nera.’ naauruha que, satiin Damasocoo nenacaauru- Jorioocuru. ¹³ Nii Ananihasite, turuhin cacoharaain: ‘Ichaso Saoro, coaiten, enacoauneein conohine inotara.’ naane rijieeoritiinte, inae enacoauneein conoha canotane jaun, nii Ananihasi coaraaun.

¹⁴ Nii baihate, carai:

‘Cana inoaesihuru Coaunera- Cana Coaunerate, ii coaraain, ichotijiae, niicha jerenohi coitucuhin, esinae rauhijiriin caoacha nejesina icharaneein nenea coitucuhin, chaen raaje nujuae caje ichei irihane aonaaine coinara. ¹⁵ Iite, ichaajenihane, nii iicha coarai coaraneein, aohanraneein, beebejiha curiquiin, itolereneein chauratane quenacaauru sacutaaincha. ¹⁶ Chajaain, caeneeneje lanaala cuhin, Cana Curuaanaa Jesocurisito bajaain nebaotisaerateute, ii colucomiincha.’ naain caletoe nii Ananihasicha,” naain jetaote:

“Naaonjoaainte, Joriooniheichuru rene caletoe Cana Curuaanaara,” naain beebejiha Faborone

¹⁷ “Inae Damasoco caje cauhin, Jerosaleeun turuhin, cuu nenea Teenforo asae enohin, Cana Coaunera bajaanune janate, carai ecocoe Cana Curuaanaara. ¹⁸ Carai ecocohinte: ‘Chajaain luhecotariin caa Jerosaleen caje amuura. Cauhacha neein canu ere beebejeeine, coatia chesenetaaururihaainta.’ naane janane:

¹⁹ ‘Canu Curuaanaa, acaaurute, raotojoeein, satiin sinacocacuru naineein ii ere tonoraeraauru mucuhinchuru raanu, caseteconeeuruhane coinane coitucuurera. Chaentechu, tabaauru faoharatihanune coitucuuere raotojoeeincha. ²⁰ Chaen, ii ere beebejera Eseteba sohin jaoruhane coina, mucuhin, ajeri que bodoosihuruhane janane, cuu neeunlu canuhetonoai, sohin jaoruhane coarajihanune coinara. Chaennachu, canu, nii soeraauru cachaauru- cajione beraichaneein neeunlura.’ naanune saijieeinte:

²¹ ‘Chajaain cuhachanihura. Canune eletohaaun, coriajai ataneuru nenacaauru rai, canu ere beebejiha cuhine coinara.’ naain caletoe, Cana Curuaanaara,” naain jetaote, acaauru rai, beebeje Faboro.

Comaandaanti bijihu niha Faborone

²² Nii jaun jetaote, inauhene aonajeeonrihuruhanane baiha jetao, nujuae soaijiin jetao:

“Ichaonaa nainiheine caa cachata. Letonoaneein, caa cana rai chauratane caje beta-caainera,” naauruha ²³ nujuae soaijiin, cajionene maajeein romasiinchuru, cajihanein ucuun cuaainchuru, butuuneneenanain riajaainna jaun jetaote, ²⁴ soondarooru loreri asae, Faboro joerateein jetao, bisichate niqui soondarooru curuaanaa- comaandaanti, “Naaonjoain ichacaanne corenihate, caniha obajeein caque nejerateeurera,” naain biha Faborone coina niqui.

²⁵ Nejetaote, inae bisihuruhane coina, ichohacuruhane jana jetao:

“Roma rai sioraranooru nihanatiin, bisichene coina nootejian- cocoaainanojoneein neeicheta,” naain bajaain jetaote: “Nii ichoae tacaain, niheichu, ‘Naaonjoain corenihate, ai caa cachara.’ naain coitucueralanaala, Roma rai siorarano casetecana nainiheicheta,” naa nii comaandaanti que jaurii- cafitaan rai Faborone jaun jetaote, ²⁶ nii comaandaanti coinetein jetao:

“Coaraain aihu, taa cacha ainara, Roma rai siorarano jetaora,” naain jetao be nii cafitaan.

²⁷ Nii jaun jetaote, Faboro rohan nichuuntaain jetao:

“Esinae chachu rauhijiriin, Roma rai siorarano neeinta,” naain bajaa nii comaandaantine jana jetaote:

“Esinae rauhijiriine aca neeunra,” naa Faborone jaun jetaote:

²⁸ “Caraita, banejelanaala core coriqui que, Roma rai siorarano nihanune coinara,” naa nii comaandaantine jana jetaote:

“Canu nejanoha caje coauneeina aca neein neeunra,” naain jetao, tonorae Faboro.

²⁹ Niritoha Faborone aonaain jetaote, caje amuhacooaure nii bisinaa jereraauru. Nii comaandaanti netonoain jetaote, coasiha nesoonete, Roma rai siorarano nihane saijieein, *cadena* que Faboro ichoaratihana jaun.

Jorioocuru curuaanaacuru, acatiha niha Faborone

³⁰ Nii cojoanoon jetaote, caohachaaain rauhijiriin, Faboro colurujueeruhane jaan leranu coitucuha rauhijiriine coina jetao, jauriaanejeein Faboro caje *cadena* batuhichatein, jitariin Jorioocuru curuaanaacuru, batirichuru curuaanaacuru, naaonjoaihunri taojiaerate comaandaanti. Nitohaneein, taojianaaratein jetaote, nii baiha Faboro raeratein, acaauru acatiha te jetao, cuu irihane aonajeeuruhane coina.

23

¹ Nii jaun jetaote, nii Jorioocuru curuaanaacuru netaojiaain nenacaauru coarajeein jetao:

“Chasocuru, enanetojoeeine ichaajoeein raotojoein casuujua coaraain neeun, Cana Coaunera notaracaae,” nae jetao Faboro.

² Nii jaun jetaote, cuu niha batirichuru curuaanaacuru curuaanaa- Ananihasineein curuajaine jaun jetao, nii Faboro roha nenacaauru letoae jetao, nii Faboro ujuae faohitocuruhane coina. ³ Nii jaun jetaote, nii batirichuru curuaanaacuru curuaanaa rai:

“Cana Coaunera netonaite, ishoeratereein, coitucuha nocoetohi inatiin, caohachaaain ishujua coariheei rijitohina jaunra. Esinae rauhijiriin baaso ichacaaune coaraaine, aitoa Cana Quiricha cuhanene tocohanein ichaaine coinante, nii ii nelauriana jaun, nelauriaai. Coatia aitoa Cana Quiricha cuhanene reroitiin, casoerateine coina niheita,” naain jetao tonorae Faboro.

⁴ Nii jaun jetaote,

“Niritiina, Cana Coaunera rai batirichuru curuaanaacuru curuaanaa nocoeje chatureeite,” naaure jetao, nii cuu- nenacaauru.

⁵ Nii jaun jetaote,

“Batirichuru curuaanaa nihane coitucuhaaunnaate, chasocuru,” naain tonoranajaain jetao, “Cana Coaunera Quiricha inoasi cuhane: ‘Coaa inara curuaanaa que, tonaain baasoneein iriachera.’ naa natiinna, coitucuenihanune jaun aitoonra,” nae jetao Faboro.

⁶ Nii baiha jetaote, “Caa batirichuru curuaanaacuru tabaaurute, sadoseeone. Jana tabaaurute, fariseeocurune,” naain, nainaan coaranajaain jetaote:

“Chasocuru, canuhetonaina fariseeo neeun, fariseeo caje nefoeratenaaneein nena nichaanna jaun. Canuhetonai, ichanana nainiha onacaaurune esenetaanune corenihate, cacoluruhecure,” nae jetao tonijiaain Faboro.

⁷ Niritoha Faborona jaun jetaote, nejesinajeein, ita cotaicha rijitocure nii fariseeocuru aina sadoseeocuru. Niritiin jetaote, ita cotaicha rijitiin jetao, ita caje nelerucure,

⁸ “Ohane baiha jera, caje ichanaai nihei cacha. Chaen jera nihei Cana Coaunera letononjeraauru. Chaen jera nihei cacha suujue, cacha corii,” naauruha sadoseeocurune jaun. Jana, fariseeocurute laaen, niha nitohanaine esenetaaure, itolereneein. ⁹ Nitohaneein, cuu ita rai nujuae soaichuruha, satiin cuu nenacaauruna jaun jetaote, fariseeocuru laurineeuruha nii cuu nenacaauru cacha relaaurerana jaun jetao, Faboro cocoaeratiha nimichuhin jetao:

“Coatia chatohaneei baaso ichaain nihei caa cachata. Jerihanete, leeinjiin suujue, rai erecaihara. Ainihane, Cana Coaunera letono leeinjiin anjerate rai erecaihara,” naaure jetao, nii Cana Coaunera Quiricha Inoaesi que cache relaaurera- fariseeocuru.

¹⁰ Nii jaun jetaote, jelai choae jauhecotojoeriin, nejesinajeein ita suujua rohecaain, ita que nejerateeuruhana jaun jetao, nabana cunaitaain, Faboro teeuruhane coataa jetao nii coasiha rai soondarooru tabaauru cotijiaain jetao, nacoauneein jelaiha soondarooru loreri asaae jetao Faboro joerate, nii soondarooru curuaanaa- comaandaanti.

¹¹ Nii cojoanotiin, Faboro rai ecocohin jetaote:

“Chaque casilanaala, laraajiin, chaque tonajelanaala, raotojoein neura. Cau Jeros-aleeun, quere beebejeeine rijitjoein, jerichanetjoein, Romau cuhin, Romau nenacaauru rai netonai, quere beebejeeinete nera,” nae jetao Faboro rai, Cana Curuaanaa.

Ita suujuau tacaain, Faboro sohin jaonaa jerecuruhane

¹² Nii cojoanoon jetaote, janone ita suujuau tacaure Jorioocuru tabaauru, Faboro sohin jaoruhane coina. Nitohaneein, ita suujuau tacaain jetaote: “Faboro sohin jaonaaareein tiaain, coatia lenoneein, acau coriahacacheein. Jana, nii saijieein, Faboro sohin joelanaala lenoneein, acau cohin, naaonjoaacachene, cana carichaaaine Cana Coaunerara,” naaure jetao, ¹³ jenachoonca amuritiin Jorioocuru, Faboro sohin jaoruhane coina, ita suujuau tacaain. ¹⁴ Nitohaneein, coaacuruhana jaun jetaote, batirichuru curuaanaacuru, Jorioocuru coaraauru bichauhenaauru, naaonjoaihunri rene turuha cuure jetao. Turuhin jetaote:

“Faboro sohin jaohacaanune reein tiaain, coatia lenoneein, acau coriaacaanuhinta. Jana, nii saijieein, Faboro sohin joelanaala, lenoneein acau cohin, naaonjoacaanune, canacaanu carichaaaine Cana Coaunerara,” naaure jetao, acauru rai. ¹⁵ Niritiin jetaote: “Aihana jaun, inara le lauriin neiniquichene, inara leeochoauru aina, nii coaraneein neiniquichene, esine rijitjoein eresi: ‘Caohachaaain rai rucuhenaacai bajaacaanu cajene coina.’ naain esine rijitjoein, comaandaanti caje bajaain, cotihacuchete, inara rene jaoha uuruhane jana cojoaain, turuasichuruhane ajiniha, sohin jaohacaanura,” naaure jetao.

¹⁶ Nii jana jetaote, beeorihuruhana jaun jetao, coitucuuriin, nii Faboro rai biha cue jetao, soondarooru loreri asae turuhin, rai calaohi riji- rai bai calaohi. ¹⁷ Niritiin bihane jaun jetaote, leinjiin cafitaan cotijiaain jetao,

“Carai caa enamanaa amaaui comaandaanti renete, leinjiin erena beeinera,” nae jetao Faboro.

¹⁸ Nii jaun jetaote, nii enamanaa amaain jetao, comaandaanti acatiha turuhaain jetao,

“Nii caseteconein nena Faborote, carai ereein caletoae, ii rene caa enamanaa turuanune, ichei leinjiin erena bihane coinara,” naain jetao, biha nii cafitaan, nii comaandaanti raine jana jetao, ¹⁹ biji que, nii enamanaa mucuuriin taratarajiaain, jelai amaain jetao:

“Tonai erenaate carai benaa jereeita,” naain bajaane jana jetaote:

²⁰ “Jorioocurute, ita suujuau tacaure, ii caje bajaauruha eresine, nii coaraneein nenacaauru rene Faboro letoaaaine coina jetao. Esine rijitjoein: ‘Caje rai rucuhenaacai bajaacaanu raotojoeine coinara.’ naaurureein jetao. ²¹ Nijiaonriha, nii esenetaain neeinera. Jena choonca amuritiin acauru cachaaurute, cohacure, bujuaihu netiin, letonoa jatoroaain, Faboro sohin jaoruhane coinara. ‘Faboro sohin jaonaa reein tiaain, coatia lenoneein, acau coriaacacheein. Jana, nii saijieein, Faboro sohin joelanaala, lenoneein acau cohin, naaonjoaacachene, cana carichaaaine Cana Coaunerara.’ naauruha jetao. Leinjiin, ii letoaineeicha jetaote, cohajeeure,” naain biha nii enamanaane jana jetaote:

²² “Nijiaonriha, caa carai beeine rijitiin, chunei cache rai beeinera,” naain jetao, nii enamanaa suujuatein letoae nii comaandaanti, cauha cuhane coina.

Coberenadoro Ferisi acatiha neruujue coina, Faboro letoaaauruhane

²³ Nii jaun jetaote, coroatajai rai cafitaancuru cotijjaain, letoanajae jetao, coroata fashai soondarooru taojiaauruhane, tijaacha que cuuruhane coina. Jana, caaunsi chooncaneein cabario choae cuuhenuuru, naonjoaain neruujueuru coina. Jana coroata fashai rejoin aina cuhenuuru, naonjoaain jetao neruujueure, Sesareea cuuru coina. Nitohaneein jetaote, netoona rijihu amuritoheriin, Sesareea cuuruhane coina jetao, niritiin erenaa te nii comaandaanti. ²⁴ Chaen jetaotechu, nichoae cuha Faborone coina, leijiin cabario teratein jetao: “Nijiaonriha chatoaneein cunaitaauruhane nainatejeein amaaichenera. Nirijieein raotojoein raurono turuanichuchera,” naain jetao, caohatiin beraichatein, Coberenadoro Ferisi rene, Faboro turuaerate jetao nii comaandaanti. ²⁵ Chaen jetaotechu, acauru aina quiricha laenaain letoae, Coberenadoro rai, nii comaandaanti. Cuu jetaote, nii niicha letoai quiricha cuhane jetao:

²⁶ “Jataaen caohati Coberenadoro Ferisi neeine raina, ii coacuhin caa laenaain, ichei letoaaun. Canuna Calaodio Lisihasi neeun. ²⁷ Jorioocurute, caa leinjiin cacha mucuhin, sohin jaonaa coaacure. Nena, Roma rai siorarano nihane coitucuriin, canu rai soondarooru taojiaain, acauru aina cuhin ichoterateun.

²⁸ Nitohaneeinna, ‘Cha jaun cha. Cha corenihacha caa colurujueureta.’ naain caraajenhane coitucuhanune coina, acauru coarauru bichauhenaauru- rene amaanlu.

²⁹ Nitohaneein, amaaain bajaanune janate, acauru quiricha cuhane aitohane rijijieein que aitiin, joareein colurujueure. Niha chatohanein, sohin jaoruhana jaan lera colane techu, sohin jaonaa jerecure niqui. Nieichu, nii caresero cuhane nihane jaanu lera nihanatiin, nete, nii choae tacaain, sohin jaonaa jerecure.

³⁰ Nitohaneein, sohin jaonaa coacuruha Jorioocurune coitucuurina, caa ii rene letohaun. Chaennachu, raotojoein, ii acatiha, caohachajeein colurujueeruhana jaan lera been, rucuhacuruha caa colurujueurerane coina aitoonra,”

naain jetaote, quiricha laenaain letoae Coberenadoro Ferisi rai, nii comaandaanti.

³¹ Nitohaneein, erenaa tein letohanajaa comaandaantine jaun jetaote, Faboro amaure jetao, janotiin nii soondarooru, Antipatriau tiaain, nii letoanajaane rijijieein.

³² Nii cojoano jetaote, jelaiha soondarooru loreri asae cauha cuure nii tijia que cunacaauru soondarooru. Jana cabario choae cunacaauru jetaote, Sesareea tiaain cuure jetao, Faboro jiniichaain. ³³ Nitohaneein, cuhin jetaote, Sesareea turuhin jetao, nii Coberenadoro rai, nii comaandaanti letono- quiricha tein jetao, Faboro netonai teeure jetao. ³⁴ Nii jaun jetaote, quiricha jasaracaain ereretaain coaraane baiha jetao:

“Chaa cajete, unaa neeita,” naain Faboro caje bajaa nii coberenadorone jana jetaote:

“Silisia batane cajena unaa neeunra,” naain jetao rai be Faboro. Niritiin rai biha Faborona jaun jetaote:

³⁵ “Inae turuuruha nii icholurueraaurunena, ii ere aohareeunicha,” nae jetao Faboro rai, nii coberenadoro.

Nii baiha jetaote, nii caohatiin ajeri caje- Erodesi charatenohin- loreri asae Faboro fuerate, caohatiin beraichatein.

24

Coberenadoro Ferisi acatiha ereejihha Faborone

¹ Saoqui janohi baiha neeoriin jetaote, turuha uhe nii batirichuru curuaanaacuru curuaanaa- Ananihasi, acauru bichauhenaauru tabaauru, ita coulurujueerera coroatajanera Teeorotorosi neei curuajai *abogado*, naonjoainuri uhaain turuha uhe. Acauru jetaote, nii coberenadoro acatiha nichaauraaure, Faboro coulurujueeruhane coina.

² Inae nitohaneein, Faboro mitaain, turuaauruhana jaun jetaote, nii coberenadoro rai ere jetao nii *abogado* Teeorotorosi:

“Jataaen narihara, curuaanaa Coberenadoro. Ii corenihate, raotojoein nihacache. Narihara, itolere coitucuhin, caohachaain cana atane rucuhaca, nitohaneein ichaaine

coreniha. ³ Itolere sacutaain, nitohaneein ichaaine coitucuhacaanu, inetono janonaa bana. Jataaente, caohati coberenadoro neein neeicha, Ferisi. Jataaena, ii coroaajihacaanu banejelanaalara,” naain irihane baiha jetaote, inae Faboro coulurujueanaa nunuheteen jetao:

⁴ “Nabana, ii rai caeneenejihacaanune coataa, atiin canacaanu aonaauna irihacaanu. ⁵ Caa cachate, itolere baaso uhai nejesina ne. Acate itolere, cana rai chauratane sacutaain amuhemujueein, Jorioocuru lerurucoai nejesina ne. Acate le laurii cachanasarenoneein curuajaihuri curuaanaa neein nenea nera. ⁶⁻⁷ Chaentechu, rautaenihacaanune asajainejeein, nejelau cachaauru enoae Jorionichaanune rai Teenforo asae. Nii corenihana, mucuhacaanulu. ⁸ Caje nachuinti bajaate, esinae rauhijiriin, itolere ichaane coreniha caa coulurujihacaane coitucuhi,” naain jetao, nii Faboro coulurujue nii ita coulurujueuruha joricocurune, acaauru coroatajanera- *abogado* Teorotorosi, coberenadoro Ferisi rai.

⁹ Nii jana jetaote, jerichanetjoein cuaain coulurujueure nii cuu nenacaauru leeochoauru Jorioocuru netonai. ¹⁰ Nii ainate, Faboro rai, biji lalari jetao nii coberenadoro, iriha Faborone coina. Nii jaun jetaote:

“Nihei chaque tonajelanaalana, ichei erereuni cajabereeo coreniha, ii cana atane rai- itolere rucuheraanu que nenaaneei, bajaanacaain, inoaelu caje coauneeine coitucuhanune jaunra. ¹¹ Lechoonca coroata janoheca, Jerosaleeun turuhin, Cana Coaunera bajaebajaecaaunera. Ichaajenihanete bajanaa naineeicha. ¹² Coatia chunei cacha aina, ita cotaihajihaanune jana caurucuruhi, chaelai janonaa banata. Niheichu chaen, ita taojiananaja- Teenforo asae nihanatiin, chunei cachaauru rohecahaunta. Niheichu, ita taojiaauruhane jaancuru sinacocacuru asae nihanatiin. Niheichu, cuu netiin chunijiun cachaauru rohecahaun. ¹³ Nii jaun, nihei, chunijiun cuain tonaain cacoluruecuruha caa cachaaurune jaanuta. ¹⁴ Nena caraajenihane, canu ichao bereeunicha, rauhijiriin. Canuna cana inoaesihuru coauneraneein nenea Cana Coaunera rai niicha jerei icharaneein neeunra. Nii Ena Ecoona Ichaonaa Caohacha- Jesocurisito tenojoine, canu, esenetaain tonoraaun, Cana Coaunera ere bera inoasiuruhacha laenanohineein nenea nihana jaun. Nete, nii canacaanuhacha esenetai que, ‘Chaqueje nelatihei,’ naaure, caa canu coulurujueracuru. ¹⁵ Aihuruhane rijijieina, canu netonai inae cuu tihane bana, satiin onacaauru ichaterichaaain Cana Coaunerana jaun, ichanacururichaaain nechuananein onacaauru, caohacha cachaneein naonjoainurine esenetaaun. ¹⁶ Nii jaana, caohachaaain rauhijiriin, jeriha Cana Coaunerane rijijiein, casuujua coaraain neeun, Cana Coaunera notaracae, satiin cachaauru notaracaene maajeein. ¹⁷ Itolere sacutaain, cajihanein amuhemuhecaun bajaanacaaine baihana, coriqui uhaain, jelaaha canu ataneu caun, itolere que necairichajein ichaonacaauru rai teein acaauru coroatajanichaaunne coina, chaen, Cana Coaunera bajanaanaja coloheri Teenforo asae, Cana Coaunera rai, itolere lenonecuru sohin tihanune coinara. ¹⁸⁻¹⁹ Nii ina ichaaun, nukulocohin, canu couturi loroaloroariin joeratihanune baiha, aitoha cana Quiricha Inoasi cuhanene rijijiein. Coatia arajii cacha codoriaain, ichahaaunluta. Niheichu chunei cacha rohecaenihanune janate, nii ita taojiananaja Teenforo asae canu coaracurelu- Asia batane caje unacaauru tabaauru Jorioocurura. Acaaurutejian uhin, cacoluruecuruhane laaen caohachae, esinae rauhijiriin chatohanai baaso ichacaunne coaracuruhane. ²⁰ Nete uurene. Caa cau turunacaauru Jerosaleen caje unacaaurute, Jorioocuru curuaanaacuru, batirichuru curuaanaacuru, naonjoain acatiha teein, acaauru rai, cacoluruecuruhana jana, ecu neurelura. Acaaurute aihane jaun naine, chatohanein baaso ichacaunne coitucuhin cacoluruecuruhane caohachae, nete nainecurenera. ²¹ Acaihanejei, nii cacoluruecuruhane banaachana, satiin codoaquiin aonajeeuruhane jana, tonijiaain: ‘Ichanana nainiha onaane esenetaanune corenihacha nachura, cacoulurujueein, canasina coaquichete.’ naaunlura,” naain jetao be Faboro.

²² Nii jaun jetaote, inae raotojoein, Nii Ena Ecoona Ichaonaa coitucuha, nii coberenadoro Ferisine jaun jetao, nirijiein nii ratiriin:

“Inae turuha comaandaanti Lisihazine banana, inara cotiaratereeeuni enacoauneein, nii neruujue coina,” nae jetao, Ferisi.

²³ Niritiin jetaote, nirijieein mucuhineein Faboro sirichuruhane coina, cafitaan rai aite Ferisi. Chaen raotojoein Faboro rene turuhin, rai niicha latei teein naaonjoain, aina erenaa nainecuruha belaichaurune coina jetao aite. ²⁴ Nii cojoanoo cojoanoo jetaote, nacoauneein turuha uhe Ferisi, rai comasai Dorosila aina. Nii comasai jetaote, Jorioocuru bene ne. Nitohaneein turuhin Faboro cotiharatiha Ferisine jaun jetaote, turuhin acaauru rai Jesocurisito esenetaain, tonoraane que, acaauru rai ereerejiha Faborona jaun jetao, cuu rautatiin aonajeeure, itolere que, acaauru rai ereerejihana jaun. ²⁵ Ne jetaote, “Caohacha nejesina ichaechajeein ichaoinete caohachae. Jana baasohacha ichajeein ichaohine caoachai, inae cuu tihane bana, satiin colurujiha curichaaain Cana Coaunerana jaunra,” naain rai biha Faborona jaun jetaote laen nesooneete, nii Ferisi. Nesooneetiin jetaote:

“Inae, chajaain caunihu. Inae nainichaaune banana, coaiten ii cotiharatereeeunicha,” nae jetao, Faboro rai, Ferisi.

²⁶ Niritiin jetaote, coriqui que, coretiha Faborone jeriha, jianihane coinana jaun jetao, araai saain nihane cotijiae, rai irihane coina Ferisi. ²⁷ Nirijieein, coroata jaanacaain ichaane baiha jetaote, coberenadoro nihane caje jetao mitue Ferisi. Inae mituha Ferisine jana jetaote, coreenraniha enoe- Forisio Fesetoneein curuajai. Ne jetaote, jerecuruha Jorioocurune rijijieein ichaane coina jetao, caseteconein Faboro ratiriin jetao, mitue Ferisi, nabana baasoneein cotaairiin coaracuruha Jorioocurune coataa.

25

Feseto acatiha niha Faborone

¹ Inae coberenadoro nihane coina, Sesareea turuhin, coberenadoro neein enohane baiha jetaote, nichata janohane cuhane jetao, Sesareea caje, Jerosaleeun cue jetao Feseto.

² Nii jana jetaote, cuu rai Faboro coulurujueeure jetao, nii Jerosaleeun nenacaauru, batirichuru curuaanaacuru, Jorioocuru rai jataaen nelateein nenacaauru naaonjoainuri jetao, Faboro coulurujueeure. ³ Nitohaneein, coulurujueein jetaote:

“Atiin canacaanu rai, cau Jerosaleeun nii Faboro joerateeura,” naain bajaare jetao, bero cataaun coharateein, Faboro sohin joerateeuruhane coina coacuhin niqiu. ⁴⁻⁵ Ne jetaote:

“Cuute, Sesareea caseteconein nedaclura. Nena, ena chajaojoaain jelaiha cureeunnicha. Inae jelaiha cuhanune janate, nainecure cajiniichaain uhin, cuu teein, chaaelai que situha, nii cachane, coulurujueenaa nainecure inara rai jataain nelateinein nenacaauru- cocoinanacaihurura,” naachae jetao, acaauru rai Feseto.

⁶ Nii Jerosaleeun, fosa janone nihane, lechoonca janonein nihane baiha jetaote, jelaiha Sesareea cauha cue jetao Feseto. Nii cojoanoo jetaote, ita coulurujueerera rucuhecuruhana jaan coloheri- *tribonal* asae rori ichoae nelauriaain jetao, Faboro raerate. ⁷ Inae Faboro turuaauruhane jana, enoha Faborone jana jetaote, rohan nichuuntaacoaain jetao, coulurujueeure Jerosaleen caje uhin turunacaauru- Jorioocuru. Itolere baaso cuhane cuaaichuru, joareein caje erenaa rocohichuru, coulurujueeure jetao, baaso ichaenhane sainejeein. Nii jaun jetaote, esinae rauhijiriin erenaa nihane coitucuurene. ⁸ Nii jaun jetaote, acaentonai, rai jabereco coreniha jetao:

“Coatia chatonai baaso que irihaun, Jorioocuru aitoonjoa, Jorioocuru ichao coacuhinta. Niheichu, ita taojiananaja Teenforo coacuhin irihaunta. Niheichu Romanocuru curuaanaa coacuhin irihaun baasoneeinta,” naain jetao, ere Faboro.

⁹ Nii jaun jetaote, caohachaain Jorioocuru aina nedanaa jerihane jaun jetao:

“Cureeina Jerosaleeun, cuu teein nii ichei rucuhencai rucuhecaanne coinaneta,” naain jetao, Faboro caje bajaee Feseto.

¹⁰ Nii jana jetaote:

“Nena jerichanejeein, Romanocuru curuaanaa- cana netonai curuaanaa- eenferadoro ichtatenohi neruujueanaanaja coloherihu *tribonal* asae caa neeun, cau teein neruujueanaa nainichaaune coinara,” naain jetao, tonorae Faboro. Niritiin tonoraain jetao te: “Ii te, raotojoein Jorioocuru rai baaso ichaenihanune coitucuhin neeicha. ¹¹ Esinae rauhijiriin, jataain baaso ichaain, baaso que situhin nihanune coaraain, nii coreniha casohin cajaaonaa jerera nihane, coatia nii caohaterihaaun, coatia onaa coasihaaun. Jana, esinae rauhijiriin, erenaa nenihane, nihei chunei acaauru rai canu tenaa nainihei, casohin cajaooruhane coina. Nii jaunna, ii caje bajareeunni, raajenihane canu rai-rucuhencai rucuheca Romanocuru curuaanaa- eenferadorone coinara,” nae jetao Faboro.

¹² Nii jaun jetaote, nii cuu nenacaauru rai coroatajaneraauru caohachaaain suujua rauhi coaraauru caje jetao bajae Feseto. Nitohaneein, bajaane baiha jetaote:

“Inae Romanocuru curuaanaa, ii rucuhecane coina bajaaina jaunte, Romanocuru curuaanaa rene curiquiinha,” nae jetao Feseto, Faboro rai.

Curuaanaa Aquirifa acatiha niha Faborone

¹³ Nii baiha neenejeein jetaote, namujera Berenisi aina jiniiquiin cuhin, Sesareea turuha cue, curuaanaa *rey*- Aquirifa, Feseto coaraane coina. ¹⁴ Cuu araai janohin aina niha- nii curuaanaana jaun jetaote:

“Cautene leinjiin cacha caseteconeein Ferisiicha ratirilura,” naain jetao, bee Feseto. ¹⁵ Niritiin been jetaote: “Jerosaleeun turuhanune janate, carai coulurujeeurelu batirichuru curuaanaacuru, saain Jorioocuru bichauhenaauru, naaonjoainuri, caseteaanune coinara. ¹⁶ Nena, acaauru rai: ‘Coatiha nainihei aonaeniha cachane jana, nedaa coulurujeein niha namute cachane, nii coulurujuenojoi cacha caseteaaain, chatoaneein teein, sohin joaera jereein, naaonjoaain niha Romanocuru rai rauhineti. Niha ita coulurujeranete, ita acatiha netiin, nii colurujera aina iriha nii coulurujuenojoinete jere Romanocuru rai rauhicha.’ naaina acaauru rai beeunra,” naain jetao beebeje Feseto.

¹⁷ Niritiin beebejeein jetaote: “Nii jaunna, cau turuuruha nii satiin coulurujeeurerane jana, nii cojoanoonecoriin, cacha rucuhecaunna jaan coloheri *tribonal* asae rori ichoae nelauriaain, nii cacha raerateeun, nii rucuhecaunne coina, ¹⁸ inacojoein niqii, ‘Chatohanein jecha sosereein, chatohanein Romanocuru curuaanaa aitoonjoa tonoraa cachane caohatihane coreniha jecha carene letoaaure.’ naain niqii. ¹⁹ Nete, leinjiin acaihanejeein, nii acaauruhacha esenetai que aitiin, chaen nii onaalu Jesusoneein curuajai queecha maroaain coulurujeeure, ‘Enanetoejin jete, ichoae,’ naa que Faborona jaun. ²⁰ Nii jaunna, nii aina, chaa coitucuenihanune jaun, Faboro rai: ‘Cureeina Jerosaleeun, cuu nii ichei rucuhencai rucuhequine coina’ naain bajaun. ²¹ Nii janate, ‘Cana curuaanaa, Romanocuru curuaanaa eenferadoro jete, rucuhere raajenihane,’ naain bajae, cana curuaanaacha rucuhecane coina. Nii jaunna, rucuheca eenferadorone coina letoaanunereein tiaain, caseteconeein nihane coina aitoon,” naane jana jetaote:

²² “Canuhetonaina, iriha nii cachane aohana jereunra,” nae jetao, curuaana *rey* Aquirifa, Feseto rai. Nii jaun jetaote:

“Eresite aohanriquiinha,” naain jetao tonorae Feseto.

²³ Nitohaneein jetaote, nii cojoanoo, ita taojiaauruha cachauruna jaan coloheri asae, netaojiaauruhane jana, enoha cuure jetao, jataain nelateineein neeuruhane coarateein Berenisi aina, *rey* Aquirifa, chaen soondarooru curuaanaacuru aina nii cuu nenacaauru nese cocoaichacuru, jataain nelateein nenacaauru naaonjoainuri aina jiniiquiin. Nii jana jetaote, Faboro joracaerateein jetao, raerate caresero caje, Feseto. ²⁴ Nii jana jetaote, inae turuaauruhane jana:

“*Rey* Aquirifa, satiin cau canacaanu aina netaojiaain nenacaauru, nocoa- caa cacha coulurujuenojoin. Satiin Jorioocurute, carai coulurujeeure. Saain Jerosaleeun nenacaauru, cau Sesareea nenacaauru, naaonjoaihunrite nujuaen soaisoaihanain, ‘Sohin joerateeura.’ naain jataain ohane jerecure. ²⁵ Nete, chatoaneein baaso ichaene, caa cacha. Nihein sohin jaoha- cachana jaan leranu carai. Nete raajenihane rucuheca-

cana curuaanaa- Romanocuru curuaanaa- eenferadorone coina, bajaana jaun, inae nii jerichaauna jaun, ucuae letoareeunicha,” nae jetao Feseto. ²⁶ Niritiin jetaote:

“Nete nene, ‘Naaonjoaain que situhin, naaonjoaain ichaana jaunte, caa cacha coulurujueeurera.’ naain beein, laenaain, canu curuaanaa Romanocuru curuaanaa- eenferadoro rai, beein quiicha letoaaene. Nii jaunna, satiin cau neeichene jaun, caa raerateeun, caohachaain, ii cau neeina jaunra curuaanaa Aquirifa. Inara acatiha teein, bajaanune, raotojoein tonaain ereeuruhane, laenaain letoanaa nainichaaun, cana curuaanaa eenferadoro raine coinara. ²⁷ Jana, ‘Naaonjoaain corenihana, caa ii rene, caa cacha letoaaunra.’ naain chaelai que tonaain benihanunete, ‘Chanuna joareein, caa cacha letoae, lera colane.’ naain nii que, nererojocare cana curuaanaa- Romanocuru curuaanaara,” nae jetao Feseto.

26

Coulurujueeuruha Jorioocuru najaa lera biha curuaanaa Aquirifa rai Faborone

¹ Nii jaun jetaote, Faboro rai:

“Inae laen nainein, ii jabereco coreniha ereeina,” naa *rey* Aquirifane jaun jetaote, acaauru rai ucuun biji sijitaain jetao:

² “Jataaenna coroaeejeun, *rey* neeine acatiha, cau ererichaaunine jaunra, *rey* Aquirifa. Aihana jaun, atiin canu ere aonaunna, itolere que cacoluruhecuruha Jorioocuru najaa que, erete aonaain coitucuhicha. ³ Iite laen, jitariin itolere Jorionichaanune ichao coitucuhin, ita rohecaain ita rai ereerecaanune jaanne maajeein coitucuhin neeichacuraanaa. Nii jaunna, atiin quere aonaaine jereunra- curuaanaa,” naain jetaote:

Jaiti Cana Coanera coitucuhin, esenetaenihane bana, rai nichao biha Faborone

⁴ “Satiin Jorioocurute, canu ichao coitucuuere, acaauru aina ichaorejetocaaunlu, canu ataneu, chaen Jerosaleeun, naaonjoaihun, canu enamanacane caje coauneeina jaun. ⁵ Chaen techu, raotojoein fariseeonein nihanune coitucuhin, rauhijiriin benaa nainecure ii rai, jerecuruhane. Nii coitucuhichene rijijieina, leeochoauru amuritoheriin jataain rauhijiriin, canaacha esenetai tonoraera neein nihacaanu. ⁶ Cana inoensihuru rai Cana Coanera aitoonjoa nii niicha letoanaa jerei canaacha cohajei esenetaain tonoraanune corenihate, caa cacoulurujueein, caa chaatiha canu turuaerateeurera. ⁷ Canacaanu lechoonca coroata laurii Isaraeli cocoaichacuru- foeratenojoein niha- caanunena, nii cana foerateeurera rai Cana Coanera aitoonjoa cohajihacaanu enanetojoein. Nii jaunte, Cana Coanera coroaeein bajajeein, naitoonjoan niicha jerenohin ichacaun, jiicho, janotiin, naaonjoaainchuru. Nii cana inoensihuru rai Cana Coanera aitoonjoa- canaacha cohajei ere tonoraanune corenihate, caa cacoluruhecure Jorioocurura, *rey* Aquirifa. ⁸ Chanuna onacaauru ichatiha Cana Coaneranee esenetaeneeiche inara.”

Jesocurisito ranojoihunru rohecaain cairichaerichaaetohalune biha Faborone

⁹ “Canuhetonainechu, jauriaa, ‘Caohacha jecha ichaaun,’ naain, Nasarete cocoaicha Jesoso ere esenetaain tonoraeraauru rohecaain, acaauru cairichaain, ¹⁰ Jerosaleeun batirichuru curuaanaa letononeein caresero cuhanena maajeein arajii Jesocurisito esenetaeraauru teraterejetoonlu. Chaennachu, tabaauru sohin jaoruhane rautatiin coroaerejetoonlu. ¹¹ Inaajoan sanein chaainti, acaauru casetecaraetoonlu, ‘Inae jian laen, tonorarihaacaanuhinta.’ naain, nii acaauruhacha esenetai acaauruhacha ere tonorai- Jesoso ere tonoraauruhane jianecuruhane coina. Jataaenna, nechuhansainein mijiaaenein, acaauru rohecaeraaetoonlu, naain coriaae nejelau ataneu- nenacaauru neseurune maajeein cuhinchurura.

Coaiten, ‘Naaonjoaaina, nunuhetein, Jesocurisito coitucuhin esenetaain tonorana nunuheteunlura.’ naain biha Faborone
(Ich 9.1-19; 22.6-16)

¹² Nitohaneein, Damasoco neseeu nenacaauru mucuhin raanune coina coacuhin cuhanu, batirichuru curuaanaa letononeeine janate, ¹³ bero cuhane cuujihanu, turu-elalajeeine jana, enoto chujutaain, luhecotariin, canu, nii canu aina unacaauru, naaon-joainihacaanune rohan enoto cono amurijiriin conotiin, luhantiin lanaanete dede cajera, rey Aquirifa. Nii jaunne, saain jiniiquiin, ¹⁴ atane ichoae nemarotihacaanune janate, carai Ebereeo ere cuhane cuaain: 'Saoro, Saoro, chanuna jataen caniha nejerateein carerojoecaai. Nechu jataaen ichaajenihanete, baaso ichaain, ijiabereeon cairichaain, cunaitaa nii aaicha.' naain canu caje bajaane jana ne: ¹⁵ 'Chaneeinaate curuaanaa.' naanune janate: 'Canuna- nii iichaa cairichaaerii- Jesoso neeunra.' naainte: ¹⁶ 'Chajaaain nimichuuna, ichei erete aonaaicha. Cauna ecocoon, ichei irihanune, canu letononeein neeine coinara, chaen ena, caa iicha coarai beenin, ii que caa baiha- quiiha coarate-nenine maajeein beenin, canuneein nihanune coitucuerateeine coinara. ¹⁷ Canuna, Jorioniheichuru, Jorioocuru, naaonjoaihunri caje, ii ichoteratiha cureeunicha. Acaauru renena caa ena elotoareeunnicha. ¹⁸ Coanaanihute, acaauru nota jirichaeranuque, acaauru rai canu ere beebejeeite, Acaauru Coaunera nichaanune coitucuhin, quere tonoraain, canune maajeein coitucuuruhine, nabana taeneein cuajeein, moconajaera ere tonoraain sacuelanaala, canu, nosa caje cacha mitaeranichaaunne coitucuuruhane, nosa coreniha caseteconeein neeuruhane rai- neeuru caje nichoteein, Acaauru Coaunera nichaanune rene tacanaa nainecuruhane coina, leeochoaauru Jesocurisito ranojoihunru aina jiniiquiin neeuruhane coinara.' naainte caletoe Cana Coaunera Calaohi Jesusora," naain jetao:

Rai ereein letoaa Jesocurisitone tonoraa Faborone

¹⁹ "Nii jaunna, dede caje ecocohin- caletoaera lacoelanaala, ²⁰ jauriaanejeein Damasoco neseeu nenacaauru rene turuhin, acaauru rai Jesocurisito ere beebejeeunra, Rey Aquirifa. Nii caje cuaaina, Jerosaleeun nenacaauru rai beebejiha cuun, itolereenein Jodea batane sacutaain nenacaauru raine maajeeinchuru, chaen Jorioniheichuru raine maajeeina beebejeeunra, baaso ichajeein, neosatihajeein ichaooruhane jianein, Cana Coaunera esenetaain, niicha jerenohi rijijieein ichaohin, inae esinae rauhijiriin Cana Coaunera esenetaeranein ichaooruhane coarateeuruhane coinara. ²¹ Nii corenihate, ita taojiananaja Teenforo asaas canu eruuruhane jaun, canu mucuhin, casohin, cajaanaa jerecure Jorioocurura. ²² Nete atiin, cacorataaniha Cana Coaunerane jaun, enaneto-joein jaiti ichaojoein, Cana Coaunera ere beebejeein sacunra, satiin- cairicheihuru rai, saain cocoainanacaihuru raine maajeeincha. Coatia chaaelai janonaa bana, Cana Coaunera ere bera inoensihuru- Moisesa, naaonjoaihunri aitoonjoa jojohin, rerohin irihaaunta. Jerichanetoejoeina, rauhijiriin, 'Naaonjoarichaain jetao,' narejetocuruhalune rijitoejin: ²³ 'Ohanete ne nii Cana Coaunera letononeein unaa- Mesihasiha. Nete, nitohaneein ohane baiha, aca niicha ranojoihunru ajiinchateraniha, oo caje ichanananeein niha cureeincha. Nii baihate, itolere sacutaain, beebejenojoeinein niha cureein, satiin cacha nota jirichaeraaunu quera, nii aina, Cana Coaunera coitucuuruha, satiin cana araaichuru necoina, chaen nejelau ataneu nenacaauru niha natiinine coinara.' naain aitoroaetooruhane rijitoejoeina aitoonra," naain Aquirifa rai beebeje Faboro.

Jesocurisito esenetaain, tonoraa curuaanaa Aquirifane jereein, rai ereerejiha Faborone

²⁴ Niritiin, ereerejiha jabereco coreniha Faborone jana jetaote, rai nujuae soaisoain: "Mainajiriin nerelaacha neeine jaunna, nesooneeojoaain joaereein ereeite, Faboro," naa rai Fesetone jana jetaote:

²⁵ "Coatiana nesooneeojoaain joaereein irihaaunte, caohati coberenadoro Feseto. Caa aitocoanne jaante, esinae rauhijiriin erenaane. ²⁶ Cautu ne, caa curuaanaa rey Aquirifa-itolere niriinanai coitucuera. Nii jaunna, chaque tonajelanaala, nacatiha caa ereerejeun, acaentonai niriinanai coitucuhin nihane jaun. Coatia chaaelai asinojoeinein nena que caitono nihei. ²⁷ Cana Coaunera ere beracuru- profetacuru inoaesihuru aitoonjoa esenetaaina, Rey- Aquirifa. Rauhijiriina, itonai esenetaaine coitucunra," naa Faborone jana jetaote:

²⁸ “Basijiin lanajeje, caque jererateeine jaun, canuhetonai Jesocurisito rainein niha-nunera,” naa curuaanaa *rey* Aquirifane jana jetaote:

²⁹ “Coatia jerihane, iicha aiheeita, curuaanaa. Satiin cau neein aonajeeurera raina, Cana Coaunera bajaun, esenetana nainecuruhane, caa aihanune tocohanein *cadena* que cositenojoneein nelanaala esenetaauruhane coinara,” nae jetao Faboro.

³⁰ Nii jaun jetaote, nimichuhin, naain jelai cuure coberenadoro aina curuaanaa *Rey* Aquirifa, chaen, Berenisi, chaen, nii leeochoaauru cuu acaauru aina nelauriaain nenacaauru, naaonjoaihunri aina, cuu jelai teein, ³¹ nii que ereeuruha nejesinajeein, ita raine coina. Cuu jetaote, ita rai nejesinajeein:

“Coatia chatoanei baaso ichaai caa cachata. Cha corenihate, sohin joerareta. Nainiheinchu, caresero cuhane nihanatiin caseteconein nihaneta,” naaure jetao ita rai nejesinajeein. ³² Niritiin, ita rai ereeuru baiha jetaote, Feseto rai:

“Raajenhane rucuheca satiin curuaanaanein nenea- eenferadorone coina, aitoa caa cachane colanete, jianena naaineeicha,” nae jetao *Rey* Aquirifa, coberenadoro- Feseto rai.

27

Romau, Faboro letoaauruhane

¹ Inae Italiau canacaanu letoanaa jerecuruhana jaunte, casetecocuru coaraain raer-aanu que le laurii soondarooru- Eenferadoro rainein- curuajaihuru rai cafitaan- Jorio neein curuajai rai, leeochoaauru caseteconein nenacaauru teeuruhane jiniichaain, rai Faboro netonai teure. ² Nii jaunna, Andaramitio cofauhana caje cucuana cuhane cuhin coriae nenea- Asia batane que nenacaauru neseeu- cofauhanau tiaain cunaa bote cuhane fauhin, nesaru rai nihana jaun, cuhane fauhin cuhacaanu. Nii janate, ecu neein, canacaanu corihaniha uhe- Masedonia batane que nenea Tesaloneca cocoaicha Arisitaroco. ³ Nii cojoanoo, Sidoon cofauhanau turuhin, cuu najaurihacaanune janate, jataain Faboro belai, nii soondarooru curuaanaa Jorio. Caseteconein cuha Faboro natiinte, bote caje iniin, belaichaauru rene bedaeniha Faborone coarajeein, cuu rai niicha latei teeuruhane coaraje, belaiha cafitaan Jorio. ⁴ Nii Sidoon caje nesaruhina, canacaanu que tacaain uha cujuanane jaun, nii cujuana que acateraain, Chifere cobene jeloon cuujihacaanu. ⁵ Nitohanein cuhina, cucuana jera jaoha cuhacaanu, Silisia batane auha jeloon. Inae cucuana jera jaohina, Silisia, Paanfilia, naaonjoainuri batane auhaniha situhin cuhin, Lisia batane que nenea neseu- Mira turuhacaanu.

⁶ Cuute, Alejaandiria caje unaa leinjiin bote Italiau cuujenaa rue, nii soondarooru curuaanaa- cafitaan. Nii cuhanete, canacaanu fauherate, cuhane cuhacaanune coina. ⁷ Nitohaneeine, araai janohin, jataain jeraaen cuujihacaanu. Nii jaunna, necairichajeein turuhacaanu Nidoneein- niicha curuaateuri jeraniha. Nii jana, jaiti canacaanu que tacaain uha cujuanane jaunna, Cureta cobena nichaae nitinonohin, Salomoonnein acaauruhacha curuaatei cobene jeraniha situha cuhacaanu. ⁸ Nitohaneina, necairichajeein cuhin, Cureta auhanihacha rauhijiriin cuujueein, Laseaneein curuajaai nese rohan nenea- Caohatiin Cofauhananein curuajaihu turuhacaanu.

⁹ Inae carajaa cuhacaanune jaunte, nii tonohana inae cujuana aina jelarona que turuhelalajihana jaun, luhante- cucuana cuhane amunaa, banejenihaha cujuanane jaun. Nii jaunte, acaauru rai:

¹⁰ “Aonacuchena caa que erete, aonaquiche. Jataaina banejelanaala, cana rai lunnaa curichaain, caa amunaane coitucuun. Baana cauhacha nelanaalate, aihacachera. Saainte, nii iicha amai rucuhele aina jiniquuin nitajiha cureein, caa botera. Cana niha natiinte, onaa nainichaachera,” naain niqui suujuatenajae Faboro.

¹¹ Nete, nii bote erora, nii bote curuanaa cafitaan, naaonjoainunru, ereecha tonorae, nii soondarooru curuaanaa- cafitaan, Faboro ere tonoraalanaala. ¹² Nii jaunte, caohachaojoaeniha sanein, nii neeuruhane jaan cofauhanane jaun, cuu neein cujuana aina jelarona bitoanaa jerecurene. Nii jaunte, satiin lalajeein, leeochoa fauhana- nii jeelai Cureta cobena que nenea- Fenisiau cunaa jerecure, cuu cujuana aina jelarona

bitoaauruhane coina. Jelaite, enoto soo jeloon neein, cana raoto nichajai que, cana ajaabiji nichajai que naaonjoaain inanacae.

Cucuana cuhane niha cujuana tabaine

¹³ Nitohaneente, “Tonaje lanaala jecha cuujerichaanuhin,” naain nesaruhin cuhaaanu, enoto soo jeloon neein ajaabiji nichajai caje uha raujiaain aasaaeriin jouhaquiin-cujanane jaun. Nitohaneein cuhina, Cureta auhaniha cuujihacaanu niqui. ¹⁴ Nete, nii baiha neeoriin, enoto soo nichaae cuujueein cana raotono nichajai que, enoto mitu dararo caje uhe jataain mijieeinetiin cujuana. Niite, bote que tacaain, richorocoae. ¹⁵ Nitohaneente, richorocoain, cuanaa jerichaanune jaan edacai que, bote cuae nii cujuana, que tacaain macohi auriteein, acatena nainenihacaanune jaun. Nii jaunna, cuu canacaanu amanaa jerihane jaan jeloon, canacaanu amaane coarajihacaanu. ¹⁶ Nitohaneein cuhina, leinjiin obena laojoiiri Caodaneein curuajai rohan situha cuhacaanu. Ucuajai que saneein mijieeinetiin tacaeniha cujuanane jaunna, jataain necairichaaoriin, tijichaain canacaanuhacha amai- naluha botene nichoteeuruhana jaan- bote laojoiiri inacaanu. ¹⁷ Nitohaneein mucuhin tararaain inaacaanune baihate, cuu, inori que, nii cuhacaanune jaan bote ichohacure, nunaane coina. Nitohaneente, carene araraca- Sireteneein curuajai que tacanaa coasichuruhane jaun, cujuana aina amuuruhane jaan bela serichure, ocoai nichaae cuaain, cujuana ainaacha cuujueeuruhane coina. ¹⁸ Nii cojoanoo, jaiti mijieeinetiin uha cujuanane jaunte, cucuana cuhane, nii bote coneracuru jaonaa nunuheteure. ¹⁹ Nitohaneente, nesarucuaanune nichata jano cuhane, bela nujuaauru tabaauru, chaen itolere nii nichotihacaanune que nelatelanala nenacaaurune majeein jaooore. ²⁰ Nitoaneene, araai janohin enoto coarilanaala, nii arasijie nihanatiin coarinihacaanu. Nechu jataain nirijieein nesurocoriheijijieein, bote nalaane amunein sacuha fichafichanaane jaunne, “Inae jecha ecu ohacaanune nitajerichaanuhin,” naacaanu niqui.

²¹ Nitohaneein, araai janohin lenonelanaala nihacaanune jaunte, satiin canacaanu cataaun nichaaurain:

“Coaracuche cachaurute, quere tonoraelanaala, cuhacha nena richae, Cureta caje cana uhaichelu. Colane chachu, cuu raotojoein nihacache. Colane, catohanai baaso que siturihaacache. Nii colane, chaelai que siturihaacache. ²² Nijiaonriha joaereein, inara suujua cuaaichene. Coatia leinjiinejeein orihaain chunei cacha. Caa botete laaen, nitajiha cureein. ²³ Enene cojoanotiinte, canu rene, rai cacha neein- letononeein nihanune rai, letono anjera letoae- Cana Coaunera. ²⁴ Canu acatiha ecocohinte: ‘Coa casihara, Faboro. Atiinte, Romanocuru curuaanaa- eenferadoro acatiha tururiquincha. Ii corenihate, atiin onaa caje nichotiha cuurureein saain nii ii aina bote cuhane nenacaaurura.’ nae carai Cana Coaunera letono- anjera. ²⁵ Aihane jaun, cha que tonajelanaala, joenreein inara suujua cuaelanaala, caa caitoonjoan esenetaachacuche. Nii aitoha Cana Coaunera letono anjerane tocohanihate cureein. Esinaete rauhijiriin aite. Canuna, esinae rauhijirin aitohane coitucuhin esenetaun. ²⁶ Nete laen, leinjiin obena que tacaain baulenetoha caa botene jana, cuu nerarichaacheeincha,” naain bee Faboro.

²⁷ Inae coroata semanaa nesarucuaanunena janate, Ariaticoneein curuajai cucuana cuhane cuujihacaanu, janotiin. Nii janate, dede catai rijiu, cuu cajianeein bote amaa cujuanane jana, inae cucuana auhaniha nichuuntaacaanune que nainacure bote beraihurera- marineroruu. ²⁸ Nitohaneente, inae coitucuuruhane jaun, nucuhaano cojounacateein coaracuruhane jana, nichatachoonca saota metorone rai nucuaano. Nii caje cuujueein, coaiten nucuaano cojounacateein coaracuruhane janate, coroa- choonca caaunsi metorone rai nucuaano. ²⁹ Nii jaunte, ajeri que tacanaa coasia, bote roeniha jenaain anajiin nena coata- aancla nalaare, cuu bote acateein, cuu mucuhane coina. Nii nalaecuruhane nainihate, Cana Coaunera bajaebajaecure, chajaain janohane coina. ³⁰ Nii janate, bote macohiniha anajiin nena coata- aanclauru nalaera rijijieein, nii- naluha botene nichoteeuruhana jaan- bote laojoiiri faunaa nunuheteure

nii bote beraihurera- marinerooru, nii bote caje sorooruhane coina. ³¹ Nii janate, coaranajaain, nii soondarooru curuaanaa cafitaanun rai beenin, nii soondarooru raine maajeein beenin:

“Berainajaeneeichenete, caa bote ratiriin sorooruha acaauruhachane, nenereein nichoteeichene jaanura,” nae Faboro.

³² Nii jaunte, acaauruhacha amaemajei bote laojoiro ichora saaujihure, nii soondarooru, acauhanau naluhane coina.

³³ Inae janonaa raite, satiin acaauru rai, lenonecuruhane coina:

“Inae coroata semanaa, nirijieein caohachaaain lenonelanaala neein, situha cujuana aina fichafichanaane cohaquichenera. ³⁴ Aihana jaun, chajaain chaaelainiji que lenonecuchete, nii aina abaantaaain nichotena nainequichene, nichoteeiche. Coatia nitajerihaaain leinjiinejeein nihanatiin chunei couturiujicha,” nae Faboro.

³⁵ Niritohane baihate, satiin acatiha teein, faan teberiaain, nichoae Cana Coanera bajaane baiha, nii faan tatuhin, beeunebeeunein que lenone Faboro. ³⁶ Nii jaunte, lenonena coaujueeurenihane baiha, inae satiin lenonecure. ³⁷ Itolereneeina, coroata fasha caaunsi choonca saotanein, nii bote cuhane nihacaanu. ³⁸ Nitohaneeine jerenihacaanune jaun tiaaojoaain, nainaaain lenonichaanune baiha, nii canacaanun lenone tirico caute jaohacaanu cucuana cuhane, nesaraca nii botene coina.

Cucuana cuhane naluha botene

³⁹ Nii janate, inae janoe. Nete, “Caelai caara,” naain, nii atane coitucuurene nii bote beraihurera marinerooru. Nete atiin, cuu- cucuana auha leororo- carene siricha coaraain, cuu nii bote jauriaanaa coacure niqui. ⁴⁰ Nitohaneein, cuu jauriaanaa coacuhinte, nii bote laracaauruha acau cataaunna jaan anajiin nena coata- aanclauru ichora saujiiin ratirihure. Nitohaneein teinte, bote cocoihacuru, roeneraanun que nelateein nena cosi lecoaracaure. Nii baihate, bote macohiniha nena bela tocoore. Nii jaunte, nii aina inae erojoeein cucuana auhania nichuuntae nii bote. ⁴¹ Nitohaneein cuhinte, nichuuntaain carene araraca raroaqui choae, baulenetoha cue nii bote. Nii jaunte, caohatiin baulenetoha nii bote macohi nichajaine jaun, carene raroaqui choae liquiinetiin, rurujuanacaje lanaala nedae nii bote macohi. Nii jaunte, jataaen mijieineein taca- fichafichanaana jaun, fichafichanaa caaun, nefejeein, nichalunihaje bote roe nichajai. ⁴² Nii jaunte, nii caseteconeein cunacaauru sohajeein jaonaa jerecure nii casetecocuru beraihureraauru soondarooru, nabana joichohin sorooruhane coataa. ⁴³ Nete, caohate nii soondarooru curaanaa cafitaan, Faboro coreniha, nabana Faboro netonai sohin jaoruhane coataa. Nitohaneein caohateinte, joichona inaurera letoae ichoaichania, acauhana naluhin cuhin, atane que cohanaacuruhane coina. ⁴⁴ Jana, leochaauru, acaauru caaijie cuuruha tabara choaene jana, tabaauru leochaauru netonoai cuuruha nii- bote nichalunenaa jerooru choaene coina, letoanajae- nii cafitaan. Nitohaneeine, satiin, leeinjiin obene que neraain, onaa caje nichotihacaanu.

28

Malata cobena neraa Faborone

¹ Satiin, obene que neraaina, Malataneein curuaaca nii obenene coitucuhacaanu. ² Jelai cocoaichacuru cachaurute, jataain caohacha nejeeuruhana jaun, saain canacaanu belaihure. Nii janate, uheuheca elone jaun, jelarotokane jaun, enuha codoriaain mocohin, iihane jana, canacaanu cotihacure, nichaatihacaanune coina. ³ Nii janate, enuha cohi taojiaain raane jaun, usi jana tihajiha Faborone jana, iihaniha usine jaun, ajaano caaun sorohalaain, Faboro biji que tijileneein calae acano. ⁴ Nii Faboro biji que tijileneein calaa acanone coaraante: “Jerihanete, soserena necaiha caa cachara. Cucuana cuhane naluhin, onaa caje nichotihane jaunte, ichaokane jerene, dedeeu nena- nii rucuharara,” naaure Faboro coarajeein, nii cuu nenacaauru cachacuru.

⁵ Nii janate, nii usi iihane cataaun, nii acano chatachataain siheitiin, cuu tonajelanaala nee Faboro. ⁶ Nii jaunte, satiin, “Laraarichaaain jecha,” naain cuu, laraacane coarajeeure. Nii janate, laracaene. “Luhecotariin jecha cora aonaaain, tocojoaain tacaain orein,”

naainte niqui, cuu, carajaain coarajeeuruhane jana, tonajeerinihane jaun, suujua elon-
aain:

“Leeinjiin chosi necaihara,” naaure Faboro que.

⁷ Nii nihacaanune jaan rohante ne nii obene que nenacaauru coara Fobirio neein
curuajai cacha rai atane. Nii Fobirio, canacaanu belaaain, canacaanu rae, rai loreri
asaae. Nii jaunne, cuu aina nihacaanu nichata janohin. ⁸ Nii janate, ajaa que jeraain
ujuee caaun cunaiteein ecu niha nii Fobirio inacana jaun, rene turuha cue Faboro.
Rene turuhinte, coaraain nichoae Cana Coaunera bajaane baiha, nichoae biji merecaain,
dadaain aonaane rijieeoritiin inae nerautae. ⁹ Nii coitucuhinte, satiin uure nii obene
que nenacaauru leeochoauru cunaitenacaauru. Nii jaunte, rautanaaca Faborone jaun,
nerautaacoaain caure. ¹⁰ Nii jaunte, satiin canacaanu belaihuruhane jaun, jelai
caje amuhacaanune coina, bote cuhane fauhacaanune rai, cuujueein canacaanuhacha
quiinenu que- canacaanu achanojoaure, itolere amunaa rai nelatecuri teein.

Romau turuha Faborone

¹¹ Nitohaneein, cuu nichata ateein nii obeneu nihacaanune baihana, leinjiin bote-
Alejaandiria caje unaa- cuu cujuana aina jelaronaa bitoha nena bote cuhane fauhin,
cuhacaanu. Nii botete, coujunacanu que nihane coina, fafone neein, acaauru chosichu-
rune que Curiecocuruhacha tei- Castaro, Polosi, naain curuajaihuru ecaantooru- cou-
junaca amaerane, bote macohiniha teein. ¹² Nitohaneein cuhina, turuha cuhacaanu,
Siracosa cofauhanau. Cuuna nihacaanu nichata janohin. ¹³ Nii cajena, nesaruhin cuu-
jihacaanu, cucuana auhaniha, rauhijiriin Rejioo turuhacaanune coina. Nii chojoanonte,
cuujihacaanune jana, canacaanu cunaja bote roe caje uhe, raujiaan jouhaquiin cu-
juana. Nii chojoanon chojoanonna, turuhacaanu Poteeolihu. ¹⁴ Cuuna, Jesocurisito
coreniha cana nejeraauru tabaauru ruhacuhacaanu. Acaaurute, canacaanu cotijiaain,
cuu canacaanu chunaure, le semanaain acaauru aina nihacaanune coina. Nirijieein
inacuhe inacujueein cuujueeina, tabiicha turuujihacaanu Romau. ¹⁵ Nitohaneein cuhin,
atane ichoae inacuhe inacujueein cuujihacaanune coitucuruha nii Romau nenacaauru
Jesocurisito coreniha cana nejeraaurune jaunte, canacaanu que taca uure, Apio rai
Foro neseu tiaain. Nii jana, leeochoaurute, Nichatajai Taberenaneein- acaauruhacha
curuaatei neseu canacaanu cohacure. Nii cuu neeuruhane coaraainte, corojeein, Cana
Coaunera bajaee Faboro. Nii ainate, raotojoein suujua aonae Faboro. ¹⁶ Nii jana, Romau
turuhacaanune janate, jelai loreri asae teein, nirijieein caseteconein, jianacoo teein,
leinjiin soondaro que beraichaaain, Faboro sirichuruhane coina jerecure.

Romau niha Faborone

¹⁷ Nitohaneein, nichata janojoein turu baiha neeoriinte, nii Romau nenacaauru-
naraaichuru Jorioocuru rai nelateein nenacaauru- jitariin cotiharate Faboro, acaauru rai
irihane coina. Inae satiin turuhacoaain, netaojiaauruhane janate, acaauru rai:

“Caraichuru, chaelai janonaa bana cana Jorionichaachene que baasoneein irihaaunta.
Niheichu, chaelai janonaa bana, cana inoaesihuru ichao coacuhin baaso neein iri-
haaunta. Nii atiinte, Jerosaleeun cacoulurujueein, baaso ichara nihane rucuheraaunu
que Romanocuruhacha cocoainanohi rai canu teure Jorioocurura. ¹⁸ Nii janate,
jitariin caohachanainejeein, cacaje bajaauruhane baiha, caihanenaa jerecure, neniha
casohin cajooruhane jaan- leranune jaun niquicha. ¹⁹ Nena, onaa caje nichotihanune
jerecureniha nii cacouluruheraauru Jorioocurune jaun, canu rucuhaca satiin- curuaanaa
neein nena eenferadorone coina bajaun, nii neniha caraaichuru coulurujihanune jaan
lerane saijieeincha. ²⁰ Nitohanihana jaunna, inara jitariin cotiharateen, inara coaraain,
inara rai irihanune coitucuhichene coinara. Cana Isaraelita nichaachene, canaacha
cohajei esenetaanune corenihane, cau caa *cadena* que cositenojoneein neeunra,” naa
acaauru rai Faborone janate:

²¹ “Coatiha chaelai quirichanejeein letoaauruhi Jodea caje canacaanu rai, ii que,
‘Acate, naaonjoaain que situhin nera.’ Nii jaunna, ii berenaa coitucuhenihaanura.
Niheichu, ucuajai caje turunacaauru- cana araachuru- Jorioocuru nihanatiin, ‘Acate,

baaso ichaechajeein ne jetaora.' naain, ii que ereeuruhita. ²² Nena laen, nii le laurijieein-enanenaa Jorioocuru ichao beeine jerichaanura. Tonaai ii, nii queta. Itolere sacutaain, baasoneein nii que ereeuruhane coitucuhacaanune jaunna, ii, coitucuhina jaun, nii beeine aohana jerichaacaanura," naaure Romau nenacaauru Joriocuru, Faboro rai.

²³ Niritiinte, "Naaonjoaain cojoanona banana, turuha urichaanuhin, nii que ereei canacaanu raine, coitucuhacaanune coinara," naaure. Nii jaunte, nii aitocuruhane cojoanona bana, netaojiaaure arajii cachaauru, nii niha Faborone jaan loreri asae. Nii jaunte, janone caje coauneein, acaauru rai ereereje Faboro, Cana Coaunera Cojoanona que, sonafaajeein. Nitohaneeinte, Moisesa aitoonjoa quene maajeein, chaen Cana Coaunera ere bera inoaesihuru *profetacuruhacha* laenai, naajoainunru aina cuaain, acaauruhacha cohajei Mesihaseein niha Jesusone esenetaauruhane coina, acaauru que jerateein, acaauru rai beebeje. ²⁴ Nii ainate, tabaauru, nii aitoha Faborone esenetaain tonoraure. Jana, leeochoaurute, esenetana jerecurene. ²⁵ Nitohaneeinte, ita suujua rijitojoenaa jerelanaala, mituhajeein caunaa nunuheteeuruhane jaunte, acaauru rai:

"Esinaete, rauhijiriin nitohaneeichene coitucuhin, inara foerateeurera rai biha nere bera inoaesi Isaihasine coina, berateein:

²⁶ 'Caritiin benihu,
taa cachaauru rai:
Aonaquichene nihanatiin,
caohachaaain aonaain,
coitucunaa naineriheecheeinta.

²⁷ Chaen,
nii coaraqichene nihanatiin,
coaranaa jeriheecheeinta.'
naain berateein:
'Banejelanaala nauhaca
acaauru suujuane jaunte,
raajenhane aonana jerecurene,
acaauru rai beraane nihanatiincha.
Niheichu,
acaauru notaracae nihanatiin,
coana jerecuruhita.
Nii jaunte,
coitucunaa nainecurenera,
nabana nesoone caun,
canu rene necohaleeuruhane,
acaauru rautaain nihanune coataara.'

naain rai nere bera inoaesi- Isaihasi que beratelu jetao, Cana Coaunera Suujuera.

²⁸ Aonacuche. Caa acaihanejeein Cana Coaunera tenojoin jianacoon cana mitaeranu esenetana jerelanaala, aohana jereneeichene jaun, ena caje coauneein, Jorioniheichuru rai beebejiha cureeunicha. Acaaurute laen, aonaain esenetaain, tonoraa cuurureeinch," naa Faborone jaunte, ²⁹ nejesinajeein, mainajeein ita cotaain cauha cuure Jorioocuru.

³⁰ Nitohaneeinte, cuu itolereenein, coroata ajaanacaain neelu Faboro, nasae nihane coreniha coretejeein, niicha sirii loreri asae. Nii jaunte, rene turuha cunacaaurunihane, cuu ranajaque. ³¹ Nitohaneeinte, cuu tonajelanaala, Cana Coaunera Cojoanona beebejeein, Cana Curuaanaa Jesocurisito quene maajeein ereerejenajaque, nii chunei rohecaera colane.

Roma nenacaauru rai Faborohacha letoai

Inara coaaucaun.

¹ Canune Jesocurisito letono Faboroneein inara rai caa quiricha laenaun. Cana Coaunerate canu janijiin canu raain nelu, jelai teein rai letono afosotoloneein cacha ichoteraneein enachasine ichaonaa beebejihanu cachaauru raine coina.

² Niite rai nere bera inoaensihuru *profetacuru* que berateein laenaeratelu rai Quiricha Inoensi cuhane Cana Coaunera. ³⁻⁴ Nii niicha berateite, Rabiri inamoconeein cachaneein niha Cana Curuanaa Jesocurisitone beraneein nena ne. Nete rai Suujue aina cuaain onaa caje ichateein, rai itolere que laraajiin nihane jaanu teein rai Calaohineein nihane coitucueratelu Cana Coaunera.

⁵ Nii rai Calaohi Jesocurisito aina cuaainte, rai letono afosotolo nihanune jaanu teein nelu Cana Coaunera. Acane beebejeeun, chauratane sacuritaain satiin laurilauri nenacaauru cachaauru netonai Cana Coauneraneein nihane coitucuhin, nere tonoraain neeuruhane coina. ⁶⁻⁷ Inara netonai nii Romau ichoainiquichenete laurilauri nenacaauru cachaauru aina jiniiquiin niicha ranojoneein neeiche. Inara belaitohane jaunte, Jesocurisito ranojoneein neein rai cachaneein neeichene coina inara raelu Cana Coaunera.

Satiin inacaneein nena Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito naaonjoainuri inara rai raotojoein neeichene jaanu teeurumiin.

Romau bedainiha cunaa jeriha Faborone

⁸ Jesocurisito aina cuaaine satiin le cachanequichene coreniha, jataain Cana Coaunera corojeeun, esinae rauhijiriin esenetaichene coitucuuruha itolere sacutaaine coitucuhanune jaun. ⁹ Rai letononeein casuujua aina cuaritaain rai Calaohi que ereerecaanne jaan- Cana Coaunerate, itolere bana bajaanune naneein inara coaaucaanne coarajera ne. ¹⁰ Chaen nechua aca jerihane, tabiicha inara coaraa uhanune coina itolere bana caje bajaabajajeeun. ¹¹ Jataaine inara coana jereeun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein inara rai been, inara corotaja nichaanne, inara suujua corelanaala ijiin neeichene coina. ¹² Jiniiquiin esenetaacachene rijijieein, ita suujua que corajerateein nihacachene coinane caa aitoon. ¹³ Cana Coaunera coreniha cajeraauru, coitucuhichene jerichaanne jaunne inara rai bereeuni. Araain saaine niqui inara coaraa unaa jereeun. Nene enanetojoein nainesineeun. Charijieeinteeinti leeochoauru lauri lauri nenacaauru aina acaauru rai caohacha ichaa ahun; nii rijijieein inara rai netonai caohacha ichacaanne jerenacaanne inara rene turunaa jereeun. ¹⁴ Chaque nelatenihanune saijieein canu rai Cana Coaunera tenojoi raeranichaanne jaunne, satiin cha coitucuelanaala, aansijiin relanojoneein nenacaauru, itolere coitucueracuru, cha coitucunaa jeriheichuru, naaonjoaihunru rai, nii quiicha ranojoi tenaa jereeun. ¹⁵ Nii jaunne, nii Romau neiniquichene rai, jataain enachasine ichaonaa que inara rai erenaa jereeun.

Itolere ichana nainiha enachasine ichaonaane

¹⁶ Coatilha nii cana rai beratenojoi enachasine ichaonaa bihanune coejilhaan, aca niicha ichana nanei ichaa Cana Coaunerane jaan nihane jaun, satiin esenetaeraauru Jorioocuru osa caje jauriaanejeein ichoteratenojoiniha cuururichaanne jaun. Jorioniheichuru esenetaeraauru netonaite nichoteeurureein. ¹⁷ Nii cana rai beratenojote, cana que esenetaacachene coreniha, cha ujuaihonelanaala nihacachene coina jianacoon cana tiha Cana Coaunerane coitucuerate. Nitohaneeinte ichae Cana Coaunera, nechua esenetaacachene jauncha. Nitohanihane coinane: "Leinjiin acaacha esenetaerate, niicha ichai ujuaihonelanaala nena rijijieein ichaoreein," naain laenanohineein ne, Cana Coaunera quiricha cuhane.

Niicha ichai ujuaihoneein niha satiin cachaaurune

¹⁸ Cana Coaunerate, caohacha que ichaauruhane coina cachaauru rai niicha tei caohateraauru nechu aansaineein ichaonacaauru casetecarichaaïn dede caje coauneeinnee coarate cana que. ¹⁹ Acaaurute niqui, nii acaauru que Cana Coauneraacha coitucueratei coitucuure raotojoeïn, raajenihane coaratihane jaun. ²⁰ Cana Coauneraacha ichai asinojoeïn nenaate coitucunaa nainichaache, caohachaaïn cana suujua coaraain niicha ichai que coaaucaachene. Necoaaunaain nihalu cana rai chauratanene caje coauneeinte, esinae rauhijiriin Aca Cana Coauneraneïn nihane jaun chabana satonoenerihani nii niicha ichana naineine coitucuhacache. Nii jaun, nechu aansaineein coitucunaa jeriheichuru nii ujuaihoneein neeuruhane caje nichoteeururinaain. ²¹ Nitohaneïn raotojoeïn, Aca Cana Coauneranihane coitucuuruhane saijjeeinte, chabana nere tonoraain esenetaain, niheichu chabana acanihane coroaecurene. Nitohaneïn nena coacuelanaalate, baasohacha que coaacuruhane jaun, inae nauhacaa acaauru suujuane jaun, nocohenaanau nena rijjijeeïn neure. ²² Itolere coitucueranihate niqui nocoetocure. Nete cha coitucuhin aitocurene. ²³ Nitohaneïn cha coitucurenihane jaunte, Cana Coauneraacha counanohineïn- onaa inaeraneïn nena cacha tocohaneïn nena ecaanto jaure. Nii choae tacaain techu, tajaacuru, atane choae terecuri, atane choae tijiariin amunacaauru, naonjoainuri tocohaneïn ecaanto jaïnchuru que chabana ohelanaala nena Cana Coaunera necaohacha coreure.

²⁴ Nitohaneeuruhane jaunte, nii acaauru suujua baaso letono ichacuruhane coina, inae acaauru jianiha Cana Coaunerane jaun, nejesinajeeïn ita rai coejenacai ichacure.

²⁵ Esinae rauhijiriin Cana Coaunera niha Cana Coaunerane saijjeeinte, aca coroaena coacuelanaala niicha coaunanojoihunri coroaecure. Nii Cana Coaunerate, acaauru netonai coaunaain nihalune jaun, itolere bana leinjiin acaacha coroaenoihane caohachae. Nitohanemiin.

²⁶ Nii jaunte, inae acaauru que jaolecoha Cana Coaunerane jaun, itolere coejenacai ichajeeïn necairichaaure. Acaauru benecuru nihanatiinte, inae aina niicha jerei icha acaauru lanaaurune jerelanaala, inae nichao coreïn namute ene aina niicha jerei ichacure. ²⁷ Nii rijjijeeïn techu, acaauru cocoichacuru netonai, inae acaauru comasaihuru aina niicha jerei ichana jerelanaala namute quicha aina niicha jerei ichacure, baasoneïn acaauru letoaa acaauru suujuane rijjijeeïn necoejelanaala. Nitohaneinte, necha aansaineeïn, erenaa tonoraurenihane jaun, caseteconeïn raajenihane jaberoco cairichaaure.

²⁸ Acanihane coitucunaa jerecurenihane coreniha, acaauru suujua baaso letononeïn niicha ichai coitucuelanaala ichacuruhane coina, acaauru que jaolecoha Cana Coaunerane jaunte nitohaneïn neure. ²⁹ Nitohaneinte caohacha ichana coacuelanaala baaso nejesinaacha ichaain, itolere bana niicha lateeicha que coacuhin baaso ichaain, namute cacha que necoelajaaharitiin, sonajaain jaohin, suujua acatelanaala, enaacha nohaneïn, acaauru ichaonihei que ichaohin, namute cacha cairichaa casajenetiin, naonjoaain neure. ³⁰ Chaen techu, leeochoauru coacuhin acaauru que baasoneïn ereïn, Cana Coaunera que nejerateïn, cha coitucualanaala enaacha cacha tonoraain, itolere baasohacha coacuhin necohasitaain, baaso ichaain, inaca ere tonoraelanaala, ³¹ cha coitucunaa jerelanaala, tonaain ereeuruhane nihanatiin chabana ichaelanaala, nihei chuni belaihuruhi, cacha que suujua acatena inaelanaala, chabana cairichaojoaain namute cacha coaracuruhi, naonjoaauru. ³² Raotojoeinte niqui, satiin nitohaneïn ichaonacaauru atinanohineïn neeuruhane coina, nitohanei rai rauhi tihalu Cana Coaunerane coitucuure. Nete, enanetojoeïn nitohaneïn neeuruhane jianecurenihane jaun, leeochoauru netonai nitohaneïn neeuruhane rautatiin coaracure.

2

Cana Coaunerate, esinae rauhijiriin niicha ichai ujuaihoneein nenacaauru casetecareïn.

¹ Nitohanihane jaun coatiha ii que suujua acatena nainerinaain Cana Coaunera, ii netonai acaauru rijjijeeïn neeine saijjeeïn acaauru que ereeine jaun. Chatohaneïneïn

neeine nihanatiin coatiha nii caje nichoteriheeini. Acaauru rijijieein ichaohine saijieein acaauru que ereeine jaunte, ii raajenihane necoluruhequi.

² Nete nitohaneein ichaonacaauru casetecaane bana, esinae rauhijiriin acaauruhacha casetecarihanine coitucuhacache raotojoein. ³ Aihane jaun acaauru rijijieein ichaohine saijieein, acaauru que ereeine jaun jiaonriha ii casetecarihani Cana Coaunerane caje nichotena coaauquine. ⁴ Nitohaneinte iicha jerenohicha ichaain neeine que nainain, aca Cana Coauneranein nihane coitucuhin neeine coina, ii cojoaain ne Cana Coaunera, chabana cacha belaitohane jianenihane jaun niqui. ⁵ Nete ii suujua coitucueeneine jaun, Cana Coaunera coitucunaa jerelanaala baasohacha ichaaine jaun, inae ecu tihane bana baaso icharaauru casetecaain, ⁶ lecachaauru nainein acaauruhacha ichai nainijianaain acaauru coretiha Cana Coaunerane bana caseteco coariquii. ⁷ Nitohaneinte jataain nelateineein chabana satonoelanaala necaohachanaa coaracuruhane coina itolere bana caohacha nejesina ichajeein ichaonacaauru rai, chabana sanaachara ichaonaa tereein Cana Coaunera. ⁸ Nete laen, cha coitucunaa jerelanaala caohacha icharaauru que nejerateein baaso ichara neein nenacaauru coroatajaneraauru casetecareein obajeein. ⁹ Satiin baaso icharaaurute inaderanaa aina necairichanaa coaracurureein. Jorioocurute ichoaichaniha casetecanohiniha cuurureein. Jorionihechuru netonai nihanatiinte jerichanejeein caseteco coaracurureein. ¹⁰ Nete laen satiin caohacha ichajeein ichaonacaauru rai, rai necaohacha aina jataain nelateineein nihane jaan tereein Cana Coaunera. Jorioocurute ichoaichaniha nitohanai raeraneein neeurureein. Jorionineichuru nihanatiinte nitohanai raeraneein neeurureein.

¹¹ Nitohanihate cureein leechaneein itolere cacha coaraeniha Cana Coaunerane jaun. ¹² Satiin Jorioniheichuru- nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoin rauhi coitucuhelanaala onacaaurute, nii rauhi colane oorureein. Nii rijijieein techu Jorioocuru, nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoin rauhi sirichuruhane jaun, inae raotojoein coitucuuruhane saijieein osaque nesarucuruhane jaun, nii acaauruhacha sirii rauhi aina cuaain colurujuenojoinnein caseteco coaracurureein. ¹³ Coatiha nichoterinaain nii chuni nii rauhi aonaane saijieein tonoraelanaala nena. Nii rauhi aonaain, aitohane rijijieein tonoraain ichoaite laen, nii caje nichotereein. ¹⁴ Nete Jorioniheichuru, nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoin rauhi coitucuuereenihane saijieein, nechu acaauru ichaoneein nii rauhi aitoonjoa ichacuruha suujua caje rocohinne, jelai teein nitohaniha acaauru rai rauhine jaun aihurureein. ¹⁵⁻¹⁶ Nii jaunte, acaauru nerurujua caje inanacareein nii rauhi acaauru suujua cuhane acaauruhacha sirii. Acaaurute baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoaunruhane coitucueratereein acaauru suujua inae saa cana janonaane bana, Calaohi Jesocurisito aina cuaain satiin suujua cuhane asinojoinnein cachaauruhacha ichai coitucuerateein rucuhereein Cana Coaunera, caa inara rai aitiin inara relaanune rijijieein.

Moisesa rai rauhi rijijieein niha nocoetocuruha Jorioocurune

¹⁷ Iite niqui Jorioneine jaun, Moisesa rai rauhi coitucuhin, aina inae necoasitaain Cana Coaunera aina niha nocoetohi. ¹⁸ Inarate niqui Cana Coauneraacha jerei coitucuhin, itolere caohacha nejesina janijiin coitucueratiha ii que nii rauhine jaun, itolere caohacha coitucuhi. ¹⁹ Nii ainate maosanein nena rijijieein cha coaraelanaala nenacaauru, ²⁰ cha coitucuelanaala nenacaauru, naaonjoainuri relaain neeine coina jatoroain niha nocoetohi, ii Cana Coaunera rai rauhi coitucucuhine jaun. ²¹ Nitohanein leechaauru relaeranein neeine saijieein, chanuna jana chaen ii raajenihane ii suujua coaraain relaanaa naineneei. “Coa asijiauha,” naain ereeine saijieein chanuna asijiauhi. ²² Chaen techu, “Nainihe nejelau ene aina ichaoha cachaneta,” naainte ereei niqui. Chanuna jana chaen, ii nejelau ene aina ichaohi. Chosichuru ecaantooru quete niqui jaolecoha nocoetohi. Chanuna jana chaen nii saijieein, acaauru rai Teenforo asaae coretiin nenacaauru ecaantooru basijiauhi. ²³ Cana Coaunera tenojoi rauhi tonoraain cha chaain ichaonaa rijijieeinte niqui ereereequi. Nete rai rauhi tonoraain cha chae-neeine jaun, baasoneein Cana Coaunera coaratiha aitohi. ²⁴ Nii quete esinae rauhijiriin

nitohaneeichene que: “Inara Jorionequichenete Cana Coaunera que jaoleconaanein Jorioniheichuru terateeiche,” naain laenanohineein ne, Cana Coaunera Quiricha cuhane.

²⁵ Esinae rauhijiriinte niqui nelate Moisesa rai rauhi tonoraain nihane, rai jaberoco macohi cari saerateein niha cachane. Nete nitohanein nihane saijieein, nii rauhi tonoraain ichoaenihane, nirijieein jaberoco macohi saeratelanaala nena cache rijijieein ne. ²⁶ Nete laen Jorionihechuru, rai jaberoco macohi saeratelanaala neeuruhane saijieein, nii aitoha rauhine rijijieein tonoraain ichaauruhane, jaberoco macohi saerateein nena cache rijijieein coanojoinecureein. ²⁷ Nii jaberoco macohi saeratelanaala nena, nii aitoha rauhine rijijieein tonoraain ichoaite, nii rauhi siriin rai jaberoco macohi cari saerateein neeuruhane saijieein nii rauhi siriin tonoraelanaala nenacaaru colurujueeurureein. ²⁸ Nitohanihane jaun, coatiha esinae rauhijiriin Jorio esine nihei nii jaberocohacha que Jorio nihane coarateein nena. Niheichu coatiha Jorio nihei nii jaberocohacha macohi cari saeratera. ²⁹ Esinaen rauhijiriin Jorio esinete, satiin rai suujua cuhanene maajeein aca ne. Nii jaunte, rai suujua caje coaunein coacuhin, rai jaberoco macohi saeratihane latelanaala Jorio esine neein ne. Coatiha laenanohinein niha rauhine latein aihei. Niite Cana Coaunera Suujue ichanohinein ai. Nitohanein ichoi cache, coatiha rijijiei cache caohacha ichaane coitucuhane coina coujuhin coarana nainerinaain. Leinjiin Cana Coauneraachate rai nichao coujuhin coaraain coitucureein.

3

¹ Nitohanihane jaun, chaque nelate Jorio neein, cana jaberoco macohi cari saerateein, naonjoaain nihacane. ² Araai laurii cointe niqui nelate Jorio nihacane. Jauriaanejeinte, Jorioocuru rai nere beratelu Cana Coaunera, esenetaauruhane coina. ³ Aihane jaun chachareein nii naitoonjoa rijijieein neurenihane coreniha. Nii naitoonjoa rijijieein neurenihane corenihanacha, aitohane jaan ichaenerichaaain Cana Coaunera. ⁴ Aihei jerihane. Cana Coaunera, casajenetooruha satiin cachaaurune nihanatiin, itolere bana naitoonjoa rijijieein cha chaain nereein. Nitohanerichaaine quete:

“Inae cuu tihane banate,
 esinae rauhijiriin aitohine rijijieein
 chachaaine coitucuurureein.
 Nii banate,
 ii esenetaauruhi casetecaa nohanelanaalane
 coitucuurureein.
 Nitohaneinte
 joaenreein ii colurujuera amuritoriquin,”
 naain ne laenanohinein Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhane.

⁵ Nete nitohanein aitocuruha tabaaurune rijijieein canaacha ichai baaso, jataain necaohachaa Cana Coaunerane coaratihane, chanuna jana chaen nii baaso ichacaachene coreniha cana casetecae Cana Coaunera. Nete nii baaso ichacaachene coreniha cana casetecaa Cana Coaunerane nihanatiin baaso icharaniha benaa nainenihacache. ⁶ Coatihane nitohanihei. Nitohanein baaso icharanihane, coatihane satiin chauratane que nenacaauru cachaauru ichao coujuhin coaraain rucuhena nainerihei.

⁷ Nitohanein nohaniha cachane aina jataain necaohachaa Cana Coaunera beeichene saijieein, chanuna jana chaen osaatoha canu beeiche. ⁸ Nitohanihanete satiin baaso icharichaaache, niha caohachane coina. Niritiinte, cache relaa canacaanu beure, nechua acaauru esenetaain, canu que jaolecooruhane coina. Nete niritiin erenacaauru cachaauru inae caseteco coaracureein.

Satiinte cana osa ujuaihonein nihacache.

⁹ Chatonaain chaainti coauquiche. Cana Jorio nichaachenena, Jorio niheichuru amurijiriin cache caohachanein nihacache. Aihei jerihane. Inae inaque, Jorioocuru, Jorioniheichuru, naonjoainunru aina satiin osaananein nihacachene coitucueratihaacaanu. ¹⁰ Nii quete:

“Nihei chuni cache,
 canu rai caohacha ichaain nei.

Nihei caohachanainejeein leinjiiniji.

¹¹ Nihei leinjiiniji

Cana Coaunera coacuhin
caohacha coitucuhin ichara.

¹² Satiinte

baaso jeloön suujua cuaain
caohacha ichana coacuelanaala
baaso ichacure.

Nii jaunte

nene leinjiiniji caohacha ichara.

Nihei caohacha nainejeein leinjiiniji.

¹³ Acaauru rarote

leenjiin calani ne,
neforacaa atanebanane rijjije.

Jana acaauru lelete,
enaacha cacha coritaauruhane jaaneein ne.

Acaauru ujuaaete,

aiha acano catu corane rijjijeein

cacha cunaitaeraniha ne.

¹⁴ Jana acaauru ujuaae cajete

enaacha mituhe cacha cotaain,
nechu aansainiha beeuruha ne.

¹⁵ Enaachate

sonajaain jaaonaa

jerecuruhane jaun

cuhin sonajaain jaaore.

¹⁶ Amuuruhane jaunrute

aansijiiniji cautijiaelanaala

niicha eruuri itajeeure.

¹⁷ Nii jaunte,

chabana caohacha ichaain,

raotojoein ichaonaa nainecurene.

¹⁸ Nii chabana

acaauru casetecarichaain

Cana Coaunerane que

coacuhin casihuruhi,"

naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha cuhane.

¹⁹ Nete satiin nii rauhi aitoonjoan tonoraain nenacaauru netonai, osaaonaneein neeuruhane coitucuhin neeuruhane coina aitoaha nii rauhine coitucuhacache. Aihane jaun cacha coujuhin coaraa Cana Coaunerane bana, nerinaain nii que tonaain erenaa nainei. ²⁰ Nii jaun coatiha rauhi tonoraain necaauru nihanatiin, nii rauhi tonoraauruhane coreniha acaauru osa caje ichoteratenajarinaain Cana Coaunera, nii rauhi, esinae rauhijiriin osaaocaachene coitucunaa coinaacha nelatihane jaun.

Esenetaacachene aina cuaainchate nichoterichaacheein

²¹⁻²² Nete laen, inae ena nii rauhi colane cana ichoteraterichaaine coitucuerate Cana Coaunera. Niite coitucunaa nainichaache, nii rauhi aina nere beracuru *profetacuru* laenanohi ereretaain coaraain. Leinjiin Jesocurisito esenetaacachene aina cuaainchate naine, cana osa caje cana ichoteratiha Cana Coaunerane. Nii rijjijeein techu, satiin esenetaain nenacaauru netonai ichoteratereein. ²³ Satiin osa que nesarucuruhane jaunte, Cana ichoteraneein niha Cana Coaunerane saijjijeein que jaolequiin neeure. ²⁴ Nete jataain cana belaitohane jaun, Jesocurisito aina cuaain inara ichoterate core colane Cana Coaunera. Coatiha rai caohacha ichaain neeichene jaun, inara ichoteratihei Cana Coaunera. ²⁵ Nitohaneein jeriha Cana Coaunerane jaunte ohelu Jesocurisito, rai coichana aina cuaain cana osa aninoain, cana que suujua acatena nainihane coina. Nechu queecha jaequiin nihacachene corenihachate, cha ujuaihonelanaala nena rijjijeein

cana teein cana coaraane coitucuerate Cana Coaunera,²⁶ esinae rauhijiriin luhecotariin cha coetana inaenihane jaun. Enate esinae rauhijiriin caohacha ichaain, canaacha ichai ujuaihonnein nena caje satiin Jesocurisito esenetaeranichaachene ichoteratihane coarate.

²⁷ Nitohanihane jaun, coatiha chaelai que nelatihei Cana Coaunera coitucuhin rai caohacha ichaa nocoetiin necoasitaa cachane. Nii necohasitanajate, caohacha nainejeein nitaje. Aihane jaun coatiha nii rauhi tonoraane coreniha, osa caje nichoteein nihei chuni cacha. Nechu Cana Coaunera esenetaane corenihate nichoteein ne cacha.²⁸ Nitohaneente, nii rauhi tonoraain nihacachene, cana ichoteraterichaaaine caina aitelanaala esenetaacachene coreniha osaaocaachene caje cana ichoteratihane caina aitoha Cana Coaunerane coitucuhacache inae.

²⁹ Leinjiin Jorioocuruhacha Coauneraneinna niha Cana Coaunera. Tana satiin lauri lauri nenacaauru cachaauru netonai Coauneranein nihane. Aihanete ne. Satiin lauri lauri nenacaauru netonai Coauneraneente ne Cana Coaunera.³⁰ Coatiha nihei nii baiha chuni Coaunera. Acate rai jaberoco macohi cari saeratelanaala neein esenetaeraaurune maajein ichoterateranein ne.³¹ Nitohanihane jaunna, nii canaacha esenetai esenetaacachene jaun, inae chaque nelateniha nii rauhi. Coatiha aihei. Nii ainate esinae rauhijiriin nelatiha nii rauhine que aitocoaache.

4

Cana Coaunera esenetaa Abaraaunne que erenaa

¹ Nitohanihane jaun, tonarihacache cana foeratera inoaensi Abaraaun que. ² Esinae rauhijiriin caohacha ichaane coreniha, osa caje colunohineein nena raane rijjijeein teein raa Cana Coauneranete laen caohachare caohacha icharanihane que aitoha Abaraaunne. Nete neniha leinjiinniji caohacha icharane jaun, caohacha icharanihane que aitoha cachane rautaene Cana Coaunera. ³ Nitohanihane quete: “Esenetaa Abaraaunne jaunte, osa caje colunohineein nena raane rijjijeein teein rae Cana Coaunera” naain laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. ⁴ Chunocoha amihaneein nihane jana, rai coreteraa nii rai namihaneonne, coatiha que nirijjjein joareein coreniha belaiha rai tihei nii coretera. Nii rai namihaneon coretihane jaante, nii namihaneon caineraniha rai tenojoi ne. ⁵ Nete laen Cana Coauneraacha que jaequiiin neein esenetaera, nii esenetaaneecha coreniha osa caje colunohineein nena raane rijjijeein teein rae Cana Coaunera, niicha ichai coreniha rai cha chaain neeuruhane que airijiin. ⁶ Nitohaneein osaacane nihanatiin, esenetaain niha cachane, osa caje coulunohineein nena neein teein raa Cana Coaunerane quete:

⁷ “Rachoojoeinte neeure,
baaso ichajein osa que nesarucuruhane nihanatiin,
osa caje coulunohineein
nenaaneein teein
Cana Coauneraacha ranojoinunri.

⁸ Rachoojoeinte ne,
nii nichotena cacha,
rai nosa coreniha
casetecaenerichaaain Cana Coaunerane jaun,”
naain niha erenaane rijjitojoein aitelu cana inoaensi Rabiri amure.

⁹ Rai jaberoco macohi cari saerateeurera *circuncidadocuru* raaicha aitenihanena, nirijjjein rai jaberoco cari saeratelanaala nenacaauru raine maajein niritiin niha nii erenaa. Inae acaihaniji que esenetaaneecha coreniha osa caje coulunohineein nena raane rijjijeein teein Abaraaun raa Cana Coaunerane coitucuhacache raotojoein.¹⁰ Chatohanein niha Abaraaunne jana osa caje coulunohineein nena raane rijjijeein raelu Cana Coaunera. Inae rai jaberoco macohi cari saerateein nihane janana osa caje colunohineein nenaaneein teein raalu Cana Coaunera. Coatiha aihei. Jaiti rai jaberoco macohi cari saeratenihane janate raelu Cana Coaunera.¹¹ Inae nitohanein osa caje colunohineein nena raane rijjijeein teein raa Cana Coaunerane baihate laen,

nii cojunacanu que rai jaberoco macohi cari saeratelu Abaraaun. Nitohanihane jaunte, sатиin rai jaberoco macohi cari saeratelanaala neein, osa caje colunohineein nena rijijieein neeurichaaaine esenetaerauru netonai inacaneein ne nii Abaraaun. Nii rijijieein techu, nii esenetaauruhane coreniha osa caje coulunohineein nena raane rijijieein ranajae Cana Coaunera. ¹² Jerichanejeein techu, jaiti rai jaberoco macohi cari saerateein nelanaala, esenetaalu Abaraaunne rijijieein neein esenetaerauru cachaauru inacaneein ne nii Abaraaun. Nii rijijieein techu, jaberoco macohi cari saerateein neein, nii aihalune rijijieein esenetaerauru netonai inacaneein ne nii Abaraaun.

Esenetaacachene aina cuaainte, cana rai naitoonjoa tereein Cana Coaunera.

¹³ Cana Coaunerate Abaraaun rai aitelu, rai nefoerateeuru aina nirijieein core colane acaauru rai chauratane tihane, neroraneein neuruhane coina. Coatiha, Moisesa rai rauhi tonoraain niha Abaraaunne jaun, nii rai chauratane tihane coina aitohilu Cana Coaunera. Nechu esenetaane jaunte, nii rai chauratane tihane coina aitiin, osa caje coulunohineein nena raane rijijieein teein raelu. ¹⁴ Nii rauhi tonoraerauru, nii Cana Coauneracha tenaa jerei raeranuneein neuruhane jana nihane, coatiha chaque nelateein nerihei nii canaacha esenetai. Inacojoeinte esenetarichaache, nii tihane coina aitohalu Cana Coaunerane jaan nihanatiin cana rainein nerihei. ¹⁵ Nii rauhite cha ujuaihonnein caseteco coaracaachene coina nenaaneein ne. Nii niha rauhine colane nerihei cha ujuaihonnein caseteco coaraane rai nei.

¹⁶ Nii jaunte sатиin nii rai nefoerateeuru aina Abaraaun rai niicha teeni tiha core colane esenetaauruhane aina cuaaine coina aitelu Cana Coaunera. Aihane jaun, coatiha nii rauhi tonoraerauru raaicha nii tihane coina aitohilu Cana Coaunera. Acate esenetaalu Abaraaunne rijijieein, sатиin esenetaerauru rainein nena ne. Nitohaneein esenetaane jaunte, sатиin cana inacaneein ne Abaraaun. ¹⁷ Rai Quiricha Inoainsi cuhane: “Canune, arajii lauri lauri nenacaauru cachaauru inacaneein ii tereeunni” naain rai aitohalu Cana Coaunerane rijijieeinte, nii Abaraauncha esenetai Cana Coaunera, onacaauru rai ichaonaa teein, jaiti coaunanojoinelanaala nena, naaonjoainuri Coauneranein nena ne.

¹⁸ Inae calaohirichaanne esenetaeniha Abaraaunne janate: “Arajii lauri lauri nenacaauru cachaauru inacaneeinte neriquincha” naa rai Cana Coaunerane esenetaain acaacha cohajihane jaunte, acaauru inacaneein ne Abaraaun, “Caa jeeonihate cuurureein ii nefoerateeurrura” naain que arasijie coarateein rai aitohalu Cana Coaunerane rijijieein. ¹⁹ Inae lefasha jaanacaneelalajein ichaohane jaun, inae rai comasai Sara aina jiniiquin biinaaneein, leinjiiniji canaanai sirilanaala ooruhane rai neeuru saijieeinte, nii rai aitoha Cana Coaunerane esenetaane jianenelu Abaraaun. ²⁰⁻²¹ Nitohaneeinte, esenetaane jianena coacuelanaala, jelai amuritoheriin esinae rauhijiriin nii rai naitoonjoan icharihani Cana Coaunerane esenetaane jaun, Cana Coaunera corojeein, acaacha cohajeein nelu Abaraaun. ²² Nitohaneein esenetaane jaunte, osa caje coulucohin raelu Cana Coaunera.

²³ Coatiha nii esenetaa Abaraaunne jaun, leinjiin acaacha raane coina aitiin laenaeratiheilu Cana Coaunera, ²⁴⁻²⁵ cana netonai quete aitiin laenaeratelu. Nii jaunte, cana netonai esenetaacachene jaun, cana colucohin cana netonai rae Cana Coaunera. Sатиin cana osa coreniha cana corenraniha ohalu. Cana osa ujuihonnein nena caje cana mitaeranu que Cana Curuanaa Jesocurisitone esenetaacachene jaunte, cana netonai rae Cana Coaunera.

5

Inae cha ujuaihonnein nihaacache.

¹ Aihane jaunte, esenetaacachene coreniha Jesocurisito aina cuaain inae cha ujuaihonelanaala Cana Coaunera aina raotojoein nihaacache. ² Nii Jesocurisito esenetaacachene aina cuaainte, cana corootajane Cana Coaunera. Nii ainate cana suujua letono ichana coacuelanaala rachoojihacache, rai Cojoanona que nerichaacheeinne cohajeein. ³ Coatiha acaacha nihei. Nii rijijieein techu, necairichanaa coaracaachene

nihanatiin rachoojoein nihacache, nii necairichanaa aina cuaain jelai amuritoheriin laraajiin itolere abaantaain nihacachene coitucuhacachene jaun. ⁴ Nii necairichanaa abaantaain laraajiin nenaate, inae esinae rauhijiriin ijiin neein canaacha cohajei cohana nainerichaacheein. ⁵ Nii canaacha cojoai coatiha inacojoein cohahaacache, rai Suujue cana rai niicha tei aina cuaain jataain cana belaiha Cana Coaunerane jaan nihane jaun.

⁶ Nitohaneeinte, cana osa caje nichotena nainelanaala nihacachene jana, inae cojoinaca que turuhane jana, cana baaso icharanichaachene coreenraniha ohelu Jesocurisito. ⁷ Coatiha nerihei chuni, leecha cacha baaso ichara coreenraniha nesohin nijioaenrateein nei. Niheichu caohacha ichara cacha coreenraniha nihanatiin nesohin nijioaeratenaa nainihei chuni. Coaraain aihane nihane chachu jerihane, leinjiin caohacha ichara cacha coreenraniha nesohin nijioaeraterere chuni. ⁸ Nete jataain cana belaitohane coaratiha, cana osa coreniha oha rai Calaohi Jesocurisitone coina letoaelu Cana Coaunera. ⁹ Inae nitohaneein cana osa coreniha ohalu Jesocurisitone jaun, inae cha ujuaihonelanaala nihacachene jaunte, nii amuritoheriin aina cuaain caseteco caje nichoterichaacheein. ¹⁰ Nitohaneein jaiti que nejeratenaaneein nihacachene jana ohalu rai Calaohine aina cuaain, aina raotojoein jiniiquiin nihacachene coina ichaalune jaun techu, nii amuritoheriin cana ichoteratereein Cana Coaunera, inae cana que suujua acatihane jaun. ¹¹ Coatiha niicha nijihe. Rai Calaohi Jesocurisito aina cuaainte, Cana Coaunera coroaecaache. Nii Curisito, Cana Coaunera que nejeratenaaneein nihacachene caje, aina jiniiquiin raotojoein cana teraneein nena nihane jaun.

Adaan aina Jesocurisito

¹² Nii rijjijeein techu, leinjiin cacha caje nunuhetein caa chauratane que turuhin nelu osa, cacha itajeranu que. Nii cacha itajeranu onaate satiin cachaauru lomohelu, osa que nesarucuruha satiine jaun. ¹³ Nitohaneeinte jaiti nenih Moisesa rai rauhine jana, inae nii ajiniha nesilu chauratane que osa. Coatiha niqui coitucueraailu nii osa, jaiti nenih nii rauhine jaun. ¹⁴ Nii jaunte nihalu Adaane caje coauneein nihalu Moisesane que tiaaajoaain osa que nesarucuruhane jaun, ohin nitaje rai neeurelu satiin cachaauru. Coatiha niqui, leinjiin rauhi tonoraain neurenihane coreniha osa que nesaruhin neeuruhilu aih Adaane rijjijeein. Charijieein teeinti, nii jaurianejeein nena Adaan- jaurianejeein osa raain nelu, nii rijjijeein techu, nii Adaan amurijiriin nena canaacha cohajei- leinjiin cacha ichaonaa turuaain nelu.

¹⁵ Nete nii Adaancha ichai nii chaque nelatein nedae ne, amurijiriin jataain nelatiha nii cana belaiha cana rai Cana Coauneraacha teine jaun. Nitohaneeinte baaso icha leinjiin cachane coreniha, satiin osa que nesaruhin nitajenaaneein neeurelu satiin cachaauru niqui. Nete core colane cana belaiha cana rai leinjiin Jesocurisito aina cuaain Cana Coaunera tenojoi, nii amurijiriin nelatein, satiin cachaauru rai caohacha ichaeranein ne. ¹⁶ Nii naosatiha leinjiin Adaane jaan, coatiha chaque nelatein nedaai, nii cana belaiha Cana Coaunerane jaan aina cuaain. Nii jaunte niqui, leinjiin cacha osa coreniha, satiin caseteco coaracuruhane rai neeurelu cachaauru. Nete nii cana rai niicha tei aina cuaain, nosa que namuritiin niha cachane nihanatiin, inae nii ujuaihoneein neurenih cachaaurune coina aitelu Cana Coaunera. ¹⁷ Nitohaneein leinjiin cacha coreniha, cachaauru que niicha ichana nainei ichaain satiin cachaauru itajiha nii onaane jaunte, nii amurijiriin niicha ichana nainei ichacurureein, jataain acauru belaitohane jaun, Jesocurisito aina cuaain enachasine ichaonaa que ichaohin neeuruha nii core colane osa caje Cana Coaunera roconojoinunru cachaaurune coina.

¹⁸ Charijieein teeinti, osa que nesaruha Adaane coreniha satiin cachaauru caseteco coaracuruhane rai neeurelu. Nii rijjijeein techu, caseteco coaracuruhane rai neeuruha cachaaurune jana, niicha ichai aina cuaain, jianacoon osa caje cacha rocoheranu ichaonaa uhaain turuhelu Jesocurisito. ¹⁹ Nitohaneeinte erena tonorae niha Adaaneecha coreniha arajii cachaauru osa que nesarucurelu. Nii rijjijeein techu, erena tonoraain niha leinjiin cachane coreniha, jianacoon neeurureein cha ujuaihonelanaala arajii cachaauru.

²⁰ Moisesa rai rauhite niqui, osa que nesaruhane coitucuhin jianiha cachane coina ne-naanelu. Nete nii saijieein aina jelai amuritoheriin osa que namuritocurelu cachaauru. Nete nitohaneein jataain osa que namuritocuruha cachaaurune jana, jeelai amuritoheriin jataain cachaauru belaitohane coarate cana que Cana Coaunera. ²¹ Charijieein teeinti cachaauru lomohin ne osa, cachaauru atinaain itajihane coina. Nii rijjijieein techu itolereneein cachaauru lomoritin ne, nii osa caje cacha mitaeranu que cacha belaitohane jaan Jesocurisito aina cuaaain ichaonaa satonohelanaala nena Cana Coaunera tenojoin.

6

Osa coreniha onaaneein nihacachene nihanatiinte, Jesocurisito coreniha ichaorichaacheein.

¹ Aihane jaun chajana icharihacache. Osa que nesarujueeinna ichaorichaache, jelai amuritoheriin cana belaiha Cana Coaunerane coina. ² Aihei jerihane. Inasiina inae osa jianein ichaonaa saijieein, nacoahaunein osa que nesarujueein ichaorichaache. ³ Tana inae cana baotisaauruhane aina cuaaain, aina jiniiquiin o caje ichanaalu Jesocurisitone rijjijieein inae nihacachene coitucuhichene. ⁴ Nitohaneente Jesocurisito aina jiniiquiin cana jaberoco conauteranein ne cana baotisaauruhane jaan. Aina ohin, nii o caje ichatihalu, jataain itolere niicha ichana nainei ichaain Cana Coaunerane rijjijieein, cana netonai nii onaa rijjijieein nena caje enachasine ichaonaa que ichaohacachene coina.

⁵ Aihane jaun inae aina jiniiquiin onaa rijjijieein nihacachene jaunte, o caje ichanaain nihalune rijjijieein cana netonai aina jiniiquiin cana o caje ichanaain nerichaacheein. ⁶ Nii jauriaanejeein cana ichao que ichaohacachelune jaante, inae Jesocurisito aina jiniiquiin coroso que tenojoineein itajenojoi nelu. Nii cana ichao rijjijieein ichaohin naosatenajaan itajenojoineein nihane jaun, inae nainihe cana saruha osane rijjitojoein nacoaunein neosatihajeein nihacachene. ⁷ Leinjiin cacha inae ohane, inae nacoaunein naosatenaa nainihe. ⁸ Nii rijjijieein techu inae Jesocurisito aina onaanein cana jaberoco tihacachelune jaun, aina jiniiquiin ichaorichaacheeine cohajihacache. ⁹ Chaen techu, inae onaa caje ichanaalune jaun inae nacoaunein ohenerihani Jesocurisitone coitucuhacache, inae aina chachana naineniha onaane jaun. ¹⁰ Nii ohalu Jesocurisitonete, osa itajeranu que lesajeeincha ailu, inae chabana nacoaunein ohenihane coina. Nete laen inae enene, Cana Coaunera rai ichaonaa que ichoae. ¹¹ Nii rijjijieein techu, inara netonai osa coreniha onaanein inara jaberoco teein, Cana Coaunera rai ichaonaa que Jesocurisito aina jiniiquiin ichaohichene caohachae.

¹² Aihane jaun jiaonriha nenacaeneein inara jaberoco ohane rai nena amuritonaa jeriha osane rijjitojoein, inara jaberocohacha jerei ichaain neeichene. ¹³ Jiaonriha inara jaberoco aina cuaaain niicha jerei baaso ichaa osane coina, rai inara jaberoco teein neeichene. Nitohaneein nena coacuelanaala, ohin caje ichanaain aanaa rijjijieein, Cana Coaunera rai inara jaberoco teeuchete, coujuriu Cana Coaunera rai caohacha ichaeranein neeiche. ¹⁴ Nitohaneein neeichene, coatiha inae inara amuritonaa nainerinaain osa, inae Moisesa rai rauhi aina nelanaala, inara belaiha Cana Coaunerane jaancha aina neeichene jaun.

Jaiti osa aina ichaonaa bana

¹⁵ Nitohaniane jaun chatohanerihacache. Inae Moisesa rai rauhi aina nelanaala, cana belaiha Cana Coaunerane jaan aina nena jaunna, osa que naosatihajeein ichaorichaache. Coatiha aihei. Nainihe nitohaneein ichaohacachene. ¹⁶ Inarate raotojoein leinjiin fatoroon letononeein rai niicha jerei ichaquichene coina aina cuhin neeichene, leinjiin acaacha letononeein rai nere tonoraain neeichene coitucuhiche. Nii rijjijieein osa letononeein nena jeriquichenete, ohin nitajeeichene rai neriquicheein. Jana Cana Coaunera esenetaain, Aca jerihane rijjijieein neeichene coina ichohichenete, rauhijiriin ichaonaa esine que ichaoriquicheein. ¹⁷ Nete jataain caohacha ichae Cana Coaunera, inae inara jauriaa osaacha sacurejetocoichene jianein, inae inara suujua aina cuaritaain inara relaacaanune jaan tonoraain acaacha esenetaain neeichene jaun.

¹⁸ Nitohaneente osa letononeein neeichene caje, inae jianacoon neein rauhijiriin ichaonaa esine que ichaonaa tera letononeein ichaohichene coina neeiche.

¹⁹ Aitoha joareein cachane rijitoeine caa inara rai beebejeeun, jaiti joareein cacha rijijieein neeichene jaun coitucunaa nainesineeichene coataa. Charijieein teeinti inara jaberoco teeichelu nii baaso icharaneein nenaana rai, aina cuaain baaso ichaane coina, nii rijijieein chu nii inara jaberoco teeuche nii caohacha ichaera rai, aina cuaain caohacha ichaane coina.

²⁰ Jaiti osa letononeein neeichene bana, coatiha nii rauhijiriin ichaonaa esine rai cha chaeraneein ichaohieichelu. ²¹ Nete inara ichao rai caohachanu erunaa naine-neeichulune jaun, ohin nitajeeichene coinaacha inara sarueranihalu nii baasone jaun, inae enene taolu inara ichao coejeein ichaohiche. ²² Nete laen inae enene, inae nii inara osa letononeein neeichene caje jianacoon neein, jeriha Cana Coaunera neeijieein inaraacha ichai ichaain neeichene coina jatoroain neeiche. Niite laen jataain inara caohachanu que ichaquiche, Cana Coaunera que banijiaain nena ichaonaa que ichaoha aaichene jaun, chabana satonoelanaala nena ichaonaa rariquicheein. ²³ Nii inara osa inaraacha sacuhite, nechu inara rai onaa teein, inara itajeranu que nelu. Nete laen, nii ena inara belaiha Cana Coaunera tenojohin, ichaonaa sanaacharanejeein cana Curuanaa Jesocurisito aina jiniiquiin ichaohichene teraneein nereein.

7

Inae nisirihateein nihane aiha cachane rijijiei que erenaa

¹ Canejeraauru, inarate raotojeein Moisesa rai rauhi coitucuhin neeiche. Nii jaunte nii rauhi, jaiti ichaoha cachane tonohanau rai nelatejeeecane coitucuhiche raotojeein. ² Coaracuche nachuhinti, nii rauhi, leinjiin ene nisirihateein nihane, oha nii lanane reeintiaajeein ainaacha ichaohane coina aitohane. Nete inae oha nii lanane, inae nii rauhi lanaacha aina ichaohane coina aitohane caje jianacoo ne nii ene. ³ Nitohanihane jaunte niqui, jaiti ichaoha rai lanane tonohanau, leecha quicha aina niicha jerei ichaane, osa que nesarurichaaanne que aite nii rauhi. Nete inae oha nii lanane, inae leecha quicha raane nihanatiin osa que nesaruha aihane que aitene nii rauhi.

⁴ Nii rijijieein techu inara netonai inae Jesocurisito o aina cuaain rauhi caje nichoteeichene jaun, inae inara aina cha chana nainene nii rauhi. Nitohaneente inae nii o caje ichanaai nena Jesocurisito raineen neeiche. Inae nitohanihane jaunte, jataain Cana Coaunera notaracaae rai jataain nelateinneein ne cana ichao. ⁵ Jaiti joareein cacha rijijieein naosatihajeein ichaohacachene banate, cana jaberoco aina cuaain baaso coacuhi baasohacha ichajeein nihacachene jaun, inae ohin nitajihacachene rai nihacachene coaratihana cana quene coinaacha nelateein nelu Moisesa rai rauhi. ⁶ Nete laen inae ena aitoha rauhine tonoraain naitoonjoaacha ichajeein nihacachene itajeein jianichaache. Inae colane jianacoon neein, Cana Coauneraacha jerei ichajeein, rai Suujue tenojoi ichaonaa que ichaohacache, raujiaain inoanlu rauhi laenanohineein nena tonoraain ichaohacachene jianein.

Moisesa rai rauhi colane osa coitucuhaacache.

⁷ Nitohanihane jaunna osa que cana saruhane coina nihalu rauhine que aitorichaache. Aihei, coatihana osa que cana saruhi Moisesa rai rauhi. Nihalu nii rauhine colane, coatihana "Naaonjoaite osa ne" naain coitucurihaanulu. Niheichu: "Jionriha chamute cachacha sirii jereein coaraain que necoelaaine," naain biha nii rauhine colane, coatihana chabana nii coitucurihaanulu. ⁸ Nete nii rauhi aina cuaain nelararajiaain, nechu itolere baaso coacuhin aca jerihane rijijieein ichacaaunne coina canu sarue nii osa. Nii rauhi colane nerihei naosateein nihane coitucuhin nei. ⁹ Nii jaunna jaiti neniha rauhine jana, "Caohachaaanne ichaon," narejetoonu. Nete, inae niha nii rauhine aina cuaain canu ichao coaracaaunne jana, ohin nitajenaaneein niha canu ichaone coitucuuunlu. ¹⁰⁻¹¹ Nitohaneente, canu rai ichaonaa telanaala, ohin nitajihanune coina, cacha itajera rai canu te osa, nii rauhi aina cuaain nelararajiaain canu coritaain canu itajihane coina.

¹² Nii inara rai aitocooaunne rijjijeeinte, nii rauhi leinjiin acaneein ne. Chaen nii rauhi naitoonjoante casajenelanaala jataain caohachaneein nena ne. ¹³ Nitohanihane jaunna, nii caohacha ichara canu ichao itajeriha. Coatiha aihei. Nii osa te, esinae rauhijiriin osa nihane coaratiha canu quene coina caohachaneein nena rauhi aina cuaain canu atinaain canu itajelu. Nitohaneeinte jataain banejelanaala baasoniha naosatenaane coitucuerate canu que nii rauhi.

¹⁴ Raotojoeinte Cana Coaunera tenojoineein niha niicha tei rauhine coitucuhacache niqui, nete canu jaberoco, osa letononeein nihanune jaun, itolere bana baaso ichaaun. ¹⁵ Chanuchaainti nitohaneein neeun. Coatiha canuhacha ichai coitucuhin ichahaaun. Nena laen, enaacha canuhacha ichana nainihe i chaaun. ¹⁶ Nii canuhacha ichana jerihe i chacaunna laen, aina cuaain jataain caohacha icharaniha nii rauhine coitucureeun. ¹⁷ Nitohanihane coatiha canu raajenihane ichahaaun, canu jaberoco cuhane nena osate nii ichae. ¹⁸ Nii joaenreein cache rijjijeein osaaotohanune jaunte, canu jaberoco cuhane neniha caohachane jaun, caohacha ichana jerichaaunne nihanatiin ichana nainesineeun. ¹⁹ Nii jaunne caohacha canuhacha ichana jerei ichaelanaala, baaso canuhacha ichana jerihe i chaaun. ²⁰ Nitohaneein canuhacha ichana jerihe i chacaunne, coatiha canu inae nii ichahaaun. Nii osa canu suujueniha nenaate ichae. ²¹ Nii ainane caohacha ichana jerichaaunne nihanatiin, itolere bana baaso nejesinaacha ichacaunne que inae naihaaun.

²² Canu suujua cuhanena niqui Cana Coaunera rai nii rauhi rautatoon. ²³ Nete canu suujua cuhane ne canu rai caohacha coaaucaunne caohatera. Acate nii osa rai rauhinee in canu suujua cuhane neein baaso ichacaunne coina canu suujua sarueraneein ne.

²⁴ Cairichaojoaanu nohane. Chajana nohane, nii canu suujua sirih a onaane caje, jelai caje canu suujua rocore. ²⁵ Cana Coaunera canuhacha coraajeite, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain nainere, nii caje canu rocohin nihane. Nete jaiti joaeree in cache rijjijee in nihanune jaun, jaiti canu rohecae osa. Inae satononejeeine Cana Coaunera rai rauhi tonoraain nihanune coina aitoon.

8

Jerih a Cana Coaunera Suujuene rijjijee in ichaohacachene

¹ Nitohanihane jaun coatih a inae caseteconee in neeururinaain leinjiinniji Jesocurisito cachanee in Aca jerihane rijjijee in aina ichaonacaauru. ² Nitohaneeinte Cana Coaunera Suujue rai rauhi, Jesocurisito aina cuaain cana rai ichaonaa tera, cana atinaain cana itajihane rai niha osa rai rauhine caje cana rocoeranee in ne. ³ Rai nichaohacha sacuhin sati in osaaotooruh a cachaaunne jaun acaauru aina cha ichana naineniha Moisesa rai Cana Coaunera tenojoin rauhine janate, Cana Coaunera laen nii Moisesa rai rauhich a ichana nainesiheilu ichaelu. Nii icharaanu quete leinjiin cache rijjijee in nena rai Calaohi letoaain nelu Cana Coaunera. Nitohaneeinte turuhin joaenree in cache osaaona rijjijee in, sati in cana osa amuriti in coreniha ohelu cana amute cache rijjijee in Jesocurisito. ⁴ Nitohaneeinte ichaelu Cana Coaunera, sati in cana nii aitoha rauhine rijjijee in tonoraain nihacachene, joaeree in cache rijjijee in naosatihajee in ichaohacachene jiane in, jerih a rai Suujuene rijjijee in ichaonaa coina.

⁵ Joaeree in cache osaaona rijjijee in ichaonacaauru cachaaunne, joaeree in suujua letonohacha ichajee in queecha coacuhin ichaore. Nete laen jerih a Cana Coaunera Suujuene rijjijee in ichaonacaauru, Cana Coaunera Suujue jerenohich a que coacuhin ichaore. ⁶ Nechu jerih a cana suujuane rijjijee in coaaucaanete, ohin nitajihacane coina aihaca. Nete jerih a Cana Coaunera Suujuene rijjijee in coaunnaane laen, jataain raotojoe in ichaonaanaja que ichaohacane coina aihacache. ⁷ Nii jerih a suujuane rijjijee in coacuhin ichaonacaauru cachaaunne, Cana Coaunera que nejeratenaanee in ichaore, jerih a rai Suujuene rijjijee in nena jerelanaala, niheichu tonorana jerecurenihane jaun. ⁸ Nii jaun jerih a osane rijjijee in coacuhin ichaonacaauru cachaaunne, Cana Coauneraacha jerei ichana nainecurene.

⁹ Nete laen inara, nitohaneen coacuhin ichoaelanaala, inae jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein coacuhin ichaohiche. Aihachu esinae rauhijiriin inara suujueniha niha Cana Coaunera Suujuene. Suujueniha Jesocurisito Suujue sirilanaala nenea cacha, coatiha Jesocurisito cachanihei. ¹⁰ Nete inara suujueniha niha Jesocurisito Suujuene, inara rai ichaonaa tiha aicheein Cana Coaunera, inara osa coreniha inae ohin nitajeeichene rai neeichene jana, nii caje inara ichoterateein nihalune jaun. ¹¹ Nitohaneen inara suujueniha ichaoha nii o caje Jesocurisito ichateralu Cana Coaunera Suujuenete, nii jeelai Jesocurisito ichateralu ohin nitajeeichene rai neeichene caje inara ichateein inara rai ena nenea ichaonaa tereein nii Cana Coaunera Suujue inara suujueniha nenea.

¹² Aihane jaun coatiha cana letoaa cana suujuane rijijieein, leeochoaauru osaaonaneen nenacaauru cachaaauru ichao rijijieein ichaohacachene coina letononeein nihaacacheta canejeraauru. ¹³ Nitohaneen osaaona cacha rijijieein coacuhin ichaohichenete, ohichene bana nitajeriquicheein. Nete laen Cana Coaunera Suujue aina cuaain, nii baaso inaraacha coacuhi baaso itajeeichene, nitajenaacharanejeein nenea ichaonaa que ichaoriquicheein.

¹⁴ Jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein naitoonjoa ichajeein ichaonacaaurute, satiin Cana Coaunera calaohineein neure. ¹⁵ Nii Cana Coaunera Suujue inaraacha ranojoin coatiha coasinacai nihei, osa rene coaiten cacha amaeranenihaane jaun. Acate esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujuenein rai calaohineein inara terane. Nii rai Suujue canaacha rai aina cuaainte, Cana Coaunera coaaucaachene naineen, “Ofa” naain coaaucaache. ¹⁶ Nii jeelai Cana Coaunera Suujute, cana suujue aina jiniiquiin ne, inae Cana Coaunera calaohineein nihacachene bihacachene coina. ¹⁷ Nitohaneen rai calaohineein nihacachene jaunte, nii cana que niicha banihatei naitoonjoalu raeraneen nerichaacheein. Niite Jesocurisito aina jiniiquiin rarichaacheein, esinae rauhijiriin rai Cojoanonaa que nihacachene coreniha necairichaacachene.

Rai Cojoanonaa que turuhenu

¹⁸ Coatihā cha nihei, cau caa ena necairichaecaachene jaan, cana rai caa baiha rai necaohacha niicha teeni aina teein coaracaane. ¹⁹ Itolere Cana Coaunera coaunanojoinurute, coitucueratenojoinecuruha Cana Coaunera calaohineein nenacaarune que turuhane luhecaain cohaje. ²⁰⁻²¹ Nitohanihalu cana necoaauna, coaunanojoneein nihalune baiha cojiotanohineein nihalune jaun. Coatihā sujuua caje coauneen aca jerihane jaun nitohaneen niheilū. Cana Coaunera nitohaneen ichaane jaunte ailu. Nete osa que nesaruhin necairichanaa tabai que ichaohane caje mitanojoinerichaaine cohaje itolere bana, jataain necaohachaaain jianacoon tenojoinecuruha Cana Coaunera calaohineein nenacaaurune que nenea nainiha acaentonaine coina. ²² Nitohaneente necairichaa canaanai cuna aina nebane rijijieein, enanetojoein necairichaeca nii Cana Coaunera coaunanojohine coitucuhacache. ²³ Coatihā acaacha necairichai. Cana rai niicha teeni ajiinchateranu que, rai Suujue tiha cana rai Cana Coaunerane saijieeinte, cananetonai necairichaacache. Nitohaneente, Cana jaberoco netonai jataain mainajeein necairichae, inae rai calaohineein cana raain, ena nenea cana jaberoco tiha Cana Coaunerane que turuhane cohajeein. ²⁴ Nii canaacha cohajei corenihate, ichoteratenojohineein nihacache. Inae nii canaacha cohajei coaracaachene jananihane, coatihā inae coharihaacache. ²⁵ Nete nii Canaacha cohajei coaraenihacache jaitine jaun, itolere bana cana suujua corelanaala neein cohacaachene caohachae.

²⁶ Nii rijijieein techu, necairichaacachene nihanatiin, nii cana necairichanaja que cana coroatajane Cana Coaunera Suujue. Cana Coaunera bajaacachene nihanatiin, coatihā inaain bajaacache. Nete nii rai Suujue cana rai niicha tei, cana rai Cana Coaunera bajae, canaacha coitucuhi erena cuhane cuaain. ²⁷ Nete itolere cachaaauru suujua coitucueraneen nihane jaun, caje nii rai Suujue bajanojoi coitucue Cana Coaunera, nii Cana Coaunera jerihane rijijieein niicha ichaneni bajanaa jerecuruha cachaaaurune rijijieein bajaane jaun.

Itolere laraajiha nocoetonacaauru amuritoeraneente nihacache.

²⁸ Chaentechu rai cachaneein belaichaneein nenacaauru rai, inae nitohaneein ichaane coina coausihalune rijijieein, itolere caohacha icharanein niha Cana Coaunerane coitucuhacache. ²⁹ Inae nii ajiniha caje coauneein niicha coitucuurite, rai nejeraneein teein raelu rai calaohi Jesocurisito, tabaauru rai nocoalanein, tabaauru baineein, naaonjoaain neeuruhane jana, Aca acauru inananein nihane coina. ³⁰ Nii nunuhe caje coauneein niicha ranojonein neenihurune maajeeinte cotijiaain, niicha ichai ujuaihonein neeuruhane caje jianacoon mitanjaain rai Cojoanonaa que neeuruhane coina tenajaen.

³¹ Tonarihacache jana nii que. Nitohaneein cana cocoaeratera neein niha Cana Coaunerane jaun, nerinaain chuni cana inasina nainera. ³² Cana coreniha oha rai Calaochine coina Cana caje chunaelanaala teein nihalune jaunte, nii amurijiriin rai Calaochi rai niicha teeni tereein, Calaochi aina jiniiquii raacachene coina. ³³ Nii jaun nerinaain chuni Cana Coauneraacha janijiin niicha ranojoinunru colurujueana nainera, Cana Coaunera inae cha ujuaihonein neurenihane que aitiin jianacoon tenajaane jaun. ³⁴ Chajana acauru casetecareein. Jesocurisitote cana coreniha ohin, nii caje ichanaain ena Cana Coaunera raotono nichajai que neein, cana coreniha bajaebajaje. ³⁵ Cha cana belaitoha Jesocurisitone jaan caje cana rocohin nere. Necairichanaa, caaintati ichaonaa que ichaohin, arinojonein, mijitena, cazione que latejiojiriin, onaa coasina, naaonjoaihunrina cana belaitoa Jesocurisitone jaan caje cana rocohin neriha. ³⁶ Nii quete:

“Ii corenihane saatiin ohacaanune coina jatoroain nihacaanu.

Carenero sooruhane coina soera rene amaauruhane rijijieente canacaanu teure,” naain ne laenanohinein Cana Coaunera Quiricha cuhane.

³⁷ Nete nitohanihane saijieein, nii cana belaitora aina cuaain, itolerenein nii cana amuritora amuritiin nihacache. ³⁸⁻³⁹ Nii jaunna nenerihani nii cana belaitoha Cana Coaunerane jaan caje, cana rocoerane esenetaaun. Onaa, ichaonaa, aanjeraauru, moconajaera letonocuru, ena nenea, cabaiha neenihu, dede, chauratane, leechoaauru Cana Coaunera coaunanojonein nenacaauru, naaonjoaihunri nainecururinaain, cana belaitoha Cana Coaunerane caje cana rocooruhane. Niite cana que coarateein coitucuerate Cana Coaunera, rai Calaochi cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuaain.

9

Israelitacuru janijiinte raelu Cana Coaunera.

¹ Jesocurisito esenetaeranein nihanune jaunne, inara que asilanaala esinae rauhijiriin caa aitoon. Coatiha nohaniha aitohaaun. Nii ichoae tacaainte, Cana Coaunera Suujue coitucueratenojonein, esinae rauhijiriin nohanelanaala aitocooaunne coitucue canu suujua. ² Jataaine itolere bana inaderaaun. Itolere banate jataain cunae casuujua. ³ Canu araneein nenacaauru corenihane caseteconein nenea jereun, jelai teein Jesocurisito colane, nii coreniha nichotena nainecuruhane coina niqui. ⁴ Acaaurute niqui Israeli nefoeratenein neeuruhane jaun, rai calaochinein nenea rijijieein neeuruhane coina ranajae Cana Coaunera. Aca techu rai necaohacha jana acauru aina neein, acauru rai tonoraain neeuruhane coina Moisesa rai rauhi teein, ita taojiaain corojeein neeuruhane coina aitiin, cana rai niicha teenine maajeein belu. ⁵ Acaaurute cana foerateeurera inamaconein neeurelu. Acauru caje nenaaneeinte cacha neein turuelu Mesihasi jeelai itolere Coauneranein nenea. Itolere bana acanihane coroaecuruhine satiin cachaauru. Nitohanemiin.

⁶ Coatiha Israeli rai ichaane coina naitoonjoan aninoaa Cana Coaunerane jaun, nitohaneein caseteco coaracuruhane rai neeuruhi nii Israeli inamaconein nenacaauru. Esinae rauhijiriin Israeli inamaconein neurenihana tabaaurune jaunte aihure. ⁷ Niheichu, Abaraaun inamaconein nenacaaru nihanatiin, coatiha Abaraaun inamaco esinenei neeuruhi tabaauru. Nii quete: “Ii inamaco esinenei neenihurute, Isacaacha caje nefoeratenaa neein neeureein,” naain Abaraaun rai belu Cana

Coanera. ⁸ Niite chuni Cana Coanera calaohineein nenea naineniha nechu rai lauri coreniha cachane coitucuerate cana que. Nii cana rai niicha teeni bihane esenetaain coreniha rai calaohineein nenacaarute laen esinae rauhijiriin rai calaohi esine neein coitucunojoneein neeure. ⁹ Nii cointate: “Enene rijju nacoauneein turuhanune janate, inae canaanai siricheein ii comasai Sara,” naain Abaraaun rai niicha ichaneni belu Cana Coanera.

¹⁰ Nete acaachanejene. Coaracuche nachuhinti coroatajaain, Rebeca aina cana foeratera Isacaacha sirii rai calaohichuru, nii Isacaacha que inacaain neeuruhalu niquine. ¹¹⁻¹³ Nete jaiti nejanoa que telanaala, niheichu jaiti baaso aina caohacha ichaain neureenihane jana: “Rai inate rai nocoala cachaneein nereein,” naain acauru neba Rebeca rai bihalu Cana Coanerane rijjijeein neeurelu. Nitohanerichaanne que techu: “Jacobocha belaanne Esao coiintereeni,” naain ne laenanohineein Cana Coanera Quiricha cuhane. Nitohaneente inae nunuhe caje coauneein coacuhin, chatohanei ichaa cachane nihanatiin, niicha ichai coitucuhi rijjijeein, niicha janijiin raain nihane coina aitohalune ninaelu Cana Coanera.

¹⁴ Nitohanihane jaunna casajenetiin baaso icharaniha Cana Coanera berichaache. Aihei. Coatihani niritiin erenaa nainihaacache. ¹⁵ Nitohanihane cointate: “Canu suujua acatena jerichaaunne jaan quena casuujua acatereunni. Chaen nechu cairichaaajoaain canuhacha coana jerei, cairichaaajoaain coarareunni,” naain Moisesa rai belu Cana Coanera. ¹⁶ Aihane jaun raa Cana Coanerane coina chatohanineein nenea jeriha cachane nihanatiin coatihani cha que nelatihei, cairichaaajoaain niicha coaraaicha raa Cana Coanerane jaun. ¹⁷ Nitohanihane jaunte, Egipto curuaanaa rai: “Canune curuaanaaneein ii teeunlu, ii que canuhacha ichana naineni ichacaunne, canuneein nihanune coitucuuruha satiin chauratane sacutaain nenacaauru cachaaurune coina,” naalu Cana Coanerane jaan, laenanohineein ne rai Quiricha Inoansi cuhane. ¹⁸ Nitohaneente cairichaaajoaain niicha coarana jerei cairichaaajoaain coarae Cana Coanera. Jerichanejeein techu cairichaaajoaain niicha coarana jerihe coaraene cairichaaajoaain.

¹⁹ Nete chunocoha nainere: “Nitohanihane cha corenihana jana cha ujuaihoneein cacha tere Cana Coanera, niicha jerei ichaane jana, niha rai nii caohateein neine coaalanaala,” naain bajaane. ²⁰ Chaneeina nereei ii, Cana Coaneraacha ichai que ereeine coina. Coaraaunachuhinti atane codarajoe jaera rai: “Chanuna catohaneein canu coaunaain neei,” naain jaera caje bajanaa naineriha. ²¹ Nii atane caje darohe janaa inaerate, aca ichana jerihane rijjijeein ichana naine. Nii jeelai atane cajete naine jataain rai nelateineein neeni, chaen raujiaain rai nelateneni, naaonjoaain ichana naine.

²² Nechu cacha casetecana nainihane coitucuuruhane cointate, niicha ichana naineni coarateein, niicha casetecanohineein nitaje rai nenacaauru abaantaain cohanajae Cana Coanera. ²³ Nii aina cuaante cairichaaajoaain cana coaraane jaun, jataain rai necaohacha coitucuhin nihacachene coina, inae nii ajiniha cana rai rucuhesihalune jaun, cana netonai rai necaohacha sirichaneein nihacache. ²⁴ Nitohanihane jaunte tabaauru Jorioocuru caje, tabaauru Jorioniheichuru caje, naaonjoaain neinichaachene cotijiaain raain ne Cana Coanera. ²⁵ Nii quete, “Canu cachanelanaala nenacaaurune, inae canu cachaneein teein ranajareunni. Canuhacha belainohinelanaala nenacaaurune, inae canuhacha belaaneein teein belaicheeunni.

²⁶ Jerichanejeein techu, taolu
 ‘Coatiha inara,
 canu cacha niheeiche,’
 naa Cana Coanerane jaaun nenacaauru raite,
 ‘Ichaonaa Cana Coanera calaohineein neeure,’
 naaurureein,”
 naain laenaalu rai Quiricha cuhane *profeta* Osiasi.

²⁷ Isaihasi netonai techu Israelitacuru que:
 “Cucuana cuhane nenaacarene catuneji jeeoneeite niqui nefaaurureein Israelitacuru. Nete acaauru cautecuruhacha, coroatajajein ichoteratenojoneein neeurureein,
²⁸ inae nii aitohalune rijijiein, satiin chauratane sacutaain naitoonjoa icharihani Cana Coaunerane jaun,”
 naain belu Isaihasi.

²⁹ Nii ajiniha techu:
 “Nirijiein cana foerateracuru coarajein nihalu Cana Coaunerane colanete, aihalu Comora aina Sodoma cocoaichacurune rijijiein nerichaache,”
 naain aitelu Isaihasi.

Jorioocuru aina ena nena Cana Coaunera Ere

³⁰ Tonarihacache jana nii que. Cana Coaunerate esenetaauruha Jorioniheichurune coreniha ichoteratenaajain nelu, nitohanein nichoteeuruhane coacuelanaala neeuruhane jana. ³¹ Nete laen Israelitacuru, Moisesa rai rauhi tonoraain nichotenaa coacuruhane saijiein nainesihurene, nii aitoha rauhine jitariin tonorasihurenihane jaun. ³² Chanuna nichotenaa nainecurene. Esenetaauruhane coreniha nichotenaa nainecuruhane esenetaelanaala, niicha ichai coreniha nichotenaa coaacuruhane jaun. Nii jaunte nii lacurocuruhane coina tenojoi ajeri que lacurocure.
³³ “Leeinjiin ajerine teeun Sioon. Nii ajeri quete lacuroha cuurureein cachaauru. Nii jaunte nii ajeri que jaaequiin nena jaoleneein nenereein,”
 naain Jesoso que aitiin laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane.

10

¹ Canejeraauru, nichotenaa nainecuruha Israelitacurune coinane, acauru que jataain coacuhin Cana Coaunera bajanajacoon. ² Jataainte niqui jeriha Cana Coaunerane rijijiein nena jerecure. Nete esinae rauhijiriin coitucuhin aihurenihane jaun nainecurene. ³ Cacha ichoterateraneein niha Cana Coaunerane coitucuhin esenetaaurenihane jaunte, niicha letoai esenetana coacuelanaala, rai suujua letonohacha sacuure raajenihane nichotenaa coacuhin. ⁴ Nii rauhi aitoonjoante nelatelu turuhalu Jesocurisitone que tiaajein. Cajee coauneente laen nechu Jesocurisito queecha jaequiin esenetaauruhane coreniha niicha ichai ujuaihoneein neeuruhane cajee couluunojoneein neeure satiin esenetaeraauru.

⁵ Nicha bei rauhi tonoraain nihane coreniha nichotenaa coacuhin nei raite: “Leinjiiniji cautijaelanaala caa rauhi tonoraain ichoai cachate, coreniha nichotereein,” naain laenaelu Moisesa. ⁶ Nete laen nii esenetaauruhane coreniha couluunojoneein nihane coina aitiin, “Cha inicheein dedeeu, cajee Jesocurisito fauhane coina,” coa naain coaacache. ⁷ Niheichu, “Cha onacaauru rene faureein ucuun Jesocurisito inaane coina,” coa naain coaacache. ⁸ “Nii erenaate inae ii rohan neein ii suujua, ii ujuaae, naaonjoainunri cuhane ne,” naain ne laenanohineein. Caa erenaate esenetaain nenacaauru rai beratenojoneein nena ne. Nii quene caa inara relaacaanu. ⁹ Aihane jaun, cana Curuaana niha Jesocurisitone coitucuhin que ereerejein, ii suujua aina cuaritaain o cajee ichtathalu Cana Coaunerane esenetaainete nichoteriquiin. ¹⁰ Nitohaneente, cana suujua aina cuaritaain esenetaain nihacache, couluunojoneein canaacha ichai ujuaihoneein nena

caje nichoteein nihacachene coina. Jana cana ujuaete Jesocurisito coitucuhin inae nichoterichaacheeinne jaan beraneein ne.

¹¹ Cana Coaunera Quiricha cuhanete: “Esinae rauhijiriin icharihanine esenetaain acaacha cohajeein nena, coatiha inacojoein airinaain,” naain ne laenanohineein.

¹² Coatiha nejelau cachaneein neuruhi Jorioocuru aina Jorioniheichuru, leinjiin Curuaanaa- satiin acaauru Curuaanaa neein- caje acaauruhacha bajai teraneein nihane jaun.

¹³ Nii coinete: “Cana Curuaanaa coitucuhin que ereerejeein ichaonacaaurute nichoteeurureein,” naain aitelu. ¹⁴ Chasiina que ereereena nainecurure, coitucuhin esenetaauruhane coalanaala. Niheichu coitucuhin esenetana nainecuruhi, que acaauru rai ereein nei aonacurenihane jaun. Niheichu aonana nainecuruhi neniha acaauru rai beratenojoi berane jaun. ¹⁵ Chasiina nere acaauru rai bera, niha acaauru coroatajaneein acaauru letoaeranune coalanaala. “Jataainte caohate cana rene turuuruha Ena nena ichaonaa tera Jesocurisito que erena turuaaurerane,” naain niha Cana Coaunera Quiricha cuhanene rijjijeein.

¹⁶ Nete satiinelanaa tabaauruhacha, ichoteratenojoinnein neerurichaaine coina beratenojoin esenetaure. Nii quete: “Curuanaa, cha ii beratenojoi canuhacha beebejei esenetae,” naelu Isaihasi. ¹⁷ Nii jaunte, nii canaacha aonai caje unaaneein ne nii canaacha esenetai. Jana nii canaacha aonaite, Jesocurisito que aitiin beratenojoi ne. ¹⁸ Nena canu aitoon, acaauru rai beratenojoi aonacurenihane jaunna esenetaaurenihana. Aihei jerihane, aonacuruhane saijieeinte esenetaaurene. Nii que te aitiin:

“Chauratane sacutaainte
amuhemujueein que ereereecure.

Nii jaunte itolereenein

chauratane sacutaain nenacaauru rene turuhe
nii erena,”

naain laenanohineein nelu Cana Coaunera Quiricha cuhane. ¹⁹ Nii que jaiti nainacurenihane jaunna esenetaaurenihana Isaraelitacuru. Aihei jerihane, nainacuruhanete ne. Jauriaanejeein acaauru rai:

“Canu cachanelanaala nenacaauru que
necoelaichene coinane,
acaauru aina canuhacha ichaneni ichaain,
cha coitucunaa jerelanaala nenacaauru aina
nejerateichene coina ichareeunni,”

naain beratihana acaauru rai Cana Coaunerane jaun belu Moisesa. ²⁰ Nii baihate:

“Chabana canu aina nena coacuelanaala nenacaaurute,
canu aina neeurureein.

Chaen nechu

canu coitucunaa coacuelanaala nenacaauru quene
necoitucueratereunni”

naain,

²¹ “Itolere banane

erena tonoraelanaala

nechu aansainnein nenacaauru cachaauru

cotijiaain cohajeeun,”

naa Isaraelitacuru nichaanune que Cana Coaunerane belu Isaihasi.

11

Janijiin ranojoin nihalu Isaraelitacurune

¹ Nii quene canu aitoon. Rai cachaneein nenacaauru que jaolecohane jaunna aitooha Cana Coaunera. Coatihana aihei. Canuhetonaine Isaraelita neeun, Abaraanun ichoala Beenjamiin lauri caje nefoeratenaa nichaanne jaun. ² Inoaenlu caje coauneente rai cachaneein neuruha Isaraelitacurune coina ranajaain nelu Cana Coaunera. Nii jaun coatihana ena acaauru que jaolecohin nihei. Tana rai Quirichana inoaensi cuhane Isaraelitacuru que: ³ “Cana Coaunera, ichei *profetacuru* sohin jaohinte ichei rorihuru-

altar ranuusiin itajeeure. Leinjiin canuhachane jaiti ichaaojoeun. Canune maajeeinte inae sohin jaonaa jerecure,” naain Cana Coaunera bajaa Irihasine laenanohineein nihane coitucuhichene. ⁴ Nete niritohane jana: “Inae acaauru chosi Baal corojelanaala, caainsi oaraancaneein nenacaauru cachaauru jelai tihanu canu cachanu que,” naain tonorae Cana Coaunera. ⁵ Nii rijijieein techu, ena coroatajajeeincha neeure Isaraelitacuru nichaanune caotecuru, cairichaaajoaauruhane jaun acaauru belaiha janijiin ranajaa Cana Coaunerane jaun. ⁶ Nitohaneein acaauru belaiha acaauru raa Cana Coaunerane jaun, coatiha rai caohacha ichacuruhane coreniha ranajaain nihei Cana Coaunera. Caohacha ichacuruhane coreniha ranojoineturuhane, coatiha chanerihei cana belaitohane jaan cana rai Cana Coauneraacha tei.

⁷ Nii jaunte nirijieein rai suujua letonohacha ichajeein nichotena coaacuruhane jaun, nichoteurenereein Isaraelitacuru. Nete laen janijiin Cana Coaunera ranojoinnein nenacaauru nichoteeurureein. Jana leochaaurute suujua letonohacha ichajeein neeuruhane jaun nichotena nainecurene. ⁸ Cana Coaunera Quiricha cuhane:

“Cana Coaunerate
niicha ichai coitucunaa
nainecurenihane coina ichae.
Nii jaunte enanetojoein
cha coitucunaa nainelanaala neeure,
nechu cha coarana nainecurenihane jaan que
acaauru nota teein,
cha aonana nainecurenihane jaan que
acaauru irichotihane jaun,”

naain laenanohineein nihane rijijieeinte aihure. ⁹ Rabiri netonai techu:

“Ita taojiaain lenone jaain,
lenonecuruhane jaan baaso ichaain
osa que nesarucuruhane jaaneein neeinete
caseteco coaracurumiin.

¹⁰ Acaauru nota nihanatiin conoeneeinete,
cha coarana nainelanaala
baaso ichaain neeuruhane,
chabana satonohelanaala
caseteco coaracurumiin,”
naain aitelu.

Nichoteeuruha Jorionihechurune jaan

¹¹ Canune aitoon. Nitohaneein baaso ichaain inae casetecanohineein neeuruhane jaunacha, inae caohachanaineein jaoleneein neeuruha Jorioocuru. Aihei, coatiha caohacha naineein jaoleneein neeuruhi. Nenacaaen tejian erenaa tonoraurenih Jorioocurune aina cuaain, inae ichoteretenojoinnein neeurureein Jorioniheichuru netonai. Nitohaneein inae ichoteratenojoinnein neeuruhane coaracuruhane banate, acaauru que necoelaihurureein Isaraelita nichaaunne laurichuru. ¹² Aihane jaun baaso ichaain caseteco coaracuruha Jorioocurune, Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru Jorioniheichuru rai caohacha ichaa aihuruhane jaan cajete, jataain nii amurijiriin caohacha icharichaain, inae nacoaunnein Jorioocuru raane bana Cana Coaunerane coitucuhacache.

¹³ Nena laen canu, inara Jorionelanaala neiniquichene rai erenaa jereun coitucuhichene coina. Nii coinate inara Jorionelanaala neiniquichene rene caletoaain nelu Cana Coaunera. Nii jaunna jataain inara aina neein, jataain corajeein canu amihaneon ichana jereun, ¹⁴ inara que necoelaain, canu foeratera caje nenacaauru tabaauru netonai nichotena nainecuruhane coina. ¹⁵ Nii ranojoinelanaala neeuruha Jorioocurune coreenraniha, inae Cana Coaunera que nejeratena rijijieein neuru caje, ranojieein Cana Coaunera aina raotojoein neeuruha Jorioniheichurune jaunte, nii amurijiriin ranojoinnein nena nainecure Jorioocuru. Nii jaunte ohin nitaje rai neuru caje inae nacoaunnein ichaohin sanaachanejjein nena que ichaaore. ¹⁶ Coaracuche

nachuhinti, coliha caje ichoaichaniha ichanohi faan, jelai teein Cana Coaunera que banijiaain nihane jaun, satiin nii coliha netonai que banijiaineein nihane. Nii rijijieein techu leinjiin enuha cojoaisi Cana Coaunera que banijiaain nihane, rai nunecuru netonai que banijiaineein ne.

¹⁷ Charijieein teeinti toroonjoan nujuan sauriin cuhane limoon uune temuhacane, rai nujuan que nujuuain nenea rijijieein inacae nii limoon. Nii rijijieein techu, inara Jorioniheichuru nequichene nii limoon uune rijijieein neeichene jana, Joriocuru nii inara nujuan toroonjoan nujuan rijijieein neeure. Nitohaneente nii toroonjoan uune sauhin jaohin, inara Jorioniheichuru nequichene nii limoon uune rijijieein nii toroonjoan nujuan necuruha nii Joriocurune jaun, acauru que temuratenojieein neeiche. ¹⁸ Aihane jaun jiaonriha uune sauhin jaonojoneein nenea coreenraaneein neeine jaun, nii uune esineneein neinichaanune amurijiriin nenea coahin nihache. Jiaonriha rai nujuan esine neein neinichaanune cuhane teein temunojoneein neeichene baitiquichene.

¹⁹ Nete, “Aiha niqui. Nete nii jauriaanejeein uune neein nenacaauru sauhi jaohin, canu temuurelu coreenraniha,” nariquiin. ²⁰ Nete esenetaenhacaanune jaun, sauhin jaonojoin rijijieein nihacaanune jana, inara esenetaaichene jaun canacaanu coreenraniha ranojoneein neeiche. Aihane jaun jiaonriha niique necohasitaain neeichene. Necohasitanaa coacuelanaala casiin neeichenete caohachae. ²¹ Nii, rai nune esineneein nihacaanune saijieein jaonojoneein nihacaanulune jaun techu nii amurijiriin inara que suujua acatena nainenereein baaso ichaquichene Cana Coaunera. ²² Aonacuche. Jataainte caohachaneje Cana Coaunera. Nete laen suujua letonohacha ichaa cachane abaantaene. Nitohaneein naitoonjoa esenetaauruhi casetecaa natiinte inara raain nelu. Nete laen inara belaiha inara raain nihalune rijijieein ichaohichene caohachae, inara netonai sauhin jaonojoneein neeichene coataa. ²³ Jorionichaanune netonaite, esenetaenhacaanune jianein inae nacoauneein esenetaacaanune, jelaiha nune que tenojoinerichaanuhi, niicha ichana nainei ichaain, jelaiha canacaanu temurichaaain Cana Coaunerane jaun. ²⁴ Coaracuche nachuhinti inara Jorionelanaala neiniquichene, limoon uune rijijieein neeichene saijieein temunojoneein neeiche, nii toroonjoan uune esine neein neinichaanune coreenraniha tenojoneein ne. Nii jaun techu Jorionichaanune inara amurijiriin nacoauneein jelaiha nii rai nujua esine que teein temunojoneein nenea nainerichaanuhi.

Satononiha ichoteratenojoneein neeururichaaain Isaraelitacurune

²⁵ Canejeraauru, Cana Coauneracha ichaneni asinojoneein nenea coitucuhichenena jereeun, nabana cha coitucuera niha nocoetiin neeichene coataa. Isaraelitacurute baaso ichacuruhane jaun, Cana Coaunera que nejeratenaaneein jaoleneein neeurelu, satiin Isaraelitanelanaala nenacaauru netonai ranojoneein neeuruhane que tiaaajoaain.

²⁶ Inae satiin ranojoneein neeuruha Isaraelitanelanaala nenacaaurune janate, satiin ichoteratenojoiniha cuurureein Isaraelitacuru. Cana Coaunera Quiricha cuhane:

“Sioon jelai cajete ureein
jianacoon cacha mitaeranu.

Baaso ichajeein niha Jacobone cajete,
nii baaso rocoreein caje.

²⁷ Nitohaneeinne
acaauru aina caitoonjoan
canuhacha ichaneni ichareeuni,
inae acaauru osa caje jianacoon tenajaanune bana,”
naain nii coina ne laenanohineein.

²⁸ Nete beratenojoi niha ichoteratenojoneein neeururichaaain cachaaurune aina cuuain, Cana Coaunera que nejeratenaaneein neein neeure Jorioocuru, inara ichoaichaniha coitucunaa nainequichene teranu que. Nete enanetoejin cairichaaajoaain acaauru coarae Cana Coaunera, acaauru foerateracuru janijiin raalune jaun. ²⁹ Coatiha cana rai niicha teeni ruluhin nihei Cana Coaunera. Niheichu janijiin niicha raauri que jaoleconaa

nainihe. ³⁰Jauriaalute inara netonai Cana Coaunera ere esenetaain tonoraelanaala nee-ichelu. Nete nere tonorana jerecurenihä Jorioocurune jaun, inae enene cairichaaajoaain inara coarae Cana Coaunera. ³¹Nii jauriaalu nere esenetaain tonoraelanaala neeichelune rijijieeinte, enene nere esenetaain tonoraelanaala neeure Jorioocuru, nechu cairichaaajoaain inara coaraain nihalune rijijieein, ena cairichaaajoaain acauru netonai coaraa Cana Coaunerane coina. ³²Cana Coaunerate nitohaneein ita rijijieein nere tonoraenihä cachane coina ichae, ita rijijieein jiniiquiin cairichaaajoaain cacha coaraain nihane coina.

³³Jataainte banejelanaala caohacha icharaneein, itolere ichara neein, cha coitucueraneein ne Cana Coaunera. Coatiha nihei chuni, niicha coacui aina niicha ichaneni coitucuhin beranu. ³⁴Nii jaun, “Cha Cana Coaunera suujua coitucue. Cha sujuatenaa nainere. ³⁵Cha rai cha teein nelu rai cainaain nihane coina,” ³⁶Itolere te Cana Coaunera caje unaa neein ne, niicha coaunanojoneein nihane jaun. Nii jaunte satiin itolere rainein neeure.

Itolere bana coroaenohineein neeine Cana Coaunera. Nitohanemiin.

12

Cana Coaunera que banijiaineein nenaä ichaonaa

¹Canejeraauru inara raine aitoon. Jataain inara belaitoha Cana Coaunerane jaun, inara raajenihane rai inara ichao teeuche jelai teein que banijiaineein, rautaa Cana Coaunerane rijijieein. Niite laen jataain Cana Coauneraacha jereineein, rai caohacha neein ichariquicheein. ²Jiaonriha suujua cuhane coacuhin ichaaoruha Cana Coaunera coitucuhichurune rijijieein, inae nenacaaen coacuhin acauru rijijieein ichaohichene. Nitohaneein ichaonaa coacuelanaala, inara suujua coreein ichaaochete, inara ichao coreein ichaohin, Cana Coaunera jerenohineein, “Naaonjoainte caohachae. Naaonjoaite rautae Cana Coaunera. Caate esinae rauhijiriin caohacha ne,” naain coacuhin, caohacha nejesina coitucuhin ichajeein ichaohiche.

³Jataain cana belaitoha Cana Coaunerane jaun, canu cocoinaain caletoaain beratihane jaunna satiin inara rai aitoon, nabana leeochoauru amurijiriin nenaä coacuhin niha chunine coataa. Aihane jaun jiaonriha esenetaaichene corenihä inara rai Cana Coauneraacha tei rerohin, cha coacuhin ichana jereein neeichene. ⁴Charijieein teeinti cana ichao rai nelatihane coina araai lauriin nihacoae cana jaberoco que cana nerurujuana jaan. ⁵Nii rijijieein techu arajii Jesocurisito esenetaeranichaachene, ita ichao que ichaohin Jesocurisito aina cuaaain leinjiin que jaberocoana rijijieein ita jaberoco que jaberocohin nihacache.

⁶Nitohaneinte le cachanichaachene rai aca jerihane rijijieein tenaa jerihane jaancuru rai, lauri lauri canaacha ichaneni ichana nainena jaanu teein ne Cana Coaunera. Aihane jaun, rai nere beraneein cana letoaa Cana Coaunerane esenetaacachene rijijieein coitucuhin ichacaachenete ne. ⁷Leeochoauru coroatajanera neein nihachene coina, cana teein niha Cana Coaunerane, jerecuruhane rijijieein acauru coroatajanichaachenete ne. Jana chunocoha, cacha relaeraneein nihane coina aca tiha Cana Coaunerane, leeochoa ichana coacuelanaala acaacha ichamiin. ⁸Jerichanejeein chu, chunocoha cacha suujua anihoeraneein nihane coina tenojoinihane cacha suujua anihoeraneein neeine leeochoa ichana coacuelanaala. Chunocoha cha teein niha leeochoauru raine, chunaelanaala teeine. Jana chunocoha cacha letoaeraneein nihane, coujuriu rai namiha-neoneein nihane coitucuhin ichamiin. Cairicheihuru rai cha teeichene, tonajelanaala rachoojoneein teeuche.

Naaonjoaainte caohachae ichaoha Jesocurisito ranojoneein nenaane

⁹Ita que asilanaala jiniiquiin ita suujua rijijieein ita belaaain neein, itolere baaso ichana coacuelanaala caohacha nejesinaacha ichacuche. ¹⁰Jesocurisito aina cuaaain ita nejeraneein neeichene coitucuhin, jiniiquiin ita belaaain ita suujua rijijieein coacuhin, itaque inara suujua acatein ichaaoche.

¹¹ Nelararajiaain coiintelanaala corajeein inara suujua aina cuaritaain Cana Coaunera jerenohin ichacuche. ¹² Rachoojoein neeuche nii inaraacha cohajei coreniha. Chaen laraajiin neein necairichanaa abaantaain itolere bana Cana Coaunera bajaebajajeein ichaaoche.

¹³ Cha latein neeuruha Cana Coaunera cachaneein nenacaaurune, inara raajenhane cha latera rijjijeein acaauru coroatajanecuche. Inara rene turuhin niha cachane, raotojoein cotijiaain raauche.

¹⁴ Inara rerohecaeraauru rai caohacha ichacuche. Jiaonriha, “Coaraain nainamiin,” naain acaauru que ereeichene.

¹⁵ Rachoojoenacaauru aina rachoojoein, inaderaain chananacaauru aina inaderaain chanaauche.

¹⁶ Ita rijjijeein coacuhin ichaaoche. Jiaonriha chuni amurijiriin nena coacuhin neeichene. Cairichaerinojoein ichaonacaauru rijjijeein ichaaoche. Jiaonriha leeochoaauru amurijiriin cha coitucueraneein nena coaauquichene.

¹⁷ Jiaonriha chuni inara rai baaso ichaain nihane, inara netonai rai baaso ichana coacuhi nihache. Nitohanena coacuelanaala satiin notaracaae, caohacha nejesina ichajeein ichaaoche. ¹⁸ Atiin leeochoaauru aina jiniiquiin raotojoein acaauru cotainaa coacuelanaala ichaaoche. ¹⁹ Canejeraauru, jiaonriha inara cairichaera cairichanaa coacuhin neeichene, Cana Coaunera, baaso ichaeraauru ichanohin coitucuhin casetecarichaaaine jaun. Nii cointate rai Quiricha inoansi cuhane:

“Canune baaso icharaauru coitucuhin casetecaain, caohacha icharaauru coretereunni,” naain aite Cana Coaunera. ²⁰ Aihane jaun iicha cotaairii mijitihane coroaateeu. Jana cocoirihane acau que cocoaerateeu. Aihute nocoejeein aonamiin. ²¹ Jiaonriha baaso nejesina coacuhin jeriha inara suujuane rijitojoein neeichene. Nitohaneein baaso ichaelanaala caohacha nejesina ichajeein baaso amuritoche.

13

¹ Satiin cocoinanohineein niha cocoinacaine jaun, satiin rai nere tonoraain aca jerihane rijjijeein neeuche. Nihei chuni cocoinanacai, Cana Coaunera tenojoinelanaala nei. Satiin cocoinanacaihurite Cana Coaunera tenojoineein cocoinanohineein neeure.

² Nii jaunte chunocoha cocoinanacai ere tonoraelanaala nei, Cana Coaunera jerenohin tonoraenihane jaun aicheein. Chaen techu caseteco coaracurureein, nii nere tonoraauruhi, ³ caohacha icharaauru casetecaelanaala, baaso icharaauruhacha casetecaranein niha cocoinanacaine jaun. Aihane jaun ii casetecaa cocoinanacaine coasiinne, baaso ichana coacuelanaala caohachaaain neeute, esinae rauhijiriin caohachaaain neeine coaramiin cocoinanacaihuri, ⁴ acaauru jeriha Cana Coaunerane rijjijeein, ii rai caohacha ichacuruhane coina neeuruhane jaun. Nete laen baaso ichaain neeinne, cocoinanacai coasiinne ne, esinae rauhijiriin baaso ichara casetecaane coina tein niha Cana Coaunerane jaun. ⁵ Nii jaunte jeriha cocoinanacaine rijjijeein nere tonoraain ichaohacachene caohachae. Coatiha cana casetecaane coasihacha nihei. Caohachaaain cana suujua coaraain ichaohacachene cointate aihacache. ⁶ Nitohanihane jaunte cocoinanacaihuri rai coriqui tein neeiche, Cana Coaunera jerenohineein leinjiin rai namihaneeocha ichajeein neeuruhane jaun.

⁷ Le cachaaauru naineein, inara caje acaaruhacha raaeni teeuche. Niha chatohanei inaraacha coretenenine rai coretecuche. Niha chatohanei, cobiereno rai inaraacha coreteneni *impoestone* coretecuche. Niha cache inara suujua acatequichene jaaneeine que inara suujua acatecuche. Niha cache inaraacha belainenine belaihuhe.

⁸ Jiaonrihachu chuni que nerebeteein neeichene. Nete laen jiniiquiin ita belaaichene caohachae. Chunocoha namute cache belaaain ichoaite, aitoha Cana Coaunera rai rauhine rijjijeein, inae ichaohane jaun aicheein. ⁹ Cana Coaunera rai rauhi cuhanete, “Jiaonriha ii sinijieranelanaala nena ene aina ichaojeraquiin neeine. Jiaonrihachu sonajaain jaohine. Jiaonrihachu asijiauhine. Jiaonrihachu chamute cache rucuhele, rai nirihuru, rai sinijera, naaonjoaaihunri jereein neeine,” naain ne laenanohiheein. Nete

satiin nii naitoonjoan coitucuhin nihacachene coina: “Ii raajenihane ijiabereeo belaaïne rijitoojoein chamute cacha belaihu,” naain ne laenanohineein. ¹⁰ Aihane jaun namute cacha belaaïn ichoai, coatiha nainiheĩ baaso ichaa namute cacha raine. Nitohaneein jiniiquii ita belaaïn nihacachenete, satiin aitoaha nii rauhine rijijieein ichaohacachene jaun airichaacheein.

¹¹ Satiin sininaa rijijieein ichaohacachene caje nocohin cana ichao coaraain coitucuhin ichaohacachene cojoanonaa que turuhane que nainacaachenete caohachae, inae jauriaanejeein cana rai beratenojoi nihane jana esenetaacachene bana amuritoheriin inae ichuunejeeonriha ichoteratenojoein nerichaacheeinne jaun. ¹² Inae satonohelalajiha caa nocohenaanau ichaonaa rijijieein ichaohacachene jaan janonaa. Inae turuhelalajiha nii ena nena jaonaa canaacha cohajeine jaun, nocohenaanau nena rijijieein baasohacha ichajein ichaohacachene jianein coujurihu Cana Coaunera cachanein nena tocohanein nihacachene coarateein nihacachenete caohachae. Charijieein teeinti letona jatoraaïn ne sondaro, rai curuaanaa aitoonjoan ichaane coina. Nii rijijieein techu cana netonai jatoroaain nihacache, Cana Coaunera aitoonjoan ichacaache chuni que asilanaala satiin notaracaane coina. ¹³ Aihane jaun caohacha nejesina ichacaachene coaracuruha cachaaurune coina, nainihaacache joenreein ene jereein, ajetoritii enaacha joenreein cha ichaain, niheichu canamute cacha cotaairiin coaraain, canamute cacha que necoelaain, naaonjoaain nena nainihaacache. ¹⁴ Aihane jaun nitohanein nena coacuelanaala, coujuriu Cana Curuaanaa Jesocurisito cachanein neeichene coarateein laraajiin neeuche, joereen cacha rijijieein inara suujua letono tonoraelanaala.

14

Jiaonriha inara nejera ichao que ereeichene.

¹ Inara rene turuhin niha cana nejera canaacha esenetai aina ijilanaala nenaane, rai tonaain erena coacuelanaala raotojoein raauche. ² Coaracuche nachuhinti tabaauru itolere lenone que ita rijijieein lenoneein neeuruhane. Jana tabaauru ijilanaala nena, iniho quilanaala jasisichuruhacha que lenoneeine. ³ Aihane jaun, itolere lenone que lenoneein nenacaauru, nainiheĩ nii itolere lenone que lenonena nainelanaala nenacaauru que ereein neeuruhane. Jerichanejeein chu nainiheĩ, nii itolere lenone que lenoneein nena que erena nainiheĩ nii itolere lenone que lenonelanaala nena, Cana Coaunera acaentonai raain nihalune jaun. ⁴ Aihane jaun chaneina nee ii, leecha rai niicha latei tera que baaso ichaa beein que ereein neeine coina. Nii acaauru letoeranein nena Cana Coauneraachate baaso ichaain aihurenihane, caohacha ichaa aihuruhane coitucureein. Nete itolereenein caohachaain raotojoein neeurureein, Cana Curuaanaa raotojoein neeuruhane coina icharanein nihane jaun.

⁵ Niha coaiteen tabaauru, jataain leeochoaauru janonaa amuritoheriin nelateinein lejanohane coaraauru. Jana tabaaurute satiin janonaa ita rijijieein nelatihane que aitocure. Nii jaunte lecachanichaachene, canaacha esenetai coitucuhin esenetaacachene caohachae. ⁶ Leeochaauru janonaa bana amuritoheriin le janonaa coaraain, bana Cana Coaunera coroaena jerihane, nii janonaa bana coroaemiin. Jana Cana Coaunera rai caohacha ichaa itolere lenone que lenoneein nena jerihane, itolere lenone que lenoneein Cana Coaunera coroaemiin. Jerichanejeein chu Cana Coaunera rai caohacha ichaa itolere lenonecuru que lenonena nainiheichuru, quilanaala neein Cana Coaunera coroaemiin.

⁷ Coatiha cana jerichaachene jaun ichaohin, ohin, naaonjoaain nihaacache. ⁸ Nii rijijieein techu ohin, ichaohin, naaonjoaain nihacachene nihanatiin Cana Coaunera rainein nihacache. ⁹ Nii coinata ohin, o caje ichanaain, naaonjoaelu Jesocurisito, ichaonacaauru, onacaauru, naaonjoaainunri Curuaanaanein nihane coina.

¹⁰ Chanuna jana chaen nitohanihane saijieein, ii nejera ichao que ereein rai necoeje chanuhin nee, Cana Coaunera acatiha satiin tururichaachein aca canaacha ichai coitucuhin rucuharichaaïne saijieein. ¹¹ Nitohanerichaaïne quite:

“Canu ichao coreniha esinae rauhijiriin airichaainne quene aitoreeunni. Satiin cachaaurute canu acatiha neseeonriaain canu nichaanune coitucuhin Cana Coaunera coroaacurureein,”
naa Cana Curuaanaane ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane ne.
¹² Nitohaneente le cachanichaachene, cana raajenihane canaacha ichai berichaachein Cana Coaunera rai.

Jiaonriha inara nejera ichao lacuroaaichene.

¹³ Aihane jaun inae nainihaacache cana nejeraneein nenacaauru que baasoneein ereein, chatohanei ichaain, naonjoaain nena nainihaacache. Chatohanei ichana coacuelanaala neeichenete caohachae, nabana esenetaa cana nejerane lacuroaaichene esenetaane jianihane coataa. ¹⁴ Canune esinae rauhijiriin Jesocurisito esenetaeraneein aitoon. Nihei chuni lenone, calanineein quichaenihane coina coaunanojoi. Nete lenone tabaauru, leochaauru cachaauru rai lenoneneein nene. ¹⁵ Niheichu nainiheei quinaa inaelanaala nena ii nejera notaracaae rai baaso ichara tocohaneein quiine. Ii lenoneecha coreniha nitajeein niha ii nejera, coreniha netonai ohin nihalu Jesocurisitone saijieeine coataa. Nitohaneein neeine coatihā chamute cacha belaaaine coaratiha airiheeini. ¹⁶ Aihane jaun itolere lenone que lenonena nainein neeichene jaan aina cuaain nainiheeiche baasoneein inara que ereein neeuruha cachaaurune jaanu ichaain neeichene. ¹⁷ Jeriha Cana Coaunerane rijjijieein rai Cojoanona que ichaonaa jerichaachene, coatihā joenreein lenone que lenoneein nihacane latihei. Nete laen esinae rauhijiriin baaso ichaelanaala rai Suujue aina cuaain rachoojoein ichaohin, raotojoein nihacachene caohachae. ¹⁸ Nitohaneein ichaohin Jesocurisitohacha jerei ichaa cachanete laen rautatiin coarae Cana Coaunera. Cachaauru nihanatiinte esinae rauhijiriin caohacha ichaane coaracurureein.

¹⁹ Aihane jaun, atiin ita aina raotojoein ichaohin nihacachene jaanuhacha ichacaachenete caohachae. Nii banate laen esinae rauhijiriin, jiniiquiin ita corootajaneein, jeriha Cana Coaunera Suujuene rijjijieein nerichaachein. ²⁰ Nainiheei lenoneecha coreniha Cana Coaunera ichanohin itajeein nihacachene. Esinae rauhijiriinte niqui, satiin lenonecuru lenone caohachanein neeure. Nete caohachaene que lenonelanaala nenacaauru notaracaae que lenoneein acaauru suujua lacuroaera tocohaneein nihacachene. ²¹ Nii jaunte caohachaene, iniho leochaauru quinojoinelanaala nena quini, bino cohin, naonjoaain nihacachene. Niheichu leochaauru suujua lacuroaera tocohaneein nainiheei joenreein chachanaa nainihaacache. ²² Aihane jaun ii joareen lenone que lenoneeine, Cana Coaunera notaracaaecha que lenoneeu. Rachoojoein neeine suujua cuhane nocoatelanaala joenreen lenone que lenoneein nena. ²³ Nete laen inae roaotojoein quinaa naihenihane coituhane saijieein que lenoneein nei, aca nii ujuaihoneein ne, niicha quiinelanaala nenaanihane coitucuhane saijieein quihane jaun. Nii jaunte inae canaacha ichana nainiheei ichaca raotojoein coitucuhane saijieeine, osa que nesaruha aihaca.

15

Ii rainuhacha que caohacha ichana coacuelaanaala chamute cacha rai caohacha ichaau.

¹ Inae cana, jeriha Jesocurisitone rijjijieein laraajiin neinichaachene, nii ena nunuhetein sacuhajeraauruhacha ichai que tonaain erena nainihaacache. Atiin acaauruhacha ichai rautaenihacachene nihanatiin abaantaacachenete ne.
² Satiin canate, canamute cachaauru rai caohachanu que cha ichaain nihacachene caohachae, caa canaacha esenetai aina ijijieein sacuhajeein ichaauruhane coina.
³ Coaracuchenachuhinti Jesocurisito netonai, aca jerihane rijjijieein nena nainenihane jaun: “Ii necoeje chanuureraauru corenranihane canu caseteco coaraaun,” naain que aitiin laenanohiniane nainaalū, rai suujua letono rijjijieein nena coacuelanaalane.
⁴ Satiin Quiricha Inoaensi cuhane laenanohineein nenaate, cana suujuateraanu que laenanohineein nelu, itolere bana jianelanaala, cairichaojoaain cana coaraane aina cuaain canaacha cohajei ranaa nainichaachene coina. ⁵ Nii Cana Coaunera itolere

bana cairichaaajoaain cana coara, inara coroatajanemiin. Cana relaalu Jesocurisitone rijjijeein ⁶ jiniiquiin ita belain rachoojoein Cana Coaunera corojeein ichaoche, jeriha Cana Coaunera Cana Curuaanaa Jesocurisito Inacaneein nenaane rijjijeein neeichene coina.

Jorioniheichuru rai benojoiniha Jesocurisitone que erenaa

⁷ Aihane jaun Cana Coaunera rai caohachanu que inara raain nihalu Jesocurisitone rijjijeein, inara netonai jiniiquiin raotojoein ita raain neeuche. ⁸ Esinaena aitoreeunni inara rai. Inae cana foeratera inoensihuru rai, nitohaneein ichaane coina aitosihalu Cana Coaunerane nainaane coinane, Jorioocuru nichaanune rai nelatihane coina turuhin nelu Jesocurisito, caje esinae rauhijiriin nohanelanaala tihane coina, naitoonjoan ichaa Cana Coaunerane coaracuruha cachaurune coina. ⁹ Chaen techu Jorioniheichuru netonai, aca Cana Coauneraneein nihane jaun, cairichaaajoaain acauru netonai coaraane coitucuhin, Acaneein nihane coroaecururichaaane coitucueratihane coinane maajeein turuhin nelu. Nii ajiniate nitohanerichaaane que:

“Nitohanei ichaane corenihane

lauri lauri nenacaauru cachauru aina neein-
iineein neeine corojeein nenatereunni,”

naain laenanohineein ne Quiricha Inoaensi cuhane. ¹⁰ Quiricha Inoaensi cuhane techu coaiten:

“Cana Coaunera cachaneein nenacaauru aina jiniiquiin rachojeeuche

lauri lauri nenacaauru cachauru,”

naain ne laenanohineein. ¹¹ Rai Quiricha Inoaensi cuhane techu coaiten:

“Lauri lauri neiniquichene

Cana Coaunera cachaneein nenacaauru aina jiniiquiin

Cana Coaunera coroaecuche,”

naain ne laenanohineein. ¹² Isaihasi netonai techu:

“Isaihasi caje nefoeratenaa-

Israelitacuru curuaanaa neein nena-

Rabiri cajete

ocooreein leinjiin Curuaanaa,

Israelitanelanaala nenacaaurune maajeein

curuaanaa neein nihane

acaacha que jaaequiin neeuruhane coina,”

naain laenaalu.

¹³ Canaacha cohajei teraneein nena Cana Coaunera, Aca acaneein nihane esenetaeraniquichene rai, raotojoein rachoojoein jiniiquiin neeichene jaanu tein, inara aina niicha ichana nainei ichaa rai Suujuene coina ichamiinte, leinjiin acaacha cohajein neeiche.

¹⁴ Canejeraauru, saain inara leeochoauru belain ichaohin, itolere coitucuhin, jiniiquiin ita suujuatenaa coitucuhin ichaohichene coitucuhanu. ¹⁵⁻¹⁶ Nena laen caa quiricha inara rai canuhacha laenai cuhane inara que asilanaala inara rai aitoon, nabana baitequichene chatohanei ichaquichene coataa. Nitohaneein Jorioniheichuru rai caohacha ichaa Jesocurisitone beebejihanune coinane, canu rai caohacha ichaane coina canu raain nelu Cana Coaunera. Nii jaaunne Cana Coaunera beratenojoi ichoteratenojoein neeururichaanee beebejeun. Nii canuhacha beebejei esenetaauruha Jorioniheichurune, Cana Coaunera rai iniho mocohin teeuruha saseredotecuru Jorioneei nenacaaurune rijjijeein, Cana Coaunera rai, jeriha rai Suujuene rijjijeein couluunojoeinee Jorioniheichuru tihanune coina.

¹⁷ Coujuriu Jesocurisito letononeein nena tocohaneein, Cana Coauneracha jerenohi ichaain nihanune jaunne raotojoeun. ¹⁸ Nii jaunne Jorioniheichuru relaain nihanune jeriha Cana Coaunerane rijjijeein neuru coina, canu relaain nihalu Jesocurisitone jaan caje cuaain, leeocheaneein cuaain Jorioniheichuru relanaa coacueneun. Niine ichaun acauru rai ereerejeein, acauru aina neein canu ichao que acauru notajaain, ¹⁹ cojoelanaacojoai ichana nainichaaunne jaan aina cuaain, Cana Coaunera Suujue aina

cuaain, naonjoaain. Nitohaneene cana ichoterateraneein niha Jesocurisitone beebejihanune nainaaun jataain caohatiin, Jerosaleeun caje nunuheteen itolere sacutaain Iliria batane que tiaaajoaain. ²⁰ Nitohaneene chabana turuureniha leeochoaurune jaunru cuhecujeein chabana aonaeraeniha Jesocurisito que erenaane jaunru Jesocurisito beebejeeun, nabana leeochoauru amihaneena jaunru turuhin, acaauru amihaneerohecaanune coataa. ²¹ Nitohanei ichana coacuelanaalane, “Chabana que erena aonaelanaala nenacaaurute, inae aca Acanihane coaracurureein. Chabana aonaelanaala nenacaaurute, aonaain coitucuha cuurureein,” naain laenanohineein niha Cana Coanera Quiricha cuhanena rijjijeein ichaun.

Romau cunaa coaauca Faborone

²² Jaiti nii ichajihanune jaunne, araai saain inara coaraa unaa coaaucaunne niha-natiin nainesineeun. ²³ Nene laen inae ena canu amihaneero nainaaun, nii canuhacha beebejei atane sacutaainchurune jaun, inae inara coaraa unaa jereeun araai jaanacai baiha. ²⁴ Nii jaunne Españau cuhanune ucuatoha, cuujihataain inara rene bedaenereeeuni, bajaanachuhinti aineeun. Nene laen atiin, inae nainaaun inara rene bedainichaaune baiha, jelai caje amuhanune coina canu coroatajaniquichene jereeun. ²⁵ Nene jaiti ena Jerosaleeun cureeunni, ecu nenacaauru coroatajaniha leeochoauru cana nejeraauru taojiai tihanu acaauru raine coina. ²⁶ Masedoniau nenacaauru, Acaihau nenacaauru, naonjoainurite suujua caje coauneein, Jerosaleeun cairicheinejeein nenacaauru coroatajaniha letoaauruhane coina, niicha letoaenihunru taojiaaure. Nitohaneente rai suujua caje coauneein coacuhin, jataain caohacha ichacure. ²⁷ Charijieein teeinti Jorionecurenihane saijieein, acaauru que Jesocurisito coitucuerateurelu, Jorioocuru Jesocurisito esenetaeraneein nenacaauru, nii rijjijeeinte Jorioniheichuru netonai, Jesocurisito esenetaeraneein nenacaauru Jorioocuru coroatajanecure, acaauruhacha sirii taojiaain letoaain. ²⁸ Nii jaunne inae nii leeochoauru coroatajaniha acaauruhacha taojiai amaain tihanune baihane laen, Españau cureeunni. Nii ucuatohane laen cuujihataain inara rene bedaenereeeunni. ²⁹ Inara rene bedaenichaaune, cana coroatajanerichaaun jelai amuritoheriin Jesocurisitone coitucuhanu.

³⁰ Inara raine aitoreeunicha canejeraauru. Atiin Jesocurisito aina cana belaiha cana rai Cana Coanera Suujue tenojoi coreniha, caohachaaun cuha canu amihaneone coina, canu rai atiin Cana Coanera bajaachete, ³¹ canu que chachana nainecureneene Jodea nenacaauru Cana Coanera coitucuhichuru. Chaen Jerosaleen turuhanune raotojoein canu ranaa nainecuruha ecu nenacaauru cana nejeraaurune coina. ³² Jeriha Cana Coaneranena inara rene turuhin bedaenereeeunni, inara coaraain rachoojoein ecu inara aina neein nebetacaanune coina. ³³ Raotojoein nihacachene teraneein nena Cana Coanera, inara coroatajanemiim. Nitohanemiin.

16

Arajii cachaauru coaauca Faboro.

¹ Jesocurisito rai iclesia neein nenacaauruhacha latei que acaauru coroatajaneraneein Cencrea nenaalu- cana nejeraneein ene neein nena- Febe quene inara rai aitoreeunni, ² coujurihu Jesocurisito esenetaeraneein nena tocohaneein, inara rene turuhane raotojoein Jesocurisito coreniha raain, satiin niicha latei que coroatajanequichene coina. Acate leeochoauru coroatajaneein canune maajeein coroatajanelu.

³ Canu rai Jesocurisito tenojoi amihanena que canu coroatajanera neein nenacaaurulu- Aquila, Firisila, naonjoainuri coaaucaunne beeuche acaauru rai.

⁴ Acaaurute canu coreniha nichao itajerateeuruhane rai neeurelu, canu sohin canu jaonaa jerecuruhane bana. Nii jaun coatiha canuhacha acaauru coaauhaaun, satiin Jesocurisito rai iclesianein nenacaauru- Jorioniheichurute acaauru coreniha Cana Coanera bajanajaacure.

⁵ Jerichanetojoeinchu Aquila, Firisila, naaonjoainunri loreri asaae netaojianacaauru canejeraauru coaaucaane beeuche acaauru rai. Jataain canuhacha belaa- Efeneto coaaucaane beeuche. Acate jauriaanejeein Asia batane que Jesocurisito esenetaera neein nelu.

⁶ Taolu carajaain inara jana neein, inara coroatajaneraneein nena Mariha netonai coaaucaane beeuche.

⁷ Chaen canu araichuru canu aina jiniiquin caresero cuhane nenacaaurulu- Andronico, Joniasi, naaonjoainuri rai acaauru coaaucaane beeuche. Acaaurute afosotooru que caohacha cachanecuruhane coarateein, canu ajiniha Jesocurisito esenetaeraneein neeurelu.

⁸ Jesocurisito coreniha jataain canuhacha belainein nena- Ampliato rai coaaucaane beeuche.

⁹ Chaen canu rai Jesocurisito tenojoi amihanenaa que canu coroatajaneraneein nena- Orobano, canuhacha belaa Estaqis, naaonjoainunri coaaucaanne beeuche acaauru rai.

¹⁰ Jesocurisito esenetaeraneein nihane jaun, mainajeein coujunojoneein nenaalu- Apeles netonai coacuhin, Aristobolo aina rai naraichuru coaaucaane beeuche acaauru rai.

¹¹ Chaen canu araai Erodion, nii baiha Narsiso aina nejeraauru Jesocurisito esenetaeraneein nenacaauru, naaonjoainuri coaaucaane beeuche acaauru rai.

¹² Jerichanejeeinchu Jesocurisito icharatenohi icharaneein nenacaauru- Tirifena, chaen Tirifosa, naaonjoainuri rai acaauru coaaucaane beeuche.

Chaen cana nejera, Jesocurisito coreniha- cana bainein nena- Persida- nii mainajeein Jesocurisito tenojoi amihanenaa icharanein nenaalu rai netonai coaaucaane beeuche.

¹³ Rofu rai netonai coaaucaane beeuche. Acate leeochoauru amuritoheriin Jesocurisito esenetaeraneein nihane coarate.

Chaen rai nebate canu neba rijijieein cacoelaichanein nelu.

¹⁴ Chaen Asiincrito, Fleconte, Eremesi, Patrobas, Eremasi naaonjoainuri, chaen acaauru aina nenacaauru canejeraauru netonai rai acaauru coaaucaane beeuche.

¹⁵ Chaen Filologo, Jolia, Nereo aina rai bai Olimpias, naaonjoainunri rai acaauru coaaucaane beein, canaacha esenetai coreniha canejeraauru rai netonai acaauru coaaucaane beeuche.

¹⁶ Jiniiquin raotojoein ita rai ereein neeuche, ita nejeranein nena rijijieein. Satiin Jesocurisito esenetaain rai cachanein nenacaauru netonainte inara coaucuruhane berateure inara rai.

¹⁷ Inara canejera neeichene raine aitoreeunni, atiin nii jelai leeochoauru lerueranein inara amihane lacuroaeranein nenacaauru coaraain, acaauru que nainaan ichaohichene coina. Nitohanei icharate relanojoneein neeichelune jaan ichaquichene caohateranein aichein. Aihane jaun jiaonriha acaauru rohan neeichene.

¹⁸ Jesocurisitohacha jerei ichana coacuelanaalate nechu acaauru jerecuruhane rijijieein- raihunchacha que chachaain neeure. Chaentechu enaacha cacha coritana inatiin aihuruhane jaun, acaauru coitucuelanaala nena cacha coritacure enaacha.

¹⁹ Satiinte Jesocurisitohacha jerei tonoraain ichaohichene coitucure. Nii jaunne jataain rachoojoeun inara coreniha. Aihane jaun baaso ichana coacuelanaala, itolere coitucueranein neeichene coarateein caohacha nejesina ichacuche. ²⁰ Aihate inara tija asaae jaolenein niha nii baaso icharatera moconajaerane coina ichamiin raotojoein nihacachene teranein nena Cana Coaunera. Inara coroatajanemiin Cana Curuaana Jesocurisito.

²¹ Canu amihane que cacorataeranein nena- Timoteo netonaite inara coacue. Chaen canu araichuru- Locio, Jasoon, Sosipater, naaonjoaihunri.

²² Canu caa Faboroacha laenaeratei quiricha laenara- Tersio nichaunena canuhetonai cana Curuaana coreniha inara coacuun.

²³ Chaen caa nihanune jaan- loreri erora Caiho netonaite inara coacue. Acate rai loreri tee, satiin iclesianein nenacaauru- turunacaauru nasaae netaojiaauruhane coina.

Chaen caa nihacaanune jaan nese cocoaichacuru rai coriqui beraichaneein nenea- Erasto netonaite inara coacue. Chaen cana nejera Coarto netonaite inara coacue.

²⁴ Cana Curuaanaa Jesocurisito, satiin inara coroatajanemiin. Nitohaneeine.

Raotojoein rachoojoein Cana Coaunera coroaecuche.

²⁵ Cana ichoterateraneein niha Jesocurisitone que inara relanaanune rijijieein, leein-jiin Aaacha jerihane rijijieein neeichene coina icharaneein nenea Cana Coaunera coroaecuche. Nii inara relaanulune jaante, chuni que coitucueratelanaala sirihane caje, cana que coitucuerate Cana Coaunera. Acate asinojoneein sirilu, jaiti cana rai chauratane coaunaenihane ajiniha caje coauneein Cana Coaunera. ²⁶ Nete laen, inae enene cana que coitucuerate nere bera inoaensihuru- *profetacuru* que, aca jerihane rijijieein been laenaeratihalu Cana Coaunera chabana satonoelanaala nenaane rijijieein. Nii niicha ichaneni asinojoneein nenaate, satiin lauri lauri nenacaauru cachaauru que coitucuerate Cana Coaunera, esenetaain tonoraain neeuruhane coina.

²⁷ Leinjiin itolere coitucuhin nenea Cana Coaunera necaohacha coitucuhin coaracurumiin chabana satonoelanaala rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain satiin cachaauru. Nitohanemiin.

Coriintoo nenacaauru rai Faborohacha letoai leinjiin

Chatohaneein neeiche Coriintoo neiniquichene.

¹ Canune Faboro neeun. Cana Coaunera jerenohi neeinne, Jesocurisito cocoainanohi afosoto neein neeun. Cana nejera Sosenesi aina jiniiquiin neeinna ² caa quiricha laenacaanu. Satiin Coriinto neseu Cana Coaunera que banijiaineein rai iclesianein nenacaauru cana nejeraauru raina, caa laenaain letoacaanu.

Satiin inarate Cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuaain araai laurii caje ranojoneein neeichene saijieein, Cana Coaunera que banijiaineein le laurii caje nenea rijjijieein neeiche, itolere sacutaain Jesocurisito coroaeejin nenacaauru aina jiniiquiin.

³ Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoainuri inara corootajanemiin raotojoein neeichene coina.

Jesocurisito aina cuaainte rausiaenjoinichaache.

⁴ Jesocurisito aina cuaain inara rausieca Cana Coaunerane corenihane, itolere bana coroaeeun. ⁵ Nii rai Calaohi Jesocurisito ere tonoraain esenetaaichene aina cuaainte, jataain inara corootajane Cana Coaunera, niicha jerenohin coitucuhin que ita rai raotojoein ereeichene coina. ⁶ Nitohaniane ainate, esinae rauhijiriin erenaa niha Curisito quene coitucuhin esenetaain rijjijieein neeiche. ⁷ Nitohaniane jaun, inara rai lanarinaain caohacha ichaquichene coina inara rai Cana Coaunera tenojoin, ocooca uha Cana Curuaanaa Jesocurisitone coaraqichene que tiajoaain. ⁸ Inara berairichain Cana Coaunera satono que tiaain, inara suujua letono ichaelanaala neeichene coina, nabana turuha Cana Curuaanaa Jesocurisitone bana niha inara que tonaain ereine coataa. ⁹ Itolere banate, satiin naitoonjoa ichae Cana Coaunera. Acate inara cotijiae, jiniiquiin rai Calaohi Jesocurisito aina ichaohichene coina.

Ita caje nelerucuruha Jesocurisito ranojoinunrunne

¹⁰ Canejeraauru, Cana Curuaanaa Jesocurisito corenihane inara rai aitoon, atiin ita suujua rijitojoein nii leechanein inara suujua cuaelanaala jiniiquiin raotojoein ichaohichene coina. Rachoojoein ichaaoche ita rijjijieein coacuhin, ita rijitojoein abaantaain. ¹¹ Nejesinajeein ita cotaairiin neeichene coitucuhinu Clohe laurichuru cajene jaunna, caa inara rai aitoon. ¹² Chaen techu, inara aina nenacaauru tabaaaauru, “Canune Faboro lauri caje neeun,” jana leochaurute, “Canune Aforo lauri caje neeun” jana leochaurute, “Canune laen Fedoro lauri caje neun” jana leochaurute, “Canune laen Curisito lauri caje neeun,” naaure. ¹³ Chasiinna araai lauriin neleruhin niha Curisitone coalanaala niritiin ereriquiche. Coatihachu canu Faboro nichaaunne inara coreniha coroso que ohanulune coalanaala. Niheichu, Faboro nichaaunne coreniha baotisanojohi niheeiche. ¹⁴ Cana Coaunera coroaeejihanu, Curisifo, Caiho, naajoainunri baotisaanune baiha leeochoauru cachauru baotisaen nihanulune jaun. ¹⁵ Nitohaniane jaun nii chuni, Faboro nichaaunne laurinihane coreniha baotisanojohiniha nocoetiin erenaa nainihe. ¹⁶ Chaen nechu Esetefana lauri baotisaanlu. Coatiha nii baiha chuni baotisaanune coitucuhaaun. ¹⁷ Coatiha cacha baotisaanune coina caletoaailu Curisito. Raujiaaincha jianacoon nenea nainecururichain cachaurune bihanune cointate caletoaelu. Coatiha amurijiriin cha coitucueraneein nihanune coina caletoaailu. Nitohaniane saijieein cha coitucueraneein nenea rijjijieein nere bihanune, cha que nelaterihe cana ichoteraneein nihane coina coroso que ohalu Curisitone.

Curisitote, niicha ichana naine aina niicha coitucuhi ichaa Cana Coaunerane jaan ne.

¹⁸ Nii coroso que ohalu Jesocurisitone que erenaate aonacure nii cha que nelatihei rijjijieein nii nitajeeurhane coina nenacaauru coitucuhichuru. Nete laen cana rai

jianacoon cacha mitaeraneein ne nii erenaa, jeelai Cana Coaunera ichanohineein. ¹⁹ Rai Quiricha Inoaensi cuhane:

“Itolere coitucuurerauru coitucunojoi itajeeinne, nainaan ichaaoruha nainanacaaurune jaan itajereeeunni,” naain bihalu Cana Coaunera.

²⁰ Inae cha que nelateein nedaauruhi itolere coitucuurerauru aina cacha relaaureerauru. Niheichu nelateein nedaauruhi, caa cana rai chauratane que nenacaauru itolere coitucuurerauru niha natiin. Satiin itolere coitucutoha nocoenacaaurute, leinjiin aaso rijijieein ratiri Cana Coaunera. ²¹ Cana Coaunerate niicha coitucui ichae, nabana nii niicha coitucui aina cuaain niicha tei ichaonaa coitucuhin nichotenaa nainecuruha nii coitucuhichurune coataa. Nitohanihane jaaunte, rai nere letoae, satiin esenetaain jeriha cachane jianacoon ichaonaa nainihane coina. Nete, nii nere esenetaaichuru, joenreein nelatihei rijijieein aonacuruhane niha natiin, esinae rauhijiriin jianacoon cacha mitaeraneein ne.

²² Nitohanihane jaunte, cojoelanaacojoai coana jerecure Joriocuru nichaaunne. Jana Curiecocuru, cha coitucuuruhane jaanu ariiriichure. ²³ Nena canacaanu, jianacoon cacha mitaeranu que Cana Coaunera letono coroso que onaalu beebejihacaanu. Niite Joriocuru rai leijiin nererojoecanaaneein acauru tee. Jana Jorione lanaala nenacaaurute, nechu joenreein nelatihei rijijieein aonacure. ²⁴ Nete Cana Coaunera cotihanoichuru, Jorioneein, Curieconein, naonjoaain nihacachene niha natiin, nii letono Mesihasi Curisitote jeelai Cana Coaunera ichanohin ichaain, niicha coitucui coitucuhin nihane coitucuhacache. ²⁵ Cana Coaunera beratenojoin, joareein nelatihei rijijieein coaraa cachane niha natiinte, satiin cachaacha coitucui amurijiriin nelate. Chaen techu Cana Coaunera icharatenohi, nelatelanaala coaraa cachane niha natiin, jataain cachaacha ichai amurijiriin, laraajiin mijiainein nereein itolere bana. ²⁶ Canejeraauru, coroatajajeeincha inara tabaauru cha coitucuera rijijieein neeichene saijieein, jitariin inara cotijiaain niha Cana Coaunera que nainaan ichaaoche. Nii ichoae tacaain techu coroatajajeeincha inara tabaauru nelateinnein nenacaauru cachaauru lauri caje neein, coainanacainein, naonjoainein neeichene saijieein jitariin inara rae Cana Coaunera. Nii que nainaan ichaaoche. ²⁷ Nitohanein itolere que nainaa nocoetonacaauru necoeje chanunaa jerenacaunte, jaolecooruha nii nainanacaaurune jaancuru cachaauru janijiin cotijiae Cana Coaunera. Chaen techu nii leeochoauru amurijiriin nelatenacaauru raelanaala, nii nelatelanaala acaauruhacha coaracuri cachaauru raain ne Cana Coaunera, acaauru necoeje chanunaa jerenacaun. ²⁸ Nitohaneinte jerenohinelanaala, coiintenojoneein, nelatelanaala, naonjoaain cachaauruhacha coarai cotijiaain ranajaain ne Cana Coaunera, nechu nii acaauruhacha itolere amurijiriin nelatiha nocoenacaauru que jaoleconaa jerenacaun. ²⁹ Nitohanein Cana Coaunera acatiha nihacachene jaun, nainihaacache leeochoauru amurijiriin nihacachene coaratihacachene. ³⁰ Cana Coaunerate raajenihane inara raain ne, rai Calaohi Jesocurisito aina neeichene coina. Chaen techu nii rai Calaohi Curisito coreniha chabana canaacha coitucuhi coitucuhin, coreniha osa caje mituhin, cha juaihoneein nena caje ichoteratenojoneein, jelai teein que banijiaain raotojoein nena coina ichae Cana Coaunera. ³¹ Nitohanihane quete: “Caohachaai cana raajenihane canaacha ichai coreniha necohasitaacachene. Cana Curanaacha ichanojoiincha coroaecaachenete laen caohachae,” nae Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane.

2

Coroso que atinanojoin Curisito beratenojoin

¹ Aonacuche canejeraauru. Inara rai Cana Coauneraacha ichaneni coitucueraelanaala nena que iriha uhanune bana coatiha inaraacha coitucunaa nainihe que irinaaunlu.

² Nii inara aina nihanune bana, coatiha leeocho coacuhin que inara rai irihaaunlu, esinae rauhijiriin coroso que neein onaalu Jesocurisitohachane coacuhin que inara relaaunlu. ³ Chaen nechu inara rene turuhanune nunuhenein, joenreein cacha

chaque nelatihei rijijieein turuunlu. ⁴ Niheichu Cana Coaunera jerenohin que inara relaanune bana coatiha canu esenetaaichene jerenacaaun nii aitocuruha nii itolere coitucuurerane rijitiin ereein inara relahaaunlu. Nena rai Suujue aina itolere ichana nainiha Cana Coaunerane jaan aina cuaain inara que jereratichaaune jaun nii aina esenetaaichelu. ⁵ Leinjiin Cana Coauneraacha ichanenu esenetaain que jaaecohichene coinane, nitohaneein inara relanajacoon, nabana suujua caje rocohin cachaauruhacha coitucunojoi que jaaecohichene coataa.

Rai suujue aina cuaainte necoitucuherte Cana Coaunera

⁶ Nena laen inae acaauru suujua cuhane niicha esenetai aina iinacaauru rai jelai amuritoheriin canacaanu que Cana Coaunera coitucueratenojoi que irihacaanu. Coatiba caa chauratane que nenacaauru cachaauruhacha coitucui que nihei. Niheichu acaauru rai cocoinanacaaihuri nitajerai nenacaauru coitucunojoineein nena que aitohaacaanu. ⁷ Acate caa cana rai chauratane coaunaane ajiniha, enene cana necaohachanu que niicha ichanenine que inae coausilu Cana Coaunera. Nii quene caa inara rai irihacaanu. ⁸ Nii coitucueraelanaala nena niicha ichanenu coausihalu Cana Coaunerane coitucuureni-hane jaunte, coroso que teein nii cana rai caohacha icharaannu que letono atinaaurelu. Coitucuuruhane jananihane, coatiba coroso que teein atinaaururiheilu caa chauratane que nenacaauru cocoinanacaaihuri. ⁹ Nete Quiricha Inoaensi cuhane:

“Cana Coaunerate
belaichaauru rai,
chabana coanojoinelanaala nena
aonanojoinelanaala nena,
naaonjoainuri ichaain
acaauru que banihateein rucujue.
Niheichu chuni,
‘Naaonjoanrichaain’ naain que coaaura,”

naain beratihalune nainaane coina ichae Cana Coaunera. ¹⁰ Nii niicha ichaneni, niicha coacuilute cana que coitucuerate, rai Suujue aina cuaain Cana Coaunera. Nii Cana Coaunera Suujuete, satii niicha ichaneni coitucue, satii suujua cuhane niicha coaculine maajeein.

¹¹ Nihei chuni ita suujua coitucuna nainera. Leinjiin nii suujua cuhane nena, rai suujuete naine cacha suujua coitucuhane. Nii rijijieein techu nene chuni Cana Coaunera Suujua coitucuera. Acaihaniji rai Suujue rai suujuaacha cuane nenaachate rai suujua coitucue. ¹² Coatiba canacaanu, caa Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaauru rijijiein Moconajaera suuje rahaacaanu. Acaihaniji Cana Coaunera Suujuene raacaanu, aina cuaain jataain cana belaitohane jaun, cana rai niicha tei coitucunojoin aonaain coitucuhin nihacachene coina. ¹³ Canacaanu relaa Cana Coaunera Suujuene jaan quene aitocaaanu. Coatiba canacaanu suujua cuhane canacaanuhacha coacuhi que aitohaacaanu. Nitohaneeinna Cana Coaunera Suujue beratenojoi bihacaanu, Cana Coaunera Suujue coitucuhin nenacaauru rai.

¹⁴ Nitohanihane jaunte, Cana Coaunera Suujue raenihane coina ichaonaa, nii Cana Coaunera Suujue jerenohi coitucuhin tonorana nainene, nii chaque nelatihei rijijieein aonaane jaun. Niheichu aonaane niha natiin coitucunaa nainihei, Cana Coaunera Suujue siriniane jaun. ¹⁵ Nete laen Cana Coaunera Suujue siricha itolere coitucuhin coulurujuenaa nainereein. Nerinaain que tonaain que ereein aca coulurujuenaa nainera. ¹⁶ Nitohanihane coinane, “Nihei chuni suujua cuhane Cana Coauneraacha coacui coitucuera. Niheichu chuni suujuatenaa nainera,” nae rai Quiricha Inoaensi cuhane. Nete laen cana, coaauca Jesocurisitone rijijieein coaaucaache.

¹ Canejeraauru, nii jauriaanejeein inara relaa uhanune bana, coatiha Cana Coaunera Suujue letono rijjijeein inae ijiin ichaonacaauru cachaauru relaanune rijjijeein inara relanaa nainihaaunlu. Nii jaunna Cana Coaunera coitucuhichuru cachaauru rijjijeein ichaohichene jaun, Cana Coaunera Suujue letono rijjijeein inara relanaa nainenee-unlu. ² Nitohaneechene jaunte, caaintaelanaala inara relaanulune jana, tonoraelanaala abaantana naineneeichelu. Niheichu enanetojoein nihanatiin tonorana nainiheeiche. ³ Aihuruha Cana Coaunera coitucuhichurune rijjijeein enanetojoein inara suujua coaraquichene jaunte, nii ita que necoelaain, ita que nererojoecaain, naajoaain neeiche, aihuruha satiin Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaaaurune rijjijeein. ⁴ “Canune Faboroacha ere tonoraaun,” jana leeochoauru “Canune Aforoacha ere tonoraaun,” naain ereeichene jaunte, jaiti Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaauru rijjijeein ichaohichene jaun aitocoiche.

⁵ Coatiha canu Faboro nichaaunne chanihaaun. Niheichu cha nihei Aforo net-onai. Canacaanune raujiaain Cana Coaunera letononeein, inara aina niicha ichaneni coitucuerateraneein canacaanu letoaa Cana Coaunerane rijjijeein, niicha icharatenohin icharaneein nihacaanu. ⁶ Canune inara que Jesocurisito coitucuerateraneein neeun. Jana Aforote caohachaaain coitucuhichene coina que inara relaeraneein ne. Nete laen Cana Coaunera, nii aina cuaain chabana nitajenaachara ichaonaa teraneein ne inara rai. ⁷ Nitohanihane jaun, nii inara que coitucueratera nichaaunne, nii inara relaera aina chaneein nihaacaanu. Cana Coaunerate laen nii inara relaacaanune jaan aina ijiin ichaohichene coina icharaneein ne.

⁸ Nitoanihane jaun, canu inara que nii Cana Coauneraacha ichai cotucueratera nichaaunne, nii que inara relaera aina jiniiquiin ita rijjichaanu. Nete laen nii inara que niicha ichaneni coitucueratihacaanune cainareein Cana Coaunera.

⁹ Canacaanune Cana Coaunera letononeein canacaanu rai niicha tei amihanenaa que ita coroatajaneraneein nihacaanu. Inarate leinjiin ocoana aina leinjiin loreri rijjijeein neeiche Cana Coaunera rai. ¹⁰ Jana canune, inara que amihanenaa nunuheteraneein neeun Cana Coaunera letononeein. Jana leeochoaurute, nii quiicha banesijiatei bucutejeeure. Nete, le cachanichaachene caohachaaain ichacaachene coaraain ichacaachene caohachae. ¹¹ Nihei chuni nainihei nii banesijia quiicha tenojoin coreein leeochoa tenaa nainera. Nii banesijia canuhacha teite Jesocurisito ne. ¹² Nii rai banesijia quiicha temunojoin ichoaete nainere, coata coreti, ajeri coreti, enuha, elele, jiarana nujua, naajoain caje nainecurure loreri ichacuruhane. ¹³ Nete, inae le cachanichaachene ichao cojuhin coaraa Cana Coaunerane cojoanonaa que turuhane bana, le catcha cachaauru amihaneeon inanacaa cureein. Nii banate, usi tabaineein ureein nii cana ichanaa cojuhin coaraane coina. ¹⁴ Chariji ichanaa teeinti mocohelanaala nii usi abaantae, nii icharate core raa cureein. ¹⁵ Jana mocoha nii niicha ichainete, nitajiha cureein rai namihaneeo. Jana nii que amihaneite, nii usi caje nichotereein cha colane.

¹⁶ Tana Cana Coaunera loreri neeichene jaun, inara suujue cuhane niha Cana Coaunera Suujuene coitucuhichene. ¹⁷ Nii Cana Coaunera loreri neeichene jaunte, osa que inara saruhin baasoneein inara teranihane, Cana Coaunera loreri aasaeca aicheein. Niite aca itajiha cureein Cana Coaunera, acaihaniji rai loreri neeichene saijjjein inara ichao asaecane coreniha. Inarate nii rai loreri neeiche.

¹⁸ Coa inara raaje necoritaache Cana Coaunera coitucuhichuru rijjijeein itolere coitucuha nocoetiin. Nitoaneein neeichene, nii baiteein enacoauneein Cana Coaunera coitucuhin neeuchete, esinae rauhijiriin cha coitucueraneein neeiche. Nii banate laen esinae rauhijiriin cha coitucueraneein neriquicheein. ¹⁹ Nii quete, “Nii itolere coitucutoha nocoeeurhane jaan aina raajeniha necoritaauruha que jaoleconacaaurune cointate ichae Cana Coaunera,” naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane. ²⁰ Chaen techu coaiten, “Nii itolere coitucutoha nocoenacaauru coaunojoite, nii cha que nelatenihane coitucue Cana Coaunera,” naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane. ²¹ Nitohanihane jaun chunocoha catcha, joenreein namute catcha rijjijeein ichaohane nainihei, raotojoein niha nocoetiin necohasitaane.

Satiin itolere inaraacha lateite, inara rai teein ne Cana Coaunera. Aihana jaun, Cana Coauneraachate coroaena nainequiche, inara rai itolere teein nihane coreniha. ²² Canu, Aforo, cana rai chauratane, cana rai ichaonaa, caa ena nenea, cabaiha neenihun, niichurute Cana Coaunera tenojoinee in neeure inara rai. ²³ Jana inarate Curisito rainequiche. Jana Curisitote Cana Coaunera raine.

4

Afosotooru amihaneeo.

¹ Cana Coaunera ichanohi coitucuhraelanaala nenea que Curisito letononeein rai cacha relaeraneein nihacaanune coitucuhichenete caohachae. ² Chelai icharaanu que letononeein nihacanete, nii cana letoaera suujua rijijiein nere tonoraain ichacaane caohachae, nere tonoraain nihacane coitucunaa nainiha nii cana letoerane coina. ³ Nena laen baasoneein ichacaaunne coitucueralanaala canu que ereein neeiche co-coainanacaaihuri ainane nihanatiin, cha que tonajeneeun. Niheichu canu raajenihane nihanatiin baasoneein, caohachaaain, naajoaain ichacaaunne coitucunaa nainihaaun. ⁴ Nena, nii casuujua cuhane baaso ichaenihanune coaucaunne, canu baaso ichacaaunne coitucunaa naineneeun. Cana Coaunera laen, baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoannune coitucuha cureein. ⁵ Aihana jaun, “Acate baaso ichae,” naain leeochoaauru que erenea nainiheiche acaauru ichao coitucueralanaala. Jauriaanejeein turuha cana Curuaanaane cohacuche. Acate laen nainereein, jitariin nii suujua cuhane acaauruhacha coacuhi, acaauruhacha ichai, naaonjoainuri coitucuhane. Nii banate caohachaaain icharaauru lecachaauru coroaereein Cana Coaunera.

⁶ Canejeraauru, inara caohachanu quene caa inara rai Aforo, canu, naaonjoain nichaanune ichanohin que cuaain inara rai beeun, caje coauneein canacaanu ichanohi que coacuhin, rijijieein ichaquichene coina. Nabana Quiricha cuhane aitohane edaa cuaain ichaquichene, nabana leeochoaauru amurijiriin cha coitucueraneein nenea coacuhin, acaauru que jaolecohichene coataa. ⁷ Chariji inara rai leeochoaauru amurijiriin neeichene jaannu teein ne. Chariji inaraacha sirii, Cana Coaunera tenojoinelanaala siriquiche. Tana Cana Coaunera, inara rai itolere tihane coitucuhichene. Nii saijieeinte inara raajenihane cha eruhera rijitiin inara necohasitaacha que neeiche.

⁸ Nitohaneeeichene jaunte, itolere inaraacha jerei siriiin, itolere cacha curuaanaa *rey* niha nocoetiin, canacaanu latiha nocoeteneeiche. Bajiaanachuhinti esinae rauhijiriin *rey* esineneein neneeiche, inara caje canacaanuhacha latei bajaain, inaraacha sirii sirichaneein nihacaanu canacaanu netonaine coina. ⁹ Canacaanu afosotooru nichaanune raite, jataain leeochoaauru amurijiriin necairichanaa coaraain ohacaanune coina ichara tocoaneein canacaanu te Cana Coaunera. Chaen nechu, satiin anjeraauru, cachaauru, naaonjoainuri notaracae nihacaanu, nii cairichei coaraain.

¹⁰ Curisito esenetaain niicha jerenohin tonoracaanune corenihane, aaso cha coitucuhi rijijieein nihacaanu. Jana inarate, itolere Curisitoacha jerenohin coitucutoha nocoetiin neeiche. Chaen techu, joaereein nelatihei rijijieein nihacaanune jana, inara itolere amurijiriin laraajia nocoetiin neeiche. Nitohaneeeichene jaunte, inara leeochoaauru aina jiniiquiin, canacaanu que jaolecohiche. Jana leeochoaurute, inara que suujua acatecure.

¹¹ Enanetojoein mijitena, cocoiinina, cajione, naaonjoain que necairichaacaanune jianihacaanu. Nii canacaanu que jaolecooruhane ichoae tacaain techu, canacaanu que nererojoecaure. Niheichu nii canacaanu nenaja niha natiin. ¹² Chaen nechu cotaecaanu canacaanu bijiicha que amihanejeein. Canacaanu cotaicha raine, caohachaaain nihane coina irihacaanu. Chaen nechu canacaanu rohecaauruhane niha natiin abaantaacaanu.

¹³ Canacaanu rai baasoneei iriha cachanena, raotojoein tonoraacaanu. Nitohaneeeinte caa cana rai chauratane que jaoleneein nenea utoone rijijieein canacaanu coaraain, enanetojoein canacaanu que jaolecoore.

¹⁴ Coatiha inara necoeje chanuha aitiin laenahaan. Inara suujuatihane ichaun. Inara belaihanu canu calaohi rijijieein neeichene jaun. ¹⁵ Inara Jesocurisito ranojoinee in

neeichene relaeraneein neeuruha lechoonca oaraancaneein niha natiin, coatiha acaauru inara inacanihei. Canune laen inara que, nii enene inaraacha esenetai Jesocurisito coitucuerateein, nii osa caje nichotiha cachane jaan ichaonaa, naaonjoain beraneein inara inacaneein neun. ¹⁶ Nitohanihana jaunne inara rai aitoon, canu ichao rijijieein ichaohichene coina.

¹⁷ Nii ichaohanune rijijieein ichaohichene coinane, nii Cana Curuaanaa coreniha cacalabi- casuujua rijijieein nena Timoteo letoaaun. Acate Jesocurisito esenetaeraneein nihanune ichao rijijieein, Jesocurisito ranojoihunru rene turuhanune jaunru inara relaanune coaquichene coina inara rai bereein.

¹⁸ Inara tabaaurute inae itolere coitucuha nocoetiin raotojoein neeure, inae inara rene nacoauneein tururichaaunine esenetaaurenihane jaun. ¹⁹ Nena Cana Curuaanaa jerihane enanocoojoa inara rene bedaeniha ureeunni. Nii banane, nii itolere coitucutoha nocoenacaauru coaareeunni, nii nelatecuruhane coaracaanne coina.

²⁰ Coatiha erenaacha nihei Cana Coaunera Cojoanonaa. Acate canacaanu cocoinae, itolere ichana nainein, itolere rucuhena nainichaanune jaannu tein. ²¹ Aihana jaun cha jeriquiche. Rauhijiriin inara casetecaa uhanunena jeriquiche. Ainihane jataain inara belain inara coaraa uhanunena jeriquiche.

5

Baasonein ichoi sitaauche inara caje.

¹ Leinjiin nii inara jana nena, rai inaca comasai- nebaene siriha rai comasaineinne coitucuhane. Nitohaneein ichaonaate, jataain coasinacai ne. Nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru niha natiin, nitohaneein ichaonaa nainecuruhi. ² Nii saijieeinte caohacha ichaa nocoetiin rachoojoeeiche, bana nii baaso ichaquichene que coacuhin inaderaelanaala. Aihana jaun inara jana nitohaneein ichaoa cachane sitaauche.

³ Canu jaberoconeein inara aina nenihanune niha natiinne, canu sujua cuhane inara coaareeunni. Nii jaunna caa inara rai canu jaberoconeein netiin aitocoaanne rijitoejin aitoon, canu Jesocurisito cocoinanohineein nii caitoonjoa tocohaneein baaso ichara casetecaaichene coina.

⁴ Ita taojiaaichenena canu suujua cuhane inara coreniha Cana Coaunera bajareeunni, caohachaain inaraacha ichaneni ichaquichene coina. Chaen techu Cana Curuaanaa Jesuso netonai ecu nicha ichana nainei letoareein, ecu inara aina nihane coina. ⁵ Nii jana laen, nii baasoneein ichaonaa cache teeuche Moconajaera rai, nitajiha rai jaberocone niha natiin, inae turuha Cana Curuaanaa Jesusone bana rai suujue nii caje nichotihane coina.

⁶ Nitohaneein neeichene jaun, nainiheiche caohacha ichaa nocoetiin ereeichene. Inarate, "Coaerai curu cuhane jorerera tihacanete enaicha coerae," naa erenaane coitucuhiche. Charijieein teeinti nii jorerera lomohe nii coaerai, nii rijijieein techu inara ichao aasaeraneein ne nii inara jana nena baaso ichara cache. ⁷ Aihana jaun charijieein teeinti jorerera jaohin, jorerera colane faan jaaure Fasocoa beseta bana quihuruhane coina. Nii rijijieein nii inara jana nena cache baso jaoche, nabana rai nichao baaso aina inara ichao asaecane coataa. Curisitote, carenero sooruhane rijijieein Fasocoa bana cana coreniha sohin jaaorelu, jianacoon nihacachene coina. ⁸ Charijieein teeinti baaso ichara cojunacaneein niha jorerera jaun, Fasocoa beseta bana nii jorerera colane ichanohi faan quihacache. Nii rijijieein techu nii jorerera colane ichanohin faan rijijieein, aihalu Jesocurisitone rijijieein, cana jana baaso sirilanaala ichaohacachene caohachae.

⁹ Nii leecha quiricha, inara rene canu letoanojoin cuhanena beeun inara rai, nabana namute quicha aina, leecha ene aina, canaanaihunru aina, naaonjoainunri aina niicha jerei ichana jereein nenacaauru raain neeichene coataa. Nii rijijieein chu enecuru nihanatiin namute ene aina, leecha quicha aina, canaanainunru aina, naaonjoainunri aina niicha jerei ichaai ichaonacaauru ranaa nainiheiche. ¹⁰ Coatiha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, namute quicha aina, leecha ene aina, canaanaihunru

aina, naaonjoainunri aina niicha jerei ichana jereein nenacaauru caje amuhichene caina aitohaaun, Chunijiun cuhichene niha natiin lanaenerichaaïn baaso icharaaurune jaun. ¹¹ Raujiaaine inara rai aitoon nabana nii Cana Coaunera coitucuhin neeuruhane saijieein, nii nejelau sinijeranelanaala nena aina ichaonacaauru, barioneein ichaonacaauru, nii ichanohineein nena coauneraacha esenetaeraauru, casajenetiin, ajetoriitiin, asijiauharitiin, naaonjoain nenacaauru aina, “canejera,” naain acaauru rai ereein neeichene coataane aitoon. Jiaonriha Cana Coaunera coitucuha nocoetocuruhane saijieein nitohaneein ichaonacaauru aina nelaurihaain lenonequichene.

¹²⁻¹³ Coatiha nii joanreein Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, baaso ichacuruhane niha natiin acaauru rai ereein rucuhena nainihaaun canu. Cana Coaunera telaen, nii baaso ichacuruhane coitucuhin, acaauru que niicha ichaneni coitucureein. Nete laen inara nainequiche, nii cana rijijieein Cana Coaunera coitucuhin nenacaauru baaso ichacuruhane rucuhequichene caohachae. Aihana jaun, nii inara jana baasoneein ichaonaa cacha sitaauche.

6

Jiaonriha nejesinajeein inara rai niha chatohanai rucuhencaine Cana Coaunera coitucuelanaala nena cocoinanacai rene cuhichene.

¹ Chunocoha inara rijijieein Cana Coaunera coitucuera, inara rai baaso ichaane jana colurujueanaa jeriquichene, nainiheï nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cocoinanacaihuri jaesiocuru rene coulurujueeichene. Raujiaainchate nainere Cana Coaunera coitucuurera bichauheneeuru rai beeichene, caohachae acaauru coitucuhin rucuhecuruhane caina. ² Tana Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoaauruhane coitucuhin, rucuherrichacheein Cana Coaunera coitucueraneeine coitucuhichene. Nitohaneein Cana Coaunera coitucuhichuru ichanohin coitucuhin rucuherraneein nerichaacheeinne saijieeinte, nii aansijiin laojoiri caaintaelanaala nena rucuhena naineneeiche. ³ Tana Cana Coaunera letonocuru, anjeraaurune maajeein baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoaauruhane coitucuhin rucuhena nainerichacheeine coitucuhichene. ⁴ Aihana jaun chanuna jana chaen jaiti cau nena ichaonaa que ichaohichene jana inara aina baaso ichaa inara rijijieein Cana Coaunera coitucuherrane, nii Cana Coaunera coitucuurera rai chanelanaala nenacaauru joesiocuru rai coulurujueein naaonjoainche. ⁵ Nocoeequichene jaan nuquene caa aitoon inara rai. Tana inara Cana Coaunera coreniha ita nejera nejesinaneinne, ita rai baaso ichaain neeichene nihanatiin niha leinjiin inara jana rucuhena nainerane coitucuhichene. ⁶ Chaen techu nii ita nejera nejesinajeein ita cotaachene, nirijieein jianena coacuelanaala cocoinanacaihuri- Cana Coaunera coitucuelanaala nena rene amaain naaonjoainche. ⁷ Nitohaneeinte, nejesinajeein ita rai aasaeriin baaso ichaquichene coreniha ita coulurujueein jataain banejelanaala baaso ichaquiche. Chanuna baaso ichaain ita coulurujueichene ajiniha, baaso icharanihane abaantaneeneiche. Chanuna coaraain inara basijiaauruhane abaantana naineneeiche. ⁸ Nete nii abaantana coacuelanaala, Cana Coaunera coitucuherrane nejesinanein ita basijiauhin naaonjoainche.

⁹⁻¹⁰ Tana nitohaneein necha aansaneein nenacaauru, Cana Coaunera Cojoanona que nena nainecurenerichaanee coitucuhichene. Nitohanihana jaun jiaonriha inara coritaauruha Cana Coaunera coitucuhichurune esenetaaichene. Coatiha Cana Coaunera Cojoanona que neeururinaain namute quicha aina, leecha ene aina, canaanainunru aina, naaonjoainunri aina niicha jerei ichana jereein nenacaauru, nii rijijieenchu enecuru nihanatiin namute ene aina, leecha quicha aina, canaanainunru aina, naaonjoainunri aina niicha jerei ichaai ichaonacaauru, namute cacha ichanohineein nena coauneraniha niicha beeri belaichaauru, sinijeraocuruhane niha natiin leecha ene aina ichaojeraquiin nenacaauru, namute quicha aina ichaonacaauru, asijiautooru, coriquiicha que coacuhin ichaonacaauru, ajetoriaacuru, namute cacha cairichaa casajenetiin ichaonacaauru, nii nechu namute cacha cairichanaa jerenacaun

baasoneein suujuateeureraauru, naaonjoainurine coitucuhichene. ¹¹ Nii rijijieeinte nerejetocure inara tabaauru netonai. Nete inae enene nii caje couluunojoneein jianacoon neeiche, Cana Coaunera cachaneein. Chaen techu, inae nii ujuaihoneein neeichene caje, inae Cana Curuaanaa Jesocurisito, Cana Coaunera Suujue, naaonjoainuri coreniha jianacoon neeiche.

Suujua letono ichana nainihe cache.

¹² Chaen techu, “Nainichaaun joenreein quiicha jerei ichacaaunne,” naain ereeiche. Esinae rauhijiriinte niqui aitocoiche, nete caohachaene satiin itolere joaereeincha ichana jerichaane. Aihana jaun nainihe cana jaberoco amuritoeratihaca nii canaacha ichai que ne. ¹³ Esinae rauhijiriinte niqui, “Itolere lenonete coaunanojoi ne, que lenoneein ichaohanune coina. Nii rijijieein techu jatoroaain ne, canu suri jitariin canuhacha quii raane coina,” naain ereeiche. Nete inae ecu tihane bana, lenone, cana jaberoco, naaonjoain satonotereein Cana Coaunera.

Nii rijijieein techu cana sinijera ainaacha ichaohacachene coina cana coaunaain nelu Cana Coaunera. Coatiha joenreein cana sinijeranelanaala nenacaauru aina canaacha jerei ichaai ichaonaa coina nihein.

Nii jaun nainihaacache joenreein naosateein nihacachene. ¹⁴ Nitohanihane jaunte, Aca jerihane rijijieein tonoraain nena, Cana Curuaanaa ichatiha O cajene rijijieein cana ichatiha cureein Cana Coaunera. ¹⁵ Tana nii nitohanihana jaun, Curisito jaberoco niha inara jaberocone coitucuhichene. Aihana jaun nainihe, Curisito jaberoco niha inara jaberocone jaun, leinjiin coriqui jeriha quicha aricha ene jaberoco rijijieein inara jaberoco teeichene. Nitohanein jerihane inara jaberoco tenaa nainiheiche. ¹⁶ Tana leinjiin ene cojoaeloroe aina, niicha jerei ichaa cachane, inae ita jaberoco que jaberocoha cachane coitucuhichene. Cana Coaunera Quiricha cuhane techu, “Ene aina ita raain niha cachanete, jiniquii ita jaberoco que jaberoconaa rijijieein ichaaurueein” naain ne laenanohineein. ¹⁷ Nitohanihane jaunte Cana Coaunera coitucuhane, Cana Coaunera suujue aina suujue te cache. ¹⁸ Nitoanihane jaun leeocho ene jereein coaraain, aina inaraacha jerei ichana coaauquichene jelai caje amuuche tonoraanelanaala, nii rai sinijeranelanaala nena ene aina naosatelanaala. Leeocha osa que neosatiha cachane niha natiin, coatiha laen rai jaberoco aasaehai. Nii comasainelanaala nena ene aina niicha jerei ichaain niha cachanete laen, raajenihane rai jaberoco aasajeein naosatiha ai. ¹⁹ Tana inara jaberoco, Cana Coaunera tenojoin rai suujue nenaja nihane jaun, inara suujue cuhane ichaoha Cana Coaunera Suujuene coitucuhichene. Aihana jaun coatiha inara, inara raajenihane inara jaberoco eroraniheeiche. ²⁰ Cana Coaunera jataain coreein inara coreteein nihilune jaunte, acaihaniji raaichaneein neeiche. Aihana jaun naitoonjoan tonoraain niicha jerei ichaain neeichenete caohachae.

7

Nisinijerateein niha cachane que suujuatera

¹ Enane laen nii quiricha inaraacha letoai cuhane, canu caje inaraacha bajai bereeunni inara rai. Caohachariha niqui ene raelanaala niha quichane. ² Nete enaacha joaereein ene aina niicha jerei ichana jeriha quichane jaun, le cache cachaauru comasaihocane caohachae. Nitohanihane jaunte, enecuru netonai niha natiin caohachae nelanajaain neeuruhane.

³ Chaen techu jiniiquiin nii rai lana aina, ita ere tonoraain raotojoeein jiniiquiin ita coiintelanaala neeuruhane caohachae. ⁴ Coatiha nii ene inae lanaaocane raaje jaberoco eroranihei. Rai lanate rai jaberoco erora ne. Niheichu nii quicha niha natiin comasaihocane raaje jaberoco erora nihei. Rai comasaite rai jaberoco erora ne. ⁵ Aihana jaun nainihe inara sinijera aina ita coiinteein neeichene. Cana Coaunera bajanaa jeriquichenete laen jiniiquiin cosinacaaichene coina nanequiche inara sinijera rai beein, ita suujua rijitojoein coacuhin ichaquichene caohachae. Nii baihate naineriquiche

coaiteen jiniiquiin raotojoein inaraacha jerei ichaquichene caohachae, nabana inara amuritoha moconajaerane osa que nesarucuichene coataa.

⁶ Coatiha inara letoahaaun necoansajiaaichene coina. Niheichu nii coatiha, “Coa necoansajiaache” nahaau. ⁷ Raujiaainchane niqui canu rijijieein neeichene jereeun. Nete Cana Coaunera tenojoineein nejelaunihacoaain ichaohacache, tabaauru leeochneein, naaonjoaain.

⁸ Ene colane nenacaauru, autanaauru, naaonjoainuri raine aitoon, nirijieein sini-jieraaona coacuelanaala neeuruha canu rijijieeinne coina. ⁹ Jana nichao berainaa nainecurenihane necoansajiauruhine. Nii amuritoeriinte caohachae sinijeraaocuruhane, nabana inacojoein necairichaauruhane coataa.

¹⁰ Inae sinijera aina nenacaauru raine laen aitoon, casuujua letononeein que airijiin, caa caitoonjoante Cana Curuaanaa aitoojoanne. Jiaonriha inae leesajeein nisinjierateein niha enene, nii rai lana jaonaa coacuhin nihane. ¹¹ Jana nii rai lana jaohin niha nii enene, jiaonriha nacoauneein leeochna quicha ranaa coaucane. Chaen techu naine nacoauneein nii quicha niicha joai rai ereein, ajetein cainaa nii enene caohachae. Nii rijijieein techu rai comasai jaonaa nainene quicha netonai.

¹² Caa caitoonjoa caje cuaainna laen casuujua caje rocohin inara rai aitoreeunni. Coatiha laen Cana Curuaanaa aitoonjoan nihei. Chunocoa cana nejeraauru inae sinijieraquiin neein Cana Curuaanaa esenetaera nihane jana nii ene Cana Curuaanaa esenetaelanaala nena niha nii enene, ainaacha ichaonaa jeriha nii enene, nainiheii nii ene jaoha nii cana nejerane. ¹³ Jana ene, inae leeinjiin quicha aina nisinjierateein neein Cana Curuaanaa esenetaera neniha nii rai lanane, ainaacha ichaonaa jeriha nii lanane, nainiheii nii rai lana jaoha nii enene. ¹⁴ Nitohanianehane jaunte nii quicha, Cana Curuaanaa esenetaelanaala nena nii Cana Curuaanaa esenetaera ene que sinijeraquiin nihane jaun, Cana Coaunera que banijiaain ne. Jerichanejeein techu Cana Curuaanaa esenetaera ene, Cana Curuaanaa esenetaelanaala nena quicha que lanaocane, inae acaentonai Cana Coaunera que banijiaain ne, nii Cana Curuaanaa esenetaera que sinijeraaocane jaun. Nitohaneein nenihaane, coatiha Cana Coaunera que banijiaain neein neeururihei inara bereecuru. Nete Cana Coaunera que banijiaain nena bereeneein neeuruhane jaun, jerichanejeein inara rijijieein Cana Coaunera cachaauru aina jiniiquin neeurureein. ¹⁵ Aihana jaun nii ene, quicha, naaonjoainuri Cana Curuaanaa esenetaelanaala nenacaauru, nii rai sinijera Cana Curuaanaa esenetaera jaonaa jerihane jaohine. Nitohanianehane nii ene cana nejera, nii quicha netonai cana nejeraniane, nii ujuaihonneeuruhane caje jianacoon neeurureein. Cana Coaunerate inara raain nelu, raotojoein caohacha ichaonaa que ichaohin neeichene coina. ¹⁶ Tana ii lana nihane jaun, ii coreniha ichoteratenojoineein jianacoon nena nainerihanane coitucuhine. Jana ii, lananeine tana ii coreniha ichoteratenojoineein jianacoon nena nainerihani ii comasaine coitucuhine.

¹⁷ Atiin nainequichene rijijieein, inara rai cha chaquichene jaanu tein nihalu Cana Curuaanane rijijieein neein, nii inara cotijiaain nihalu Cana Coaunerane jana ichaohichelune rijijieein ichaaoche. Caa inara rai aitocooaunne jaan quene, satiin Cana Coaunera ranojoineein nenacaauru rai aitoon. ¹⁸ Aihana jaun chuni jaberoco macohi cari molonojoin nihane jana cotijiaain niha Cana Coaunerane, jiaonriha molonojoin niha rai jaberoco macohi carine suujihane. Jana chunocoha jaberoco macohi moloeratelanaala nihane jana cotijiaa Cana Coaunerane, jiaonriha rai jaberoco cari moloeratihane. ¹⁹ Coatiha chaque nelatihei, molonojoineein, molonojoinelanaala, naaonjoaan cacha jaberoco carine. Cana Coaunera aitoonjoan tonoraain ichaohacanete nii amurijiriin nelate.

²⁰ Nitohanianehane jaun satiin Cana Coaunera cotihanohichurute naine, nii cotijiaain nihalu Cana Coaunerane jana ichaohalune rijijieein jerichanejeein ichaohane caohachae. ²¹ Aihana jaun inara amute cacha letononeein core colane rai amihanejeein esclavo neeichene jana inara cotijiaa Cana Coaunerane, coa nii que tonajeein nihache. Nete laen inae ena nii esclavo neeine caje nichotena naineine, raotojoein jianacoo nichoteeu.

²² Nii rijjijeeinte Cana Curuaanaa jerenohin esenetaane coina cotihanohichuru osaaonacaauru, inae enene rai nosa caje jianacoon, Cana Curuaanaa letononeein neeure. Jerichanejeein techu nii letononelanaala nenacaauru cotihanohichuru, enene Curisito letononeein rai niicha jerei icharaneein rai esclavo neein neeure.

²³ Cana Coaunerate jataain coreein inara coreteein nelu. Aihana jaun nainiheeiche inara amute cacha letononeein nena coaauquichene. ²⁴ Aihana jaun canejeraauru, atiin jerichanejeein nii cotihanohineein neeichene bana ichaohichelune rijjijeein, inara ichao corenaa coacuelanaala Cana Curuaanaacha jerei rijjijeein ichaaoche.

²⁵ Nii necoansajiaeniha cachane que, carai beniha Cana Curuaanaane jaunna coitucuheneein rauhijiriin. Nete aca canu coroatajanihane aina cuaain, inara rai rauhijiriin been. ²⁶ Caraita nii nihane rijjijeein, comasaihocane comasaiquelanaala, lanaaocane, lanaquelanaala, naaonjoaain neeuruha enecuru aina jiniiquiin quichaaaurune caohachae, caa ena caaintati ichaonaa que ichahocachene jaun. ²⁷ Aihana jaun comasaihoquichene jiaonriha jaohichene. Niheichu inara comasai colane neeichene jiaonrihachu ariichene. ²⁸ Nete necoansajiaain neeichene naosatiha aineriquicheein. Niheichu leinjiin ranuna niha natiin nelanajaane naosatiha aihei. Nete laen necoansajiaain neeichene necairichaa curiquicheein, nitohaneeeichenena niqui jereneun.

²⁹ Canejeraauru, caa quene inara rai erenaa jereun. Inae ichuunnejeeonriha cana rai janonaa. Aihana jaun nii sinijeraaonacaauru, rai sinijera colane nena rijjijeein neeuruhine. ³⁰ Jana nii onaa coinaderaa nenacaauru, beseta que nena rijjijeein rachoojoeeuruhine. Jana nii beseta que nenacaauru onaa coinaderaa rijjijeein inaderaauruhine. Itolere rucuhela sirichaaauru, cha sirihei rijjijeein neeuruhine. ³¹ Jana caa cana rai chauratane que netiin raotojoein necoriquijiaain itolere niicha latei siriin ichaonacaauru, cha sirihei rijjijeein ichaauruhine, caa janonaa canaacha coarajei saa curichainne jaun.

³² Leeocha que coacuhin neeichene cajene niqui inara rocohene rijitojoeun. Aiha sinijera colane nena, Cana Coauneraacha jerei que coacuhin nihane jaun. ³³ Nete laen inae comasaiquiin nena, Cana Coaunera que coaacane jianein, rai comasai rai caohachanuhacha que coacuhin ne. ³⁴ Nitohaneente ita caje neleruhin neeure. Jerichanejeein techu enecuru lana colane nenacaauru, chaen chabana lanaque lanaala nenacaauru, naaonjoainuri Cana Coauneraacha jerei que coacuhin neeure, acaauru jaberoconeein, acaauru suujueneein, naaonjoaain que banijiaain neeuruhane jaun. Jana lanaaonacaaurute, acaauru lana rai caohachanuhacha que coaacuruhane jaun Cana Coauneraacha jerei que coaacurene.

³⁵ Coatiha inara rai caohatiha aitohaaun. Nenacaeneinjian inara caohachanu quene aitoon, caohachaaain ichaohin Cana Curuaanaacha jerei ichajeein ichaonaa nainequichene coina.

³⁶ Chunocoha nii niicha jerei ene ranaa coaauca inae ichauhena nihane jaunne, rai caohachaa nii coaacane tocohaneinne, nii niicha coacuhi rijjijeein nii ene raaine. Coatiha naosatenaa nihei ene raain niha cachane. ³⁷ Jana chunocoha nii cha que tonajelanaala jelai jinacoon netiin niicha jerei ichaane coina, rai suujua cuhane sinijeraquenihaane coina coaacane, niite rai caohachanu que aicheein. ³⁸ Jerichanejeein techu caohacha ichareein, nii niicha jerei raain nihane. Jana nirijjijeein sinijeraquelanaala nihanete, jelai amuritoheriin caohacha ichareein.

³⁹ Inae lanaaocanete nii rai lanaacha sacunaa naine nii ene, oha nii rai lanane que tiaaajoaain. Jana inae oha nii rai lananete nainere chunocoha raain niha rai lananu quene caohachae, aihachu Cana Curuaana coitucuera quicha aina. ⁴⁰ Nii amuritoheriinte niqui nena naine raotojoein, nacoauneein lanaquelanaala nihane. Caritoha canu suujua. Chaen nechu Cana Coaunera suujue siriin caa aitoon.

¹ Enane laen ichanohineein nenea choosi ecaanto rai tenojoin lenone que erereeeunni inara rai. “Satiinte itolere coitucuhacache,” naain irihacache. Nete nii canaacha coitucui aina, inae leeochoaauru amurijiriin itolere coitucueraneein nenea jerichaachene chaque nelatene. Jana laen Cana Coaunera Suujue jerihane rijijieein jiniiquiin nihacachenete caohachae. ² Aihane jaun chunocoha cha coitucueraneein nenea coaucane, coatiha jitariin nii niicha coitucunaa jerei coitucurinaain. ³ Nete laen Cana Coaunera belaa in niicha jerei ichaa cachane, nii belaicha coitucue Cana Coaunera.

⁴ Ichanoheinein nenea choosi ecaanto rai tenojoin lenone quiha cachane niha natiin, cha ichana nainenihai nii ichanohineein nenea choosi ecaantone coitucuhacache raotojoein. Nete laen ne, rauhijiriin leinjiin Cana Coaunera. ⁵ Neeuruha dedeeu, chauratane que, naaonjoain nii acaauru choosichuru. Tabaaaurute ichanohichurune. Arajiinte neeure nii acaauruhacha esenetai choosichuru. ⁶ Nete laen cana rai ne leinjiin cana inaca Cana Coaunera- itolere Coaunera neein nenea. Chaen techu coreniha rai cachaneein nihacache. Nii rijijieein techu, ne leinjiin Cana Curuaanaa Jesocurisito. Corenihate ne itolereeuru. Cana netonaite coreniha nihacache. ⁷ Nete satiin Jesocurisito esenetaeraauru nii coitucuhin neeurenihane jaun, tabaaauru jaiti enanetojoein nii choosi ecaanto ichanohineein nenea rai tenojoin que lenonecure, chaelai que nelatiha been. Jaiti nii acaauruhacha esenetai aina caohachaa in ijiniha acaauru suujuane jaunte, jaiti aasaeriin nii choosi ecaanto esenetaauruha acaauru netonaina jaun, “Baasojecha ichacure,” naaure. ⁸ Nete Cana Coaunera jerihana jaun, joaereein lenonichaane niha natiin, chaachaene nii canaacha quii. Niheichu nii canaacha quii coreniha jeelai amuritoheriin caohachaa in nenea nainihaacache. Niheichu quilanaala nihacachene nihanatiin, jeelai amurijiriin baasoneein nerihacacheein. ⁹ Nete inae inara ijiin neeichene jaun, leeochoaauru jaiti ijilanaala nenacaauru saruhin, osa que acaauru nalutiaaichene jianequichene caohachae. ¹⁰ Ii raotojoein coitucui natiin, nii ichanohin choosi rai tenojoin lenone quiche nelauriaainne jana, inara coaraain niha leeochoa cana nejera ijilanaala nenaane, acaentonai nelauriaain nii ichanohin choosi belaiha tenojoin lenone quinaa nainere. jaiti caohachaa in coitucuenihane jaun rai cocoeraa nitohanei icharane saijieein. ¹¹ Nitohaneinte jaiti caohachaa in coitucuelanaala nenea cana nejera itajerateein neeiche, jaiti rai cocoeraa nii chosi rai tenojoin iniho que lenonihanene saijieein, inae ii raotojoein coitucui natiin, notaracae nii iniho que lenoneeine jaun, acaentonai coreniha ohin nihilu Curisitone saijieein. ¹² Nitohanein cana nejeraauru caohachaa in coitucuelanaala nenacaauru, niicha esenetai esenetaauruhane jana, acaauru rai bacohin neeinchene jaunte, inae Curisito que nejeratenaaneein, inara raaje osa que nesarucuiche. ¹³ Aihana jaun lenone que cana nejera saruhin nihanu canune, caraita caohachare chabana iniho quilanaala nihanune, nabana osa que leeochoa saruhin nihanune coataa.

9

Esinae rauhijiriin afosotoneein nihacane

¹ Canune laen cha ujuaihonelanaala jianacoon neeun. Chaen techu ne canu rai rauhi afosoto nichaaunne jaun. Nii ichoae tacaainechu, Cana Curuaanaa Jesoso coaraaun. Inarate, canu amihaneoo caje ecoona neeiche, Cana Curuaanaa icharatenehineein. ² Tabaaauru jerihane afosotonichaaunne esenetaain coana jerecuruhi. Inarate laen afosotonichaaunne coitucuhiche. Nii Cana Curuaanaa esenetaaichene jaan caje coauneinte, canu esinae rauhijiriin acanichaaunne coitucuhiche inara. ³ Caate, nii canu que erenacaauru tonoraanune jaan ne. ⁴ Niha carai rauhi joaenreein lenone, conacai, naaonjoainuri tera nihane, raain naaonjoannune coina. ⁵ Chaen nechu naineeun leinjiin ene Jesocurisito esenetaera que comasaihocaaunne, aihuruha leeochoaauru afosotooru, Cana Curuaanaa nejeraauru, chaen Fedoro, naaonjoainurine rijijieein. ⁶ Canu, Berenabeen, naaonjoinichaanune rai netonai te ne rauhi, canacaanuhacha latei teeuruha Cana Coaunera coitucuerane coina. ⁷ Nihei chuni raa-jerihane aiha soondarone rijijieein namihaneoo coreteein nei. Niheichu chuni temule

temuhane inae nihane bana quilanaala nei. Niheichu chunei, carenero beraihane rai nitaari niicha rocoi coelanaala nei. ⁸ Jiaonriha cacha suujue caje nenea niha caa erenaa beeichene. Moisesa aitoonjoan netonaite jerichanetojoein be. ⁹ Jerichanejeein techu rauhi rai quiricha cuhane, “Jiaonriha rojoene jaera *buey* ujuae conaaquichene,” naain ne laenanohineein. Niheichu coatiha *buey* que coaucane jaun aitohi Cana Coanera. ¹⁰ Cana quete aite canaacha que coaucane jaun. Cana corenihate laenanohineein nelu nii rauhi siricha quiricha. Aihana jaunte nii rai nucuhe rojoera aina, nii atane retuurera netonai ita rijijieein inae taojiana que turuhane jana, acaauru netonai leruhin raauruhane coina ichacure. ¹¹ Canacaanune mainajeriin inara coreniha amihanihacaanu, Cana Coanera coitucunaa nainequichene coina. Aihana jaun coatiha baasonerihei coreniha canacaanu coroatajanequiche canacaanuhacha latei quene. ¹² Coaracuche nachuhinti leeochoaauru acaauru coroatajaneein neeichene jerecuruhane, cha caaunna canacaanu coroatajanequichene jerenerichaanu canacaanu netonai.

Nene jaiti chabana jerenihacaanu. Raujiaainchane abaantajeein nihacaanu, nabana Curisito que erenaa rohecaacaanune coataa. ¹³ Inarate raotojoein coitucuhiche, satiin Teenforo asaae amihanenacaauru, nii Teenforo asaae nenea que ichaaoruhane. Nitohaneeinte, nii iniho mocooruhane jaan coaraneein nenacaauru, nii iniho Cana Coanera rai niicha teeuri caute que lenoneein ichaaore. ¹⁴ Nii rijijieein techu aitelu Cana Curuaanaa, nii niicha jerenohi que cacha relaera, nii namihaneeocho que ichaoane coina. ¹⁵ Nene chabana nitohanai ichana jereneeun. Niheichu coatiha carai cha teeichene coina caa aitiin laenahaanun. Jataaine raotojoein neeun, cha teneeiche canu raine jana inara relaanune jaun. Nii colane raotiin nenea naininaanun. ¹⁶ Coatihai carai coretera coina cacha relahaanun nii jianacoon cacha mitaera que. Jataain carai caohacha nihana jaunna, chatohaneein niha natiin, cacha relareeunni. Cairichaaajoarichaaun cacha relaenihanunne. ¹⁷ Nii nitohanihane jaunte, canu raajenihane cacha relaanune, inae carai cainanojoneein ne. Jana coiintihanunne saijieein ichacaannena jerichanejeein caletooa Cana Coanerane jaan ichareeunni. ¹⁸ Aihana jaunne, nii carai cainaane jaan aina, jataain raotojoein core bajaelanaala cacha relaanun. Nii canu rai rauhi tonoraelanaala, core bajaelanaa cacha relaanune jaaunna, caa aitoon. ¹⁹ Coatihai niqui nii chuni rai cha icharaneein ninaanun, nena satiin rai niicha jerei icharaneein neeun, nainichaaunne jeoneein Curisito rai cachaaauru tenaa nainichaaunne coina. ²⁰ Nii jaunna Joriocuru aina nihanunne acaauru rijijieein neeun, esenetaauruhane reeintiaain. Esenetaauruhane coinane, nii Moisesa aitoonjoa rijijieein ichaonacaauru cachaaauru rijijieein canuhetonai neeun, nii Moisesa aitoonjoan rijijieein nenea nainenihanunne saijieein. ²¹ Jerichanejeein nechui Moisesa aitoonjoan tonoraelanaala nenacaauru que coitucueratenaa jerenacaanun, acaauru jana turuhanunne acaauru rijijieein neeun. Cana Coanera aitoonjoan rijijieeina ichaonun, inae Curisito aitoonjoan tonoraain rijijieein ichaonunne jaun. Nii saijieeina nii acaauru rijijieein neeun. ²² Nii jaiti ijii lanaala nenacaauru rene turuhanunne, acaauru ichao rijijieein ichaonun, coitucunaa nainecuruha acaauru netonoaine coina. Satiin rijijieeinchane neeun, tabaauru ichoteratichaaunne jianacoon nenea nainecuruhanne coina. ²³ Satiin caa caitoonjoaunrunne ichaonun jianacoon cana mitaera coreniha, ecu nenea nainichaaunne coina.

²⁴ Inarate coitucuhiche, jiniquiin soronacaauru satiin sorooruhane niha natiin, leinjiincha rai core raane coitucuhiche. Aihana jaun inara netonai sorohichenete ne, nii aihuruhane rijijieein rai core raachene coina. ²⁵ Nocoatijianacaaurute inae leeochoa aina nocoatijianaa jerecuruhane, chatohaneein acaauru jaberoco tenaa nainera que necohalajiin neruujueeure. Aiha leinjiin ajaena jujuhin enaacha ohina inaeraneein nenea caje nenea comai que coretenajaera coina. Jana canate necairichaaecaache coreniha chabana ohina charanejeein nenea raacachene coina. ²⁶ Aihana jaun coatihai canu joareein coitucuhelanaala sorohooaanun. Niheichu coatihai joareein sonacaanunne faoracahaanun. ²⁷ Nitohanihana jaunna caraajenihane cajabereeo cairichaaun, casuujua tonorana nainichaaunne coina. Nabana leeochoaauru relaeraneein nihanunne saijieein,

cha colane baasoneein nedaanune coataa.

10

Cana Coaunera nelanaala nenea choosi ecaanto belaihuruhane coataate, suujuatenajae Faboro.

¹ Canejeraauru, jiaonriha acaauru conaaca dede sacarine jana, satiin jana cuhin, Cucuana Lanajai jera jaaoruhalu, cana foerateracurune baitequichene. ² Nitohaneein nii Moisesa aina nii dede sacari que amaeraain cucuana jera jaaoreraaurute ita rijijieein ichaaorelu. ³ Jerichanejeein techu, satiin jiniiquiin Cana Coaunera tenojoi lenone que lenoneein ⁴ cuuruhane corihanune que Cana Coaunera tenojoin ajeri caje nalunaa acau que netonai cocohin cuuruhane jaun, jerichanetojoein Cana Coaunera tenojoin acau que cocohin neeurelu. Nii ajeri, acaauru corihaneraanu que Cana Coaunera tenojointe Curisito nelu. ⁵ Nete nitohaneein acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane saijieein niicha rautaa ichacuruhane jaun, cacha areroo neleruhin amurijiriin ohacoaaurelu.

⁶ Nitohaneente nabana cana netonai rai baaso ichana coauna coataa, nii que nainaan ichaonaa jaan nuque nitohaneein ichaelu Cana Coaunera. ⁷ Nitohanihana jaun, jiaonriha Cana Coaunera aina iriha niha Moisesane tonohanau nii acaauruahacha ichai choosi ecaanto coroaecuruhlune rijijieein inara netonai ecaanto coroaquichene. "Satiin nelauriaain lenoneein cocooruhane baihate, satiin nimichuhuin rachoojoeure," naalu Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhanene rijijieeinte aihure. ⁸ Aihana jaun niheichu nainihaacache aihuruhalune tocohaneein nejelau ene dadaain nihacachene. Nitohaneeuruhane corenihate coroatachoonca nichata oaraancaain oorelu lejiichoo cuhane. ⁹ Jiaonrihachu inara casetecaa Curisitone coujuha chatonaain baasoneein que ereein neeiche. Tabaauru nitohaneein baasoneein erenacaaurute acano calanojoneein ohacoaaurelu. ¹⁰ Nii rijijieeinchu inara netonai baasoneein Cana Coaunera que erenaa nainiheiche, tabaauru Cana Coaunera que baasoneein ereeuruhane jaun cacha atinaera aanjera letoaa Cana Coaunerane jaun, atinanaacane rijijieein inara atinaeratihane coataa. ¹¹ Nitohaneein jetaote cana foerateracuru casetecaeratelu Cana Coaunera, nii caje nainaan ichaonaa coina. Chaen techu cana satiin enene ichaohacachene rai nii beeraanu que Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane laenanohineein ne. ¹² Nitohanihane jaun chunocoha baaso ichana coacuelanaala, jeriha Cana Coaunerane rijijieein satono que tiaain nenea jerihane, caohachaaain necohalajiin neeine. ¹³ Nete inara jaiti chabana cacha nejesinaneein abaantanacainelanaala, inara coujuera coaraeneeiche. Aihana jaun Cana Coauneraacha que jaecoochete inara beraaine, nabana inara cairichaaain inara nainatijihane, jataain abaantanacaelanaala nenea que cairichanojonequichene coataa. Nii banate inae niha baasoneein inara teranune jana, caje inara ichoteratereein, abaatana nainequichene coina, Cana Coaunera. ¹⁴ Aihana jaun canejeraauru, jiaoriha Cana Coaunera nelanaala nenea choosi ecaanto coroaeraauru aina cuhin coroaquichene. ¹⁵ Inarate caa inara rai caitoonjoan coitucuhiche. Nii jaunte baasoneein aitenihanune caohachaaain aitocoaaunne coitucunaa nainequiche. ¹⁶ Nitohanihane jaunte Cana Coaunera corojeein satiin cana ichao coreniha orichaaaine rai neein rai coichana niha been Cana Curuanaacha coi, rai coco bino cohacachene, nii rai coichana aina cuaain coichana que coichanaquiin nenea rijijieein nihacache. Nii rijijieein techu nii jaberoco niha been niicha taturii faan quihacachene, inae rai jaberoco aina cuaain aina ita jaberoco que jaberocoanaa rijijieein nihacache. ¹⁷ Charijieein teeinti arajiin nihacachene nihanatiin, satiin nii leinjiin faan quihacache, nii rijijieein techu leinjiin jaberoco que jaberocoanaa rijijieein nihacache. ¹⁸ Coaracuche nachuhinti cana foerateracuru inoaensihuru Isaraelitacuru, Cana Coaunera rai niicha mocoori iniho quihuruhane, acaauru raajenihane tera rijijieein saain que lenonecuruhane. ¹⁹ Coatiha chaque nelatiha Cana Coaunera coitucuhichuru chosine jaun aitoaaun, niheichu rai niicha mocoori iniho leecha iniho amurijiriin nihane jaun aitoaaun. Acate joaenreein leecha iniho rijijieein ne. ²⁰ Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, acaauru chosi

rai lenonecuru mocooruhanete, moconajaera rai ichacure. Nitohaniane jaun coatiha nii moconajaera aina enohichene jerihaaun. ²¹ Aihana jaun nainiheeiche nii Cana Curuanaa que banijiaain nenea, rai coco bino cohichene baiha, nii moconajaera coroaeca acauru chosi rai niicha ichacuri iniho quiha nenacaauru aina nenea nainiheeiche. Niheichu nii Cana Curuaanaacha tei bino cohichene baiha nainiheeiche, moconajaera coroaeca coconacaauru aina cocoin naaonjoaichene. ²² Chasiina Cana Curuaanaa baijaeraanu tocohaneein, jianein leecha sacurichaache cana casetecaane abaantanaa nainerichaachene coalanaala.

Leeochaauruhacha coacuhi que suujua acatein niha Jesocurisito ranojoine

²³ “Chunite nainere joareein niicha jerei ichaane” naaiche niqui. Esinae rauhijiriinte aitocohiche. Nete caohachaene itolere bana joareeincha ichacaane. Chunite niqui esinae naine niicha jerei ichaane. Nete tabaauru joareeincha ichana jerichaane, coatiha cana coroatajanihei nii canaacha ichai Cana Coaunera jerenohin ichacaane coina. ²⁴ Nitohaniana jaun caohachaai cana rai caohachanuhacha ichacaane, satiin rai caohachanu ichacaanete caohachae. ²⁵ Inara rai teraa joaenreein iniho ne, inae coitucuhichene jaun bajaelanaala que lenonecuche, ²⁶ satiin caa cana rai chauratane aina que nenacaauru, Cana Curuanaa rai nihana jaun. ²⁷ Chunocoha esenetaeranelanaala nenea inara cotihaca lenonequichene coinane jana, cunaa jeriquichene inae coitucuhichene jaun, bajaelanaala inara rai niicha teeuri que lenonecuche. ²⁸ Nii lenonequichene coina, inara cotihacuruhane jana, chunocoha inara rai, “Caa inihote leinjiin canacaanu choosi rai moconojoine” naain bihane jiaonriha quiichene. Chaen inae raotojoein coitucuhichene jaun, nabana nii inara rai bera cairichaaichene coataa. ²⁹⁻³⁰ Tabaaurute, “Chanuna nainichaaun joareein lenonichaaunne saijieein caohatere nejelau cacha, itolere bana ‘Nariha Cana Coaunera’ naanu lenonichaaunne naineeinne saijieein, chasiinna canu que ereeurure,” naaurureein. ³¹ Nitohaniane jaan caje coauneente, lenoneein, acau cohin, cha ichaain, naaonjoaichene Cana Coaunera rai caohachanu que ichaquichene caohachae. ³² Jiaonriha baaso ichaain leechaauru relaan neeichene, niheichu nii Joriocuru rai niha natiin, niheichu Jorioniheichuru rai niha natiin, niheichu Cana Coaunera cachanein nenacaauru rai niha natiin ichana nainiheeiche. ³³ Canune laen satiincha rai caohachanu ichana jereun, canu raaicha caohachanu coacuhelanaala, acauru netonai nichotena nainecuruhane coina.

11

¹ Caa canuhacha ichai rijjijieein cha ichaain neeuche. Charijieein teeinti, cha ichaain nihalu Curisitone rijjijieein cha ichaain neun, nii rijjijieein.

Inara aina netaojianacaauru enecuru rai

² Jataaine inara corojeeun, itolere bana canu coacuhin inara relaanune jaan tonoraain neeichene coreniha. ³ Nena laen Curisito satiin quicha nichaachene couturi nihane jana, rai comasai couturi niha satiin quichane rijjijieein, Curisito couturi niha Cana Coaunerane coitucuhichene jereun. ⁴ Nitohaniana jaunte, leinjiin quicha, couturi conajaain Cana Coaunera bajaain, Cana Coaunera ere been naaonjoanne niha natiin rai couturiji conaaca, rai couturi niha Curisitone saijieeinna jaun, nii letoaa rai couturi Curisitone tonoraenihana jaun aicheein. ⁵ Jana enete laen naine couturiji conajaain, Cana Coaunera bajaain, Cana Coaunera ere been naaonjoanne caohachae. Jana couturiji conajaelanaala ahanete, rai couturineein nenea rai lana tonoraenihane jaun aicheein, loraecaain jaonjoiniha rai couturiji jaun aihane rijjijieein. ⁶ Nitohaniane jaun leinjiin ene, rai couturiji conajaenihanete caohachare rai couturiji loraecaain joeratihane. Jana nii couturiji joeratiha loraecaainne coejaha nii enene, rai couturiji conaamiin. ⁷ Jana quicha laen nainihei rai couturiji conaacane, Cana Coaunera rijjijieein neein, rai cacha neein nihane coaratihane coina. Enete laen lana que suujua acatihane coaratihane rai couturi conaacane caohachae. ⁸ Ene caje nenea neniha quicha jaberocone jana, quicha jaberoco caje nenea niha ene jaberocona jaunte nitoha ne. ⁹ Coatihane

ichao coreniha necoanaain niheilu quicha. Jana enete laen, quicha ichao coreniha necoanaain nelu. ¹⁰ Nitohanihana jaunte anjeraauru naaonjoainuri coreniha, nii cojunacaniha rai couturiji conaaca enene caohachae. ¹¹ Jana Cana Curaanaa Jesocurisito coitucuhin esenetaera nichaachene raite laen, ene colane ichaonaa nainenere quicha, jana ene netonai quicha colane ichaonaa nainihe. ¹² Nitohanihane jaunte, esinae rauhijiriin quicha caje necoanaain nenea niha enene rijijieein, quicha netonai ene caje nejanoaain ne, nitohaneein jeriha Cana Coauneraane jaun. ¹³ Caohachaana inara rai couturiji conajaelanaala Cana Coaunera bajaa enene. ¹⁴ Nitohaneein niha cana necoaaunane jaan caje coauneente, necoejena ne leinjiin quicha rai couturiji fojiaane. ¹⁵ Nete laen enecuru, nelatecuruhane coujunaca nihane jaun, rai coturiji fojiaauruhane caohachae, nii coina tenojoi niha acaauru couturine jaun. ¹⁶ Chunocoha caa aitocooaunne jaan que tonaain erenea jerihane, Cana Coaunera ranojoihunru aina jiniiquiin leecha ichaonaa coitucuenihacachene coitucuhin aitomiin.

Baasoneein Cana Curuaanaa que banijiaain lenone que lenonecuruhane

¹⁷ Caa, que jauhecaain canuhacha laenai cuhane laen, inara coroaena naininaaun, netaojiaaiche inara caohachanu quene niha natiin, baaso ichaquichene coreniha. ¹⁸ Jauriaanejeeinte canu rai beeurelu, Cana Coaunera coroaquichene coina netaojiaaichene, ita caje neleruhin netaojiaaichene que aitiin. Nii jaunna acaauru aitoonjoa tabaauru esenetaaun esinae aitocuruhane jaun. ¹⁹ Nii ita caje nelerujuacoaain netaojiaaichenete ichaquiche, le nelerucuru coaraauru esinaen rauhijiriin Cana Coaunera sacueraneein neeichene coarateeichene coina. ²⁰ Nii nelerujuacoaain netaojiaaichene jaun, Cana Curuaanaa que banijiaain nenea lenone que lenonequichene niha natiin, coatiha jeriha Cana Curuaanaane rijijieein ichaeneeichene jaun, que banijiaain nenea lenone que lenoneriheeicheein. ²¹ Nii lenonequichene rai neeichene jana, tabaauru inae lenonihane jana, tabaauru mijitenaana neeure, jana nitonohana leechaauru ajeein naaonjoaane jaunte, baaso ichaquiche. ²² Chanuna leechaauru sinaa jereneeichene, inara loreri asaaecha lenonelanaala, Cana Coaunera cachaaauru que jaolecohin, cha colane nenacaauru necoeje chanuhin naaonjoaainche. Chasiina nitohaneeinchene inara coroaena nainereun. Inara coroaena naininaaun nitohaneein neeichene jaun.

Cana Curuaanaa que banijiaain nenea lenone.

(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

²³ Canune laen Cana Curuaanaa caje, caa inara relaanune jaan raain neeunlu. Nii coulurujuenoin nihane cojoanotiin cuhanete faan mucuhin teberiaain, “Nariha Cana Coaunera” naane baiha, ²⁴ cataaun tacaain nii faan tatuhin, “Caa faante inara coreniha quiicha tei canu jaberoco ne. Caa ena ichacaunne rijijieein ichacuche canu coacuhin,” naelu Cana Curuaanaa Jesoso. ²⁵ Jerichanejeein techu inae nainaaain nii faan que lenonihane baiha, bino mucuhin teberiaain, “Caa binote ena nenea Cana Coauneraacha tei rai rauhi coujunaca cacoichana ne. Aihana jaun caa ena ichacaunne rijijieein ichacuche canu coacuhin,” naelu Cana Curuaanaa. ²⁶ Nitohanihane jaun nacoaauneein turuha Cana Curuaanaane que tiaaajoaain ohalune beeichene raite ne, nii lenone que lenonequichene naineein, chaen nii acau niicha cohi coohichene naineein.

Cana Curuaanaa lenone que lenoniha cachane.

²⁷ Nitohanihane jaunte chunocoha nii bino, nii lenone, naaonjoain que lenoni-hane, jeriha Cana Curuaanaane tocoshanelanaala ichaane, Cana Curuaanaa jaberoco rai coichana naaonjoain sarue osa que nii ichara. ²⁸ Aihana jaunte nii lenone que lenoneein, nii bino cohin, naaonjoanne ajiniha, jaurianejeein rai suujua coaraa cachane caohachae. ²⁹ Jaurihanejeein suujua coarii amuneein, “Naaonjoaane jaunte caa Cana Curuaanaa jaberoco. Naaonjoaane jaunte caa Cana Curuaanaa coichanaane,” naain coitucuhera amuneein que bino cohin, lenonihanete, raaje rai jaberoco casetecaa aicheein. ³⁰ Nitohanihane jaunte inara tabaauru cunaiteein, aterjoeriin, tabaauru oore. ³¹ Caohachaain cana suujua coaraain nihacachene jana nihane, coatiha cana

casetecarihei Cana Curuaanaa. ³² Cana casetecaane niha natiinte, raujiaain nacoauneein baaso ichaelanaala, jeelai amuritoheriin caohacha ichana que nerelana coina cana casetecae. Coatiha nii coitucuruhi casetacaane tocohaneein nitajenaa coina cana casetecaa Cana Curuaanaa. ³³ Nitohanihane jaan caje coauneein, ita taojiaaiche Cana Curuaanaa lenone que lenonequichene coinane, ita jiniichaain lenonecuche. ³⁴ Jana chunocoha mijitena caun leeochoauru ajiniha lenonena jerihane, nenajaun lenonemiin, nitohaneein baasoneein ichacuruhane coreniha inara casetacaa Cana Curuaanaa ne coataa. Nitohaneein neeichenete caohachaera canejeraauru. Inae inara coraa uhanune banane, inara rai leeochoa rucuhencacai rucuhereeeunni.

12

Niicha nainei ichaa cachane jaanu tiha Cana Coaunera Suujuene.

¹ Canejeraauru, niicha nainei ichaa cachane jaanu tiha Cana Coaunera Suujuene coitucuhichenena jereeeun. ² Inarate jaiti Cana Curuaanaa coitucuhin esenetaeneeichene bana, nii chosi ecaanto ichanohineein nena rene inara amauruhane, aiha maosane rijijieein curejetocohichene coitucuhiche raotojoein. ³ Nitohanihane jaunte inae enene chuni, “Nechu aansaineein ichaonaa Jesoso,” naain erenaa nainene, inae enene Cana Coaunera Suujue letononeein irihane. Nii coitucuhin ichaohichenena jereeeun. Chaen nihei chuni, “Jesosote Curuaanaa ne,” naain erenaa nainihei cachaa, Cana Coaunera suujue letononeein erenihane. ⁴ Araai lauriin cha ichana nainihane jaannute ranaa naine cachaa, Cana Coaunera tenojoineein. Nete laen nii tera, jeelai Cana Coaunera Suujueneein leinjiincha ne. ⁵ Niha araai lauriin rai nelateein nihacane jaanu, cana que jeelai Curuaanaa icharatenojoineein. ⁶ Jerichanejeein techu araai lauriin ne nelateein cha ichana nainiha cachane jaannu. Nete araai lauriin nihane nihanatii nii jeelai Cana Coaunera caje satiin unaaneein ne. ⁷ Cana Coaunerate aina nihacachene coitucuhacachene jaa te rai cachaneein neinichaachene rai, nii aina raotojoein nihacachene coina. ⁸ Rai Suujue aina cuaainte, le cachaaauru tabaaauru rai coitucuhin erenaa nainecuruhane jaannu te Cana Coaunera. Jerichanejeein techu jataain itolereenein cha coitucuhin neeuruha cachaaaurune jaanu tein ne, nii jeelai Cana Coaunera. ⁹ Tabaaaurute esenetaauruhane jaannu rae, jeelai Cana Coaunera Suujue tenojoineein. Tabaaaurute, nelateein cunaiteenaa rautaane jaannu rae. ¹⁰ Tabaaaurute cojoelanaacojai ichaain nelatihane jaannu rae. Jana tabaaaurute, Cana Coaunera caje unaa erenaa bihane coina, nelatihane jaannu rae. Tabaaauru te, Moconajaera suujue ichanohin aina Cana Coaunera suujue ichanohin coitucuhane jaanu rae. Tabaaauru raite, leeocho erenaa cuhane erenaa nainecuruhane jaannu te. Chaen techu, tabaaauru rai nii leeocho erenaa cuhane ereeruhane jaan aonaain benaa nainiha leeochoane jaannu te. ¹¹ Satiin niichurute te, tenaa jerihane jaanru rai, nii jeelai Cana Coaunera Suujue; janijiin niicha rai cachaaauru rai.

Araaichaache niqui nete leinjiin que jaberocooa rijijieein nihacache.

¹² Cachaa nichaachene jaberocote, araai lauriin neleruhane niha natiin, jeelai cana jaberoconeein netiin ai. Nii rijijieeinte satiin nihacache araai laurii caje nihacachene nihanatiin Jesocurisito cachaneein neinichaachene. ¹³ Nii rijijieein techu satiin cana, Joriocuru, Jorioniheichuru, letononeein nenacaaauru, letononelanaala nenacaaauru, naaonjoainuri aina jiniiquiin coujunacatenohineein nihacache, leinjiin jaberoco que jaberocohin nena rijijieein nihacache, Cana Coaunera Suujue ichanaaneein. Nii rijijieein techu nii jeelai Cana Coaunera suujue caje ocoona que satiin cocohin nihacache. ¹⁴ Coatiha le turijieeincha nihei cana jaberoco, araai lauriinte ne cana jaberoco nelerucuru. ¹⁵ Nii nitohanihana jaun cana tijia, “Cachaa biji nenihanune jaun coatiha cachaa jaberoco nihaaun,” naane, coatiha cachaa jaberoco neein nihane jianerihei. ¹⁶ Cana uricho netonain, “Chanuna nota neneeeun,” naain irihane, coatiha cana jaberoco que nihane jianerihei. ¹⁷ Satiin cana jaberoco cana nota nejesina nihane, coatiha cha aonaain ichaonaa nainerihaacache. Satiin cana jaberoco cana uricho nihane, chaelai juuno aohanna nainerihaacache. ¹⁸ Nete lauri lauri cana jaberocoora coaunaain

rai caohachaaain inanacaane jaan jeeloncuru teein coaunaelu Cana Coaunera. ¹⁹ Le turijieeincha ijabereeonu niha cana jaberoco, rai neleru colanene coatiha nerihei cana jaberoco esine. ²⁰ Nitohanihane jaunte araai turiin neleruha cana jaberocone niha natiin, rauhijiriin leinji cana jaberoco. ²¹ Nii nitohanihane jaan caje coauneein, cana nota nainihei cana biji que, “Latinaaun,” nanaa nainihei. Niheichu cana couturi niha natiin cana tijia que, “Latinaaun,” nanaa nainihei. ²² Nete nii nelatihei rijjijieein canaacha coarai cana jaberoco- jataain nelateineein ne. ²³ Nii cana jaberoco leeochoaauru fautaain canaacha colalajiite cajioneteetin sirichaache. Jana nii cana jaberoco, coanojoinelanaala nenaate, jeelai amuritoheriin cajioneteetin sirichaache coara coataa, ²⁴ nii cacha notaracae nena sirichaachene amurijiriin. Cana Coaunerate, nitohaneein cana jaberoco coaunae, nii coaraelanaala canaacha sirii amurijiriin nii cacha notaracae nena belaaain, caohatiin beraain sirichaachene coina. ²⁵ Nabana jeelai jaberoco neein nihane saijieein, rai jaberoco nelerucuru leeochoaneein coaraelanaala, rai nelatena nainihane coina. ²⁶ Nii nitoanihane jaunte, chatohaneein necunaitaa le turijieein cana jaberocone niha natiin, saain cana jaberoco necairichae leinjiin coreniha. Nitohanihane jaunte, cha lateein niha cana jaberoco nelerune jana, rai teraa nii niicha lateine, satiin cana jaberoco rachoojoe. ²⁷ Nii rijjijieein techu inara, Curisito jaberoco neleruneein neeichene jaun, le cachanequichene nainein inaraacha ichaneni siriin neeiche. ²⁸ Nii coinate jere, satiin rai cachaauru iclesianeein nenacaauru jana niha afosotooru, Cana Coaunera suujue aina cuaaain ichaonaa coitucuhin beeurera *profetacuru*, cacha relaaureraauru, cojoaelanaacojoai icharaauru cachaauru, cunaitenacaauru rautaeraauru, leeochoaauru coroatajaneraauru, cachaauru coaraneein nenacaauru, nejelau erena cuhane erenacaauru, naaonjoainuri neeuruhane jerelu Cana Coaunera. ²⁹ Nete saain rai cachaauru afosotonena nainecurene. Niheichu saain *profetane* naanainecuruhi. Niheichu satiin cacha relaeraneein nena nainecuruhi. Niheichu saain cojoaelanaacojoai ichana nainecuruhi. ³⁰ Jerichanejeein chu saain cunaitenaa rautaauruhane coina nelatena nainecuruhi. Niheichu saain leeochoa erenaa cuhane erenaa nainecuruhi, jerichanejeein chu nihei saain nii leeochoa erenaa cuhane erenacaauru aohana nainecuruhi. ³¹ Nii jaunte inara jataain caohachaaain nelatei jerena nainequiche.

13

Cana coichana aina cutaain belaina inaacane

¹ Leeocha cacha ere cuhane ereein, anjeraauru ere cuhane niha natiin irihanune saijieein, cacoichana aina cutaain belaina inaelanaala aihanunena, leinjiin coata tonijiaain nena fautaain chaque nelaterinaaun. ² Jerichanejeein techu Cana Coaunera que ereerejeein, niicha ichanenu coitucuhin, leinjiin atane ucuunno rurujuanaa nainichaaune coina esenetaanune niha natiin, esinae rauhijiriin cacoichana aina cutaain belaina inaenihanune, coatiha chaque nelaterihei canuhacha ichai. ³ Cairicheihuru rai jitarriin quiicha sirii teein, cajabereeeone maajeein tihanu acaauru corenihane nihanatiin, esinaen rauhijiriin cacoichana aina cutaain belaina inaenihanune coatiha nii cha que nelaterinaaun.

⁴ Esinae rauhijiriin cana coichana aina cutaain belaina inaacanete abaantana coitucuhin, caohachaaain leeochoaauru aina neein, chaque necoelailanaala, cana rainuhachaque coacuelanaala, leeochoaauru amurijiriin nena coacuelanaala, ⁵ erenaa baaso que erelanaala, niheichu itolere bana cana rai caohachanuhacha que coacuelanaala, obajelanaala, baaso icharaauru que cana suujua acateein, ⁶ baaso ichacuruha leeochoaurune coroajelanaala, caohacha icharaacha coroajeein nihacane te caohachae. ⁷ Cana coichana aina cutaain belaina inaacanete, satiincha necairichanaa abaantaain, cana coroatajanihane cojoaain, itolereeneein esenetaain, itolere abaantaain, naaonjoaain nihacane caohachae.

⁸ Nii cana coichana aina cutaain belaina inaacane chabana sarihaain. Inae ecu tihane bana, coatiha nerihain caa Cana Coaunera ere bera *profetacuru*. Niheichu coatiha leeochoa erenaa cuhane erenacaauru niha natiin nerihain. ⁹ Aihana jaun caa canaacha

coitucui aina cana rai *profetacuruhacha* bei, coatiha jitariin canaacha coitucuheni coitucueratihei. ¹⁰ Nete inae turuha nii cana relaera esine chaaeroon baaso sirilanaala nenaane, sareein nii aasaeriin canaacha coitucui.

¹¹ Jaiti canaanainichaaunne banane, canaanainichaaunne ere que ereein, canaanainichaaunne suujua que coacuhin, naaonjoan rejetonlu. Nene inae enene ichauchenaneein nii canaanaineein canuhacha coacuhi jianeeun. ¹² Enate aasaeriin inanacia cana suujuane jana coaracaache. Charijieein teeinti, acuhanau inanacia cana cojunaca nii rijijieein. Nete inae ecu tihane bana, caohachaaain coaraain coitucurichaacheein. Aihane jaun caohachaaain jaiti ena coitucuaaun. Nene inae ecu tihane bana charijieein teeinti cacoitucue Cana Coaunera nii rijijieein canuhetonai coitucureunni.

¹³ Nichata lauriinte ne itolere bana canaacha coacuheeni. Jauriaanejeein Cana Coaunera esenetaain ichaohacane, nii baiha cana ichao rucujueein niha Cana Coaunera ane cohajeein nihacane, satononejeein esenetaain jereein ichaohacane, naaonjoaain nihacachene te caohachae. Nete nii nichata laurii caje ne jataain nii coroatajai amurijiriin jataain itolere que nelateineein nena. Acate cana coichana aina cutaain belaiha inaacane jaan ne.

14

Leeocha erenaa canaacha aonaai cuhane irihacane.

¹ Aihane jaun atiin inara coichana aina cutaain belaina inaeraneei neeuche, chaen inara rai Suujue tiha Cana Coaunera corajeein jerecuchete, inara que niicha beratei, que erenaa beeichene jaannu que nelatei teeine inara rai. ² Nii aonaelanaala nejelau erenaa cuhane ereite, Cana Coaunera rai iriha aite. Coatihacha rai aitohi. Nii jaunte aohana nainecurene cachaauru. Nii naitoonjoante Cana Coaunera Suujue caje unaanihane jaun chuni coitucue. ³ Nete laen Cana Coaunera aitoonjoa bera, satiin que coitucuerate, leeochoaauru quene maajeein. Chaen techu acaauru suujua aminoaain acaauru suujuate jeriha Cana Coaunera Suujuane rijijieein neuruhane coina. ⁴ Nii nejelau erenaa coitucueraelanaala nena cuhane ereite, jelai acaachanejeein Cana Coaunera Suujue coitucuhin aina ijiin ne. Nete laen nii Cana Coaunera aitoonjoan berate, Cana Curuaanaa ranojoneein nenacaauru que coitucuerate aina ijiin, Aca jerihane rijijieein caohachaaain neuruhane coina.

⁵ Nitohanihane jaunne niqui, Cana Coaunera Suujueecha tei erenaa cuhane satiin ereeichene jereun. Nena nii amurijiriin, Cana Coaunera aitoonjoan beeichene jereun. Acate jataain caohachane, nii leeochoa erenaa cuhane irihacane amurijiriin. Niite amuora latelanaala aonaain, jelai amuritoeriin coitucunaa nainecure Cana Curuaanaa ranojoneein nenacaauru. ⁶ Nitohanihana jaun canejeraauru, coatihacha nelaterihei inara coaraa uhanune bana, inara rai leeochoa erenaa cuhane irihanune. Caohacharihei inara rai cana ere cuhane Cana Coaunera aitoonjoa que erelanaala, leeochoa erenaa cuhane irihanune. Ainihane ichaonaa rauhi que inara rai erelanaala, leeochoa erenaa que irihanune caohacharihei. Niheichu caohacharihei leeochoa erenaa cuhane, inara rai irihanu, Cana Coaunera beratenojoi erenaa que ne. Niheichu caocharihei, inara relaelanaala, leeochoa erenaa cuhane inara rai irihanune.

⁷ Satiin auno aina, ita rijitjoeein toniha quitarane, coatihacha nejelauneein aohanrarihei rai toni. ⁸ Nii rijijieeinchu, coatihacha neruujueeururihei ita soha nenacaauru, nii ita sooruhane bihane toni rijitjoeein, toroonfeta toteniha toterane. ⁹ Nii rijiquiche inara netonai, aonacuruhane coina ereeichene saijieein, leeochoa erenaa cuhane ereeichene. Chasiina inara ere aohanre, nejelau erenaa cuhane ereeichene, nii ereeichene jaancuru. Nechu joareeinchate ereereeriquiche inacojoein. ¹⁰ Esinae rauhijiriinte niqui ne, araai lauriin caa cana rai chauratane que erenaa. Niite le laurichuru nejelaunihacoaain ne rai toni. ¹¹ Nii nitohanihane jaun, canu rai, nere cuhane iriha nejelau cachane coatihacha canu rai chaque nelaterihei nii erenaa. Nii rijijieeinchu nii nejelau cachacha rai canu ere cuhane irihanune jana aonaenihane, chaque rai nelatihei canu ere netonai. ¹² Inae inara

netonai Cana Coaunera Suujue caje nenea sirina jeriquichene jaun, nii Cana Curuaanaa ranojoneein rai iclesianeein nenacaauru que jeelai amuritoheriin coitucuerateraneein nenea raauche.

¹³ Aihana jaun, nejelau erenaa cuhane erei, Cana Coaunera caje bajaainete, rai amuucane jaannu teeine. ¹⁴ Canu nejelau erenaa cuhane Cana Coaunera bajaanunete, canu suujue ainaacha Cana Coaunera bajaan. Nete laen, canu suujua coitucunaa nainene. ¹⁵ Aihane jaun Cana Coaunera bajaanune, canu suujua, canu suujue, naaonjoain aina jiniiquiin bajaanunete caohachae. Nenatichaaunne niha natiin canu suujue aina jiniiquiin canu suujua cuhane coitucuhin aitocooaunnete caohachae. ¹⁶ Aihana jaun, inara suujue ainaacha Cana Coaunera corojeein que ereerequichene jana, nii inara aitoonjoan coitucuelanaala nenea, inara aonaane niha natiin, nii inara aitoonjoan coitucuenihane, coatiha inara aina turuhin nii aitocohichene jaan aohanna nainerihe. ¹⁷ Nii inara aitojoante niqui jataain nelateinere, nete, leeochoaauru corootajanena nainene, jeriha Cana Coaunera Suujuane rijijieein coitucuuruhane coina aonacurenihana jaun. ¹⁸ Nariha Cana Coaunera, leeocho erenaa cuhane irihanu inara amurijiriinne coreniha. ¹⁹ Nena, Cana Coaunera coitucuurera rai irihanune, saouijiei erenaa acaauruhacha aonai cuhane erenaa jereeun, aonain acaauru netonai nerelaauruhane coina, inacojoein leeocho erenaa cuhane lechooca oaraancaneein erenaa que acaauru rai irihanune niha natiin aonacurenihane ajiniha.

²⁰ Canejeraauru, jiaonriha suujua coaauca canaanaine rijijieein inara suujua coaauquichene. Itolere baaso rai, canaanai rijiiquichenete laen caohachae. Nete laen, inara caohachanu que coaauquiche ichauchenaneeichene suujua que cuaainne caohachae. ²¹ Ichaonaa rai rauhi rai, quiricha cuhanete, “‘Leeocha erenaa cuhane ne, caa cachaauru rai erereunni. Chaen nechu, nejelau caje unacaauru cachaauru que canu ere beratereunni. Nitohaneein acaauru rai beratihanune niha natiin, coatiha canu ere tonoraaururinaain’ naa Cana Curuaanaa,” naain ne laenanohinneein. ²² Aihana jaun, leeocho erenaa cuhane irihacanete, Cana Coaunera coitucuhichuru que, Cana Coaunera coituhacachene cojunacaniha aitocooache. Coatiha laen Cana Coaunera coitucuurera rai cojunacaniha aihaacache. Nete laen, Cana Coaunera aitoonjoan bihaca, Cana Coaunera coitucuurera raine, Cana Coaunera coitucuurera rai Cana Coaunera coitucuhacachene cojunacaniha aitocooache. Coatiha, Cana Coaunera coitucuhichuru rai nihei. ²³ Satiin Cana Coaunera rai iclesianeein neiniquichene netaojiaain netiin, leeocho erenaa cuhane ita rai ereerequichene jana, inara rene enohin aonaa neechu joaenreein nenea cacha aina Cana Coaunera coitucuelanaala nenea cachanete nainere, “Caa cachaaurute joaenreein ereerejeure jaeloroherihuruhane jaun,” naain erere. ²⁴ Nete laen inara ere cuhane Cana Coaunera caje unaa erenaa que ereerequichene jana, enoha uha inara rene nechu joaereein cacha, leeocho cacha Cana Coaunera coitucuhi, naajoaaurine, le cachanecuruhane laen nainere, nii aitocoichene jaan aonain raajenihane osaaocane coitucunaa naine, jitaain nii aitocoichene aonaane jaaun. ²⁵ Nii banate, satiin rai suujua cuhane niicha coacuhi coitucuhin, neseonraain Cana Coaunera corojeein, inara aina niha Cana Coaunerane coitucureein.

Cha ichaquichene caohachaain ichacuche, joaenreein ichaelanaala.

²⁶ Canejeraauru, aihane jaun caa inara rai caitono tocohanein netaojiaaichene, tabaauru salmo que nenatemiin. Jana tabaaurute nainere cachaauru relaane. Tabaauru que Cana Coauneraacha coitucueratei que ereereemiin. Jana tabaauru leeocho erenaa cuhane ereerejeein, leeocho erenaa aonacuruhi rai beeine, nii niicha beebejei aonain coitucuhin aina iichuruhane coina. ²⁷ Chaen leeocho erenaa cuhane erenaa jeriquichene, corootajaain nichatajaain netiin ita rerohererjoeein aitocuche le cachanequichene. Jana chunucohate nainere, nii aitocoichene jaan biha leeocho erenaa aonacuruhi raine. ²⁸ Jana neniha cacha, nii erenaa aonain benaa coitucuelanaala, nii Cana Coaunera rai iclesianeein nenacaauru janane, jiaonriha nii leeocho erenaa cuhane ereeichene. Nii leeocho erenaa cuhane erenaa jeriquichene, le cachaauru ereeine jelai netiin Cana

Coanera aina. ²⁹ Jerichanejeein techu, Cana Coanera aitoonjoan erenaa que ere-naajeriquichene, nainequiche coroatajaain, nichatajaain, naaonjoaain netiin ereeichene caohachae. Nii jana leeochoaauru, nii inara aitoonjoan que coaacuruhine. ³⁰ Jana, Cana Coanera rai ereeichene jana, nii ecu lauhequin aonajera rai irihane coina aitoha Cana Coaunerane, jauriaanejeein irihane jianiha nii ichoaichaniha erenaane cohamiin. ³¹ Nii banate satiin le cachaauru irihane jaan que turuhane naineein, Cana Coanera aitoonjoan bihane, satiin nerelaain suujua aninoaaain jeriha cuurureein acaauru netonai. ³² Cana Coanera aitoonjoan que ereite, nainere nii rai aitoha Cana Coaunerane rijijieein sacuhane. ³³ Cana Coaunerate, jianacoon raotojoein nihacachene Coauneraneein ne; coatiha joareein coanera nihei, Cana Coanera.

Satiin Cana Coanera cachaneein nenacaauru ichanaa rijijieein sacunaa jaun, ³⁴ enecurute nainere netaojiaauruha Cana Coanera cachaurune jana, inauhenee-icha erelanaala neeunruhane. Coatiha laen jereraai ereeuruha enecurune. Aitoha Cana Coanera rai rauhine rijijieein rai lanaacha ere tonoraain jerecuruha acaauru lanaaurune rijijieein neeuruhine enecuru. ³⁵ Aihana jaun, cha bajanaa jerecuruha enecurune, rai lana caje bajaauruhine rai loreri asaae neein. Caohachaa leinjiin ene iriha netaojiaanaa que netiinne.

³⁶ Coatiha inara janaacha nunuheteen benojoineein nihein Cana Coanera ere. Niheichu, coatiha inaraacha nii Cana Coaneraacha beratei sirichaneein niheeiche. Nii que, itolere bana nainaan ichaaoche. ³⁷ Chunocoha, Cana Coanera aitoonjoan bera *profetane*ein nenea coacuhin, Cana Coanera Suujue aitoonjoa rijijieein nihanete, caa inara rai quiicha laenai, Cana Coanera letononeein ichacaaunne coitucureein. ³⁸ Jana coitucueniha nete, Cana Coanera coitucuheniha jaun coitucunereein. Niheichu Cana Coanera niha natiin acaentonain coitucuriaain. ³⁹ Canejeraauru, nitohanihana jaun, jataain corajeein Cana Coanera aitoonjoan beeuhe. Jiaonrihachu leeochoa erenaa coitucueraelanaala nenea cuhane ereeuruhane caohateichene. ⁴⁰ Nete cha ichaquichene rauhijiriin joenreein ichaelanaala leinjiana leinjianaain ichaquichene caohachae.

15

Oo caje ichanaa Curisitone.

¹ Canejeraauru, enane laen inara relaanulune jaan, cana ichoteraneein nenea erenaa coaaquichene jereun. Nii inara rai canuhacha bei erenaate esenetaaichene jaun, nii aitohane rijijieein baaso ichana coacuelanaala neeiche. ² Chaaen techu, nii inara rai beratenojoin erenaa coreniha raotojoein jianacoon ichoteratenojoeinein neeiche. Aiha nii naitoonjoan rijijieein, baaso ichana coacuelanaala neeichene. Jana aineeichene, inacojoeinte inara relaanune bana esenetareeichelu.

³ Jaurihanejeeine, inara que nerelaanulune coitucurateeunlu. Chaen nechu, cana osa coreniha ohalu Curisitone que inara relaanlu; ⁴ Ajeri jachu cuhane conautecuruhane janate, "Nichata janone cuhane ichanae," naain laenanohiniha Cana Coanera Quiricha inoansi cuhanene rijijieein. ⁵ Chaen techu, Fedoro rai ococoe. Nii baihate, lechooncai coroatajai afosotooru rai ococoe. ⁶ Nii baihate laen ococoe saogui fashai amurijirii cana nejeraauru rai. Tabaaaurute jaiti enanetojoein ichaaore, inae ohacoaauruha leeochoaurune saijieein. ⁷ Nii baihate ococoe Saantiaao rai. Nii caje cuaainte leeochoaauru afosotooru rai ococoe. ⁸ Satononihate inae dedeeu cuhane baiha carajaaajoaain catiaain canu rai netonai ococoe, jauriaanejeein niicha ranojoeinein nihanune que airijiin, esinae aca cana Curuaanaa nihane coitucuhanune coina. ⁹ Nitohanihana jaunna jataen leeochoaauru afosotooru fauhecaain nelateun. Cana Curuaanaa cachaauru rohecaain sorejetocaaunne jaun chanihaaun canu afosotoneein canu curuaateeuruhane coina. ¹⁰ Nena atiin jataain canu belaiha Cana Coaunerane coreniha canuneein neeun. Nete nii canu belaiha Cana Coaunerane inacojoein aine. Nii jaunna mainajeriin amihaneun,

jataain leeochoaauru amurijiriin caraajenhane aihanune que airijiin; jataain cana belaihana jaun, cacorataaniha Cana Coaunerane aina. ¹¹ Coatiha canu ichacaauneecha que caohacharihei, niheichu leeochoaauru ichaane niha natiin caohacharihei. Nete laen caa caitoonjoan Cana Coaunera aitoonjoan ne. Acate nii esenetaaichelu inara.

Oo cajete ichanacure onacaauru.

¹² Canacaanune oo caje ichanaa Curisitone que inara relaacaanu. Chanuna jana chaen inara tabaauru oo caje ichanana nainiha cachane esenetaelanaala ereeure. ¹³ Oo caje ichanana naineniha cachane jana nihane, coatiha oo caje ichanarihei Curisito. ¹⁴ Niheichu coatiha nelaterihei naitoonjoan inara relaacaanune jaan, oo caje ichanaeniha Curisitone. Niheichu chaque nelaterihei nii inaraacha esenetai. ¹⁵ Nitohanihane chujianra nechus casajeneein Cana Coaunera que ererichaanuna, Curisito ichatihane que irihacaanune jana, esinae rauhijiriin oo caje ichanaeniha onacaaurune jana aitocoanune. ¹⁶ Esinae rauhijiriin oo caje ichanaeniha onacaaurune coatiha oo caje ichanarihei Curisito netonai. ¹⁷ Jana oo caje ichanaeniha Curisitone, coatiha nii chaque nelaterihei nii inaaraacha esenetai. Jerichanejeeinte inara osaacha aina ichaoriquiche. ¹⁸ Nii oo caje ichanaeniha Curisitone chujianra, nitajeeurure nii esenetaain onacaauruna. ¹⁹ Curisitoaacha cohajihacache caa ichaonaa que netiinne jana, oo caje ichanaeniha chujianra, Cana Coaunera coitucuhichuru amurijiriin cairichaojoaain nerichaache.

²⁰ Nete esinae rauhijiriin oo caje ichanae Curisito. Acate jaurihanejeein ichoaichaniha oo caje ichanaelu. ²¹ Charijieein teinti caa cana rai chauratane que leinjiin cacha coreniha turuhelu onaa. Nii rijijieein techu leinjiin cacha coreniha turuhelu, onaa caje ichanaa cachane jaanu. ²² Nii rijijieein techu Adaan coreniha saain ohe cacha, nii rijijieein techu Curisito coreniha satiin rai nereein ichaonaa. ²³ Nete laen le cachanichaachene dadaane rijijieein nerichaacheein. Curisitote nunuhe neein nereein. Nii baihate rijijieein neeurureein rai cachaauru, inae nacoauneein turuhane bana. ²⁴ Nii baihate laen nii curuanaaneein nenacaauru, cocoainanacaineein nenacaauru, nii nelaetiin niha nocoenacaauru, naaonjoainuri amuritiin itajeein, rai cojoanonaa tiha Cana Curuanaa Cana Coaunera raine janate, inae Cana Coaunera Cojoanonaa que tureein. ²⁵ Curisitote nii rucuhecane rai ne, satiin que nejeratenacaauru, rai tijia asae neseonriaauruhane reeintiaain. ²⁶ Satononiha niicha itajeenite nii cana que nejeratanaaneein nena onaa ne. ²⁷ Cana Coaunera satiin itolere Curuanaa nihane coina nitohaneein telu niqui. Nete laen itolere Curuanaa nihane coina aitoha Cana Coaunera natiin, Cana Coaunera Curuanaanena nainene, Cana Coaunera itolere Curuanaaneein cocoainaan tihane jaun. ²⁸ Inae satiin Curuanaa niha Curisitone coina icha Cana Coaunerane baihate, inae satiin itolere bijiu nihane jana, nii rai Calaohi Curisito, Cana Coaunera rai jitaain nii itolere tiha cureein. Nii banate Cana Coaunera itolere Curuanaaneein nereein.

²⁹ Aihana jaun nii onacaauru coreniha camujuaain baotisanjoinunru niriimiin. Oo caje ichanana naineniha onacaaurune, nainihei acaauru coreniha camujuaain baotisanjoinichaane.

³⁰ Chanuna jana chaen, neniha ichanaa oo caje onaane jaanne saijieein, necairichaae caache itolere bana. ³¹ Canejeraauru, esinae rauhijiriine inetono janonaa bana ohanune rai neen. Nii rijijieeinechu raotojoein neen, Cana Curuanaa Jesocurisito esenetaeraneein neeichene coreniha. ³² Chaen nechus Efesoo nii necha aansai taibinae neen nenanacaauru amuritoonlu mainajeein necairichanaa coaraain. Chaque jana canu rai jelaiha caaujue nii necairichaanune. Chanuna jana neniha onaa caje ichanaa cachane jaanne, inacajoein necairichareein. Aihana jaun chujianra, "Lenoneein, acau cohin ichaoacache, eresi onaa ajiniha," naauruha tabaaurune rijijieein ichaorichaachena. ³³ Jiaonriha inara coritaauruhane esenetaaichene. Chunocohate inara rai, "Chanuna baaso ichaquiche. Nechu joaenreein casajete nii ichaquiche. Nii jianein caa aihacaanune rijijieein ichaaoche," naain inara suujua auhacaaurureein. ³⁴ Aihana jaun nacoauneein caohachaaain inara suujua coaraain neeuche, naosatenaa coacuhelanaala.

Inara tabaaurute jaiti Cana Coaunera coitucuurene. Necoejeeichene jaan nuquene caa inara rai aitoon.

Chatohaneeinna oo caje ichanacurure onacaauru

³⁵ Tabaaurute jerihane, “Chatohaneeinna oo caje ichanacurure onacaauru. Nitohanihane chatohanai quena jana jaberocore,” naaure. ³⁶ Jataain aasohachate nainere niritiin coaucane. Chaaelai ucuhe temuhacanete ohe, nii rai nucuhe ichaohin omarona nainihane coina. ³⁷ Aihana jaun coatiha canaacha temuhi nii ajaena neein omarohi. Nechu jataain aansijiin nenea cajete omarohe, tirico caje, leecha ucuhe caje, naaonjoaain. ³⁸ Jana Cana Coaunerate Aca jerihane rijijieein teein le laurichuru rai acaauru jaberocote. ³⁹ Coatiha saain jaberocohin neinichaachene, ita rijijieein jaberocohaacache. Cana cachanichaachenete jelai teein ne cana jaberoco. Jana lenonecurute jelai teein rai jaberoco que jaberocoore. Tajaecurute jelai teein jaberoco que jaberocoore. Ateuru netonainte jelai teein jaberoco que jaberocohin neeure. ⁴⁰ Nii rijijieein techu ne dedeeu itolere jaberocoori. Jerichanejeein techu jaberocohacoaain ne itolere caa cana rai chauratane que. Nete laen nii dedeeu nenea nihane jaberoco necaohacha que necaohachaaain neeure. Jana caa chauratane que nenacaaurute, chauratane que neeuru jaberoco caohacha que necaohachaaain neeure. ⁴¹ Enoto cono niha natiinte nejelauneein conohe, atene, arasijie, naaonjoaaihunri cono aina ita rijijielanaala. Jerichanejeein techu arasijieeuru niha natiin nejelaunihacoaain conohe, ita rijijieein conohelanaala.

⁴² Nii rijiiicha oo caje ichanaa onacaaurune jaan. Rai jaberoco conautenohinte setuhe, jana rai suujue ichanana coatiha chabana setuhi. ⁴³ Jaberoco canaacha conautei nii cha que nelatihei. Jana rai suujue ichananate laen, nelateein necaohacha que necaohachaaain ne. Nii jaberoco conautenohin, nii cha que nelatihei. Jana, rai suujue ichananate laen nelateein ne. ⁴⁴ Nii jaberoco conatenohinte jaberocohin bucuhin ne. Jana nii rai suujue ichananate suujue nejesinaneein ne. Nete aiha jaberocohin cachane rijijieein ne, rai suujue netonai.

⁴⁵ Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhanete, “Jaurihanejeein cacha nunuheneein nenea Adaante cachaneein ichaoin nelu. Jana nii baiha cacha satononeein nenea Adaante, suujue nejesinaneein ichaonaa teraneein ne,” naain ne laenanohineein. ⁴⁶ Nitohanihane jaun coatiha suujue nejesinaneein nenea ichoaichaniha niheiluu. Jaberocohin nenaate, ichoaichaniha nelu. Nii baihate laen ne nii suujue nejesinaneein nenea. ⁴⁷ Nii jauriaanejeein cacha nenaate atane caje coaunanajoineein nelu. Jana, nii baiha nenea cachate laen dede caje nenaane. ⁴⁸ Caa chauratane que nenacaauru jaberocote, nii atane caje nenaalu cacha jaberoco rijijie. Jana nii dedeeu nenacaauru jaberocoorute, nii dede caje nenea jaberoco rijijie.

⁴⁹ Nii cacha atane caje coaunanohineein nenea tocohaneein nihacachene rijijieein techu, nii dede caje nenea cacha tocohaneein nerichaacheein.

⁵⁰ Canejeraauru, inara raine benaa jereeun, jaberocohin bucuhin nenea cacha, Cana Coaunera Cojoanona que nenea nainihei. Aihana jaun nii setunaa inaera, niha nii setuhelanaala nenaane jaun nenea nainihei. ⁵¹ Nena laen coitucueraelanaala nenea coitucuhichene jereeun. Coatiha saain orihacacheein. Nete laen, corenejoin niha cureein cana jaberoco. ⁵² Inae tonihane satonotiha jaihane janate, cana nota mitaain cana nota toretana rijijieein, inae tureein Cana Coaunera Cojoanona. Inae Cana Coaunera Cojoanona que turuhane janate, ichanaa cuurureein onacaauru, inae chabana ooruhane coina que airijiin. Nii jana canate laen, corenojoin niha curichaacheein. ⁵³ Nii cana jaberoco setu rai nenaate, necorihane cureein setunaa inaaai que. Jerichanejeein techu nii cana jaberoco onaa inaera nihane caje, onaa inaelanaala nenea que corerareein. ⁵⁴ Inae nii cana jaberoco setunaa inaera, setunaa inaaai que coreraain, nii cana jaberoco onaa inaera netonai onaa inaaai que necorihane janate, inae Cana Coaunera quiricha cuhane, “Onaate corenojoinne, chabana onaa inaaain que. ⁵⁵ Chu neeinte onaa. Itolere amuritiin nenea jerei. Onaa, chu ne cachaauru cairichaeriine jaan,” naain laenanoineein nihane que tureein. ⁵⁶ Nii cacha cairichaa onaane jaante osa ne. Jana nii inoaenlu

rauhi, acaauru aitoonjoante nii osa lararajiaera ne. ⁵⁷ Nariha Cana Coaunera. Cana Coaunerate, nii onaanaja itajerate Cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuaain.

⁵⁸ Canejeraauru, aihana jaun nii baaso coacuelanaala, raotojoein itolere bana neeuche. Itolere bana, jelai amuritoheriin Cana Curuaanaacha jerei ichajeein neeuche. Inarate, Cana Curuaanaa aina jiniiquii canaacha ichai inacojoein nenihane coitucuhiche.

16

Coriqui taojiaauche cana nejeraauru rai.

¹ Canaacha esenetai esenetaeraneen nenacaauru- cana nejeraauru rai coriqui taojiaaichene, Galasia bataneun nenacaauru, Cana Coaunera coitucuureraauru relaanulune rijijieein ichacuche. ² Tomiho bana naineein, inara amihaneeo coreniha inaraacha eruu- juei neleru rucuhacuche jelai teein, nabana turuhanune janaacha taojiana coaauquichene coataa. ³ Aihune inae turuhanune bana, inaraacha letoenenuuru cachaauru letoae, acaauru rai quiricha laenaain teein, nii coriqui inaraacha taojiai aina amaain teeuruha cana nejeraauru raine coina. ⁴ Canuhetonai cunaa jerichaaunnena, acaauru aina jiniiquiin curichaanuhin.

Coriintoote cunaa jere Faboro.

⁵ Inae inara rene turuha uhanunena, Masedonia batane jeloona cuhin, caje coauneen laen Coriinto turureunni. ⁶ Jerihanena, carajaaajoain inara aina nereunni. Nainichaaunnena inara aina nereunni, situha elohenane reentiaain. Nii banate, canu coroatajanena naineriquicheein, jelai caje chunijiun cunaa jerichaaunne. ⁷ Coatih canu situneeicha inara coana jerihaaun. Nii jaunna inara aina carajaeriin nena jereun, jeriha Cana Curuaanaa ne. ⁸ Nena laen Efesoo nereunni, Feentecosetesi janonaa bana que tiaaajoain. ⁹ Aiha jataain ecu Cana Curuaanaa rai amihanihanune, caohachaain mituha canu amihaneonne rai nihane jaun. Arajiin caque nejeratenaaneein neeuruhane saijieeinna aicheeunni.

¹⁰ Inae inara rene turuha Timoteeone caohachaain rauchete raotojoein inara aina neeine. Acaantonainte jerichanejeein canu rijijieein Cana Curuaanaa amihaneon ichana coitucue. ¹¹ Aihana jaun jiaonriha chuni nere tonoraenihane. Raujiaaincha namu que coroatajanecuchete nii chaque situhelanaala raotojoein canu coaraa uhine. Cauna leochaaauru canejeraauru aina cohajihacaanu.

¹² Canejera Aforo netonai raine maajeeinne niqui aitoon, leochaaauru cana nejeraauru aina uhin inara coaraa uhane coina. Nete unaa jerene. Caa baiha nainihane banate ureein.

Satononihate necoe Faboro.

¹³ Caohachaain nainaan necohalajiin, itolere que laraajiin baaso ichana coacuelanaala neeuche. ¹⁴ Chelai ichaquiche leochaaauru raine, jataain belaaain corajeein ichacuche.

¹⁵ Canejeraauru, inarate rai naraaichuru aina curuaequiin jauriaanejeein Cana Coaunera esenetaalu Esetefana, Acaiha batane quene coitucuhiche raotojoein. Chaen techu acaauru nii cana nejeraauru coroatajaneraneen neeure, canaacha esenetai coitucuuruhane coina. ¹⁶ Nitohanihana jaunna nii Cana Coaunera coitucuurera aina, satiin acaauru coroatajaneraaurune maajeein, que inara suujua acatequichene jereun.

¹⁷ Jataainne rachoojoeun inara aina nenihanune jana, canu rene turuuruha Esetefana aina Forotonato, Acaico, naonjoainurine jaun. ¹⁸ Acaauru ainate raotojoein nedae casuujua, jerichanejeein inara rijijieein aihuruhane jaun. Acaauru rijijieein caohachaain nenacaauru cachaauru coitucuhin neeuche. ¹⁹ Asia batane que nenacaauru Cana Curuaanaa Jesocurisito ranojoinunrute inara coaacure. Aquila, Firisila, chaen rai loreri asae netaojianacaauru naajoainunrite inara coaacure, Cana Curuanaa Curisito coreniha. ²⁰ Satiin cana nejeraaurute inara coaacure. Raotojoein ita rene turuhichene ita raain neeuche. ²¹ Canune Faboroneen inara rai canu raajenihane cacoi que caa laenaain inara coacuhin. ²² Chunocoha Cana Curuaanaa belainihane, baaso jana nijiaoine. Inae cataainjian Cana Curuaanaa. ²³ Cana Curuaanaa Jesocurisito, inara rai caohachaain

neeinchene jaanu teeine. ²⁴Satiin inarane jataain belaihun cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha.

Coriintoo nenacaauru rai Faborohacha letoai coroataja

Coriinto cocoaichacuru rai “Raotojoein neeuiche,” naa Faboro.

¹ Canuna Faboroneeun. Cana Coanera jerihane jaunne, rai Calaohi Jesocurisito letono afosotoneeun. Cana nejera Timoteeo aina jiniiquiina, Acaiha batane que nenea Coriintoo Jesocurisito ranojoein iclesianeein neiniquichene rai, chaen nii Acaiha batane sacutaain Cana Coanera cachaneein satiin neiniquichene raine maajeeine caa quiricha laenacaanu.

² Cana Curuaanaa Jesocurisito, Cana Inaca Cana Coanera, naaonjoaihunri raotojoein jianacoon rachoojoein neeichene jaanu teeuruhine inara rai.

Necairichaane biha Faboro.

³ Cana Curuaanaa Jesocurisito Inacaneein nenea Cana Coanera coroaecaachenete ne. Acate satiin Cana Inacaneein nihane jaun, cairichaaajoaain cana coaraain cana necairichanaja caje cana suujua nunaeraneein ne. ⁴ Acate satiin itolere necairichaacachene jaaunru caje, cairichaaajoaain cana coaraain, cana suujua nunaeraneein ne. Nitohaneeinte cana netonai nii cairichaaajoaain cana coaraain cana suujua nunaane rijjijeein, necairichauruha leochaaurune coaraain, cairichaaajoaain acaauru coaraain acaauru suujua nunaain nenea coina ichae Cana Coanera. ⁵ Nii mainajeein necairichaalu Jesocurisitone te, canacaanu que nerotokane jaunne nii aihalune rijjijeein necairichanaa abaantaacaanu. Nii rijjijeein techu nii Jesocurisito aina cuaain cairichaaajoaain leochaauru coaraain nihacaanu. ⁶ Nitohaneeine necairichaacaanu, inara netonai ichoteratenojoein inara suujua nunaeraanu siriin nenea nainiquichene coina. Nii rijjijeein techu, Cana Coanera canacaanu suujua nunaane, inara netonai suujua nunanohinein neriquicheein, aina cuaain itolere necairichanaa abaantaain neeichene coina. ⁷ Nitohaneein neriquicheeine esenetaacaanu. Charijieein teeinti necairichaacaanune rijjijeein inara netonai necairichanaa abaataain neeiche. Nii rijjijeein techu cairichaaajoaain cana coaraain cana suujua nunaain cana rai Cana Coaneraacha tei sirichaneein neeiche.

⁸ Canejeraauru, Asia batane que necairichaacaanulune coaucuche. Ecune jataain mijiaaaineein cairichanojoein cojunoinichaanulu. Nii jaunne inae abaantasinihacaanune jaun, “Inae jecha orichaanuhi,” naacaanu, ⁹ ohacaanune coina ichara tocohaneein cairichanojoinichaanune jaun. Nete Cana Coanera onaa ichateein ichoteranihane que jaequiiin nihacaanune coina necairichaacaanulu, Cana Coanera colane nenea rijjijeein canacaanu jaberocohacha nejesina que itolere bana jaecohacaanune coataa. ¹⁰ Nii Cana Coanerate, necairichain ohacaanune rai nihacaanune caje canacaanu ichoteratelu. Nii rijjijeein techu satiin cana ichoteratereein, ohin nitajena rai nenea caje. Acatechu ohacachene bana nitaje rai niha cana suujuene caje, cana suujue ichoterateraneein nereein. ¹¹ Nitohaneeinte cana ichoteratejeein sacureein, canacaanu aina bajaebajaequichene. Arajii cachaauru canacaanu coreniha Cana Coanera bajaanete, arajiin netonai Cana Coanera coroaecurureein, canacaanu rai caohacha ichaane coreniha.

Coriintoo cuenihane biha Faborone

¹² Jataaine raotojoihacaanu inara coritana coacuelanaala, niheichu chatohaneein caa chauratane que baaso ichaelanaala, niheichu inara aina nihacaanulune bana inara rai baaso ichaenihacaanulune jaun. Coatih canacaanu raajenihane cha coitucuera nihacaanune jaun aihahacaanu. Cana Coanerate jataain canacaanu belaitohane jaun, nitohaneei ichaohacaanune jerihana jaunna aihacaanu. ¹³ Caa inara rai canacaanuhacha laenanajaqui quirichaauru cuhane, coatih leechaneein inaraacha coitucunaa nainihe laenahacaanu. Bajiaanachuinti jitaain aonaain caohatiin coitucuneeiche. ¹⁴ Nii

reretaain aonaain coitucuhichene rijjijeeinte, canacaanu coreniha raotojoein ner-iquicheein, inae nacoauneein turuha Cana Curuaanaa Jesocurisitone bana. Nii rijjijeeinechu canacaanu netonai raotojoerichaanuhi inara coreniha inae turuhane bana.

¹⁵ Niritiin esenetaainna niqui, jauriaanejeein inara coaraa unaa jereeunlu, atiin coroatasaaain inara rene bedaenichaaunne coina. ¹⁶ Jauriaanejeeine niqui, Masedoniau cuujihataain inara rene bedaenena jereeun, coaiten caje caaujihataain nacoauneein bedainichaaunne baiha jelai caje coauneein Jodea cuhanune que, nainequichene canu coroatajanequichene coina. ¹⁷ Niheichu canuhacha ichaneni coaucaaanne, coatiha inara coritaa inae leesajeein “Airichaaunni,” naanune, canu suujua cuhane “Airihaaunni,” naain coacuhin irihaaun. ¹⁸ Cana Coaunerate, inara rai cha que erenaa jerichaanune “Airichaanuhi,” naacaanune canacaanu suujua cuhane “Airihaaanuhi,” naenihacaanune coaraje. ¹⁹ Nii rijjijeein techu, canu, Timoteo, Siribano, naaonjoainichaanune, inara rai canacaanuhacha beebejei Cana Coaunera Calaoi Jesocurisito esinae rauhijiriin acaneein ne. Nii Jesocurisitote esinae rauhijiriin ichaane coina, “Icharichaaunni,” naa Cana Coaunera, suujua cuhane “Icharihaaunni,” naelanaalane jaane. ²⁰ Nii aina cuaainte, satiin niicha ichaneni niicha coacuilu ichae Cana Coaunera. Nii jaunte, Cana Coaunera corajeein bajaacachene, “Nitohaneein ichamiin Cana Coaunera, Jesocurisito aina cuaain” naacache. ²¹ Chaen techu Aca cana janijiin cana taojiaain Jesocurisito aina cana teein, “Caaurute canu cachaauru ne” naelu Cana Coaunera. ²² Nitohaneein cana janijiin cana raainte, rai cacha cojunacatihane jaanque cana cojunacateein, cana rai rai Suujue telu Cana Coaunera, esinae rauhijiriin cana rai niicha teenu ichoacha teranu que.

²³ Nena jaiti nii coaaucaaanlune rijjijeein Coriinto inara rene turuha uhenihanune, inara rai caohacha ichaa aihun. Cana Coaunerate inara rai caohacha ichaa aihanune coitucue. ²⁴ Coatihachu inae caohatiin coitucuhin esenetaaichene jaun inara rai, “Naaonjoain ichaquichenete caohachae” naain erenaa nainihacaanu. Raujiaainchana inara coroatajanena jerichaanu, raotojoein rachoojoein esenetaaichene rijjijeein nee-ichene coina.

2

¹ Nitohanihane jaunne nabana inara inaderaacaaunne coataa, nacoauneein inara coaraa unaa jerichaaunne baiha aineeun. ² Inara inaderaacaaunne, neneriha raotojoein canu rachoojiaeraanune jaun. ³ Nii jaunne inara rene turuelanaala, raujiaaincha inara rai quiricha cuhane aitiin laenaaunlu, canu inaderaaquichene coina inara rene turunaa jerenihanune jaun, inae turuhanune bana inaderanaa coacuelanaala, nenacaeneinjia jiniiquiin rachoojihacachene coina. ⁴ Nena laen nii quiricha laenacaaunlune bana, jataain inara coacuhin que nererojoecaaain chanaaunlu. Coatihaii que coacuhin inaderaacachene coina nii beein laenahaanlu, jataain inara belaichaaunne coitucuhichene coinane niritiin beein inara rai laenaaunlu.

“Nii canu que nejeratena que inara suujua acatecuche” naa Faborone.

⁵ Nitohaneein inara rai baaso ichara cacha, canu raaicha inaderanaa tiha aiheilu, inara rai netonaite inaderanaa tiha ailu. Amuritiin rerohin aitona jerenihanune jaunne caa caritojoein aitoon. ⁶⁻⁷ Inae nii cacha aina nejerateein mainajeriin casetecaaichene jianein, que inara suujua acatein, belaaain coroatajanecuche, nabana joenreein suujua cuuaain inaderaane niicha ichanenu coitucuenihane coataa. ⁸ Nii jaunne inara rai aitoon, jauriaanejeein belaiquichelune rijjijeein belaaichene coina. ⁹ Esinae rauhijiriin, canu ere tonoraain rijjijeein ichaquichene coaracaanune coinane, nechuu inara cojuha inara rai quiricha cuhane aitiin laenaaunlu. ¹⁰ Nitohanihane jaunne, inara suujua acatequichene jaanque canuhetonai casuujua acatereeeni. Aiha niha chatohanai que casuujua actichaaunne jaanunena, Jesocurisito notaracaae que casuujua acatereeeni inara coreniha. ¹¹ Nitohaneein ichaohacachene, coatihaii canaque niicha jerei ichana nainerinaain moconajaera, inae raotojoein rai nerurujua coitucuhacachene jaun.

Toroasihu turuhin raotocojoaeniha rai suujuane biha Faborone.

¹² Jesocurisito beratenojoi beebelijhanu cachaauru raine coina, Toroasihu turuhanune janate, Cana Curuaanaa jerenohi ichacaaunne coina jatoroaain neeunlu. ¹³ Nena ecu cana nejera Tito eruhenihanune jaun, raotenelu casuujua. Nii jaunna ecu nenacaauru rai necoein jelai caje amuhin Masedoniau cuunlu.

Jesocurisito ainate namuritoroatena coacuelanaala nihacache.

¹⁴ Nariha Cana Coaunera itolere bana namuritoroatena coacuelanaala, cana aina cuaain Jesocurisitohacha ichai naitoonjoa beratihane jaun, itolere sacutaain bihacachene coreniha. Nii canaque naitoonjoa niicha berateite, aiha jujuhine rijijieein itolere lomoritiin riaaneein aonanojohi ne. ¹⁵ Canacaanuna Cana Coaunera rai Jesocurisitohacha mocoli jujui rijijieein, inae nichotenaaneein nenacaauru rene, nitaje rai nenacaauru rene, naaonjoainuri rene letono neein nihacaanu. ¹⁶ Nitajerai nenacaauru raite, leinjiin jujui cacha atinaeraanunein toni nii canacaanuhacha beebelji. Nete laen nichote rai nenacaauru rai, leinjiin jujui ichaonaateraneein toni nii canacaanuhacha beebelji. Nihei chuni cacha nitohanei ichana naineraneein nei. ¹⁷ Chabana aihuruha leeochoaurune tocohaneein, Cana Coauneraacha beratenojoi beebelijhacaanune coreniha, canacaanu coretera jerenihacaanu. Nenacaennejian nitohaneein nena coacuhelanaala, esinae rauhijiriin nohanelanaala Cana Coaunera notaracaae, coujurihu rai letononeein netiin inara relaacaanu, rai calaohi Jesocurisito cachaneein nihacaanune jaun.

3

Ena nena Rauhi Cana Coauneraacha tei

¹ Niritiin inara rai irihacaanunete, jerihane nechu caohachaaain canacaanu raauruha itolere cachaaaurune coina necoasitaa aitoha, canacaanu beeeiche. Niritiin coaauquichene coataa, coatiha aihuruha nii leeochoaurune rijijieein, cajihaneein amuhemujueein: “Canacaanune naaonjoaineeinne nihacaanu,” naain cachaauru rai ereein nihaacaanu. Niheichu inara rai nihanatiin chabana, “ ‘Naonjoaineeinte neeure,’ naain canacaanu beein cachaauru rai quiricha laenacuchete aina canacaanu raauruhine,” naain chabana inara rai irihacaanu. ² Inaraachane latichaanu, inara aina cuaain inanacaa canacaanu suujuau tenojoin que inara relacaanune coarateeeiche cachaauru quene coina. Nii ainate canacaanu ichanaa coaraain canacaanu coitucuurureein cachaauru. ³ Nitohaneeinte, quiricha laenanohineein nena rijijieein, Jesocurisito ichanohineein, cachaauru rai canacaanu aina cuaain teratenojoinneein neeichene coaracure cachaauru. Coatiha nii aiha quiricha laenanohine rijijieein niheeiche. Inarate Cana Coaunera Suujue ichanohineein nitohaneein neeiche. Niheichu atane jeeu que teein laenanohi rijijieein quiricha neein niheeiche. Inarate cachaauru suujuau canacaanu aina cuaain Cana Coaunera teratenojoinneein nena que suujuequiiin neeiche.

⁴ Nii jaaunne, Jesocurisito aina cuaain, nii aitocoaanune rijijieein ichaa Cana Coaunera esenetaacaanu. ⁵ Coatiha canacaanu raajenihane nitohanei ichana nainerihacaanu. Cana Coaunera, nitohanei ichana inaeranein canacaanu tein ne. ⁶ Nii jaunte Aca canacaanu relae, nii enachasine rauhi naitoonjoan beraneein nihacaanune coina. Nii rauhi coatiha laenanohineein nena nihei. Acate jeriha Cana Coaunera suujuene rijijieein nena ne. Nii laenanohineein nena rauhite, tonoraeniha cachane ohin nitajihane coina aitelu. Nete laen nii ena nena rauhi jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein chabana nitajeniha cachane coina ichaonaa tera ne.

⁷ Nii rauhi atane jeu que teein laenanohineein nenaate, uhaa Moisesane jana, rai nomeri coana nainecurenenu Isaraelitacuru, jataain jiquihacoha nii niicha uhai caun rai nomerine jaun. Nii rai cono jiquihaquite, jacaain satonohelu. Nete, nii rauhi cana atinarateraneein nihane saijieein, jataain necaohachaaain cojoelanaacojoaain ococohin nelu. ⁸ Nii jaun techu jataain nii amuritoheriin necaohachaaain cojoelanaacojoaie nii ena turunaa Cana Coaunera rai rauhi- cana suujue cuhane niicha tei rai Suujue. ⁹ Nitohaneein, itolere canaacha ichai ujuaihoneein nihacachene coina tenojoinihane saijieein, cojoelanaacojoaain nihalu, nii cha ujuaihoneein nena coina tenojoinne jaunne,

nii amuritoheriin cojoelanaacojoaain nereein ena nenea rauhi Cana Coaunera tenojoi, cha ujuaihonelanaala nenea caina canacaanuhacha beebejei. ¹⁰ Nitohanihane jaun, coatiha inae chaque nelateein nihei nii jauriaanejeein nenea rauhi, caa ena nenea rauhi jataain caohachaaain cojoelanaacojoaain amurijiriin nihane jaun. ¹¹ Nitohaneein, nita- jerai nihane saijieein, jataain cojoelanaacojoaalu nii jauriaanejeein nenaane jauntechu, nii amurijiriin jataain cojoelanaacojoaain nereein nii chabana satonoelanaala neenihu.

¹² Nitohaneein nii que jaequinne, satiin acatiha queecha ereerejihacaanu cachaauru rai. ¹³ Coatiha aihalu Moisesane rijijieein, canacaanu meri conajaain aihacaanu canacaanu. Moisesate, nabana jacajeein cuha nii nomeri jiquihaquine coaracuruha Is- araelitacurune coataa, rai nomeri conajaain ererejetelu acaauru rai. ¹⁴ Nete nii naitoon- joan aonaain coitucusichurenelu Israelitacuru. Enanetojoeinte nii inoalenlu nenea cana aina Cana Coauneraacha ichanenu naitoonjoan ereretaauruhane nihanatiin aonasi- hurene, jaiti acaauru suujua aina, acaauru nota caje itajenojoineniha nii conaarane jaun. Jesocurisitohachate naine, nii conaara itajeein niha cache caje ne. ¹⁵ Nitohanihane jaunte, enanetojoein nii Moisesa rai rauhi ereretaauruhane nihanatiin, acaauru suujua aninoane jaun coitucusichurene cachaauru. ¹⁶ Nete laen naosatihajeein ichaohane jianein, Jesocurisito esenetaain ichaoha cachane, nii cha coitucuhane coataa, rai suujua conaara itaje rai Jesocurisito. ¹⁷ Cana Coaunera Suujueneein niha Cana Curuanaa Jesocurisitone jaunte, itolereenein niha nii rai Suujuene jaaunru, raotojoein ichaohin, cha ujuaihonelanaala neurureein cachaauru. ¹⁸ Inae cana, Jesocurisito ranojoneein nihacachene jaunte, inae cana caje nii cana suujua aina cana nota conaara itajihane jaun, aiha esefejo conone rijijieein conohe, cana aina jataain caohacha ichaa Jesocurisitone jaan cono. Nii jaunte Cana ichao corihajeein sacuha itolere bana Jesocurisito rai Suujue aina cuaainne jaun, rijijieein inae ichaohacache.

4

¹ Cairichaaajoaain cana coaraane jaun, canacaanu rai nii amihanenaa tiha Cana Coaunerane jaun, nii canacaanu rai niicha tei amihanenaa bihacaanune cointeein jianena nainenihacaanu. ² Nii jaune coejenacai ichana coacuelanaala, niheichu asi- nojoneein cha ichaelanaala, itolere que jaolequiin satiin notaracaae niicha icharatei ichacaanu. Coatihachu chaen canacaanu esenetaa cachane jerenacaanu, nohanein nii Cana Coaunera beratenojoi udaa cuaain cache relahacaanu. Nitohaneinne cache coritana coacuelanaala, esinaen rauhijiriin nii canacaanu coitucuhichene rijijieein, Cana Coaunera notaracaae aitocoaanu. ³ Aihane jaun chunocoha, nii osa caje cana ichoteraanu canacaanuhacha beebejei aonaane saijieein coitucuenihanete, inae nitaje rai nihane jaun aicheein. ⁴ Inae esenetaaurenihane jaunte, maosa rijijieein acaauru te moconajaera, nabana jataain necaohachaa Jesocurisito Cana Coaunera rijijieein nenea tenojoin ichaonaane coaraain coitucunaa nainecuruhane coataa. ⁵ Coatiha canacaanu ichaoque inara relahacaanu. Acaihanijin Cana Curuanaa Jesocurisito ichao quene inara relaacaanu. Jataain canacaanu belaitoha Jesocurisitone jaan aina cuaainne inara rai caohachanu ichaeranein nihacaanu. ⁶ Charijieein teeinti nocohena jana conoha conone caina aitoha Cana Coaunerane jaun neconaelu cono. Nii rijijieein techu nii jeelai Cana Coaunera canacaanu suujua cuhane rai cono tein ne, aina cuaain Jesocurisito merique conoha rai conone coitucuhacaanune caina.

Canaacha esenetai aina cuaainte ichaohacache.

⁷ Nete laen nii Cana Coaunera tenojoi jataain nelatei raain, chaque nelatelanaala aiha atane codarojoene rijijieein nenea cana jaberoco cuhane sirichaache. Nitohaneinte chaneei nenihacachene saijieein cana aina cuaain rai nelate coarate Cana Coaunera. ⁸ Nitohanihane jaunne necairichanaa coaracaanune nihanatiin, canacaanuhacha icha- nenu chacaanu, chaque casilanaala. Coatiha chabana amuritonojoneein nihaacaanu. ⁹ Canacaanu ariiriichuruha canacaanu sohin jaoruhane caina niqi, nete canacaanu

nainatejene Cana Coaunera. Canacaanu comaauruha niqui, nete canacaanu itajenaa nainesihurene. ¹⁰ Itolereenein cuhacaanune jaunru nihanatiinte, aihalu Jesocurisitone rijijieein cairichanojoneein ohacaanune rai nihacaanu, ichaohalune rijijieein canacaanu aina cuaain rai nichao coaracuruha cachaaurune coina. ¹¹ Jataaina necairichaacaanu, Jesocurisito coreniha canacaanu atinaauruhane rai neeuruhane jaun. Nitohaneeinne Jesocurisitohacha tei ichaonaa que ichaohacaanune coaratihacaanu. ¹² Nitohaneeinne ohacaanune rai nihacaanu. Nete laen inara, inae raotojoeein ichaonaaque ichaohiche, canacaanu que inara rai niicha teratei ichaonaa coreniha.

¹³ Niique te, "Esenetaanune jaunne ereeun," naain aitoha Cana Coaunera Quiricha cuhanene rijijieeinne, canacaanu netonai jerichanejeein esenetaacaanune jaun, que ereereecaanu. ¹⁴ Nitohaneeine nihacaanu, ohane caje Jesoso ichatihalune rijijieein, onaa caje canacaanu ichaterichaaain Cana Coaunerane esenetaacaanune jaun. Nitohaneeinte onaa caje cana ichateein cana rareein nacatiha rai calaohi aina jiniiquiin nena coina. ¹⁵ Nitohaneeinte, jataain caohacha ichae inara rai Cana Coaunera. Nitohaneein araai laurii que inara coroatajaniha Cana Coaunerane coaracuruhanete, araai laurii cachaauru netonai Cana Coaunera necaohacha coroaecurureein. ¹⁶ Nii jaunna chabana bihacaanune jianena coacuelanaala, niheichu namuritoroatena coacuelanaala nihacaanu. Cau caa ichaonaa que ichaohinte inae binaanihacache. Nete, cana suujua cuhane, itolere janonaa bana nenamanacainaacache. ¹⁷ Cau caa chauratane que ichaohin necairichanaate sorotiin sareein. Nete, nii necairichanaa coreniha, jataain nii amuritoheriin, chabana sanaacharanejeein nena ichaonaa rarichaacheein. ¹⁸ Aihana jaun nainihe itolere cana notaracaae nenaacha que coaucaachene. Nii chabana, coaraelanaala nenaacha que coaucaachenete caohachae. Nii satiin canaacha coaracurite, satiin nitajerai ne. Nete laen nii chabana canaacha coaraai chabana nitajenereein.

5

¹ Cana jaberocote cana amunajau leinjiin loanari sorotiin nelatenenu rijijieein ne. Nete laen chatohaneein itajenojoiniha nii cana jaberecone niha natiin, dedeeu cana jaberoco ena nena rucuheca Cana Coaunerane coitucuhacache. ² Nii jaunte ichanohineein nena, chabana nitajenaachara jaberoco cuhane inae ichaoha cunaa jere canacaanu suujue. ³ Nii jaberoco te laen canacaanu suujue que necurujuareein, machoequiin nenaane rijijieein nihane caje. ⁴ Jaiti nii loanari rijijieein nena cana jaberoco que jaberocohin ichaohacaanune jaunne, cha lateein, nererojoecaeriin, naaonjoaain ichaohacaanu. Coatiha itolere bana, nii canacaanu jaberoco que ichaohacaanune colatiha aihahacaanu. Inae nii canacaanu que banihateein Cana Coaunera ichanohi jaberoco que ichaohacaanunete, nii canacaanu jaberoco jauriaanejeein loanari rijijieein nena, nii ena nena canacaanu jaberoco jana nitajereein. ⁵ Cana Coaunerate nitohaneein nihacaanune coina canacaanu relaain nii ichoae tacaain canacaanu rai, rai Suujue te, nii cana rai naitoonjoan sirichaneein nerichaanuhine cojunacanu que. ⁶ Nii jaune satiin nii canacaanu rai naitoonjoa terichaaine coitucuhin esenetaacaanu. Jaiti canacaanu jaberoconeein ichaohin nihacaanune jaunne, Cana Curuaanaa rohan nenihacaanu. ⁷⁻⁸ Ena niqui coarahaacaanu rohan jaiti nenihacaanune jaun. Nete nitohaneein nerichaanuhine coitucuhacaanu, jataain esenetaacaanune coreniha. Inae niqui caa canacaanu jaberoco ratiriin Cana Curuaanaa rene turunaa jerichaanu. ⁹ Nii jaunne cana Curuaanaa jerihane rijijieein itolere bana ichaorichaanuhin, ohin, ichaohin, naaonjoaacaanune nihanatiin. ¹⁰ Inae itolere baaso ichara, caohacha ichara, naaonjoain ichao coitucuhane coina niha Cana Coaunerane bana nacatiha tururichaacheein, baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoaacachene coitucuhin, lecachanichaachene ichanohi coitucuhin rai niicha tenaa jerei tihane coina.

Aina raotojoein nihacachenete jere Cana Coaunera.

¹¹ Nii jaunne inae coitucuhacaanune jaun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaauruha cachaaurune coina acauru que jereratiha acauru rai ereereecaanu. Cana

Coaunerate canacaanu coitucuhin, canacaanu suujuane maajeein coitucue. Bajiaanachuhinti esinae rauhijiriin rai letononeein Aca jerihane rijijieein ichaohacaanune coitucueeneiche inara netonai. ¹² Coatiha canacaanu raajenhane necohasitaa caa aitohacaanu. Nenacaanejian raotojoein coitucuhin nainain, nitohaneein suujua cuhane coaralanaala nohanein inara relaa nocoetonacaauru tonorana nainequichene coina caa inara rai aitocaaanu, nenacaaen inara coritaauruhane esenetaaichene coataa. ¹³ Jeriha Cana Coaunerane rijijieein itolere ichaain nihacaanune jaunte, leinjiin jaelorohe nerurujua cha que nelatihei rijijieein coaracure leeochoaauru cachaauru. Jana inara, esinae rauhijiriin caohatiin coacuhin aihacaanune coaraqichenete, inara caohachanu que aihacaanune coitucuriquicheein. ¹⁴ Jataain cana belaitohane jaunte, cana ichao rucuhanein beraichaneein ne Curisito, aca satiin ichao coreniha ohalune coitucuhacachene caje coaanein nunuhetein. Nii ohane aina cuaante satiin cana netonai ohacachelu rai ichaonaa que ichaohacachene coina. ¹⁵ Nitohaneente satiin cachanichaachene coreniha ohelu Jesocurisito. Inae satiin cana coreniha ohalune coitucuhin, esenetaain nihacachene jaun jeriha cana suujuane rijijieein ichaonaa coacuelanaala, Aca jerihane rijijieein ichaohacachene coina. ¹⁶ Canacaanu netonaine niqui, nii namute cacha que coaacuruha Cana Coaunera coitucuhichurune rijijieein Jesocurisito netonai que coaurejetocaaanulu. Nena laen inae enene nitohaneein coacuenihacaanu. ¹⁷ Aihane jaun inae Jesocurisito aina jiniiquiin esenetaain ichaoha cachanete, inae nii jauriaanejeein nena rai nichao jianein nii ena nena ichaonaa enachasine que ichoae cacha.

¹⁸ Nitohaneente Jesocurisito aina cuaain ichae Cana Coaunera, que nejeratenaa rijijieein nena caje aina jiniiquiin ita belain raotojoein nihacachene coina. Nii jaunte canacaanu letoae inara que coitucueratihacaanune, inara netonai aina jiniiquiin raotojoein neeichene coina. ¹⁹ Cana Coaunerate nitohaneein Jesocurisito aina cuaain satiin cachanichaachene osa que suujua acatihane, aina raotojoein jiniiquiin nena coina ichaain, nii niicha ichai beranu que canacaanu telu. ²⁰ Nii jaunte acaneei nena rijijieein canacaanu tein inara rai bihacaanune coina berate Cana Coaunera. Niine raajenhane aitoha Cana Coaunerane rijitojoein, caa inara rai bihacaanu. Nitohaneein Jesocurisito letononihacaanune jaunne, inara rai aitocaaanu, atiin caa inara rai Cana Coaunera beratenojoi tonoraain esenetaain neeichene, inara osa que suujua acatena nainihane coina. ²¹ Coatiha aansijieinniji osa que nesaruhin niheilu Jesocurisito niqui. Nete, satiin cana osa coreniha caseteco coaraelu, aina cuaain cana osa que suujua acatein jianacoon cana tihane coina nainatejiha Cana Coaunerane jaun.

6

¹ Nitohaneein niicha ichai que Cana Coaunera coroatajaneranein nihacaanune jaunne, inara rai aitocaaanu. Nabana jataain inara belaitohane jaun inara rai Cana Coauneraacha beratenojoi que jaoleconaa coacuelanaala que nerausiaequichene coina.

² Nitohanihane coinata rai Quiricha inoansi cuhane:

“Canu bajaee bajaeequine aonajihanu.

Chaen nechu

nichotenaajereein,

canu ariirijieeine jana,

ii ichoterateun,”

naain been laenaeratelu, nii coina Cana Coaunera.

Enate, inae nii aitohalune rijijieein ichoteratenojoin nequichene caohachae, inae rai cojoanonaa nihane jaun. ³ Coatiha chatohaneein baaso ichaain chuni notajaain nihacaanu. Nabana canacaanuhacha ichai baaso rijijieein cha ichaain neeuruhane, inara rai canacaanuhacha beebejei esenetaelanaala que jaolecohichene coataa. ⁴ Nitohaneein nena coacuelanaalane, Cana Coaunera letononeein nihacaanune coaratihacaanu, itolere necairichanaa, latijiojoiiriin, caaintati ichaonaa que ichaohin, ⁵ taba que canacaanu bisihure, caresero cuhane canacaanu enoain, taba que canacaanu que nererojoecaure, jataain mainajeriin amihanena, sinerena, mijitena, naaonjoainurine abaantacaanu

chabana nererojoecaelanaala. ⁶ Jerichanejeein nechu esinae rauhijiriin nii chatohaneein baaso ichaelanaala ichaohacaanune coaratihacaanu, esinae rauhijiriin canacaanu aina niha Cana Coaunera Suujuene coaracuruha cachaaurune coina, chunique asilanaala satiin cachaauru belain ichaoin. ⁷ Nitohaneeina nihacaanu, esinae rauhijiriin canacaanuhacha beebejei esenetaain, canacaanu aina cuaain niicha ichanenu ichaa Cana Coaunerane coaracuruha cachaaurune coina. Nitohanihacaanune jaunne, baasoneein canacaanu tenaajerera nihane, chatohaneein baasoneein tenaa coacuhelanaala, rauhijiriin nohanelanaala rai irihacaanu. Nitohaneeine canacaanu rai baaso icharanihane, baaso ichaelanaala ichaonaa esine que ichaohin nihacaanune que cuaain acaauru rai ereein necocaaeratihacaanu.

⁸ Nete taba que canacaanu que suujua acateein, taba que canacaanu cotaain, taba que canacaanu que raotojoein ereein, taba que cacha baasoniha canacaanu beein, naajoaain canacaanu que ereeure cachaauru. Nitohaneeinte nohanelanaala cachaauru rai irihacaanu natiin, nohanein cachaauru coritaa canacaanu beure. ⁹ Chaen techu canacaanu coitucuuruhane saijieein, canacaanu coitucuhi rijijieein canacaanu coaracure. Canacaanu sohinte niqui canacaanu jaonaa jerecure, nena jaiti ichaaojihacaanu. Canacaanu casetecaauruha niqui, nete canacaanu atinaaurene. ¹⁰ Jataain inaderanaanajaanu tocohaneeinte niqui canacaanu ichacure, nena atiin raotojoein rachoojoein nihacaanu. Leinjiin cha coitucuhi cairichei rijiihaanu niqui, nene arajii cachaauru rausiaecaanu canacaanuhacha coitucui que, raotojoein neeuruhane coina.

¹¹ Canejeraauru satiin Coriintoo neiniquichene. Esinae rauhijiriinne canacaanu suujua aina cutaain, inara coreniha canacaanuhacha coacuhi que inara rai caa suujuelanaala aitocaaanu. ¹² Coatiha aansijieenniji inara que asiin irihacaanu. Nete laen inara niha chatohaneine nihanatiin canacaanu que asiiche. ¹³ Nii jaunne atiin inara rai aitoon, nere tonoraane coina bereecuru rai iriha cachane rijijieein. Esinae rauhijiriin caa inara rai aitiin nihanune rijijieein, canu que cha suujuelanaala beein neeichene coina.

Cana Coaunera rai Teenforo rijijieinte nihacache.

¹⁴ Jiaonriha chatohanai ichaain neeuruha Cana Coaunera coitucuhichurune, acaauruhacha ichai ichaain neeichene. Baaso ichajeein ichaonacaauruhacha ichai ichana nainihe caohacha nejesina ichajeein ichaonaa cacha. Nii rijijieein techu jiichoo amuritonaa nainene nocohena. ¹⁵ Charijieein teeinti moconajaera belaina nainene Jesocurisito, nii rijijieein techu nainene moconajaera cacha aina chatohanai ichaain nena nainene Cana Coaunera cachaneein nena. ¹⁶ Nitohaneein nena nainihaacache cana, inae Cana Coaunera rai Teenforo rijijieein niha cana jaberocone jaun. Nitohanein nihacachene coinat:

“Inara aina neeine inara aina jiniiquiin amuhemuhereunni. Canuna inara Coaunereeneun. Inarate jana canu cachanequiche,” naain raajenhane aitelu Cana Coaunera. ¹⁷ Nitohanihane coina techu:

“Acaauru aina neeichene caje amuhin jelai neeuche. Jiaonrihachu acaauru chosichuru rai lenone acaauruhacha tei dadaain neeichene. ¹⁸ Caa inara rai aitocaaunne tonoraain neeichenena inara rareeunni, inara Inacanein nihanune jana, inara canu calaohinein, canu cacununein, naaonjoaaineein neeichene coina,” naain aitelu itolere icharanein nena Cana Coaunera.

7

¹ Niritiinte aite cana rai Cana Coaunera. Aihana jaun cana casetecarihanine que casiin, cana ichao aasajeein, cana suujuene maajeein itajenaa nainera que necohalajii nihacachenete ne. Nii jaun baaso ichaelanaala raujiaaincha cana rai Cana Coaunera aitoonjoan rijijieein ichaoha cachanete caohachaera canejeraauru.

Cana Coaunera coitucuuruhane coarateeuruha Coriinto cocoaichacurune.

² Caohachaaain inara suujua coaraain canacaanu aonacuche. Coatiha chuni rai baaso ichaain, chuni cairichaaain, chuni coritaaain, naaonjoahaacaanulu. ³ Coatiha inara que iriha aitohaau. Inara rai aitocaaunlune rijijieeinne, casuujua aina cutaain inara

belaain inara aina jiniiquiin neein ohanune coina jatoroain neeun, nii te raotojoein coitucuhiche inara. ⁴ Esinae rauhijiriina inaranein neeichene coitucuhin, nii chuni que asilanaala inara rai aitoon, raotojoein canu coitucuhin neeichene jaun. Itolere necairichanaa coaraain nihacaanune saijieeine, inara coacuhin jataain raotojoein corajein rachoojoein neeun.

⁵ Masedoniau turuhacaanune caje coaunein aansijieinniji nebetacaaorihacaanu. Itolereinein turuhacaanune jaunru naineine necairichanaa coaracaanu. Chaen nechu necairichaecuruha leeochoaurune coaracaanune jaun, canacaanu suujua cuhane casihacaanu. ⁶ Nete Cana Coaunera, cha ichana coasiha cachane nihanatiin, enaacha que ichana corajerateranein nihane jaun, canacaanu que corajerate turuha Titone aina cuaain. ⁷ Coatiha turuhane jauncha nihei, raotojoein neeichene coaraane jaun, acaantonai suujua aninoaain corajihane jaunne, canacaanu netonai canacaanu suujua aninoaain corajihacaanu. Acate jataain canacaanu coana jeriquichene que aitiin, canu coreniha inaderaain canu que coauquichene beebeje canacaanu rai. Nii jaune jataain jeelai amuritoheriin rachoojoein neeun. ⁸ Inara rai quiricha laenacaaunlune jaun, coaraain inaderaaichelune que inae enene netojoehaun. Jariaalune niqui, nii inara rai quiricha laenacaaunne jaun, inaderaaichelu carajaelanaalane coitucuhin netojoetoonlu. ⁹ Nena laen inae enene nii inara rai quiricha laenacaaunlune corojeeun. Coatiha inaderaaichelune coroaehaun. Nii inaderaaichelune aina cuaain inae nacoaunein jeriha Cana Coaunerane rijjijiein ichaohichene jaune corojeeun. Inarate jeriha Cana Coaunerane rijjijiein nii inaderanaa abaantaain neeichelu. Aihane jaun coatiha inara rai baaso ichaa nii quiricha laenahaacaanulu. ¹⁰ Nitohanein jeriha Cana Coaunerane rijjijiein, inaderanaa abaantaain cana ichao corein nihacane, nii coreniha nichoterichaacheeine jaun, nihei chaque netojoeena jaanu. Nete laen Cana Coaunera coitucuhichuru nechu baasohacha que coacuhin, itolere bana inaderaauruha, niha leijiin itolere necairichanaa caje cana rocoerane que coacuelanaalane jaun inae nitaje rai neure. ¹¹ Nete laen inara, jeriha Cana Coaunerane rijjijiein inaderaain, cha abaantaain neeichene jaun, inara rai bihanune rijjijiein ichaain canu cocoaerateeichelu. Chaen techu nii choae tacaain obajein, casiin, naaonjoaichelu. Nete atiin, nii baiha canu coana jereen, nii inara jana baaso ichara casetecaichene coina inae jatoroain neeichelune jaun, esinae rauhijiriin inara nii ujuaihonein neneeichene coarateeichelu. ¹² Nii inara rai quiricha laenacaaunlune bana, coatiha nii baaso ichara cacha que coacuhin, niheichu nii baaso ichaane jaan cacha que coacuhin, naaonjoaain laenahaanlu. Cana Coaunera notaracae canacaanu coacuhin aitocaaunune rijjijiein ichaquichene coarateeichene coinane inara rai laenacaanulu. ¹³ Niite jataain canacaanu suujua nunaain, canacaanu suujua aninoaelu.

Nete nii amuritoheriin canacaanu rachoojiae Tito, inae raotojoein neeichene coaraain suujua aninoaain nacoaunein niicha ichaneni corajerateeiche quene jaun. ¹⁴ Nii Tito raine, chatohanein inara rai baaso ichaenihanune jaun, jataain inara aina raotojoein nihanune que aitoonlu. Nii nohanelanaala inara rai aitocaaunlune rijjijiein nechu, inara coreniha raotojoein nihacaanu que aitocaaunlu nohanelanaala Tito rai. ¹⁵ Chaen techu nere tonoraain que inara suujua acatein raaichelune coaucane nainein, inara ainaacha itolere bana nena jere nii Tito. ¹⁶ Jataaine rachoojoeun, inae inaraacha ichaneni coitucuhin nena nainequichene esenetaanune jaun.

8

Arajiin niicha teenihuru taojiaauruha Masedonia nenacaaurune.

¹ Canejeraauru enane laen, Masedoniau nenacaauru Jesocurisito ranojoneein nenacaauru belaitohane coaratihana, acaauru que Cana Coaunerane berichaanuhin inara rai. ² Jataain mainajeriin cojunojoneein neeruhalune jaun, necairichaauruhalune saijieinte, inae chaque tonajelanaala raotojoein enene neure. Nii jaunte cairicheinejeunruhane saijiein, coriquihonanein nena rijjijiein jataain arajiin, Cana Coaunera

rai nii niicha teenihuru taojiaaure. ³ Canuna jataain arajiin nii tenaa nainecuruhane amuritoheriin, chunaelanaala nii Cana Coanera rai niicha teenihuru teuruhane coaraaun. ⁴ Chaen techu canacaanu rai aitocure nii niicha taojiaauri amaain, Cana Coanera cachaneein nenacaauru rai tihacaanune coina. ⁵ Nitohaneeinte taojiaaururichaaaine coaucaaanne amuritojoaain teeure. Jauriaanejeein Cana Coanera rai benatecuruhane baihate, jeriha Cana Coanerane rijijieein canacaanu rai teeure. ⁶ Nii jaunne Tito rai aitocooaanu leochaauru rai caohacha ichaa, inaraacha taojiai raa uha inara caje, jauriaa aihalune rijijieeine coina. ⁷ Inara leochaauru amurijiriin esenetaain neein, cha que tonajelanaala leochaauru rai erenaa inaain, itolere coitucuhin inara relaacaanune jaan rijijieein jereein neeichene coina jatoroaaain, naaonjoaain neeichene jaun, nii rijijieein leochaauru amuritoheriin, leochaauru latijiojiriin nenacaauru coroatajanequichene coina ichaquichenete ne. ⁸ Coatiha inara letoaa inara rai binaaun. Caohatiin ichacuruha leochaaurune coitucuhin aina cuaain leochaauru belaaichene coarateein inara netonai tenaa nainequichene coina ne aitoon. ⁹ Inarate jataain itolere que nelateein itolere ichana naineraneein nihane saijieein, jataain inara belaitohane jaun, aina cuaain rausiaenojineein raotojoein neeichene coina, inara coreniha cha que nelatihei rijijieein cairichei coaraain nihalu Jesocurisitone coitucuhiche.

¹⁰ Inara rai caohachanu quene, nii que inara rai aitoon. Inae inara, leocha jaanaa bana inae nitohanei ichana nunuheteichelune jaun, satono que tiaain ichana corajeeuche. ¹¹ Aihane jaun nii jauriaanejeein tenaa nunuheteichene bana corajeein teeichulune coarateichelune rijijieein, enene tenaa nainequichene jeonijihanaain tihajeein leochaauru coroatajaniha inaraacha teenu taojiaaichene nainacuche. ¹² Chunocoha Cana Coanera rai cha tenaa jereein tenaa nainihane jeonejeein tihanete, raotojoein nii niicha tei rareein Cana Coanera. Coatiha cha sirinihane saijieein, cha tiha cachane jerihe Cana Coanera. ¹³ Coatiha cha sirineeichene nihanatiin, leochaauru rai acaihaniji teein necairichaaichene coina erenaa nihein. Raujiaain ita rijijieein ita coroatajaneein niha cachane cointate erenaane. ¹⁴ Enate inara, acaauruhacha sirihei siriquichene jaun, acaauru rai tenaa nainequiche. Acaauru netonai cabaiha inaraacha sirihei sirichuruhane, inara rai netonai tenaa nainecuruhane coina. Nitohanihanete ita rijijieein inaraacha latei siriin neriquicheein, ita amuritoheriin sirina coacuelanaala. ¹⁵ Cana Coanera Quiricha cuhane: “Nihei cautihei amuritoheriin raera rai. Niheichu lanaai fautaeriin raera rai,” naain laenanohinihane rijijieein.

Rai corihaneraauru aina Tito letoaaauruhane.

¹⁶ Nariha Cana Coanera inara que coaaucaaanne rijitojoein inara que coaauca Titone coina, casuujua rijitojoein rai suujua tihane coreniha. ¹⁷ Nii jaunte acaantonai inara que coaaucaane jaun, rai aitocooaanne tonoraain inae suujua caje coaaneein inara coaraa uhe. ¹⁸ Nii Tito jiniichaaaine inara rene leinjiin cana nejera letoaaun. Acate raotojoein coitucuure leochaauru Jesocurisito ranojoihuru, acaauru rai ichoteratenojineein nerichaacheeine beebejia raotojoeine jaun. ¹⁹ Nii jaunte nii ichoae tacaain aca janiichure Jesocurisito rai iclesianeein nenacaauru, canacaanu aina amuhemujueein, cairicheinejeein nenacaauru rai Cana Coanera que canacaanu suujua acatein nere tonoraain leochaauru coroatajanena jerichaanune coaratihacaanune coina, taojiaain letoanojoin raeranu que canacaanu coroatajaneraanu que. ²⁰ Nitohaneeine ichana jerichaanu, nabana tonaain canacaanu que ereein neeuruha cachaaauru, nii leochaauru coroatajaniha tenojoi canacaanuhacha taojiai quene coataa. ²¹ Nii jaunna Cana Coanera notaracaae, cachaaauru notaracaae, naaonjoaain itolereneein caohachaaain ichana jerichaanu.

²² Acaauru jiniichaaai nechu leochaauru cana nejeraauru caje unaa leinjiin cana nejera letoaaun. Acate satiin canacaanuhacha ichai que canacaanu coroatajaneein, acaantonai ichaane coina jatoroaaain nihane coarate. Nii jaunte teriquicheein inara netonaine esenetaane jaun, jataain ena jeelai amuritoheriin ichana jere. ²³ Chunocohacuru inara caje: “Chariji cachana caa inara aina uhin turue” naain Tito bajaauruhane: “Caate

Faboro corihaneraneein, cana coroatajanihane que coroatajaneraneein nenaane,” naain acaauru rai beeuhe. Jerichanetojoeinchu, nii coroatajaain aina unacaauru cana nejer-
 aauru bajaeranihane: “Caaurute leeochoauru Jesocurisito rai iclesianein nenacaauru
 letononeein unacaauru ne. Chaen techu Jesocurisito ere tonoraain, naitoonjoan ichara-
 neei nenacaaurune,” naain acaauru rai beeuhe. ²⁴ Chaen jataain acaauru belaaichene
 coarateeuchete: “Esinaenachuhisi catohanein ichaaoruhane jaun, acaauru coreniha
 raotojoein neeuruhate,” naain inara coreniha raotojoein nihacaanune esenetaa-
 ruhine leeochoauru Jesocurisito rai iclesianein nenacaauru.

9

Leeochoauru cana nejeraauru rai inaraacha teenu.

¹ Inae raotojoein inara rai bihanune latelanaala, tenaa nainequichene coitucuhanune
 jaunna canaacha esenetai coreniha cana nejeranein nenacaauru rai, taojiaain inaraacha
 letoaaenu que aitiin inara rai laenaeneun. ² Nii jaunna itolere bana raotojoein
 Masedoniau nenacaauru rai, inara Acaiha bataneu nena Coriintoo neiniquichene,
 inae taolu ajaanaa situsina bana caje coaunein inae nitohanein leeochoauru cana
 nejeraauru coroatajanequichelu jatoroaain neeinee beebejeeun acaauru rai. Nii ainate
 caohacha ichaa leeochoauru coroatajaniha ichaquichene coaraain, neleruhin amurijiriin
 acaauru netonai ichana corajeein, inae jatoroaain neeure, acaauru netonai ichacuruhane
 coina. ³ Nii coaranu quene caa cana nejeraauru letoaaun inara rai beranu que, letona
 jatoroaain neeichene coina. ⁴ Nabana inae uhanune bana, canu aina uuruha Masedoniau
 nenacaauru tabaurunijine, acaauru aina uhin jaiti ichaeneeichene jana inara rene
 turuhacaanune coataa. Nitohanein ichaquichene esenetaain leeochoauru rai beebeji-
 hanune saijiein, jaiti ichaeneeichene jana turuhacaanunete laen jataain canacaanu rai
 necoejena tiha airiquicheein. Chaen techu, inara raajenihane inara rai nocoejena tiha
 airiquicheein. ⁵ Nitohanihane coataanejian, jauriaanejeein ichoaichaniha uhin inara
 coaraa uruha nii cana nejeraaurune jerichaaunne jaun, acaauru rai aitoon inara coaraa
 uuruhane coina. Jaiti nii aitocoichelune tocohanein taojiaaichene nainaeneeichene,
 inara coroatajanecuruha taojiana quene coina. Nitohanein inae jatoroaain taojiaain
 neeiche jana, inara rene turuhacaanunete laen, esinae rauhijiriin chunaelanaala tenaa
 jereein teeichene coaratihaa leeochoauru amuritoheriin teriquicheein.

⁶ “Chunocoha coroatajajeein temule jaerate, coroatajajeein taicheein. Jana arajiin
 temuerate arajiin taicheein,” naain niha erenaane que coaucuche. ⁷ Aihana jaun
 le cachaurute naine suujua cuhane cocuhin tenaa jerihane jeonijihanaain tihane
 caohachae. Nainihe chunocoha tenaa jerenihane, tihane coina conujiha chunine.
⁸ Itolere quete inara coroatajanereein Cana Coanera, itolere bana latequichene rijijiein
 inaraacha latei siriin neeiche cauteinne, nii caute que leeochoauru coroatajaniha
 acaauru rai teein, naaonjoaain caohacha ichajeein ichaohichene coina. ⁹ Cana Coanera
 Quiricha cuhane:

“Cairicheinejeein ichaonacaauru cachauru raite,
 chunaelanaala
 acaauruhacha latei te.

Acate

chabana satonoelanaala

itolere bana

caohacha nejesina ichareein,”

naain laenanohineein ne. ¹⁰ Cana Coanera temule jaera coina rai nucuhe teranein
 lenonene maajeein teranihane jaun, nii rijijiein Aca inara rai arajiin nucuhe terein
 arajiin temuhin arajiin taojiaain neeichene, latejiojiriin nenacaauru coroatajaniha
 teeichene coina. ¹¹ Nii ainate itolere siriin, cha latelanaala raotojoein neein, jelai
 amuritoheriin leeochoauru rai tenaa naineriquicheein.

Nii canacaanu aina, inaraacha letoaaenu inaraacha taojiaa corenihate, Cana Coanera
 coraecureein leeochoauru cana nejeraauru. ¹² Coatihaa acaauru rai lanaane jauncha,

nii acaauru rai inaraacha taojiai amarihacaanuhin, nechü Cana Coaunera coroaecuruha inara corenihane coinane amarichaanuhi. ¹³ Jesocurisito aina cuaain, enachasine ichaonaa que ichaohichene coaratihate nii inaraacha sirii taojiaain letoaaiche. Nii te coaraain Cana Coaunera coroaecurureein. ¹⁴ Nii ichoae tacaain techu, jataain inara belaaain, inara rai Cana Coaunera bajaaurureein, inara belaitoha Cana Coaunerane coaratihä ichaquichene coreniha.

¹⁵ Narihara Cana Coaunera, nitohanei ichana nainichaachene jaanu tihane coreniha. Nihei que tonaain erenaanajaanu.

10

Afosotoroneein cocoainanohinihane coaratenaa jeriha Faborone.

¹ Canuna Faboroneein inara belaiha Jesocurisitone rijjijeein inara belaaichaaunne jaun inara rai aitoreeuni. "Inara caje coriaae nihanunejene, enaacha inara rai tonaain ereeun," naauruhane coitucuhanune jaun. ² Nii jaunna inara rai aitoon, nii joareein cacha rijjijeein, cha ichaa canacaanu beracuru aina, nii rucujueein neeichene jana, inara rene turunaa jerichaaunne jaun. Inae niritocuruhane rucuhecaaun acaauru ainane coina jatoroaain urichaaunni. ³ Esinae rauhijiriina niqui cachanichaanu, nena niha chatohanei rucuhencaine, aihuruha Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijjijeein rucujuenihacaanu. ⁴ Coatiha niha chatohanaine caa chauratane que nena que biji achunequiiin neein rucuhehaacaanu. Nii canacaanu biji achunete Cana Coaunera-acha ichana nainei caje unaaneein, itolere que laraajiin nena jerenacaauru amuritiin itajenaa naineraneein nena ne. ⁵ Nitohaneene canacaanu que ereein, Cana Coaunera coitucuruha cachaaurune coina beebejihacaanune caohateraauru itajerichaanuhin. Itolere cachaauruhacha coacune Jesocurisito rai teein nihacaanu, leinjiin Acaacha tonoraain neeuruha cachaaurune coina. ⁶ Nii jaunne esinae rauhijiriin, canacaanuhacha beebejei esenetaain tonaraain neeichene, nii tonoranajerelanaala nenacaauru casetecarichaanuhin.

⁷ Inarate itolere bana inaraacha coarai cacha esenetaquiche, itolereneein coitucualanaala. Aihana jaun chunocoha Jesocurisitohacha jerei icharate, canacaanu netonai Jesocurisitohacha jerei ichacaunne coaraain coitucureein. ⁸ Caa cocoainanohi nichaaunne rerohin canu ere tonoraachene coina inara counujichaaunne que coatiha coejinaaun. Cana Coaunera, canacaanu cocoainain nihalu inara que Acanihane coitucueratihacaanune, nere tonoraain neeichene coinana jaun. Coatiha inara itajihacaanune coina, canacaanu cocoainain niheilü Cana Coaunera. ⁹ Niheichu caa quiricha cuhane cuaain inara casataa aitoaaun. ¹⁰ Inara aina nenacaauru tabaaaurute: "Nechu quiricha cuhaneecha cuaainjene mijiaaenein inara rai aitoon. Nete laen inae inara aina nihanune, inara rai tonaain mijiaaenein erenereeuni. Coatihaje cacha rai irihanune tonijiaain cacha rai erenaa nainichaaunne coalanaala," naaure. ¹¹ Nena laen mijiaaenein erenaa nainenihacaanune saijjijeein, coriaae caje quiricha cuhane cuaain mijiaaenein aitocooanune rijjijeein, inae inara rene turuhacaanune bana icharichaanuhine coitucuaa nii aitine jerichaanu.

¹² Coatiha nii raajenihane necohasitaain nenacaauru rijjijeein nena jerihacaanu. Nete laen acaauru cha coitucuueneihane jaun, leeochoauru amurijiriin niha nocoetiin raajenihane necohasitaare. ¹³ Canacaanu laen coatiha canacaanuhacha ichana nainei rerohin necohasitanaa nainihaacaanu. Nii rijjijeein chu Cana Coaunera cachaauru relaacaanune jaanru cojunacateraneein nihane jaun, nii canacaanu rai cojunacatihane jaan rerohin turunaa nainihacaanu. Nii jaunte Aca canacaanu turuaelu Coriintoo neiniquichene rene tiaaojoaain. ¹⁴ Aihana jaun coatiha nii canacaanu rai cojunaca rerohin turuhaacaanu. Chabana inara rene turuenihacaanune saijjijeein, ena turuhacaanune jana nihanena laen, canacaanu rai cojunaca rerohitiin tururichaanu. Canacaanune jaiti inara rene turueniha chunine jana, ichoachaniha inara rene turuhin, Ichaonaa Enachasine teraniha Jesocurisitone beebejihacaanulu inara rai. ¹⁵ Coatiha chabana

turuenihacaanune jaan turuhin, chuni amihaneeo ruluhin neroraneein nihaacaanu. Nitohaneein canacaanu turunajanihei cunaa coacuelanaalane, inara ainaacha neein Cana Coaunera icharatenojoin amihanenaa ichajerichaanuhi. Aiha leinjiin Acaacha esenetaain ichaohin, ichacaanne jerequichenene airichaanuhin. ¹⁶ Chaen nech, nii neeichene jaan jelai caje coriaae cuhin, osa caje nichotena nainecururichaaaine beebenena jerichaanu leeochoauru rai. Nene laen, inae cachaauru relaaauruha leeochoaurune jaan turunaa jerenihacaanu. Nabana leeochoauru amihaneeo ruluhin necohasitanaa tocohanihacaanune coataa.

¹⁷ Chunocoha raajenhane necoasitanaajerihane, Cana Coaunera coasitaanne.

¹⁸ Cana Coaunera coitucueraneei rai cachaneein nena cachate, Cana Coauneraacha ichanohicha coasitaain ichoae, chabana raajenhane necohasitanaa coacuelanaala.

11

Afosotoneein niha nocoetonacaauru que ereereeca Faborone.

¹ Bajiaanachuhinti cha coitucuhi jaelorohe rijitoein inara rai ereereecaanne rautaa in aonaeneeiche. Atiin aonacuchene inara rai aitete coitucuhiche. ² Jataain leeochoauru esenetaain acaauruhacha ere tonoraain, Jesocurisito esenetaaichene jianequichene jaan rautaeniha Cana Coaunerane jaan quene inara rai aitoon. Canune rai lanaacha ere tonoraain neeuruha enecurune rijijieein, leinjiin Jesocurisitohacha ere tonoraain neeichene coina, rai inara tein inara que coitucuerateenlu. Nii jaunna leinjiin Acaacha ere tonoraain queecha coaauquiche leeocheenein inara suujua cuaelanaalane coina aitoon. ³ Nena laen Eba coritaalu acanone rijijieein inara coritaeranihane esenetaaichene coasihun. Nabana Jesocurisitohacha que coacuhin neeichene jianein, leeochoa que coaauquichene coataa. ⁴ Inarate inara relaacaaunune jaan nihei que, nech, nech neeichenein cuain Jesocurisito nihei que inara rai ereeuruhane rautatiin neeichene jaan, Cana Coaunera Suujue inae inaraacha esenetailunihei esenetaain, osa caje ichotenojoineriquicheene jaan, inaraacha esenetailunihei esenetaaiche. ⁵ Coatihai nii inaraacha esenetacuri, afosotonichaanune amurijiriin niha nocoetonacaauru fautaain nena jerinaaun. ⁶ Cacha rai irihanune que nelatinaaun niq, nena laen esinae rauhijiriin coitucuun banelanaala. Niite raotojoein coitucuhiche inara, satiin canacaanu ichanaa coaraneein neeichene jaan.

⁷ Inara rai baaso ichaana, inara caje core bajaalanaala inara fautaerineein nena rijijieein neein inara relaanlu ichoteratenojoein nerichaacheene que, canu amurijiriin neeichene jerenacaan. ⁸ Nitohaneene inara caje chaelai bajanaa coacuelanaala, leeochoauru Jesocurisito ranojoein nenacaauru coriqui ruluera tocohaneein raanlu, inara coroatajanena nainichaaune coina, canu rai teeuruhane rijitoein raanune jaan. ⁹ Coatihachu inara aina nihanune bana, inara caje cha latein cha bajaain nerejetohaanlu. Masedoniau caje uhin turunacaauru cana nejeraauruhachate canu rai canuhacha latei terejetocurelu. Aihana jaan coatihai inara caje cha bajarejetohaanlu. Nirijieene itolere bana nereeunni. ¹⁰ Nitohaneene satiin Acaihai batane sacutaain turuhanune jaanru nanein neeunlu, esinae rauhijiriin Jesocurisito coitucuhin rijijieein naitoonjoan tonoraain nihanune jaan. Nerinaain canu caje nii ruluera. ¹¹ Coatihai inara cotaiha aitohaan. Jataain inara belaichaaune jaanne aitoon. Cana Coaunera jataain inara belaichaaunne coitucue. ¹² Nena laen inara aina inae canuhacha ichailu ichajeein sacureeunni, nabana nii canacaanu rijijieein raotojoein nena coaauca nocoenacaauru rausiaecaaunne coataa. ¹³ Acaaurute nech casejenein, Jesocurisito letono afosotoniha nocoetocure. Nete esinae acanein aitocurene. ¹⁴⁻¹⁵ Coatihai enaacha nihei nitohanei. Moconajaera netonai, Cana Coaunera cononiha nocoetiin tocohaneein nedaane jaunte, rai letonocuru netonai rijijieein neeuruhane jaan, cacha caohacha rijijieein inanacaure. Nete, caohacha ichacurenihane jaan, ecu tihane bana casetecain itajenojoiniha cuureein moconajaera aina jiniiquiin.

Jesocurisito letono afosoto nihane jaan necairichaa Faborone.

¹⁶ Nacoauneene coitucuhichene coina inara rai aitoreeunni. Jiaonriha cha coitucuenihanune jaun leinjiin jaelorohe rijijieein iriha canu biha chunine. Atiin canu aonacuchene inara rai aasaeriin necoasitaete aonaquiche. ¹⁷ Coatiha jeriha Cana Curuaanaane jaun nii necoasitarihaauni. Nechu cha coitucuhi rijijieein ereerecaune jaune aitoreeunni. ¹⁸ Coaracuchenachuinti, Suujua caje rocohin niicha ichai coasitaauruha nii leeochoaurune, nii rijijieeinechu canuhetonai necohasitareeunni. ¹⁹ Inarate niqui itolere coitucuhiche. Nete cha coitucuelanaala nenacaauru cachaauru inara relaauruhane, acaauru aonaaain acaauru rautatiin neeiche. ²⁰ Nitohaneechene jaun te inara basijiauhin, inara coritaaain, inara que jaolequiin, inara meri faoracaain, naaonjoauruhane niha natiin acaauru abaantaain neeiche. ²¹ Jataaine coejeun, nelatihei rijijieein nii aihuruhane tochaneein nenaanainenihacaanune jaun. Nene laen, necoasitanaa coaucuruha nii leeochoaurune canuhetonai necohasitareeunni. Cha coitucuhi rijijieeine ena caa ereerejeun. ²² “Canacaanune Ebereeo nichaanu” naauruhane, canuhetonaine Ebereeo neeun. Jana, “Canacaanune Israelita nichaanu” naauruhane, canuhetonaine Israelita neeun. Jana, “Canacaanune Abaraun nefoeratenichaanu” naauruhane, canuhetonaine Abaraun nefoerateneeun. ²³ Jana, “Canacaanune Jesocurisito letononeein nihacaanu,” naauruhane, canune jataain acaauru amuritoheriin acaneein neeun. Cha coitucuhi rijijieein aitocoanne nihanatiine, esinae rauhijiriin aitoon. Canune acaauru amurijiriin amihaneein araaisaain caresero cuhane enoanojoneein, acaauru amurijiriin mainajeriin bisinojoneein, araai saain onaa caje nichoteein, naajoaain neeun. ²⁴ Saoqui sai cuhanete, nichatachoonca isocoon tacanei bisicha que canu casetecaure Jorioocuru. ²⁵ Nii rijijieein techu nichata sai cuhane enuha que canu fajoaain, lesajei que ajeri que canu bodoosihure. Nichata saicuhanetechu naluha cuhanune jaan botena jaun ohanune rai neeunlu. Nii jaunna lesajei que cucuana cataaun, lejiichoo lejanotiineein neeunlu. ²⁶ Araai saain nucuhe cuhane amuhanune jaunrune necairichanaa coaraaun. Tabaauru quene canu basijiaauruha asijiautoorune que, chatohaneein canu teuruha canu araichuru Jorioocurune que, nejelau cachaauru nihanatiin chatohaneein canu teuruhane que, naaonjoaainunri que casihun. Jerichanejeinechu, neseeuu nihanune jaunru, bero cuhane, cucuhana cuhane, naaonjoainunru nihanune jaunru, necairichanaa coaraain neeun. Nii rijijieeinechu, necairichanaa coaraain neeun, nii Jesocurisito coreniha cana nejera niha nocoetonacaauru cataaun nihanune. ²⁷ Chaenechu mainajeriin amihaneein necairichanaa coaraaun. Tabaauru que sinilanaala, tabaauru que mijitena aina cocoirena abaantaain, naaonjoaain. Araai saain tabaauru que lenoninaaun. Jelaronaa caaunne taba que necairichaaun neniha canu cajionene jaun.

²⁸ Nitohaneein itolere que necairichaanune saijieeine, jeelai amuritoheriin satiin Jesocurisito ranojoneein nenacaauru iclesiacuru que coacuun. ²⁹ Nii jaunna chunocoha cunaitihane inaderaaun coreniha. Jana chunocoha suujuateeuruha baasoneein suujua coaraane coinanete, jataain canu baijiae. ³⁰ Canu necoasitaanunena nelatenihanune nainejeein canuhacha ichai que necoasitareeuni. ³¹ Cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca Cana Coaunera itolereneein coroaenojoneein nenaate, esinae rauhijiriin nohanelanaala aitocooaunne coitucue.

³² Damasoco nihanulune banate, rey Aretasi rai coberenadoroneein nena rai coardiaauru letoaelu, nii nese rai rijia bacuujuuaru nainein neein canu cojoaain canu mucuuruhane coina niqui. ³³ Nete nii coitucuriin, omari seeonjoa cuhane canu tein, nii nese rai rijia bujuau, acuujuua laojiori ucuun nena cuhane cuaain canu faauruhane jaun acaauru caje nichoteeunlu.

12

Notajaain que necoitucueratiha Jesocurisitone beebijiha Faborone.

¹ Nihei chaelai que rai cainera, raajenihane necohasitaain niha cachane. Nena laen canu, canu notajaain canu que niicha ichai coitucueratiha Cana Curuaanaane bereeunni inara rai. Aihana jaun coatiha canu raajenihane necohasitaa aitorihaauni.

² Inae lechoonca jena jaanacaa Jesocurisito esenetaeranichaaunne dede nichata burihu amanojoinichaaunlune. Nechaainti canu jaberoconeein amanojoine nihanulune canu suujueneein amanojoin nichaaunlu. Coatiha coitucuhaaun, Cana Coauneraachate coitucuuje. ³⁻⁴ Nena laen esinae rauhijiriin dedeeu amanojoineein, ecu chabana aohanraai erenaa aonaaunlu. Nechaainti canu jaberoconeein netiin aonaenihanulune, canu suujueneein netiin aonacaaunlu, Cana Coauneraachate coitucuuje. Nihei chuni cacha que chabana aohanratenojoineein nihei nii canuhacha aonai erenaa. ⁵ Chunocoha nitohaneein nihanena naineen coasitaanune. Nene laen caraajenihane niritiin necohasitaanaa naineneen. ⁶ Coatiha esinae niqui, necohasitaanune nohaniha aitorihaaun, esinae rauhijiriine casajenelanaala aitoreen. Nena aitona jereneen, nabana ainihanune saijieein nechu canu esenetaera coina aitoha canu beeuruha cachaaurune coataa. ⁷ Nitohaneein canu notajaain niha Cana Coaunerane aina cuaain nabana canuneein nihanune rerohin necohasitaanune coataate, leinjiin moconajaera tenojoi cunai tocohaneein, oja que foconojoi rijitocojoaain canu jaberoco cunaitaerate Cana Coaunera. ⁸ Nii jaunne niqui, canu jaberoco caje nii cunaitaera jaohane coina nichata saain Cana Coaunera rai aitoon. ⁹ Nete, “Nelatelanaala nenacauru aina cuaain canuhacha ichana nainei coaratihanune coina ichacaaune jaunte aaicha. Jataain, ii belaitohanune jereine jaunte nii aaicha,” naain canu tonorae Cana Coaunera. Nii jaunne, canu rai niritoha Cana Coaunerane jaun, jataain rachoojoein neen, chaque nelatenihanune saijieein canu aina cuaain niicha ichana nainei ichaa Jesocurisitone coina. ¹⁰ Nii jaunna nelatenihanune que ereein, latijiojoriin, arinojoineein, Jesocurisito coreniha necairichaaun, naonjoaain nihanune saijieein jataain rachoojoein ichaaon. Nitohaneeine, itolere que nelatihei rijijieein nihanune saijieein, jataain itolere que laraajiin neen.

Coriintoo Jesocurisito ranojoineein necaauru iclesiacuru que jataain coaauca Faborone.

¹¹ Inara canu rai lerateechene jaune, cha coitucuhi jaelorohe rijijieein inara rai ereerejeeun. Inara, canu coreniha erenaa nainequichene saijieein, acaauru fautaain nelatenihanu que, inara rai ereeuruha nii Jesocurisito letono afosoto niha nocoetonacaaaurune jana, acaauru rijijitoejin acaauru esenetaain acaauru ere tonoraquichene jaunna aitoon. Coatiha nii canu amurijiriin nena jeriha nocoein ereeuruhane que tonajihaaun. ¹² Nena laen canu Jesocurisito letono esine nichaaune jaun, inara abantaain itolere cojoelanaacojoai ichaaun inara notajaain neenlu. Nii cajete esinae rauhijiriin canu afosoto esine nichaaunne coitucuhiche. ¹³ Inara rai cotainacai que irihanune, canu que inara suujua acatecuche. Jerihane leeochoaauru Jesocurisito ranojoineein nenacauru iclesiacuru caje, canuhacha latei bajarejetocooaunlune rijijieein, inara caje canuhacha latei bajaenihanune jaunne jerihane, inara rai baaso ichaaunlu.

¹⁴ Inae jatoroaain nihanu, nacoauneein inara coaraa uhanune coina. Quete nichata sareein inara rene turuhanune. Nenechu inara caje canuhacha latei bajaanune coina ainereunni. Coatiha inaraacha sirii latichaaune jaun coina airinaauni. Inara caohachanu que inara coroatajanichaaune coinane inara rene turuha ureunni. Rai bereecuru caje cha latein nelanaalate, rai bereecuru rai acaauruhacha latei teein ne acaauru inaca. Nii rijijieeinechu canuhetonai inara inaca rijijieein nihanune jaun, inara rai nelatichaaune coina neen. ¹⁵ Nii jaunne, acaihaniji canuhacha ichana nainei ichareunni inara caohachanu que. Canu jaberoco nihanatiine inara coreniha tereunni. Nete, nitohaneein inara caohachanu ichaaun, jataain inara belaaun inara coroatajanena jereein nihanune saijieein, canu que nererojoecaain, canu coointeein, naonjoaain neeiche.

¹⁶ Coatiha niqui inara rai chatohanei ichaaun nihaaunlu. Nete inara tabaauru: “Acaauru coritaainjena baasoneein osa que acaauru ichao saruerateen,” naaure. ¹⁷ Niheichu coatiha nii cachaauru canuhacha letoauri que, inara coritaeratihaaunlu. ¹⁸ Canu jerichaaune jaunna, nii coroatajai cana nejeraauru aina Tito letoaaunlu, inara coaraa uhanune coina. Chaen techu inara raotojoein Tito aina ita rijijieein ita suujua que

suujuaain, inara coroatajanichaanulune coitucuhiche. Nii jaun chasiina inara coritare Tito.

¹⁹ Jerihanete: “Canacaanu que inara suujua acatequichene coinajecha inara rai aitocooaanu,” naaiche. Nete aine. Nitohanei coacuelanaalane Cana Coaunera notaracaae, cojoerihu Jesocurisito letononeein nihacaanune jaun, coitucuhichene coina aitocooaanu. Satiin caa inara rai canacaanu aitoonjoate, jelai amuritoheriin Cana Coaunera coituhin ichaohichene coinanera canejeraauru. ²⁰ Inara coaraa uhanune bana, baasoneein neeichene jana inara eruhanune rautaenihanune, inara netonai rautaeneeichene coataane aitoon. Nii jauna ita suujua rijijieein coacuelanaala, ita que necoelaain, ita cotaairiin, inara rainuhacha que coacuhin, leeochoauru cairichaa nohaneein, ita que ereein, necohasitaain, ita caje neleruhin, naaonjoaain neeichene jana, inara rene turuhanune que necoatoon. ²¹ Chaen nechu nacoauneein inara rene turuha uhanune jana, inae Jesocurisito esenetaeraneein neeichene saijieein, chabana nitohanei osa que nesaruna naineniha cachane saijieein, inara amute quicha aina osa que nesaruhuin neeichene Cana Coaunera notaracaae inara que necoejeein chanareeunni.

13

Acaauru suujuateein necoiha Faborone.

¹ Nii inara coaraa urichaaunine quete, inae nichata sareein inara rene tururichaaunine. Aihane jaun nii caitono tocohaneein niha chatohanei rucuhenacaine, nihanete ne coroatajaain nichatajaain, naaonjoaain baaso ichaane coarain beranu. ² Nii jau-riaa osa que nesarunacaauru rai, satiin inara rai, naaonjoaain raine caa coriaae caje coauneein aitoreeunni. Nii inara coaraa uhanune coroata sacuhane, caraajenhane inara rai aitocooaanulune rijijieein, inae nacoauneein inara coaraa uhanune bana, niha chatohanei ichara inara janane inae laen nii baaso ichara que canu suujua acaterinaauni, ³ Jesocurisito letononeein aihanune esenetaeneeichene jaun. Coatiha chaque nelatenihane jaun, inara aina niicha ichanenu ichaai Jesocurisito. Acate inara que itolere que laraajihane coaratenaa naine. ⁴ Esinae techuhisi cairichei ichara rijijieein coroso que teein atinaaurelu niqiu. Nete niicha ichana nainei ichaain ichatihalu Cana Coaunerana jaun enanetoein ichoae. Nii rijijieein nechu, canacaanu netonai nelatihei rijijieein nihacaanune saijieein, niicha ichana nainei ichaa Cana Coaunerane aina, aina jiniiquiin ichaohin laraajiin nerichaanuhin inara coroatajanichaaunne coina.

⁵ Aihana jaun inara raajenhane inara suujua cuhane Jesocurisito esenetaeraneein neeichene jaun, esinae rauhijiriin baaso ichaeneeichene coaracuche. Tana inara aina niha Jesocurisitone coitucuhichene. Nii jaun coujunojoinequichene rijitoein inae baaso ichaquichene coitucuriquichene. ⁶ Nena laen canacaanu jerichanejeein nii leeochoaneein coacuelanaala nihacaanune coaraain coitucuhichene jerichaanu. ⁷ Nii jaunna Cana Coaunera bajaacaanu inara coreniha. Nabana nenacaaen baaso chaain neeichene coataa. Coatiha canacaanu baaso ichacaunna jaun nihei. Nechu inara caohachanu ichaquichene jerichaanuna jaunna canacaanu baaso ichara rijijieein aitocooaanu. ⁸ Nitohaneene nihacaanu, canacaanuhacha esenetai que jaoleconaa nainenihacaanune jaun. Acaihaniji nii canacaanuhacha esenetai rai caohachanuhachane ichana jerichaanu. ⁹ Nii jaunna nelatihei rijijieein nihacaanune que rachoojoein nihacaanu. Nii aina nelararajaaain Aca jerihane rijijieein, baaso ichaelanaala neeichene coinana, inara rai Cana Coaunera bajaabajajeein nerichaanuhi. ¹⁰ Nitohanihana jaunna inara coaraa uhanane ajiniha caa inara rai beein laenaun. Nabana Jesocurisito cocoinanohineein nihanune coarateein, jataain mijiaineein inara rai aitocooaanne coataa. Coatiha inara itajihanune coina, cocoinanohineein nihaaunlu, raujiaain esinae coujuriu Cana Coaunera cachaneein neein, itolere bana jelai amuritoeriin coitucuhajeein ichaohichene coina, inara coroatajanichaaunne coinane cocoinanohineeun.

¹¹ Inae satononejeeine jianichaaunne coina caa aitoreeunicha canejeraauru. Jataaina jiniiquiin raotojoein ichaohin, inara ichao rucujueein baaso ichana coacuelanaala

ichaohichene jereeun. Esinae rauhijiriin corajeein, raotojoein ita suujua rijjijeein coacuhin ichaaoche. Raotojoein ichaohacachene coina cana belaitora Cana Coaunerate inara coroatajanereein. ¹² Coujuriu Cana Coaunera cachaneein, jelai amuritoheriin ita belain ita rai ereein neeuche. ¹³ Satiin Jesocurisito coreniha cana nejeraneein nenacaaurute inara coaacure. ¹⁴ Cana Curuaanaa Jesocurisito, inara rausiaemiin cana belaicha Cana Coaunera aina. Cana Coaunera Suujue itolere bana inara aina neeine raotojoein neeichene coina.

Galasia batane nenacaauru rai Faborohacha letoai

“Inara coaaucaaun,” naa Faboro.

¹ Canuna Faboroneeun. Coatiha, cachaauru canu cocoaain canu letoain nihei. Jesocurisito aina rai Inaca Cana Coaunera- nii ohane caje ichateralute canu cocoaain caletoaain nelu. ² Cau canu aina nenacaauru- canejeraauru aina jiniiquiin neeinna, satiin Galasia batane que Jesocurisito ranojoneein neiniquichene rai caa quiricha laenaun. ³ Cana Inaca Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito, naaonjoainuri aina jiniiquiin raotojoneein neeichene jaanu teuruhine inara rai. ⁴ Nii Jesocurisitote cana osa coreniha ohelu, cau chauratane que itolere curuaanaaneein niha moconajaerane jaun aina jiniiquiin caseteco coaracaachene rai nenea caje, aina cuaain cana ichoteratihane coina, nitohaneein jeriha Cana Coaunera jaun. ⁵ Nii coreniha Cana Coaunera coroaecuruhine itolere bana. Nitohanemiin.

“Coatiha nihei nii baiha cana ichoterateraanu,” naa Faboro

⁶ Jataaine inara cojoelatoon, inara belaiha rai Calaohi Jesocurisitone coreniha inara raain nihalu Cana Coaunera saiieein, nii niicha tei erenaa que jaolequiin leecha cana ichoteranihei erenaa sacuhichene jaun. ⁷ Nete nene leecha cana ichoteraanu erenaa. Inara laurijiracuru tabaaurute, inara rohecaain, nii inara ichoteraneein niha Jesocurisitone que erenaa corenaa jerecure. ⁸ Nete laen, inae nii inara relaacaanune jaan corenaa coacuhin leechaneein nenea erenaa que inara relaera nihane casetecareein Cana Coaunera. Canu leecha erenaa que inara relaane nihanatiinte canu casetecareein Cana Coaunera. Leinjiin anjera dede caje fauhin, leecha erenaa que inara relaane nihanatiinte casetecareein Cana Coaunera. ⁹ Jerichanetojoneeine nacoahaaneein caa aitoreeunni. Chunocoha inae nii jauriaanejeein nenea erenaa inara relaacaanune jaan coreein leechaneein inara relaerate casetecareein Cana Coaunera. ¹⁰ Coatiha baaso ichaenihanune caohacha ichacaaunne coaracuruha cachaaurune jerenacaaun aito-haaun. Cana Coaunera baaso ichaenihanune caohacha ichacaaunne coitucureein. Jana jerecuruha cachaaurune rijijieein jerichaaunne coatiha esinae rauhijiriin Jesocurisito letononeein nerihaaun.

Jesocurisito letono Afosoto niha nunuhetihane biha Faboro.

¹¹ Aonacuche canejeraaurune caa que inara rai aitete coitucuhiche. Coatiha cacha suujua caje unaa nihei nii osa caje cana ichoterateraanu erenaa- caa inara rai canuhacha beebejei. ¹² Niheichu, leinjiin cacha nii que canu relaain niheilulu. Leinjiin Jesocurisito-hachate canu que nii coitucuerateein nelu.

¹³ Nii coitucuhichene rijijieeine, canuhetonai jaiti Jorionichaanune ichao que ichaohanune bana Cana Coaunera rai Jesocurisito ranojoneein nenacaauru- iclesiacuru laurichuru que nejerateein, acaauru rohecaain acaauru itajenaa jereunlu. ¹⁴ Nii Jorionichaanune ichao que jaiti ichaohanune banane, jataain leechaauru canu araaichuru, canu rijii nenacaauru amurijiriin canacaanu foerateracuru ichao rijijieein ichaohin, nii canacaanu ichao corera caohateein beraain nerejetoonlu. ¹⁵ Nete, inae catohaneein rai letononeein nihanune coina- jaiti nejanoenihanune jana canu janijiin canu raain nelu Cana Coaunera, jataain canu belaitohane jaun. ¹⁶ Nii jaunte, inae nitohaneein jerihalune jaan que inae tihane jaun, canu que rai Calaohi coitucuerate, coreniha osa caje nichoteururichaaun cachaaurune beebejihanu Jorioniheichuru raine coina. Coatiha nii chuni aina ereein aihaaunlu. ¹⁷ Coatihachu, Jerosaleeun nii canu ajiniha Jesocurisito letono afosoto neein nenacaauru coaraain acaauru rai irihanune coina cuhaanlu. Nitohanena coacuelanaalane jauriaanejeein Arabia batane cuhin- nii baiha Damasocoo cauha uunlu.

¹⁸ Nii baiha nichata jaanacaain catiaainne Jerosaleeun cuunlu, ecu Fedoro coaraain coitucuhanune coina. Ecuna aina neeunlu lechoonca saoqui janohin. ¹⁹ Nena laen, leeochoauru afosotooru coaraeneenlu, acaihaniji cana Curuaanaa Jesocurisito ocoala Saantiaaochane coaraaunlu. Ecu, niheilulu nii baiha chuni. ²⁰ Cana Coaunera notaracaane esinae rauhijiriin nohanelanaala aitiin caa laenaun inara rai.

²¹ Nii baihane Siria, Silisia, naaonjoaiunru batanecuru cuunlu. ²² Nete, jaiti raa-jenihane canu coitucuuarenlu Jodea nenacaauru- Jesocurisito ranajoineein nenacaauru iclesiacuru. ²³⁻²⁴ Raujiaainchate: “Taolu jauriaa cana que nejerateein cana rohecaain cana itajenaa jerera jetaote, inae enene amuhemujueein caa canacha esenetai erenaa que cachaauru relae,” naain canu benaa coitucuhin, canu coreniha Cana Coaunera coroaecurelu.

2

Afosoto niha Faborone esenetaauruha leeochoauru afosotoorune

¹ Lechoonca jena jaanacaain nii baiha catiaainne, nacoaauneein Jerosaleeun cuhaaanulu Berenabeen aina. Chaen nechuu canu jiniichaain Tito netonai amaaunlu. ² Nitohaneein cuhanune jeriha Cana Coaunerane jaunne ucuaae cuunlu. Inae turuhinne, ecu nenacaauru Jesocurisito ranojoihunru coaraneein nenacaauru aina nejesinajeein ita taojiaain, “Naaonjoaainne Jorioniheichuru rai ichoteratenojoinichaachene que erenaa beebejeeun,” naai beeun acaauru rai, nabana joaereein cachaauru relaa canu beein baasoneein caetena coaacuruhane coataa. ³ Nete, ecu niha canu aina Tito- Curiecocuru caje nenaaniane saijieein, jaberoco macohi cari saeratihane coina aitocurene saain nii ecu canu aonajeeureraauru. ⁴ Nii janate, nechuu joaenreein acaneein nelanaala Jesocurisito coreniha cana nejeraauru niha nocoetonacaauru- canacaanu que nasiin turuure nechuu esinae rauhijiriin- Moisesa rai Cana Coauneraacha tei rauhi tonoraelanaala Jesocurisito aitoonjoaacha tonoraacaanune coaracuruhane coina. ⁵ Nena nii aansijiiniji acaauru ere tonorana jerenihacaanu, nabana inae inara relaacaanune saijieein nii inara relaacaanune jaan jianein acaauru esenetaaichene jerenihacaanune jaun.

⁶ Nii iclesianein nenacaauru curuaanaa neein coitucunojoneein nenacaauru, coatiha nii canuhacha beebejei baiha cuaain cha beeuruhi. Nete leeochoauru curuaanaa neeuruhane niha natiin, canu curuaanaa neeurene, namute cacha rai chanein niha cachane niha natiin leeocheenein coaraeniha Cana Coaunerane jaun. ⁷ Nitohaneein canu relanaa coacuelanaalate, Cana Coaunera, Jorioocuru rene cuhin acaauru relaa Fedorone coina letoaalune rijjijeein, Aca, Jorioniheichuru rene cuhin, acaauru netonai osa caje ichoteratenojoneein neeururichaaane beebejihanune coina canu letoaane que inae nainacure. ⁸ Nitohaneinte, nii jeelai Cana Coaunera, afosoto neein Fedoro cocoinaain Jorioocuru rene letoaera- afosoto neein canu netonai cocoinaain canu letoaelu Jorioniheichuru rene.

⁹ Nii jaunte, nitohanein inae Cana Coaunera, nii canu rai amihanenaa tihane esenetaauruhane jaun, acaauru amihaneeo que acaauru corootajanera neein Berenabeen aina canacaanu raauruhane coaratiha, satiin notaracaae canacaanu belaaain raotojoein canacaanu raare, nii ecu nenacaauru rai jataain leeochoauru amurijiriin nelateinein acaauru coaranein nenacaauru, Saantiaao, Fedoro, Joaan, naaonjoainuri. Nitohanein canacaanu raainte, Jorioocuru aina neein acaauru relaauruhane tonohanau canacaanu netonai Jorioniheichuru rene cuhin acaauru relaacaanune jerecure. ¹⁰ Raujiaainchate laen inae jauriaalu caje coaauneein coaaucaanlune rijjijeein, cairicheihuru coacuhin acaauru corootajanichaanu chaelai quene coina canacaanu rai aitocurelu.

Antioquihau Fedoro suujuatiha Faboro ne

¹¹ Nena laen, Antioquihau nihanune jana canu rene turuha uha Fedorone bana, rai nacatiha neein aitoonlu raujiaain baaso neein ichaane jaun, ¹² jauriaanejeein Jorioniheichuru aina lenonein naaonjoaane saijieein inae ecu turuuruha Saantiaao

laurichuru- Jorioneein nenacaaurune jana inae nii Jorioniheichuru caje nelerue Fedoro, nii ena turunaa jaberoco cari macohi molorera coasihane jaun. ¹³ Nii jaunte nitohaneein baasoneein ichaa Fedorone rijijieein ichacure leeochoaauru Jesocurisito esenetaeraauru Jorioocuru, Berenabeen netonaine maajeein. ¹⁴ Nii jaunne, nitohaneein esinae rauhijiriin naaonjoaain osa caje ichoteratenojoneein nerichaacheeinne que cana relaalu Jesocurisitone rijijieein ichacurenihane coaracaanne jaun, satiin ecu Jesocurisito esenetaeraneein nenacaauru acatiha nii Fedoro teteriin: “Chanuna jataain baaso ichaa Jorioniheichuru rerohecaain, Jorioneein nihacachene ichao rijijieein ichaaoruhane coina. Ii Jorioneein, inae acaauru ichao rijijieein jauriaa ichaohilune saijieein,” naain rai aitoonlu.

Esenetaauruhane corenihachate Jorioniheichuru aina jiniiquii osa caje nichoteeurureein Jorioocuru

¹⁵ Canate cana foerateracuru caje coauneein Jorioneein nihacache. Coatiha leeochoaauru cachaauru, nechu Cana Coaunera coitucuelanaala neein osa que nesaru-jueein nenacaauru rijijieein nihaacache. ¹⁶ Nete laen, nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoi ichaonaa rai rauhi tonoraa cachane niha natiin, itolere niicha ichai ujuaihoni-hane caje nichotena nainenihane coitucuhacache raotojoein. Jesocurisito esenetaa cachanete laen, itolere niicha ichai ujuaihoneein nihane caje ichoteratenojoneein nereein. Nitohaneein nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoi- rauhi esenetaain tonoraain niha cachane nihanatiin, itolere niicha ichai ujuaihoneein nihane caje nichotena naineniha cachane jaunejian, canacaanu netonai Jesocurisito esenetaacaanu.

¹⁷ Nitohaneein itolere canaacha ichai ujuaihoneein nena caje cana ichoteratiha Jesocurisitone jaunna, osa que nesaruhin nihacache. Aihei, coatiha Jesocurisito esenetaacacachene osa que nesaruha aihaacache. ¹⁸ Inae nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoi rauhi jianichaaunne saijieein, nacoauneein rijijieein nena jerichaaunena laen osa que nesaruha aicheeun. ¹⁹ Esinae rauhijiriin, Cana Coaunera tenojoi ichaonaa que ichaohanune coinane Moisesa rai jauriaa niicha teilu rauhi tonoraain ichaohanune jianeunlu. ²⁰ Nitohaneinte coroso que ohin, itolere baaso ichajeein ichaohanune jaan itajeein canu ichao coreein, canu suujueniha rai Suujue te Jesocurisito. Aihana jaun, jataain canu belaitohane jaun, canu coreniha ohalu Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone esenetaanune jaunne, acaacha que jaaequiin ichaon. ²¹ Coatiha canu belaihane jaun, canu rai Cana Coauneraacha tei ichaonaa que jaoleconaa nainihaaun. Nitohaneein itolere canaacha ichai ujuaihoneein nena caje cana ichoteraneein niha nii Moisesa tenojoi rauhine chujianra, inacojoein cana coreniha orelu Jesocurisitona.

3

Moisesa rai rauhi aina canaacha esenetai.

¹ Galasia cocoaichacuru- aansocuru. Cha inara suujua auhacaain inara ichao core, cha coitucuhi rijijieein ichaohichene coina. Nii coataane niqui, esinae rauhijiriin cana coreniha Coroso que ohalu Jesocurisitone coitucuerateein, inara que coarateein inara relaacaanulu. ² Raujiaain canu tonoraachene coinane, inara caje bajareeunni: Moisesa rai rauhi tonaraachene jaunna, inara rai Suujue tein nihalu Cana Coaunera. Tana, nii inara relaacaanune esenetaaichene jaun inara rai Suujue tihalu Cana Coaunerane coitucuhichene. ³ Jataainachura cha coitucuhi rijijieein neeiche, inae acaihaniji que Cana Coaunera Suujue raachelune saijieein, jerecuruha cachaaurune rijijieein ichaohin nichotena coaauquichene coinane. ⁴ Jataainachura inacojoein, nii caohacha- inaraacha esenetai jianeriquiche caohacha nainejeinte. Aihei jerihane. Coatiha inacojoein nihei. ⁵ Nii inara rai Suujue tein cojoelanaacojoai ichaa Cana Coaunerane, coatiha nii Moisesa rai rauhi tonoraachene jaun ichaai. Inae nii inara relaacaanune jaan aonaain esenetaaichene jaunte ichae Cana Coaunera.

⁶ Coaracuchenachuhinti, rai aitoha Cana Coaunerane esenetaain queecha jaecoha Abaraanne jaun, nii esenetaane corenihacha niicha ichai ujuaiho nelanaala tein

raa Cana Coauneraane. ⁷ Aihane jaun, satiin Cana Coaunera esenetaain que jaequuin nenacaauru, Abaraaun nefoerate esine neein neeururichaaaine coitucuhin neeuche. ⁸ Inoaelu jaiti turueniha Jesocurisitone ajiniha caje coauneein, nitohanein Jorion-ihichuru netonai, itolere niicha ichai ujuaihoneein neeuruhane caje niicha ichai ujuaiho nelanaala tenajarichaaaine jaunte: “Satiin caa chauratane sacutaain nenacaauru cachaaurune ii aina cuaain rausiaereunicha,” naain Abaraaun rai been, nii caohati erenaa raotono laenaeratelu Moisesa que rai Quiricha Inoaensi cuhane Cana Coaunera. ⁹ Aihana jaunte, nii esenetaalu Abaraaun ne rijijieein esenetaerate rausiaereein Cana Coaunera.

¹⁰ Nitohanihana jaunte, nii Moisesa rai rauhi tonoraain ichaoha cachane nihanatiin caseteco coaraa cureein, “Caseteco coaraate cureein, jitaain caa rauhi laenanohi tonoraelanaala nena,” naain been laenaratihalu Moisesa que Cana Coaunera jaun.

¹¹ Nitohanihana jaunte, rauhijiriin nii Moisesa rai rauhi tonoraain ichaoha cachane coreniha coatihana caohacha ichaeranein tein rarinaain Cana Coaunera. “Jesocurisito esenetaain queecha jaequuin nenaate caohacha ichaeranein tein rareein Cana Coaunera,” naain laenanohineein nihane rijijieein. ¹² Nete laen, nii Moisesa rai rauhi, raujiaain esenetaa cachane coreniha ichoteratihane coina aitelanaala: “Esinae rauhijiriin aitoha nii rauhine rijijieein, leinjiin niji cautijiaelanaala tonoraerate ichaoreein,” naain laenanohineein ne. ¹³ Nitohaneinte, cana cairichaeranu que niha nii rauhine jana, caje cana ichoteratihane coina leinjiin osaaona rijijieein cana osa coreniha ohelu Jesocurisito. Nii quete: “Niicha ichai ujuaihoneein nena- saain enuha que ucuun tein atinanohi cacha,” naain Cana Coaunera Quiricha cuhane laenanohineein ne. ¹⁴ Nitohaneinte ichaelu Cana Coaunera, satiin cachaauru rausiaecane coina, Abaraaun rai aitohalune rijijieein, Jesocurisito aina cuaain Jorioniheichuru netonai rausiajeein, nii esenetaain queecha jaecohacachene, nii naitoonjoan rai Suujue tiha cana raine coina.

Moisesa rai rauhi aina, cana rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoan.

¹⁵ Aonacuchene inara rai, joaenreein cacha rijijieein inara rai aitete coitucuhichera canejeraauru. Leinjiin cacha, chaelai ichaane coina aitiin laenaain, ecu tein curuaa laenaa ne. Nihei nii niicha laenai jojohin, niheichu nii niicha laenai jaonaa nainihe chuni. ¹⁶ Nii rijijieinte, Abaraaun aina rai nefoerate, naaonjoain rai, esinae rauhijiriin niicha teenu tihane coina aitelu Cana Coaunera. Coatihana: “Nefoerateeuru,” naain laenanohinihei Cana Coaunera Quiricha cuhane. Nitohanein arajii que aitelanaalate leinjiincha que: “Ii nefoerate,” naain laenanohineein ne. Jesocurisito quete nii aite. ¹⁷ Naaonjaain quene inara rai caa aitoon; Cana Coaunera, Abaraaun aina cuaain cana rai niicha teeni tihane coina esinae rauhijiriin nohanelanaala aitelu. Inae jauriaanejeein Abaraaun rai besihalune baiha jena fasha jaanacanein catiaainte nena ne nii Moisesa rai rauhi. Nii jaunte, nii ichoaichaniha Abaraaun rai aitohalune jaan itajenaa nainene Cana Coaunera. ¹⁸ Nii Moisesa rai rauhi aina cuaain nii Abaraaun rai niicha benatei tiha Cana Coaunera, coatihana chaque nelateriheii nii cana rai niicha benatei. Nete niha Moisesane ajiniha Abaraaun aina cuaain cana rai niicha teenu tiha core colanene cointe aitelu Cana Coaunera. ¹⁹ Aihana jaun chaque nelate nii Moisesa rai rauhi. Acate, turuha nii nefoeratenaa- nii Abaraaun rai naitoonjoane reeintiaain, esinae rauhijiriin tonoraain ichaoreniha cachaaurune coaratihane coina tenojoineein nelu. Rai letono aanjera quete nii rauhi teratelu Cana Coaunera. Jana Moisesate cachaauru rai beranein nelu. ²⁰ Nete laen, bera colane raajenihane nii niicha teenu que aitelu- leinjiin acaacha neein nena Cana Coaunera.

Naaonjoaain cointe nelu nii rauhi.

²¹ Cana Coauneraacha ichanenu aina ita rijijieein niha nii Moisesa rai rauhina jaunna nii niritiin niha. Aihei, coatihana ita rijijihai. Nii rauhi, cana rai ichaonaa teranihanechujianra, satiin nii rauhi tonoraain nena, itolere canaacha ichai ujuaihoneein nena caje nichoteein nerichaachena. ²² Nete, Cana Coaunera Quiricha aina cuaain, satiin nii Moisesa rai rauhi tonoraain nenihacachene coreniha osaaonanein nihacachene

coitucuhacache. Nitohaneein coitucuhin, Jesocurisito esenetaacachenete, inae nii Cana Coauneraacha teenu ranaa nainerichaacheein.

²³ Nii jaunte, jaiti turueniha nii canaacha esenetai jaaeconaanajane jana, caseteco coaracaachene coina mucuhineein cana sirilu nii Moisesa rai rauhi, turuha nii canaacha esenetaine reentiaaajoaain. ²⁴ Nii Moisesa rai rauhite, canaanaihuru amaa beraichane rijjijeein, Jesocurisito rai cana amaeraneein nelu, nii Jesocurisito esenetaacachene, itolere canaacha ichai ujuaihoneein nenea caje ichoteratenohineein nihacachene coina. ²⁵ Nii jaunte laen ena, inae turuha nii jaecohacachene jaan canaacha esenetaine jaun, cana beraichaneein niha nii rauhine caje mituhacache. ²⁶ Nitohaneein inae Jesocurisito esenetaaichene jaunte, satiin inara, Cana Coaunera calaohi rijjijeein neeiche. ²⁷ Inae nii esenetaaichene aina cuaainte baotisaain coujunacatenohineein Jesocurisito aina neeichene, niicha tei ichaonaa que ichaohiche. ²⁸ Aihana jaun, Jorioneein, Curieconein, letononeein, nirijjееin letononelanaala, quichaauru, enecuru, naaonjoaainein neeichene nihanatiin, inae nihei nii que cha. Inae Jesocurisito aina jiniiquiin neeichene jaunte, lelaurijiei caje ranojoneein nenea rijjijeein neeiche. ²⁹ Nii jaunte, Jesocurisito esenetaeraneein neeichene jaun, Abaraun nefoerateneein, nii rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoalu raeraneein neeiche.

4

¹⁻² Naaonjoaane jaunne caa inara rai aitoon. Jaiti canaanainiha nii itolere rai inaca rucuhale eroraneein neeninete, jerichanejeein letono rijjijeein ne, esinae rauhijiriin satiin nii rucuhale erora nihane saijieein, jaiti canaanai nihane jaun. Nitohaneinte leeocho cacha que beraichaain ne jinaa tiha inacane jaan que tihane reentiaain. ³ Nii rijjijeein techu, jaiti turueniha Jesocurisitone bana, nechu cana itajeranuneein caa chauratane que nenea que beraichaain nihacachelu. ⁴ Nete, inae nitohanihane coina jinaa tihalune jaan que inae turuhane jaun, rai Calaohi letoaelu Cana Coaunera, cachanein leinjiin ene caje nejanoaane coina. Acaachate cana amute cachanein nii Moisesa tenojoi rauhi tonoraera rijjijeein ichoaelu. ⁵ Nii corenihate cana cairichaeraneein niha nii rauhine caje cana rocohin nelu, rai calaohineein cana teein cana raa Cana Coaunerane coina. ⁶ Nii jaunte, inae esinae rauhijiriin rai calaohi nihacachene coaratihara rai Calaohi Suujue te cana suujueniha Cana Coaunera. Nii rai Suujuete cana suujueniha neein: "Ofa," naain Cana Coaunera bajaе. ⁷ Aihane jaun inae ii, nii rauhi tonoraeraneein niheeи. Iite, inae Cana Coaunera calaohineein neei. Nitohaneein rai calaohineeine jaunte, Aca jerihane rijjijeein, ii que banijjainein nenea raeraneein neriquiin.

Jesocurisito esenetaeraauru que suujuaa Faborone

⁸ Jaiti, Cana Coaunera coitucuelanaala neeichene banate, cha nelanaala nenea- cana coaunera niha nocoetonacaauru letononeein nerejetocoichelu. ⁹ Nete laen, inae enene Cana Coaunera coitucuhichene jaun, inara coitucue Cana Coaunera. Aihana jaun, chanuna coaiten nacoaaneein nii chaque nelatiheichuru- cairicheineein nenacaauru tonoraain letononeein nenea jeriquiche. ¹⁰ Nitohaneein neeichene jaunte, nii enanetojoein jauriaa aichejetocoichelune rijjijeein, atenecuru, cojoinacaauru, ajaanaacuru, naaonjoaaihunri cojoinaca que turuhane inara rai chosichuru corojeein bitoaache. ¹¹ Nii jaunne jataain casihun, cacoichana aina cutaain inara relaanulune saijieein nitohaneein neeichene jaun.

¹² Canejerauru, canu Jorionichaaunne jaunne niqiu nii taolu inoaelu nenea rauhi tonoraain ichaorejetoonu. Nena inae enene nii jauriaa nii rauhi tonoraelanaala ichaorejetocoichene rijjijeein inae enene ichaon. Aihana jaun nacoauneein nii rauhi colane inoanlu ichaohichelune rijjijeein ichaaoche.

Nii jauriaanejeein inara relaanulune bana coatihara canu que jaoleconaa coaauheechelu. ¹³ Nenacaientejia cunaitichaaunne saijieein jauriaanejeein inara rai ichoteratenojoneein neriquicheeine beebjihanune bana, jataain rachoojoein canu corojeein canu raachelu canu coiintena coacuelanaala. ¹⁴ Nii cunaitichaaunlune banate,

esinae rauhijiriin, nii canu cunai coreniha canu que jaolequelanaala, niheichu canu coiintelanaala, naaonjoaain leinjiin Cana Coaunera letono- anjera aina Jesocurisito raera rijijieein canu raaichelu. ¹⁵ Chanuna jana chaen, inae enene nii aaichelune rijijieein rachoojoein nena naineneeiche. Esinaete chuhisi niqui, nii cunaitichaaunne jana rachoojoenaa caaun roconacainiha inara notane jana nihane, inara nota rocohin teriquichelu canu rai. ¹⁶ Nitohanihane saijieein rauhijiriin nohanelanaala inara rai aitocoaune jaaunna inara que nejeratenaa nichaaun.

¹⁷ Nii cachaaurute niqui jataain inara aina nena jerecure. Nete, caohachaain inara tenaa jerenacaun aihurene. Nechu canacaanu que jaolequiin, acaauruhacha tonoraain neeichene coinete aihure. ¹⁸ Esinaetechuhisi niqui caohachae, leeochoaauru cachaauru rai caohacha ichacaane coina coaaucaane. Aiha esinaen rauhijiriin acaauru rai nelatenenu nihane. Nete itolere bana coacuelanaala, inara aina nihanuneecha que coaacuruhane nelatene. ¹⁹ Cacalabi rijijieein neiniquichene corenihane, jataain coacuhin cunaiteeun. Charijieein teinti, canaanai janoanaa jerihane cunae rai neba, nii rijijieeine inara coreniha cunaiteeun. Nirijieeine, itolere bana cunaiteeriin nereeuni, esinae rauhijiriin jeriha Jesocurisitone rijijieein neeichene reeintiaaajoaain. ²⁰ Bajaana chuhinti ena inara aina neneeun, canu raajenihane inara rai leeochoaneein raotojoein aitocoaunne coina. Nena inara caje coriaae nihanune jaun inara aina cha chana coitucueeneun.

Acara aina Sara

²¹ Inara, Moisesa tenojoi- rauhi tonoraain nena jereraauru, canu rai aitocoichenena jereun. Tana esinae rauhijiriin, aitohalu nii Moisesa rai rauhine aohanraaneein neeichene. ²² Aonacuche: “Coroatajaante canaanai sirilu Abaraaun. Leinjiin rai calaohite sirilu rai coseenra neein nena Acara aina. Jana, nii leeocho rai calaohi coroatajate sirilu rai comasai esine neein nena Sara aina,” naain aitohane coitucuhichene. ²³ Nii jaunte, nii rai coseenra aina Abaraauncha sirii- rai calaohi cachanichaachene ichao rijijieein nihane coina nejanoaelu. Nete laen, nii rai comasai esine- Sara aina niicha sirii- rai calaohi, rai aitohalu Cana Coaunerane jaan nainane coina nelu. ²⁴ Naaonjoaane jaunte nii nitohane, nii coroatajai Abaraaun comasaichurute, coroatajaain cana aina niicha ichanenenu ichaa Cana Coaunerane coujunacaneein neeure. Nii Acarte Sinaai bichataneu, Moisesa rai ajeri caje nena- tabara que tein laenanohineein nena- rauhi tihalu Cana Coaunerane coujunaca ne. Nii rauhi tonorana nainelanaala neenihurute nii coina nejanoaain neeure. ²⁵ Nitohaneente, nii Arabia nena- Sinaai bichataneu Moisesa ranojoi rauhi tonoraeraneein, Jerosaleen cocoaichaneein nenacaauru foeratera ne Acara. ²⁶ Nete laen cana, nii Jerosaleen cana que banihateein coaunanojoi cocoaichaneein nihacachene coina, nii comasai esine Sara aina Abaraauncha sirii nefoerateneein nejanoaain nihacachelune jaun, rai calaohi esineneein nihacache. ²⁷ Nii quete:

“Rachoojoein neeu canaanai sirina inaelanaala nena ene, cojioriin rachoojoeu chabana canaanai sirineeine saijieein.

Jaoleneein neeine nihanatiin, lanaaona amurijiriin arajiin canaanai siririquine jaun,” naain laenano hi ne.

²⁸ Canejeraauru, ichaane coina aitohalu Cana Coaunera, Abaraaun raine rijijieeinte nenaanelu Isaca. Nii rijijieeinte inara netonai nenaaneei neeiche. ²⁹ Nii bana cachanichaachene ichao rijijieein Acara aina Abaraauncha sirii rai calaohite nii Cana Coaunera Suujue ichanohineein nejanoanaa Isaca ichao rohecaelu. Nii rijijieein techu enanetojoein inara netonai rohecaaaure nii Cana Coaunera Suujue ichanohinelanaala nenacaauru cachaauru. ³⁰ Nete nii que: “Nii rai calaohi aina, nii ii coseenra sitaaute amuhine. Coatiha nainihe, nii ii comasai esine aina iicha sirii- ii calaohi aina, nii ii rucuhele eroranein nihane,” naain laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. ³¹ Aihana jaun, coatiha nii coseenraaneein nena nefoerateneein nihaacache. Nii comasai esineneein nena nefoerateneeinte nihacachera canejeraauru.

5

Inae Moisesa tenojoi rauhi caje jianacoon nihacache.

¹ Jesocurisitote, Moisesa tenojoi rauhi coreniha caseteco coaracaachene rai nenea caje cana rocohin nihane jaun, inae raotojoein jianacoon nihacache. Aihana jaun, nainihee-iche nacoaunein nii Moisesa tenojoi rauhi tonoraain nenacaauru aina acaauruhacha ichai ichaain nihache.

² Canu Faboro nichaaunne aonacuchena, inara rai aitete aonaquiche. Aitocuruha Jorioocurune rijijiein nii Moisesa rai ruhin tonoraain inara jaberoco macohi cari saerateeichene, coatiha inara rai cha que nelatein nerinaain jianacoon neeichene coina Jesocurisito esenetaaichene jaan. ³ Coaiten nacoauneine aitoon. Chuno-coha Jesocurisito cachanein nenea Moisesa tenojoi rauhi caje ichoteratenojiein nihalune saijiein nacoaunein nii rauhi tonoraane coina rai jaberoco cari saeratein nenaate leinjiiniji cautijiaelanaala nii Moisesa rai rauhi tonoraanete ne. ⁴ Inara, inae jauriaa jeriha Jesocurisitone rijijiein ichaohichene coina esenetaaichene saijieinte, ena Moisesa rai rauhicha tonoraain nenea jeriquiche, Jesocurisito aina inara belaiha Cana Coaunerane jaan que jaolequiin. ⁵ Nete laen cana, rai Suujue cana rai niicha tei aina cuaain esenetaacachene jaun, itolere canaacha ichai ujuaihonnein nenea caje nichoterichaacheinne que jaequiin cohajihacache. ⁶ Aihana jaun, Jesocurisito aina jiniiquiin nihacachene, inae nelatihei cana jaberoco macohi cari saeratihacachene. Esenetaain queecha jaequiin nihacachenete laen nelate, nii esenetaain nihacachene aina cuaain ita belaaain ichaohacachene coina icharihanine jaun.

⁷ Inarate niqui inae esenetaain queecha jaequiin neeichelu. Chariji cacha inara coritaane jaun, nii inaraacha esenetai tonoraain neeichene jianequiche. ⁸ Tana Cana Coaunera jerihane jaun inara cotijiaain nihalune coitucuhichene. ⁹ Nete, “Aansijiin coerati que rai coliha jasiitihacanete, jitaain nii rai coliha ichonai coeralae,” naain nihane coitucuhiche. Nii rijijieinte leinjiin cacha inara ichao auhacaain aasaeranein ne. ¹⁰ Nena canu, leechanein inara suujua cuaaichene coataa, inara coroatajanerichaaain cana Curuaanaa Jesocurisitone esenetaaun. Nete laen, nii joaenreein inara suujua auhacaera cacha casetecareein Cana Coaunera. Coatihane chunocoha aihane nihanatiin que Suujua acatena nainerinaain.

¹¹ Canejeraauru, jauriaa aihanulune rijijiein enanetojoein rai jaberoco macohi saerateuruha satiin Jesocurisito esenetaeraaurune coina acaauru conujichaaunne, coatihane canu cairichaaururihei Jorioocuru. Nitohanein jerecuruhane rijijiein nii Jesocurisito beratenojoi beebijhanune acaauru baijiaenerichaaunne jaun. ¹² Nete, raajenihane jitariin rai jaberoco molohin jaaoruhane nii inara suujua rohecaeraaurune caohachae.

¹³ Canejeraauru, inarate cha ujuaihonelanaala jianacoon raotojoein neeichene coina, cotijiaain ranojiein neeichelu. Nete, inae cha ujuaihonelanaala neeichene jaun, naineneeiche inara suujua letono rijijiein cha ichaain neeichene. Nenacaantejia caohachae nii amuritoheriin, ita belaaain, cha latein niha leechane coroatajanein, naajoaain neeichene. ¹⁴ Satiin nii rauhi aitoonjoan cajete leinjiincha neeje. Acate: “Chamute cacha belaaain ichao, ii raajenihane ii jaberoco belaaaine rijitojoein,” nae. ¹⁵ Aihane jaun, nii que necohalajiin neeuche. Jana necohalajilanaala nejesinajeein ita aina obaaejeriin, ita cotaairiin, naaonjoaain neeichenete inara raajenenihane nita-jeriquichein.

Joanreein cacha ichao aina, Cana Coaunera Suujue tenojoi ichaonaa

¹⁶ Nii jauna inara rai aitoon, jeriquichene rijijiein baasohacha que coacuhin ichoaelanaala, jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijiein coacuhin ichaohichene coina.

¹⁷ Nii cana suujua cuhane baaso canaacha coacuite, cana aina Cana Coaunera Suujue ichanenu caohateranein ne. Nii rijijiein techu nii cana suujua, Cana Coaunera Suujue que nejeratanaanein ne. Nii corenihate inaraacha ichana jerei ichana naineneeiche.

¹⁸ Nete esinae rauhijiriin, inaraacha ichanenu ichaquichene coina inara rai beranein

niha Cana Coaunera Suujuene, inae nii Moisesa tenojoi rauhi rijijieein cha ichaquichene jianeriquicheein.

¹⁹ Caaintiaai, “Acauru acaaurute, jeriha suujuane rijijieein baaso ichajeein ichaaore,” naain coitucuhacane. Nitohaneein ichaonacaaurute, sinijeranelaanaala nena e ne que ichaojeraquiin, rai chosi rai niicha teeuri iniho que lenoneein, naaonjoaunre. ²⁰ Chaen techu, acauru chosichuru corojeein, benaneneein, ita coiinteein, ita coana jere-lanaala, ita que necoelajaaumaritiin, enaacha obajeein, ita amurijiriin nena coacuhin, ita caje neleruhin, acaauruhacha coaacuruhane rijijieein neuruha leeochoaurune jereein, ²¹ ajetoritiiin, achotoritiiin, naajoaain neuruhane cajete enaacha nitohaneein ichaonacaauru cachaauru coitucuhaca. Nacoauneeinne inararai aitoreeunni, que nainaan ichaohichene coina. Nitohaneein ichaonacaauru, coatiha Cana Coaunera Cojoanona que ichaonaa nainecuruhi.

²²⁻²³ Nete laen Cana Coaunera Suujue tenojoi ichaonaa, ita belaaain, rachoojoein, raotjoei ichaonaa que ichaohin, cha abaantaain, cana rai chaelai que cainaane latelanaala cacha rai cha teein, nii cana ichao corenaa coacuelanaala, leeochoauru amurijiriin nena coacuelanaala, cana suujua letono tonoraelanaala nihacachene coina, naaonjoaain nihacachene jaanu teraneein ne. Coatiha nihei nii chuni rauhi nitohaneein ichaohacachene caohatera. ²⁴ Nitohanihane jaunte, Jesocurisito ranojoneein nenacaauru, inae coroso que teein itajera rijijieein, itolere rai nichao rijijieein ichaohin neosateein necairichanaa, rai suujua baaso, naaonjoaihunri itajeein inae ichoae. ²⁵ Nii jaun, inae ena Cana Coaunera Suujue aina ichaohacachene jaun, coanete jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein ichaohacache. ²⁶ Aihane jaun, necohasitaain, ita amuritona coacuhin, itaque necoelaain, naaonjoaain nena nainihaacache.

6

Le cachanequichene ita coroatajanecuche.

¹ Canejeraauru, osa que nesaruha chunocohane coaraqichene, inae inara Cana Coaunera Suujue que suujuecohichene jaun, rai aitocuchete raajenihane baaso ichaane coitucuhin rai suujua coaraain ichaohine. Nete inara netonai, nitohaneein coujunojoneein neeichene coataa que necohalajiiin jataain belaaain rai aitocoichene caohachae. ² Nejesinajeein itolere que ita coroatajaneein neeichenete, esinae rauhijiriin jeriha Jesocurisitone rijijieein ichaoriqicheein. ³ Jana chunocoha, chanelanaala nihane saijieein leeochoauru amurijiriin nena coaacanete raajenihane necoritareein. ⁴ Nii jaunte caohachae, le cachaauru baaso ichaelanaala caohacha ichaane coitucuhin, raotjoein rachoojoein nihane caohachae. Nete laen, leeochoauru baaso ichacuruhane coaraain, acauru que necohasitaain rachoojoein nihane caohachaene. ⁵ Aihana jaun, le cachaaurute naine itolere niicha ichai coitucuhin rai suujua coaraain ichaane caohachae.

⁶ Ena Nena Cana Coaunera Ere que relanojoneein nihane, nii relaera coroatajanemiin itolere niicha sirii que.

⁷ Jiaonriha inara raajenihane necoritaachene. Chateeinti baaso ichae, niite baaso raeraneein nereein. Jana caohacha ichaerate caohacha raeraneein nereein. ⁸ Nitohanihana jaunte, chunocoha rai suujua letono baasohacha ichajeein ichaonaa itajereein nii baaso- rai suujua cuhane coacuhin niicha ichai. Nete laen, chunocoha jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein itolere caohacha nejesina ichajeein ichaohane, nii caohacha- rai suujua cuhane coacuhin caohacha niicha ichaite chabana sanaacharanejeein nena ichaonaa que tereein. ⁹ Aihana jaun, caohacha ichacaachene coiinteein jianena nainihaacache, inae cojoanona que turuhane bana cana rai cainanohinerichain nii canaacha ichaine jaun. ¹⁰ Nii jaunte, satiin rai, nainichaachene jaan que leeochoauru belaaain coroatajaneein nihacachenete caohachae. Chaen jeelai amuritoheriin nii canaacha esenetai coreniha cana nejeraneein nenacaauru coroatajaneein nihacachenete caohachae.

Acauru suujuateein acauru rai necoiha Faborone

¹¹ Enane laen, canu raajenhane canu biji que caa quiricha laenaan. Nii jaunte, tabaanae caa canuhacha laenai. ¹² Nii inara jaberoco macohi cari molohichene coina inara rohecaeraaurute, nechü rai lauri aina caohachaain nena jerenacaan aitocure. Nabana Jesocurisito esenetaeraneen neeuruhane coitucuhin acaauru sooruhane coataa acaauru coasiha. ¹³ Nete, acaauru jaberoco macohi cari moloerateen neeuruhane nihanatiin, satiin aitoa nii Moisesa tenojoi rauhine rijijieen tonorana nainecurene. Chaen techu, inara netonai inara jabereco macohi moloerateeichene, inae coujunaca siraha inara jaberocone que necohasitaauruhane coina nii inara rohecaare. ¹⁴ Nena laen canu, joareen coreniha necohasitanaa naineneen. Canu coreniha coroso que ohalu Jesocuristone corenihachane naineen aacha coasitaanune. Nitohaneen, canu coreniha coroso que ohalu Jesocuristone jaun, coitucuelanaala ichaonacaauru cachaauru ichao rijijieen ichaonaa nainihaan. Niheichu Cana Coanera coitucuhichuru nihanatiin, canu arinaa nainecuruhi acaauru rijijieen ichaohanune coina. ¹⁵ Coatiha chaque nelatihei, cana jaberoco macohi cari moloerateen, moloeratelanaala, naonjoaain ichaohacane. Jesocurisito esenetaacachene jaunte, ena coaunanojoi nihacache. Niite jataain nelate.

¹⁶ Satiin caitonjoan tonorain ichaonacaauru cairichaojoaain coaramii Cana Coanera, raotojoeen neeuruhane coina, satiin Cana Coanera cacha esineuru aina jiniiquiin.

¹⁷ Ena caje coauneein, inae nenacaen canu cairichaerateeichene jerinaan. Inae esinae rauhijiriin Jesocurisito letononeen nihanune coujunacaneen cajabereeo que, canu bisihuruhane jaan cure sirichaaune jaun.

¹⁸ Canejeraauru, cana Curuaanaa Jesocurisito jataain jelai amuritoheriin corojeein neeichene jaanu teeine inara rai. Nitohanemiin.

Efeso nenaacauru rai Faborohacha letoai

“Chatohaneiche,” naa Faborone

¹ Canune, Cana Coanera jerenohineein rai Calaohi Jesocurisito cococainanohineein rai afosoto Faboro neeun. Efeso satiin, Cana Coanera cachaneein rai Calaohi Jesocurisito esenetaeraauru raine caa quiricha laenaaun. ² Cana Coanera aina rai Calaohi Jesocurisito inara rai raotojoein neeichene jaanu teeuruhinete raotojoein neeiche.

Naaonjoainte Jesocurisito aina cuaain rai cachaauru rausiaje.

³ Cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca Cana Coanera coroaecaachenete ne. Acate dedeeu cana suujue que itolere caohacha ichaain cana rausiaje, rai Calaohi Jesocurisito cachaneein nihacachene jaun. ⁴ Jaiti cana rai chauratane coaunaane ajiniate, cana janijiin cana raain nelu Cana Coanera, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain cha ujuai-honelanaala notaracae que banijiaineei rai cachaneein nena coina. ⁵ Jataain cana belaihane jaunte, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain rai calaohineein nena coina ichae Cana Coanera, nitohaneein coausihalune rijijieein. ⁶ Nitohaneein raotojoein nena coina cana belaiha cana rausiaeca jataain niicha belai- rai Calaohi Jesocurisito aina cuaaine coreniate, itolere bana Cana Coanera coroaecaache. ⁷ Jataain cana belaitohane jaunte, rai Calaohi coichana aina cuaain cana osa caje cana rocohin, cana que suujua acatelu Cana Coanera. ⁸ Nii cana rai itolere coitucuhin, itolere que nainaan, naaonjoain ichaohacachene jaannu tihane cajete jataain cana belaitohane coitucuhacache. ⁹ Chaen techu nitohaneein cana belaitohane jaun, cana que nii asinojoneein nena niicha ichaneni niicha coacui coitucuerate. ¹⁰ Inae cuu tihane banate, nii aitiin coaualune rijijieein nii naitoonjoan nainaan, satiin nere tonoraauruha chauratane que nenaacauru, dedeeu nenaacauru, naaonjoainurine coina satiin curuaanaaneein rai Calaohi terein Cana Coanera.

¹¹ Acate cana janijiin cana raain nelu, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain rai calaohi rijijieein cana que banihateein niicha rucujuei tiha nii coausihalune rijijieein, niicha jerei ichaane coina. ¹² Nitohaneente jauriaanejeein cana raain nelu Cana Coanera, rai Calaohi Jesocurisito esenetaain queecha jaequuin ichaohacachene, cana ichao coaraain, niicha ichai coroaecuruha cachaaurune coina. ¹³ Nii rijijieein techu, esinae rauhijiriin inara osa caje nichoteriquicheeine beeuruhane aonaain, Jesocurisito esenetaain jerihane rijijieein ichaohichene jaun, rai Suujue aina cuaain rai cachanequichene cojunacate Cana Coanera, nitohaneein ichaane coina aitolalune rijijieein. ¹⁴ Rai Suujuete nii cana que banihateein niicha rucujuei tihane jaan rarichaacheinne cojunacanein ne. Nitohaneente ichareein Cana Coanera, satiin nosa caje ichoteratenojoniha rai cachaneein neenihurune coaraain, itolere ichana nainihane coitucuhin coroaecuruha cachaaurune coina.

Coitucuurera rai, cha coitucuuruhane jaanu tiha Cana Coanerane coina bajaa Faborone.

¹⁵ Nitohanihane jaunne, Cana Curuaanaa Jesocurisito esenetaain, satiin Cana Coanera cachaneein nenaacauru aina ita belaaain neeichene coitucuhanune jaun, ¹⁶ inara coreniha bajaanune naineein inara coacuhin, Cana Coanera coroaenajacoon. ¹⁷ Cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca necaohachaaain nena Cana Coanera cajene bajaanun, inara rai inara suujue cuhane chacoitucuhin neeichene jaanu tihane, nii caje inara aina niicha ichana jerei coitucuhin, jelai amuritoheriin Acanihane coitucuhin neeichene coina. ¹⁸ Chaen nechu, “Naaonjoain cohajihacachene coinete cana raain nera,” naain coitucuhichene coina inara suujua que coitucueratiha Cana Coanerane coina caje bajaanun. Jataainte itolere caohacha amurijiriin necaohachae satiin rai cachaneein nenaacauru que banihateein niicha rucujuei. ¹⁹ Nii rijijieeinechu chabana satonoelanaala nena niicha ichana naineei ichaain, esenetaeranein nena coina

ichaane coitucuhichene coina caje bajaau. ²⁰ Nii jeelai jataain laraajiin mijiainetiin nenea niicha ichana naineite coaratelu, o caje rai Calaohi Jesocurisito ichateein que jauriineein teein, ²¹ itolere cocoinanacaaihuri, curuaanaacuru, naaonjoainuri amurijiriin cocoinanacainein niha ena janonaa que, chaen nii baiha neeni janonaa que, naaonjoain quene coina. ²² Nitohanein itolere curuaanaanein Jesoso cocoinaainte, satiin niicha ranojoihunru, rai cachanein nenacaauru iclesia curuaanaanein telu, acaauru suujua raujiaeranein nihane coina. ²³ Nii jaunte, satiin niicha ranojoihunru- rai jaberoco iclesianein neeuruhane jaun, itolere que Jesocurisito corihaneranein neeure. Nii Jesocurisito corenihate ne satiin itolere. Nihei colane nenea nainihei itolere cautene rijihuru.

2

Jataain cana belaiha Cana Coaunerane corenihate cana osa caje nichoterichaacheein

¹⁻² Jauriaalute, ichaauruha cana rai chauratane sacutaain nenacaauru cachaurune rijijieein, baaso ichaechajeein osaque nesarujeein ichaohichene jaun, nitajenaanein nerejetocoichelu, Cana Coaunera coitucunaa jeriheichuru suujua saruera moconajaera inara suujua saruhane rijijieeincha ichaohichene jaun. ³ Nitohaneinte jauriaa joareein cana suujua letono rijijieein, baaso ichaechajeein jerichaachene rijijieein ichaorejetocoaachelu satiin. Nii jerichaachene rijijieein, cana suujua letononeein baaso ichaechajeein, osa que nesarujeein ichaohacachelune jaunte niqui, cana casetecaane rai nelu Cana Coaunera. ⁴ Nete jataain cairichaojoaain cana coaraain cana belaihan jaun, nii osa que nesaruhin inae nitajenaa neein nihacachene jana, ⁵ rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain, cana osa caje cana coulucohin nelu Cana Coaunera, chabana nitajenaa charanejeein nenea ichaonaa que ichaohin nenea nainichaachene coina. Jataain caohachanijihane jaunte, inara osa caje nichoteeichene jaanu terate inara rai. ⁶ Nii jeelai Acate, inae ohacachene bana, nitaje rai niha cana suujuene jana, o caje rai Calaohi Jesocurisito ichatihane jiniichaaain cana suujue ichatein raain, rohan cana suujue lauriaelu dedeeu. ⁷ Nitohaneinte ichaelu, caa baiha rai Cojoanonaa neeni que neein jataain cana belaiha rai Calaohi Jesocurisito aina cuaritaainne coitucunojoein nihane coina. ⁸ Inara belaiha Cana Coaunerane jaunte nii esenetaaichene jaan aina cuaain nii nichoteeichene jaan raain neeiche. Nii jaun coatiha inara raajenihane inaraacha eruinein nihei. Acate inara rai Cana Coaunera tenojoein ne. ⁹ Coatiha inara raajenihane inaraacha ichai que nii inara osa caje nichotiheeiche. Niicha ichoteratenohineinte nii inara osa caje nichoteeiche. Nii jaun nainiheeiche inara raajenihane, nii inara osa caje nichotenaa rijitiin, nii que ereein necohasitaachene. ¹⁰ Acate rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain cana coaunaain nelu, coujuriu rai cachanein, aca-Cana Coaunera nihane corojeein, ita belaaain, chaaelai latein neeuruha leeochoaurune, acaauru coroatajanein, naaonjoaain nii inoaenlu coausihalune rijijieein nihacachene coina.

Jesocurisito corenihate, leeochangein nii chuni coaraelanaala ita aina raotojoein nihacache

¹¹ Inara Jorioneneeichene jaunte, “Jaberoco cari moloelanaala nenacaauru,” naain inara curuaateure Jorioocuru. Jana acaauru Jorionecuruhanete, rai jaberoco cari molooruhane jaun: “Canate laen, Jaberoco cari moloorera neein curuaacaache,” naain raaje necurujuatecure. ¹² Esinaente chuhisi jauriaalu, inara Jorioneneeichene jaun, Jesocurisito cachanein nenea nainelanaala, niheichu Isaraelitacuru rene turuhin, ita rai ereein, naaonjoana nainerejeteneeichelu, nii que coacuhin neeuche. Chaen techu, nii niicha ichanenu naitoonjoan tenaa nainenelu inara rai Cana Coaunera, inara que jaolecohane jaun. Nii jaunte colane nenea rijijieein, inara coroatajanerihanine cohana coacuelanaala nitajenaanein neeichelu. ¹³ Nete satiin coreniha ohalu rai Calaohi Jesocurisitone jaun, nii rai coichana aina cuaain coreniha atiin Jorioneneeichene saijieein inara raain ne, inara netonai esenetaaichene jaun. ¹⁴ Nii Jesocurisitote, canacaanu Jorionichaanune, inara Jorioneneeichene aina ita que nejeratenaanein ita coarajenaa

caje, ita jaberoco que jaberocoana rijijieein raotojoein ita belaa'in, ita coroatajaneein, naaonjoaain nenea coina, nii ita que nejeratenaanein nihacachene jaan itajeein, laurijiei caje nenea rijijieein rai cachanein cana te. ¹⁵ Nitohaneente nii tonoraain niha cachane coina nenea rauhi cacha relaalune jaan itajelu nii Jesocurisito. Nitohanein itajeeinte, le laurijiei caje nenea rijijieein cana raain ne, jiniiquiin raotojoein neein le laurijieein rai cachanein nenea coina. ¹⁶ Canacaanu Jorionichaanune, inara Jorioneneechene aina lenoneein, inara loreri asaae turunaa nainelanaala, naaonjoaacaanune janate, coroso que ohin nii itajeein, jiniiquii raotojoein Cana Coaunera cachanein nenea coina, ita jaberoco que jaberocoanaanein cana te Jesocurisito.

¹⁷ Nitohaneente Cana Coaunera cachanein nenea naineneechene caje, coreniha inae canacaanu aina jiniiquiin rai cachanein nihacachene coina, cana rai nii enachasine ichaonaa que ichaorichaacheeine bera Erenaa Raotono turuaelu Jesocurisito. ¹⁸ Jataain caohachate ichae cana rai Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaainte coreniha Jorioniheichuru, Jorioocuru, leeochoaauru cachaauru, naaonjoaihunru aina leinjiin rai Suujuecha coreniha rai inaca Cana Coaunera rene turunaa nainichaache satiin. ¹⁹ Aihane jaun inae enene nejelau natane edaa ichaonaa cacha rijijieein niheeiche. Inae inara netonaite, aihuruha Jorioocurune rijijieein ne inara rai rauhi. Jerichanejeein rai cachanein neuruha Jorioocurune rijijieeinte, inara netonai, rai cachanein neeiche. ²⁰ Inarate loreri ichacuruha icharaaurune rijijieein, loreri ichanohi rijijieein neeiche. Nii jaunte, nii loreri nunuheneein nenea ajeri rijijieein neuruha Jesocurisito coocainanohichuru afosotooru aina *profetacurune* jana, inara acaauru ichoae tenojoineein neeiche. Jana Jesocurisitote, nii loreri ichoae satononiha nunaera aina janori bucuneein ne. ²¹ Charijieeinteeinti loreri jaane, jauriaanejeein anesijia temuhin jitaain bucutejeein loreri besautiae ichara. Nii rijijieein techu Jesocurisito ranojoinichaachene, inae satiin jiniiquiin rai cachanein nihacachene jaun Cana Coaunera loreri rijijieein nihacache. ²² Nii rijijieein techu Jesocurisito ranojoineein rai loreri Teenforo rijijieein neeichene jaun, inara suujue jana ichoae Cana Coaunera Suujue.

3

Jorioniheichuru rai Cana Coaunera ere beebejihane coina letononiha Faborone

¹ Nitohaneeine canu Faboro nichaaunne, Jesocurisito coreniha caresero cuhane neeun, inara Jorioneneechene rai caohachanuque. ² Inae coitucuhichene rijijieeinte, jataain inara belaihanee jaun, nii inara rai caohacha icharichaa'ine beebejeranu que canu teein nelu Cana Coaunera. ³ Acate canu que nii asinojoineein coitucueraelanaala nenea niicha ichanenu coarateein coitucuerate, nii inara rai been laenacaanune rijijieein. ⁴ Inae ereretaain coaraqichenete, esinae rauhijiriin Jesocurisito aina cuaain Cana Coauneraacha ichaneni asinojoineein nenea coitucuhanune coitucuriquicheein. ⁵ Coatiha niqui nii chuni que nii coitucuerateein niheiluu jauriaa. Nete inae enene rai afosotooru, rai *profetacuru*, naaonjoainuri que coarateein coitucuerate rai Suujue aina cuaain Cana Coaunera. ⁶ Niicha ichaneni asinojoineein coitucueraelanaala nenea niicha coitucuerateite, nii osa caje cana ichoteraanunein nenea esenetaauruha Jorioniheichuru netonaine jaun, inae acaauru netonai Jorioocuru rai niicha teeni rauruhane rai neeure. Inae acaauru netonai, rai jaberoconeein neeuruhane jaunte, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain niicha teeni eroraneein neeurureein.

⁷ Jataain baaso ichaechajeein ichaorejetocooaunne saijieeinte, itolere ichana nainihane jaan ichaain, quichao coreein, niicha ichanenu beebejihanune coina canu telu Cana Coaunera. ⁸ Nitohanein leeochoaauru, rai cachanein nenacaauru amurijiriin baasoneein chaque nelatenihanune saijieeinte, canu janijiin canu cocoaain Jorioniheichuru rai janiinacajelanaala caohacha icharihanee Jesocurisitone que, caohati erenaa beebejihanune coina canu raain nelu. ⁹ Chaen techu niicha ichaneni itolere bana coitucueraelanaala asinojoineein nenea coarateein, inara que coitucueratihanune coina caletoae nii itolere Coauneranein nenea Cana Coaunera. ¹⁰ Nitohaneente

ichaclu, ena caje coauneein janijiin niicha ranojoihunru aina cuaain, itolere niicha coitucui ichana nainihane coaracuruha dedeeu mijjainetiin nenacaaurune coina. ¹¹ Cana necoauna ajiniha caje coauneein, chabana satoelanaala inae nitohaneen icharihanine coina coaasilhalune jaunte, nii coaualune rijjijeein rai Calaohi Cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuaain ichae. ¹² Nii jaunte rai calaohi Jesocurisito aina cuaain inae rene turunaa nainerichaacheein, tonajelanaala acaniane esenetaacachene jaanu teraniane coitucuhin. ¹³ Nii jaun nainiheeiche, inara coreniha caa caresero cuhane nihanune que nererojoecaain, inara relaanune jaan rijjijeein neeichene jianein neeichene, nenacaanejia inara rai caohacha ichaane ainun, que nelararajiaain neeichene coina.

Naaonjoaante cana belaita Cana Curuaanaa Jesocurisito.

¹⁴⁻¹⁵ Nii coreniane, satiin rai cachaneein dedeeu, caa cana rai chauratane que, naaonjoaain laurilauri neinichaachene Inacanein nena Cana Coaunera bajanajacoon neseonriaain. ¹⁶ Jerichanejeeinnechu inara rai, Suujue aina cuaain chachana naineein laraajiin neeichene coina, acaihaniji rai jataain caohachaneein nena tiha inara sujuuane coina Cana Coaunera bajaun. ¹⁷ Chaen inara sujuuau ichaana nainiha esenetaaichene coreniha Jesocurisito Suujuene coina, nitohanein nii jataain inara belaiha Jesocurisitone esenetaain, jerihane rijjijeein neein sacuhichenete, ¹⁸ satiin esenetaerauru aina jiniiquiin, naaonjoaain itolere cautenu rijjihuru ichaa cana belaiha Cana Coaunerane coitucuriquicheein. ¹⁹ Nitohaneinne jataain coitucunaa nainichaachene amuritoheriin cana belaiha Cana Coaunerane coitucuhichene coina Cana Coaunera bajaun, Aca Acanein nihane coitucuhin, Acaacha cohajeein queecha jaequiin neein leecha coacuelanaala Cana Coaunera ainaacha neeichene coina.

²⁰ Aihane jaun, Acanein nihane coitucuhin Aca coroaecaachenete ne, jataain coaacachene amurijiriin cana aina cuaain itolere niicha ichana naini ichana nainihane jaun. ²¹ Jerichanejeein chu coroaecuruhine, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain niicha ranojoihunru cachaauru, cana janonaa besaute que turuhanereein tiaain. Nitohanemiin.

4

Cana Coaunera Suujue aina cuaain ita jaberoco que jaberocanaa rijjijeein neeuche.

¹ Nii jaunne Jesocurisito coreniha cau caresero cuhane netiin atiin inara rai aitoon, esinae rauhijiriin caohachaaain inara suujua coaraain Cana Coaunera ranojoneein neeichene jaun nitohanein ichaaoche. ² Leeochaauru amurijiriin nena coacuelanaala, leechaauru belaaain, chatohanai ichaa chunocoha inara leechaaurune niha natiin que inara suujua acatein abaantaain, jiniiquiin ita belaaain neeuche. ³ Atiin rai Suujue aina cuaain inara corotajanihane aina, itolere bana jiniiquiin ita suujua rijjijeein coacuhin jataain raotojoein neeuche. ⁴ Leijniiin Jesocurisito jaberocohachate iclesianein ne. Jerichanejeein techu leijniiincha ne Cana Coaunera Suujue. ⁵ Leijniiin Jesocurisitohachate Cana Curuaanaa ne. Leijniiinchate ne cana osa caje cana ichoteraanu canaacha esenetai. Jerichanejeein techu leijniiincha ne cana coulucohin cana cojunacatecuruhane jaan baotismo. ⁶ Nii rijjijeein techu leijniiincha ne Cana Coaunera, satiin Inacanein, satiin ichoae neein, satiin suujue cuhane neein aina cuaain itolere icharanein.

⁷ Nete laen tenaa jerihane jaancuru rai le cachanichaachene nainetiin aina cuaain cana que niicha icharatei ichaain nihacachene jaanu te. ⁸ Nii quete:

“Dedeeu cuhinte jiniichaain caseteconein nenacaauru amaain, cachaauru que niicha icharatei ichacuruhane jaanu te,” naain belu rai Quiricha Inoaensi cuhane.

⁹ Nii Dedeeu cuhalune que aitohane jaante, jauriaanejeein cana rai chauratane que turuhin nihalune baiha, jelaiha cuhalu dedeeune que aite. ¹⁰ Nii jeelai dede caje unaate, jelaiha dedeeu cuclu, Aca acanein itolerenein dedeeu netonai Acanein nihane coaratihane coina. ¹¹ Acatechu, tabaauru sacuurerauru cocoinae afosotonein curuaatenajaain. Jana tabaaurute cocoinae profetanein, jana tabaauru nosa caje jianacoo neeururichaaain cachaaurune beranein, jana tabaauru esenetaain rai cachanein nenacaauru beraicha fastoronein cocoinanjaen, jana tabaaurute acaauru

relaeranuurune que cocoaïnae. ¹² Nitohaneente acauru relae ita belaaïn ita coroata-janeeïn neeuruhane nefaa rai jaberoco iclesiane coïna, ¹³ jerihane rijijieein, jiniiquiïn ita suujua rijijieein coacuhin niïcha ichanenu ichaane coitucuhin nihacachene coïna. Nitohaneïn nihacachenete laen, esinae rauhijiriïn itolereneein jiniiquiïn canaacha esenetai aina ijiïn, aïha Jesocurisitone rijijieein nerichaacheein. ¹⁴ Inae laen aïhuruha canaanainurune rijijieein, joareein cana suujua letonoacha ichajeeïn, joenreeïn cana relaera esenetaelanaala neein nechü jataaïn baaso que cana coritana jeriha cachaauru baasoneein ichaonacaaurune nihanatiïn esenetariaacacheein. ¹⁵ Nenacaeneentejiaïn caohachae, esinae rauhijiriïn ita suujua rijitoojeeïn, ita rai ereerejeeïn, jeriha Jesocurisitone rijijieein ijieein ichaohacachene caohachae, aca cana suujua temura rijijieein nihane jaun. ¹⁶ Nii jaunte rai jaberoconeein nena rijijieein neein ita suujua rijijieein coacuhin raotojeeïn nihacache. Nitohaneïn neeinte, cana rai niïcha tei aina cuaaïn jiniiquiïn canaacha ichana nainei ichacaachene aina raotojeeïn ijiïn nihacache.

Jesocurisito ainate, enachasine ichaonaa que ichaohacache.

¹⁷ Atiïn Jesocurisito corenihane, caa que inara rai erenaa jereun. Jiaonriha inae nenacaen aïhuruha, Cana Coaunera coitucuuruhine rijijieein ichaohichene. Acaaurute joareein suujua letonohacha ichajeeïn, niïcha ichai coitucuelanaa chachaaïn neeure. ¹⁸ Nii jaun coatïha niïcha tei ichaonaa que ichaauru baasohacha coaauca acauru suujuane jaun, nii niïcha tei ichaonaa que jaolecooruhane jaun. ¹⁹ Nitohaneïn nauhaca acauru suujuane jaunte, inae ichaonaa baaso que ichaohin, rai nichao colalajilanaala itolere baaso ichajeeïn ichaore. ²⁰⁻²¹ Nete laen inara nabana nitohaneïn ichaohichene coataa, Jesocurisito coitucuhin neeiche, esinaen rauhijiriïn naitoonjoan aonaain tonoraain neeuche. ²² Aihane jaun nii jauriaanejeeïn inara ichao, nechü inara coritaa inara suujuane sacuha baaso ichajeeïn ichaohichene jaan jianeïn ichaaoche. ²³⁻²⁴ Inarate inae nainequiche inaraacha coacui coreein, inara suujue coreein, naaonjoaïn ichaohin, nii ena jerihane rijijieein ichaohichene coïna Cana Coaunera tenojoin ichaonaa que ichaohin, inae esinae rauhijiriïn ichaonaa esine que ichaohichene coarateein neeichene caohachae.

²⁵ Aïhana jaun inae ita jaberoco que jaberocooa rijijieein nihacachene jaun, le cachanequichene inae nainiheeiche inara amute cacha coritaaichene. Chaelai que erenaa jeriquichene, esinaen rauhijiriïn nohanelanaala aïtocuche. ²⁶⁻²⁷ Jiaonrihachu ita que nejerateein ita sonaa coacuhin neeichene. Itaque nejerateeeichene nii rijieoritiïn baitecuche. Coa inara suujua cuhane enoha moconajaerane jaanu tera tocohaneeïn sonafaajeeïn obaecache. ²⁸ Asijiautoneein ichaorejeti, asijiauhane jianeïn amiha-neeinete, chaelai sirijieecane, chalaterauru rai chaelai tenaa nainemii. ²⁹ Jiaonriha erenaa baaso que ereeiche leochaauru raine. Erenaa caohacha nejesina que ita rai ereeuchete, caohati erenaa que aïtocoichene aonaain, jeelai amuritoheriïn esenetaaïn tonoraain neeuruhine aohanraauru cachaauru. ³⁰ Inae ecu tihane bana, inara osa caje nichoteeichene coïna jelai teein rai cachanequichene jaan cojunacaneïn inara cojunacatiha Cana Coaunerane jaan rai Suujue nocoeje chanuera tocohaneeïn nena nainiheeiche.

³¹ Jiaonriha obajeeïn, ita cotaairiïn, ita que nererojoecaeriïn, leochaauru que ereein, naaonjoaïn neeichene. ³² Charijieeinteinti Jesocurisito coreniha, inara osa que suujua acateein ne Cana Coaunera, nii rijijieein ita que inara suujua acateein, jiniiquiïn ita belaaïn ichaaoche.

5

Chatohaneïn nainere ichaoha Cana Coaunera cachaaurune.

¹ Jataaïn inara belaaïn rai calaohineein teein inara raa Cana Coaunerane jaun, inara netonai belaaïn naitoonjoan tonoraain ichaaoche. ² Charijieein teeinti rai coichana aina cutaaïn jataaïn cana belaihan jaun chaelai jujui mocohin que Cana Coaunera

belaihurua saseredotecurune rijjijeein cana coreniha rai jaberoco telu Jesocurisito, nii rijjijeein inara coichana aina cutaain jiniiquiin ita belaa in ichaaoche.

³ Inae inara, rai cachaneein neeichene jaun, inae nainiheeiche leeocho ene coacuhin, niheichu que ninichaajeein, erenaa baaso que ereeein, inaraacha lateeicha que coacuhin, barijiitiin, naajoain ichaonaa nainiheeiche. ⁴ Jiaonriha erenaa baaso que ereein neeichene. Coatiha cha que nelatejeehai niritiin iriha cachane. Nenacaaentejian, niritiin erenaa coacuelanaala, Cana Coanera corojeein ichaohichene caohachae. ⁵ Inae coitucuhiche, sinijeranelanaala nena ene aina ichaohin, erenaa baaso que ereein, niicha lateeicha que coacuhin, barijiitiin ichoae, nii Cana Coanera aina Jesocurisito Cojoanona que ichaonaa nainihei. ⁶ Jiaonriha rai suujua caje rocohin joaenreein inara rai chaque iriha cachane tonoraain neeichene. Nitohaneein joaenreein rai suujua caje rocohin erenacaaurute, raujiaerilanaala casetecareein Cana Coanera, rai aitoonjoan tonoraelanaala que jaolequuin aitocuruhane coreniha. ⁷ Aihana jaun acaauru rijjitiin ereein, acaauru rijjijeein ichaonaa nainiheeiche inae inara. ⁸ Inae nocohena tabai jana nena rijjijeein ichaorejetocoichelune caje, ena Jesocurisito esenetaain naitoonjoan tonoraichene jaunte, inae nii nocohena caje jianacoon ena ichaohiche. Aihane jaun cojoeriu jianacoon ichaohichene coarateein, ⁹ chaaelai lateein neeuruha leeochoaurune acaauru coroatajaneein, esinae rauhijiriin baaso ichaelanaala, niheichu nohanelanaala, naaonjoain ichaaoche. ¹⁰ Atiin Cana Coanera jerenohicha ichajeein ichaaoche. ¹¹ Jiaonriha nii nocohenaanau nena rijjijeein, chachaeraauru cachaauru rijjijeein ichaohichene. Acaauru rijjijeein ichaonaa coacuelanaala, nii nocohena caje acaauru mitaauchete, acaauru netonai jianacoon mituhin, niicha ichai coaraain coitucuhin ichaoruhine. ¹²⁻¹³ Jataainte coejenacaain benacatochoelanaala nihanatiin, asinojoneein chachaain neeure. Nete inae nii nocohena caje mitanajaichene jianacoon neeuruhane, jitariin niicha ichai coitucuhin coaraain neeurureein, inae jianacoon nocohena caje mituhin neeuruhane. ¹⁴ Nitohanei que tejian:

“Sininaa rijjijeein neeichene caje

inara nota jirichaauche.

Ohin nitajeeichene rai neeichene caje

Jesocurisito aina ichaaochete,

inara que itolere coarateeinete,

coaraain coitucuhichera,”

naain ne erenaa. ¹⁵ Aihana jaun chatohanei ichaquichene que necohalajiin neeuche. Jiaonriha chacoitucuhi cacha rijjijeein ichaohichene, itolere coitucuhin, itolere que nainaa in ichaaoche. ¹⁶ Atiin necohalajiin neeuche, jataain baasoneein ichaonacaauru cachaauru cataaun ichaohichene jaun. ¹⁷ Jiaonriha chacoitucuelanaala nenacaauru cachaauru rijjijeein, joareein chachaain nena coacuhin neeichene. Atiin jeriha Cana Coaneraneein rijjijeein inaraacha ichai ichaain ichaaoche. ¹⁸ Jiaonrihachu ajeeichene, nabana ajenaacha que coacuhin baasohacha ichajeein ichaohichene, inara ichao aasajeein neeichene coataa. Nenacaaen tejian, ajenaa coacuelanaala Cana Coanera Suujue jerenohi nejesinaacha que coacuhin, jerihane rijjijeein ichaohichene caohachae. ¹⁹ Nejesinajeein ita rai salmo beebejeein, nenatenanaja que nenateein, inara suujua aina cutaain Cana Curuaanaa corojeein rachoojoeuche. ²⁰ Itolere bana Cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuaain, Itolere Inacaneein nena Cana Coanera coroaecuche itolere niicha tei coreniha.

Raotojoein sinijera aina ichaoruhine Jesocurisito ranojihunru.

²¹ Jesocurisito que inara suujua acatequichene coarateein, jiniiquiin ita suujua rijjijeein ita belaa in ichaaoche. ²² Enecuru nihanatiin jeriha Cana Coaneraneein rijjijeein jerecuruha acaauru lanaaurune rijjijeein neeuruhine. ²³⁻²⁴ Charijjijeein teeinti niicha ranojihunru iclesia neein nenacaauru coturineein niha Jesocurisitone jaun, rai jaberoconeein itolereenein jerihane rijjijeein neeure niicha ranojihunru, nii rijjijeein rai sinijera coturineein neeuruhane jaun, rai lana jerihane rijjijeein nere tonoraain

ichaaoruhine enecuru. Nii jeelai Jesocurisito techu, nii rai jaberoconeein nenacaauru iclesia ichoterateraneein ne. ²⁵ Charijieein teeinti rai coichana aina cutaain, jataain ni-icha ranojoihunru belaihane jaun, acaauru coreniha rai jaberoco telu, sohin jaaoruhane coina Jesocurisito, nii rijijieein rai coichana aina cutaain sinijiera jereein belaihuruhine acaauru lanaauru. ²⁶ Nitohaneeinte niicha ranojoihunru coulucoelu rai naitoonjoan aina cuaain, acau que camujuaain, ²⁷ esinae rauhijiriin niicha ranojoi iclesia neein, jelai teein rainein que banijiaain necaohachaain osa colane neeuruhane coina. ²⁸ Charijieein teeinti ii rai caohachanu ichaain neei, nii rijijieein ii comasai rai netonai caohacha ichaain neeu. Rai comasai belaaichoa cachate, raaje rai caohachanu ichaa aicheein. ²⁹⁻³⁰ Nihei chuni raajenihane rai jaberoco que nejerateein nei. Nitohaneein nena coacuelanaalate, raotojoein lenoneein, rai jaberoco colalajiin ichoae. Nii rijijieein techu, rai jaberoco rijijieein neeuruha niicha ranojoihunrine jaun, acaauru colalajiin ichaolanajaen Jesocurisito. Canate nii jaberoconeein nihacache. ³¹ Nii quete:

“Nii jaunte rai inaca aina rai neba naaonjoain ratiriin, rai sinijiera raain nereein cacha, ita jaberoco que jaberocona rijijieein neeuruhane coina,” nae Cana Coaunera Quiricha cuhane. ³² Niite asinojoin rijijieein nihane jaun, coitucunaa nainene chuni. Nene laen canu, aiha niicha ranojoihunru iclesia aina Jesocurisitone que aitoon. ³³ Aihane jaun le cachaauru rai jabereco belaihane rijitoein rai sinijiera belaaichoa neeuruhine. Enecuru netonai rai lana que suujua acateein, niicha jerei rijijieein neeuruhine.

6

Inaca ere tonoraain ichaaoruhine acaauru calaohichuru.

¹ Ranunacuru, enamanaacuru, naaonjoaineeichene, Cana Coaunera belaaichene rijijieein inara inacaauru belaaichoa acaauru ere tonoraain neeuche. ² Jauriaa nejeein tonoraain ichaoha cachane, rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoate: “Ii inaca, ii neba, naaonjoainuri belaihu Cana Coaunera belaaichoa rijijieeine, ³ raotojoei ichaonaa que nerausiaaejeein ichaohi,” naain ne Cana Coaunera Quiricha cuhane.

⁴ Aihana jaun, inara acaauru inacaneein, inara belaaichoa inara relaa Jesocurisitone rijijieein, inara bereecuru baijiaelanaala belaaichoa, chatohanei ichaane coataa suujuateein relaauche.

⁵ Nii rijijieein chu caa cana rai chauratane que acaauru fatoroneein nenacaauru ere tonoraain, que suujua acateein, amurijiriin nena coacuelanaala, que asinojoein cha coacuelanaala, naaonjoain neein letoaane jaan ichamiin rai cacha, Jesocurisito rai ichaane rijijieein. ⁶ Cojuriu Cana Coaunera cachaneein neeichene jaun, jerihane rijijieein inara fatoroon icharatenohin ichaain neeuche. Jiaonriha nechu inara aina caohachaain nihane coina, notaracaecha caohachaain chachaain neeichene. ⁷ Inara letoaane jaan ichaquichene, jiaonriha rai ichaquichene que coacuhin ichacache, Cana Curuaanaa Jesocurisito rai ichaquichene que coacuhin, corajeein ichacache. ⁸ Fatoroon cachaneein neein, fatoroon cachanelanaala, naojoain netiin, caohacha ichaa cachane, rai cainarihani cana Curuanaa, niicha ichai rijijieeine coitucuhin neeuche.

⁹ Jana inara acaauru fatoroon nequichene, nii leechaneein chuni coaraeniha Cana Coaunera coitucuhin, nii inara que suujua acateein jeriquichene rijijieein neeuruha inara cachaaurune rijijieein, inara netonai acaauru que inara suujua acateein nii chatohaneein acaauru tenaa coacuhelanaala, naaonjoain acaauru belaaichoa neeuche, inae acaauru aina jiniiquiin Cana Coaunera cachaneein neeichene coitucuhin.

Jesocurisito aina cuaain laraajihururichaain niicha ranojoihunrine.

¹⁰ Jesocurisito aina jiniiquiin neein, nii itolere que laraajiin neeichene jaanu niicha teenu aina cuaain, itolere que laraajiin neeuche canejeraauru. ¹¹ Nabana inara coritaa moconajaerane esenetaain neeichene coataa, que acatena nainequichene coina, inara biji achune, inara rai Cana Coaunera tenojoi que acateein tonoraelanaala neeuche. ¹² Coatihana cana tochaneein cachaneein bucuhin nena, cana que nejerateein cana saruhin nihein. Acaaurute moconajaera letononeein dede caje uhin, nechu joaenreein

baasoneein cacha saruhin, Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru que niicha ichana nainei ichaane coina letononeein nenea neeure. ¹³ Aihana jaun inara rai nitohanei acateein neeichene jaanu que, inara rai Cana Coauneraacha tei aina jatoroain neeuchete, chatohaneein inara tenaa coaauca moconajaerane niha natiin, abaataain amuritiin neeiche. Inaen leesajeein jatoroain neein amuritohichene, nii namuritoratena coacuelanaala neeuche.

¹⁴ Nitohaneein namuritoratelanaala, niheichu nohanenaa coacuelanaala, naaonjoain neein esinaen rauhijiriin ichaohichene que necouhateein neeuche. ¹⁵ Itolere bana jatoroain neeuchete, Ena Nenea ichaonaanaja que jiniiquiin raotojoein neriquicheeinne coina beratenojoi beebejeeiche amuhemujueein. ¹⁶ Nii itolere caje inara ichoteratena nainera inaraacha esenetai, moconajaera rai usi cofatojoi bujuateein caje inara ichoteratemiin. ¹⁷ Jana inara rai Suujue tenojoi rai Nere, inara biji achune neeine. Jana nii jianacoon cha ujuaihonelanaala neeichene coina inara mitaera, inara asihoneein inara coturi bujuatera niha neeine, chatohaneein inara amuritona nainiha moconajaerane coataa. ¹⁸ Itolere bana Cana Coaunera bajaebajajeein, rai Suujue jerenohin rijijieein neeuche. Itolere que nainaan jatoroain inara suujua corelanaala neein, satiin rai cachaneein nenacaauru coreniha Cana Coaunera bajaauche. ¹⁹ Bajaachene naineein, atiin canu coacuhin canu rai netonai bajaauchete, canu rai laraajiin ereein nihanune jaanu teeine ne, aina laraajiin ereein Aca cana osa caje cana ichoteranihane beebeje coitucuelanaala nenacaauru raite coitucuumii. ²⁰ Acate corenra niha canu teein rai naitoonjoan beebejihanune coina caletoaain ne. Nii corenihate caa caresero cuhane canu enoauruhane jaun, ena caresero cuhane neun. Chaque casilanaala, Acanihane beebejihanune coina canu rai atiin bajaauche.

Necoiha Faborone.

²¹ Canu rai Cana Coaunera tenojoin amihanenaa que casuujua rijijieein cacorataanera cana nejera Tiquicote, inara rai canuhacha ichai been, canu ichaone maajeein bereein. ²² “Naaonjoainne nihacaanu,” naain inara rai been, inara suujua aninoane coinane nii inara rene letoaaun. ²³⁻²⁴ Cana Inaca Cana Coaunera, rai calaohi Jesocurisito aina esenetaain jiniiquiin ita belaaain raotojoein ichaauruha canejeraaurune jaannu teeine. Jerichanejeein chu itolereneein, satiin belaaain naitoonjoan rijijieein jianelanaala nenacaauru canejeraauru rai, raotojoein neeuruhane jaanu teeine.

Filipoo nenacaauru rai Faborohacha letoai

Caresero cuhane neein Filipoo nenacaauru Cana Coaunera coitucuurera rai laenaa Faborone

¹ Canuna Faboro neeun. Timoteeo ainane Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito cacha-
neen nihacaanu. Satiin nii Filipoo neiniquichene Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito es-
enetaeraauru raina caa laenain letoacaanu. Saain nii inara beraihurera ichauhenaauru,
chaen nechuu nii inara coroatajaneraauru- diaconooru, naaonjoainuri rai reein tiaaina
caa letoacaanu.

² Raotojoein neeichene coina, inara belaa inara coroatajaneene Cana Inaca Cana
Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoain.

Cana Coaunera Ere esenetaeraauru rai Cana Coaunera bajaa Faborone

³ Inara coaaucaauinne naineeine, “Nariha” naaun Cana Coaunera rai inara coreniha.
⁴ Cana Coaunera bajaanunena, rachoojoein bajaaun inara rai, inara coroatajanihane
coina, ⁵ nunuhe caje coauneein, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito Ere que cacha relaa-
cache jiniiquiin ena netojoeina jaun. ⁶ Rauhijiriina coitucuuun, inara suujua rucujueein
coriha Cana Coaunerana jaunte, jerichanejeein rucuhejeein sacureein, enacoauneein
turuha rai Calaohi Jesocurisito nereein tiaan. ⁷ Cacoichana aina cutaain satiin inara
belaihanuna jaunte ne carai rauhi, nitohaneein inara que coaaucaauinne coina. Caresero
cuhane nihanune janate, cacoelaain cacorataane Cana Coaunera. Chaen techu nii choae
tacaain, cocoainanacaaihuri acatiha teein cacorataane, esinae rauhijiriin jianacoo cana
mitaera neein niha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone que irihanune coina. Nii
cacoratanihane rijjijeein inara coroatajanerichaa in Cana Coaunerane coitucuhanu.

⁸ Esinae Cana Coaunerate coaraje, inara belaa inara jeriha Cana Coaunera Calaohi
Jesocurisitone rijjijeeina jataain inara belaihun.

⁹ Jeelai amuritoheriin Cana Coaunera Ere coitucuhin, Cana Coaunera Calaohi Je-
socurisito jereein, ¹⁰ nii que inara suujua coarain, inara suujua coitucuhichene coinana
Cana Coaunera bajaan inara rai. Nitohaneein neeichenete nenereein inara que cha,
coaiteen turuha Jesocurisitone bana. ¹¹ Nitohanihanete inara coroatajanereein Cana
Coaunera Calaohi Jesocurisito, raotojoein jiniiquiin ita coroatajaneein leeochoauru
aina ita belaa in neeichene coina. Nitohaneein neeichenete, caohatiin inara coroata-
janiha Cana Coaunerane aina cuaain rai caohacha ichaquichene coaraain, nii coreniha
Cana Coaunera coroaeca cuurureein cachaauru.

“Chanu nihei ohanune, jerichanetoheca carai,” naa Faborone

¹² Aonacuchena inara rai erete aonaquiche. Caresero cuhanete niqui caenoaain, ca-
cairichaaure niqui. Nenacaen tejian carausiaaeca catohaneein caetecure, nenacaen jee-
lai amuritoheriin Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito Ere beebejihanu cau nenacaauru
raine coina. ¹³ Nii jaunte Jesocurisito ere tonoracaauinne coreniha, caa caseteco neein
nihanune coitucuuure saain Roma curuaanaa rai soondarooru, saain cau nenacaauru,
naaonjoainunru. ¹⁴ Nitohaneein caseteco neein nihanune coitucuuruhane jaunte, nii
que nelararajiaain laraajiin nihei chaque casiirilanaala Cana Coaunera Ere beebejeeure
cana nejeraauru Cana Coaunera coitucuurera cachaauru.

¹⁵⁻¹⁶ Tabaaaurute caichoae ininaa coacuhin Jesocurisito ere beebejeeure. Leeochaau-
rute laen esinae rauhijiriin, suujua coaraain Jesocurisito ere beebejeeure cacoelaain
cacorataanena jerena caun, laraajiin Jesocurisito ere beebejihane coreniha cau
casetecoo neein nihanune coitucuuruhana jaun. ¹⁷ Nii caichoae ininaa coaauraurute,
suujua coaraelanaala Jesocurisito ere beebejeeure, cacairichanaa jerena caaun niqui.
¹⁸ Chanu nihei caohatoha nitohanai caraina jaun. Joaenreein cacha Jesocurisito Ere
beebejihana nenacaen rachoojoein nereeunni.

¹⁹ Nitohanihana jaunna carai Cana Coaunera bajaebajaequichene coreniha caco-rataanerihani Jesocurisito suujuene coreniha, raotojoein jianacoo miturichaaunine coitucuun.

²⁰ Nii jaunna chunei que necoejelanaala nihanune jereeun. Jerichanejeein cuaajeein nenacaen nauruta naurutaain Jesocurisito rijijieein nihanunena jereeun. Chanu nihei ohanune jerichanetoheca carai. ²¹ Ichaaojihanunena jataain Jesocurisito ere tonoraera neein niha cureeunni. Jana ohanunena jian nenacaen raotojoein aina nereeunni. ²² Jana ainihanena carijieein atiin ichaaojoein sacuhanunena, cana Curuaanaa Jesocurisito tenojohin amihanenaa ichana nainereunni. Chariji teeinti carai caohachare. ²³ Tabaquena ohanune luhecaaun, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito aina niha cuhanune coina. Niite laen jataain carai caohachare. ²⁴ Nete laen inara caohachanu que caohachae carijieein ichaaojoein sacuhanune. ²⁵ Aihana jaunna jaiti ichaojoeereunni, inara coroatajanichaaunne Jesocurisito ere esenetaain, tonoraain raotojoein rachoojoein jeelai amuritoheriin neeichene coina. ²⁶ Nitohanihana jaunna coaiten enacoauneein inara aina nereeunni. Nii banate raotojoein Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coroejeriquicheein, caohatiin cana belaihana jaun.

²⁷ Atiin coujurihu Jesocurisito coitucuera neein nena tocohaneein, inara suujua coaraain inara ichao que ichaaoche. Inara coaraana uhene rijitoeun niqui, nechaainti nainerichaaunni. Jana inara coaraa uhenihanune nihanatiin, jiniiquiin laraajiin Jesocurisito ere tonoraain neeuche atiin. Nii inara aina nejeratenacaauru coasijirilanaala raotojoein neeuche atiin.

²⁸ Nitohaneein neeichenete chaque casineeichene coaracuruha inara aina nejeratenacaaurune, raajenhane Moconajaera rene taca cuururichaine coitucuha cuurureein. Nitohaneein coitucuhinte esinae rauhijiriin Cana Coaunera coreniha jianacoo neeichene coitucuha cuurureein, que acaauru notaarichaaain Cana Coaunerana jaun.

²⁹ Coatilha raujiaain esenetaaichene coinaacha jianacoo inara mitaai Jesocurisito. Coreniha necairichanaane maajeein abaantaain neeichene coinata jianacoo inara mitae.

³⁰ Ita rijitoeinte necairichanaa abaantaain laraajihacache. Inarate necairichanaa abaantaanulu laraajiine coaraquichelu. Nii rijijieeine chu nii inara rai beeuruhane tocohaneein laraajiin enanetojoein necairichanaa abaantaain neeun.

2

Suujua coaraa Jesocuristone rijijieein inara suujua coaraain neeuche.

¹ Inaderaaichene nihanatiin inara belain, inara coroatajanein, inara suujua laraajiaain, naaonjoan Jesocurisito suujuena jaun, ² ita belain raotojoein jiniiquiin neeuche, coujurihu Jesocurisito ere tonoraera neein nena tocohaneein. Aihuna inara coaraacaunne, raotojoein rachoojoein ne.

³ Coa leeochoauru choae ininaa coacuhin, leeochoauru que necohasitanaa coacuhin nihache. "Acaaurute jian cana amuritoherihure," naaiche neechate caohachae.

⁴ Coa inara caohacha nuhacha que coacuhin inaraacha ichai ichaain nihache. Leeochoauru rai netonai caohachanu quene maajeein nelateneni coacuhin ichaain neeuche.

⁵ Charijieein teeinti suujua coarae Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito. Nii rijijieein inara suujua coaraain neeuche. ⁶⁻⁷ Jerichanejeein Cana Coaunera rijijieein niha natiinte, Cana Coaunera letono neein cacha neein nejanoaa natiinte, "Naaonjoaina Cana Coaunera rijijieein neeun," naain erenelu. ⁸ Nitohaneinte nejanoaain ichauhena neein letoaa Cana Coaunerana jaun, nere tonoraain leeocho ataibinae necojenaachara rijijieein coroso que ohe, Cana Coaunera rijijieein nihanatiin.

⁹ Nii jaunte satiin leeocho cocoainanacaihuri choae jauhecotojoeriin Jesocurisito cocoinae Cana Coaunera, ¹⁰ jataain cocoainanacai neein nihane coitucuhin, nere tonoraauruha saain dedeeu nenacaauru, caa chauratane que nenacaauru, saain cana asae nenacaauru, naaonjoaihunri nihanatiin nere tonoraauruhane coina. ¹¹ Jataain

acaauru curuaanaanu que Jesocurisito tiha Cana Inaca Cana Coaunerane coitucuhin, “lite Cana Curuaanaa neei, nitohanein jeriha Cana Coaunerana jaun,” naain ereeuruha saain caa chauratane que nenacaaurune cointate satiin leeocho cocoinanacaihuri choae jauhecotojoeiin Jesocurisito cocoinae Cana Coaunera.

Chauratane que nenacaauru rai cono rijijieein neeuruha Cana Coaunera esenetaaurerane

¹² Aihana jaun, caa ena inara caje coriaae inara caje nihanune jaun, inara aina nihanune bana quere tonoraraetohichene amuritoheriin quere tonoraauche. Inara suujua coaraain, raotojeein Jesocurisito ere tonoraain neeuche atiin, inara casetecaa Cana Coaunerane coataa. ¹³ Inara coroatajanerichaaain Cana Coaunera, inara suujua coaraain nere tonoraain niicha jerei ichaquichene coina.

¹⁴⁻¹⁵ Chatohanai amihanenaa que inara letoaera nihane, nii inara letoaera que chaque ere lanaala raotojoein ichacuche, nabana baaso chaquichene inara necoejechanuha chuneine coataa. Nechu aansai ataibinae cachaauru quete laurijiraquuin neeiche. Aihana jaun coa nohanein, cacha coritaain, asijiauhin, naosatein, naonjoaain nihache, Cana Coaunera Calaohinein neeichene jaun.

Aihute neneine inara que tonaain baasoneein chaque erei. Cana Coaunera Ere tonoraichene corenihate jianacoo osa que lanaala neeichene coitucuha cuurureein nii inara curuhacaain nenacaauru, Cana Coaunera coitucuruhi cachaauru.

¹⁶ Nitohaneinte coitucuha cuurureein, ichaonaa tera Cana Coaunera ere que ereeiche acaauru raine.

Nitohanein neeichenena raotojoein nereeunni, coaiten enacooaunein cau turuha Jesocurisitone, inacoojoein laraajiin inara relanihanune coitucurichaaunine jaun.

¹⁷ Chanu nihei coaraain casohin cajaanuha Cana Coaunera Ere bihanu inara raine coreniha ne. Nenacaenna jian raotojoein nereeunni ohanune nihanatiin, atiin Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere tonoraa curiquicheeina jaun.

¹⁸ Nitohanein raotojoein nihanune jaun, carijitojoein caniha raotojoein neeuche inara netonai.

Timoteo letoanaa jeriha Faboro ne

¹⁹ Jeriha Jesocurisito nena, enanecoojoa Timoteo letoaaene rijitojoeun, inara coaraa uhane coina, inara coaraain chunocoha que carai beratihane raotojoein nihanune coina.

²⁰ Coatiha nihei nii Timoteo rijijieein coaaucaanne rijijieein inara caohachanu que coacuhin nei. ²¹ Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitohacha jerei ichana amuritoheriin acaauruhacha ichana jereeicha que coaacuruha saain nii leeochoauruna jaun. ²² Nii coitucuhichene tochaneeinte caohatiin cacorataane Cana Coaunera Ere beenaa que nii Timoteo, Fojiara coroatajaniha rai calaohine rijijieeinte cacorataane.

²³ Cha teeinti ichacurureein caniha cocoinanacaihuri. Inae nii coitucuhanunena letoaaene rijitojoeun, inara coaraa uhane coina niqui. ²⁴ Jeriha Cana Curuaanaanena, canu netonai inara coaraa ureeunni enanecoojoa.

²⁵ Caraita caohachare nii cacorataaneraannu que inaraacha letoailu cana nejera Efaforoto letoaanu ichoaichaniane. Acate laraajiin cacorataane camijaneeo que. ²⁶ Cunaitihane coitucuhichena jaunte, nii que suujua rohecaeriin nihana jaun jataain inara coana jere. ²⁷ Esinaete chuhisi rauhijiriin banejelanaala ninauhene neein cunaitelu niqui. Nete cairichaojoaain coaraana jaun rautae Cana Coaunera. Coatiha leinjiin acaacha cairichaojoaain coaraai Cana Coaunera, canu netonai nihanatiin techu cairichaojoaain coaraana jaun rautae Cana Coaunera, ohane ena amuritoheriin jataain inaderaain nihanune coataa.

²⁸ Nii jaunna letoanaa jereun, luhecotariin turuhin inara coaraa uhane coina. Inara netonai coaiten coaraain raotojoein rachoojoein neeichene coina. Nitoanihanena canuhetonai raotojoein niha cureeunni. ²⁹ Inara coaraa uhane, coroajeein belaaain raauche, coujurihu Cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha ita nejera neein nena tochaneein. Jerichanejin chu rijijieein nenacaauru belaihuhe. ³⁰ Basiijiin lanajeje

Jesocurisito jerenohin ichaane coreniha oha ne. Inara raajenhane canu coroatajane-nanaine neeichene janate, lunaa nitohanai ichana saijieein acaacha canu coroatajanelu.

3

Ena nenea Cana Coaunera Ere rauhi que acaauru relaa Faboro ne

¹ Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuera neein neeichene jaun raotojoeein rachoo-joein neuchera chasocuru. Jauriaana inara rai laenasihunlu niqui. Nena jerichanejeein coaiteen enacooauneein caa laenaain letoareeunni, raotojoeein coitucuhin neeichene coina.

²⁻³ Coaracuche, “Esinae rauhijiriin Cana Coaunera Ere tonorana jeriquichene, inara jaberoco cari sauhichenete neere,” naain inara coritaa nii nechu aansai, jaberoco cari saaurerane coataa. Nitoaneeinte niqui cojunacaacoa nitohanaine coina cacha relaelu Moisesa inoaenlu niqui. Nete inae cau chauratane que turuha Jesocurisitone jaun, inae nene nitohanai, inae Jesocurisito Suujue que cana suujua cojunacatiha Cana Coaunerana jaun.

⁴ Canuhetonaina Israeli nefoerate esine neein- Moisesa aitoonjoan tonoraera neein neenlu jauriaa itolere amuritoheriin. ⁵ Inae fosa janoniha nejanoaanune janate, cajabereon cari jiununuhin moloorelu, Israeli esine nichaaun- Israeli niha canu inacane jaun. Canuna Beenjamiin lauri caje nefoeratenaa neun. Ebereeo ere quete ereeure cafojiaraauru, jerichanejeeina chu acaauru rijjijieein Ebereeo ere que ereeun. Canuna fariseeo neein Moisesa aitoonjoan rijjijieein ichaera neein neenlu. ⁶ Casuujua coaarihei amuneeinne Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere tonoraaurera cairichaeriin nerejetoonlu. Jataainna rauhijiriin Moisesa aitoonjoan rijjijieein icharaetoonlu.

Nii jaunte caque chaque erenaa nainenelu chunei.

⁷ Nitohaneeinte carai nelateeinneein nelu carai nii Moisesa aitoonjoan niqui. Nena inae canu ichao coriha Jesocurisitona jaun, inae enene jianeun, inae nelateniha caraine jaun.

⁸ Nitohaneeinte inae Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coitucuhanune jaun, carai inae nelatene, nii jauriaa carai nelatei. Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere tonoraanuna jaunna jitariin nii itajeeun. Coatiha canu rai chaque nelatejeehai nii jitariin canuhacha itajei, inae que jaolecohanune jaun. Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuhin ⁹ aina nihanune coreniha inae chaque nelatihei nii jauriaanejeein nenea. Coatiha nii Moisesaacha aitoonjoan tonoraanune coreniha jianacoo caeterihei Cana Coaunera. Jesocurisito esenetaanune corenihate, jianacoo caete Cana Coaunera.

¹⁰⁻¹¹ Aihana jaunna Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito suujua que suujuaquiin nihanune jereeun. Acaihanejein nitohaneein nihanunena coacuun. Charijiein teeinti necairichanaa abaantaain ohane caje ichanaain nelu Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito. Nii rijjijieina canuhetonai nenea jereeun.

Itolere jianeinna satono que turuhane reentiaain laraajiin nereeunni.

¹² Coatiha, “Inae esinae rauhijiriin aca jerihane rijjijieein nihanu,” naain irihanune jaun aitohaaun. Nena laen Aca jerihane rijjijieein sacureeunni, caa baiha rijjijieein nihanune coina.

¹³ Coatiha, “Rijjijieinna inae neeun,” naanune caun aitohaaun. Itolere canuhacha icharaaetilu jianeinna jelai choae jauhecotojoeriin laraajiin nereeunni satono que tiaain, ¹⁴ Jesocurisito aina cuaain cana rai niicha teeni tihane coina cana raain nihalu Cana Coaunerane jaan raanune coina.

¹⁵ Caitono tocohaneein coaucaachenete ne, esinae rauhijiriin cana suujua coitucuhin, Jesocurisito esenetaeraneein ijiin niha cana suujuane coina. Jana ainihanete, inara que nii coaratereein Cana Coaunera, inara netonai nii coaraain coitucuichene coina. ¹⁶ Nete laen inae nii coitucujihacachene rijjijieein tonoraain ichaohacachene caohachae.

¹⁷ Chasocuru charijieein teeinti cha ichaain neeun, nii rijijieein inara netonai cha ichaain neeuiche. Chaen nii aihacaanune rijijieein nenacaauruhacha ichai rijijieein cha ichaain neeuiche inara netonai.

¹⁸ Inae arai saain aitocooaun. Niite jataen canu inaderajae. Atinne coaiten aitoree-
unni. “Cana Coaunera coitucuhanu,” naainte niqwi ere cacha tabaauru, nete satiin
coreniha coroso que ohin nihalu Jesocurisitone saijieein aina nejeratenaa tocohaneein
ichaaore, joenreein necairichanaa abaantanaa nainecurenihane jaun.

¹⁹ Nitohaneein ichaonacaaurute nitajiha cuurureein, necoejena charaneein ataibinae
rijijieein ichaauruhana jaun. Cana Coaunera coacuelanaala, acaihanejein caa chauratane
que nenacaauru itolereeicha que coacuruhane jaun. ²⁰ Nitohaneein nihaacache laen
cana. Dede curuaanaa neein niha cana Curuaanaa Jesocurisitona jaunte, dede cocoaicha
neein nihaacache. Aihana jaunte enacoauneein dede caje fauha uha nii jianacoo cana
mitaera Jesocurisitone cohajihacache. ²¹ Acate cana jaberoco coriha cureein culocohin
rai jaberoco tocohaneein necaohacha que necaohachaain. Itolere amuritona nainihane
jaan aina cuaainte nitohaneein ichareein.

4

Raotojoein inetono janonaa bana rachoojoein neeuiche

¹ Nitohaneein rauhijiriin Cana Curuaanaa ere tonorauchera cacoelaichauru
chasocuru. Jatainna inara coana jeretoon. Inara ainana raotojoein rachoo-
joein neeun, quesenetaaichene coreniha Cana Curuaanaa coitucuhichene jaun.

² Aonacuchena inara rai aitete, acaauru rai aitocoiche. Ita aina obaejerihuruhane
jianeeincha, jiniiquiin ita belajieeincha neeuruhine, nii Ebodia, Siintique, enecuru,
naonjoaihunri coujurihu Cana Coaunera coreniha cana nejera neein nanaa tocoha-
neein.

³ Nii Filipoo nihanune bana saain Culemente, leochaauru, naonjoain aina cajini-
ichaain ichaonaa tera erenaa que amihaneeuruhane jaun. Acaauru curuaate inae
laenanohineein ne ichaonaa tera- Cana Coaunera Quiricha cuhane.

⁴ Raotojoein inetono janonaa bana rachoojoein neeuiche, Cana Curuaanaa Je-
socurisito aina neeichene jaun. Aonacuchena coaiten inara rai aite. Raotojoein
rachoojoein neeuiche.

⁵ Aihute esinae rauhijiriin inara amute cacha belaina inaera cachaneein neeichene
coaraain inara coitucuurumiin saain cachaauru itolere bana. Inae cataainjia turuha Cana
Curuaanaane.

⁶ Jiaonriha aansijiin laojoiri coreniha nererojoecaiche ne. Niha inara que chato-
hanaine Cana Coaunera corojeein bajaain, rai beeuchete coitucuhine. ⁷ Nitohaneein
ichaquichenete, inara suujua rachoojiaa cureein Cana Coaunera, raotojoein neeichene
coina.

Nitohaneinte itolere cachaauruhacha coitucunojoi amurijiriin raotojoein ichaon-
aanaja tereein inara rai Cana Coaunera. Nii Cana Coaunera tenojoin cana suujua
rachoojiaerate inara suujue suujuatereein Jesocurisito aina jiniiquiin neeichene coina.

Coa cajihaneein inara suujua coaracache

⁸ Satononejeeinne ena cuhane ichei caa que erereunni. Coa cajihaneein inara suujua
coaracache. Acaihanejein rauhi cuhane cuaain cana suujuatera erenaa que inara suujua
ereein nii que coaacuche. “Leochaauru belain, caohatiin leochaauru coaraain,
caohatiin camijaneonne maajeein ichaain, naonjoain nihanunete caohachae,” naain
inara suujua tocharaain inara suujua coaracache.

⁹ Nii inara relaanulune jana aonain esenetaaichelune tocohaneein neeuiche. Chari-
jiejieein teeinti cuu nihanune bana quichao que ichaorejetoon, nii rijijieein inara netonai
caohachaain inara ichao que ichaooche. Nitohaneein neeichenete, inara aina niha
cureein cana suujua rucuhara Cana Coaunera, raotojoein neeichene coina.

Cairicheineein nihanune nihanatiina jerichanejein raotojoein nereunni.

¹⁰⁻¹¹ Tabiicha carajaain cacaoauquichene jaunna, Cana Curuaanaa coroejeeun. Naaonjoaainte, “Cacaoaucurenera,” coatiha naa casuujuane caaun caitono nihei, neniha chuni letoaichene jaannune jaun, cacaoaichene jaannu coriqui letoaeneichene coitucuhanune jaun. Coatiha inara caje chaaelai bajaa caitono nihei. Cairicheinee nihanune nihanatiina jerichanejeein raotojoein nereeunni. Inae nitohanein nerelaain nihanune jaun. ¹² Aihanune banana necairichanaa coaraain neeun. Ai banana, chaque latijiojori lanaala neeun. Nii jaunna itolere necairichanaa, mijitena, naaonjoaain ichaonaa que ichaonaa coitucuhin neeun. Inae nitohane coriaanune jaunna, neniha chaaelai caraine nihanatiin chaque tonajelanaala neeun. ¹³ Jatoroaina neeun, chatohanein caetera nihane abaantaa nihanune coina. Nitohaneinna joenreein abaantana naineen, casuujua lararajiaa cacorataaniha Cana Coanera Calaohi Jesocurisitona jaun. ¹⁴ Chaen caohachate ichaquiche, necairichaaecaanne jana canu rai coriqui letoaain.

¹⁵ Coaaquiche chachu inara netonai natiin, taolu inara ratiriin Masedoniau cuhanune bana techu, inara Filipoo Jesocurisito ranojoein neiniquichene coaiten carai coriqui letoaichelu. Acaihanejin inaraachete Jesocurisito que cacha relaanune nunuhetiha nune caje coaunein cacorataanera neein neeiche, Cana Coanera Calaohi Jesocurisito que inara relaanune cainaera rijjijeein. ¹⁶ Atiin Tesalonecau nihanune jana techu, coroata sai cuhane coaiten le cachaauru cachaauru caje coriqui taojiajeein carai letoaichelu.

¹⁷ Coatih cacorataaneichene coina caitono nihei. Nitohanein cacorataaneichene corenihate jeelai choae jauhecotojoeiin nii cainaa cureein Cana Coanera dedeeu.

¹⁸ Ena cuhanena raan latichaaunne amuritoheriin Efaforoto aina inaraacha letoai que jojohin. Nitohanein inara suujua caje coaunein ichaquiche Cana Coanera notaracaena jaunte, nii coaraain rachoojoe Cana Coanera, nitohanein ichaera cacha rautaana jaun. ¹⁹ Nii jaunte chaelai lateein neeichene inara rai ecotiha cureein Cana Coanera, Jesocurisito ere tonoraera neeichene jaun. Acaachate Cana Coaneraneein nihana jaun nitohanai ichana naine.

²⁰ Aihana jaun coanete Cana Inaca Cana Coanera coroejeein nihacache inoaelunetiin. Nii rijjijeein neeine atiin.

“Inara coaauca jera Faboro,” naain beeuche.

²¹ Satiin nii cuu nenacaauru Jesocurisito coitucuurera rai, “Inara coaauca jera Faboro,” naain beeuche. Cau caniha Cana Coanera Calaohi coitucuurerate chu inara coaacure.

²² Romanocuru curuaanaa loreri asae nenacaauru netonai techu inara coaacure, saain cau nenacaauru Cana Coanera coitucuurera netonai techu inara coaacure.

²³ Inara suujua lararajiaain, inara coroatajaneine Cana Curuaanaa Jesocurisito.

Inae jianichaaun.

Colosau nenacaauru rai Faborohacha letoai leinjiin

Chatohaneein neeiche Colosau neiniquichene.

¹ Canuna Cana Coaunera jerenohineein, rai Calaohi Jesocurisito letono- afosotoro Faboroneein. ² Jesocurisito coreniha cana nejera Timoteeo aina jiniiquiine caa quiricha laenacaanu, satiin Cana Coaunera cachaneein, canacaanu suujua rijjijeein Colosau Jesocurisito coreniha canacaanu nejeraneein neiniquichene rai. Cana Inaca Cana Coaunera jeelai amuritoheriin inara coroatajaneeine jiniiquiin raotojoein neeichene coina.

Jesocurisito esenetaeraaru rai Cana Coaunera bajaa Faborone

³ Inara rai Cana Coaunera bajaacaanune naineeine, itolere bana: “Narihara Cana Coaunera,” naain Cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca Cana Coaunera coroaecaanu, ⁴ aiha Jesocurisito esenetaain neein, satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru aina jiniiquiin ita belaa in neeichene coitucuhacaanune jaun. ⁵ Inae dedeeu inara que banijiaain rucuhenojoneein nenea rariquicheeine cohajeein neeichene jaunte, leeochoaauru aina ita belaa in neeiche. Cana osa caje cana ichoteraneein nenea erenaa caohacha aonaquichene caje coauneinte, nii inaraacha cohajei sirichaaneein neeiche. ⁶ Nii erenaa inara rai beratenojoite, itolere chauratane sacutaain coitucuhin, inae rijjijeein ichaaore cachaauru. Charijieein teeinti esinae rauhijiriin cana belaitoha Cana Coaunerane beeuruhane aonaaain, esinae rauhijiriin erenaa nihane esenetaichelune rijjijeein. ⁷ Nii quete jeriha Jesocurisitone rijjijeein inara relaain nelu, nii jataain canuhacha belainein nenea Efaforasi. Acate canacaanu amihaneon que canacaanu coroatajaneraneein, inara rai jeriha Jesocurisitone rijjijeein cha ichaeraneein nenea ne. ⁸ Aca techu canacaanu rai, inara suujuatiha Cana Coaunera Suujuene rijjijeein leeochoaauru belaa in ichaohichene benaa belu.

⁹ Nii jaunna coituhacaanune caje coauneein jianelanaala inara rai Cana Coaunera bajaacaanu, inara que jeelai amuritoheriin niicha jerei coitucuerateein, itolere inaraacha ichai coitucuhin, rai Suujue jerenohin coitucuhin, naaonjoaainchene coina. ¹⁰ Nii ainate Cana Curuaanaacha jerei rijjijeein itolere caohacha nejesina ichaain neriquicheein, jeelai amuritoheriin Cana Coaunera coitucuhin coujuriu Cana Coaunera cachaneein nenea tochaneein. ¹¹ Nii coinana itolere amurijiriin niicha ichana nainei aina cuaain, inara lararajiaa Cana Coaunerane, laraajiin nererojoecaelanaala neeichene coina bajaacaanu. ¹² Nii ainate rachoojoein, nii satiin notaracae rai cachaneein nenacaauru rai niicha teenu- rai Cojoanonaa raain neeichene coina, inara rai teranuneein nenea Cana Inaca Cana Coaunera coroaquiche.

¹³ Cana Coaunerate, cana curuaanaanein niha moconajaerane jana, caje cana ruluhin Cana Curuaanaa niha rai Calaohi Jesocurisitone coina rai Cojoanonaa que cana telu. ¹⁴ Nii rai Calaohi corenihate cana osa caje cana ichoterateein, cana que suujua acatelu Cana Coaunera.

Ohalu Jesocurisitone corenihate Cana Coaunera aina raotojoein ichaohacache.

¹⁵ Chabana Cana Coaunera coarahaacache niqui. Nete rijjijeein nenea- rai Calaohi Jesocurisito coaracaache. Acate, jauriaanejeein rai Calaohineein nelu, itolere coaunaane ajiniha caje coauneein. ¹⁶ Aina cuaain techu itolere dedeeu neenihuru, chauratane que neenihuru, chabana coanojoinelanaala neenihuru, chabana inanacaelanaala itolere ichana naineraneein itolere que mijiaaanein neenihuru, naaonjoainuri coaunaeratelu Cana Coaunera. Satiin niichurute rainein nihane coina, aina cuaain coaunanojoneein nelu. ¹⁷ Nitohaneinte itolere ajiniha nenaanelu Jesocurisito. Chaen techu coreniha, Aca jerihane rijjijeein neure satiin niicha coaunaauri. ¹⁸ Chaen techu satiin niicha ranojoneein nenacaauru, rai iclesia neein neure. Nii iclesiate Jesocurisito

jaberoco ne. Jana nii jaberoco coturite jeelai Jesocurisitohacha ne. Aca techu itolere ajiniha nihalone rijijieein, aca satiin ajiniha o caje ichanaelu. Nitohaneeinte nelu, itolere que satiin ichoaichateraneein nihane coina. ¹⁹⁻²⁰ Jesocurisito aina itolere bana nenea jerihane jaunte, aina cuaain satiin itolere cana rai chauratane, dede, cana janonaa, naaonjoainuri que neein, que nejeratenaaneein neeuruhane caje, aina raotojoein neeuruhane coina ichaelu Cana Coaunera. Niite ichaelu, coroso que rai coichana jaohin ohalu Jesocurisitone aina cuaain.

²¹ Jauriaalute niqui Cana Coaunera cacha nelanaala aina inara suujua cuhane que nejeratenaaneein neeichelu, nechu baasohacha ichajeein ichaohichene jaun. ²² Nete laen inae enene, aina raotojoein rai cachaneein que banijiaaneein neeichene coina, inara que suujua acatelu Cana Coaunera. Nii coinatae joaenreen cacha rijijieein, atinanohinelu rai Calaohi Jesocurisito. Nitohaneeinte inara coulucoelu, nacatiha cha ujuaihonelanaala, osa colane neeichene coina. ²³ Nete nitohaneein nenea jeriquichene, inara rai benojoiniha ichoteratenojoein neriquicheeine jaanune jana, aonaain esenetaaichelune rijijieein, leinjiin acaacha cohajeein, leecha ichana coacuelanaala neeichene caohachae. Nii jeelai inara rai beratenojointe, satiin chauratane sacutaain benojoineein ne. Chaen canu Faboro nichaannena nii que cachaauru relaaurera coroatajaneraneein neun.

Jesocurisito cachaneein iclesiacuru coroatajaneraneein niha Faborone.

²⁴ Ena inara coreniha necairichanaa coaracaane jaunna rachoojoeun. Nii Jesocurisito jaberoco- niicha ranojoein nenacaauru- iclesiacuru coroatajanena quete Jesocurisito coreenraniha necairichanaa coarae cajabereeo. ²⁵ Nitohaneeinte Jesocurisito cachaneein iclesiacuru coroatajaneraneein nihanune coina, canu telu Cana Coaunera, inara caohachanu que, inara rai niicha beratenojoi beebjihanu, aca jerihane rijijieeine coina. ²⁶ Nii niicha coitucuerateite inoanlu caje coauneein chuni que coitucueratelanaala asinojoein sirilu Cana Coaunera. Nete laen inae enene, satiin rai cachaneein neinichaachene que coitucuerate. ²⁷ Nii jataain caohachaneein niha Jesocurisitonete, satiin Jorionelanaala nenacaauru que coitucuerate Cana Coaunera. Nii asinojoein nenea niicha coitucuerateite, Jesocurisitoneein inae inara suujueniha ne. Acaachate cohajeeiche.

²⁸ Nii jaunna Jesocurisito que cachaauru relaacaanune, itolere niicha ichai coitucuhin ichacuruhane coina acaauru suujuatihacaanu, esinae rauhijiriin caohachaaain aca jerihane rijijieein, Jesocurisito rai tenajaacaanune coina. ²⁹ Nitohanei amihanenaa ichaacaanne coina canu lararajiaain, itolere ichana nainichaaunne jaanu tiha Jesocurisitone ainana caa niicha icharatei ichaain neun.

2

¹ Laodiseau nenacaauru, chae inara, chaen chabana canu coaraelanaala nenacaauru- canu benaa caje cacoitucuureraauru, naaonjoainuri neeichene corenihane, jataain mainajeriin necairichaaun. ² Nitohaneeinne caohachaaain rai suujua lararajiaain, jeelai amuritoheriin jiniiquiin corajeein, itolere bana ita belaaain neein, nii chuni que Cana Coauneraacha coitucueratelanaala nenea- Jesocurisito coitucuhin neeichene coina jataain laraajihun. ³ Esinae rauhijiriin Jesocurisito coitucuhin neeichenete, rai caohacha aina itolere coitucuhin neriquicheein. ⁴ Nabana chuni inara coritaa raotojoein inara rai ereein, osa que inara saruhane jana, esenetaaichene coataane caa inara rai beeen. ⁵ Inara aina canu jaberoconeein nenihanune niha natiine, itolere bana canu suujua cuhane inara coacuun. Nii jaunna jiniiquiin rauhijiriin inaraacha ichai ichaain neein, Jesocurisito esenetaaichene jaun, aca jerihane rijijieein ichaohichene coitucuhanune jaun jataain rachoojoeun.

Ena nenea ichaonaa teraneeinte ne Jesocurisito.

⁶ Nitohanihane jaun jeriha Jesocurisitone rijijieein ichaohichene coina esenetaaichelune jaun, itolere bana aca jerihane rijijieein ichaaoche. ⁷ Aihana jaun, leinjiin

acaacha jerihane rijijieein inara suujua aina cutaain ichaohin nii acaneein nenea rijijieein ichaohichene coina inara relaauruhane jaan esenetaachelune rijijieein, itolere bana Cana Coaunera coroaecuche. ⁸ Itolere que necohalajiin neeuche, nabana nechu joareen nichao que inara coritaain nenea jereranihane, esenetaain neeichene coataa. Nii cacha coritaeraneein nenacaauru, coatiha Jesocurisitohacha jerei icharaneein neeruhi. Acaaurute nechu Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaauru ichao que cacha relaain, moconajaera icharatenohin icharaneein neeure.

⁹ Jerichanejeeinte rai Inaca Cana Coauneraacha ichai ichana naineraneein ne nii rai Calaohi Jesocurisito. ¹⁰ Nii jaunte Jesocurisito aina neeichene jaun, rai Inaca Cana Coaunera aina netonai neeiche. Nii Jesocurisitote, itolere que laraajiin satiin Cana Coauneraacha cocoinanojoneein nenacaauru Curuaanaanein ne. ¹¹ Chaen techu inae Jesocurisito aina neeichene jaun, inae cojunacatenohineein neeiche. Coatiha rai jaberoco que coujunacatenohineein neeuruhalu Jorioocurune rijijieein nihei. Niite inae necoriha inara suujuane jaun, inoaenlu osa que nesarujueein ichaohichene jianein neeichene jaan cojunacaneein rauhijiriin Jesocurisito caje unaa neein ne. ¹² Nii atinaain conautenojoneein nihane caje ichanaalu Jesocurisitone rijijieeinte, inara atinaain inara itajihane rai niha osane caje, Curisito aina cuaain nichoteeichene coujunacaniha acauhanau tein baotisanojoneein neeichelu. Nitohaneente neeiche, niicha ichana nainei ichaain oo caje ichateralu Cana Coaunera esenetaain neeichene jaun. ¹³ Inara Jorionelanaala neiniquichenete jauriaa inara jaberoco que coujunacatenohinelanaala neeichelu, jauriaanejeein nenea Moisesa tenojoi rauhi tonoraelanaala nitajenaanein neeichelune jaun. Nete laen inae ena, Jesocurisito aina jiniiquiin ichaohichene coina, inara rai ichaonaa tein ne Cana Coaunera, nii Jesocurisito cana osa caje cana ichoterateraneein nihane jaun. ¹⁴ Nii jauriaanejeein nenea Moisesa rai rauhi tonoraenihacachene jaunte niqiu, caseteco coaracaachene rai nihacachelu. Nete coroso que ohalu Jesocurisitone aina cuaain, nii itajeein nelu Cana Coaunera. ¹⁵ Nitohaneente Jesocurisito aina cuaain, moconajaera aina rai letononeein nenacaauru amuritoheratelu Cana Coaunera, satiin coarajeerera notaracae tenajaain.

Itolere dedeeu nenaacha que coacuhin neeuche.

¹⁶ Aihana jaun, inara ichao que ichaohin, inara lenone que lenoneein, inara coco que cocohin, naaonjoaain neeichene, nihei chuni nii que ereein nenea nainei. Jiaonrihachu nebetacanaa cojoanona bitoaain neein, atene ujuarichuru bitoaain, naaonjoaauruhane rijijieein ichaohichene coina inara counujeeunruhane tonoraachene. ¹⁷ Nete satiin necorereein inae ecu tihane bana. Jana Jesocurisito tenojoi ichaonaa chabana necorerinaain, niheichu chabana satonorinaain. ¹⁸ Jiaonrihachu baaso ichaa inara beein, acaauru rijijieein neeichene coina, inara rai aitiin neeuruha nii Cana Coaunera letono aanjeraauru letononiha nocoetiin, acaauru notaaca Cana Coaunerane beein, nechu jeriha acaauru suujuane rijijieein ichaohin necohasitaacha que nenacaaurune tonoraain neeichene. ¹⁹ Jesocurisito cachaneein rai suujua cuhane sirichurenihane jaunte, jeriha Cana Coaunerane rijijieein, jiniiquiin neein ita belaa in ichaohacahene coina cana tein niha Jesocurisitone saijieein ita caje neleruha cachane jerecure.

²⁰ Jesocurisito esenetaain neeichene jaunte, inae nii jauriaanejeein inara relaauruhane jaan jianein neeichelu. Aihana jaun, inae nainiheeiche ichaauruha Jesocurisito coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein ichaohichene. ²¹⁻²² Nii jaiti Jesocurisito coitucuelanaala ichaohichene bana: "Jiaonriha dadaain, niheichu quiichene. Niheichu inara biji cuhane teberiana nainiheeiche," naain dadaain quiichene caohatein inara relaauruhane jaante, nechu cachaauru suujua caje unaanein nihane jaun inae nitaje. ²³ Esinaete chuhsi niqiu rauhijiriin Cana Coaunera coitucuera rijijieein neein aitocure. Nete cana jaberoco cairichaeraneein ne. Nii acaauru aitoonjoan osaacha que coacuhin nenea caje cana suujua corenaa nainenihane jaunte, nii chaque nelatene.

3

¹ Nitohaneein inae ohin nitajenaa rijijieein neeichene caje Jesocurisito esenetaain neeichene jaun, rai Inaca Cana Coaunera aina jiniiquiin, rai raotono nichajai que niha Jesocurisitone jaan- dedeeucha que coacuhin ichaaoche. ² Nii jaun, inae nainiheeiche Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru rijijieein coacuhin neeichene. Dedeeu nenacaauruhacha que coacuhin neeuche. Jiaonriha caa chauratane que nenacaauruhacha que coaauquichene. ³ Nitohanihana jaun, inae jauriaalu nenea inara ichao que ichaoheeiche, ena nenea inara ichaote, Jesocurisito aina Cana Coaunera aina asinojoneein ne. ⁴ Nitohaneein Jesocurisito, inara ichao sirichaneein nihane jaunte, inae ecu tihane bana nacoauneein turuhane bana, aina jiniichaain inara ocotiha ureein, aina jiniiquiin necaohacha que ichaohichene coina.

Jauriaanejeein nenea ichaonaa aina ena nenea ichaonaa.

⁵ Aihane jaun, coaacuruha Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein coacuhin ichaohichene jianecuche. Jiaonriha joenreein ene aina ichaohin, quicha nejesina neein ichaohin, ene nejesinaneein ichaohin, naaonjoaain Cana Coauneraacha rautaainelanaala nenea ichaain, chaelai siriquichene chunaain, naaonjoaaincha que coacuhin ichaohichene. Nitohanei ichaonaate jataain cana ichao aasaaera ne. ⁶ Nere tonoraelanaala nitohaneein ichaonacaaurute, jataain mainajeein casetecaeratererein Cana Coaunera. ⁷ Nii rijijieeinte inara netonai ichaorejetocoiche, jaiti necoreniha inara ichaone bana. ⁸ Nete inae necoriha inara ichaone jaun, ita cotaairiin, ene aina ichaohichene coinaacha baasoneein coacuhin, inara amute cache baijiaain, rautanacaai que ereein, naaonjoaain ichaohichene jianequiche. ⁹ Inae nitohaneein necoriha inara ichaone jaun, jiaonriha jaiti necoreniha inara ichaone bana, inaraacha ichai ichaain, ita coritaain, naaonjoaain ichaohichelune rijijieein ichaonaa nainiheeiche. ¹⁰ Nitohaneeinte, ena nenea ichaonaa que ichaohin, ena nenea cachaneein nenea rijijieein, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohichene, itolereenein niicha jerei coitucuriquicheein. ¹¹ Aihana jaun, coatiha chaque nelatihei, Curieconein, Jorionein, Jorionelanaala, leecha cachaneein, cha coitucuelanaala cairicheineein, letononein, letononelanaala, naaonjoainein nihacane. Jesocurisito cachaneein nihacanete, jataain itolere amurijiriin nelate.

¹² Jataain inara belaitohane jaunte, rai cachaneein neeichene coina, inara janijiin inara raain nelu Cana Coaunera. Aihana jaun, coujurihu inara ichao coreein nenea tochaneein esinae rauhijiriin cairichaojoaain ita coaraain, ita corotajanein, leechaauru amurijiriin nenea coacuelanaala, ita que nererojoecaelanaala, naaonjoaain ichaaoche. ¹³ Jiniiquiin ita que nererojoecaelanaala neein, tonaain itaque ereein neeuruha chunocohacurune, que inara suujua acateein, naaonjoaain neeuche, inara que suujua acateein nihalu Cana Coaunerane rijijieein. ¹⁴ Itolere baaso caje inara suujua coreein, ita belaaain jiniiquiin neeuche. ¹⁵ Nitohaneein neeichenete, inara suujua raujiareein Jesocurisito, raotojoein neeichene coina. Nii coinete inara raain nelu Cana Coaunera, jiniiquiin rai jaberoco rijijieein neeichene coina.

¹⁶ Itolere bana inara rai Jesocurisitohacha beratei coaacuche inara suujua cuhane. Inara suujua que coitucueratiha Cana Coaunerane rijijieein, jiniiquiin ita relaain, ita suujua aninoaain, chatohanai ichaain niha chunine coataa ita suujuateein, naaonjoaain neeuche. Inara suujua aina cutaain Cana Coaunera corojeein, salmo que nenateein, itolere nenatena Cana Coaunera coroaenanaja que nenatecuche. ¹⁷ Itolere inaraacha ichai ichaquichene, jeriha Jesocurisitone rijijieein aina cuaain ichacuche. Jerichanejeeinchu chaelai que ereein neeiche cache raine, aca jerihane rijitoein ereein neeuche. Chaen chu, nii rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain, rai Inaca Cana Coaunera coroaecuche.

Curisito ranojoneein nenacaauru ichao.

¹⁸ Inara ene neeichene, inara lanaauru ere tonoraain jerecuruhane rijijieein neeuche, aachate inaraacha ichanenineein ne, coujuriu Jesocurisito esenetaeranein nenea

tocohaneein neeichene caina. ¹⁹ Jana inara lananeein inara comasaihuru belaaïn neeuche, jiaonriha inara comasaihuru cotaairiin coaraquichene.

²⁰ Canaanaihuru nihanatiin, rai fojiaraauru ere tonoraain neeuruhine. Nitohaneein neite rautaain coarae Cana Curuaanaa Jesocurisito. ²¹ Jiaonrihachu, inara acaauru inacaneein, inara bereecuru baijiaain neeichene, nabana caoacha coroaecuruhane jianecuruhane coataa.

²² Fatoroon letononeein nenacaauru, cau chauratane que acaauru fatorooneein nenacaauru ere tonoraain neeuruhine. Jiaonriha coarajeeuruhane notaracaaecha acaauru belaihuruhane jerenacaauncha acaauru ere tonoraain neeuruhane. Coaracurenihane jana nihanatiin, suujua aina cutaaïn, jerecuruha acaauru fatorooncurune rijijieein neeuruhine, nitohaneein jeriha Cana Curuaanaa Jesocurisitone jaun. ²³ Itolere inaraacha ichai ichaaïn neeichene, esinae rauhijiriin corajeein ichacuche, inara amute cacha rai ichaquichene que coacuelanaala, Jesocurisito rai ichara rijitoojeein. ²⁴ Inarate inae ecu tihane bana, inara rai aca cana Curuaanaa nihane rai niicha jerei ichara neein neeichene jaun, rainein nena que inara coreterihani Cana Curuaanaa Jesocurisitone coitucuhiche raotojooeein. ²⁵ Nii choae tacaain coatiha nejelaunein chuni coaraain nihei Cana Coanera.

4

¹ Inara, fatoroon neeichene, inara letonocuru aina caohachaain inara suujua coaraain, rauhijiriin acaauru aina neeuche. Inara netonai leinjiin dedeeu nena Curuaanaa letononeein neeichene jaun, rai inaraacha ichai beeichene rai neeichene que nainaaïn ichaaoche.

² Itolere bana Cana Coanera corojeein bjaae bajajeein itolere que nainaaïn ichaaoche. ³ Canacaanu rai netonai Cana Coanera bjaauchete canacaanu rai acujua joracaaine ne itolereenein cuhin Jesocurisito que Erenaa coitucueraelanaala nena-niicha beratei beebejihacaanu. Nii coitucueraelanaala nena Erenaa canuhacha beebejei corenihane, caa caresero cuhane neeun. ⁴ Cacoreniha Cana Coanera bjaauchene raotojooeein aohana nainecuruhane caina, rauhijiriin nii Erenaa beebeje cachaauru rai.

⁵ Chaen techu Cana Coanera coitucuhichuru que caohacha nejesina ichajeein itolere bana ichaohichene coarateein, caohachaain coacuhin nii canaacha esenetai que acaauru rai raotojooeein beebejeeche caeneenejelanaala. ⁶ Nitohaneein ereeichene raotojooeein ereeuchete itolere bana rautatiin aonacurumiin aohanraauru. Chaen tonaain ereeuruhane nihanatiin, raotojooeein baaso coacuelanaala acaauru tonoraain neeuche.

Necoïha Faborone

⁷ Canu suujua rijijieein, Jesocurisito icharatenohi amihanenaa que cacorataanera-jataain canuhacha belaaï- Jesocurisito coreniha cana nejera Tiquicote, inara rai canu benaa bereein. ⁸ Nii coinane inara rene aca letoaaun, inara rai: "Naaonjoaaine nihacaanu," naain inara suujua lararajaaane caina. ⁹ Ainate uhe inara laurijiraneein nenaalu- jataain canuhacha belaaï- Jesocurisito coreniha cana nejera Onesimo. Acaaurute inara rai caaelai benaa beeurureein. ¹⁰ Canu aina caresero cuhane nena- Arisitarocote, inara coacue. Chaen Berenabeen calaohiriji- Maroco netonaite inara coacue. Inae inara rai bihanulune rijijieein, inara rene bedainiha nii Marocone raotojooeein raauche. ¹¹ Chaen techu Jostoneein acaauruhacha curuaatei- Jesoso netonai inara coacue. Acaauruhachate canu araaichuru- Jorioocuru caje, Cana Coanera icharatenohi amihanenaa que cacorataaneranein, jataain canu suujua nunaeranein neeure. ¹² Inara laurijiraneein nenaalu Jesocurisito cachaneein nena- Efaforasite inara coacue. Acate itolere bana inara rai Cana Coanera bjaae bjaajaanaja que, leecha ichana coacuelanaala itolereenein Cana Coaneraacha jerei ichaquichene caina. ¹³ Canune nitohaneein, Laodiseau nenacaauru, Erapolisu nenacaauru, chaen inara, naaonjoaineeichene que, jataain coaunajaoca nii Efaforasine coarajenajacoon. ¹⁴ Canuhacha belaaïnein nena- docotoro Locasi netonaite inara coacue, chaen Demasi netonai.

¹⁵ Laodiseau nenacaauru Jesocurisito coreniha cana nejeraneein nenacaauru rai acaauru coaaucaanne beeuche. Chaen Ninfasi aina rai loreri asaae netaojianacaauru coaaucaanne beeuche. ¹⁶ Inae nainain caa inara rai canuhacha laenai quiricha rere-taain coaraqichene nainaquichene, Jesocurisito ranojineein Laodiseau nenacaauru rai letoaauchete, acaauru netonai rere-taain coaracurumiin. Acaauru netonai, acaauru rai quiicha letoai quiricha, letoaauruha inara rene ne, rere-taain coaracuche inara netonai. ¹⁷ Chaen Arquipo rai: “Atiin ichei Cana Curuaanaacha icharatei amihanenaa ichaauje, nii icharatihalune rijjijeeincha.’ naante ichei nere letoae Faboro,” naain beeuche.

¹⁸ Inae satonotichaaunne raine Canu Faboronichaaune caraajenihane, caa quiricha cuhane inara coaaucaanne laenaun. Atiin Caresero cuhane nihanune que coaacuche. Jeelai amuritoheriin inara coroatajanemiin Cana Coaunera.

Tsaloneau nenacaauru rai Faborohacha letoai leinjin

Tsaloneau nenacaauru rai laenaauruha Faboroorune

¹ Canuna Faboro neeun. Inara raina Siribano, Timoteo, naaonjoain nichaanunena laenaain letoarichaanuhin. Saain nii Tsaloneau nenacaauru Cana Coanera rai ita taojiaera neeichene raina caa laenaain letoacaanu. Saain nii Cana Inaca Cana Coanera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoain coitucuhin neeichene raina caa letoacaanu. Inara belain, inara coroatajaneene Cana Inaca Cana Coanera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naaonjoainte raotojoein neeiche.

² Cana Coanera bajaacaanune naineeina, “Nariha,” naain coroejeein, inara rai bajaacaanu inara coroatajanejeein sacuha Cana Coaneranane coina.

³ Nitohaneena inara coaucuhin nihacaanu, Cana Inaca Cana Coanera bajaacaanune naineeinna rauhijiriin inara coroatajanerichain Cana Coanera Calaohi Jesocurisitone esenetaain, caohachain laraajiin necairichanaa abaantain amihaneain leeochoauru belain neeichene jaun. ⁴ Coichana aina cutaainte inara belai Cana Coanera. Aihana jaunna, janijiin Cana Coanera ranojoein neeichene coitucuhacaanu.

⁵ Coatiha joenreen erenaa rijjijeein nihei caa cacha relaacaanune jaan Cana Coanera Ere. Mijiaainetiinte cacha suujua que taca, nitohaneain tiha Cana Coanera Suujuene jaun. Nitohanihana jaunna esinae rauhijiriin Cana Coanera Ere neein nihane coitucuhacaanulu.

Inarate canacaanu ichao coitucuhiche, inara aina nihacaanune bana inara nota que canacaanu coaraquicheluna jaun. Nenacaen inara caohachanu que tejian canacaanu coaraquichelu inara nota que, jerichanejeein caohachain ichaohichene coina.

⁶ Nii jaunte jerichanejeein canacaanu ichao rijjijeein, Cana Curuaanaa Jesocurisito naaonjoain rijjijeein inara netonai inara ichao que ichaohiche. Nitohaneain caohacha ichain ichaohichene corenhate inara rerohecaain, inara cairichaerihure niqiu, nete inara coroatajaneain naaonjoaan Cana Coanera Suujuene jaun, raotojoein rachoojoein Cana Coanera Ere aonain tonoraache atiin.

⁷ Nitohaneain atiin laraajiin necairichanaa abaantain raotojoein neeichene jaunte, inara coitucuuruhana jaun, jerichanejeein inara rijjijeein ichaonaa caohacha que ichaonaa coaacure saain Masedonia, Acaiha, naaonjoaihunri nenacaauru Cana Coanera coitucuurera. ⁸ Nitohaneainte Masedonia batane, Acaiha batane, itolere sacutaain Cana Curuaanaa Ere coitucuerateichene jaun, esinae rauhijiriin Cana Coanera esenetaain rauhijiriin nere tonoraain neeichene coitucure itolere neein. Nitohaneain itolere neein raotojoein inara coitucuuruhana jaunna, inae cha que erenaa nainenihaacaanu canacaanu inae.

⁹ Nii jaunte inae acaauru rai cha que irihacaanune latecurene, jauriaa nejeein inara rene turuha uhacaanune jana, canacaanu belain, canacaanu raain, canacaanuhacha beebejei Cana Coanera Ere esenetaain tonoraain, nii enuha caje cacha chanohineain nena inara coanera niha inaraacha tei jianeain raatiriin, esinae rauhijiriin nii ichaohin nena Cana Coanera Esine Ere esenetaain tonoraain, nii beebejeeiche leeochoauru raine coitucuuruha itolere neena jaun.

¹⁰ Chaen techu enacoaneain dede caje turuha uha nii Cana Coanera Calaohi, nii oo caje Cana Coanera ichatenohin Jesusone cohajeeichene beebejeeure. Nii Cana Coanera Calaohi Jesusote cana casetecaeratihane rai niha Cana Coaneranane jana jianacoon cana mitaeraneain ne.

¹⁻² Nii coitucuhichene tocohaneeinte jauriaa nejeein Filipoo turuhacaanune jana, canacaanu batohin, canacaanu necoejechanuhin, canacaanu que jaolecooruha natiinte, inae enene esinae rauhijiriin aitocoanune coitucuure. Nii coitucuhichene tocoaneeinte canacaanu aina nejerateeuruha nii Tesaloneca cocoaichacurune jana, canacaanu coroatajane Cana Coanera, acaauru que casilanaala laraajiin inara rai nere bihacaanune coina.

³ Nitohaneeina joaenreein caje rocohin inara relaenihacaanu. Nitohaneein rauhijiriin aitocoaanu natiinte canacaanu ataibinaene been, naaonjoaunre canacaanu belaiheichuru, chaelai chunei coritana coacuhin joaenreein canacaanu ereniriaala que aitona rijitiin.

⁴ Canacaanu suujua coarajihana jaunte, canacaanu letoae Cana Coanera, jianacoon cana mitaain, Cana Rai Ichaonaa Tera Nere bihacaanune coina. Coatiha canacaanu belain niha cachane jerena caaun cacha relain nihaacaanu. Canacaanu belaiha Cana Coanerane jerena caaunna jerihane tocohaneein cacha relain nihaacaanu.

⁵ Nii coitucuhichene tocohaneein, coatiha canacaanu coretequichene coina inara belaihaacaanu. Esinae Cana Coanerate coaraje.

⁶ Canacaanu cocoinaain canacaanu letoaain niha Cana Coanera Calaohi Jesocurisitona jaunte niqiu neere canacaanu rai rauhi. Nena “Naaonjoain canacaanu que suujua acateein neeine cachara,” naain erenihacaanu inara rai nihanatiin. ⁷ Nechu jataen joaenreein cacha rijijieein turuhin, canacaanu nerotohin inara belain inara jana amuhemuhecaanulu. Charijieein teeinti bereecuru belain fojiae neba. Nii rijijieeina inara belain inara relaacaanu. ⁸ Coatiha Cana Coanera Ereeicha que inara relaacaanuneeicha coina turuhin inara aina nihaacaanulu. Inara netonai canacaanu ichao coaraain jerichanejeein canacaanu rijijieein ichaohichene coinana itolere necairichanaa abaantaain turuhin nihaacaanulu, canacaanu coichana aina cutaain inara belain nihaacaanune jaun.

⁹ Jauriaana janotiinnetojoein, laraajiin mainajeein amihaneraetoacaanulune coaauquiche chachu natiin. Nitohaneeina canacaanu raajenihane amihaneein, coreniha canacaanuhacha latei coreteen, Cana Coanera Ere beebejeein ichaorejetocaaunlu, nabana inara cairichaacaanune, chaelai que latejihojoiiriin neeichene coataa.

¹⁰ “Baaso chaainjene nihaacaanu,” naain iriha cacha natiin, chatohaneein baaso chaain nihaacaanu. Inara, Cana Coanera, naaonjoain neeichenete rauhijiriin canacaanu suujua coaraain, Cana Coanera coitucuera neeichene que canacaanu suujua acateein nihaacaanune coarajerejetocoichelu. Nii jaunte nene nihei chaelai que ujuaiteein canacaanu coulurujaha chuneine jaannu.

¹¹ Nii choae tacaainachu calaohi suujua nunaain lararajiaa inacane rijijieein inara suujua nunaain lararajiaain nihaacaanune coitucuhiche. ¹² Nitohanihana jaun, coujuriu Cana Coanera coitucuera neein nena tocohaneein rauhijiriin ichaooche, nii jauriaa inara rai aitocoaanulune tocohaneein raotojoein rachoojoein aina neeichene coina inara cotijiaain nihalu Cana Coanerana jaun.

¹³ Coatiha joaenreein cacha ere aonajenaa rijijieein Cana Coanera Ere aonajiheechelu inara rai bihacaanune jana. Nii jaunna Cana Coanera bajaacaanune, “Nariha,” naain bajaacaanu. Nii caje coauneeinte esinae rauhijiriin caohachaaain inara ichao coreein ichaohichene coarateein neeiche. Nitohanihane cajete esinae rauhijiriin Cana Coanera Ere nihane que necoarate.

¹⁴ Cana Coanera Calaohi Jesocurisito ere tonoraachene corenihate inara aina nejerateurelu inara araachuru. Nii rijijieein techu nii Jodeau nena Cana Coanera Calaohi Jesocurisito ere tonoraaurera aina nejerateurelu acaauru araachuru Jorioocuru. ¹⁵ Nii Jorioocurute acaauru rai Cana Coanera ere beera inoansi sohin jaaoruhane rijijieein Cana Curuaanaa Jesoso sohin jaaorera ne. Nitohaneeuruhana jaunte acaauru aina nihaacaanune bana canacaanu sitaurelu. Nihei aansijieeiniji Cana Coanera jerenohin ichana coaucuruhi, nechu satiin cacha aina obaejeriin ichaauruha neechate laen jerecure.

¹⁶ Nii jaunte jianacoon mituhin neeuruha Jorioniheichurune coina, Jorioniheichuru

rai Cana Coaunera Ere benaa jerichaanune, caohateeure. Nitohaneeuruhana jaunte jataen mululuhin osaquiin neeure. Nii jaunte tabiicha acaauru abaantana nainene Cana Coaunera. Nii jaunte inae cuu tihane, nii core coaraa cuurureein acaauru notaanaa.

Coaiten Tesalonecau turuha cunaa jeriha Faboro ne

¹⁷ Inara caje amuhacaanune caje coauneena, inara coacuhin nihacaanu. Carajaain ita coarinihacache natiine jericha nejeein inara coacuhin nihacaanune jaun, inara coaraa uhene rijitjoihacaanu.

¹⁸ Inara coaraa unaa jerichaanune naineeinte canacaanu acate Moconajaera. Canuna Faboro neein caraaje nihane inara coaraa unaa jereun araai saain.

¹⁹ Inae coaiten cau turuha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone banana, raotojoein rachoojoein nereunni, cacoreniha coitucuhin rai cacha neeichene jaun. ²⁰ Nii jaunna esinae rauhijiriin raotojoein rachoojoein nihacaanu.

3

¹ Jataenna inara coaraa unaa jeretohacaanu niqiu, nena nainenerichaanuhin. Nii jaunna cau Atenau nerichaanuhin. ² Acaihanejein cana nejera Timoteechana letoarichaanuhin inara coaraa uhane coina. Acate Cana Coaunera letononeein canacaanu coroatajane, Cana Coaunera Ere benaa que. Nii jaunte inara coaraa ureein, inara suujua lararajiaain nihane, nii aina nelararajiaain, inara suujua nunaain neeichene coina, ³ nabana chatohaneein nejelau suujua cuaain niha chuneine coataa. Inarate raotojoein niriinanai coitucuhiche. Saain nitohaneein necairichanaa coaraain nihacache nete ne. ⁴ Nii inara aina nihacaanune bana, inara rai aitocooanulune tocohaneeinte nelu cana suujua roecaeraauru. Nitohaneente situelu, nii coitucuhichene tocohaneein. ⁵ Nitohaniha jaunna inara coarateeunlu. “Esinaete chuhisi rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere esenetaain tonoraain neeure,” naain nitohaneein coitucuhanune jerena caaunna inara coarateeunlu. “Baaso que sarunajaain niha Moconajaerane, baaso chaain neeuruhane inacojoein inachujian acaauru rai Cana Coaunera Ere benaa que amihanihacaanulu,” naanune jaunne, inara coarateeunlu, nitohaneein coitucuhanune coina.

⁶ Nii jaunna nitohaneein esinae rauhijiriin Cana Coaunera Ere esentaain, tonoraain ita belaaain, raotojoein neeichene coitucuun, inara caje turuhin biha Timoteeo canacaanu raina jaun. Chaen techu canacaanu belaaain canacaanu coacuhin, canacaanu coana jeretohichene be. Inara coana jeretohacaanune rijitjoein canacaanu coana jeretohichene be canacaanu rai.

⁷ Nii jaunna necairichaacaanu natiin, raotojoein nii que nelararajiaain atiin rachoojoein nihacaanu. ⁸ Nitohaneein rauhijiriin Cana Curuaanaa ere tonoraain neeichene jaunna, cha que tonajelanaala nihacaanu. ⁹ Nii jaunna inara coreniha, “Nariha jataen,” naacaanu, Cana Coaunera notaraca. ¹⁰ Nii jaunna janotiin netojoein Cana Coaunera bajaain nihacaanu, canacaanu coroatajanihane inara rene turuhin inara rai beebejihaaanune, jataain jelai amuritoheriin esenetaain queecha jaequiin neeichene coina.

¹¹ Aihana jaunna canacaanu coroatajaniha Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naaonjoaine jerichaanu inara coaraa uhacaanune coina. ¹² Inara coroatajaneine Cana Curuaanaate jelai amuritoheriin esenetaain, tonoraain neein ita belaaain, cachaauru belaaain, naaonjoaain neeiche inara belaichaaunne rijitjoein. ¹³ Aihute nitohaneein rauhijiriin inara suujua coaraain ichaohichene jana inara eruhine Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito, rainein nenacaauru aina turuha uhane bana.

4

Nitohaneein ichaoha cachane jeriha Cana Coaunerane

¹ Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuera neeichene jaunna, atiin inara rai aitorichaanuhin, nii jauriaa inara relaacaanune rijijieein ichaohin neeichene coina. Nenacaenjian jelai choae jauhecotojoeriin neeichene coinana aitocooanu, nitohaneein jeriha Cana Coaunerana jaun.

² Inarate nere coitucuhiche, canacaanu que inara relaeratiha Cana Curuaanaa Jesocurisitona jaun. ³ Acaiha nejein nere tonoraaiche neechate jere Cana Coaunera. Nabana ita raelanaala ene aina ichaojeraquiin niha chuneine coataa. ⁴ Acaiha nejein sinijiera ainaacha ita jereein jiniiquiin suujua coarain niha cacha nete caohachae. ⁵ Caohachaa, Cana Coaunera coitucuuruhi rijijieein inara suujua coarihei amuneein neeichene. ⁶ Coa nejesinajeein ita coritaain ita shaquiin nihache. Nitohaneein neinihanete banejelanaala choae osa nalutiareein Cana Curuaanaa, nii core coaraain nihane coina, nii inara rai aitiin inara relaain bihacaanulune tocohaneein. ⁷ Coatihanaacha jerei ichaechajeein ichaonaa coina cana cotijiaain, cana raain niheilua Cana Coaunera. Rauhijiriin cana suujua coaraain ichaohacachene coinate cana raain nelu Cana Coaunera. ⁸ Cha teinti, caa inara relaacaanune jaan batoe. Nihei canacaanu batoha aitorinaain. Nechu nii rai Suujue que cana suujua lararajiaera Cana Coaunera batohate aitoreein.

⁹ Jiniiquiin raotojoein ita belaijjein saain itolere cacha belaa ineeichene coina, inara relaa Cana Coaunerana jaunna, inae nii que inara relanaa nainenihaaanu. ¹⁰ Nitohaniha jaunte, saain Masedonia nenacaauru Cana Coaunera coitucuurera belaa ineeiche. Nii jaunna jelai choae jauhecotojoeriin inara suujua coaraain inara amute cacha belaa ineeichene jereun. ¹¹ Inara letoacaanune tocohaneein raotojoein ichaohin, nihei casaje que erenaa coacuelanaala inara amihaneecha ichacuche. ¹² Aihute inara que suujua acatein naaonjoanruhine Cana Coaunera coitucuuruhi.

Coaiten turuha uha Cana Curuaanaane

¹³ “Naaonjoainte neeure Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito esenetaain onacaauru,” naain inara netonai coitucuhichenena jerichaanu. Nabana cha coitucuneeichene ohin naaonjoan chuneine, nabana Cana Coaunera coitucuuruhi cachaauru rijijieein jataen tabai inaderanaa que inaderaain neeichene coataa.

¹⁴ Charijjein teinti, ohin ichanae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, nii rijijieein techu aina ichanaa cuurureein esenetaain onacaauru.

¹⁵ Nii jaunna inara rai aitocoaanu, cacha relaa Cana Curuaanaane rijitoejin. Cha teinti, coaiten turuha uha Cana Curuaanaa nereen tiaain ichoae, nii ichoaichaniha onacaauru ajiniha Cana Curuaanaa aina niha curinaain. ¹⁶ Letonocuru- anjeraauru curuaanaa que beratihana Cana Coauneranete inae toniha Cana Coaunera rai jaihane jana, dede caje fauha uha nii Cana Curuaanaane, ichanaa cuurureein esenetaain onacaauru. ¹⁷ Nii baihate acaauru aina jiniiquiin nihacachene coina, dede sacari jana Cana Curuaanaa aina ita ruhina curichaacheein jiniiquiin. Nitohanihanete Cana Curuaanaa aina niha curichaacheein cha bana satonoelanaala. ¹⁸ Aihana jaun caa erenaa que ita suujua lararajiaain neeuche raotojoein.

5

¹ “Naaonjoain banate turuha ureein Cana Curuaanaara,” naain coitucuhi chunei, nii coitucuhichene tocohaneein. ² Nii coitucuhichene tocohaneeinte cha coatajeniha chuneine jana turuha ureein. Charijjein teinti janotiin turue asijiauto. Nii rijijieinte turuha ureein. ³ Nitohanerichaine banate, “Jataain raotojoeinte ichaohacache. Coatihana nihei cana que nejerateein chatohanein cana ichao itajeranu,” naain ereein neeurureein Cana Coaunera coitucuuruhi cachaauru. Nii lacuritiinte caseteco coaraa cuurureein luhecotariin, acaauru casetecaa Cana Coaunera ne. Nihei chunijihun cuhin nichotena nainecururinaain. Charijjein teinti, canaanai siriha enene, inae saa rai batenene, rai cunaane, cuna caje nichotena nainene. Nii rijijiein techu luhecotariin cau turuha Cana Curuaanaane acaauru casetecaane nii cuna aonacurureein. ⁴ Jana inara laen nesoonenaa coariheecheein, cohajeeichene jana tururichaaaina jaun. ⁵ Cana Curuaanaa jerenohin coitucuhin tonoraaichene jaunte, jiichoo conaera- cono cachanein neeiche. Coatihana Cana Curuaanaa ere tonoraauruhi rijijieein nocohenaana nana cacha neein nihaacache. ⁶⁻⁷ Nii jaun nainihei ninauhene neein ajenacaauru rijijieein nihacachene. Itolere bana cana suujua coaraain nihacache nete caohachae. ⁸ Charijjein teinti,

nalarijia que coata teeure soondarooru, acaauru jaberoco acateraanu que, nabana chatohaneein tenajaera nihane, acaauru que temuhin nihane coataa. Nii rijijieein techu inara netonai, cana acateraanu que Cana Curuaanaa esenetaain, tonoraain, ita belaaain, cacha belaaain, naonjoain nihacachenete cana acatera niha nereein nii canaacha esenetai. Nitohaniha cachenete cana rohan nichuutaain cana coritana nainenereein Moconajaera. Charijieein teeinti, coata caje ichanohin asiho lauriae soondaro, nabana chatohaneein couturi tiha aina nejerateine coataa. Nii rijijieein techu, chatohaneein cana suujua tena nainenereein Moconajaera, batoelanaala esinae rauhijiriin jianacoo cana mitaa Cana Mitaerane esenetaacachene. ⁹ Coatiha caseteco coaraain nihacachene coina, cana raain nihei Cana Coaunera. Rai Calaohi Jesocurisito coreniha jianacoo mituhin nihacachene coinate cana raain ne Cana Coaunera. ¹⁰ Ohacachene nihanatiin aina nihacachene coinate cana coreniha ohe Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito. ¹¹ Nii jaun nii aachene rijijieein jiniiquiin ita suujua lararajiaain laraajiin neeuche.

Satono nejeein Cana Coaunera coitucuurera suujuatiha Faborone

¹² Aonacuchena inara rai irihacaanu. Nii inara beraihurera que inara suujua acateein, nere tonoraain neeuche, Cana Coaunera coitucuurera beraichaneein neeuruhana jaun. ¹³ Nii jaun acaauru que inara suujua acateein belainajaain, leochaauru aina jiniiquiin raotojoein neeuche.

¹⁴ Amihanenaa jeriheichuru cotaicha rijitiin suujuateein letoaauche. Chaen chu nererojoecaain nenacaauru belaaain suujuateechete, suujua tocharaain suujua nunaaain neeuruhine. Chaen chu nacanacaenaauru coroatajanecuche. Raotojoein satiin acaauru suujuateein, acaauru suujua lararajiaain neeuche.

¹⁵ Coaracuche, jiaonriha inara rai baaso chara nihane coa nacatiha tacaain cainaain nihache. Ita belaaain, saain itolere cacha, Cana Coaunera coitucuuruhi nihanatiin belaaain neeuche.

¹⁶ Raotojoein rachoojoeriin neeuche inetono janonaa bana. ¹⁷ Cana Coaunera bajaebajajeein neeuche inetono janonaa bana. ¹⁸ Chatohaneein inara tera nihane nihanatiin coroaecuche, nitohaneein coujuriu Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito esenetaera neein nena tocokanein neeichene jeriha Cana Coaunerana jaun.

¹⁹ Inara suujuatenaa jeriha Cana Coaunera Suujuene, aonaain tonoracuche.

²⁰ Cana Coaunera Ere biha Cana Coaunera letonone, nijiaonriha batohin neeichene. ²¹ Esinae rauhijiriin suujua coaraain inara relaacaanune rijitojoein inara relaauruhane esenetaain tonoraache. ²² Itolere baaso jianein neeuche.

²³ Acaiha nejein nere esenetaain tonoraera neein neeichene coina inara suujua coreine atiin cana rai raoti ichaonaa tera Cana Coaunera. Aihute neculocohin neeine inara jaberoco, inara suujue aina coaiten turuha Cana Curuaanaa Jesocurisito nereein tiaain. ²⁴ Nitohaneinte ichareein nii Inara Cotiharalu, nitohanein nihana jaun.

Laenaane satononiha acaauru coroajeein acaauru coaacane biha Faborone

²⁵ Cana Coaunera bajaache canacaanu rai atiin.

²⁶ "Inara coaacuruha jera Faborooru," naauche satiin cana nejeraauru Cana Coaunera coitucuurera rai.

²⁷ Aihana jaun acaauru rai caa canuhacha laenai ereretaauche, Cana Curuaanaa letoeratenojohin neein nihana jaun.

²⁸ Inara coroatajaneine Cana Curuaanaa Jesocurisitote raotojoein neeiche.

Nitohanein neeine.

Tesalonecau nenacaauru rai Faborohacha letoai coroataja

“Chatohaneein neeiche” naa Faborone

¹ Canu Faboro nichaaune, Siribano, Timoteeo, naaonjoain nichaanunena caa laenaain letoarichaanuhin. Saain nii Tesalonecau nenacaauru Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naaonjoaunri coitucuurera raina caa laenaain letoaacaanu.

² Inara coroatajaneein Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naaonjoainte raotojoein neeiche.

“Nariha” naain coroajeein Cana Coaunera baja Faborone

³ Esinae rauhijiriin jelai choae jauhecotojoeriin Cana Coaunera esenetaain, ita belaaain neeichene jaun, “Nariha,” naain Cana Coaunera rai inara coroaecaanunete caohachae.

⁴ Nii jaunna Cana Coaunera rai ita taojiaeraauru rai raotojoein inara beebejihacaanu, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coitucuhichene coreniha inara rerohecaain, inara cairichaauruhane nihanatiin, cha que erelanaala abaantaain itolere necairichanaa abaantaain neeichene jaun. ⁵ Nitohaneein abaantaain neeichene jaunte esinae rauhi-jiriin caohatiin inara raain niha Cana Coaunerane coaraa cuurureein inara coaraauru.

⁶ Nii inara cairichaaeriin nenacaauru cairichaaain niha Cana Coauneranete caohachae. ⁷ Inae dede caje turuha uha Cana Curuaanaa Jesocurisito, rai letonocuru mijiaainetoori-anjeraauru ainane banate, nebetacanaa tereein cana rai Cana Coaunera. Nebetacaacachene jana, acaauru cana rerohariha necairichaauruhane coina. ⁸ Cana Coaunera esenetaauruhi, chaen nii jianacoo cana mitaera Jesocurisito ere esenetaauruhi, caseteca usi tabai quene coinate turuha ureein Cana Coaunera Calaohi. ⁹⁻¹⁰ Canacaanuhacha beebejei esenetaaichene jaunte, Cana Curuaanaa coroaecurureein saain esenetaeraauru inae turuhane bana. Nii banate caseteco coaraa cuurureein, cha bana jelai caje mituuruhane coina que aina rijijieein. Nii banate coriae Cana Curuaanaa coarihei rijijieein niha cuurureein nii nere esenetaauruhi.

¹¹ Nii jaunna inara rai Cana Coaunera itolere amurijiriin nena bajaacaanu, inacojoein inara cotijiaeniha Cana Coaunerana jaun. Chaen nachu caohachaaain coaauquichene rijijieein inara tiha Cana Coaunerane coina Cana Coaunera bajaacaanu. Chaen nachu nii nunuheteichene rijijieein, jerichanejeein inara amihaneeo ichaaain neeichene coina Cana Coaunera bajaacaanu, esenetaain ichaquichene jaun. ¹² Nitohaneein ichaquichene jaunte, inara coreniha Cana Curuaanaa Jesocurisito coroaecurureein satiin. Nitohaneein Jesocurisito letononeein neeichene jaunte inara coroaeca cuurureein, nitohaneein jeriha Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoaine jaun.

2

Inae cuu tee lalajiha Cana Curuaanaa turune janate niha cureein leinjiin cacha coritaraanu

¹⁻² “Naaonjoainte turuha ureein Cana Curuaanaa Jesocurisito,” naain bihaaanulu inara raina jaun, coa inara coritaera nihane esenetaain nihache. Inara rene turuhin, “Canacaanu rai beein beratilha Cana Coaunerana jaunna coaiten turuha Cana Curuaanaane bihaaanune coina, cau inara rene turuha uhacaanu,” naa chuneine nijiaonriha esenetaaichene. Chaen chu, “Canacaanuhacha letoai je,” naain inara rai quiricha tera nihane nijiaonriha esenetaain neeichene. ³ Nijiaonriha chatohaneein nihanatiin, tonaain inara coritana jerera nihane esenetaain neeichene. Inae cuu tee lalajiha Cana Curuaanaa turune janate niha cureein leinjiin necha ansai cacha coritaera, Cana Coaunera niha nocoetiin. Nii erete tonoraa cuurureein, Cana Coaunera ere tonorana coacuelanaala. Niqúi nete nii acaauruhacha ere tonorai itajiha cureein Cana Coaunera. ⁴ Niite Cana Coaunera aina nejerateein, niicha tonorai tonoraa cachane, aina

nejeratereein. Acaihanejein acaacha ere tonoraacachane jereein Cana Coaunera niha nocoetiin nelauriaa cureein Jerosaleen nena Cana Coaunera Loreri asaae.

⁵ Coauquiche chachu natiin, inara aina nihanune banana chu caritiin inara rai bihaacaanulu. ⁶ Inarate cojoinacatiha Cana Coaunerane ajiniha turuenerihanine coitucuhiche raotojoein. ⁷ Inae nunuejiha nii Osa Neba amihaneon asinojoein. Inae jianiha nii acatera neechate cohaje, ⁸ ecooca nii nechu aansai atebinaene coina. Nii banate turuha uha Cana Curuaanaa Jesocurisitone, neraaicha que jiheitiin itajiha cureein Cana Curuaanaa Jesocurisito. ⁹ Nii nechu aansai ataibinaen osaaonate tureein nechu aansai atebinaen Moconajaera letono neein, nechu jataen itolere ichaain cacha coritaeraanu que, nohanein itolere ichaain cacha notaaranu que. ¹⁰ Nitohaneente itolere que nohanein ichaonaa rauhi aonana jerecuruhi coritaa cureein. ¹¹ Nitohaneente casajeje esenetaauruhane coina, inauhene coarajenajareein Cana Coaunera, ¹² nitajeeuruha nii nere rauhi jerelanaala casajeicha tonoraeraaurune coina.

¹³ Nii jaunna inetono janonaa bana, “Nariha,” naain Cana Coaunera coroaecaanu inara coreniha. Jataaente inara belai Cana Curuaanaara, canejeraauru, jauriaa nejeein inara que tacaajeein inara raa Cana Coaunerana jaun. Nere rauhi esenetaaichene corenihate, rai Suujue que inara suujua coreein inara rae Cana Coaunera. ¹⁴ Nii jaunte nii canacaanuhacha beebejei nere aina cuaain inara cotijiae Cana Coaunera aina Cana Curuaanaa Jesocurisito rijijieein aina neeiche caohatiine coina.

¹⁵ Aihana jaun nitohanein rauhijiriin ichaaoche. Coa nii quiricha cuhane reein tiaain inara suujuatein nihacaanune jaan baitichache. ¹⁶⁻¹⁷ Inara suujua lararajiaain, nunaaine Cana Curuaanaa Jesocurisito, Cana Inaca Cana Coaunera nii inoanlu caje coaunein cana belaicha, nii cha bana satonohane que ainaa rijijieein aina niha curichaacheine tera. Aihute inara suujua coaraain raotojoein ereerejeein caohacha ichaain neeiche, Cana Coaunera coreniha.

3

Cana Coaunera bajaachete, canacaanu coroatajaneine

¹ Inae satono nejeeine caa inara rai aitoreeunicha canejeraauru. Cana Coaunera bajaachete canacaanu coroatajaneinete, itolere sacutaain turuhine caa canacaanuhacha beebejei Cana Curuaanaa ere. Aihute nii aachene rijijieein caohachaaain esenetaain, caohatiin raain tonoraauruhine. ² Esenetaeniha saain cachana jaun, aihute nii aansainein nenacaauru canacaanu que janoriteeine Cana Coaunera, nabana chatohanein canacaanu teeuruhane coataa. ³ Cana Curuaanaate inetono janonaa bana inara suujua lararajiaain inara beraicheein, nabana chatohanein inara tiha joanreein chaelaine coataa. ⁴ Nitohaneente esinae rauhijiriin inara coroatajaniha cureein Cana Curuaanaa caa canacaanu aitoonjoan rijijieein ichaechajeein ichaohichene coina. ⁵ Inara coroatajaneine Cana Curuaanaate, inara belaaain niha Cana Coaunerane coitucuhin, aiha Curisitone rijijieein chatohanai nihanatiin abaantaain neeiche.

⁶ Cana Curuaanaa Jesocurisito cocoainanohineinna mijiaainetiin inara rai aitiin letoarichaanuhin, chunei cana nejera, Cana Coaunera coitucuera amihanena jerelanaala, caa inara relaacaanune jaan tonorana jerenihane ratiriin caje amuuche. ⁷⁻⁸ Inarate raotojoein coitucuhiche, inara aina nihacaanune bana chaelai janonaa bana nirijieein amihanelanaala nirijieein core colane inara caje lenone bajaain nenihacaanune coitucuhiche. Nitohaneina janotiin inetojoein amihanein coreniha canacaanu lenone coreteein nerejetocooanulu, nabana canacaanu coreniha chaelai que latejiojoiiriin niha chuneine coataa. ⁹ Niha canacaanu rai rauhi, inara caje chaelai bajaacaanune natiina amihanein coreniha canacaanuhacha latei coreteein nerejetocooanulu, jericha nejeein canacaanu rijijieein neeichene coina. ¹⁰ Nii inara aina nihacaanune bana inara rai aitocooanulune rijijieein, “Chunei amihanena jerenihane coa lenoniha,” naacaanulu. ¹¹ Nii inara laurijiracuru tabaauru jetaote, “Nechu jataen nirijieein amihanelanaala nechu jataen amuhemujeure, joanreein acaauruhacha jerei ichaechajeein,” naaina

coitucuhacaanu. ¹² Aihana jaunne Cana Curuaanaa Jesocurisito cocoainanohi neein nihacaanune jaun aitorichaanuhin, acaauru rai aitocoichene raotojoeeincha amihaneein ichaaoruhane coina.

¹³ Coa caohacha ichaain neeichene jianichache coiinteein. Jericha nejeeincha sacu-uche.

¹⁴ Cha teeinti, erenaa tonoraelanaala caa quiricha cuhane aitiin, aitocoaanune tonoraene; nitohanei nihane, nijiaonriha tonaain ereichenete necoejeeine. ¹⁵ Nijiaonriha aina obajeein nejerateeichene. Coujuriu Cana Coaunera coreniha ita nejera neein nenaatocohaneein, raotono que cuaain suujuateein neeuche.

Satonotihane rai, "Raotojoeein neeuche" naa Faborone

¹⁶ Inetono janonaa bana inara coroatajaneene cana rai raoti ichaonaa tera Cana Curuaanaate, raotojoeein neeiche. Satiin inara coarajeeine Cana Curuaanaa.

¹⁷ Canuna Faboro neein caraaje nihane cacaoii que laenaain caa quiricha letoaaun. Catohaneena laenaain letoaun canu.

¹⁸ Satiin inara coroatajaneene Cana Curuaanaa Jesocurisito. Nitohanemiin.

Timoteeo rai Faborohacha letoai leinjiin

Jauriaa nejeein Timoteeo rai Faboroacha letoai quiricha

¹ Canuna Jesocurisito letono Faboro neeun. Cana Coaunera corenihate jianacoo nihacache. Aihana jaun, Jesocurisitohachate cohajihacache coaiten enacoauneein cau turuhane chabana satonoelanaala rai Cojoanona que nihacachene coina. Cana Coaunera, Calaohi Jesocurisito, naaonjoainte canu cocoaainain caletoa.

² Ii raine caa quiricha laenaunra cacalabi Timoteeo. Cacoreniha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coitucuhina jaunte, cacalabi neeincha. Raotojoein neeine coina rai raotonoque ii rausiajeein ii coroatajaneine Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoain.

Baasoneein cacha relaurera que necoeraain niha Timoteeone coina suujuatiha Faborone

³ Masedonia cuhanulune ajiniha ichei aitocoaulune tocohaneein nii Efesohacha neeu. Coa baaso que nii quiicha relaauri relaeranihane, coa inauhene coarajiha. ⁴ Coa nereretanaa inoasi baasoque nereretanaaauru aina inara suujua cuaain nihache. Coatiha Cana Coaunera Aitoonjoan ichaain tonoraacachene coina cana letoaera nihei. Rauhijiriin relanajau Cana Coaunera esenetaain tonoraauruha caohatiin saaine coina.

⁵ Baaso coacuelanaala caohatiin inara suujua coaraain, esinaaen rauhijiriin Cana Coaunera esenetaain, ita belaaichene coinana caa caritiin inara rai laenaun. ⁶ Baaso erenaa que ita rai ereerejeein, Cana Coaunera Ere esine tonorana jihaneein raaje nitajeeuruha tabaaurune jaunna aitoon. ⁷ Nitorijihanei cachaaurute, cacha relaeraneein nena jerecureein nechua jataen joenrein.

Jeriha Acane rijijieein ichaoha cachane coinata, aitiin Naitoonjoan laeneratelu inoanlu Cana Coaunera

⁸ Acaihanejein Cana Coauneraachate, rauhijiriin caohacha ichae. Baasoneein ichaoha cachane coataate niicha jerei tocohaneein aitiin laenaeratelu inoanlu Cana Coaunera, Moisesa que. Aihana jaun, caohachaain rauhijiriin Cana Coaunera Aitoonjoan tonoraacachenete caohache. ⁹ Coatiha caohacha cachaauru suujuateraanu que aitiin Naitoonjoan laenaeratiheilu Cana Coaunera. Erenaa tonoraauruhi, itolere cacha amuritoheriin suujua coaraain niha nocoetocuri suujuateraanu quete aitiin Naitoonjoan laenaeratelu Cana Coaunera. Nechu aansai osaaonaauru, Cana Coaunera Ere tonoraauruhi suujuateraanu quete nitohaneein laenaeratelu Cana Coaunera. Fojiara que suujua acatieichuru, sonajaain jaorera, ¹⁰ chaencha sinijeranelanaala nena ene aina ichaojeracoori, ene rijijieein namute quicha aina ichaojeracoori, quicha rijijieein namute ene aina ichaojeraqui, cacha basijiauhin necoretenacaauru, casajeeuru, chaencha "Cana Coaunera te coaraje," naain nohanenacaauru, naaonjoainuri suujuateraannu quete niicha jerei tocohaneein aitiin Naitoonjoan laenaeratelu Cana Coaunera. Caohati cacha relanaanajaa caohateraneein nenacaauru suujuateraannu quete, niicha jerei tocohaneein aitiin Naitoonjoan laenaeratelu Cana Coaunera.

¹¹ Caa inara relaanune jaan caletoaera Cana Coaunera Ere rijijieeinte aite caa Cana Coaunera Aitoonjoan Inoansi.

Faboro letoaa Cana Coaunerane

¹² Jataainna coroajeeun, laraajiin cacha relaanune coina caletoa Cana Curuaanaa Jesocurisitona jaun. Caohachaain rauhijiriin icharichaaunnine coitucuhana jaunte caletoa niicha jerenohin ichacaunne coina.

¹³ Baasoneeinna Jesocurisito que erein nere tonoraaurera cairichaerichaetoonlu. Nii atiinte aitiin cacoelaa in cara Cana Coaunera. Nii bana esenetaain coitucuenihanuluna jaunna nitohaneein nerejetoonlu. ¹⁴ Jataen cacoelaiha Cana Curuaanaa jaunna, nii ucuaetoha caa esenetaain jereein neeun.

¹⁵⁻¹⁶ Esinaente rauhijiriin turuha uhe caa chauratane que Jesocurisito, jianacoon osaonaauru mitaane coina. Jana canuna osaonaauru nujuaneein neeunlu niqui. Nete atiin cacoelai Cana Coaunera, osaonaauru nujua belaiha Cana Coaunerane coitucuuruha satiin cachaaurune coina. “Charijieeinteeinti Faboro belai Cana Coaunera. Nii rijijieeintechu canu belachein,” naain Cana Coaunera esenetaerate nitajenaa charanejeein nenea ichaonaa raa cureein.

¹⁷ Nii coreniha coanete caohatiin chabana onaa charanejeein nenea Cana Curuaanaa que raotojoein ereerejeein nihacache. Coanete acaihanejein chabana coarai Cana Coaunera ere tonoraain, caohatiin que ereerejeein nihacache inoanlu netojoein.

Timoteo suujuatiha Faborone

¹⁸ Nere beracuru que eletoeratitua Cana Coaunerane rijijieein, laraajiin, neeunaain nere tonoraain ichaaura cacalabi Timoteo. ¹⁹ Tabaaurute Cana Coaunera sacunaa jerecuruhane nihanatiin, suujua coaraelanaala neein, rauhijiriin ichacurenihane necairichanaa coaracure. ²⁰ Nitohaneente situurelu Imeneo, Alejaandoro, naaonjoanri. Nii caaijena Moconajaera que casetecaeratenajaaunlu, coaiten enacoaunein Cana Coaunera que baasonein ereeuruhane coataa. Nijiaonriha iitonai nitoanein situhine.

2

Bajaebajaecuchete satiin cachaauru coroatajanemiin Cana Coaunera

¹ Jauriaanejein Cana Coaunera bajaebajaecuchete satiin cachaauru coroatajanemiin. ² Bajaichenete, satiin curuaanaacuru, cocoinanacaihuri, naaonjoanri suujuatiha Cana Coaunerane, raotojoein Cana Coaunera ere tonoraain ichaaurureein cachaauru. ³ Nitohaneente jeere nii jianacoo cana mitaera Cana Coaunera. ⁴ Acate satiin jianacoo neein, nere esine coitucuhin neein nihacachene jeere. ⁵ Jana, Jesocurisitote laen, Cana Coaunera aina caohachain nihacachene coina, nii rucuheraanu que nenea ne. Cana rijijieein cachanein nihana jaunte naine. ⁶ Inae nitohanein letoaa Cana Coaunerana jaunte, raajenhane cana coreniha coroso que ohe Jesocurisito, coreniha osa caje jianacoo nihacachene coina.

⁷ Nii jaunna Jorio niheichuru relaeraannu que Cana Coauneraacha letoanojonein neeun, rauhijiriin Jesocurisito coitucuuruhane coina. Curisito esenetaera nihanuna jaunna, rauhijiriin aitoon noanenaanelanaala.

Caohachain suujua coaraain neeuruha quichaauru aina enecurune

⁸ Nii jaunna itolere sacutain, Cana Coaunera bajaauruha satiin cachaaurune jereun canu. Ita baijiaelanaala, raotiin suujua aina neein, biji michuin Cana Coaunera bajaa satiin nere tonoraaurune jereun.

⁹ Coa cajione jataen coreti que necoreeteeruha enecuru. ¹⁰ Coujuriu Jesocurisito esenetaeranein nenea tocohanein cacha belaihuruhine enecuru. ¹¹ Cacha relaa relaeerane, inauheneeicha aonajeein nerelaauruhine enecuru. ¹² Coatihachu chaen quichaauru relaaauruha enecurune jerinaaun. Nijiaonria quichaauru amuritiin letoauruha enecurune, ¹³ necoanaa Ebane ajiniha, Adaan coaunain niha Cana Coaunerana jaun. ¹⁴ Cachaauru coanaa Cana Coaunerane bana, coatiha nii Adaan coritaai Moconajaera. Acaihanejein nii Ebaachate laen coritae. Nii jaunte osa que nesaruelu nii ene. ¹⁵ Nii jaunte canaanai sirihane, inae janoane rai cuna caaun necairichanaa coareein ene. Nete atiin jianacoon niha cuururein ichoteratenajarichain Cana Coaunerane esenetaain nere tonoraaurera enecuru.

3

Cana Coaunera cachaauru beraicha neein nenacaauru

¹ Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Cana Coaunera coitucuurera beraicha neein nenea jeriha chuneinete, caohati amihanenaa ichana jererein. ² Caohachain ichaohanete caohachae, neniha cotaichane coina. Leinjiin ene lananein nihanete caohachare.

Chaen suujua coaraneein nihanete caohachae. Chaen nenajaun turuhi nihane, caohachaaain raeraneein neinihanete caohachae. Chaen caohachaaain cacha relaanete nere. ³ Niheinchu chaen ajetoritelanaala, cacha leratelanaala, que tonaain chaque ereinihane abaantaain, coriqui mucuhanajaacha que coacuelanaala, naaonjoain nihanete caohachae. ⁴ Chaen, caohachain sinijiera suujuateein, bereecuru suujuateein, saain nii loreri asaae nenacaauru suujuateein nihanete caohachare. Chaen suujua acateein, erenaa tonorain neeuruha bereecurunete caohachare. ⁵ Inasiinte comasai suujuatenaa inaelanaala, niheichu bereecuru suujuatenaa inaelanaala nihane, chaen Cana Coaunera coitucuurera beraiche- beraichacuru. ⁶ Chaen chu ena Cana Coaunera aina enonaa nihane, caohacharihei leecha cachaauru amuritoheriin suujua coaraain itolere inaa nocoetohane. Charijieein teeinti ai Moconajaera, nii rijijieein situhane casetecaa Cana Coaunerane coataa. ⁷ Chaen chu Cana Coaunera coitucuuruhi cachaauru rai nihanatiin, suujua coaraneein nihanete caohachare, nabana batocuruhane coritaa Moconojaerane, nabana baasoneein ichaane coataa. Nitohaniha Cana Coaunera coitucuurera beraichanete caohachae.

Cana Coaunera coitucuurera coroatajanera- diaconooru

⁸ Suujua coaraneein niha Cana Coaunera coitucuurera coroatajaneranete caohachare. Chaen chu casajenetelanaala, ajetoritelanaala, niheinchu chaen coriqui basijiauna coacuelanaala, ⁹ chaen chu chatohaneein teeinti nerejetelu Jesocurisito, caohatiin nii coitucuera nihanete caohachare. Chaen chu nii niicha coitucui suujuelanaala nihanete caohachare. ¹⁰ Nitohaneein neeuruhane acaauru coujuhin acaauru coaracuchete, neniha acaauru rai lanaine Cana Coaunera coitucuurera coroatajaneraneein neeuruhine. ¹¹ Jerichanejeein enecuru netonai, caohachaaain suujua coaraain neeuruhanete caohachare. Chaen chu casajenetelanaala, niheinchu erenacaaotelanaala neeuruhanete caohachare. Itolereneein rauhijiriin caohachaaain neeuruhanete caohachae. Nitohaneein neeuruha Cana Coaunera coitucuurera coroatajaneraneein nenecaauru- diaconooru enecurunete caohachae. ¹² Jana quicha nihane leinjiin ene sinijieraneein nihanete caohachare. Chaen chu, sinijiera suujuateein bereecuru suujuateein, saain nii loreri asae nenacaauru suujuateein nihanete caohachare. Nitohaneein neite caohachae Cana Coaunera coitucuurera coroatajanera- diacono neein nihane. ¹³ Nitohaneein caohatiin acaauru amihaneon ichacuruhanete, acaauru belaiha cuurureein cachaauru. Chaentechu jeelai amuritoheriin laraajiin Jesocurisito que cacha relanaa nainecurureein.

Cana Coaunera ranojoihunru cachaauru

¹⁴ Enanecoojoana turuhin ichoharaa uhene rijitoeun niqui, nechaainti nainerichaaunni. ¹⁵ Nii jaunna ineen ichei caa quiricha letoareeunni, cojoainihanune, coujuriin Cana Coauneraacha ranojoneein nena nicha tei idesia neeichene jaan tocohaneein caohachaaain neeichene coina. Cana Coaunera Ere Rauhi acateranihate neeure Cana Coaunera ranojoinunru cachaauru. ¹⁶ Jataainte caohate esinaae raujiriin nii canaacha esenetai Jesocurisito niqui, nete coitucurene Cana Coaunera coitucuuruhi cachaauru. Caa chauratane quete ecocoe Jesocurisito cachanein.

Nii janate coujuhin coaraa Cana Coaunera Suujuene jana caohate.

Coujuhin coaraane janate, coarajeeure Cana Coaunera letonocuru anjeraauru.

Nii jaunte amuhemujueein laurilaurichuru nenacaauru cachaauru rai beebejeeure Cana Coaunera coitucuurera, itolereneein caa chauratane sacutaain coitucuuruha cachaaurune coina.

Chaentechu enacoauneein dedeeu rae Cana Coaunera. Nitohaneinte saain coitucuhacache.

4

Baaso que cachaauru relaaunera

¹ Rijieori banate Cana Coaunera ere jianeein ratiriin casaje que acaauru relain, acaauru coritaa oasaonaaurune esenetaain tonoraa cuurureein tabaauru.

² Nitohaneeinte necoejena charaauru casaje cachauru ere tonoraa cuurureein, nir-itiinte be rauhijiriin Cana Coanera Suujue. ³ Nitohaneeite ene ranaa jeriha cachane caohatiha cuurureein. Chaentechu nelanajanaa jeriha ene ne caohatiha cuurureein. Chaentechu joaenreein lenone que lenoniha cachane caohatiha cuurureein. Raotojoein corojeein Cana Coanera bajaain que neleenijiaain niha Cana Coanera Ere coitucuhin esenetaaurera cachaurune coina, itolere lenone coaunaain niha Cana Coanera natiinte, que neleenijiaain niha cachane caohatiha cuurureein.

⁴ Itolere Cana Coaneraacha coaunanohinte caohachae. Nii jaun nainiheique irihacane. Nitohanihana jaunte, corojeein Cana Coanera bajaain joaereein raacachene caohachae. ⁵ Nitohanein biha Cana Coanera Erena jaunte caohachae. Chaenchu lenonichaachene ajiniha bajaacachenete caohachae.

Jesocurisito letono esine

⁶ Caa caitoonjoan que cana nejeraauru- Cana Coanera cachauru relaainete, esinaen rauhijiriin Jesocurisito letono esinenein niha curiquiin. Charijieein teeinti, lenonihane baiha raotojoein nellararajiae cacha. Nii rijijieeinte Cana Coanera ere coitucuhine laraajiin niha curiquiin, nii caohati nerelana najaan coitucuhin tonoraaine. ⁷ Aihana jaun, casaje tonoraelanaala Cana Coaneraacha jerenohincha ichajeeincha neeu.

⁸ Najaicharocaa cana jaberocone cointe nelate cojoanoonetojoein necoatijiacane. Nii amuritoheriinte nelate itolere que rauhijiriin Cana Coanera Ere tonoraacachene. ⁹ Esinaaena aitoon, aihane jaun esenetaachenete ne. ¹⁰ Acaihanejein Cana Coanera esenetaacachena jaunte cana batohin, cana necoeje chanuuruhane niha natiin, neeunaain mainajeein amihanihacache.

Satiin cachate coroatajane Cana Coanera. Jana esinaen rauhijiriin esenetaauruhanete, nii esenetaaurera coroatajaniha cureein, leeochoauru coroatajanihane amuritoheriin. ¹¹ Caritiin suujuatenajaain relanajaau. ¹² Enamanaa neeina jaun, ii batohin, ii necoeje chanuuruhane niha natiin, coa tonoraa. Aihana jaun, atiin caohacha ichaain neeute, ii coaraain ichejijieein caohachaaain neeuruhine Cana Coanera esenetaaurera. Caohatiin ereerejein, caohatiin ii ichao que ichaohin, Cana Coanera, leeochoauru, naonjoaainunri belaaain, Cana Coanera Ere esenetaain, ishujua coaraain, naonjoaain neeu atiin.

¹³ Turuhanune reeintiaain, ita taojiaa cachaurune jana Cana Coanera Ere coaraain itolere bana ereretaau. Chaenchu Cana Coanera coreniha cana nejeraauru suujuateein relanajaau. ¹⁴ Jiaonriha ichei Cana Coaneraacha tei amihanenaa jianeeine. Acaauru letoaa Cana Coanera Suujuene jaunte, ichouturi ichoae biji tein, ii cocoainaanre Cana Coanera coitucuurera ichauhenaauru, nii niicha tei amihanenaa nainaanre coina. Aihana jaun, coa jianiha.

¹⁵ Atiin itolere bana ii amihaneeon chaechajeein neeute, taeneein naurutanaurutaain cuujiha ii amihaneeonre coaracurumiin satiin cachauru.

¹⁶ Aonaau. Caohatiin ishujua coaraain necohalajiin neein rauhijiriin cachauru rellau laraajiin. Nitohanein ichaainete, nichoteein jianacoo nerequiin ii ere aohanraauru aina.

5

Cana Coanera coitucuurera aina suujua coaraain nihane

¹ Baasoneein ichaa chunei ichauchenane, coa cotaicha rijitiin suujuatiha. Charijiein teeinti chaca suujuateeine suujuateei. Nii rijijiein raotojoein belaaain suujuateeu. Chaenchu choacalacuru belaanre rijitotojoein enamanaacuru belaihu. ² Jericha nejeeinchu choba aina caoachaaain neeine rijijieein enecuru aina caoachaaain neeu. Jericha nejeeinchu ii baihuru aina caoachaaain neeine rijijieein ranunaauru aina netonai caoachaaain neeu.

³ Niha autananeen enene coroatajaneeu, esinaen rauhijiriin cairichaineen nihane. ⁴ Jana, niha calaohi, nichoala, naonjoainne fojiaraauru nihane coitucuhin, coitucueracuru neen nihane coitucuhin coroatajanecuruhinete, nii acaauru fojiaa acaauru fojiarane acatiha tacaain cinaauruhine, nitohaneen jeriha Cana Coaunera jaun.

⁵ Canaanai sirilanaala jataen jelai nihanete, Cana Coaunera bajaebajaecure janotiin netojoeen autanaauru esineeu, acaauru coroatajanena nainiha Cana Coaunera coitucuuruhana jaun. ⁶ Jana, itolere rucuheleuuruhacha coacuhin caohatiin neruujuein raotojoeen ichaonaa coauca autanete, ninauhene nena rijijiein niha cureein.

⁷ Caritiinchu acaauru relaau, suujuatera latecuruhane coataa. ⁸ Chunico chaelai latiha naraaichurune jana coroatajanena jerenihane choae tacaain fojiaraauru coroatajanena jerenihanete, Cana Coaunera coitucuuruhi fautaeriin nereein, “Cana Coaunera coitucuhanu,” naane niha natiin, Cana Coaunera Ere tonoraenihane.

⁹ Coa joenreein autana curuaa laenaa, autana esine canaacha coroatajaneeni curuaacuru siricha quiricha cuhane. Caohachaain saota choonca ajaanaca niha autanane curuaa laenaa. Chaen leijiin quicha aina neen autana nihane, curuaa laenaa. ¹⁰ Chaenchu jaiti jiniiquin ichaohin neeuruhane caje coauneein, caohatiin bereecuru fojiara neen, rene bedaenecuruha niicha coitucuuruhi cachaaurune jana caohatiin raera neen, rene bedaenecuruha cana nejeraauru- Cana Coaunera coitucuerane jana jataen belaa raera neen, necairichaa chuneine jana coroatajanera neen, naonjoaain neinihanete caohachare.

¹¹ Jana jaiti ena nichauhenane cataaun tiha autanane, coa curuaa laenaa quiricha cuhane. Nabana “Inae coaiten nelanajariaunni,” naain iriha Jesocurisito raine baiha, ¹² Jesocurisito ere tonorana coiinteein enacoauneein nelanajaane, caseteco coaraane coataa. ¹³ Chaenchu bajeritiin neen, le lorerichuru asae cuhin cajihaneen casaje que ereerejeein itolere cachaacha rautaa que enohane coataa.

¹⁴ Nii jaunna, jaiti ranunaniha autanane nelanajaane jereun. Nelanajain bereecuru fojiaain, rai namihaneon ichaane jereun, nihei cha que leratein coulurujuenaa naineniha Moconajaerane coina. ¹⁵ Tabaauru Cana Coaunera jianein, Moconajaera ere tonoraauruha autanaaurune jaun.

¹⁶ Cana Coaunera coitucuhin esenetaeraauru enecuru, autananiha chuni naraaine coroatajanemii. Nabana jataen mainajeein amihaneen coroatajanecuruha Cana Coaunera rai ita taojiaerauru cachaaurune coataa. Nitohaneen ichaquichenete, esinaen cairicheineen nenacaauru autanaauru coroatajanena nainecurureein Cana Coaunera rai ita taojiaerauru cachaauru.

Cana Coaunera rai ita taojiaerauru cachaauru ichauhenaauru coroatajanecuche

¹⁷ Atiin caohatiin Cana Coaunera rai ita taojiaerauru cachaauru suujuatein be-raihurera ichauhenaauru belain coroatajanecuruhine. Chaenchu acaihanejein Cana Coaunera Ere beebejeein cachaauru relaureraacha coroatajanecuruhine, leeochoauru coroatajanecuruhane amuritoheriin.

¹⁸ “Baca amiharateeiche aroso rojoeenaa quene, coa aroso quihane coataa borasa que nujaen conajain amiharatihache,” aitoha Cana Coaunera ere cuhanaine jaun, amihanihane coreniha quihanete caoachae. Nii rijijiein core raauruha nii Cana Coaunera Ere beebejeein cacha relaurera ichauhenaaurunete caohachae.

¹⁹ Neniha coroatajaain, nichatajaain, naonjoain coaraaurune jana ii rai ichauhena coulurujiha chuneine coa tonoraa. ²⁰ Chaenchu baaso ichaechajeein nosatihajeein sacuha chunei ichauhenane, ita taojiaauruha cachaaurune jana, aonajeeuruha satiinne urichoo mijiainetiin rai aitiin suujuateute caje coaraain casihuruhine nii leeochoauru.

²¹ Chunei jataain ii suujua acateine jaan niha natiin baaso ichaane, ita taojiaauruha cachaaurune jana acaauru suujuateeu, caa aitocoanne tocoanein. Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, chaen janijiin nii niicha raauri letonocuru anjeraauru, naonjoaihunri notaracaena caa caritiin eletoaun, atiin nitohaneen ichaine coina.

²² Ena Jesocurisito esenetaera nihane, coa Cana Coaunera rai ita taojiaeraauru bichauhenaneein enoha, nabana enoin baasoneein ichaane, coroatajaneraneein ii nero-tohine coata. Atiin ishujua coaraain neeu.

²³ Cunaitejerii ii suriquene rijijiein, coa jeesiaanca nejeesinaacha coha. Aansijiin bino cohin coaraau.

²⁴ Inanacaa tabaauru osaque nesaruhane, “Naaonjoaainte nera,” nain que iriha chuneine latelanaala. Jana tabaauru raite inanacaene, “Naaonjoaainte nera,” nain que erei colane.

²⁵ Jericha nejeeintechu nii rijijiein inanacae caohacha ichaain niha cachane. Jana jauriaanejeein inanacaenihane nihanatiinte nirijieein cuaajeein inanacaa cue.

6

Niha fatoroonne

¹ Rebeeocuruha fatoroon quene, nere tonoraauruhine. Nabana Cana Coaunera que ereein, nii Jesocurisito que cacha relaacachene que ereein cana que baasoneein ereeuruhane coataa. ² Chaenchu Jesocurisito coitucuhin esenetaera niha fatoroonne jerichanejeein nere tonoraauruhine. Jesocurisito coitucuha fatoroonne coreniha acaauru nejera rijijiein nihane coreniha, coa baasonein nere tonoraauruha. Nii choae jauhecotojoeriin coroatajanecurumiin nere tonoraain, Jesocurisito esenetaera fatoroon nihane.

Itolere coitucuha nocoetocuri

³ Caritiin relanajaeniha chuneine, Cana Curuaana Jesocurisito ere rauhi tonoraelanaala neeuruhane coataa, rauhijiriin cana relaa cana relaaurerane jaan tonoraelanaala nenaate, ⁴ itolere coitucuera niha nocoetoreein. Niite ita cotainaa jererein joenrein casaje coreniha nejesinajeein. Nitoaneeinte ita inasinee rijitoherijitoein, ita cotaain, ita que ereein, ita esenetaelanaala, ⁵ ita que nejesinnajeein nejerateein ita cotaairiin neeururein. Nitohaneeinte neeururein esinaen erenaa rauhi baiteein naasaenacaauru. Nitorijia neinchurute necoriquijiaain, nerujueleitein nena coacuhin Cana Coaunera Ere tonorana jererein inacojoein. Nitohanai nihane, caje neloona.

⁶ Jataaente nelate, caa chauratane que nena rucuhele que cana suujuatelanaala, raotojoein Cana Coaunera esenetaain tonoraacachene.

⁷ Charijiein teeinti nejanoaacachene cha colane nejanoaacache. Nii rijijieintechu ohacachene, cha amaelanaala curichaachein dedeeu. ⁸ Aihana jaun neejaha cana lenone, cana cajione naajeine, niicha aina raotojoein nihacachenete caohachae.

⁹ Jana coriqui, rucuhele, naaonjoain taojiana jereraaurute raaje necairichaaure. Inacojoein necoriquihana que suujuateinte, raajenihane necoritaain necairichaaureein nitohanein nena jereraauru. ¹⁰ Caohachaa jataen coriquiicha jeriha cachane, cacha aasaeranein niha coriquina jaun. Nii corenihate Cana Coaunera esenetaain tonorana jianein, raajenihane necairichaaure cacha tabaauru.

Jesocurisito esenetaain neunaain ichaau

¹¹ Jiaonriha nitohanei ichaain neei Cana Coaunera coitucuera neena jaunne. Cana Coaunera Ere tonoraain, Cana Coaunera Ere esenetaain, Cana Coaunera belaa, cachaauru belaa, joenreein abaantain, ishujua coaraain, naaonjoain nii ichaonaa caohachaacha sacuu.

¹² Arajiin aonajeerera urichoo, “Inaen Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito esenetaain nere tonorarichaanii,” naailune jaun, laraajiin neeunaain, caohachaaain nii sanaachara nejeein nena ichaonaa caohati que nemucuhin atiin ichaau. Nii ichaaine caina ichotijiaa Cana Coaunerana jaan ichaau.

¹³ Itolere cachaauru rai ichaonaa tera Cana Coaunera notaracae, chaen nii coocainanacai Ponsio Filato rai caohati erenaa que erei Jesocurisito notaracaena, ichei caa aitiin eletaun. ¹⁴ Caa ichei aitocoanne rijijiein rauhijiriin ichaau. Nabana coaiteen caa chauratane que turuha Jesocurisitone bana que necocauhataaine coataa. ¹⁵ Inae cuu

tihane banate, Jesocurisito ecotiha cureein acaihanejein Cana Coaunera- canaacha belaa satiin curuaanaacuru curuaanaa. ¹⁶ Acate chariji bana onaachara nejeein ne. Chabana cacha turunaja nihein cono tabai jana ne nii Cana Coaunera inanacaelanaala nena. Acate acaneein nereein itolere amuritoheriin laraajiin itolere bana coroaenohineein.

Nitohaneein neeine.

Coriqui nebaauru suujuatihane

¹⁷ Coriqui neba niha chuneine, coa “Chabana, cha lateriaunni,” naain leeochoauru que necohasitaain niha. Enaaichate nitajihane, nitajeooricheein coriqui. “Cana coroata-janerihaani Cana Coaunerana jaun cha lateriaunni,” naauruhine. Acate canaacha latei teraneein ne, raotojoein cha latelanaala nihacachene coina. ¹⁸ Aihana jaun cairichaihuru coroatajanejeein neein, raotojoein neein chaelai latecuruha leeochoaurune, acaauru rai tihajeein neeuruhine coriquihonaauru. ¹⁹ Nitohaneein neeuruhanete, nii acatiha tacaain belainaanca Cana Coaunerane, nii niicha tei ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nena raa cuurureein, necairichanacaauru coroatajanecuruhane jaun.

Satonotihane rai Timoteeo suujuatiha Faborone

²⁰⁻²¹ Caa ichei caitoonjoa erenaa rauhi tonoraa inoanlu netojoein. Coa caa chauratane que ecocohin nena erenaa tonoraa. Coa, coitucuhera rijitiin turuhin casaje que inara relaeranihane coa tonoraa. Nitohanai tonorauruhane, Cana Coaunera bero rauhi edaa cuuruha tabaaurune jaun.

Ichoelaain ii beraaine Cana Coaunerara Timoteeo.

Inaen saa.

Timoteeo rai Faborohacha letoai coroataja

Coaiten enacoauneein Timoteeo rai quiricha laenaa Faborone

¹ Jeriha Cana Coaunerana jaunte caletoe, Jesocurisito que cachauru relaanune, esenetaauruhane ichaonaa esine raauruhane coina. ² Ii raine enacoauneein laenaunra quiicha belaa'i cacalabi Timoteeo. Raotojoein neeine coina, rai raotonoque ii rausiajeein ii coroatajaneuruine Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoain.

“Nariha,” naain ichoreniha Cana Coaunera coroajeeun

³ Jerichanejeein aichejetocuruha caferateracurune rijijieina Cana Coaunera belain, nere tonoraain casuujua coaraain neeun. Itolere banana janotiin netojoein Cana Coaunera bajaebajaecaaunne jana casuujuanaha neeoritohine, “Nariha,” naain ichoreniha Cana Coaunera coroajeeun.

⁴ Itolere banana inonta baca raainaaine coaujeeun. Nii jaunna ichoaranaa jereun, jataen raotojoein raachoojoein nihanune coina. ⁵ Ishuujua coarain Cana Coaunera esenetaaine quena, casuujua ereerejeun coaaucaunne. Jerichanejeein techu Cana Coaunera esenetaaurelu edaa'e Loira, choba Eonise, naaonjoaaihunri. Nii jaunna, “Daa'e, rai neba, naaonjoaaihunri rijijieeinte esinae rauhijiriin Cana Coaunera tonora'e Timoteeo,” naain casuujua ereerejeun.

Atiin coejelanaala, “Canacaanu Curuaanaa Jesocurisito ere tonoraera nichaaun” naain joaenrein cache rai beeu.

⁶ Nii jaunna ichei aitoon, atiin enacoauneein que nemucuhin, nii Cana Coaunera tenojoin amihanenaa ichaaine coina. Nii ichouturi choae cacoi meecaunne jana Cana Coauneraacha tei amihanenaa ichaau. ⁷ Coa casiha. Coatihia casiinaa najaannu que rai esenetaera suujua corihei Cana Coaunera. Laraajiin, neunaain, Cana Coaunera, leeochoaauru, naaonjoain belaa'in nererojoeacaelanaala neein, suujua coaraain nihane coinata'esenetaera suujua core Cana Coaunera.

⁸ Atiin coejelanaala, “Canacaanu Curuaanaa Jesocurisito ere tonoraera nichaaun,” naain joaenrein cache rai beeu. Coa caresero cuhane caseteco neein nihanune que necoejiha, Jesocurisito que cache relaanune coreniha caseteco neein nihanune jaun. Aihana jaun, iitonai Jesocurisito que cache relaa'ine coreniha, iitonai rohecaauruhane, atiin laraajiin neeunaain neeu. Ii coroatajanerichaa'in Cana Coaunerana jaunte, abaan-taain neunanaa naineriquiin.

⁹ Caohachaa'in nihacachene que ainaa tocohaneeinte, cana cotijiaain cana rae Cana Coaunera, acaihanejein nere tonoraera neein nihacachene coina. Niritiin jauriaanejeein aitiin cache coaunaane jaunte, Jesocurisito cache nichaachene coreniha cana belaa'in cana rae Cana Coaunera. ¹⁰ Nitohanihana jaunte jianacoon cana teranu que Jesocurisito letoae Cana Coaunera, coaraain coitucuhacachene coina. Cana coreniha ohin ichanaa Jesocurisitona jaunte, ohacachene necairichanaa coaraelanaala, neculucohin onaacharanejeein nerichaachein coaiten turuha Jesocurisitone.

¹¹ Nii jaunte canu cocoainaa'in caenoaain caletoe Cana Coaunera, rai nere beebejeein Jorioniheichuru relaanune coina. ¹² Nii jaunna chaque casilanaala nere beebejeein cachaauru relaanune coreniha, caa catohaneein caseteco neein neeun niqui, nena coejelanaala caa neeun, cana coroatajanera coitucuhanune jaun. Acate laen naine cacorataaneein cacoera'iha ne, coaiten enacoauneein turuhane reeintiaain.

¹³ Nii jauriaa' ichelaanulune rijijieein ichaechajeein neeu. Jesocurisito cache nichaachene jaun, coanete Jesoso esenetaain, Cana Coaunera, leeochoaauru, naaonjoain belaa'in nihacache. ¹⁴ Cana suujua cuhane ichaoha Cana Coaunera Suujuena jaun uhaain, atiin que neeunaain nii ichei Cana Coauneraacha tenojoin erena' rauh'i tonoraain ichaau.

Cacoelaain cacorataaniha Onesiforo ne

¹⁵ Nii coitucuhine tocohaneeinte caque jaolecoore saain Asia cocoaichacuru. Fijelo, Eremojene, naaonjoaaihunri nihanatiinte saain caque jaolecoore.

¹⁶ Onesiforo sinijiera, bereecuru, naaonjoain belaaain coroatajaneene Cana Coaunera atiin carai, araai saain cacoelaain cacorataanihane coreniha. Acate caseteco neein nihanu natiin, cacoreniha necoejelanaala cacorataane. ¹⁷ Cau Romau turuhinte, mainajeein amuhemujeein caariin, tabiicha cauruhin atiin cacorataane. ¹⁸ Nii choae tacaain techu, nii Efesoo nihaca jiniiquiine bana, jataain cana coroatajanelu nii Onesiforo. Nii coreniha atiin belaaaine Cana Curuaanaa Jesocurisito, inae coaiteen cau chauratane que turuhane bana.

2

Coujuriu Jesocurisito ere tonoraera neein nena tocohaneei necairichanaa abaantaain neeu

¹ Laraajiin atiin neeunaau, ichorataaniha Jesocurisitona jaunra cacalabi.

² Cha teeinti letoaera nihane erenaa tonorain ichae, nii coaraain relaaute leeochoaauru relaera neein neeine. Inae araai saain cachaauru relaanune jana, aonajerejetohilune jaun, nii rijijieein acaauru relaau.

³ Charijiein teeinti letoaa acaauru curuaanaane, atiin necairichanaa abaantain ichacure caohati soondarooru laraajiuruhane. Nii rijijieein coujurihu Jesocurisito ere tonoraera neein nena tocohaneein necairichanaa abaantaain neeu. ⁴ Joenreein cacha rijijieein ichaonaa nainihe soondaro. Curuaanaa ere tonoraain nihanete ne. Nii rijijieein chu cana Curuaanaa neein niha Jesocurisitona jaun, abaantaain nere tonoraacachenete ne, rai letono neein nihacachene jaun.

⁵ Charijieein teeinti necoatijiaacane, cacha amuritona nainenihaca necoatijiana beraicha ere tonoraain necoatijiae nihacane. Nii rijijieein techu nii Moconajaera amuritona nainenihaca Cana Coaunera Ere tonoraenihacane.

⁶ Charijiein teeinti temule jaacane jana inae nihane, tonajelanaala caje raain que lenoneein nihacache. Nii rijijieein techu Cana Coaunera tenojoin amihanenaa ichacaachene, tonajelanaala raotojoein nerichaacheein, itolere que cana belairichain Cana Coaunerana jaun.

⁷ Caa caitoonjoan que ishujua ereerejeein coaacute, coitucueeneine ichorataane-miin Cana Coaunera, aonaain coitucuhine coina.

Jesocurisito que coaacu

⁸ Cana Curuaanaa inoaainsi Rabiri feratenojieein niha Jesocurisitone que ishujua ereerejeeu. Acate ohane caje ichanae. ⁹ Nii beebejeein relanajaanune corenihate, leocha atabinae chara tocohaneein *cadena* que canu cositeein, catohanein cacasete-caaure niqiu, nete caa quere cacha relaanune jaan cositena nainecurene laen.

¹⁰ Nii jaunna itolere necairichanaa abaantaain atiin Cana Coaunera janiinohinchuru relaun, Jesocurisito coreniha jianacoo neein, nitajenaa charanejeein neeuruha Cana Coaunera janiinohinchuru cachaaurune coina.

¹¹ Esinaena rauhijiriin aitoreeunni.

Cana Coaunera esenetaain ohacachenete aina ichaorichaachein.

¹² Necairichanaa abaantaacachenete, aina rai Cojoanonaa que nerichaachein.

Que jaolecohacachenete, acaetonai cana que jaolecoreein.

¹³ Cana aitoonjoan ichaenihacachenete, aca laen naitoonjoan ichaa cureein.

Nitohanein laen niha acana jaun.

Caohachaain suujua coaraain niha Timoteeone

¹⁴ Caohachaeniha nitohanaina jaunna ichei aitoreeunni, suujuatenajaan neeine coina, nabana nitohanein neeuruhane coataa. “Coa erenaa laojoiriicha coreniha ita cotaaine rijitocoache,” naain Cana Coaunera Ere beeurera suujuateeu, atiin Cana Coaunera notaracae. Nelatihei erenaa laojoiriicha coreniha ita cotaicha rijitiin iriha cachane, nabana que nererojoeaain neeuruha aohanraaurune coataa.

¹⁵ Atiin naineeine jaun uhajeein Cana Coaunera Ere que relanajaaun rauhijiriin, charijieein teeinti ai leeinjiin cacha, laraajiin amihanihane letoaera que necasaene nii rijijieein Cana Coaunera acatiha caohatiin ichei amihanenaa niicha tei ichaa. “Caohatoha chamijianeeonra,” naain ichei iriha Cana Coaunerane coina. Jana rauhijiriin relanajaeneeinete ii necoeje chanureein Cana Coaunera.

¹⁶ Aihana jaun, coa Cana coaunera coitucuuruhi rijitiin erenaa baaso que irihache, nabana nirijiein cuaajeein Moconajaeraacha ere tonoraaichene coataa.

¹⁷ Charijieein teeinti, nijiriha cachane, inae suujua lomoha nii cunaine ohe. Nii rijijieein techu, nii erenaa baaso que ereerejeein tonoraaichene, inara suujua lomoha nii erenaa baasone nitajiha curiquicheein. Nii corenihate nitajeeure Imeneeo, Fileto, naaonjoaaihunri, ¹⁸ “Chabana oo caje enacoauneein nejaberecaain nichaauraain neri-naain cacha,” naauruhana jaun. Niritiin ereeuruhana jaunte, nererojoecaaure acaauru aohanraauru tabaauru.

¹⁹ Nii jaun, “Cana Coaunerate esinaen esenetaeraauru suujua coitucue. ‘Cana Coaunera coitucuera nichaaun,’ naain iriha chunei cachane, baasoneein ichaohane jianemiin,” naa Cana Coaunera Erena jaunte, esinaen Cana Coaunera cachaneein nihacachene coitucuhacache, inae nii jianeein nihacachena jaun.

²⁰⁻²¹ Charijieein teeinti coriquihona loreri asaae ne itolere coata coreti caje ichanohin ojoaichu, baichaje, atane caje ichanohin ojoaichu, baichaje, darohe, enuha caje ichanohin jecoro, coshara, erauru, naaonjoain; tabaauru nelateein joaenreein lenone curunu que; jana tabaauru nechu jataain joaenreein calani joanaana jaannu que nelatei. Nii rijijieein techu, osa jianeein Cana Curuaanaa Jesocurisito ere tonoraacachene, nelatiha curichaacheein Jesocurisito cachaneein joaenrein amihanenaa caohati ichacaachene.

²² Aonaau. Enamanaa neeine rai caohacha tocohaneein nenea baaso caje naururuu. Suujua coaraauru cachaauru aina jiniiquiin Cana Curuaanaa bajaebajajeein neeu. Cana Coaunera tenojoin ichaonaa rauhi sacuhin, esenetaain Cana Coaunera, chamute cacha naaonjoain belaaain raotojoein neeu.

²³ Casaje que ita rai ereereecuruha leeochoaurune coa iriha, nabana ita baijiaain ita cotaichene coataa. ²⁴ Nainihe i Cana Curuaanaa Jesocurisito ere que cacha relaeraneein nenea namute cacha aina nejerateein nihane. Itolere cacha aina jerichanejeein ita belaaain nihanete caohachae. Chaenchu raotojoein caohatiin rai suujua coaraain, cotailanaala relaain ²⁵ raotono que cuaain cacha suujuateein nihanete caohachae. Caitono tocohaneein nihanete jerecureniha tabaaurune nihanatiin, acaauru suujuateein acaauru suujua corenaa nainereein Cana Coaunera. ²⁶ Inae nitohaneein acaauru suujua coriha Cana Coauneranete, erenaa rauhi coitucuuruhane caohachanaineejin nichotiha cuurureein Moconajaera caje.

3

Naaonjoaante curureein cana janonaa satono rai coaiteen cajiha turuhelalajiha Jesocurisi-tone bana.

¹ Aonaute coitucuhi. Cana janonaa satonohelalaje raite, Cana Coaunera coitucuurera cairichaeriin roheca cuurureein Cana Coaunera coitucuuruhi. ² Nitohaneeurite nelaaetoha nocoetiin, jataain coriqui mucunaa coacuhin leeochoauru que necohasitaain, ita cotaain, niheichu fojiaraauru ere tonoraelanaala, nechu jataain aansai ataibinaen rijijieein Cana Coaunera Ere tonoraelanaala niha cuururein. ³ Chaentechu necairichanacaauru coroatajanena coacuelanaala, casajenetiin, baaso ichana jerecuruhane suujua coaraelanaala ichaain, naaonjoaan cuurureein. Chaen techu nechu aansai ataibinaen rijijieein itolere ichaonaa caohacha aina nejerateein, naaonjoaan cuurureein. ⁴ Chaen techu itolere coitucuha nocoetiin niicha jerei ichaain niha cuururein, Cana Coaunera arinaa coacuelanaala. ⁵ Baaso neein ichaohinte Cana Coaunera coitucuha nocoetoha cuurureein.

Coa nitohanai cacha raa. ⁶ Nabana raaichene jana, nechu aaso ene cojoaelorohe coritaain nihane coataa. Nitohaneeurite, suujua coaraelanaala niicha ichana jerei

ichaain neeureein. ⁷ Itolere banate niqui nerelaaurureein, nete chabana ichaonaa rauhi coitucuurenereein.

⁸ Charijieein teeinti Moisesa ere tonoraarene nii coroatajai benanecuru- Janesi, Jam-bresi, naaonjoaunri. Nii rijjijieein techu Cana Coaunera Ere Rauhi tonoraarenereein ni-torijiane'i cachaauru. Naasaaheca acauru suujua cuhanena jaunte, Cana Coauneraacha tei ichaonaa rauhi aasaaena jerecureein. ⁹ Jataain chatohanai ichacururiaain, nechu aasoneejoaunruhane coitucuurichaa'in saain cachaurune jaun. Charijieein teeinti aihure nii Moisesa ere tonoraauruhi. Nii rijjijieeinte situha cuurureein nitohaneeri.

Timoteo suujuatiha necairichanaa que Faborone

¹⁰ Ichelaanune tocohaneeinte chuhisi caohachaa'in neei. Chaen techu cachaauru relaanune jaan coitucuhin, quichao coitucuhin, camijianeeon coitucuhin, esenetaain quicha belaa'i coitucuhi. Chaen techu neunaa casuujuane coitucuhi. ¹¹ Chaen techu caniha nejerateeuruhane jana abaantaanune coitucuhi. Antioquiha, Iconia, Listra neein curuajaihuri neseeuu nihanune janate, caniha nejerateein carerojoeccauruhane jana, jianacoo camitaa Cana Coaunerane coitucuhi.

¹² Esinae rauhijiriina caa aitoon. Jesocurisito ere tonorana jereraaurute rohecaa cuurureein niqui, nete ¹³ raajenhane necairichaa cuurureein nechu aansai casajeeuru. Nechu jataain nii rijjijieeinte ita coritajeein jeelai amuritoheriin necairichaa cuurureein nechu jataain casajene jaun

¹⁴ Ii laen rauhijiriin nii que nerelaaina jaun iicha esenetai sacuu. Iite nii ichelaera coitucuhi. ¹⁵ Canaanai neeine caje coauneeinte, Cana Coaunera Quiricha coitucuhi. Nii Cana Coaunera Quiricha que nerelaain esenetaaichenete, jianacoo inara tereein Jesocurisito.

¹⁶ Satiinte Cana Coaunera tenojoinnein ne Cana Coaunera Quiricha. Acate cacha re-lain, cacha suujuateein, cacha suujua raujiain, naaonjoainu que nelate, ichaonaa rauhi coitucuhin caohachaa'in ichaoha cachane coina. ¹⁷ Itolere Cana Coaunera jerenohin amihanenaa ichaain niha Cana Coaunera coitucuerane coina.

4

“Atiin aohana jerecureniha cachaurune nihanatiin beeu,” naa Faborone

¹ Cana Coaunera aina nii turuha uhenenu, nii cau chauratane que nenacaauru ichaonacaauru, saain onacaauru, naaonjoaihunri rucuheranu notaracaena caa miji-aainetiin eletoaaun Cana Coaunera Ere beebejeeine coina. ² Atiin aohana jerecureniha cachaurune nihanatiin rauhijiriin beete esenetaauruhine. Baaso ichacuruhane raotojoein raujiain cuaain suujuatenajaaun, ³ inae ecu tihane bana erenaa rauhi aohana jerecurenerichaa'ine jaun. Nitohaneente, baasoneein coacuhin arajiin acauru relaeranu ariha cuururein, acaauruhacha jerei tocohaneein baaso que relanajaeraanu que. ⁴ Nitohaneente erenaa rauhi aohana jerelanaala que janoriin amuurureein. Amuhin joaenreein casajeeicha esenetaain tonoraain raaje necairichaurureein. ⁵ Ii laen ishujua coaraain necairichanaa abaantaain Cana Coaunera Ere beebejeeu, jianacoo osa caje mituhin neeuuha esenetaaurerane coina. Nitohaneein caohatiin chamijianeeon ichaau.

Inae Cana Coaunera tenojoin amihanenaa jitaanu

⁶ Inae ichuunejeeonriha ohanune que tihane.

⁷ Inae Cana Coaunera tenojoin amihanenaa jitaanu jianelanaala rauhijiriin ichaain.

⁸ Inae nerichaa'in canu amihaneeo core, caque banihateein Cana Coauneraacha rucujuei, acaachana inae caa cohajeeun. Inae turuha nii Cana Curuaanaa Joesio, caohacha nejesina ichara neein nenaanete, Aca nii canu amihaneeo coretereein. Coatihana canuhacha rai coreterinaain. Satiin nii turu jereein cohajeraauru rai netonaite coretereein.

Saatonu

⁹ Cacoharaa uu atiin chajaa'joaain. ¹⁰ Caquete jaoleque Demasi, caa chauratane que nenacaauru itolere rucuhete cauteni rijjihuru jerihana jaun. Nii jaunte naain

Tesalonecau cue. Jana Cresentete Galasia bataneu cue. Jana Titote Dalmasia bataneu cue.

¹¹ Acaihanejein Locasichate caniha ne cau. Maroco ariin cotijiaain ijiniichaain uhaau. Acate laen camijianeeo que cacorataanena naine.

¹² Tiquicono laen letoaun Efesoo.

¹³ Toroasihu nihanune banana Carpo loreri asaae quela ratirihunlu, uhaau carai uhine. Chaenchu nii canu quirichaauro nii quiicha laenajacoaine maajeein uhau.

¹⁴ Nii coata que amihanenaa Alejaandorote, jataain baaso neein caete niqui, nete inae cacocaeratereein Cana Curuaanaa. ¹⁵ Coaraau. Necoeraain neeu, Cana Coaunera Erecanaacha beebejei que nejeratihana jaun.

¹⁶ Camucuhin, cacaje bajaauruha cocoinanacaaihurine janate, cajoahin caratiriin amuure satiin. Nii coreniha jiaonriha chatohaneein tenajaa Cana Coaunerane.

¹⁷ Nii janate, canu coroatajaneein casuujua lararajie Cana Curuaanaa. Nii jaunna, itolere caa chauratane que nenacaauru Jorio niheichuru rai Cana Coaunera Ere beebejeeun, jianacoo neeuruha esenetaaurerane coina. Nitohaneainte necha aansai ataibinaen leon ujuaae caje jichorochooain jianacoon caete Cana Curuaanaa. ¹⁸ Itolere baaso cajete canu mitaain canu beraicheein, aina dedeeu nihanune coina. Coanete Cana Curuaanaa corojeein belaiacache inoanlu netiin. Nitohaneein neeine.

Cana Coaunera esenetaeraauru rai necoiha Faborone

¹⁹ “Inara coauijha jera Faboro” naain beeu, Firisila, Aquila, Onesiforo araaichuru, naonjoaihunri rai. ²⁰ Coriintoote nedae Erasto. Jana Torofimona ratirihun Miletoo, cunaitihana jaun. Naineeine elohena ajiniha uu. ²¹ Eobolo, Poreente, Lino, Cularia, naonjoaihunrite ii coaacure. Chaenchu saain cana nejeraauru Cana Coaunera coitu-cuurerate ii coacue.

²² Ii aina neeine cana Curuaanaa Jesocurisito. Satiin inara belaa inara coroatajaneeine atiin Cana Coaunera.

Nitohaneein neeine.

Tito rai Faborohacha letoai

“Inara coaaucuaun” naa Faborone

¹ Canu Faboro nichaaunnena, nii coitucuhiche raotojeeinne rijjijeein, Cana Coaunera jerenohineein rai Calaohi Jesocurisito letono afosotoneeun. Acate caletoe, satii chauratane sacuritaain janijiin nii ranojoihunru rai amuhemujueein beebjihanune, ² rauhijiriin coreniha cana osa caje nichoteein jianacoon neein, chabana satonoe-lanaala nena ichaonaa teranihane cohajihacachene coina. Chabana cana coritaai Cana Coaunera. Acate nitohaneein cana rai ichaonaa tihane coina aitelu, cana rai chauratane coaunaane ajiniha. ³ Inae nii jihanteein aitohalune jaa que turuhane jaaunte, inae nii aca jianacoon cana osa caje cana mitaeranihane coitucuerateein beebjihanune coina caletoaclu Cana Coaunera.

⁴ Nii jaunna caa ichei quiricha laenaain letoaunra Tito. Iite esinaen rauhijiriin canu calaohineei, cacoreniha nii canaacha esenetai Jesocurisito esenetaaine jaun. Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Ichotera Jesocurisito, naaonjoaain raotojeein neeine jaanu teeuruhine ii raite aina raotojeein jianacoo neeine coina.

Curetau Cana Coaunera coitucuurera relaa Titone

⁵ Nii Curetau cobenau ii ratirihanune ajiniha taone, jaiti rucuhera coina lananacaauru rucujueein, iclesiacuru naineein Cana Coaunera coitucuureraauru- canaacha relaari coaranu que acaauru bichauhenaauru cocoinaane coina ichei aitoonlu. ⁶ Nii le iclesiacuru bichauhenaauru bichauhena cocoinanohichuru, cojuriu nitohanei coaraneein nena tocohaneein suujua coaraain ichaohine, nabana que tonaain iriha chunine coataa. Chaen techu leinjiin eneecha que sinijeraaocane caohachae. Jana rai calaohichuru netonai Jesocurisito esenetaeraneein, caohachaaain suujua coaraain erenaa tonoraain neeuruhine, nabana baasoneein erenaa tonoraelanaala ichaauruhane, acaauru que ereein niha chunine coataa. ⁷ Nii Cana Coaunera ranojoinuri iclesia coaraneein- acaauru bichauhenanein nenaate, jeriha Cana Coaunerane rijjijeein caohachaaain suujua coaraain, que Cana Coauneraacha icharatei ichaain rauhijiriin ichaohane caohachae. Nainiheer enenaa tonoraelanaala, namute cacha coiintetiin, ajetoritiiin, ita cotainaa rautatiin, asijiautoneein, naaonjoaain ichaohane. ⁸ Nitohaneein baasoneein ichoaelanaala, turuhin niha cachane belaaain, cotijiaain, loreri asae raain, naaonjoaain ichaohine. Chaen techu caohacha ichaera cachanein, caohatiin suujua coaraain, Cana Coaunera que banijiaanein neein, chabana jeriha suujuane rijjijeein ichoaelanaala, naaonjoaain nihane caohachae. ⁹ Nii esinaen rauhijiriin aitiin relaeraalune jaacha tonoraain, acaacha esenetaain que leeochoaauru relaaaine, acaauru netonai leeochoaauru suujua laraajiaain nerelaacachene jaan coitucuerateeuruhane coina. Chaen nii caohateein erenacaauru relaain acaauru suujua baaso aninoaainete, acaauru netonai esenetaauruhine.

Relanajaaurera baaso

¹⁰ Arajjichurute, nii acaauru relaacane jaan tonorana jerelanaala, “Jorioniheichuru jaberoco macohi cari saeratelaanaala nena, nainiheer Cana Coaunera esenetaeranein ranojoneein nihane,” naain nechu jataain cha coitucuuerehane jaun cachaaauru coritaare. ¹¹ Niritiin erenacaauru erete, caohachare niritocuruhane coataa caohatihacane. Nii casaje aina cuaaante laurijiracuru aina arajii cachaaauru suujua auhacaain, cachaaauru coritaain, arajii coriqui ranaa coaacure.

¹² Coaraaunachuhinti nii Cureta cobenau nena *profeta*, nii jeelai acaauru araaicha: “Satiin Cureta cocoaichacurute casajenetiin, necha ansai ataebinae rijjijeein neein, bajeritiin, achotoritiin, naaonjoaunre,” naain acaauru ichao bihalune. ¹³ Esinae rauhijiriinte acaauru ichao coaraane jaun aitelu. Aihana jaun, caohachaaain laraajiiin

acaauru relaau, coujurihu Jesocurisito esenetaeraneen nenea tocoaneein neeuruhane coina, ¹⁴ nabana, nii suujua caje rocohin relanajaauruha Joriocurune jaancha esenetaauruhane coataa. Niheichu nainecuruhi Jesocurisito esenetaeraneen neeuruhane sainejeein que jaolequuin, nii naitoonjoan tonoraelanaala nenacaauru ere tonoraauruhane.

¹⁵ Caohachaaain suujua coaraain niha cachanete, itolereneen nichanaane maajeein caohachaaain coanojoi ne. Jana canaacha esenetai esenetaelanaala nenaate baaso nejesina que coacuhin itolere bana baasoneen ne, nichanaane maajeein, nechu jataain baasoneen coacuhin cha ichacuruhane jaun. ¹⁶ Cana Coaunera coitucutohate niqui no-coetocure, nete acaauru ichanaacha caje coitucunojoinecure baasoneeuruhane. Namute cacha cotairiin, namute cacha que erenajaauharitiin, erenaa tonoraelanaala neen, nii charijibana caohacha ichaain neuruhi.

2

Nohanelanaala relanajaacachene jaan

¹ Caohachaaain nii ichelaanune jaan tonoraain, esinae rauhijiriin que acaauru relainete caohachae. ² Nii acaauru bichauhenaaurute, esinae rauhijiriin tonaain ereeuruha chaachacuruhane coinane, nii naitoonjoa ichaain ichaauruhane caohachae. Esinae rauhijiriin nii niicha esenetai rijijieein neen, satiin belaaain, laraajiin, naonjoaain ichaohine, itolere necairichanaa abaataain nenea nainihane coina. ³ Jerichanejeein techu, coujuriu inara bene bichauhenaauru jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohin, ajetoriaanelanaala, erenacaotelanaala, naonjoaain que coacuelanaala, caohachaacha que coacuhin neeuruhane caohachae.

Coujurihu ranunaaauru bichauhenaneen nenea tocohaneein, ranunaaauru notajaain, ⁴ rai sinijeraauru aina rai bereecuru belaaain neeuruha ranunaaaurune coina acaauru relaain, ⁵ caohachaaain itolere que nainaaain suujua coaraain, loreri asae nenacaaurune maajeein beraain, osa que nesaruhin, barijitiin, naonjoaain neeuruhane coataa acaauru suujuateein nihanete caohachae. Chaen acaauru sinijeraauru aina ita suujua rijijieein coacuhin neeuruhine, nabana tonaain Cana Coaunera coitucueraneen neeuruhane sainejeein acaauru que iriha cachane coataa.

⁶⁻⁷ Jerichanejeeinchu caohacha nejesina ichaain nii enamanaacuru notajaain acaauru que corajerateeu. Acaauru relaaaine caohachaaain ii suujua coaraain, coujuriu ichauheneen nenea tocohaneein, ⁸ raotojoeen acaauru rai ereein canaacha esenetai que aitiin acaauru relaau, nabana tonaain baasoneen cana que erenaa nainiha chunine coataa. Nitohaneen ichaainete cana que nocoejeeurureen nii acaauru relaacane jaan caohatera rijitiin erenacaauru.

⁹ Chaen rai fatoroon ere tonoraain, letoanajaa acaauru fatoroone jaan ichaain, tonaain baasoneen tonorana coacuelanaala neeuruha rai letononeen nenacaaurune coina suujuateein relanajaa. ¹⁰ Jiaonrihachu asijiauhin neeuruhane. Baaso coacuelanaala caohatiin suujua coaraain neeuruhine. Nii banate, acaauru ichao caje jataain caohatoha Cana Coaunera cana ichoterateraneen nenea que acaauru relaacachene jaan coaracurureen satiin cachaauru.

¹¹ Cana Coaunerate cana belaitohane coaratihia, satiin caa chauratane que rai cachaneen neinichaachene ichoteraanu letoaelu. ¹² Acate cana relae, Cana Coaunera coitucuhichuru rijijieein baaso ichaaechajeein nihacachene jianeen, caohacha que coacuhin, coujuriu Cana Coaunera cachaneen nenea tocohaneein rauhijiriin Cana Coaunera corojeein caa chauratane que ichaohacachene coina. ¹³ Nitohaneente nii cana rai tihane coina naitoonjoan nainane cohajeein raotojoei ichaonaa que ichaohin, turuha urichaaain nii Cana Coauneraneen cana ichoteraneen necaohachaaain nenea Jesocurisitone cohajeein nihacache. ¹⁴ Acatechu itolere baaso canaacha ichai cana osa caje cana ichoteratihane coina rai jaberoco teen nelu, oha cana corenihane, nii baaso caje cana coulucohin rai cachaneen caohacha ichanaacha que coacuhin nenea coina ichaelu.

¹⁵ Nii ichei aitocooaunne rijjijeein, coointeeuruhane nihanatiin, acaauru que cora-
jerateein acaauru relaau, coujuriu cocoinanohineein nenea tocohaneein, nabana nii
relanajaaine jaan tonoraelanaala ii que jaolecoha chunine coataa.

3

Esinae rauhijiriin caohachaain suujua coaraain neeuruha Cana Coaunera coitucuurerane

¹ Nabana baitecuruhane coataa, acaauru rai nacoauneein aitoote, coujuriu Cana
Coaunera coitucueraneein nenea tocohaneein, rai curuaanaa, cocoinanacaaiahuri,
naaonjoainuri ere tonoraain itolere bana jatoroaain neeuruhine caohacha nejesina
ichacuruhane coina. ² Jiaonriha tonaain baasoneein chuni coacuhin ereein neeuruhane.
Niheichu ita sonaa coacuelanaala caohacha cachaneein ichaohin, jiniiquiin ita belain,
caohachaain neeuruhane coarateein neeurumiin.

³ Jauriaalute cana netonai tonaain irihacachene joenreein ererejetocoaache, Cana
Coaunera ere tonoraelanaala nechu jataain nitajenaaneein neein, cana suujua letono rijji-
jjeeincha itolere baaso ichaonaa ichaaechajeein nerejetocoaachelu. Nitohaneeinte baaso
ichaaechajeein ichaonaa jana, cana que nererojoecaeriin nerejetecuruha leeochoaurune
rijjijeein ita que nererojoecaeriin nerejetocoaachelu. ⁴ Nete satiin caa chauratane
que cachaneein ichoainichaachene belaitohane coaratiha, satiin cachanichaachene
ichoteratelu cana osa caje Cana Coaunera. ⁵ Coatiha rai caohacha ichacaachene jaun
nii cana ichoteratiheiluu. Cairichaaajoaain cana coaraane jaunte, nii cana osa caje cana
coulucohin cana ichoteratelu. Rai Suujue aina cuaain cana coulucohinte, nacoauneein
nejanoaain nenea rijjijeein nenea coina cana rai nacoauneein ena nenea ichaonaa telu
Cana Coaunera. ⁶ Jataain cana belaitohane jaunte, rai Calaohi cana Ichoteraneein nenea
Jesocurisito aina cuaain, cana rausiaaeca jelai amuritoeriin rai Suujue telu cana rai
Cana Coaunera, ⁷ itolere ujuaihoneein nenea caje caohachaain neein nii chariji bana
sanaachara nejeein nenea- canaacha cohajei ichaonaa que nenea coina.

⁸ Esinaetechuhisi nitohaneein cana osa caje cana coulucohin cana raain ne Cana
Coaunera. Nii jaanna ichei aitoon, nii Cana Coaunera esenetaeraauru itolere bana
caohachaacha que coacuhin neeuruhane, nii leeocho relanajaera ere tonoraelanaala
neeuruhane coina acaauru rai aitohine coina. Nitohaneein ichaohacachenete, jataain
cana rai nelateineein nereein. ⁹ Nete laen nii cana rai aitocuruhalu cana coitucueracu-
rune esenetaain, Moisesa aitoonjoan que ita rohecaain naaonjoaain nenea naineneei.
Niite nechu jataain nohanenaaneein nii chaque nelatene cana rai.

¹⁰ Niha nitohanei que cachaauru relaain lerunaa jererane, coroata saain, nichata saain,
naaonjoaain cotijiaain rai aitohine jana chere tonorana jerenihane, jelai caje sitaaute
amuhine. ¹¹ Nitohaneein nenacaauru cachaaaurute itolere osa que nerotocuruhane jaun
aihure. Nitohaneeinte acaauruhacha ichai caje osa que nesarucuruhane coanojoi ne.

Nicopolisihu canu cohacu

¹² Inae ichene Artemasi letoanihanune, Tiquico letoaanune, atiin Nicopolisi cuhin
canu cohanihute ecu ita coaracaa. Ecune jelarona bitoanune coina ucuae ureeunni.
¹³ Chaen nii ecu nenea *abogado* Senasi aina Apolo coroatajaneun acaauruhacha latei
teen, nabana nii cuuruhanejaun turuuruhane reetiaain lanaa acaauru rai acaauruhacha
lateine coataa. ¹⁴ Canaacha relaineein nenacaauru, itolere que caohacha ichaain, cha
lateein niha chunucohane coaracuruhane coroatajanena que nerelaaurumiin, nelatei-
neein niha acaauru ichaone coina.

Raotojoein neeuruhane coina aitiin necoiha Faborone

¹⁵ Satiin caniha cau nenacaaurute ii coaacure. Nii ecu nenacaauru canaacha esenetai
Jesocurisito coreniha canaacha belaihuri- cana nejeraauru coaucaune beeu acaauru
rai. Satiin raotojoein neeichene jaanu teein, inara coroatajanemiin Cana Coaunerate
raotojoein neeiche.

Filemoon rai Faborohacha letoai

Acaauru coaacane biha Faborone

¹ Canune Faboroneein Jesocurisito coreniha caresero cuhane neein cana nejera Timoteo aina, ii canacaanu amihaneoo que canacaanu coroatajaneraneein neeine rai, caa quiricha laenaain letoaacaanura Filemoon. ² Chaen Jesocurisito ranojoneein iclesianein nenacaauru- ii loreri asaae ii aina netaojianacaauru, chaen canacaanu amihaneoo que canacaanu coroatajaneraneein nenacaauru- cana nejera ene neein nena- Apia aina Arquipu, naaonjoainuri rai netonaine caa laenaain letoaacaanu. ³ Cana Inaca Cana Coanera, rai Calaohi Jesocurisito, naaonjoainuri jeelai amuritoeriin inara coroatajanecurumiinte raotojoneein neeiche.

Coichana aina cutaain belaina inaan esenetaain niha Filemoonne

⁴ Cana Coanera bajaanune naineeine, itolere bana ii coacuhin Cana Coanera coraajeeun, ⁵ Cana Curuaanaa Jesocurisito belaaain jataain esenetaaine rijijieein satiin Cana Coanera cachanein nenacaauru belaaaine beeuruhane jaun. ⁶ Nii jaunne ii canacaanu rijijieein acaacha esenetaain neeine jaun, jataain canacaanu rai caohacha icharanein, canacaanu coroatajaneranein niha Jesocurisitone coitucuhin neeine coina, Cana Coanera bajaanun ii rai. ⁷ Jataaina jeelai amuritoheriin corajeein rachoojoneun casuujua cuhane. Jataainte caohacha ichaai canejera, Jesocurisito esenetaeranein nenacaauru belaaain, acaauru suujua nunaaine jaun.

Atiin canu coreniha ii letono Onesimo raau.

⁸ Canu Jesocurisito rai afosoto nichaaunne jaunte niqui ne canu rai rauhi, iicha chanenu ichaaine coina ii letoaanune coina. ⁹ Nena raujiaain nii canaacha belaaainein canaacha esenetai coreniha ichei aitoreeunni. Canuna Faboroneein- inae biinaanein- Jesocurisito coreniha caresero cuhane netiin ichei aitoon, ¹⁰ cau cajinichaaain caresero cuhane neein, Jesocurisito coreniha cacalabi rijijieein nena Onesimo belaaaine coina.

¹¹ Jauriaalute niqui ichei chaque nelatelanaala, ii letononeein nelu Onesimo. Nete laen inae ena jiniiquiin cana rai jataain nelateinnein ne. ¹² Inae nacoauneein jelaiha ii rene cauhane coina letoaanu. Atiin canu coaraaine rijijieein nii coaraain neeu. ¹³ Cana Coanera ere beebelijanune coreniha, cau caresero cuhane nihanune jaunne, iinein nena rijijieein canuhacha latei icharanein nihane coina, cau canu aina nihane jereun niqui. ¹⁴ Nena jereneine coataa aihane jereneun. Nabana canu ii caje bajaanune jauncha jereine coataa, ii suujua caje coauneein jereine jerichaaunne jaun. ¹⁵ Jerihane ena chabana satonoelanaala ii aina nihane coinata, ii caje amuhin nelu- nii ii letono Onesimo. Nete inae naineneei ii letono siriine rijijieein siriine. ¹⁶ Raujiaain ii letono siriine amuritoheriin, ii nejeraneei tein belaaain coaraau. Jataaina belaaain coaraaun canu. Nete nii amuritoheriin joaenreein cacha rijijieein coaraelanaala, Cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha, ii nejeraneei tein coaraaine caohachae.

¹⁷ Aihane jaun canaacha esenetai coreniha ii nejeranein canu coaraain neeine, nii canu coaraain neeine rijijieein acaantonai coaraain raau. ¹⁸ Ichei chatohanein baaso ichaain, ichei rebequuin, naaonjoaain nihalune canu cobaraau coreniha. ¹⁹ Canuna Faboroneein ichei aitiin caraajenihane caa laenaanun. Nii ichei aitocaaunne rijijieeina, canu ichei coretereuni. Nainichaaun niqui canu que ijiabereoo coreniha rebeoquine coaacaaunne. ²⁰ Aihara canejera. Cojuriu Jesocurisito cachanein nena tocohanein caa ichei bajaanune rijijieein atiin ichaain, Jesocurisito coreniha canejeraneine jaun canu suujua nunaau. ²¹ Canuhacha bajai amuritoheriin ichariquuin quere tonoraaine esenetaanune jaunne caa ichei aitiin laenaanun. ²² Nii choae tacaainechu turuhanune jaanu rucuhequine jereun, caresero cuhane nihanune jaun, cacoreniha bajaebajaaequichene tonoraain, inara coaraa uhanune jererichaaain Cana Coaneranane cohajihanune jaun.

Ii coaacuruha raotojoein neeu.

²³ Jesocurisito coreniha caresero cuhane canu aina nenea Efaforasite ii coacue.

²⁴ Chaen Maroco, Arisitaroco, Demasi, Locasi, naaonjoainuri canu coroatajaneranein nenacaaurute ii coaacure.

²⁵ Cana Curuaanaa Jesocurisito jeelai amuritoheriin inara coroatajanemiin.

Ebereecuru rai letoi

Rai Calaohi aina cuaainte cachaauru rai erelu Cana Coaunera.

¹ Inoaelu jetaote nere bera inoaesihuru- *profetacuru* aina cuaain araisaain cana inoensihuru rai ere Cana Coaunera, ecoetacaeneein mituhelanaala, taba que acaauru sinihu, taba que letonocuru anjeraauru letoae, acaauru rai ecocohin beeuruhane coina, naaonjoaain. ² Nete laen inae enene Calaohi que nere berate Cana Coaunera, Cana Coaunera nihane coitucuhacache itolereeneinne coina. Nii rai Calaohi aina cuaainte, itolere cana rai chauratane, dede, itolere cautenu rijihuru, itolere cana janonaa, naaonjoainuri coaunaain niichuru Curuaanaa neein telu Cana Coaunera.

³ Nihei chunei cacha niqui Cana Coaunera coaraai. Nete caje uhin canaacaanu rene ecooca rai Calaohine jaun, canaacaanu rohan turuaain coaracaanune jaun, “Naaonjoaan Cana Coaunera,” naain coitucuhacaanu, jeelai Cana Coaunera tocohaneein necaohachaaain nichao que ichaohana jaun. Acate Cana Coaunera Calaohineein itolere sirichaneein coaraneein ne. Acate Cana Coaunera Calaohineein caa chauratane que ohelu, jianacoon osa caje cana mitaeranu que. Nitohaneinte inae osa caje cana mitaeranu que ohane baiha, rai Inaca Cana Coaunera raotono nichajai que rori- *trono* ichoae nelauriaa cuelu.

Anjeraauru amurijiriinte cocoinanojineein ne Cana Coaunera Calaohi.

⁴ Jataain rai letonocuru anjeraauru cocoinaane amurijiriinte, rai Calaohi cocoinaelu Cana Coaunera, acaauru amurijiriin nihane coina. ⁵ Nitohanihane jaun, nihei chuni letono anjera rai:

“Iite cacalabineein
canuhacha jereineein
canuhacha teineein
nenaaneeicha,”
naain irihei Cana Coaunera. Niheichu chuni letono anjera que:

“Leinjiin acaacha
canu calaohineein nihane janana,
Canu, leinjiin
inaca neein nereeunicha,”
naain irihei Cana Coaunera. ⁶ Caa chauratane que nenacaauru cachaauru que, leinjiin acaacha rai calaohineein nihane coitucueratihane cointate laen:

“Quere tonoraain
canu coroaeequichene rijijieein,
jerichanejeein nere tonoraain
coroaecuche satiin,”
nae, rai letonocuru anjeraauru rai, Cana Coaunera. ⁷ Nii rai letonocuru anjeraauru quete laen:

“Canu letonocuru- anjeraaurute laen aiha cujuanane rijijieein, usi rijijieein naaonjoaain canuhacha jerei icharaneein neeurureein,” nae Cana Coaunera.

⁸ Jana rai Calaohi quete laen:

“Chabana sarinaain
itolere Curuaanaa neein-
itolere Coaunera neein neeine.
Chaen techu
chabana satonoenereein
caohacha ichaain neeine.

⁹ Nii rijijieein techu
caohacha nejesina ichara
curuaanaa neein neeina jaun,

esinae rauhijiriin
 baaso ichaain nenacaauru aina nejerateein,
 caohacha icharaauru belairiquiin.
 Nii coinane
 Canu, Itolere Coaunera neein
 ii Coauneranichaaunne
 ii teein neeun,
 ii, jataain
 leeochoaauru amuritoheriin
 raotojoein rachoojoein
 neeine coina,”
 nae Cana Coaunera.

¹⁰ Chaen techu:
 “Ii canuhacha tei
 Curuaanaa neeinete,
 jauriaanejeein
 nunuhe caje coauneein niha
 cana rai chauratanene coina
 aitiin dede coaunaailu.
¹¹ Satiin iicha coaunanojoite sareein.
 Jana iite laen chabana nitajenereeni.
¹² Inae ecu tihane banate,
 siriteein saa cajionene jaohin,
 enachasine que coreein jianaa rijjijeein,
 janonaa coreriquiin.
 Nete laen,
 ii chabana satonoelanaala
 ichaoriquiin,”
 naelu rai Calaohi rai Cana Coaunera.

¹³ Nii jaun coatiha chuni, rai letono anjera rai:
 “Chajaute
 caraaotono nichajai que nelaauriaena,
 ii tijia asaae
 iniha nejeratenacaauru
 amuritiin tee te coaraaicha,”
 naailu Cana Coaunera. Chabana nii Calaohi que aitohane rijjijeein letono anjeraauru que irihe.

¹⁴ Nechu raujiaain ichoteratenojoein nerichaacheeinne rai, cha beraneeichate suujueneein Cana Coaunera tenojoein neeure rai anjeraauru.

2

Cana ichoterateraneein nena que jaoleconaa nainihaacache.

¹ Nitohanihana jaun, nere beracuru que Cana Coauneraacha beratei aonaain tonoraain- esenetaain nihacachenete caohachae. Jana nii cana rai niicha beratenojoin aonaain caohatiin coitucunaa saijieein tonoraenihacachenete, aihuruha coitucuelanaala nenacaaurune rijjijeein nitajerichaacheein. ² Coaracuche nachuhinti, nii rai letonocuru-anjeraauru que niicha teratei niha nii rai jauriaanejeein nena- rauhine saijieein tonoraelanaala naosatenacaauru cachaauru- esinae rauhijiriin baaso ichacuruhane coreniha caseteco coaracuruhalune. ³ Nitohanihane jaun, caseteco caje nichotenaa nainerihacacheein, nii jauriaanejeein nena amuritoheriin, cana ichoteraneein nena esenetaenihacachene. Esenetaain nihacachene coinane, jauriaanejeein raaje nihane cana rai beein nelu Cana Curuaanaa Jesocurisito. Nii baihate cana rai beurelu aina amuhemujueein nota que coaraauru. ⁴ Nii ichoae tacaain techu, cana que coitucuerate Cana Coaunera itolere cojoelanaacojoaihuru ichaain. Chaaen techu Aca jerihane rijjijeein, le cacha nichaachene rai niicha tei- Suujue aina cuaain cana que coitucuerate.

Cana nejera rijjijeein niha Jesocurisitone

⁵ Coatiha rai letonocuru anjeraauru, nii cabaiha neenihu rai Cojoanona caa ereereecaachene jaan coaraneein neeuruhane coina aitohi Cana Coaunera.

⁶ Nitohanenihane quete:

“Chanein ne cacha.

Chatohanaineeina nenaane cacha.

Chanuna acaacha coacuhin,

jataaen queecha coaauqui.

⁷ Jauriaanejeeinte niqui

ii letonocuru- anjeraauru

cocoinaaine fautaain cocoinaailu.

Nete nii baiha laen,

jataain leeochoauru amurijiriin cocoinaain,

que itolere Curuaanaa nihane comai lauriaain,

⁸ satiin nere tonoraain

neeuruhane coina ichaain,

tijia asaae que nejeratenacaauru

teeilu,”

naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha cuhane. Nitohanein satiin nere tonoraain nihacachane coina, cocoinaain rai tijia asaae que nejeratenacaauru tihane coina, aitohane saijieein jaiti nitohanein ichaa Cana Coaunerane coarahaacache. ⁹ Nete laen, inae anjeraauru fautaain nelatihei rijjijeein turuhin nihalu carajaojoaain Jesocurisitone coaracaache. Nitohanein turuhinte, rai chanein nenihacachene saijieein, jataain cana belaitohane jaun, cana coreniha ohane coina ichaelu Cana Coaunera. Nii cana coreniha cairichanojineein ohalune corenihate, itolere curuaanaacuru Curuaanaa neein nihane cojunacaneein necaohachaa Cana Coaunerane que comaitenojineein ne.

¹⁰ Satiin itolerete Cana Coaunera rainein ne, niicha coaunanojineein niha itolerene jaun. Nii jaunte niicha coaunanojineein rai calaohi neein nihacachene jaun, rai Cojoanona caa baiha neeni que nihacachene jere Cana Coaunera. Nii jaunte cana coreniha necairichaa Jesocurisitone aina cuaain, nii aansijiiniji osa colane telu, satiin niicha coaunanojoinunru ichoteraneein nihane coina. ¹¹ Nitohanihane jaunte, ita Inaca que Inacaain nihacache, nii cana osa caje cana ichoteratera aina jiniiquiin. Nii jaunte, rai nejera neein inae nihacachene jaun coejelanaala: “Canejeraauru,” nae cana rai Cana Coaunera Calaohi. ¹² Niritorichaaaine quete:

“Canejeraauru raine

Iinein neeine beebejeein,

netaojiaain

Ii coroaeraauru cataaun

nenatereeunni,”

naalune, laenanohineein nelu Cana Coaunera Quiricha cuhane.

¹³ Chaen techu:

“Leinjiin Acaachane

niicha ichai ichaane coina

cohajereeunni,”

naain.

“Cauna neeun,

canu rai Cana Coaunera

tenojoihunru- cacalabihuru

ainara,”

naain ne laenanohineein.

¹⁴ Charijieein teeinti, ita araaineein niha cachane, ita iniho que inihoquiin, ita coichana que coichanaain, naaonjoaen cacha, nii rijjijeeinte cacha iniho que inihoquiin cacha coichana que coichanaain naaonjoaelu Jesocurisito, caa chauratane que ohin, nii cacha itajeraneein nena moconajaera amuritothane coina. ¹⁵ Nitohanein moconajaera amuritiinte, ohin nitajeeururichaaaine que satiin casiiriin ichaonacaauru- cachaauru

ichoteratelu. ¹⁶ Aihane jaun, coatiha anjeraauru coroatajanihane coina turuhin ni-heilu, Abaraaun nefoerateneein nenacaauru coroatajanihane cointe turuhin nelu. ¹⁷ Nitohanihane cointe, jerichanejeein cana nejeraneein, nihacachene rijijieein tenojoneein nelu, Cana Coaunera notaracae coujurihu cana rai saseredotecuru curuaanaacuru Curuaanaaneein, cairichaaajoaain cana coaraain, cana coreniha cairichei coaraain ohane, satiin cachaauru osa que suujua acatena nainiha Cana Coaunerane coina. ¹⁸ Nitohaneein raajenihane necairichanaa coaraain, cojunojoneein nihalune jaunte, rijijieein necairichanaa coaraain, cojunojoneein niha cachane coaraane, coroatajaneein naaonjoaen.

3

Moisesa amurijiriin cocoinanohi niha Jesosone

¹ Canejeraauru, aihane jaun Cana Coaunera ranojoneein, inae rai cachaneein nee-ichene jaun, niicha icharatenohi icharaanu que niicha tei- Jesocurisitohacha que coaucuche. Nariha jataain coreniha chabana satonoelanaala esenetaacachene jaun. ² Jerihane rijijieein nere tonoraain niha Jesocurisitone jaunte, niicha icharatei icharaanu que cocoinaain nelu Cana Coaunera. Nii rijijieein techu, Cana Coaunera cachaneein nenacaauru aina, niicha icharatenohi icharanein nelu Moisesa. ³ Charijieein teeinti, niicha jai loreri amurijiriin jataain nelateineein ne loreri ichara, nii rijijieeinte, jataain Moisesa amurijiriin nelateineein nelu Jesocurisito. ⁴ Itolere lorerite, niha icharane jaun neein naaonjoaen. Nete laen Cana Coaunera coaunaane jaun, neein naaonjoaen itolere. ⁵ Nii rijijieein techu, rai cachaneein nenacaauru rai Cana Coauneraacha icharatei icharanein nihane jaun, raujiaain nota que coaraain, que niicha beratei beraneein nelu Moisesa. ⁶ Nete laen rai Calaohi Jesocurisito, cana rai cachaneein- rai loreri rijijieein nihacachene amurijiriin, cocoinaain cana inana neein telu. Nii jaunte, rai loreri rijijieein nerichaacheein, esinae rauhijiriin jerihane rijijieein neein, chabana cohajihacachene coiinteein jianelanaala canaacha cohajei cohajihacachene.

Acaauru que Cana Coauneraacha banihatihu turuurenerichaain rai cachaauru tabaaurune

⁷ Nitohanihane jaun, rai Quiricha Inoansi cuhane:

“Enene cojoanonaa
cuhane inara rai niicha jerei
biha Cana Coaunerane,
⁸ jiaonriha
inara suujua aohana jerelanaala,
aihuruhalu nere tonoraelanaala,
nechu acaauru casetecaa
Cana Coaunerane cojuhin coaraa
cacha areroo ichatane janane
rijijieein nihache.

⁹ Ecute
jenachoonca jaanacaneein
mainajeriin acaauru notajaain,
acaauru coroatajanichaaunne saijieein,
acaauru casetacaanune coujuha
quere tonoraarenelu- inara foerateracuru.

¹⁰ Nii jaunna,
nii inara foerateracuru aina obajeein:
‘Nechu itolere bana
joaenreein rai suujua cuaauruhane jaunte,
acaauru que
canuhacha coitucueratenaa
jerei coitucunaa jerecurene.’
naain:

¹¹ Aihane jaun,
 coatiha acaauru que banihateein
 canuhacha rucujueihu
 turuururinaain,”
 naain biha Cana Coaunera Suujuene jaun ne laenanohineein.

¹² Aihane jaun canejeraauru, le cache nequichene- inara netonai nabana cana rai Cana Coaunera beratei esenetaain neeichene jianequichene coataa, que nainaain necohalajiin ichaaoche. ¹³ Nitohaneein nena coacuelanaala, jianein lecacha nequichene jiniiquiin ita suujua lararajiaain neeuche: “Enene cojoanonaa,” naain aitoha Cana Coaunera Quiricha cuhanena jaan que turusihane ajiniha. Nabana inara tabaauru saruhin niha osane, rijitojoein chatohanai ichaquichene, inara netonai canaacha esenetai esenetaelanaala naitoonjoan tonoraeneeichene coataa. ¹⁴ Nitohanihane jaun, esinae rauhijiriin Jesocurisito aina nena jerichaachene, nii esenetaacachene bana canaacha cohajei que turuhane reeintiaain esenetaacachenete ne.

¹⁵ Nii cointate:
 “Enene cojoanonaa cuhane
 inara rai niicha jerei biha
 Cana Coaunerane,
 jiaonriha
 inara suujua aohana jerelanaala,
 aihuruhalu
 nere tonoraelanaala
 nenacaaurulune rijijieein nihache.”
 nae Nere Inoaesi.

¹⁶ “Charijihuru Cana Coaunera ere aonacuruhane saijieein nii baiha nere tonorana jerecurenelu,” naaichena. Acaaurute, satiin Egipto batane caje Moisesaacha rocoorinelu. ¹⁷ Nii jeelaihuru que techu, nitohaneein nere tonoracurenihane jaun, acaauru que nejerateein acaauru coroatajanihane jianiha jenachoonca jaanacanein Cana Coaunerane jaun, ichataneu cache areroo satiin ohacooaurelu. ¹⁸ Chaen techu nii jelaihuru, rai nitohaneein nere tonoracurenihane jaun, esinae rauhijiriin acaauru que banihateein niicha rucujuihu enoorenerichaaine que aitelu Cana Coaunera. ¹⁹ Nii jaunte, esenetaacurenihane coreniha nii acaauru que banihateein niicha rucujuihu turuenerichaaine coitucuhacache raotojoein.

4

¹ Aihane jaun, jaiti cana rai niicha teeni, rai nebetacanaa cojoanonaa tihane rai niha Cana Coaunerane jaun, ecu turunaa nainichaachene coina, jataain necohalajiin ichaohacachenete caohachae. Nabana inara tabaauru, ecu turunaa nainecurenihane coataa.

² Nitohaneein cana netonai ecu turunaa nainichaachene cointate, nii Moisesa que beratihalu acaauru raine rijijieein, cana rai netonai beratelu.

Nete laen inacojoein acaauru rai beratelu, aonacuruhane saijieein, aihuruha nii niicha beratei esenetaain tonoraeraaurune rijijieein, acaauru netonai esenetaaurenihane jaun.

³ Nete laen cana, esenetaera neein nihacachene jaun, nii Cana Coaunera aitoonjoan-nebetacana jaan enorichaacheein. Nitohaneein nere tonoraaururichaaine jaun, aitorichaaine quete:

“Nii jaunna obajeein,
 esinae rauhijiriin
 nebetacaanune jaan
 turuenerichaaine que aitoon”

naain belu Cana Coaunera. Nete cana rai chauratane coaunaane nainaalune caje coauneein nelu, nii nebetacanajaa cojoanonaa naitoonjoa.

⁴ Nii jaunte rai Quiricha Inoaensi cuhane:

“Caainsi janone cuhane jetaote,
itolere coaunaane nainaan- bana
nebetacaelu Cana Coaunera,”
naain laenanohineein ne.

⁵ Nii baihate coaiten rai Quiricha cuhane, nii Isaraelitacuru que:

“Coatiha canu nebetacana jaan turuururinaain,”
naalu Cana Coaunerane, ne laenanohineein.

⁶ Nete, nere tonoraain ichoteratenojineein neeururichaaaine aonacuruha ichoaichaniha natiin, esenetacurenihane jaun, nii nebetacana jaan Cana Coaunera aitoonjoaun turuureniha Isaraelitacurune coina aitohalune saijieein, jaiti neeure satononiha nii naitoonjoan esenetaerauru, acauru coreenraniha nii nebetacana jaan turuheninuunru.

⁷ Nii jaunte, nii nacoauneein le janonaa que cojoinacate Cana Coaunera:

“Enene cojoanonaa,”

naain. Nii Quiricha Inoaensi caje coitucuhichene rijijieeinte, que beratiha Cana Coaunerane jaun:

“Enene cojoanonaa cuhane
niicha jerei beratiha
Cana Coaunerane,
jiaonriha tonoraeneichene,”
naain belu Rabiri.

⁸ Nii aina cunacaaurulu- Isaraelitacuru turuaalu Josoene jaan jelai que, aitohalu Cana Coaunerane jana nihane, coatiha leocha janonaa berihei Cana Coaunera, rai nebetacana jaan nihacachene que aitiin. ⁹ Nitohanihane jaunte, satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru rai, ne jelai tein acauru que banijiaain nebetacaauruna jaanu. ¹⁰ Charijieein teeinti itolere coaunaane nainaan nebetacaelu Cana Coaunera, nii rijijieein techu, rai namihaneeo caje nebetacaa aicheein, nii Cana Coaunera nebetacanajau turuhin nei. ¹¹ Aihane jaun, nii nere tonoraelanaala nenacaauru rijijieein nena coataa, atiin caaintati ichacaachene coina cana letoaane nihanatiin nere tonoraacachenete ne, nii rai nebetacanajau turunaa nainichaachene coina.

¹² Nii cana rai Cana Coaunera beratenojoi Erenaate, cana ichao coreein, cana rai leocha ichaonaa teraneein, naajoainein nena ne. Acate aiha soondarooru rai sabere- jerane ajinaain nenaane amurijiriin nihane jaun, cana suujua cuhane enohin cana suujuene maajein coitucue. Nii jaunte cana suujua cuhane canaacha coacui, canaacha ichana jerei, naonjoainuri baasoneein, caohachaneein, naonjoaane coitucue raotojoein. ¹³ Nitohanihane jaun, nihei chuni Cana Coaunera coaunanojineein nena, que nasiha nainera. Acate inae ecu tihane bana rai canaacha beenei coitucue.

Saseredotecuru curuaanaa Curuaanaa Jesoso

¹⁴ Cana Coaunera Calaohi Jesosote, acaihaniji cana rai saseredotecuru curuaanaacuru Curuaanaa neein dedeeu cuelu. Aihane jaun, leinjiin acaacha esenetaain cohajihacachene rijijieein, itolere bana jianena coacuelanaala beebejeein, acaacha cohajihacachenete caohachae. ¹⁵ Acate cana rai saseredotecuru curuaanaacuru Curuaanaa nihane jaun, coujunojoinichaachene enaacha osa que nesaruna nainichaachene coitucue; acaentonai aihacachene rijijieein coujunojineein nerejetohalune jaun. Nete laen, nii saijieein chabana osa que nesaruenelu. ¹⁶ Aihane jaun, chaque tonajelanaala, atiin cana belaicha Cana Coaunera rori- *trono* rohan netichaachenete ne; cairichaaajoaain cana coaraain, latichaachene nainein cana rai caohacha ichaain cana coroatajanena nainihane coina.

5

¹ Satiin saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaate, cachaauru jana janijiin, Cana Coauneraacha teineein ne, aca cachaauru osa coreniha, Cana Coaunera rai itolere tein, inihocuru mocoeranu *sacrificios* que nihane coina. ² Nii jaunte acaentonai joaenreein cacha rijijieein nihane jaun, cairichaaajoaain- cha coitucuelanaala nenacaauru, nitajerai nenacaauru, naonjoainuri coarae. ³ Nitohanein joaenreein cacha rijijieein

nihane jaunte, rai nosa, cachaauru osa, naaonjoain coreniha, Cana Coaunera rai itolere lenonecuru *sacrificios* sohin mocoe. ⁴ Nihei chuni raajenihane jerihane rijjijeein, saseredote neein cocoainanohineein nei. Aaroon janijiin raain cocoainaalune rijjijeein, raain cocoainaa Cana Coaunerane banaachate laen saseredote neein nena naine cacha. ⁵ Nii rijjijeeinchu coatiha raajenihane saseredote neein nihane coina, cocoainanohineein niheilulu Jesoso, Cana Coaunerane cocoainaan nelu. Acate rai:

“Iite canu calaohineein,
enene canuhacha teineein
neei,”

naelu. ⁶ Chaen techu, rai Quiricha Inoaensi cuhane:

“Iite chabana satonoelanaala
saseredote neein neriquiin,
aihalu Melquisedee ne rijjijeeincha,”
naain ne laenanohineein.

⁷ Jaiti cana rai chauratane que ichaohane bana, atinaaururichaaine caje ichoteratiha Cana Coaunerane coina, jataain chanaain, caje bajaa Jesocurisitone janate, jataain nere tonoraeranihane jaun, coroatajanelu nii cairichaururichaaine abaantana nainihane coina rai Inaca Cana Coaunera. ⁸ Nitohaneinte Cana Coaunera Calahinihane saijjijeein, necairichanaa coaraain nelu Jesocurisito, jeriha rai Inaca Cana Coaunerane rijjijeein nena jerenacaun. ⁹ Nitohanein jataain Inaca ere tonoraeranein nihane jaunte, Aca, satiin nere tonoraain neinichaachene ichoterateranein ne. ¹⁰ Nii jaunte Melquisedee rijjijeein nena saseredote neein cocoainaelu Cana Coaunera.

Jataainte elunae esenetaain nihancane jianichaane.

¹¹ Niha jataain arajiin inara rai irihanune jaanu niqui. Nete jataain caaintate inara rai bihanune, cha aonaquichene nihanatiin coitucusineeichene jaun. ¹² Inae niqui carajaa, inara cacha relaeranein neeichene jaanu rijjijeein Jesocurisito coitucuhin neeichene. Nete enanetojoein caaintajelanaala cana relaa Cana Coaunerane jaan que nihanatiin nacoauneein inara relaera jerequiche. Nii jaunte aiha leinjiin canaanai ujuarine rijjijeein neeichene jaun, iniho quinaa nainenihane jaun, itariicha cohajiha canaanai ujuarine rijjijeein jataain caaintaelanaala nena que inara relaera jerequiche. ¹³ Nii itari coha canaanai ujuarine rijjijeein, caaintajelanaala relaera jereraaurute, leinjiin canaanai rijjijeein neein niicha ichai coitucuelanaala ichoae. ¹⁴ Nete laen nii iniho que cuain inara relaanune jaan Cana Coaunera Ere neein nena ne. Acate, inae acaauruhacha coacui coitucuhin, “Naaonjoainte baaso ne,” jana, “Naaonjoainte caohacha ne,” naain coitucuhin nenacaauru rai benojoi ne.

6

¹ Aihane jaun, inae caohatiin jauriaanejeein Jesocurisito que nerelacaachelune jaun, inae leechanein coacuelanaala, ainaacha iicha cana suujuane reentiaain sacuhacachenete ne.

Inae nainihe nacoauneein jauriaanejeein esenetaacachene nunuhetihacachelune rijjijeein neein, baaso ichaquichene coreniha cana nitaje rai nihacachelune rijjijeein nena nainihaacache. ²⁻³ Raujiaain Cana Coaunera esenetaain, cachaauru baotisaain, biji que Jesocurisito esenetaeraauru dadaain acaauru rai Cana Coaunera bajaain, o caje ichanaain neeururichaain onacaaurune, nerichaain chabana satonoelanaala casetecone, naaonjoainuri coitucuhacache caohatiine jaun, jianein nena coacuelanaala que leeochoauru relaacachenete ne. Jeriha Cana Coauneranete nitohanein icharichaacheein.

⁴ Nitohanihane jaun, inae le sajeein itolere coaraain coitucuhin, Cana Coaunera Suujue siriin, ⁵ jataain caohatoha cana rai Cana Coaunera beratenojoin coitucuhin, itolere que jataain nelateinein nerichaain caa baiha neeni janonaa quene coitucuhin, ⁶ naaonjoain neeichene saijjijeein jianequichene, inae nacoauneein jeriha Cana Coaunerane rijjijeein ichaonaa naineriheicheein, coroso que Jesocurisito teein, nocoeje chanuuruhalune tochaneein rai nocoeje chanuha airiquicheeine jaun. ⁷ Nete laen atane caohacha que temule

jaera rai, atane setejiaa elone caohatiin omarohin inacaain nihane rijijieein, jeriha Cana Coaunerane rijijieein neeichene, inara rai caohacha ichaain inara coroatajanereein Cana Coaunera. ⁸ Jana nii temule jaera rai ojoa aina omene neeojoaain niha nii temulene rijijieein neeichenete, laen inara cojiotaain inara mocoeratereein Cana Coaunera.

Canaacha cohajeite leinjiin acaacha cohajihacachene icharaneein ne.

⁹ Nete, inara rai caritiin aitocooaunne rijijieein, inara inae jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohin iiquichene coina, nichoterichaacheeine esenetaaichene caje cuaain leeochangeein coacuelanaala neeichera canejeraauru. ¹⁰ Nii jaunte, chabana baaso ichaenhane jaun, nii enanetojoein ichaquichene rijijieein, leeochangeauru cana nejeraauru- canaacha esenetai esenetaeraauru belaiquichene coarateein, coroatajanequichelune baitenereein Cana Coaunera. ¹¹ Nete laen, jataain ainaacha iiquichene reeintiaain, acaacha cohajein, esinae rauhijiriin corajein ichaquichene coarateein, inaraacha ichai ichaquichene caohachae. ¹² Coatiha chaque nelatihei chachaain neeichene coiinteein ichaquichene. Charijieein teeinti itolere bana jianelanaala esenetaain neeuruhane jaun acaauru rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoa raeraneein neeure esenetaeraauru, nii rijijieein neeuche inara netonai.

¹³ Abaraaun rai niicha teeni tihane coina aitohalune banate, leinjiin Acaacha itolere amurijiriin nihane jaun, inae neniha amurijiriin neine jaun, aca Cana Coaunera neein coarajein icharichaaaine coina: ¹⁴ “Canune ii coroatajaneein, arajiin janiinacajelanaala nefaauruha iicha foerateeurine coina ichareeunicha,” naain Abaraaun rai biha Cana Coaunerane jaun, ¹⁵ luhecaelanaala carajaain cojoaain, nii rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoa raelu Abaraaun. ¹⁶ Nete laen cachaauru cha chana jerecuruhane, “Cana Coaunera coarajihane jana icharihanine que,” aitiin ichae. Nii jaunte, cha chana jereein nihane esinae rauhijiriin icharihanine esenetaera coina, “Cana Coaunera notaracae icharihanine coina,” aitohane, inae nene nenacaen rerohecaera. ¹⁷ Nii rijijieein techu, nii niicha teeni raeraneein neenihuri rai, aansijiinniji nii aitohane corelanaala, esinae rauhijiriin icharichaaaine coitucuuruhane coina, aca Cana Coauneranein coarajein icharihanine que aitelu Cana Coaunera. ¹⁸ Cana coritaelanaala niicha teeni naitoonjoan, aca- Cana Coauneranein coarajein icharihanine coina, Cana Coaunera aitoonjoante raacache, Aca itolere baaso caje cana beraichanein nihane coina, naitoonjoaacha cohajein nihacachene jaun. ¹⁹ Nii cana rai niicha teeni- canaacha cohajeite, nitajihane coataa cana suujue nunaeranein ne. Charijieein teeinti, cujuana nichajai que auriteein bote nunae rai nunaera- ancla, nalaa fichafichaanaane coataa nii rijijieein. Nii canaacha cohajeite chabana turunaa nainenihacache Teenforo cuhanai bujuanein nena ne jaun- cana turuhaeranu que nenaanein ne. ²⁰ Nitohanein ecu cana turuaeranu quete cana rai chabana satonoelanaala nena saseredotenein nelu Jesoso, aihalu Melquisedee ne rijijieein.

7

Saseredote inoansi- Melquisedee rijijieinte nelu Jesoso.

¹ Nii Melquisedee jetaote- Cana Coaunera rai saseredote neein, Saleen batane curuaanaa neein nelu. Nii Melquisedee jetao techu, leeochangeauru curuaanaacuru reychuru cachaauru amuritiin sohin jitariin acaauruhacha sirii ruluha acaauru cajene baiha caaujiha Abaraaunne jana, que tacaain cuhin, coroatajaniha Cana Coaunerane aina leeochangeauru amuritohane que aitiin cojiotaain coroajelu. ² Nitohanein coroaecane jaun jetaote, nii leeochangeauru amuritiin sohin acaauru caje niicha ruluhi lechooncanu telu rai Abaraaun. “Melquisedee” naane jetaote: “Caohacha ichara curuaanaa” naane aite. Jerichanejeein jetao techu: “Saleen” naane: “Raotojoein nena” naa aite. Nii jaun jetaote, nii Saleen batane curuaanaa nihane jaun: “Raotojoein nihacachene tera curuaanaa” naure Melquisedee que. ³ Nihei coitucueraai rai inaca, rai neba, foerateracuru, naaonjoainuri. Niheichu coitucueraai nejanoa, ohin, naaonjoane. Nii

jaunte, acaihaniji chabana satonoelanaala nenea Cana Coaunera rai saseredoteneein ne, aihalu Cana Coaunera Calaochine rijijieein.

⁴ Coaracuche nachuhinti jataain nelateineein niha nii Melquisedee ne jaun, nii leeochoauru curuaanaacuru cachaauru sohin, niicha rului lechooncanu tihalu rai, cana foeratera inoaensi Abaraaunne. ⁵ Moisesa tenojoi rauhite niqiu, Lebi nefoerateneein nenacaauruhacha- saseredote neein leinjiin acaauruhacha, satiin cachaauruhacha sirii lechooncanu raauruhane coina aitelu, satiin cachaauru, acaauru araaineein- acaauru rijijieein Abaraaun nefoerate neeuruha acaauru netonoaine saijieein. ⁶ Nii Melquisedee coatiha laen niqiu, Lebi inamoco nihei. Nete nii saijieein, nii Cana Coaunera aitoonjoa raeraneein niha Abaraaun natiin, caje nii niicha rului lechooncanu bajaain Abaraaun cojiotaain coroaje. ⁷ Nii coitucuhacachene rijijieeinte, nii cojiotaain niicha coroajei cacha amurijiriin nelateineein ne, nii cojiotaera. ⁸ Satiin caa chauratane que cachaauru caje acaauruhacha sirii lechooncan raaurerate ooruhane rai neein aihure. Nete laen nii Cana Coaunera Quiricha cuhane, Melquisedee que naitoonjoa enanetojoein jaiti ichaonaa que aitona rijitajoein aite. ⁹ Nii rai niicha rului tiha Abaraaunne cajete, nii Lebi inamoconeein nenacaauru- saseredotecuru, enene cachaauru caje acaauruhacha sirii lechooncanu bajaain raeraneein neenihuru netonai, Melquisedee rai niicha sirii teeuruhane coitucuhacache. ¹⁰ Nii que tacaa cuha Melquisedeene jana, rai jaberoco cuhane jaiti najanoelanaala neeuruha niicha foerateenihurune jana, rai niicha rului tihalu Abaraaunne jaunte, jaiti nejanoelanaala netiin acaauru netonai acaauruhacha sirii lechooncanu teein neurelu.

¹¹ Nii coitucuhichene rijijieeinte, Aaroon foeratenojoein nenea- Lebi inamocooru- saseredote neein nenacaauru aina cuaain, Isaraelitacuru rai rauhi teein nelu Cana Coaunera niqiu. Nete nii rauhi tonoraeraauru, esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein neurenelu. Nii jaunte nacoauneein saseredote letoaelu Cana Coaunera. Nete laen, nii niicha letoai Aaroon nefoerate caje nenaanelanaala nihalu Melquisedeene rijijieein nenaane. ¹² Nii jaunte, nitohaneein necorihane saseredotene jaun, Cana Coaunera rai rauhi netonai necore. ¹³ Nii ena nenea cana rai saseredote- cana Curuaanaate, leeocho Isaraelitacuru lauri caje nenea nihane que aitiin laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. ¹⁴ Nii jaunte, nii coitucuhacachene rijijieein, Jodaa lauri caje nenaanein nelu cana Curuaanaa. Jana Moisesa coatiha nii Jodaa lauri caje nerichaan saseredotene coina coacuhin iriheilu, neeururichaan saseredotecurune bihane bana.

¹⁵ Nii jaunte, jataain caohati saseredote Melquisedee rijijieein niha, nii ena nenea cana Curuaanaa- saseredotene coitucuhacache. ¹⁶ Aihane jaun, coatiha aihuruha leeochoaurune rijijieein, “Acate rai laurineein ne,” naain rauhi cuhane laenanohineein nihei. Acate chabana nitajenaachara ichaonaa caje unaanein ne. ¹⁷ Nii jaunte, nii rai: “Iite Melquisedee rijijieein

chabana satonoelanaala
saseredote neein neriquincha,”

naa Cana Coaunerane, ne laenanohineein Quiricha Inoaensi cuhane.

¹⁸⁻¹⁹ Nitohaneinte nii jauriaanejeein nenea rauhi, Moisesa rai rauhi, naaonjoain aina chaque nelatenihane jaun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein cachaauru ichao rucuhena nainenihane jaun, itajein nacoaunein jataain amurijiriin nelateineein nenea te Cana Coaunera. Acate laen Cana Coaunera rene cana turuaeranein ne.

²⁰ Chaen techu, aca Cana Coaunera neein coarajeein chabana satonoelanaala nihane coina, cocoinarihanine esenetaacachene coina raajenihane aitelu. Jana leeochoauru saseredotecuru, coatiha chabana satonoelanaala neeuruhane coina, aca Cana Coaunera neein coarajeein cocoinaane coina aitohi Cana Coaunera. ²¹ Nete laen cana Curuaanaa, chabana satonoelanaala nihane coina, aca raajenihane coarajeein cocoinaane que:

“Canune
Cana Coaunera neein
caraajenihane coarajeein
icharihanuhine coina aitoon.
Nii jaun

nii caitoonjoan corerihaaunni.

Iite chabana satonoelanaala
saseredote neein neriquiin,”

naain ne laenanohineein rai Quiricha Inoaensi cuhane.

²² Nitohaneeinte nii jauriaanejeein nenea amuritoheriin nenea, cana rai Cana Coauneraacha teeni terateraneein nenaane Jesoso. ²³ Leeochaauru jauriaanejeein saseredote neein nenacaaurute, cana rijijieein cachaneein neeuruhane jaun, arajiin neeurelu, ohin nii baiha ichanana nainecurenihane jaun. ²⁴ Nete laen Jesoso ohin nitajena nainenihane jaun, leinjiin acaacha chabana satonoelanaala cana rai saseredoteneein ne.

²⁵ Nii jaunte, aina cuaain Cana Coaunera coacuhin ichaonacaauru ichoteratereein chabana satonoelanaala nihane rijijieein, acaauru netonai chabana satonoelanaala Cana Coaunera aina neeuruhane coina. Nitohanihane jaunte, chabana ohenihane jaun, itolere bana satiin esenetaeraauru coreniha bajaee bajaareein Cana Coaunera caje.

²⁶ Nitohaneeinte esinae rauhijiriin canaacha latei saseredotecuru curuaanaacuru Curuaanaa neein letono neein ne Jesoso. Acate Saantoneein baaso colane- niheichu osaquelanaala- osaaonacaauru caje, jelai dedeeu tenojoinnein ne. ²⁷ Coatiha leeochoauru saseredotecuru rijijieein, jauriaanejeein rai nosa coreniha, nii baiha cachaaauru osa coreniha, naaonjoain iniho mocohin Cana Coaunera rai tihane coina nenea nihei. Nitohanelanaalate, le sajeein chabana coaiten ohenihane coina, raajenihane cana coreniha rai jaberoco telu sohin atinaauruhane coina. ²⁸ Jana nii Moisesa rai rauhi que cocoainanohineein nenacaauru saseredotecurute- nechu joareein cachaneein osaaonaneein neeurelu. Nete laen, nii Moisesa rai rauhi que cocoainanohichuru baiha, ena nenea saseredote cocoainaane coina, aca Cana Coaunera neein coarajeein icharihanine que aitohalune jaan, rai Calahohineein osaquelanaala- chabana satonoelanaala saseredote neein nihane coina cocoainaelu Cana Coaunera.

8

Ena nenea- cana rai, Cana Coauneraacha teeni terateraneein niha Jesoso ne.

¹ Nii cana rai saseredote curuaanaacuru Curuaanaa- caa inara rai ereerecaaanne jaante- jataain itolere amurijiriin nelateineein Cana Coaunera rijijieein nihane jaun, Cana Coaunera nelaurihanaja raotono nichajai que nelauriaelu Cana Coaunera rohan.

² Acate cana rai esinae rauhijiriin saseredote esine neein Cana Coaunera ichanohineein nenea- *santuario* cuhane neein, Cana Coaunera rene cache turuaeranein ne. Coatiha aihuruha leeochoauru saseredotecurune rijijieein, raajenihane cache ichanohineein nenea- *santuario* cuhane nihei. ³ Satiin saseredotecuru Cana Coaunera rai chaaelai teraneein, inihocuru mocohin teranihane coina cocoainanohi nihane jaunte, Jesocurisito netonai nii rijijieein cana osa coreniha raajenihane netelu atinaauruhane coina. ⁴ Coatiha caa chauratane caje nenea nihane, saseredote nenea nainerihe. Inae caa chauratane que arajiin neeuruha saseredotecuru, Moisesa rai rauhi cuhane aitohane rijijieein niqiu, Cana Coaunera rai nii Teenforo asaae lenonecuru sohin mocooruhane coina. ⁵ Nii saseredotecurute, nechu dedeeu ichacuruhane cojunacanein nitohanei icharanein neeurelu. Canate esinae rauhijiriin, nechu dedeeu nenacaauru rijijiei icharanein ichacuruhane coitucuhacache, *santuario* ichaa Moisesane coina rai: “Aonaaun. Nii ichei ichatane ucuunno coaratihanulune rijijieein ichaaura,” naalu rai Cana Coaunerane caje. ⁶ Nete cana rai saseredote laen, jataain nii leeochoauru amurijiriin, jataain cana rai caohacha ichaain, cana rai tihane coina aitohalu Cana Coaunerane rijijieein, Cana Coaunera rene cana turuaeranein ne.

⁷ Bana caohachaaain cachaaauru ichao rucuhena nainiha, nii jauriaanejeein nenea Cana Coauneraacha teine, coatiha neriheilu Jesocurisito caa ena niicha tei ichaane coina.

⁸ Nete nii jauriaanejeein niicha tei rijijieein neeurenihane cachaaaurune jaun: “Inae cojoanonaa que turuhane banane,

Israeli, Jodaa, naaonjoainuri aina,

enachasine canuhacha ichaneni

ichareeunnicha.

⁹ Nii ena acaauru aina
canuhacha ichanenu,
coatiha
Egipto batane caje
acaauru foerateracuru
rocohanulune coina,
canuhacha ichailu rijiirinaai.

Nene,
nii acaauru aina
canuhacha ichanenu
tonoraelanaala
ichaaoruhane jaun,
acaauru que jaolecoonlu.

¹⁰ Nii caa baiha Isaraeli aina
canuhacha ichanenute,
acaauru suujua cuhane laenanohineein niha
Canu rai rauhine,
suujua caje coauneein
coitucuuruhane coina
canuhacha ichanenu ne,
Canu,
acaauru Coauneraneein
nihanune coitucuhin,
canu cachaneein neeuruhane coina.

¹¹ Nii bana,
inae le cachaauru,
leochaauru,
acaauru laurichuru,
acaauru araachuru,
naaonjoainuri,
inae Canu que
ita relauruhane latelanaalate,
Canu,
acaauru Coaunera nichaaunne
coitucuurureein
satiin ichauhenaauru,
canaanaihunru,
naaonjoainuri.

¹² Nii banane
baaso ichacuruhane que casuujua acateein,
acaauru osa que canu suujua acatereeunni,”
naelu Cana Coaunera.

¹³ Nii cana rai nacoauneein enachasine niicha ichanenu biha Cana Coauneranete, inae
chaque nelatelanaala nitaje rai niha nii jaurihaanejeein niicha ichanenune coitucuer-
atiha aite.

9

Santuario chauratane que nenaalu aina dedeeu nena santuario.

¹ Nii jauriaanejeein Cana Coauneraacha teite, caa chauratane que rene nichuun-
taauruhane jaanu que *santuario* neein telu Cana Coaunera. ² Nitohaneeinte, nii
jauriaanejeein *santuario* neleru asaae jetao nelu leinjiin usi nujua, leinjiin mesa Cana
Coaunera que banijiaain nena faan siriin, naaonjoaain. ³ Jana, que jauriin nena
bujua cuhane jetaote, jelai teein Cana Coaunera turunajaneein curuajaelu. ⁴ Nii cuhane
jetaote, nelu oro caje ichanohineein nena rori, jujui- incienso mocooruhane jaanu
que, chaen camela itolereneein oro que carihanojoneein nena. Nii camela cuhane
jetaote nelu, oro caje ichanohineein nena- leinjiin baichaje, cuhane manaa neein
curuajaain nena quinacai- manaa siriin. Chaen jetao techu, nii camela cuhane nelu

Aaron bastoon omaronalu, Cana Coaunera rai rauhi- ajeri caje nenea tabara que teein laenanohineein nenea, naaonjoainuri. ⁵ Nii camela ichoae jetaote nelu- coroatajai cacha rijiinanai itaroojianaain. Acaauru jetaote, ecu niha Cana Coaunerane beraneein jetao, nii nitaro que nii camela fuera asaaraneein ne. Nete ena nelatene jitariin nii coitucuerateein niique irihacane. ⁶ Inae nitohaneein satiin ichanohineein nihane jana jetaote, itolere bana nii nunuheneein nenea- Cana Coaunera rene nichuuntaauruna jaun turuure saseredotecuru, ecu Cana Coaunera rene nichuuntaain ereereecuruhane coina. ⁷ Nejetaote nii que jauriin nenea- jelai teein Cana Coaunera turunaja neein nenaau jetao, saseredote curuaanaacuruhacha ecu turue le sajeein le jaanacauru nainein. Ecu enohane nainein jetaote, lenonecuru coichana amaure, jauriaanejeein rai nosa coreniha teein, nii baiha coitucuelanaala neosateeuruha cachaaurune coreniha tihane coina. ⁸ Niite cana que coitucuerate Cana Coaunera Suujue, nii nunuheneein nenea- Cana Coaunera rene nichuuntanaanaja neein nihane jaun, jaiti neniha nii jelai teein Cana Coaunera turunajaaun cana turuaerane jaun, ecu turunaa nainenihacachene que. ⁹ Satiin niite, nechu cau jaiti ichaohacachene tonohanau cana que coitucuerateranu que nelu. Nii itolere inihocuru mocohin Cana Coaunera belaihuruhane jaan, coatiha nitohanei ichaain coroaeraauru cachaauru suujua couluoona nainiheilu. ¹⁰ Acate raujiaain lenonecuru, conacaihuru, naaonjoainuri couluoraneein, cachaauru netonai chatoanai ichacuruhane, rai jaberoco caje niicha ichai jaaoruhane coarateeuruhane jaanu que nelatelu, cana suujue coriha Cana Coaunerane que turuhane reentiaajeein.

¹¹ Nete laen inae turuhelu Jesocurisito. Acate enene inae cana rai saseredotecuru curuaanaa Curuaanaa esineneein- chabana satonohelanaala nereein. Nii saseredote neein niicha ichai ichaane jaan- *santuariote*, esinae rauhijiriin nesineneein nenea ne. Coatiha raajenihane cacha chanohineein nenea nihei, niheichu cau chauratane que nihei. ¹² Nitohaneainte *santuario* cuhane enohelu Jesocurisito, coatiha aihuruha caa chauratane que nenacauru saseredotecurune rijijieein, Cana Coaunera rai, cabara curuanaa, toro narejeen, naaonjoainuri coichana tihane coina nihei. Acate raajenihane rai coichana tihane coina, le sajeein enohelu chabana coaitenihane coina. Nitohaneinte cana rai ichaonaa chabana satonoelanaala nenea teraneein nihane jaanu raelu. ¹³ Esinaete niqui, nii toro narejeen coichana, cabara curuaanaa coichana, baca narejeen moco bajane, naaonjoaainunri que, chaaelai Cana Coaunera que banijiaelanaala nenea cabuuruhane couluoorejetelu, Cana Coaunera que banijiaaainein nihane coina. Nete laen cacha suujue couluoona nainenelu nii ichanacuru. ¹⁴ Nete laen jataain nii amuritoheriin nelateineein ne Jesocurisito coichana, aca Cana Coaunera Suujue, chabana nitajenaacharanejeein nenea aina cuaain, raajenihane Cana Coaunera rai cana coreniha ohane coina netihalune jaun. Nitohaneinte cana suujua letononeein, canaacha ichai coreniha, cana nitaje rai nenea caje, cana suujua corein nelu nii rai coichana- osa colane nenea- Cana Coaunera jerei ichaain nihacachene coina.

¹⁵ Nii coinat ohelu Jesocurisito, ena nenea Cana Coauneraacha ichaneni aina cuaain, ichoachaniha neein onacaurulu, ena neinichaachene, naaonjoainichaachene Cana Coaunera aina cana tihane, nii inoaenlu jauriaanejeein niicha ichai, raujiaain cachaauru osa bujuateraneein nihane caje, acaauru osa que suujua acatena nainiha Cana Coaunerane, satiin niicha ranojoineein nenacauru netonai nii naitoonjoa niicha teeni chabana satonohelanaala nenea ichaonaa raeraneein neeuruhane coina. ¹⁶ Oha cachane baiha, rai rucuhele niicha cocoirichai raauruhane coinat, jauriaanejeein oha nii cachane coitucuruhane rai ne. ¹⁷ Nii jaun, jaiti oheniha nii rucuhele erora cachane, coatiha nii niicha cocoirichai rucuhele ranaa nainihele cacha. Inae ohane baihate laen naine nii rucuhele raa nii banihatihane jaan ne. ¹⁸ Nitohanihane jaunte, nii jauriaanejeein nenea Cana Coaunera ichai tonoracuruhane coina, carenero sohin rai coichana chororejetucurelu. ¹⁹ Jerichanejeein jetao techu, aina nenacauru cachaauru rai jetao, nii Cana Coaunera aitoonjoa rauhi bihane baiha jetao, carenero ujui caje, lana caje ichanohi cajione lanajai aina, leinjiin enuha- isopo uune raain jetao, toro narejeencuru, cabara curuaanaa, naaonjoainuri coichana acau que jasiitenohineein nenea que setejiain jetao, Cana

Coanera tenojoi rauhi laenanohineein nenea ichoae rijaain cachaauru ichoae netonai rijaie Moisesa. ²⁰ Nitohaneein acauru ichoae rijaain jetaote: “Caate nelaterichaa in nii cana rai tonoraacachene coina Cana Coanera tenojoine coitucuhichene coina, coitucuerateraneein nenea Cana Coanera icharatenohi ichananera,” nae jetao Moisesa. ²¹ Chaen jetao techu, loanari *santuario* aina, nasaae enohane saseredote rai nelatenei corujueleeuru, naaonjoainuri ichoae rijaie Moisesa. ²² Nitohaneeinte, satiin itolere coichana que rujuaain, jelai teein culuoonojoinee in nihane coina aitelu nii rauhi. Nii jaun, neniha coichana joaera cana corenihane, nerihei cana osa que suujua acatiha Cana Coaneranane jaanu. ²³ Nitohaneeinte carenerocuru sohin rai coichana que, nii dedeeu nenacaauru cojunaca neein nenea couluoocurelu. Nete laen, jataain nii amuritoheriin couluoora latelu nii dedeeu esineneein nenea.

Cana osa caje cana rocoeranu quete ohelu Jesocurisito.

²⁴ Coatihana nii Cana Coanera nenaja esine cojunacatiha cachaauruhacha ichai asaae enohilu Jesocurisito. Acate rauhijiriin Cana Coanera nenaja dedeeu cuhin, Cana Coanera rai, enene cana coreniha iriha ne. ²⁵ Coatihana aihuruha saseredotecuru curuaanaacuru, le jaanaca naineein nejelau coichana teeuruhane coina araai saain nii *santuario* enohine rijijieein, araai saain ohilu Jesocurisito. ²⁶ Nitohanihane chujianra, necoaaunaa cana rai chauratanene caje coaaneein, ore araai saain Jesocurisitona. Nete aca satononiha ecocohin- le sajeeincha raajeniha neteein ohelu- chabana satonoelanaala cana osa caje cana rocoeranu que. ²⁷ Charijieein teeinti le sajeein ooruhane caseteco coaracure cachaauru, ²⁸ nii rijijieeinte le sajeein atinaain, arajii cachanichaane, osa aina nenea caje cana rocoeranu que tenojoinee in nelu Jesocurisito. Inae nacoauneein tururichaa in niqii. Nete oosaonacaacuru ichoteratihane coina ainereein, esenetaain acaacha cohajeein nenacaauru ichoteratihane coinatae aicheein.

10

¹ Nii Moisesa rai rauhi, nechu raujiaain nii turuha uhenenilu rijijieein nihalu nesinenelanaalane jaunte, acauru osa caje- nii le jaanaca naineein- araai saain jeelai lenonecuru mocohin Cana Coanera rai teeurera couluoona nainenelu. ² Bana nii acauru osa caje acauru couluooca nii Moisesa rai rauhine jana nihanete, inae osa caje couluonohineein neeuruhane coitucuhin, inihocuru mocohin teeuruha Cana Coanera raine jianecurure. ³⁻⁴ Nete nii toro narejeencuru, cabara curuaanaa, naaonjoainuri coichana, acauru osa caje, acauru couluoona naineniha jaun, oosaonaneein neeuruhane coaauca, nii le jaanacaauru naineein, nii inihocuru mocohi teure Cana Coanera rai.

⁵ Nitohanihane jaunte, inae chauratane que uhanee rai:

“Ii rai lenonecuru teein,
que ii belaihuruhane
jereneeine jaunte,
ii rai canu jaberoco tihanune coina
caletoaaicha.

⁶ Niheichu
acauru osa caje
couluoonaquine coina,
ii rai iniho mocohin teein,
chaelai que
ii belaihuruhane coina jeriheei.

⁷ Aihane jaun, nocoaaun,
nii Quiricha cuhane
laenanohineein nihane rijijieein,
iicha jerei icharaneein
nihanune coinara
Cana Coanera,”

naelu Jesocurisito Cana Coaunera rai. ⁸ Niritiin nii acaauru osa caje couluoona-jaane coina, rai lenonecuru sohin teein, chaelai que belaihuruhane coina aitiin, rai lenonecuru mocooruhane coina aitiin, naaonjoaan, rai naitoonjoan rauhi rijijieein saijieein, rautaeniha Cana Coaunerane que rai aitothane baihate: ⁹ “Nocoa inae cuhanu iicha jerei ichacaaunne coina” naain aite Cana Coaunera rai. Nitohaneeinte nii lenonecuruhacha sohin teeuruhane coina nenea rauhi itajeein, raajenihane rai jaberoco tee, ena nenea cana rai Cana Coauneraacha teineein nihane coina. ¹⁰ Nitohaneein jeriha Cana Coaunerane rijijieein, le sajeein chabana coaitenihane coina, cana coreniha ohane coina, raajenihane rai jaberoco tihalu Jesocurisitone corenihate, cana osa caje cana couluocoelu Cana Coaunera.

¹¹ Chabana osa caje cacha couluoona nainenihane lenonecuru sohin teeuruhane saijieein, satein saseredote Jorioneein nenacaauru, araai saain itolere bana lenonecuru sohin teurelu. ¹² Nete laen Jesocurisito, le sajeein, chabana coaiten ichaenihane coina, osa coreniha rai jaberoco tihane baiha, Cana Coaunera rohan nelauriaelu. ¹³ Ecute ena neein, que nejeratenacaauru amuritoeratiha Cana Coaunerane cojoae, ¹⁴ rai jaberoco teein coreniha Cana Coaunera cachaneein neeuruha cachaurune coina couluocane jaun. ¹⁵⁻¹⁷ Jana Cana Coaunera Suujuete:

“Inae chabananiiji

acaauru rai canuhacha ichanenite;

acaauru suujua cuhane laenanohineein niha

Canu rai rauhine,

suujua caje coaauneein coitucuuruhane jaan nereein.

Nii jaun inae nenacaaeneein

acaauru osa aina baaso ichacuruhane coaaurihaaunni,”

naain aitothalu Cana Coaunerane coitucuerate cana que.

¹⁸ Aihane jaun, inae nitohaneein cana osa que suujua acatiha Cana Coaunerane jaun, inae nainiheini nenacaaen osa coreniha iniho mocohin tenaa nainiheini cacha.

Cana Coaunera rohan nichuuntaacachenete ne.

¹⁹ Nitohanihane jaunte rai coichana jaohin ohalu Jesocurisitone coreniha, aina cuaain, inae enene nainichaache, chaque casilanaala tonajelanaala Cana Coaunera nenaja esine *santuario* turuhacachenera canejeraauru. ²⁰ Nitohaneeinte Cana Coaunera rene turunaa nainenihacachene jaan bujuateraneein nenea itajeein, nii ena nenea ichaonaa que turunaa nainichaachene jaanu ajiinchateraneein, rai jaberoco telu Jesocurisito. ²¹ Nii jaunte Jesocurisito cana rai saseredote esine neein nihane jaun, aca Cana Coaunera nenaja acatiha cana turuaeraneein ne. ²² Aihane jaun cana suujua cuhane asinojoneein cha coacuelanaala, niheichu leeocho coacuelanaala, canaacha cohajeeicha que coacuhin, esinae rauhijiriin cana suujua cuhane coitucuhachene saijieein, chachaaain nihacachene jianein, Jesocurisito aina cuaain couluoonojoneein Cana Coaunera rohan turuhacachenete ne. ²³ Nii jaun coujurihu Jesocurisito esenetaeraneein nihacachene jaun, itolere bana esenetaacachene rijijieein nihacachenete ne. Inae ecu tihane bana, cana rai niicha teenu naitoonjoalu terichaaain Cana Coaunerane jaun. ²⁴ Nitohanihane jaun ita rijijieein caohachaaain neein, itolere bana ita belaaain nihacachene coina, ita coroatajanein nihacachenete caohachae. ²⁵ Aihane jaun nainiheini aihuruha leeochoaurune rijijieein, ita aina netaojiaain ereerecaachene coiinteein jianena nainihaacache. Coiintelanaalate naine, inae tururichaaain Cana Curuaanaa cojoanona que turuelalajihane que nainaaain, jiniiquiin itaque corajeratein, ita rai coitucueratihacachene caohachae.

²⁶ Jana inae raotojoein Jesocurisito coitucuhin nihacachene saijieein, naosatenaa coacuhin nihacachene inae nerinaain nacoauneein cana osa coreniha ohenu. ²⁷ Nechu usi tabai jana necairichanaa coaraain nitajeeururichaaain Cana Coaunera coitucunaa jerelanaala que nejeratenaa rijijieein nenacaaaurune que banijiaain nenaachate cohajerichaaachein. ²⁸ Chunocoha, Moisesa rai rauhi tonoraelanaala nihane jana, neeuruha nichatajaain coaraain beureranete, cairichaaajoaain coaraelanaala, sohin jaaorurejecurelu. ²⁹ Tana, nii amurijiriin casetecanohiniha cuururichaaain, chaque nelatihei

rijjijeein Cana Coaunera Calaohi teein, cana coreniha ohin rai coichana jaohin naaonjoaan, cana belaiha Cana Coaunera Suujuene saijieein, que jaolequiin nenacaaurune coitucuhichene. Nii rai coichana cana coreniha ohin niicha joailute niqui, acaauru rai niicha teeni terichaaain Cana Coaunerane coitucuerateein, jelai teein Cana Coaunera cachaneein neeuruhane coina, acaauru couluoraneein nenaane. ³⁰ Chaen techu: “Canuna cachaauru rai caohacha icharaneein coretereunni,” naain “Cana Coaunerate rai cachaauru rucuhereein,” naelu Cana Curuaanaa. ³¹ Nii jaunte, jataain coasihacaine Cana Coaunera nere tonoraain nenihacane.

³² Nete inara, jauriaanejeein Jesocurisito esenetaaichene nunuheneein, itolere que laraajiin necairichanaa abaantaachelune coaauquichene caohachae. ³³ Inara tabaaurute, satiin notaracaae teein nocoeje chanuhin bisihururejetelu. Nii jana inara tabaaurute, inara aina jiniiquiin necairichaaururejetelu inara coinaderaa. ³⁴ Jerichanejeein techu, cairichaaajoaain caresero cuhane nenacaauru coaraain acaauru coinaderarejetocoichelu. Chaen techu inara rucuhelu ruluuruha inara cajene nihanatiin, raotojoein rachoojoein nerejetocoichelu cochunaelanaala. Inae nii amurijiriin chabana nitajenaa nainelanaala dedeeu niha inaraacha raenine coitucuhichene jaun. ³⁵ Aihane jaun, jiaonriha nitohaneein rariquicheeine esenetaain ichaohichene jianiquichene. Acate inara rai jeelai amuritoheriin cainareein. ³⁶ Nii jaunte, jataain jeelai amuritoheriin necairichanaa abaantaain nena nainequichene jaanu que, itolere que laraajiin neeichene jaanu latequiche. Cana Coaunera jerei ichajeein ichaohichene, tihane coina naitoonjoa raeraneein neeichene coina. ³⁷ Nitohanihane coinatae: “Inae ena caeneenejelanaalate turoreein nii turuha uheni.

Coatiha inae carajarihaain.

³⁸ Canu cachaneein, canuhacha esenetaain ichaonacaaurute, chabana nitajeurenereein. Nena laen canu cachaneein nihane jianein, jauriaa ichaohalune rijjijeein ichoai que nejeratereunni,”

naalu Cana Coaunerane, ne laenanohineein rai Quiricha inoansi cuhane. ³⁹ Jana cana, coatiha nii rai cachaneein neeuruhane jianein, jauriaa ichaoruhalune rijjijeein ichaonacaauru caseteco coaracuruhane rai nenacaauru nihaacache. Canate esenetaain ichaoruhane jaun, ichoteratenojineein neeururichaaaine rai nenacaauru rijjijinein nihacache.

11

Cana Coaunera esenetaain niha cachane

¹ Esinae rauhijiriin Cana Coaunera esenetaacanete, chabana canaacha coaraai terichaaain cana raine cohajeein ichaohaca. ² Cana foerateracurute raujiaain esenetaauruhane jaun, cacha caohacha rijjijeein acaauru coarae Cana Coaunera.

³ Cana Coaunera esenetaacachene jaunte, nereecha que chauratane coaunalune coitucuhacache. Nii jaunte, chabana cachaacha coaraai caje coaunanojineein nene, caa enene canaacha coarai.

⁴ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, nii rai nihana Caain amurijiriin, jataain caohacha nejesina mocohin que Cana Coaunera belaiha Abeline jaun, caohacha icharanein raain nii rai niicha tei raelu Cana Coaunera. Nii jaunte, inae ohalune saijieein enanetojoein Abeli coaaucaache, Cana Coaunera esenetaeranein nihane coitucueratiha cana quene jaun.

⁵ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, nabana ohane coataa jaberoco neein Enocora Cana Coaunerane jaun, inae nii baiha coarihurenelu. Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhanete, jaiti raeniha Cana Coaunerane ajiniha, jeriha Cana Coaunerane rijjijeein ichaohalu Enocone que aite. ⁶ Nete esenetaenihane Cana Coauneraacha jerei ichajeein ichaonaa nainene chuni cacha. Cana Coaunera aina nena jerichaanete, niha Cana Coaunerane esenetaain, aina nena jerenacaun, niicha jerei ichajeein ichaonacaauru cainaeranein niha Cana Coaunerane esenetae esenetaera.

⁷ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, inae chabana acaauruhacha coaraai icharichaaaine beein suujuatiha Cana Coaunerane tonoraain, leinjiin bote tabai jaelu Nohe, cuhane rai comasai aina saain rai bereecuru aina nichotihane coina. Nitohaneein esenetaane jaun techu, nii esenetaelanaala chauratane que satiin nenacaauru cachaauru caseteco coaracuruhane jana, esenetaain nenacaauru ichoteratenojoneein neeruhane rijjijeein ichoteratenojoneein nelu Nohe.

⁸ Nii rijjijeein techu, Abaraaun netonai Cana Coaunera esenetaane jaun, cotihacane tonoraain rai natane ratiriin, nii cunaja jelai coitucuelanaala cuhin, esenetaeraneein nihane cainaeraneein, rai Cana Coaunera teenu atane que ichaoha cuelu. ⁹ Nitohaneein Cana Coaunera esenetaane jaunte, nii rai Cana Coaunera teenu atane que leeocho atane caje unaaneein ichoaelu Abaraaun. Ecu jetaote, neloheritelanaala raujiaain loanariicha asaae ichoaelu, aihuruhalu nii rai, Cana Coauneraacha tei raeraneein neeninunru Isaca, Jacobo, naaonjoainurine rijjijeein. ¹⁰ Cana Coauneracha ichai- chabana nitajenaachara nese que ichaonaa jerihane jaunte, leeocho neseu cuhin ichoaelanaala loanariicha asaae ichoaelu Abaraaun.

¹¹ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, inae camotojoe nihane jaun canaanai sirina naineniha Sarane jana, inae Abaraaun netonai biinaa nihane saijieein, rai naitoonjoan icharihani nohanelanaalane esenetaane jaun, lararajiaa Cana Coaunerane aina nelararajiaain canaanai sirilu Abaraaun. ¹² Nitohaneeinte, inae jataain biinaa nihane saijieein, janiinacajelanaala cucuana cuhane nenea carene catu aina arasijie jeoneein, cachaauru foerateraneein nelu Abaraaun.

¹³ Satiin nii cachaaurute ohelu, jaiti nii acaauru rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoa jitaain raelanaala. Nete jataain Cana Coaunera esenetaauruhane jaun, nota que coara rijjijeein coitucuuruhane jaun, nechu leeocho atane caje unaaneein, caa cana rai chauratane que ichaauruhane coitucurelu.

¹⁴ Nitohaneein ichaauruhane coitucuhacachene cajete, jaiti caa chauratane que, nii acaauru rai Cana Coauneraacha teenu chabana satonoelanaala acaauru ichaonajaanu atane raurenihalune coitucuhacache. ¹⁵ Bana nii jeelai nataneecha que coaacuruhane jana nihanete, jelaiha caaururelu. ¹⁶ Nete nii acaauru rai Cana Coaunera teenu atane raauruhane coina, jelaiha caunaa nainecurenelu. Nii atane acaauruhacha raaenute dedeeu nenaane. Nii jaunte, nitohaneein acaauru que leinjiin nese banihateein rucuhacane jaun, acaauru Coauneraneein nihane coejene Cana Coaunera.

¹⁷ Nitohaneein Cana Coaunera esenetaane jaun techu, esenetaane cojuha rai calaohi Isaca sohin mocohane coina, rai aitoha Cana Coaunerane jana, Isaca sohin mocoha nejerelu Abaraaun. ¹⁸ Nitohaneeinte: "Ii calaohi Isaca cajete nefoerateeurureein iicha foerateeuricha" naa rai Cana Coaunera natiin, acaihaniji rai calaohiniha Isaca ne saijieein rai sohin mocoha Abaraaun ne jere Cana Coaunera. ¹⁹ Ohane caje, cacha ichatena nainiha Cana Coaunerane esenetaane jaunte, nii rai calaohi atinaain tihane jere Abaraaun. Nii jaunte, Cana Coaunera rai tihane baiha, nacoauneein nii rai calaohi raelu. Nitohaneeinte jataain chaque nelateineein nelu nii Abaraaun.

²⁰ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, rai calaohichuru- Jacobo, Esao, naaonjoainuri coroatajanerichaaain Cana Coaunerane coitucuhin cojiotaelu Isaca.

²¹ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, inae ohane rai netiin, rai calaohi Jose calaohichuru- le cachaauru cojiotaain coroatajanerichaaain Cana Coaunerane que aitiin, rai nunera que netemeriaain, Cana Coaunera coroajelu Jacobo.

²² Cana Coaunera esenetaane jaun techu, inae ohane rai netiin, Egipto caje mituurichaaain rai naraichuru Isaraelitacurune que aitiin, rai jaberoco amaauruha acaauru jiniichaaaine coina aitelu Jose.

²³ Cana Coaunera esenetaauruhane jaun techu, canaanaihuru soajjeratiha Egipto curuaanaa *reyne* jana, nejanoaa Moisesane jana casilanaala, nichata ateein asinojoneein aina sirichurelu, jataain caohachajei canaanai nihane jaun, rai fojiaraauru.

²⁴⁻²⁵ Cana Coanera esenetaane jaun techu, Rey Faraaon cacunu, calaohi rijjijeein nenea jerenihane jaun, inae ichauhenaneein rai naraaichuru- Cana Coanera cacha neein nenacaauru aina jiniinquiin cairichanojoneein nelu Moisesa. Jaiti caa chauratane que osaonacaauru aina ichaohane bana. ²⁶ Nitohaneeinte, jataain Cana Coanera esenetaane jaun, rai cainarichaaain Cana Coaneranane coitucuha nota que coara rijjijeeine jaun, Egiptoo raotojoei ichaonaa que ichaonaa nainihalune que jaolequiin, jataain nii amuritoheriin nelateineein cacha ichoteratera- Mesihasi rijjijeein cocoinanohineein necairichanaa jerihane jaun, naraaichuru rene cuelu Moisesa.

²⁷ Cana Coanera esenetaane jaun techu, sohin jaohane coina arichatiha curuaanaa reyne jana, casilanaala Egipto batane caje amuhin, ecu aina neein coarajiha Cana Coaneranane jana ainaan rijjijeein, Aca jerihane rijjijeein nelu Moisesa. ²⁸ Nitohaneein esenetaane jaun techu, besetanein neeni- Fasocoa janonaa nunuhe bitoaaain, satiin Israelitacuru nenaja bacuujuuauru rujuaerate ichana que Moisesa. Nabana Israelitaneeruhane calaohichuru ajichacuru atinaa Cana Coanera letono anjerane coataa.

²⁹ Cana Coanera esenetaauruhane jaun techu, atane jacoro que ainaa rijjijeein, cucuana jera jaorelu Israelitacuru. Jana Egipto cocoaichacuru acaauru caajie cuhalaain satiin naluhin oorelu.

³⁰ Cana Coanera esenetaauruha Israelitacurune jaun techu, caainsi janoneein cojoanonetojoein cuhin, caainsi sanein Jericoo nese tinonocuruhane jana, neranuha tinonoritiin nenea nii ajeri caje ichanohineein nenea nii nese tinoritiin ucuuneti rijiane jana, satiin cocoaichacuru sohin jaaorelu. ³¹ Cana Coanera esenetaane jaun techu, nii Jericoo nenacaauru cachaauru sohin jaaoruhane ucuatoha, nii ecu nenea ene cojoaelorohe sohin jaaorenelu. Nitohaneein esenetaane jaun, acaauru letonocuru coroatajai cunacaauru raa raotojoein rai loreri asaane jaun.

³² Jaitite lanacure Gedeeon, Baraca, Saansoon, Jefete, Rabiri, Samoeri, chaen *profetacuru*, naaonjoaainunri que inara rai irihanune, nena inae jianeun. ³³ Satiin niichuru jetaote, Cana Coanera esenetaauruhane jaun, lauri lauri nenacaauru atanecuru ruluhin jetao, jeriha Cana Coaneranane rijjijeein ichaain jetao, acaauru rai niicha teeni Cana Coanera aitoonjoan atane raarelu. Tabaauru leon ucuha cuhane jaonojoneecuruhane nihanatiin quinaa nainenelu leon, leoncuru ujuae fuhane coina, rai anjera letoaa Cana Coaneranane jaun. ³⁴ Jana tabaauru jetaote, Cana Coanera esenetaauruhane jaun, usi tabai jana jaonojoneecuruhane nihanatiin, tonajelanaala usi caje nichoteeurelu. Chaen tabaauru jetaote, sabere caje nichoteein sonaana que casihuruhane saijieein, nii baiha nelararajiaain sonaana que acaauru que nejeratenacaauru amuritoorelu. ³⁵ Tabaauru enecuru rai jetao techu, acaauru araachuru onacaauru ichatecurelu.

Jana tabaaurute cairichanojoneein neeruhane caje nichotenaa coacuelanaala oorelu, ooruhane nihanatiin Cana Coanera aina raotojoei ichaonaa que ichaaururichaaaine esenetaauruhane jaun. ³⁶ Jana tabaaurute acaauru nocoeje chanuhin bisinojoneein, *cadena* que ichoanojoneein caresero cuhane tenojoneein, naaonjoaarelu. ³⁷ Jana tabaaurute, ajeri que bodoosiin, sera que cataaun terunojoneein, sabere que sonojoneein, naaonjoaain oorelu. Chaen techu, cajihanein amuhemujueein cairicheinejeein, carenero, cabra, naaonjoainuri ujui que cajionecoojoein, cairichanojoneein nererojoecaaeriin, naaonjoaain neeurelu. ³⁸ Nii cachaaurute chauratane que, nelatihei rijjijeein, cunaja coitucuelanaala cajihanein, cacha areroo cuhin, ichatane ucuunno cuhin, ajeri jioararo jachu cuhane neein, atane jachu ucuacaain nenea cuhaneuru cuhin amuhemujueein nerejetocurelu.

³⁹ Nete nitohaneein esenetaain neeruhane coreniha cacha caohacha rijjijeein coaranaaca Cana Coanera natiin, chuni rai naitoonjoan niicha teeni tenelu, ⁴⁰ cana coacuhin cana rai jataain caohachanein niicha tei esenetaeranein neinichaachene aina cuaaain, acaauru netonai cana aina jiniinquiin esinae rauhijiriin caohacha icharanein ranojoneein neeruhane coina.

12

Jesoso coarajeein nenea rijijieein, itolere bana queecha coaacucuche.

¹ Nitohaneein inae cana que Cana Coaunera esenetaauruhane coarateein coitucuherateeuruhalu nii cachaaaurune jaun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaonaa jerichaachene nihanatiin itolere bana osaacha ichana coacuhin nihacachene coina cana acateraneein nenea jianeein, canaacha esenetai jerenohi ichajeein laraajiin ichaohacachenete caohachae. ² Aihane jaun, nii esenetaacachene jaan tera neein aca cana suujua rucuhereein niha Jesusone jaun, queecha coaaucaachenete ne. Inae nii baiha raotojoein rachoojoein Cana Coaunera rori- *trono* raotono nichajai que nelauriaain nerichaainne coitucuhane jaunte, rai nocoeje chanuhin coroso que teein atinaauruhane jana, coejenelu.

³ Nitohanihane jaun, itolere bana Jesoso cairichaaeriin neeuruhalu osaonacaauru cachaaaurune que, inara suujua cuhane coaacucuche. Aihane jaun, chatohanei coaraain neeichene nihanatiin, jiaonriha coiinteein esenetaaichene jianequichene. ⁴ Niheichu nii osa que nesarucuhichene coataa necairichanaa coraquichene jaun coreniha oriheecheein. ⁵ Nete inae inara, rai calaohi suujuatiha casetecaane rijijieein, inara suujuatiha inara casetecaa Cana Coaunerane jaan baitequiche. Rai Quiricha cuhanete:

“Jiaonriha

ii suujuatiha, ii casetecaa

Cana Curuaanaa que jaolecoinaera cacalabi.

Niheichu

baaso ichaaine coreniha

ii casetecaane,

nainiheei

esenetaaine jianeeine.

⁶ Niicha belaaite suujuate

Cana Curuaanaa.

Jerichanejeein techu,

rai calaohi rijijieein

niicha rai casetecaain ne,”

naain ne Cana Coaunera Quiricha cuhane.

⁷ Nitohanihane jaun, inara casetecaane abaantaain neeichenete, rai calaohi belaihaneein rijijieein inara belaicheein Cana Coaunera. Nihei chuni canaanai- inacaacha suujuateinelanaala nei. ⁸ Jana rai calaohi rijijieein nenacaauru casetecaa suujuatihaneein rijijieein inara suujuatiha, inara casetecaeniha Cana Coauneranete, rai calaohi esinenelanaala, rai nere tonorae neeichene jaun aicheein. ⁹ Chaen techu, caa chauratane que nenacaauru- cana fojiaraauru- cana casetecaain cana suujuateeuruhane, tonoraain nerejetocoaachelu, tonaain erenaa coacuelanaala. Nitohanihane jaun, cha caaunna nii amuritoheriin dedeeu nenea Cana Inaca Cana Coaunera cana suujuatiha, cana casetecaane abaantaain nenerihacache, chabana satonohelanaala nenea ichaonaa raacachene coina. ¹⁰ Cana fojiaraaurute, jaiti caa chauratane que ichaohacachene jana, nechuraujiaain acaauru jerecuruhane rijijieein nihacachene coina, cana suujuateurelu. Nete Cana Coaunera laen, Nesineneein caohacha icharaneein nihane jaun cana rai caohacha ichaa cana suujuatiha cana casetecae. ¹¹ Coatiha niqui raotohi caseteco coaracaane, rijieeoritiin cunaain tacaane jaun. Nete nitohaneein cana teein cana relaera tonoraain ichaohacane, rauhijiriin raotojoei ichaonaa que ichaohaca.

Jataainte elunae cana rai Cana Coauneraacha beratei que jaolecohacane

¹²⁻¹³ Aihane jaun, nacoauneein nellararajiaain caohachaaain ichaaoche. Nacoauneein caohachaaain rauhijiriin inara suujua coaraain ichaohin, jerichanejeein nacanacaana coacuelanaala neeichene coina.

¹⁴ Satiin cachaauru aina raotojoein ichaaoche, cojoerihu jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohichene coina. Jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaoheniha cachane, nihei chuni Cana Curuaanaa coarana nainerinaain. ¹⁵ Atiin jiniinquiin, jeriha Cana

Coaunerane rijjijeein, ita coroatajaneein neeuche. Nabana chuni nitohaneein nihane jianihane, cacha atinaa ajaena corainei rijjijeein leochaauru ichao aasaecane coataa.

¹⁶ Jiaonrihachu chunocoha inara caje, nejelau ene aina ichaohane. Niheichu rai Cana Coauneraacha tei que jaoleconaa nainihe. Nitohaneein ichaane jaunte, nechulenechea coreniha, aca nihana saijieein, rainein nena telu rai nocoala rai Esao.

¹⁷ Nii jaunte, nii coitucuhichene rijjijeein, rai caohachanu tiha rai inacane coina bajaane saijieein tenelu rai inaca. Mainajeein chanaain bajaane saijieeinte, tenelu inae nitohanihane jaun.

¹⁸ Nete laen inara, aihuruhalu Isaraelitacurune rijjijeein, chatohanai dadaain coanacai, usineein iihanei, nocohena tabai, cujuana tabai aina nocohena, naonjoain nena rohan nii nichuuntaeneeiche. ¹⁹ Niheichu toniha jaihane aonaheeiche. Niheichu toniha Cana Coaunerane aonaheeiche. ²⁰ Nii aohanraauru jetaote laen, nii naitoonjoan tonorana nainesihurenihane jaun, abaantasilanaala acaauru rai iriha Cana Coaunerane jianeratecurelu. “Chunocoha, caa nihanune jaan- ichtatane ucuunno rohan nichuuntaain, ecu turuhin, jelai shaquuin, naonjoainte ajeri jaberoco, rejoon, naonjoain que sohin jaonjoinereein, lenone neein aihane nihanatiin” naain iriha Cana Coaunerane jaun. ²¹ Nitohaneein jataain coasinacaa, nii acaauruhacha coaraine jaun jetaote: “Jataaine rijjijianeun canu nesoone caunra” nae jetao Moisesa. ²² Nete laen inara nii amuritoheriin, Cana Coaunera nenaja esine Sioon bichatane ucuunno, dedeeu nena Jerosaleeun nichuuntaaiche. Chaen techu oaraanca neein netaojiaain Cana Coaunera coroaecuruha coina, netaojiaain neeuruha anjeraaurune jana coaraqiche. ²³ Chaen techu, ichoaichaniha Cana Coaunera calaohi neein dedeeu cocoirichanojineein nenacaauru rohan turuhin coaraqiche. Nitohaneinte satiin caohachaain ichaonacaauru cachaauru, aca jerihane rijjijeein tein niicha ranojihunru rai Joesionein nena- Cana Coaunera rene turuhiche. ²⁴ Chaen techu nii ena nena Cana Coauneraacha teratei teranein nena Jesocurisito- rai coichana que cana couluoorane maajeein coaraqiche. Nii rai coichanate jauriaanejeein cana cairichaeranu que nihalu Abeli coichana jana, jataain nii amuritoeriin cana rai nelateinein ne.

²⁵ Nitohanihane jaun, cana rai ereein niha Cana Coaunerane que jaolecohin, batiin neeichene que necohalajin neeuche. Coaracuche nachuhinti nii jaiti cau chauratane que ne bana, suujuatenajaane coina Cana Coauneraacha cotihacurilu, caje nichotena nainecururiha. Aihane jaun, nii amuritoheriin nichotena nainerihacacheein dedeeu netiin cana suujuatihane que jaolequuin nihacachene. ²⁶ Nii iriha Cana Coaunerane bana jetaote, nii rai nereecha caun nerurujaelu canarai chauratane. Nete ena laen: “Nacouneeina chauratane rurujuareeunni le sajeein. Coatiha Chauratanecha nerurujarinaain, cana rai dede netonaite nerurujuareein,” nae Cana Coaunera. ²⁷ Niritiin: “Nacoauneein le sajeein” naain aitohanete, satiin niicha coananojineein nerurujuanaa nainein nenacaauru itajihane jana, nerurujuanaa nainelanaala nenaacha nedaane coina aitoha Cana Coaunerane coitucuerate cana que. ²⁸ Nii cana rai Cana Coauneraacha tei- rai Cojoanonaate chabana nitajenaa nainene. Nii coreniha “Narihara Cana Coaunera,” naain jiniiquiin rai cachanein neeuruhane coarateein aca jerihane rijjijeein coroaeraauru aina coaroaecaachenete ne, ²⁹ itolere baaso itajera- usi rijjijeein niha Cana Coaunerane jaun.

13

Naaonjoain, rai suujua rijjijeein nihacachenete jere Cana Coaunera.

¹ Jiaonriha ita nejeraneein nena rijjijeein, jiniiquiin ita belain neeichene jianein neeichene. ² Niheichu inara rene turunacaauru belain raachene jianein nena nainiheiche. Nitohanein nenacaaurute, acaniane coitucuelanaala Cana Coaunera letonocuru anjeraaurune maajeein raarelu rai loreri asaae.

³ Aitiin caresero cuhane nenacaauru netonai coaucuche, acaauru aina jiniiquiin caresero cuhane nena rijjijeein. Chaenchu cairichaerinojineein nenacaauru netonai

coaaucuche, inara netonai acaauru rijijieein cairichanojoneein nenea nainequichene jaun.

⁴ Nitohanihane jaun, inara quichaauru, enecuru, naaonjoaineeichene nisirihateein neeichene, itaque inara suujua acateein, leecha inara sinijerane lanaala nenea coacuelanaala, inara sinijera ainaacha ichaaoche; satiin baaso ichaain rai sinijerane lanaala nenea aina ichoai casetecarichaain Cana Coaunerane jaun.

⁵ Jiaonrihachu coriquiicha que coacuhin neeichene. Inara rucuhela inaraacha sirii ainaacha raotojoein ichaaoche: “Chabana nihei inara jianeein inara que jaolecohannune” naalu Cana Coaunerane jaun. ⁶ Niritohalu cana rai Cana Coaunerane jaun chaque tonajelanaala nainichaache:

“Cana Coaunerate canu coroatajaneranein ne.

Nii jaun chaque casinaaun.

Chatonai ichana nainihei canu que camute cacha,” naain erena nainichaache.

⁷ Inara suujuateein Cana Coaunera ere que inara relaaureeralu coacuhin, acaauru ichao que coacuhin, esenetaain ichaauruhane rijijieein ichaaoche.

⁸ Jesocurisitote jeelainein nereein, chabana satonoelanaala. ⁹ Aihane jaun jiaonriha nejelau cuaain inara relanaajerera nihane, rijitoein esenetaain neeichene. Nii amuritoeriinte jataain nelate, jeriha Cana Coaunerane rijijieein cana suujua ilaain ichaohacachene. Coatiha chaque nelatihei, nii niicha quiinelanaala nenea iniho quiniha cachane nihanatiin. Coatiha chabana cana rai chaque nelatejeehai nii.

¹⁰ Canate coroso que ohalu Cana Coaunera Calaohi Curisitone coreniha jianacoon osa caje nihacache. Nii *santuario* tein saseredotecuru ichanaa coatiha inae chaque nelatein nedaai. ¹¹ Jana jauriaanejeein nenaalute, saseredotecuru curuanaacha lenonecuru sohin, *santuario* cuhane rai coichana terejetelu osa anihoeraanu que. Nete laen, nii lenone jaberocooru, acaauru loanari caje naain amaaain jelai tein mocoerjetocurelu.

¹² Nii rijijieein techu Jesoso netonai, naain nese caje amaaain jelai tein atinanohinelu; rai coichana que satiin rai cachaneein neinichaachene culuocane coina. ¹³ Aihane jaun, aina jiniiquiin nese caje amanojoneein cana netonai necarichanaa abaantacachenete ne, aihalune rijijieein. ¹⁴ Coatiha caa chauratane que nihei cana rai leinjiin nese chabana nitajenaacharanejeein nei. Nii jaun, chabana nitajenaacharanejeein nenea ariirijiacachenete ne. ¹⁵ Aihane jaun, itolere bana Cana Coaunera coroaecaachenete ne, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain. Nii Cana Coaunera coroaecaachenete belaiha rai canaacha teenineein nereein. Aihana jaun cana ujuaae caje coroaecaachenete ne. ¹⁶ Jiaonriha caohacha ichana baiteein, leechaauru rai inaraacha sirii tein naaonjoaain neeichene jianequichene. Nitohanein ichoate rautain coarae Cana Coaunera.

¹⁷ Inara relaaurera ere tonoraain jerecuruhane rijijieein neeuche. Acaaurute nebeta-caelanaala inara beraaihure, Cana Coaunera rai jitaain inara aina nichanaa beeuruhane rai neeuruhane jaun. Aihane jaun, acaauru jerecuruhane rijijieein, inaraacha ichai ichaain neeuche; acaauruhacha rautai ichaelanaala. Jana aineeichene, coatiha inara rai chaque nelateriaain inaraacha ichai.

¹⁸ Atiin canacaanu coreniha Cana Coaunera bajaauche. Jataain raotojoiha canacaanu suujanena jerichaanu; itolere que caohachaain ichana jerichaanune jaun. ¹⁹ Jataain inara aina nacoauneein nenea jerichaanune jaunna, inara aina nihanune coina Cana Coaunera bajaauche coina, inararai aitoon.

Raotojoein jiniiquiin neeuche.

²⁰ Rai coichana aina cuaain chabana satonoelanaala nenea ichaonaa tera- rai cachaneein nihacachene beraichaneein nenea- nii o caje Jesoso ichatera Cana Coaunera, ²¹ inara ichao rucuerateeine Jesocurisito que, aca jerihane rijijieein cha chaain neeichene coina. Chaen Jesocurisito aina cuaain canacaanu que niicha jerei ichamiin. Itolere bana satonoelanaala, Curisitonein niha Curisitone coitucuurumiin satiin chaaauru. Bajaanachuhinti aihurene.

²² Atiin raotojoein caa inara suujua nunaeraanu que inara rai canuhacha laenai raauchera canejeraauru. ²³ Cana nejera Timoteeote, inae caresero caje mitue. Enanocoojoa turuhanena, inae inara coaraa uhanune, canu jiniichaain uhareunni.

²⁴ Satiin inara bichauhenauru aina, satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru rai, acaauru coaaucaunne beeuche. Italiau nenacaauru netonoaite inara coaacure.

²⁵ Jataain jeelai amuritoeriin inara coroatajanemiin Cana Coaunerate, satiin raotojoein neeiche.

Saantiaaocha letoi

Jesocurisito esenetaeraauru rai Saantiaao letono quiricha

¹ Canuna Saantiaao neeun Cana Coanera ere tonoraera neein, calaohi Jesocurisito naajoain ere tonoraeraneenne neeun. Nii Cana Coanera Calaohi Jesocurisito ere esenetaain nenacaauru, caa cana rai chauratane sacutaain riaaneein nenacaauru raina, caa quiricha letohaun.

² Aonacuche satiin Cana Coanera Calaohi coreniha canejeraauru. Chatohaneein nihanatiin inara tera nihane chaque tonajelanaala raotojoein rachoojoein neeuche. ³⁻⁴ Cana Coanera esenetaaichene coreniha itolereque coujunojoinequichene coitucuhin, nelararajiaain itolere necairichanaa abaantaain neeuche. Nitohanihane banate itolere necairichanaa nihanatiin abaantana naineriquicheein aina iiquichene. Nii banate esinae rauhijiriin Cana Coanera jerenohi ichana naineriquicheein. Aihute coujurihu Jesocurisito ere tonoraera neein nena tocohaneein neeiche rauhijiriin.

⁵ Inaraacha chanenu coitucuheneeichene, Cana Coanera caje bajaachete inara coroatajanemiin. Acate inara rai coitucuhichene jaanu tereein, Cana Coanerate canaacha latei tera ne chaque tonajelanaala. ⁶ Cana Coanera bajaachene, esinae rauhijiriin esenetaain necoatoelanaala bajaache. Necoatiin Cana Coanera bajaerate, esinae rauhijiriin Jesocurisito ere tonorana nainene, cajianeein suujua letono sacuhane. ⁷ Nitohaneein neeichene, inara coroatajanena nainerihe Cana Coanera esenetaeneeichene, ⁸ leinjiincha que suujua cuaain nena naine niha nitohaneein nenacaauru cachaaurune jaun.

⁹ Cairichainein neeichene jana, inara raa Cana Coanerana jaun, raotojoein rachoojoein neeuche. ¹⁰⁻¹¹ Cana Coanera coitucuhin esenetaera coriquihona neein nihane, coriqui que nanejiaane niha natiin raotojoein rachoojoein neeine, Cana Coaneraacha tenojoin amuritoheriin jataaen nelatena naineniha coriquine coitucuhin. Cana rai Cana Coaneraacha tei ichaonaa laen, chaelai janonaa bana nitajenaa nainihe. Nii coitucuhin raotojoein rachoojoein neeine.

Chabana nitajenaachara ichaonaa terichaain Cana Coanerane

¹² Nerausiaaequiche esinae necairichanaa abaantaain Cana Coanera coitucuhin, esenetaain, jereein, nere tonoraain neeichenete, chabana nitajenaa charanejeein nena ichaonaa caohacha esine tereein inara rai Cana Coanera, belaaain nere tonoraeraauru rai nitohaneein tihane coina aitiin nihilune jaun.

¹³ Chunei chatohanei baaso ichana coacuhin nihane, coaa "Cana Coanerate jere caa baaso coaucaanne coina," naain iriha. Coatiha joareein cacha rijijieein chabaaso coacuhin nihei Cana Coanera. ¹⁴ Nii cana raajenihane canaacha coacuite, ecocoe cana suujua caje baasoneein. Aihana jaun baasoneein sacuichechene coataa, caohachaain coaracuche. ¹⁵ Baasoacha coacuhin nenaate, nechujataaen caohacha nainejeein nitajiha cureein. Coatiha Cana Coanera jerihane jaun, nii baaso neein ichaoheeiche. Niheichu nii nitajiha chuneine jerihe Cana Coanera.

¹⁶ Coaa inara raajenihane nohanihache canejeraauru. ¹⁷ Coatiha Cana Coanera caje uhi chabaaso. Coatiha chaelai janonaa bana suujua lonaai Cana Coanera. Leinjiin acaachate aca neein ne. Itolere neeincha caohacha nejesinaachate uhe Cana Coanera caje. Acate itolere rai cono neein ne. Aca techu enoto, atene, arasijie, naajoainunri coaunaelu dedeeu. Chabana coreenrai Cana Coanera. ¹⁸ Nii jaunte nere berate cana rai, aonaain, coitucuhin, esenetaain tonoraacachene coina. Nii jaunte, nere esenetaain tonoraacachene jaun, ichaonaa esine tee cana rai, raotojoein Cana Coanera nihane coroaeejin niicha jerei ichacaachene coina.

¹⁹ Nii coreniha canejeraauru, caohachaain rauhijiriin esinaae Cana Coaunera ere aonaain, Cana Coaunera ere tonoraache, chaaen chu erenacaaotelanaala, chaaen chu joareein coreniha obaje lanaala, naaonjoaain. ²⁰ Joareein coreniha obajei cacha, nihei Cana Coauneraacha jerenohi ichaai. ²¹ Aihana jaun itolere baaso nejesina inaraacha sacui jianecuche. Nii Cana Coaunera ere, inara suujua cuhane inaraacha rucujuei Cana Coaunera ere tonoraache, caohachaain inara suujua coaraain. Acate osa caje jianacoo inara suujue mitareein.

²² Cana Coaunera ere coitucuhin neeichene jaun, tonoraain Cana Coaunera jerenochiha sacuuuche. Aineeichene nelatihei raujiaain aonaquichene. Niite nech u jataaen inara raajenihane necoritariquicheein. ²³ Cha teeinti Cana Coaunera ere beebijiha beebjerane aonaa natiin tonoraene. ²⁴ Niite enaaiha Cana Coaunera ere baitereein. ²⁵ Cha teeinti aitoha Cana Coaunera ere baitelanaala rauhijiriin tonoraain ne, niite raotojoein nereein. Cana Coaunera ere tonoraacachenete nainichaache caohachaain ichaohacachene. Niicha jerenohicha ichacaachenete caohachae. Nii jaun Cana Coaunera ere tonoraain naitoonjoan ichajein sacuhacachenete caohachae, cana aina niha caohachaain Cana Coaunerane raotojoein ichaohacachene coina.

²⁶ “Aitoha Cana Coaunerane rijijieina caohachaain rauhijiriin neeun,” naa natiin joaenreein baaso neein leecha cacha que irihanete raajenihane necoritae. ²⁷ Cha lateein neeuruha ujuatejeeurune coroatajanein, cha lateein niha autanaaurune coroatajanein nihacanete, esinaae rauhijiriin aitoha Cana Coaunerane rijijiein nerichaachein. Nainihei Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coitucuruhi rijijiein nihacachene.

2

Nejelauneein leecha cacha coaana nainenihha cachane

¹ Nitohaniane jaun Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito esenetaera neein neeichene jaun, jiaonriha nejelauneein chunei coaraain neeichene. ² Ita taojiaain Cana Coaunera bajaai chene jaan coloheri- Teenforo asaae ita taojiaai chene jana, enoha leinjiin coriquihona, oro que anichoquiin, cajione caohacha que necoreeteine jana, cajione siri ruhecaain enoha cairichai neein nenaane, ³ nii oro que anichoquiin cajione caohacha ruhacaera belaaain, rori caohacha choaae lauriaain, nii cairichai cacha rai, “Nihu chujuhecoo. Ainihane niha atanichoaae nelaurihau,” naaichenete, ⁴ baaso ichariquicheein, caohachaain cairichai belaaain coaraeneeichene. Nii coriquihona belaaichene rijijiein, cairichaihuru belailanaala, “Nelatihei cairichaihuru belaihaane,” naaichene jaun. Satiin coriquihona, cairichai, naajoainunri belaihaanete caohachae. Nihei cana belaihurua caohachaaane jerena caaun nihei. Nitohanai ichaquichenete baaso ichariquicheein.

⁵ Caohachaain aonacuchena inara rai caa que aite te coitucuhiche. Nere esenetaain tonoraai cairichai neein nena cacha netejian, nenacaaen belaaain coroatajane Cana Coaunera, jeelai amuritoheriin esenetaain tonoraain nihane coina. Cairichai neein caa cana rai chauratane que nihane niha natiinte, belaaain coroatajane Cana Coaunera, aitohane tocohaneein chaaelai janonaa bana satonoelanaala aina nihane coina. ⁶ Nete inara, cairichaihuru necoejechanuhin neeiche. Coatiha cairichaihuru, inara necoejechanuhi, inara cairichaiiriin neeuruhi chaaelai janonaa bana. Coriquihonaaaurutejian, inara necoejechanuhiriin, inara cairichaiiriin neeure. Cunaai jereneeichene niha natiin, inara tararaain inara amaain cocoina nacaihuru rai inara teeure, caseteconeein neeichene coina. ⁷ Chaaen techu inara que baasoneein ereein neeure, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito sacuhin neeichene coreniha. Caohachaain inara belaihuruhane coaraelanaalate inaraacha acaauru belaaiche, cairichaihuru belaaichene amurijiriin. Coaai nitohanein nihache.

⁸ Quiricha cuhane aitoha Cana Coaunerane tocohaneein, charijiein teeinti nii raotojoein ichaonaa jereein neeiche. Nii rijijiein raotojoein ichaonaa nainecuruha acaauru netonaine coina, nii leecha cachaauru coroatajanecuchete, acaauru netonai raotojoein ichaonaa nainecurumiin. Nitohanein neeichenete esinaae rauhijiriin Cana

Coaunera aitojoan ichariquicheein. ⁹ Inara araaichuruhacha caohachaaain coaraain belaaain, coroatajaneein, nii nejelaauru coroatajanena jereneeichenete osa que nesarureeicheein, Cana Coaunera notaracae aitoa Cana Coaunerane tonoraelanaala, nitohaneein rauhijiriin ichaeneeichene.

¹⁰ Cana Coaunera aitoonjoan tonoracaache neniha natiin, jitariin caohacha nainejeein Cana Coaunera aitoonjoan tonoraenihacachenete, cana nii ujuaihonneein nerichaacheein. ¹¹ Nabana nitohaneein neeichene coataa: “Jiaonriha chu chaaen nejelau ene, inara sinijerane lanaala nena aina naosateein neeichene. Chaaen techu jiaonriha sinijera nelanaala nena quicha aina naosateein niha enene,” nae Cana Coaunera. Chaen techu, “Jiaonriha sonajaain jaohine,” nae Cana Coaunera. Aihane jaun rai sinijeranelanaala nena aina ichoaeinane nihanatiin sonajaain jaohanete, Cana Coaunera rai rauhi tonoraenihane jaun aicheein. ¹² Aihana jaun coa nejelauneein chunei coaraain nihache. Cairichainein nihacachene sajainejeein, cana belaaain cana raa Cana Coaunerana jaun jerichanejeein belaaain cacha coaraain nihacachenete caohachae. ¹³ Inae ecu tihane banate caseteco coaraa cuurureein nechu ansainein nenacaauru, necairichanacaauru que “cairichaaajoaa” naelanaala nenacaauru. Necairichanacaauru coroatajanena jeriheichurute, “cairichaaajoaa” naelanaala casetecaeratiha cureein Cana Coaunera. Jana, necairicha nacaauru que, “cairichaaajoaa” naain coroatajaneraaurute, caseteco caje nichotiha cuurureein. Niite belaaain raa cureein Cana Coaunera.

Cana Coaunera coitucuhin esnetaane coaaratiha cachane

¹⁴ Cana Coaunera coreniha canejeraauru, chaque nelatihei raujiaain Cana Coaunera coitucuhin esenetaeranichaaun naain iriha cachane. Coatiha nii coreniha osa caje jianacoon nerianaain jeriha Cana Coaunerane rijijieein cha lateein niha namute cachane belaaain coaraain coroatajaneein netiin naitonone nihane jaun. ¹⁵ Lenone, cajione, naajoain que, anejiin niha, Jesocurisito coreniha cana nejera, cana bai naajoain ine jana, ¹⁶ “Cairichaaajoaa nohane, bajiaa nachuhinti chunijihu lenone, cajione, naajoain eruujue ne,” naaca cha telanaalane, nihei cairichai coroatajanahaaca. Niicha laatei teein coroatajanichaa nete caohachae. ¹⁷ “Cana Coaunera coitucuhinu,” naaichene jaun esinae Cana Coaunera coitucueranein neeichene, leeochoaauru notaaquiche nete caohachae. Jana leeochoaauru notajaelanaala, raujiaain esenetaaichene chaque nelateein nedariheeicheein.

¹⁸ Inasina caohacha ichaaain cacha notajaenihane, “Esinaete chuhisi Cana Coaunera coitucuhin esenetaera ne,” naain coitucuurure cachaaauru. Jana esinae rauhijiriin Cana Coaunera coitucuhin esenetaera nihanete, quiricha cuhane aitoa Cana Coaunerane rijijieein ichaa cachane laaen esenetana nainichaache. ¹⁹ “Cana Coaunera coitucuhinu canu,” naa chuneine, caohacharia niqui Cana Coaunera esenetaane niqui, nete nechuaansai ataibinaeacuru coitucuhichuru niha natiin, niha Cana Coaunerane esenetaain que casihure nere tonoraurenihane coreniha, acaauru casetecarihani Cana Coaunerane coitucuuruhane jaun. ²⁰ Niicha jerei ichaelanaala, raujiaain esenetaa cachane rarihaain Cana Coaunera. Tana nii coitucuhin neeiche ne.

²¹⁻²³ Coaraauna chuhinti nii coitucuhichene tocohaneein, nihei leinjiinejeein canaanai sirilanaala biinaa niha Abaraaunne jana jetaote, “Inae nerichaaain ichai leinjiin canaanaicha,” naa Cana Coaunerane jana, esenetaa Abaraaunne jaun, laenaeratelu quiricha inoasi cuhane Cana Coaunera. Nitohanein Cana Coaunera esenetaa Abaraaunne jaunte, caohachaaain rae Cana Coaunera. Nii baihate Abaraaun coujuhin coarae Cana Coaunera, nechua jataaen coujuha, “Carai nii acaihanejein leinjiin nena ichalabi Isaca uhaain, sohin mocoo carai,” naa Abaraaun rai Cana Coaunerane jana, nere tonoraain calaohi sohin jaohane coina, inae anojoan mucuha Abaraaunne jana: “Ichalabi sohin jaohine coataa, caa carenero soora. Coa canaanai sohin jaohara. Esinaete chuhisi quesenetaain quere tonorana jereina jaunte, caohacha ichaacha,” nae Abaraaun rai Cana Coaunera. Nitohaniha Abaraaunne jaunte Cana Coaunera belaichanein Abaraaun curuaateure satiin cana inoaesihuru.

²⁴ Jerichanejeein techu coitucuhin, nere tonoraain, caohacha ichaain nenacaauru rae Cana Coaunera. Coatiha raujiaain esenetaaneecha coreniha nihei.

²⁵ Charijieein teeinti ai leinjiin ene- Raba neein curuajaain nenea, jaurihanejeein jaelorohe neein nihane jianeein, esinae Cana Coaunera coitucuhin esenetaane jaun, coroatajaniha Cana Coaunerane que tonajelanaala, nihei chaque casilanaala Jericoo turuuruha coroatajai Israeli cocoaichacurune jana, coitucuuriin arinajaauruha sohin jaonajaauruhane coina Raba araichurune jana, acaauru coasilanaala nii coroatajai Israeli cocoaichacuru asi loreri asaae teein Raba, sohin jaonajaauruha Jerico cocoaichacuru Cana Coaunera coitucuuruhine coataa ichoteratenajae.

Nitohaneein caohacha icharate belain rae Cana Coaunera. ²⁶ Esinae rauhijiriin Cana Coaunera esenetaerate, nere tonoraain naitoonjoan ichaain ne. Jana “Cana Coaunera coitucuhinu,” naain iriha natiin Cana Coaunera jerenohi ichaelanaala nenaate Cana Coaunera coitucue. Nitohaneein niha cachane coatiha ichaonaa chabana sanaacharanejeein nenea ranaa nainerinaain.

3

Caaintaeniha baaso que iriha cachene

¹ Cana Coaunera ere benaa que cacha relaera neein nenea jeriquichene caohachaain aonacuche. Nelatihei joareein cacha, caohachaain suujua coarae lanaala Cana Coaunera ere benaa que arajiin enonaa jerihane. Niite nere aohanraauru ichoaae jaucotojoeriin caseteco coaraa cureein, nii cacha rai beebejihane rijijieein Cana Coaunera ere tonoraenihane.

² Inaajoan saneein chaainti Cana Coaunera rai baaso que nesarucuaache satiin. Chaen techu inajoan saneein chaainti baaso que irihacache, jerenihacache neniha natiin. Nihei caaintiaai baaso que irihacachene. Chateeinti tonaain baaso que erene. Niite itolere neein caohachaain ichaonaa naine.

³ Aonacuche. Tasinojoan cabario natiinte nujuae cuhane coata laajoiri teein, que raujiaeraujiajeein jerichaane jaan jelon rauhijiriin amaaca. ⁴ Jerichanejeein techu timoon laajoiri que, jerihanajaan jelon raujiaeraujiajeein rauhijiriin bote seejoan niha natiin amae timoon inaera. ⁵⁻⁶ Charijieein teeinti ocoana mocohaca fosocoro busi laajoiri quene, nii fosocoro busi laajoiri caje necoaaunaain tabaain neleereein, jitariin ocoana mocohe nii usi. Nii rijijieein techu chatohaneein, cacha cunaitaain cacha itajenaa nainere baasoneein cana ujuae caje mitunaa cana ere, chatonaain, cacha inauhene cunaain cacha janoriteein nihaca ne. Moconajaerate nii que cana saruhin ne, nitohaneein usi tabai que cacha sarueraniane jaun.

⁷ Caaintatohane sainejeeinte, itolere nunaana nenacaauru, itolere tajaecuru, itolere atanichoaae teerei cana lenone, itolere ataibinae, janolari, acano, itolere acauhana nenacaauru, taji, itolere cautenu rijihuru irilaure irilaeraauru. ⁸ Nete chunei, rai nere baaso jianeein nenea nainene. Charijieein teeinti cacha calaa acanone nii acano catu caje cuhin, nii cacha coichana lomoha nii acano catu corane, ohe nii acanoacha calai. Nii rijiiicha cana suujua baaso caje coauneein, cana ujuae caje mitunaa cana ere, leochaauru cana laurijiracuru, naajoainunri jitariin aasaecane jaun.

⁹ Nii jeelai cana suujua baaso, cana ujuae caje mitunaa Cana Inaca Cana Coaunera coroaecaachene jaan quete rijijieein niicha counanojoneein nihane baiteein, “Cha quete nelatere caa cacha,” naain irihacache obajeein cacha aina nererojoecaacachene, “Coaraain nainaine caa aansai,” naain irihacache, coaraain cuu necairichaane coina, chatohaneein necairichaa cachane coaracaachene. ¹⁰ Nii jeelai cana ujuae caje mitunaa quete, Cana Coaunera coroaecaachene jaan que techu cachaauru cotaihacache. Caohachai nitohaneein nihacachene, canejeaauru.

¹¹ Charijieein teeinti le curuhacha caje mitunaa nainene acau ichonai, acau elonai, naajoain. Nii rijijieein techu cana suujua cuhane nefaa baasone, erenaa caohacha que erenaa nainenihacache.

¹² Charijieei teeinti leeocho enuha inaque inaana nainene *iquera*, nihechu acau cotebei nihana natiin ichonaineein nerotona nainihe. Nirijieein techu caohacha que erena nainene cacha, baasoneein niha rai suujuane.

Cana Coaunera coitucuhane coaratihha cachane

¹³ Esinaae rauhijiriin Cana Coaunera jerenohi coitucuhin neeichene, inara suujua coaraain, leeocho cachaauru rai caohacha ichaain, itolereneein caohachaaain raotojoein neeuchete, esinaae rauhijiriin Cana Coaunera jerenohi ichana coitucuhichene coaracurumiin cachaauru. ¹⁴ Jana inara leeochoaauru que necoelaain, inara suujua cuhane obajeein, inaraacha jerei ichaquichene, “Cana Coaunera coitucuera nihanu,” naain coa raotiin nena coaucache. Niite laen nohanenaa ne, Cana Coaunera esenetaenihana jaun. ¹⁵ Nitohaneein neeichenete Cana Coaunera coitucuruhi cachaauru rijiri quicheein. Acaaurute nitohaneein coaucure, nitohaneein acauru suujua tiha Moconajaerane jaun. Nihei leeochoaauru cachaauru aina, ita belaiha cachane jerihe Moconajaera. Moconajaerate ita belai lanaala, itaque nejeratiha cachane jere. ¹⁶ Nenainetiin rai caohachanuhacha que coacuhin nenacaauru cachaaurute, ita que nererojoecaain, ita que necoelaain naajoaauruhane jaun, nainecurene ita belaaain leeochoaauru cachaauru aina caohachaaain nena nainecurene. ¹⁷ Nii Cana Coaunera coitucuhin nenacaaurute, nejelauneein caohachaaain ichaaore. Cana Coaunera ere tonoraauruhana jaunte, caohachaaain ichaaore, rai caohachanuhacha que coaucuruhane jianein, leeochoaauru belaaain, ita belaaain, ita que nererojoecaelanaala, inae nohanelanaala, leeochoaauru coroatajanein, cha latiha leeochoaaurune teein, suujua coaraain, naajoaaain neeuruhana jaun. ¹⁸ Nitohaneein neeichenete, Cana Coaunera jerenohi ichaaechajeein, nauruta naurutaain cuujeein, jelai choaae jauhecotojoeiin caohachaaain ichaohichene, ita aina, leeochoaauru, naajoainunri ainane coaraanete, raotojoein nereein inara aina Cana Coaunera. Acate inara suujua cuhane raoti ichaonaa esine tereein, rachoojoein neeichene coina. Nitohaneein raoti ichaonaa esine que ichaohichene, coaracuruha leeochoaauru nete, acauru netonai nii inara rai raotojoein ichaohichene jaan ichaonaa esine teera Cana Coaunera, ere tonorana jerecureein.

4

Caa chauratane que nena baasohacha jereein sacuha cachane

¹ Nitohaneein Cana Coaunera jerenohicha, ichana coacuhincha ichae lanaala, inaraacha jereicha coauquichene jaunte, ita que nejerateein, ita que nererojoecaain neeiche, leeochoaauru aina ita belaaain neeichene jeriha Cana Coaunerane niha natiin. ² Cha teeinti chaelai sirihane jana, inara rai nenihane que necohelaain, nii niicha sirii rucuhale coreniha que nererojoecaain cotaain, coaraain inae nii niicha sirii basijiauhichene jana tonaa nii nerorane, inae coreniha sonaa coacuhin que nererojoecaain, tabaque sohin jaohin, naajoaaainche, cha lateein neeichene Cana Coaunera caje bajaalanaala. ³ Tabaque bajaachene niha natiin inara rai terihaain Cana Coaunera, niicha jerei ichana coacue lanaala leinjiin inara raihuancha que bajaachene. ⁴ Cana Coaunera coitucuruhi cachaauru. Tana caa chauratane que nenaacha jereein sacuera cacha, Cana Coaunera que nejeratenaa neein nihane coitucuhichene. Aihane jaun chunocoha caa chauratane que nenacaauru jereein Cana Coaunera aitoonjoan que jaolequiin nenaate Cana Coaunera que nejeratiha aicheein. ⁵ Nii que nainaquichene jaanu quete quiricha inoasi cuhane, laenaera que laenaerateein aitoaha Cana Coaunerane rijijieein, esinaae rauhijiriin aitothane rijijieein inetono janonaa bana inara suujua letonohacha ichana jerequiche. ⁶ Nete jataain cana belaihanee jaun, itolere janonaa bana cana coroatajane Cana Coaunera, rai Quiricha Inoansi cuhane aitothane tocohaneeinte que ninichaaajenaa tocohaneein rai baaso icharaaauru que nejerate Cana Coaunera. Jana esinae rauhijiriin esenetaain nere tonoraeraaurute belaaain coroatajane Cana Coaunera. ⁷ Nitohanihana jaun nelararajiaauche, Cana Coaunera ere tonorana que. Atiin nii Moconajaera sitaachete inara caje amuhine. ⁸ Aihana jaun, Cana Coaunera rai caohacha

rene nichuuntaain Cana Coaunera jerenohicha ichajeein ichaaoche. Aihute inara rohan neeine Cana Coaunera. Enate ichaonaa baaso que ichaohiche. Nii jaun Cana Coaunera bajaauche. Aihute inara suujua rucujueein, baasoneein neeichene caje jianacoo inara mitaain, inara coroatajanemiin Cana Coaunera. Aihute nii baaso ichaquichene jianein itolere bana Cana Coaunera jerenohicha ichaquiche. Aihana jaun cajihanein inara suujua coaraquichene jianecuche. Coaa cajihanein inara suujua coaracache. ⁹⁻¹⁰ Cana Coaunera jerenohi ichaquichene jianein neeichene cojeein, inara jaberoco coinaderaain, baaso ichaain neeichene coitucuhin, rauhijiriin suujuelanaala been Cana Coaunera bajaauche. Bajaachenete inara coroatajanereein jeelai choaae jauhecotojoeriin Cana Coaunera.

Cunaain nejera coacuhin niha cachane

¹¹⁻¹² Canejeraauru jiaonriha cunaain ita coacuhin, ita janoriteein neeichene. Chunei Cana Coaunera coreniha rai nejera inauhene nejerateein nenaate Cana Coaunera rai baaso ichareein. Inasiina Cana Coaunera colaihaje tacaain nejelaauru ichao coaraain, “Acate naajoaain ichoae,” naain coulurujuera rijitiin ereriquiche. Leinjiiin Cana Coaunera laen, chatohanein baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoaain ichaonacaauru coaraain, nii que, “Acaauru acaaurute, naajoaain jataaen baaso ichaechajeein ichaaoere,” Jana, “Acaauru acaaurute laen caohachaaain suujua coaraain caohachaaain ichaaoere,” naain cacha ichao coitucuhin que erenaa naine. Aitoha quiricha cuhane Cana Coaunerane tonorae lanaala, leeochoaauru ichao coaraain coulurujuera rijitiin ereeichenete, chatohanein inara itajeein, chatohanein inara tenaa nainereein Cana Coaunera. Aca techu chaen naine, jianacoo baasoneein neeichene caje inara mitaane.

“Naa Joanrichaain eresi,” naain coitucueniha cachane

¹³ Tabaaaurute, “Naa joain neseuna cureeunni, cuu amihanenaa que necoreteein coriqui taojiaa,” naaure. Caohachaaai nitohanein coaquichene. ¹⁴ Niheichu, “Naa Joanrichaain eresi,” naain coitucueeiche. Inoaelu netojoein inoo tejian ichaoriquicheine coitucuhiche. Tana janoneecha mituhin nii baiha nitajiha suruaa neeojaine rijiicha inara ichaone coitucuhichene. ¹⁵ Raujiaaincha caohachaaain coaacuche. “Cana Coaunera jerihanena ichaajoihanune caa ichaain, leecha ichaain, naa Joanreeunni,” naauche. ¹⁶ Nii natiinte chaelai nihane coasitaain ereeiche. Caohachaaai niritiin irihacane. ¹⁷ Cana Coaunera jerenohi coitucuhacache natiin, nii canaacha coitucuhin caohachaaain ichaenihacache nete osa tabai que nesarurihacachein.

5

Caseteco coaracuurrichaaain cairichaihuru cairichaurera coriquihonaaurune

¹ Aonacuche satiin coriquihona neein nenacaauru, nii que caohachaaain casiin neeichene coina. Tabai inaderanaa caaunte chanaa curiquicheein, ecu tihane bana necairichaa curiquicheeina jaun. Satiin nii inara coriqui aina caohacha nainejeein nitajeeichene coina, tururichaaain Cana Coaunerana jaun. ² Inara coriquihona neeichenete arajiin coriqui jaohiche, leinjiiin inaraacha latei corenihacha. Nihei chaque nelaterinaain nii inaraacha sirii rucuhele. Nii inaraacha rucujuei rucuhele nacodohaqui, nii inara coriqui, inara cajione, inara lenone nacodohaqui, nechu inacojoein nelaterinain, coroneein setuhin naa Joanrichaaine jaun, chaen quirichaaain cojoanone jaun. ³ Coriqui niha natiinte, caohatiin rucuhequichene niha natiin nitajiha cureein.

Inae saa cana janonaane banate satiin baaso icharaauru itajeratereein usi tabai que Cana Coaunera. Nii banate, nii nacododojoanei acaauruhacha rucujuei rucuhele, chabana lateein neuruha cairichanein nenacaaurune, acaauru coroatajanein, naa joaunrenihane coaraane jaun, nii coreniha coriquihonanein nenacaauru casetecareein Cana Coaunera. ⁴ Nitohanein cairichaihuru cairichauruha acaauru amihane corete lanaalanete rautaene jataain Cana Coaunera. Cana Coaunera jana, nii cairichaihuru cachaauru cairichaaeriin neuruha coriquihona neein nenacaaurune coaraje. Nihei

chaen aohana jerecuruhi rai namihaneon coreniha aitucuruha cachaurune. Cana Coaunerate laen aitocuruha cairichaihurune aonaje.

⁵ Satonoote raotojoein caa chauratane que ichaohiche, itolere inaraacha latei que nerujueleteein, nete inae nii coreniha inara que, nii core coaratiha cureein Cana Coaunera inae cuutihane bana. ⁶ Joaereein lera colane cairichai cha coitucuruhi cachauru sohin jaohin naajoaache, inara rijijieein neeurinaauruhane jaan que airijiin. Nii corenihate inara casetecaain, jataain inoaelu netojoein inara cairichareein Cana Coaunera.

Cana Coaunera bajajein raotojoein cohacuruhine Cana Coaunera coitucuurera

⁷ Nitohanein cuu tihane bana nii core coaraterichaaain Cana Coaunerane jaun coa nererojoecaache. Nii inara cairichaurera aina abaantaain, turuha Cana Coaunerane reeintiaain cohacuche. Charijijieein teeinti, nocoanajauruhane, temule jaauruhane, omarohin nihane cohajeure, inacaain, tainacaa que turuhane taihuruhane coina. ⁸ Nii rijijieein turuha Cana Coaunerane reeintiaain cohacuche. Jiaonriha Cana Coaunera ere tonorana jianiquichene. Atiin cohacuche, inae carajarinaain turuha caa cana rai chauratane que Cana Curuaanaa Jesocurisitone. Nii coreniha atiin inara suujua lararajaain, Cana Coaunera ere tonoraain sacuuche. ⁹ Canejeraauru jiaonriha ita que inara suujua rohecaain ita que nejerateein neeichene. Nitohanein neeichenete inara casetecaeratereein nii rucueraaunu que nenea, nii turuha uhenenu Cana Coaunera.

¹⁰ Chatohanein necairichaaichene niha natiin, charijieein teeinti aichejetecurelu *profetacuru*, nii rijijieein neeuche. Inoaelu aitiin acauru letohaa Cana Coaunerana jaan que, cachauru rai ereerejeein beebejeure, jataain necairichauruhane niha natiin. Nii necairichanaa abaantaain, nihei Cana Coaunera ere beebejeeuruhane jianelanaala, nii aihuruhalune rijijieein nihacachenete caohachae. ¹¹ Acaaurute jataain caohatiin neeurelu Cana Coaunera aina. Coaraauna chuhinti, nii inara netonai coitucuhichene tocohanein jetao, tabai inaderanaa que situhin nihalu Joobe ne. Nii baiha caohacha icharichaaain rai Cana Coaunerane esenetaana jaunte, nitohanein jeelai amuritoheriin coroatajaniha Cana Coaunerana jaun, enacoauneein calaojoiin, cacunuquiin, baca siriin, caohatiin raoti ichaonaa que ichaohin nelu Joobe. Aiha Joobene rijijieein necairichanaa abaantaain, inara coroatajanerihani Cana Coaunerane coitucuhin esenetaain neeuche.

¹² Caohachaaain aonacuchena inara rai aite. Baasoneein ichaonaa corihaaichena jaunte joaenreein, “Cana Coaunerate coaraje. Acate esinae aitocooaunne coitucue,” naain esinae rijitiin nohaneiche. Coa niritiin nohanihache inara casetecaa Cana Coaunerane coataa. “Icharichaaunni,” naain chaelai que ereeichene ichacuche. Jana, “Coatiha icharihaaunni,” naaichene coa ichacache. Jiaonrihachu chaen, “Cana Coaunerate coaraje,” naain nohanenaa coaauquichene, nabana inara casetecaa Cana Coaunerane coataa.

¹³ Chatohanein necairichajein niha chuneine, Cana Coaunera bajaaine. Jana chunei inae raotojoein nihane, rachoojoein Cana Coaunera coroejeein nenatemiin.

¹⁴ Chatohanein cunaitiha chuneine, Cana Coaunera coitucuurera ichauhenaauru cotihacuchete, erene que rujuaain rai Cana Coaunera bajaauruhinete, nii cunaitenaa rautaaine Cana Coaunera. ¹⁵ Esinae rauhijiriin, nii cunaitenaa rautarichaaain Cana Coaunerane esenetaain bajaauruha nete, nerautareein nii cunaitenaa. Aihute, chaen chatohanein osa que nesaruhin nihane niha natiin, atiin que suujua acatena nainemiin Cana Coaunera. ¹⁶ Nitohanihane jaun, chatohanein baaso ichaaain osa que nesaruhin neeichene suujue lanaala ita rai been, ita rai Cana Coaunera bajaache jiniiquiin. Nii banate, chatohanein baaso ichaaain osa que nesaruhin naajoaain neeichene niha natiin, atiin inara que suujua acatena nainereein Cana Coaunera. Caohachaaain nere tonoraera caohachanejein cacha bajaa nete tonorae Cana Coaunera.

¹⁷ Coaraauna chuhinti Cana Coaunera ere bera inoasi Irihasi. Cana rijijieein cacha neein niha natiin jetaote, uheniha elone coina Cana Coaunera bajaane jana, nichata jaanaca cataaun tiaajoaain uhene elo aansijieeinjin. ¹⁸ Nii baiha coaiten Cana

Coaunera bajaa Irihasine jana jetaote, elo letoae Cana Coaunera, atane setejiaane enacooauneein omarona nainiha temulene coina.

¹⁹⁻²⁰ Aonacuche, saatono neeina inara rai aitoreeunni. Chunei baaso ichaaechaejeein ichaoha Cana Coaunera baiteein inete, ohane bana cuhanete nereein necairichana jaun, cuu nitajihane coina. Nihei nitohaneein chunei casetecana jerihe Cana Coaunera niqui. Esinae Cana Coaunera esenetaera neein nena tocohaneein, nii Cana Coaunera esenetaauruhi rai ereein relaacachenete jere Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naajoaain, acauru netonai Cana Coaunera esenetaain nere tonoraauruhane nii baaso neein neeuruhane caje roconajaain ranajaa Cana Coaunerane coina. Chaen techu tabaauru Cana Coaunera coitucuurera, inae nere baiteein baaso ichacure. Nabana caseteco coaraa nii Cana Coaunera baiterane coataa, caohachaain aina ereein coroatajanecuchete nacoauneein Cana Coaunera ere esenetaain tonoramiin. Nitohaneein osa que nesaruha namute cachane jana, Cana Coaunera rai caohacha que namute catcha suujua raujiaain nenaate, osa que namuritohane niha natiin que suujua acatereein Cana Coaunera.

Fedoroacha letoi leinjiin

Inara coaaucaaun.

¹⁻² Canuna Jesocurisito letono afosoto Fedoro neeun. Inae jauriaalu caje coaauneein coaausihalu cana Inaca Cana Coaunerane rijijieein nii niicha ranojoinequichene, Ponto, Galasia, Capadosia, Asia, Bitinia, naaonjoainuri batane que cuhin inara atane udaa riaa-neein neinequichene raine caa quiricha laenaain letoaaun. Nitohaneein rai cachanein naitoonjoan tonoraain neeichene coinete, jelai tein rai Suujue que inara suujue tein, Calaohi Jesocurisito coichana aina cuaain inara coulucohin inara raain nelu. Aihane jaun, jeelai amuritoheriin inara coroatajanemiin Cana Coaunera jiniiquiin raotojoein neeichene coina.

Itolere bana canaacha cohajei ichaonaa

³ Cairichaaajoaain cana coaraain, cana coreniha ohane baiha caje ichanaa Jesocurisitone aina cuaain, nacoaauneein ena nejanoaain nena rijijieein nena jaun, cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca Cana Coaunera coroaecaachenete ne. Nii Cana Coaunerate itolere bana canaacha cohajei ichaonaanaja terein cana rai. ⁴ Chaen techu aca inara que banihateein dedeeu Cana Coauneraacha rucujuei- nii ichaonaa caohacha inaraacha cohajei terein. Nii inara rai niicha teeni nii chatohanein nitajenaa nainerinaain. ⁵ Nitohanein esinae rauhijiriin inara ichoteraterichaain Cana Coaunerane esenetaain neeichene jaunte, niicha ichana nainei ichaain inara beraicheein, jianacoon neein nii inara ichoteraterichaaine jaan que turuhichene, inara que banihateein niicha rucujuei coitucueratiha inae ecu tihane bana inara quene coina.

⁶ Nitohanein neriquicheeine jaunte, raotojoein rachoojoein neeiche ena, itolere que coujunojoein cairichanojoein neeichene nihanatiin. ⁷ Charijieein teeinti usihanau oro tein mocoore caje mituha baasone coina, nii rijijieeinte inara netonai coujunojoein neriquicheein. Inae nitohanein coujunojoein coanojoeinequichene jana, itolere necairichanaa abaantaain, inara sarunaa jeriha moconajaerane tonoraalanaala, itolere que laraajiin neeichenete, nii jataain coreti- nitaje rai nena oro amurijiriin nelateinein neriquicheein. Nitohanein coujunojoein neeichene abaantaain laraajiin neeichenete, coroaenojoein neriquicheein inae turuha cana Curuaanaa Jesocurisitone bana.

⁸ Coatiha niqui charijibana Jesocurisito coaraain niheeiche inara. Nete coaraa rijitojoein jataain belaaain corojoein rachoojoein neeiche. Chaen techu, "Naaonjoaan," naain inara ere nejesinaacha que benaa nainiheeiche, jataain necaohachanaa nihane jaun. ⁹ Nitohanein inae ichoteratenojoein niha inara suujuene jaunte, raotojoein rachoojoein neeiche. Nitohanein neeichene coinete Jesocurisito esenetaain neeiche.

¹⁰ Nitohanihane coinete inoanlu caje coaauneein jianacoon cana ichoteraanu que cuaain caohachaain coitucuuruhane coina que nerelaain, cairichaaajoaain cana coaraain ichoteratenojoi nichaachene jaanu terichaain cana rai Cana Coaunerane beebejerejete- curelu *profetacuru*. ¹¹ Nitohaneinte inae jauriaalu caje coaauneein *profetacuru* que coitucueratelu Jesocurisito Suujue, ateinaauruhane baiha nacoaauneein ichanaain rai caohacha icharaanu que tiha Cana Coaunerane coitucueratelu. Nii jaunte niqui: "Charijicha nii aicheein. Chatohanai banacha aicheein," naain niqui coitucunaa jecure, acauru que coitucueratiha Cana Coaunera Suujuene jaun. ¹² Nete acauru rainein nenerihani nii Cana Coauneraacha beratenojoi- inara rai caohachanein neeninu coitucueratelu acauru que Cana Coaunera. Nii jaunte nii ichoteratenojoein neeichene jaan, inae inara que coitucuerateure nii Ena Nena Cana Coaunera Ere beracuru dede caje letononeein nena Cana Coaunera Suujue aina cuaain. Niite niqui jataain caohatiin coaraain coitucunaa jecurelu Cana Coaunera letono anjerauru netonai.

Esinae rauhijiriin aca jerihane rijijieein ichaonaa coinata cana cotijiaain ne Cana Coaunera.

¹³ Nitohanihane jaun jatoraaïn niicha que coacuhin coujurihu inara suujua coaraain, nacoauneein turuha uha Jesocurisitone jana inara rai Cana Coauneraacha tenaa jereiicha que jaeequiin neeuche. ¹⁴ Coujuriu Cana Coaunera calaohineein nena tocuhaneein naitoonjoan tonoraain neeuche. Jiaonriha jauriaalu Cana Coaunera coitucuelanaala inara suujua letono rijijieein ichaohichelune rijijieein ichaohichene. ¹⁵ Nitohaneein ichoaelanaala, Cana Coauneraacha que banijiaaïneein saantoneein ichaaoche, nii inara cotihara acaihanejei Cana Coauneraacha Saantoneein nihane jaun. ¹⁶ Nitohanihane jaunte rai Quiricha inoansi cuhane: “Acaihanejei inara Coauneraneein Saantoneein nihanune jaun, canu que banijiaïneein saantoneein leinjiin canuhacha cachaneein ichaaoche,” nae Cana Coaunera.

¹⁷ “Cana Inaca Cana Coaunera,” naaiche Cana Coaunera quene jaun, aca chuni ichotelanaala canaacha ichai caje cana ichao coaraain rucuhaneein nihane coitucuhin esenetaain ichaohichene coarateein ichaaoche, jaiti cau chauratane que ichaonaa que neein.

¹⁸ Inara foerateracuru ichao rijijieein nii chaque nelatelanaala nitaje rai nena ichaonaa que ichaohichene janate, inara ichoteratelu Cana Coaunera. Nii jaunte inara nii nitajeraï nena oro, coriqui, naaonjoain que coretenohineniha nii inara ichaone raotojoein coitucuhiche. ¹⁹ Nitohaneinte caohatiin chaeloon baasoneerilanaala nena carenero narejeen sohin acauru osa coreniha coichana terejetocuruhalu cana inoansihurune rijijieein, nii chaeloon osaojoejelanaala nena Jesocurisito sohin, coichana jataain necaohachaain nena que coretenojoein ne nii inara ichao. ²⁰ Inae nitohaneein cana coreniha orichaine coinata jaiti necoanaeniha cana rai chauratanene ajiniha caje coauneein nesilu Cana Curuaanaa Jesocurisito. Nii jaunte inae ecu tihane jaun jeriha Cana Coaunerane jaun, nii bana inara caohachanu que ecocohin nelu. ²¹ Jesocurisito aina cuaante, nii oo caje ichatein rai caohacha icharaanu teranein nena Cana Coaunera coitucuhin esenetaain neeiche. Nitohaneein inara coroatajaneranein niha Cana Coaunerane jaunte, leinjiin acaacha cohajein que jaeequiin neeiche.

²² Inae nitohaneein Cana Coaunera beratenojoi esenetaain tonoraain neeichene jaunte, inae couluunojoein ne inara suujue, jataain inara suujua aina cutaain jiniiquiin Jesocurisito ranojoein nenacaauru canejeraauru aina ita belaaïn neeichene coina. Nitohaneein le cacha nequichene atiin ita acatiha tacaain, inara suujua aina cutaain ita belaaïn neeuche, nii baaso coacuelanaala. ²³ Enate nacoauneein nejanoaain nena rijijieein neeiche. Coatihã cacha onaa inaeranein nena jaberoco caje nii nejanoaheeiche. Cana Coaunera Ere chabana nitajenaã charanejein satonoelanaala nena aina cuaante nii nacoauneein nejanoaãiche. ²⁴ Nitohanihane coinata: “Satiin cachate nejanoaain fojoein ichauchenanein inae biinaanihane ohe. ²⁵ Nete laen Cana Coaunera ere nii charijibana satonoelanaala nereein,” naain laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. Nii inara rai beratenojoein nena Erenaa esenetaaichene jaunte, inae ichoteratenojoein neeiche.

2

¹ Inae nitohaneein ichoteratenojoein neeichene coina, inara rai beratenojoin Erenaa esenetaaichene jaun, jauriaalu baasonein ichaohin inara amute cacha cairichaa nohanein, necoelajauharitiin, inara amute cacha cotaairiichene nihanatiin belaicha rijitoein rai ereein neeichene coarateein neeichene jianein neeuche. ² Aiha ena nejanoanaã canaanai ujuari, itaariicha que coacuhine rijijieein, Cana Coauneraacha jerei que coacuhin, aca jerihane rijijieein ichaohin, inara suujua ilaachete ichoteratenojoein neeiche. ³ Nitohaneinte neriquichein, esinae rauhijiriin caohacha teranein niha Cana Coaunerane coitucuhin esenetaain neeichene.

Ajeri neloheriteeuruhane jaan rijiicha Curisitone que cuaain acauru relaa Fedorone.

⁴ Nii Cana Coaunera rai ajeri ichaohin nenea Jesocurisito, nii chaque nelatihei rijjijeein jaolecohin neeuruhalu Isaraelitaacurune jaancha que coacuhin raaicha nelateein neeuche. Nitohaneein nelatihei rijjijeein coaracuruhane sainejeeinte, ajeri ichaohin jataain itolere que nelatineein janijiin Cana Coauneraacha tenojoineein nenea ne.

⁵ Nirijjееin techu esinae rauhijiriin aca jerihane rijjijeein ichaohichene- ajeri ichaohin nenea caje Cana Coaunera lorerineein ichanohin Teenforo rijjijeein rai saseredote esine neein Cana Coauneraacha jerei ichajeein saantoneein neriquicheein. Nete inoaenlu aichejetocuruha saseredotecurune rijjijeein, carenerocuru sohin coichana teraneein nenereicheein. Inarate Jesocurisito aina cuaain Cana Coauneraacha jereineein, rai cachaauru suujuateraneein neriquicheein. ⁶ Nitohanerichaaine quete:

“Sioon neseene, ajeri jataain

nelateinneein nenea quiicha janijii teeun.

Aihana jaun esinae rauhijiriin

caohachaniha nii ajeri quiicha teeine coitucuhin esenetaain nenea que chabana jaolecorinaauni,”

naain laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane.

⁷ Cana, esenetaera nichaachene rai nii Cana Coauneraacha tei ajerite jataain nelateinneein ne. Nete Cana Coaunera Quiricha cuhane laen nii esenetaelanaala nenacaauru que:

“Jaolecooruha loreri icharaaurune jaan ajerite,

loreri nunuheneein temuraneein nerotoha cureein.

⁸ Acate leinjiin ajeri jaberoconeein

lacurocuruhane jaaneein nereein,”

naain laenahi nihane rijjijeeinte, inae lacurocure, nitohaneeuruhane coina inae ichanohineein neeuruhane jaun.

⁹ Nete inara le lauriineeichene, Cana Curuaanaa rai saseredoteneein niicha janijineein, Cana Coauneraacha jereineein rai cachaneein neeiche. Nitohaneente inara raain nelu Cana Coaunera, jataain rai caohachaneein nenea niicha beratei beeiche leeochoauru raine coina. Acate nocohenaanau nenea rijjijeein neeichene jana, inara cotijiaain nelu, rai caohachaneein nenea Cojoanonaa que neeichene coina. ¹⁰ Jauriaalu niqui cairichaaajoaain inara coaraain niheilulu Cana Coaunera, rai cachaneein neneeichene jaun. Nete inae enene rai cachaneein neeichene jaun, inae cairichaaajoaain inara coarae Cana Coaunera.

Cana Coauneraacha icharatei ichajeein ichaaoche

¹¹ Canejeraauru, atiin inara suujua coaraain, inae nejelau cachanequichene ichao que ichaaoche, nabana nitajiha inara suujuene coataa. ¹² Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru aina neeichene nihanatiin, coujurihu Cana Coaunera coitucueraneein neeichene coarateein neeuche. Nitohaneein ichaohichenete, baaso ichara niha inara beeuruhane nihanatiin caohacha ichaquichene coaraain Cana Coaunera coroaecurureein, inae le cachaniquichene caje inaraacha ichanohi rucuhecane cojoanonaa que turuhane bana.

¹³ Inae Cana Coaunera cachaneein neeichene jaun, satiin inara amute cachaauru-cocoinanacainein nenacaauru ere tonoraain neeuche. Chaen leeochoauru cocoinanacaihuru amuritoheriin cocoinanacainein nenea enferadoro ere tonoraain neeuche. ¹⁴ Nii rijjijeein chu nii rai letonocuru- baaso icharaauru casetecaain caohacha ichaeraauru coroaeraneein nenacaauru ere tonoraain neeuche. ¹⁵ Nitohaneein neeichenete jere Cana Coaunera, nabana tonaain ereeuruha inara que caohacha ichaera cacha nocoeje chanuheriin ichaonacaauru aina cha coitucuhichuru cachaaurune coataa.

¹⁶ Inaraacha jerei ichana nainequiche niqui. Nete laen nii inaraacha ichai aina cuaain naineneeiche leeochoauru rai baaso ichaquichene. Aihana jaun coujuriu Cana Coaunera cachaneein caohacha ichaain neeuche. ¹⁷ Satiin que inara suujua acatein jiniiquiin ita belaaain- jeriha Cana Coaunerane rijjijeein neein- enferadoro que inara suujua acatein neeuche.

Cana relaeranu que necairichaaïn nihalu Curisitone

¹⁸ Nitohaniane jaun rai fatoroon ere tonoraain aca jerihane rijijieein neeine letononeein nena. Jiaonriha caohachaaïn belaaïn aca jerihane rijijieein siriha fatoroone jauhancha nere tonoraain nihane. Nechu aansaineeïn cotaitiin niha fatoroone nihanatiin nere tonoraain neeine. ¹⁹ Jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohacachene coreniha, lera colane rai cacha nihacachene corenihacha cana casetecaain cana cairichaane nihanatiin, jianelanaala abaantaacachenete jataain caohate. ²⁰ Jana esinae rauhijiriin baaso ichaquichene coreniha inara casetecaain neeuruhane abaantaain neeichene, coatiha caohacha ichaa airiheicheein. Nete laen caohacha ichaquichene coreniha, inara casetecaain inara cairichaeranihane, soroelanaala abaantaachene Cana Coaunera notaracae caohacha ichaa airiquicheein. ²¹ Nitohaneein neeichene cointe, inara cotijiaain nelu Cana Coaunera. Inara coreniha necairichanaa abaantaain nihalu Curisito inara que coarateeine rijijieein, inara netonai necairichanaa abaantaain neeuche. ²² Coatihã niqui aansijieeiniji osa que nesaruhin nihei chuni coritaain niheilũ Curisito. ²³ Niheichu nocoejehanuuruhane nihanatiin coatihã acaauru nocoejehanuhin nerejetohilu. Niheichu cairichaaauruhane nihanatiin tonaain ereein nerejetohilu. Cana Coaunera esinae rauhijiriin baaso icharaauru coitucuhin nii rucuhacane coinaachate aitoraaetelu. ²⁴ Nii Curisitote jaberoco aina cuaain cana osa amaaïn coroso que ohin aina jiniiquiin cana osa atinaelu, aina cuaain ichaonaa esine que ichaohin osa colane nena coina. Nitohaneinte cana osaacha que nesarujueein nihacachene caje cana mitaeranu que coroso que ohelu Curisito. ²⁵ Jaurihaalute niqui aihã beraicha colane nena carenerone rijijieein nitajenaa neein nerejetocaaachelu. Nete laen inae ena carenerocuru beraiha beraichane, nitajenaa nainecurenihane rijijieein inara beraain niha Curisitone jaun, nitajenaa naineneeichene jaan ichaonaa que ichaohiche.

3

Naaonjoaai ichaauruhine sinijeraaonacaauru.

¹ Aihana jaun inara lanaauru ere tonoraain neeuche enecuru. Aihute inara ichao cajecha coaraain, acaauru rai erenaa latelanaala, nii Cana Coaunera beratenojoin erenaa coitucuhin esenetaain neeuruhine esenetana jerelanaala nenacaauru inara lanaauru, ² esinae rauhijiriin caohachaaïn neein, nii baaso ichaelanaala inara suujua acateein ichaohichene coaracuruhane. ³ Esinae rauhijiriin caohachaaïn nena jeriquichene, nii nitajenaa inaurera rucuhẽe oro caje ichanohichuru, cajione caohachaaauru, naaonjoainuri que coacuelanaala, ⁴ inara suujua aina cutaaïn esinae rauhijiriin Jesocurisito suujue que coacuhin neeuchete raotojoeein neeiche. Caohachaaïn Cana Coaunera notaracae nihacanete jataain nelate. ⁵ Nii rijijieein techu nerejetocure cana inoensihuru benecuru- jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaonacaauru. Nitohaneein jeriha Cana Coaunerane esenetaauruhane jaunte, jeriha acaauru lanaaurune rijijieein acaauru ere tonoraain neeurelu nii acaauru benecuru. ⁶ Nitohaniane jaun techu: “Canu curuaanaa,” narejete lana Abaraaun rai Sara, nere tonoraain aca jerihane rijijieein nihane jaun. Nii aihalu Sarane rijijieein casilanaala coejelanaala neeichenete, rauhijiriin coujuriu nii Abaraaun aina Sara nefoerateneein nena rijijieein neriquicheein.

⁷ Jana inara acaauru lananequichene, jeriha inara sinijeraaurune rijijieein jiniiquiin ita suujua rijijieein neeuche. Coa ene neeuruhane amihaneon amurijiriin, inara sinijeraauruhacha ichanenu tein nihache. Inara rijijieein acaauru caohachane quete, nitohaneein acaauru rai ichaonaa tein nelu Cana Coaunera. Aineeichenete Cana Coaunera bajaain neeichene, inara ere tonoraenereein Cana Coaunera.

Satiin Cana Coaunera ranojoneein nenacaauruhacha ichanenu

⁸ Aihana jaun ita suujua rijijieein neein ita janojera rijijieein ita belaaïn, leeochoauru coroatajaneein, nii leeochoauru amurijiriin nena coacuelanaala neeuche. ⁹ Jiaonriha tonaain baasoneein inara que ereein neinihane, nii tonaain que baasoneein ereeichene. Niheichu inara nocoeje chanuheranihane, coa inara netonai nocoeje chanuhache.

Nitohanenaa coacuelanaala acaauru rai caohacha ichacuche. Nitohaneein inara rai caohacha ichaane coina inara raain nihalu Cana Coaunerane rijijieein. ¹⁰ Nii coinata:

“Chunocoha nichao colalajiin

raoti ichaonaa que ichaonaa jerihane,
namute cacha que baasoneein erelanaala,
nii casajenelanaala,

¹¹ baasoneein ichaonacaauru aina nelanaala,
caohachaacha ichaain
raotojoeein ichaohane jaanuhacha ariin
acaacha sacuhine.

¹² Cana Coaunerate
caohachaain suujua coaraain ichaonacaauru beraichaneein nihane jaun,
bajaauruhane aonaain ne.

Nete laen baaso ichajeein ichaonacaauru que
jaoleconaa rijijieein ne,”

naa Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhane.

¹³ Nitohaneein itolere bana caohacha nejesinaacha que coacuhin neeichene, nerihe inara rai baaso ichara. ¹⁴ Nete laen caohacha ichaquichene coreniha necairichanaa coaraquichene nihanatiin rachoojoeein nerausiajejein neriquicheein. Jiaonriha nii chuni que casiin nesooneein neeichene. ¹⁵ Nesooneenaa coacuelanaala raujiaaincha inara suujua cuhane Cana Curuaanaa Jesocurisito coacuhin bajaebajaecuche. Chaen letona jatoroain neeuche chunocoha inara caje, “Chatohanihana nii jaaecoichene jaan,” naain bajaa inara cajene, raotojoeein belaaain beeuchete coitucuhin neeine. ¹⁶ Nete acaauru amurijiriin nena coacuelanaala, acaauru que inara suujua acateein acaauru rai beeichene caohachae. Nitohaneein coujuriu Jesocurisito esenetaeraneein caohacha nejesina ichaain neeuchete nocoejecurumiin inara que baasoneein erenacaauru.

¹⁷ Baaso ichacaachene coreniha necairichanaa coaracaachene amuritoeriinteja nenaacaneein caohachae caohacha ichacaachene coreniha necairichanaa coaracaachene, nitohaneei jeriha Cana Coaunerane jaun. ¹⁸ Nii rijieein techu Jesocurisito netonai lesajeeincha cana osa coreniha cairichanojoein ohin nelu. Coatihani niqui nii chatohanai baaso ichaain osa que nesaruhin niheilulu aca, nete erenaa tonoraelanaala baasoneein ichaonacaauru coreniha necairichaa in nelu, rai Inaca Cana Coaunera rene cana amaane coina. Joaenreein cacha rijijieeinte niqui ohin nelu rai jaberoco. Nete aca Cana Coaunera suujuenihane jaun oo caje ichanaain enanetojoein ichaohin ne. ¹⁹⁻²⁰ Nitohaneainte suujue nejesinaneein cuhin, acau tabai itajenojoein moconajaera casetecanohineein nitajenacaauru suujue relaelu. Acaaurute bote nainaa Nohene reentiaain esenetaauruhane cohaca Cana Coaunerane sainejeein, esenetaaurenihane jaun nitajeeurelu. Acaauru tabaauru esenetaeraauruhachate, itolereneein fosanejeein acau tabai caje nichoteeurelu. ²¹⁻²² Nii acaute cana osa jianein ichaohacachene coina baotisanoinchaane jaa cojunacanein nenaanelu. Nii aina cuaainte, inae ichoteratenojoein nihacache cana netonai. Coatihani raujiaain culuonoiniha cana jaberoco cone coina baotisanoiniha nihaacache. Acate raujiaain cana jaberoco coulocuhin, oo caje ichanaai dedeeu cuhin Cana Coaunera raotono nichajai que neein, itolere anjeraauru amurijiriin, cocainanacaihuru amurijiriin nihane coina nena Jesocurisito aina cuaain, aina nena coina cana suujue coulooca Cana Coaunerane jaan neein ne.

4

Cana Coaunera tenojoi inaraacha ichana nainei que leeochoaauru coroatajanecuche.

¹ Aihane jaun cana coreniha jaberoco cairichaa in nihalu Curisitone rijijieein, inara netonai necairichanaa coaraquichene coina jatoroain neeuche. ² Suujua letono rijijieein ichaohane jianein Cana Coaunera jerenohicha ichaane coreniha necairichanaa coaraain neite osa caje nichotereein. ³ Jauriaalute inara netonai aihuruha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein nerejetocoichelu. Nitohaneichene jaunte,

jataain baasoneein ichaohin, inara suujua coaraelanaala necha ansaineein nerejeto-coichelu, jianelanaala cocohin, tonijiaain ichaain ajenacaauru aina niha natiin neein, nii ichanohichuru ecaantooruniha natiin coroajeein, naaonjoaain nerejetocoichelu. ⁴ Nete laen inae enene, chabana jianelanaala baaso ichaain nenacaauru aina ichaorejetocoichene jianequichene jaun, inae inara coaracureniha acaauru aina nejaun inara cojoelatiin inae baasoneein inara que ereeure. ⁵ Nete inae ecu tihane bana onacaauru, ichaohin nenacaauru, naaonjoainuriicha ichai coitucuhin nii rucuheraanu que nenea cojoanona que tihane bana, raajenihane niicha ichai biha cuurureein. ⁶ Nii onacaauru raite Cana Coaunera ere berejetecurelu, ohin neeuruhane nihanatiin aitoha Cana Coaunerane rijjijeein suujue nejesinaneein ichaohin neeuruhane coina. Jerichanejeein techu niqui, aitocuruha cachaaurune rijjijeein caohacharelu jaiti jaberoconein neeuruhane bana rucuhenhohinhalu niine.

⁷ Inae satonoha itolere que tururichaje. Aihane jaun inara que Cana Coaunera icharatenohin ichajeein Cana Coaunera bajaee bajajeein ichaaoche. ⁸ Itolereenein inara suujua aina cutaain jiniiquiin ita belaaichaa. Jataain ita belaaichaa cachanete arajii rai nosa que suujua acatereein Cana Coaunera. ⁹ Inara rene turuhin niha chunine tonaain leochaauru que erena coacuelanaala inara loreri asaae raauche. ¹⁰ Coujuriu lauri lauri inara que Cana Coauneraacha icharatenohi icharaneein nenea tocohaneein, ichana nainequichene rijjijeein inara rai Cana Coauneraacha tenojoi aina cuaain leochaauru coroatajanecuche. ¹¹ Chunocoha tonaain erena jerihane jaa que irihane, jeriha Cana Coaunerane rijjijeein ereein neeine. Chunocoha coroatajanera latihane, ii rai Cana Coauneraacha tei que laraajiin coroatajaneeu. Itolere iicha ichai ichaaine, itolere bana caohachaaichaaute ii coroatajaniha Cana Coaunera aina Jesocurisitone coaraain coroaecuruhine cachaauru. Acate rai necaohacha que necaohachaaichaa in itolere ichana naineranein ne- chariji bana satonoelanaala. Nitohanemiin.

Coujuriu Jesocurisito ranojoneein nenea tocohaneein necairichanaa abaantaache.

¹² Canejraauru, jiaonriha mainajeein coujunojoneein neriquicheeine que jatoraelanaala neeichene. ¹³ Raujiaaincha aihalu Curisitone rijjijeein necairichanaa coaraain neeichene nihanatiin rachoojoein neeuche- inae turuha necaohachane bana rachoojoein neriquicheeine jaun. ¹⁴ Curisito cachanein neeichene coreniha inara batohin nei nihanete, nerausiaequiche jataain caohachaaichaa nenea Cana Coaunera Suujue inara aina nihane jaun. ¹⁵ Nitohanihane jaun necoejemiin, sonajaain jaohin, asijiaotoneein, leochaauru rai cotainacai ichaain, naaonjoain ichaane coreniha cairichanojoneein nenea. ¹⁶ Jana Jesocurisito cachanein neeichene coreniha inara casetecaain neinihane, jiaonriha nocojequichene. Raujiaaincha coreniha Cana Coaunera bajaain coroajeein neeuche.

¹⁷ Inae cana rai cachanichaachene ichanohi rucuheca Cana Coaunerane cojoanona que turuha. Nitohanein rai cachanichaachene que nunuhetein, nitohanein icharichaaichaa jaun, chatohaneeururichaaichaa Cana Coaunera ere tonoraelanaala nenacaauru. ¹⁸ Coaracuche nachuhinti rai cacha nichaachene saijieein, necairichanaa coaraain nichoterichaacheeine. Nii jaun chatohaneeururichaaichaa chaainti, nechu aansaineein osaaonacaauru. ¹⁹ Nitohanihane jaun, Cana Coauneraacha jerei ichaquichene coreniha necairichanaa coaraain neeichene nihanatiin, itolere bana caohacha ichajeein ichaohin, naitoonjoa rijjijeein cha ichaeranein nenea Cana Coaunera bijiu inara suujue teeuche.

5

Jesocurisito ranojoneein nenacaauru suujuatera

¹ Enane laen nii inara aina ita taojieraauru bichauhenaauru suujuatena jereun. Canuhetonaine acaauru rijjijeein ichauchenanein cana coreniha necairichaaalu Jesocurisitone beranein neeun. Nii rijjijeeinechu canuhetonai acaauru aina jiniiquiin Cana Coaunera Cojoanona que nereeunni, inae ecu tihane bana. ² Nii inara que Cana

Coauneraacha beraichatenojoi, rai cachaneein nenacaauru beraihuche. Nii cointate inara que beraichatenajae Cana Coaunera. Caohachaaain inara suujua coaraain jeriha Cana Coaunerane rijijieein acaauru beraihuche. Jiaonriha inara letoaera lateein core coinaacha ichaquichene. Raujiaain jeriha Cana Coaunerane rijijieein corajeein ichacuche. ³ Acaauru curuaanaaneein nenea coacuelanaala, raujiaain caohacha nejesina ichaain neeichene coarateeuche acaauru quete, acaauru netonai inara caje nerelaaurumii. ⁴ Nitohaneein neeichenete, inae turuha cana beraicha esineneei nenaane bana, inara que rai necaohacha que necaohachaaain nenea-comai lauriareein inara couturi que. Nii comai chariji bana setuhin naasaerinaain.

⁵ Jana inara enamanaacuru, jerecuruha inara bichauhenaaurune rijijieein neeuche. Satiin ita suujua rijitjoeein ita amurijiriin nenea coacuelanaala nii:

“Cana Coaunerate,
itolere amurijiriin nenea jereraauru
lacuroaeraneein,
cairichanojoein nenacaauru cairichaojoaain coaraain
coroatajaneraneein ne,”

naain niha erenaane que nainae. ⁶ Aihane jaun Cana Coaunera bijihu neein, nii chaque nelatihei rijijieein neeuche. Acate inae ecu tihane bana jataain nelateineein neeichene coina ichareein. ⁷ Coa itolereecha que coacuhin nererojoeaeriin nihache, itolereecha que inara berairichaaain Cana Coaunerane jaun.

⁸ Aihana jaun caohachaaain jataain itolere que nainaaain neeuche. Charijieein teeinti jatoraaain quihane rai netiin nesari ariirijie janolari, nii rijijieeinte jatoraaain inara ariirijie moconajaera inara itajihane coina. ⁹ Charijieeinijin chatohanai que inara sarunaa jereranihane, jiaonriha rijitjoeiechene. Raujiaaincha nii inaraacha esenetai aina cuaain laraajiin, satiin chauratane sacuritaain nenacaauru cana nejeraauru netonai, nii jelai necairichanaa abaantaain neeuruhane coitucuhin abaantaain neeuche. ¹⁰ Nete inae carajaaajoaain necairichanaa abaantaain neeichene baiha, inara coroatajaniha Cana Coaunerane aina rauhijiriin baaso ichana coacuelanaala laraajiin acaacha esenetaain neriquicheein. Nii jeelai Cana Coaunerate, jataain cana belaitohane jaun, rai calaohi Jesocurisito aina cuaain cana cotijiaain cana raain nelu, rai Cojoanonaa que aina nenea coina. ¹¹ Nitohaneein itolere ichana naineraneein neeine chaabana satonoelanaala. Nitohanemiin.

Satono tihane rai nocoiha Fedorone.

¹² Casuujua rijijieein nenea cana nejera Siribano quene caa quiricha laenaerateun inara rai- chaque tonaelanaala inara suujuatiha. Chaen jataain esinae rauhijiriin inara belaiha Cana Coaunerane jaun, coujunacaniha rausiaenojoein neeichene jaanu tihane coitucuhichene coina. Aihane jaun jataain inara belaiha Cana Coaunerane jaun, aca jerihane rijijieein ichaaoche itolere bana.

¹³ Janijiin inara raain nihalune rijijieein, Babiloniau janijiin Cana Coaunera ranojoeinein nenacaaurute inara coacue. Cacalabi rijijieein nenea- Maroco netonaite inara coacuhe. ¹⁴ Ita rene turuhin neeichene, raotojoein jiniiquiin ita belaaain ita raain neeuche. Satiin Jesocurisito cachaneein neiniquichene raotojoein neeuche.

Fedoroacha letoi coroataja

Acaauru coaacane biha Fedoro

¹ Canuna Jesocurisito letononeein- rai afosotolo Simoon Fedoroneeun. Cana Coaunera, chaen nii cana ichoteraneein nenea Jesocurisito, naaonjoainuri chabana nohanelanaala cana rai caohacha jataain nelatei teraneein neeuruhane esenetaeranequiche canacaanu rijijieeine raine caa quiricha laenaun. ² Nii Cana Coaunera aina Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuhichene jaan aina cuaain, itolere inaraacha latei que inara rausiaemiin Cana Coaunera, jeelai amuritoheriin raotojoein neeichene coina.

Jesocurisito ranojoi ichao

³ Cana Coaunerate itolere niicha ichana nainei ichaain, cana ichao rai canaacha latei teein, leinjiin cana suujua coaraain nihacachene jaanu teein ne. Nitohaneeinte nii niicha ichana nainei ichaain, cana cotiharaneein nenea coitucuerate cana que Cana Coaunera. ⁴ Satiin nii cana rai niicha tei aina cuaainte, cana rai tihane coina naitoonjoa jataain itolere amurijiriin itolere que nelatein nenea te Cana Coaunera. Nii aina cuaain niicha tei ichaonaa que ichaohin, nii itolere bana baaso coacuhin nitajerai niha cachane jaan jianein ichaohichene coina. ⁵ Aihana jaun, jereniha inara suujuane nihanatiin, atiin jeelai amuritoheriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein esenetaain cha coitucuhenein neeichene coarateein, ⁶ inaraacha coitucui aina cuaain caohatiin coacuhin, baasonein coaauquiche inara suujua cuhanene tonoraelanaala, nererojoecaelanaala neein, ⁷ inara belaiha Cana Coaunerane rijijieein jiniiquiin ita belaaichaa. ⁸ Nitohanai ichaain ichaohichene, coatiha inacojoein nelatelanaala nerinaain inara ichao. Niheichu inacojoein Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuriheecheen. ⁹ Nete laen, nitohanai ichaelanaala nenea, leinjiin maosa rijijieein cha coaraelanaala nihane jaun, jauriaalu rai nosa caje couluonohiniane baitein nihane jaun aicheein. ¹⁰ Canejeraauru, nitohaniane jaun, inae inara janijiin inara raain nihalu Cana Coaunerane jaun, esenetaaichene ilaauche inara suujua cuhane. Nitohanein neeichene coatiha chabana esenetaaichene jianeriheecheen. ¹¹ Chaen techu nitohanein neeichene, cana Curuaanaa Jesocurisito Cojoananaa chabana satonoelanaala nenea bacuuja nejoacaane jana ranojoneein neriquicheein.

¹² Nii jaunne, inae caohachaain inara relaauruhane jaan coitucuhin jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohichene nihanatiin, itolere bana inara rai coaureeunni nabana baitequichene coataa. ¹³ Jaiti ichaajihanune jaunte ne carai rauhi inara suujuateein nihanune coina. ¹⁴ Cana Curuaanaa Jesocurisitote, inae enanocoojoa orichaaunine coitucuerate canu que. ¹⁵ Nena atiin nainichaaunne jaaun tiaajeein inara coroatajanereunni, inae ohanune baiha satiin canuhacha ichai coacuhin neeichene coina.

¹⁶ Nii niicha ichana nainei ichaain, turuhalu Cana Curuaanaa Jesocurisitone que inara relaacaanune jaan, coatiha raujaain nereretanaa neein nenea nihei. Niheichu coatiha canacaanu suujua caje rocohin cojoeluinaain nohaniha aitohacaanu. Canacaanu nota que itolere ichaa Cana Curuaanaa Jesocurisitone jana coaracaanune jaan quena aitocooanu. ¹⁷ Coarajihacaanune jana techu, rai necaohacha tein jataain erena raotono que ereein rai Calaohi nihane cocoinaa: "Caate jataain canuhacha belaainein, janijiin canuhacha tei cacalabine," naain rai nii Calaohi cocoinaelu Cana Coaunera. ¹⁸ Nitohaneine que banijiaain nenea ichatane ucuunno neein, Cana Curuaanaa aina jiniiquiin neein, dedeeu neein rai iriha Cana Coaunerane jana aonacaanlu.

Itolere amurijiriin niicha ichana nainei ichaa Jesocurisitone

¹⁶ Nii niicha ichana nainei ichaain, turuhalu Cana Curuaanaa Jesocurisitone que inara relaacaanune jaan, coatiha raujaain nereretanaa neein nenea nihei. Niheichu coatiha canacaanu suujua caje rocohin cojoeluinaain nohaniha aitohacaanu. Canacaanu nota que itolere ichaa Cana Curuaanaa Jesocurisitone jana coaracaanune jaan quena aitocooanu. ¹⁷ Coarajihacaanune jana techu, rai necaohacha tein jataain erena raotono que ereein rai Calaohi nihane cocoinaa: "Caate jataain canuhacha belaainein, janijiin canuhacha tei cacalabine," naain rai nii Calaohi cocoinaelu Cana Coaunera. ¹⁸ Nitohaneine que banijiaain nenea ichatane ucuunno neein, Cana Curuaanaa aina jiniiquiin neein, dedeeu neein rai iriha Cana Coaunerane jana aonacaanlu.

¹⁹ Niite, esinae rauhijiriin berejetocuruha *profetacurune* coitucuhin esenetaain neechene jaanu neein nena ne. Aihana jaun, caa canacaanuhacha beebejeite, leinjiin nocohenaanau jeraaen conohajeein conoha conone rijijieein inara conoera neein, janonaa rai mituhin conoha soaene rijijieein, inara suujua cuhane conaeraneen nereein, turuha rai cojoanonaane que tiaain. ²⁰ Aihana jaun, esinae rauhijiriin berejetocuruha *profetacurune* esenetaaichenete ne. Nii jaun, satiin Cana Coaunera Quiricha cuhane laenanohineen nena, coatiha suujua caje rocohin aitocuruha *profetacurune* jaan nihei. ²¹ Aihana jaun, satiin *profetacuru* coatiha rai suujua caje rocohin aitoroetocuruhi, Cana Coaunera Suujue acauru que coitucueratihane jaunte, acauru que coitucueratihane rijijieein berejetocurelu.

2

Nechu joaenreen nohaneen cacha relaauruhane.

¹ Israelitaauru jana nihalu nohaneen cacha relaaurera *profetacurune* rijijieeinte, inara jana netonai neeurureen cacha coritaain cacha relaaurerauru. Acaaurute jerichanejeein inara relaa nocoetiin, inara que asinojoneein nechu nohaneen inara relaaurureen suujua baaso caje rocohin. Nitohaneente inara ichoteraneen niha Jesocurisitone saijieein, acaacha esenetaaichene caohateraneen neeurureen. Nitohaneeuruhane jaunte itajenojohi necurureen. ² Arajiichurute nechu nichao aasaaeraanu que acauru ichao baaso rijijieein ichaaorureen. Nii coaraante chabana satonohelanaala nena ichaonaanaja coero cuhane cana amaeraneen niha Jesocurisitone saijieein que baasoneen ereeurureen cachaauru. ³ Nitohaneeuruhane jaunte, coriquiicha que coaacuruhane jaun inara cairichaaurureen, inara coritaain inara relaauruhane coreniha. Nete inae inoanlu caje coauneen casetecanohineen neeuruhane coina, inae ichanohineen nihane jaun caseteco coaracuruhane rai neeure. Nerihaain nii caje acauru ichotera.

⁴ Cana Coaunera, osa que nesaruhin neeuruha rai letonocuru aanjeraaurune jana, acauru que suujua acatelanaala, usi tabai aina nocohena tabai jana *cadena* que ichohanohineen jaonajaalu, satiin coulurujuenojoi niha cachaaurune cojoanona que turuhane reeintiaain cuu neeuruhane coina. ⁵ Nii rijijieein techu satiin coitucuelanaala nenacaauru cachaauru que suujua acatenelu Cana Coaunera, inoanlu acau tabai que chauratane jooratihane bana. Acaihaniji Nohechate esinae rauhijiriin aca jerihane rijijieein ichaohin nihane coaratihane jaun ichoterateen, chaen aina caainsineen nenacaauru cachaauru ichoteratelu. ⁶ Jerichanejeein techu, Sodoma, Gomora, naajoai-hunri neseuru cocoaichacuru mocoeratelu ajaneneen nitajeeuruhane que tiaajoaain Cana Coaunera. Nitohaneente ichaelu Cana Coaunera, nii baiha neenihuru baaso ichajeein ichaonacaauru cachaauru notaaca niqui, nii caje nainaan baaso ichaelanaala ichaoruhane coina. ⁷ Nete laen Loto ichoteratelu, aca caohachaaain ichaohin, nii baaso ichacuruha necha aansaineen ichaonacaauru cachaaurune rautaaain coaraenihane jaun. ⁸ Nitohaneen jetaote, cojoanoonetojeein baaso ichaain neeuruhane coaraain, baasoneinchuru ita rai ereeuruhane aonaane jaun, que suujua rohecaeriin niha Lotone jana ichoteratelu Cana Coaunera.

⁹ Nitohaneente esenetaain rai cachaneen nenacaauru ichoterate cairichanojoneen neeuruhane caje Cana Coaunera. Nii rijijieein techu, caseteconeen neenihuru casetecae, rai cojoanona que turuhanereen tiaain caseteco neeuruhane coina. ¹⁰ Nitohaneente letoaa suujuane rijijieein baasohacha ichajeein, Cana Curuaanaa Jesocurisito batojoeriin nenacaauru casetecareen Cana Coaunera. Chaen techu erenaa tonoraelanaala enaacha joaenreein cha chaain, chaque casilanaala acauru amurijiriin nenacaauru necoeje chanuhin naajoaauru. ¹¹ Nete laen anjeraauru acauru amuritoheriin cocoinanohineen neeuruha natiin, acauru amurijiriin Cana Coauneraacha cocoinanohineen nenacaauru nocoeje chanunaa nainecurene.

¹² Nii suujua letono rijjijeein baaso ichajeein ichaonacaauru cachaurute, nechu aiha leinjiin ataebinaene rijjijeein cha coitucuelanaala ichaauruhane jaun, cha coacuelanaala joareein niicha ichai ichacure. Chaen techu sohin jaonojoneein itajenojoneein neeuruhane caina inae ichanohineein neeure. Chaen techu niicha coitucuhi que nihanatiin enaacha baasoneein ereeure. Nete ooruha ataebinaecurune rijjijeein ohin, ¹³ acaauru netonai leeochoaauru cairichaa in neeuruhane coreniha cairichei coaracurureein. Rao-tojoein niha nocoetiin niqui rachoojoenaa nitaje rai nena que rachoojoeure. Chaen techu jataain coejenacai aina osa que inara saruha inara aina rachoojoeure nechu inara coritaa beseta ichaain neeichene.

¹⁴ Chaen techu ene coaracuruhane itolere bana jereein coaracure. Nii jaunte chabana osa que nesarucuruhane coejeen jianena nainecurene. Chaen techu enaacha osa que leeochoaauru saruhin, itolere niicha latei jereein, queecha coacuhin nechu aansaineein ichaao. ¹⁵ Nitohaneen neeuruhane jaunte, inae nitajenaaneen neeure; Cana Coanera bero rijjijeein rene cana turuaeraneen niha Jesocurisitone saijjjein, sacuelanaala jianeen neeuruhane jaun. Nii jaunte aihalu Beor calaohi *profeta* Balaamne rijjijeein neeure. Aca jetaote coriqui jeriha baaso ichana jerihane jana jetao, ¹⁶ rai suujua coarihei amuneen baaso icha cuhane coataa jetao, cacha rijjitiin rai ereein, baaso ichaane caohate nii amaera cabario rijjijeein nena asno.

¹⁷ Nitohaneen cache relaeraneen nenacaaurute, caohacha que cache relaelanaala, nechu cache ichao asaeraneen nena que cache relaaure. Nii jaunte chabana satonoe-lanaala nena nocoehanaanau caseteconeen neeurureen. ¹⁸ Itolere quete niqui ereeure. Nete jataain joenreein aitocure. Nitohaneente, acaauru ichao rijjijeein ichaauruhane jianeen, ena Cana Coanera coitucunaa nunuhetejeeureraauru- cachauru saruure osa que. ¹⁹ Itolereneen niicha ichana jerei icha cachane jereente niqui ereeure. Nete acaauru itajeranu letononeen netiin aitocure, satiin cache, rai suujua saruhera tonoraain nena rai letononeen nihane jaun. ²⁰ Nitohanihane jaunte inae Cana Coanera coitucuhin, cana ichoteraneen nena Jesocurisitone maajeen coitucuhin nihane jaun, inae Cana Coanera coitucuelanaala nenacaauru ichao rijjijeein ichaohane caje nichoteen nihane saijjjein, nacoauneen nii jauriaalu aihalune rijjijeein ichaohin niha cachane, jauriaa aihalune amuritoheriin baasoneen ichoae. ²¹ Nitohanihane coataate niqui nirijjjein, cana ichoteraneen niha Jesocurisitone coitucuelanaala neeuruhane caohachae. Nabana acaauru rai tenojoneen niha nii cana rai beratenojoi Cana Coanera caje nenaane saijjjein que jaolecooruhane coataa. ²² Nete inae nitohaneeurichaa inae que: “Narohane baihate jeelai naro qui remaae. Caohatiin culeenojoinihane saijjjeente inae nacoauneen naticho cuhane cue coosi,” naa acaauru que erenaane rijjijeein neeure.

3

Nacoauneei tururichaa in Jesocurisitone

¹ Caa quete, inae coroata sae quiricha laenaain letoaanu jataain canuhacha belaineen neiniquichene rainera canejeraauru. Nii coroatajai canuhacha laenai quiricha cuhanena inara suujuateen, caohachaa inara suujua coaraain, baaso coacuelanaala rauhijiriin coacuhin neeichene jerichaaunne jaun. ² Inoaenlu inara rai berejetocuruha Cana Coanera tenojoneen nenacaauru *profetacurune* coacuhin, inara relaerateen nihalu rai afosotooro que cana ichoteraneen nena Jesocurisitone coacuhin neeuche.

³⁻⁴ Inae caa baihate nechu inara necoeje chanuha: “Aanca Jesocurisito. Nacoauneen turuhane cinate niqui aitelu. Inae ohacoaauruha cana foerateracuru niqui, nete jerichanejeen sacue necoauna cana rai chauratanene caje coauneen nihane rijjijeein,” naain ereeururichain nechu jeriha acaauru suujuane rijjijeein baaso ichajeein ichaonacaauru cachaurune que nainaan ichaaoche. ⁵ Nitohaniha acaauru ichaone jaunte, jaiti necoaunaeniha satiin itolere ajiniha, inae nesiha dedene jana, acau nejesinaneen niha caa chauratanene jana, nitohaneen jeriha Cana Coanera jaun, acau caje coananohineen nihalu caa cana rai chauratanene coitucuhin esenetana

jerecurene. ⁶ Nii rijjijeein techu, elo tabai aina cuaain itajenojoneein nelu caa cana rai chauratane. ⁷ Nete laen, caa ena nenea dede, chauratane, naaonjoainuri, inae nitohaneein jeriha Cana Coaunerana jaun, usi tabai que nitajeeuruhane coina rucuhenehineein neeure. Nii usi tabai, baaso icharaauru itajeranuneein nenaate, acaauru mocoreein cana janonaa satono bana.

⁸ Canejeraauru, jiaonriha Cana Coaunera rai le jiichoo, le oaraanca jaanacanei carajanihane jana, le oaraanca jaanacanei le jiichoonejihane baitichache. ⁹ Coatiha niqui aitocuruha esenetaaichuru tabaaurune rijjijeein, cana rai naitoonjoan tihane baitihane jaun, caeneenejihei Cana Coaunera. Chuni nitajihane jerenihane jaunte, saain nichoteein niha cachane jerihane jaun, jaiti inara cojoae Cana Coaunera.

¹⁰ Nete inae ecu tihane bana, coitucueraelanaala turuha asijiautone rijjijeein, coitucueraelanaala turoreein cana Curuaanaa Jesocurisito. Nii janate tonijiaain coasinacaain neranuha cureein caa canaacha coarajei dede. Itolere, que nenacaauru netonaite itajereein usi. Jana chauratanete satiin que nenacaauru aina jiniiquiin coaraain benojoinereein Cana Coaunera rai.

¹¹ Nitohaneein nitajerichaain itolerene jaun, leeoche que coacuelanaala, jeriha Cana Coaunerane rijjijeein ichaaoche. ¹² Aihana jaun, chajaain jeriha Cana Coaunerane rijjijeein neeuchete carajaelanaala turuhine. Inae turuhane banate, usi tabai que itajenojoiniha cureein caa dede canaacha coarajei. Itolereite nii usi jana neein mocoreein.

¹³ Nete nitohanihane nihanatiin, cana laen ena nenea dede, ena nenea chauratane, naaonjoaihunri cana rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoa cohajerichaacheein. Ecu coatiha inae nerinaain baaso, caohacha nejesinaachate nereein.

¹⁴ Canejeraauru, aihana jaun, nii que turuhane cohajeein, caohachaain ichaaochete osa colane raotojoein cha ujuaihonelanaala neeichene jana, inara eruhine Cana Coaunera. ¹⁵ Aihana jaun, satiin nichotena coina, cana cohaca jaiti turueniha cana Curuaanaane coitucuhin que nainaain neeuche. Nii quete inara rai niicha laenai quiricha cuhane been laenaeraete cana nejera Faboro, que coitucueratiha Cana Coaunerane caje coitucuhin. ¹⁶ Le quirichauru niicha laenai nainetiinte, nii que aitiin been laenaeraete cana nejera Faboro. Nete tabaauru coitucunacaene caaintatiin aitohane jaun. Nii jaunte, leeochoauru Quiricha laenanohineein nenea ichacuruhane rijjijeein, acaauru jerecuruhane rijjijeein rotohi que cacha relaaure, tabaauru caohachaain suujua coaraelanaala nenacaauru cachaauru. Nii corenihate, caseteco coaracurureein inae ecu tihane bana.

¹⁷ Canejeraauru, nitohanihane jaun, inae nii ajiniha caje coauneein nii coitucuhin neeichene jaun, inara coritaauruha nechua aansai cachaaurune esenetaaichene coataa que nainaain ichaaoche. Nabana inara coritaauruhane esenetaain inara suujua coreein acaauru rijjijeein neeichene coataa. ¹⁸ Nete jeelai amuritoheriin cana ichoteranein nenea Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuhin, jiniiquiin aca jerihane rijjijeein ita belaaain neeichene caohachae. Aca acaneein nihane coitucuhin coroaecuruhine chabana satonoelanaala. Nitohaneein neeine.

Joanacha letoai leinjiin

Ichaonaa esine tera erenaa

¹ Necoaunaa cana janonaane ajiniha inoaelu caje coauneein nesina, canacaanuhacha aonai, canacaanuhacha coarajei, naaonjoainne caa been inara rai laenaain letoacaanu, canacaanu nota que coaraain, biji mucuhin, naaonjoaacaanune jaun. Acate, ichaonaa chabana nitajenaa charanejeein nenea esine tera Erenaa ne. ² Canacaanu rene ecocohin iriha nii ichaonaa esine chabana sanaacharanejeein nenea terane jaunna, inara rai nii que ereereecaanu. Acate, Inaca Cana Coaunera aina nelu. Nii jianeein ratiriin turuhinte, canacaanu aina neein, jianacoon teteriin satiin rai beebeje, amuhemujueein itolere sacutaain. ³ Nitohaneente itolere ichaain satiin cachaauru notajae. Niine canacaanu raajenihane coaraain beebejihacaanu, inara netonai canacaanu aina jiniiquiin esenetaain neeichene coina. Charijieein teeinti canacaanu, Cana Inaca Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito, naaonjoain aina jiniiquiin nihacaanu, nii rijjijieein inara netonai canacaanu aina jiniiquiin raotojoein neeichene coina. ⁴ Nii jaunna, jitariin been inara rai laenaain caa letoacaanu, inara netonai coitucuhin neeichene, raotojoein rachoojoein jiniiquiin nihacachene coina.

Cacha cononeein niha Cana Coaunerane

⁵ Caa erenaa- canacaanu relaa Jesocurisitone jaan- inara rai canacaanuhacha beebejeite, cacha cononeein niha Cana Coaunerane jaun, nota beroteniha cachaacha ichaine jaan ne. Nihei charijieein niha natiin jetao, que nasina nainihei chaaelai, Aca itolereenein baaso ichaain nihacachene nii coarajeein nihane jaun. ⁶ “Ainate jiniiquiin nihacache,” naain irihacachene saijieein, asiin canaacha jerei ichacaache suujueeinete, cana raajenihane nohanein necoritarichaacheein. ⁷ Nete laen satiin acatiha cana ichao teteriin aiha Cana Coaunerane rijjijieein asinojoinelanaala chachaain jiniiquiin ita suujua rijjijieein nihacachene, cana osa culeereein rai coichana que rai Calaohi Jesocurisito.

⁸ “Chatohanai baaso ichahaaun. Coatiha chaque osaojoeehaaun,” naain irihacachenete, cana raajenihane necoritarichaacheein. Cuute casajenetiin nedarichaacheein. ⁹ Jana laen chatohanein baaso ichaain nihacachene, suujuelanaala been, Cana Coaunera nitohanei rucuheranein nihane que jaaecohacachenete, cana osa coreniha caseteco coaracaachene rai nihacachene caje, cana que suujua acatein, itolere baaso ichacaachene berotiha cureein cana caje Cana Coaunera. ¹⁰ “Chaaelai janonaa bana, chatohanein naosatein nihaaun,” naain irihacachenete, Cana Coaunera ere tonoraene richaacheein. Cuute casaje tochanein Cana Coaunera ratiririchaacheein.

2

Cana Coaunera acatiha cana rai cha rucuheranu Jesocurisito

¹ Cana Coaunera coreniha cacalabi rijjijieein nenacaauru, nabana Cana Coaunera ere lachohin, chatohanein nosatein neeichene coataane chatohanein laenaain letoaaun. Chunocoha chatohanein baaso ichaain osa que nesaruhin nihane, niha cana rai Cana Coaunera acatiha nii rucuheranu Jesocurisito- esinae rauhijiriin caohacha esine coitucuhin rucuheranein nenea. ² Osaotohacachene caje cana que suujua acatiha Cana Coaunerane cointate raajenihane netelu Jesocurisito, coroso que tein atinaauruhane coina. Coatiha leinjiin cana corenihacha aiheilu. Satiin caa chauratane sacutaain que nenacaauru caje osa berotihane cointate nitohanein nelu.

³ Esinae rauhijiriin naitoonjoan tonoraacachenete, esinae rauhijiriin Cana Coaunera coitucuera nihacachene coitucunaa nainerichaacheein. ⁴ Jana tabaauru: “Cana Coaunera coitucuhanu,” naa natiin naitoonjoan tonoraenihanete, nechu jataain

casajenetohane jaun aitoreein. ⁵ Esinae rauhijiriin, nere tonoraerate esinae rauhijiriin Cana Coaunera belaichaneein nihane coitucunaa nainereein. Nii ainate esinae rauhijiriin jiniiquiin, aina nihacachene coitucunaa nainichaache. ⁶ Chunocoha “Jeriha Cana Coaunerane rijijieeine ichaaon,” naain erei, nii ichaohalu Jesocurisitone rijijieein ichaohine.

Ena nena Cana Coaunera aitoonjoan

⁷ Chasocuru, caa inara rai canuhacha laenai canuhacha letoai- Cana Coaunera aitoonjoan, coatiha ena ecoonaneein nihei. Acate inoaelu caje coauneein, inara rai beratenojineein nenaane. Nii Cana Coaunera aitoonjoante, inae inoaelu caje coauneein inae inaraacha aonai ne. ⁸ Nete laen, caa ena inara rai quiicha laenai quiicha letoaite, ena Cana Coaunera aitoonjoan- ena nena ne. Esinae rauhijiriin Curisito aina jiniiquiin nenaaneein, inae nocohena caje mituhajeein, jihanacoo jiichoo mituhichene jaunte, inara raajenihane nii coaraain coitucunaa naineriquicheein.

⁹ “Cana Coaunera cono conohanau neeinne, jianacoon teteriin chachaain neeun,” naa natiin nejelau namute cacha belainiha chunocohanete, jaiti moconajaera aina nocoaanaa nihane jaun aicheein. ¹⁰ Chunocoha nejelau namute cacha belaa in neite, jianacoon ichaohane coaratihana aicheein. Nitohaneein ichaohane nerinaain chuni osa que sarunaa nainera. ¹¹ Jana, namute cachaauru aina nejerateein belaiheite, nocohenaana joenreein moconajaera aina jaiti amuhemujue aihamaosane rijijieein, nii nocohena rai suujua aninoaane jaun.

¹² Nii jaunna, cacalabihuru rijijieein neiniquichene rai caritiin rauhijiriin inara rai been laenaain letoaaun, inoaelu beratihalune tocohanein nere nainane coina, Acaneein nihane aina cuuain inara caje inara osa beroteratiha Cana Coaunerane coitucuhichene coina. ¹³ Saain ichauhenaauru, inara rai netonaina caa laenaain letoaaun, inoaelu caje coauneein nii nesina coitucuhin neeichene jaun. Saain enamanacaauru raine maajeeinna, caa caritiin laenaain letoaaun moconajaera amuritiin ichoae iniichene jaun.

¹⁴ Cana Inaca Cana Coaunera coitucuhin neeichene jaunna, caa caritiin inara rai laenaain letoaaunra cacalabihuru. Saain inara ichauchenaneeichene raine maajeeinna laenaain letohacaanu, nii inoaelu caje coauneein nii nesina coitucueraneein neeichene jaun. Saain enamanacaauru raine maajeeina letoaaun, chaae inara coichana aina cutaain Cana Coaunera Ere esenetaain, caohachaa in laraajiin moconajaera choae iniichene jaun.

¹⁵ Coa nechu jataain cacha sarueraanu que caa chauratane curuaanaa moconajaera tenojoin nichaae inara suujua letoaache. Chunocoha nii moconajaera tenojoin itolere nichaae suujua letoaerate, nechu Cana Coaunera que jaolequiin belainihane jaun aicheein, ¹⁶ Cana Coaunera caje nena neniha nii chauratane que tenojoin jaun. Nii chauratane que tenojoin, nechu jataain osa que cacha sarueraanu que nena ne. Acate cana nota rai caohati tocohanihane nichaae suujua letoaera, niicha sirii aina cuuain leochaauru amurijiriin nena coacuhin, naaonjoaain niha cachane jaan tera ne. ¹⁷ Nete inae cuu tihane bana, chauratane aina jiniiquiin nitajiha cureein, nii satiin cacha sarueranu tera moconajaera. Nete laen chaaelai janonaa bana nitajenaa charanejeein niha cuurureein Cana Coaunera jerenohi ichajeein ichaonacaauru.

Esinae rauhijiriin nohanelanaala niha leinjiin ereine, nii caje mitunaa nainenihana casajene.

¹⁸ Aonacuche cacalabihuru. Inae besaute nichaae cuujiha cana janonaa. Nii jaunte, inae uhe lalaje nii Curisito aina nejerateein nena cacha cairichaera moconajaera. Nitohaneinte, inae caa arajiin ocojoacoaure Jesocurisito que nejerateein nenacaauru. Nii cajete inae besaute nichaae cuujiha cana janonaane coitucuhacache. ¹⁹ Cana ainate neeururejete niqui, nete mituhin amuurelu cana caje. Coatihana acaauru, cana suujua rijijieein coacuhin neeuruhilu. Baana cana suujua rijijieein coacuhin aihuruhalunete enanetojoein cana aina neeurure. Nitohaneinte neeurelu, acaauru caje esinae rauhijiriin cana suujua rijitoein neurenihana cana aina nenacaaurune coitucunaa coina.

²⁰ Nitohaneente inara rai Cana Coaunera Suujue teein nelu Curisito, aina cuaain inara itolere coitucuhin neeichene coina. ²¹ Esinae nohanelanaala erenaa niha Curisito que erenaane coitucueeneichene jauna caritiin inara rai laenaan, coatiha coitucueeneichene jaun nihei. Nitohanihane jaun inarate coitucuhiche, casajenelanaala nena caje mitunaa naineniha casajene. ²² Aihana jaun, chateeinti casajenetiin ichoae, niite: “Canaacha cohajei Mesihasi nihei Jesocurisito,” naain Jesocurisito esenetaelanaala que erereein. Acatechu, nii rai Inaca Cana Coaunera aina rai Calaohi Jesocurisito batohin acaauru que nejeratenaaneein ne. ²³ Chunocoha cacha, Jesocurisito coitucunaa jerenihanete, acaentonai ranaa jerenereein rai inaca Cana Coaunera. Nete laen chunocoha, nii rai Calaohi Jesocurisito coitucuhin leechoauru que coitucuerateraneein nihane, acaentonai coitucuhin rareein rai Inaca Cana Coaunera.

²⁴ Nii inoaelu caje coauneein, inara rai beratenojoin inaraacha aonai rucujueein sirichuche, inara suujua cuhaneicha. Chaen jiaohine Cana Coaunera Calaohi caje naluhichene. Aihate Cana Coaunera caje netonai naluheneiche. ²⁵ Nii cana rai tihane coina aitoha Jesocurisitone jaante chabana nitajenaacharanejeein nena ichaonaa esine ne.

²⁶ Nabana inara coritacuruha nii inara coritana jereraaurune coataane, caa inara rai aitiin laenaan. ²⁷ Nete laen inara, inara relaain inara suujuateranu lateneiche, Jesocurisitohacha teratenojoin, Cana Coaunera Suujue siriin neeichene jaun. Nii inara rai niicha teratei Cana Coaunera suujuete, caohachaaain rauhijiriin inara relaa cureein, inara suujuateein. Inara rai cha bihane, coatiha nohanenaa nerinaain. Esinaete erenaa nereein. Aihana jaun, Curisito esenetaichene jianena coacuelanaala aina jiniiquiin neein inara relaa rai Suujuene rijjijeein ichaaoche.

²⁸ Aihana jaun cacalabihuru, enene caje coauneein, jiaohine Jesocurisito esenetaichene jianein neeichene. Aihate chaque casiin necoatelanaala jiniiquiin queecha jaequiin, niheichu Jesocurisito que cojelanaala nihacache enacoauneein turu bana. ²⁹ Inarate raotojoein esinae rauhijiriin caohacha ichaeranein ichaoha Jesocurisitone coitucuhin neeiche. Nii rijjijeein techu, baaso ichaelanaala esinae rauhijiriin caohacha nejesina ichara cacha, Cana Coaunera calaohinein inae nihane coitucuhin neeiche.

3

Cana Coaunera calaohinein nenacaauru

¹ Aonacuche. Jataain mainajeein cana belaaain niha Cana Inaca Cana Coaunerane que nainaan coitucuhin neeuche. Nii jaunte nainecure, Cana Coaunera calaohi ineein cana curuaateeuruha cachaaurune, esinae rauhijiriin acaneein nihacachene jaun. Nii jaunte cana coitucuhin, cana belaaain cana coana nainecurene caa chauratane que nenacaauru cachaauru Cana Coaunera coitucuurenihane jaun. ² Canejeraauru, inae esinae Cana Coaunera calaohi neeinte nihacache. Nete nii baiha: “Naajoain ineeinte niha curichaachein,” naain rauhijiriin coitucuenihacache. Leinjiin, coaiten enacoauneein cau turuha Jesocurisitone bana, rijjijeein niha curichaacheinnete laen coitucuhacache, aitohane rijjijeein, jericanejeein coaraa curichaacheinna jaun. ³ Satiin acaacha esenetaain queecha jaequiin nenaate, raajenihane itolere baaso caje necoulucuhin neeurureein, baaso colane ichaoha Jesocurisitone rijjijeein ichaauruhane coina.

⁴ Nete laen, satiin osa que nesaruhin nenacaauru baaso ichaain neure, baaso icharanein niha satiin osane jaun. ⁵ Inara netonaite cana caje osa beroteranu que caa chauratane que turuhalu Jesocurisitone raotojoein coitucuhin neeiche. Coatiha Aca charijieenniji chaque osaojoejeein niheilu. ⁶ Nitohanihane jaun, Cana Coauneraacha jerei ichajeein janelanaala nenaate, osa que nesaruna nainenereein. Nete osa que nesaruhin nenacaauru, coaracuruhane niha natiin chabana coitucuurenereein, nii jaun coatiha rai cacha necururinaain. ⁷ Coa inara coritaaain neuruha nejelau cachaaurune esenetaain nihachera cacalabihuru. Chateeinti baaso que jaolequiin caohacha nejesina ichae, niite caohacha ichara ne, aiha nii caohacha nejesina icharane rijjijeein.

⁸ Chateeinti osa que nesarujueein ichoae, nii te moconajaera raineein nihane jaun aicheein, inoaelu caje coauneein osa neba niha moconajaerane jaun. Nii jaunte caa chauratane que turuha uhelu Cana Coaunera Calaohi, nii moconajaera ichanaa itajeein beroteraanu que.

⁹ Cana Coaunera coitucuin, Cana Coaunera calaohineein nena, inae osa que nesarujueein ichaonaa nainihe, inae rai Cana Coaunera tenojoi ichaonaa que ichaohane jaun. Chaen inae Cana Coaunera calaohi nihane jaunte, inae osa que nesarujueein ichaonaa nainene. ¹⁰ Coitucunojoneeinte neure Cana Coaunera calaohichuru. Nii rijjijeein techu coitucunojoneein neure moconajaera calaohichuru, caohacha ichaelanaala, namute cacha belailanaala, naaonjoaain nenacaauru, Cana Coaunera cachaneein neurenihane jaun.

Leeochaauru aina jiniiquiin ita belain nihacane

¹¹ Caate nitohaneein nihacachene coina: “Jiniiquiin ita belain, leocha cachaauru niha natiin belain, naaonjoaain ichaaoche,” naain inoaelu caje coauneein beratenojoneein nena ne. ¹² Aihana jaun, nainihaacache moconajaera cacha neein nihalune jaun nocoala sohin jaohalu Caainne tocokanein ichaohacachene. Chanuna nocoala sohin joae Caain. Caohachaain suujua coaraa nii rai nocoalane jaunte sohin joae, baasoneein ichaoha nii Caainne jaun.

¹³ Inara belaihureniha Cana Coaunera coitucuuruhine coaa nii que nererojoecaache. Coatiha enaacha inaraacha coarai inerinaainta canejeraauru. ¹⁴ Ohin nitajenaa rai nena janate nii caje cana ichoterate, chabana nitajenaa charanejeein nena ichaonaa que ichaohacachene coina. Nii jaunte cana amute cachaauru belain naaonjoacache, inae raotojoein coitucunaa jaun. Chateeinti namute cacha belaine, niite ohin nitaje rai nihane jaun aicheein. ¹⁵ Satiin namute cacha que jaolequiin nenacaaurute leinjiin nechua aansai sonajaineein ne. Inarate raotojoein coitucuhin neeiche, nitohanein nechua aansai sonajain nena, coatiha chabana ichaonaa nitajenaa charanejeein nena ranaa nainihe. ¹⁶ Coichana aina cutaain cana belaiha Jesocurisitona jaunte, Cana osa corenia coroso que neteein ohalune coitucuhacache. Nitohanihana jaunte, raotojoein jianacoon ichaoha cana amute cachane coina coreniha itolere necairichanaa abaantaain acaauru coroatajaneein nihacachene caohachae. ¹⁷ Raotojoein ichaohane jaanu que coriqui siriin niha chunine jana, jataain cairichei inejeein coroatajanera lateein niha leinjiin namute cachane jana tenihanete, aina cutaain Cana Coaunera belainihane jaun aicheein. ¹⁸ Cacalabihuru, nainihe cana ereecha que cana amute cacha belaiha nocoetiin ereein nihacachene. Esinae rauhijiriin cana amute cacha belaichaachene, niicha latei teein belaichaachenete ne.

Chaque necoatoelanaala tonajelanaala Cana Coaunera acatiha nihacachene

¹⁹ Nitohanein nenaate, esinae rauhijiriin ichaonaa chabana nitajenaa charanejeein nena tera aina esinae nihacachene coitucuha curichaachein, Cana Coaunera acatiha nena bana. ²⁰ Chatohanei ichaain nihacachene coreniha cana coulurujiha cana suujuane sainejeeinte, canaacha ichai coitucueraneein ne jianacoon cana tera- Cana Coaunera, Aca itolere coitucueraneein nihane jaun. ²¹ Canejeraauru, jana cana suujua cuhane chatohanein baaso ichacaachene coaracaachene jana, chatohanei ichaeniha cachene, Cana Coauneraacha que jaequiin nacatiha nerichaacheein. ²² Acate satiin canaacha bajai tereein, cana rai naitoonjoan tonoraain, Aca jerihane rijjijeein chachai nihacachene jaun. ²³ Nitohanein tonoraain nihacachene coina cana rai naitoonjoante, rai Calaohi Jesocurisito esenetaain, le cacha nichaachene jiniiquiin ita belain ichaohacachene coina ne. ²⁴ Satiin naitoonjoan tonoraain nenacaaurute, nii naitoonjoan jianena coacuelanaala, aina jiniiquiin neeuruhane jaun, acaentonai acaauru aina ichoae. Nitohaneinte cana aina ichaohane coitucuhacache, cana que coitucueratiha nii cana rai niicha tei rai Suujuene caje.

4

Cana Coaunera Suujue aina nejeratiha moconajaera suujuene

¹ Aonacuche canejeraneein cacoelaichaauruna caa que erete aonaquiche. Coa Cana Coaunera letono niha nocohetiin inara rai satiin erenacaauru esenetaain nihache. Nitohaneein inara coritana jerera nihane, esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujue sirichuruhane coitucuhichene coina coujunajaain coaranaacuche, jataain lanaeniha arajiin caa chauratane que casajeeurune jaun, tabaauru cana Coaunera letononiha nocoetiin ereuruhane jaun. ² Nitohaneein coujunajaain coaranaaquichenete, esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujue siricha coitucuriquicheein. Satiin, cachaneein turuhin nejanoaalu Jesocurisitone coitucuhin nenacaaurute, esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujue siricheein. ³ Jana nitohaneein niha Jesusone coitucunaa jerelanaala nenacaauru, coatiha Cana Coaunera Suujue siririnaain. Leinjiin Curisito aina nejeratena moconajaera suujuete siricheein. Inarate coitucuhin neeiche, inara uricho que bera aonaain naaonjoaain neeichene jaun. Nii moconajaera suujuete inae caa chauratane que turuhin ne. Acate Curisito que nejeratena nera cacalabihuru.

⁴ Jana inarate Cana Coaunera Suujue siriin neeichene jaun, nii casajeeuru ichoae inii neeiche. Nii inara suujua cuhane inaraacha siriite, jataain mijiaainetiin ne, caa chauratane que nenacaauru rai tenojoin ichoae jauhecotojoeriin. ⁵ Acaaurute jelai teein caa chauratane que nenacaauru neein neeure. Nii jaunte raujiaain caa chauratane que nenacaauru itolereeicha que ereereecure. Nii jaunte acaauru ere aonaain esenetaain tonoraure acaauru rijijieein caa chauratane que nenacaauru cachaaauru. ⁶ Jana canate Cana Coaunera caje nena nichaache. Nii jaunte Cana Coaunera coitucuurera, cana ere aonaain tonorae. Jana Cana Coaunera coitucuuruhite cana aohana jerene. Niicha cajete nainacaache, “Acate Cana Coaunera Suujue siri. Jana acate casaje moconajaera suujue siri,” naain coitucunaa nainichaache.

Jataain cacha belaiha Cana Coaunerane

⁷ Canejeraauru, coanete cana laurijiracuru, chaen nejelau cachaaauru, naaonjoainuri belaaain nihacache, Cana Coaunera caje coauneein unaaniha ita belaichaachene coinane jaun. Satiin nitohaneein namute cachaaauru belaichate Cana Coaunera calaohineein ne. Niite esinae rauhijiriin Cana Coaunera coitucureein. ⁸ Chateeinti namute cacha belaine, niite Cana Coaunera coitucue. Cana Coaunera coitucuera, aiha Cana Coaunerane rijijieein jataain cacha belaihane jaun. ⁹ Cana quete jataain cana belaitohane coarate Cana Coaunera, caa chauratane que acaihanejeein rai Calaohi letoaain, nitajenaa charanejeein nihacachene coina. ¹⁰ Belaaain cana arihacachene que ainaa tocohaneein cana belaiha Cana Coaunerane jaunte Calaohi letoaelu, cana osa coreniha raajenihane onaa que netihane coina, nabana cana osa coreniha necairichanaa coataa, atiin cana ichoterate cana osa coreniha necairichanaa caje.

¹¹ Aonacuche canejeraauru. Nitohaneein jataain cana belaaain niha Cana Coaunerane jaun, coanete cana netonai cana laurijiracuru, nejelaauru, naaonjoain belain nihacache. ¹² Coatiha Cana Coaunera coaraain nihei chunei cacha niqui, nete, ita belaaain, cana laurijiracuru, nejelau chauru, naaonjoain belaichaachene cana aina nereein Cana Coaunera. Nii cajete cana belaitoha Cana Coaunerane rijijieein ichaohacachene coaracurureein cachaaauru. ¹³ Nitohaneinte aina nihacachene jana, acaantonai cana aina nihane coujunacanu que cana rai Suujue te Cana Coaunera. ¹⁴ Canacaanune, caa chauratane que osa caje cachaaauru ichoteratihane coina, nii rai Calaohi letoaa Cana Inaca Cana Coaunerane coaraneein caa beebejihacaanu. ¹⁵ Satiin cacha, Cana Coaunera Calaochineein niha Jesusone coitucuhin berate Cana Coaunera aina ne. Jana Cana Coaunera netonaite, aina nereein.

¹⁶ Nitohanihane jaunna Cana belaiha Cana Coaunerane coitucuhin esenetaacaanu. Cana Coaunera cana belaichaneein nihane jaun, rijijiein namute cacha belaichate, Cana Coaunera aina ne. Jana Cana Coaunerane aina netonai ne. ¹⁷ Nitohaneine esinae rauhijiriin jianacoo teteriin cacha belaaain nihacaanune jaun, chaelai que casilanaala,

chaque tonajelanaala nerichaanuhin, inae cacha coulurujuihane coaitee turuha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito bana. ¹⁸ Esinae rauhijiriin cana amute cacha belaaïn ichaohacachene, nihei chaque casiin ichaonaana jaanu. Ita belaaïn ichaohacanete, jaoleneein ne nii cana casataera cana casetecaeraanu. Jana chaque casiin nihacachenete, cana amute cacha belaaï ichaohenihacachene jaun airichaacheein.

¹⁹ Canacaanune Cana Coaunera belaaïn nihacaanu, aca jauriaanejein ichoaichaniha canacaanu belaaïn nihalune jaun. ²⁰ Chunocoha: “Canune Cana Coaunera belaihun,” naain iriha natiin, namute cacha belainihane, acate leinjiin casaje neba ne. Coaracuche nachuhinti, notaracae neeuruha nii namute cachaaurune saijieein acauru belairiha. Nii jaun techu, nii amuritoheriin Cana Coaunera belaina nainene, chabana coaraain esenetaenihane jaun. ²¹ Jesocurisitote cana rai: “Chateeinti Cana Coaunera belaaïn ne, nii namute cachaauru belaaïn neeine,” naain cana letoaain cana ratirilu.

5

Canaacha esenetai aina cuaainte moconajaera amiritohacache.

¹ Satiin Cana Coaunera letono Mesihasi niha Jesusone esenetaaurerate Cana Coaunera calaohineein neeurureein. Nii cana inaca Cana Coaunera belaichate, satiin rai calaohineein nenacaauru belaicheein. ² Cana Coaunera belaichaache esinae rauhijiriinete, cana letoaane jaan icharichaachein. Nii banate Cana Coaunera calaohineein nenacaauru netonai belaichaachene coitucurichaacheein. ³ Cana Coaunera belaihanete, nii cana letoaane jaan tonoraain rijjijieein chaachacaane ne. Niheichu coatiha caaintai ichaonaa nihein nii naitoonjoan. ⁴ Satiin Cana Coaunera calaohineein nenacaaurute, chauratane que nenacaauru itolere baaso choae ini. Satiin nii canaacha esenetaite cana suujua lararajiain cana corotajane, chauratane que nenacaauru cana que nejeratenacaauru amuritoeraneein nihacachene coina. ⁵ Cana Coaunera Calaohineein niha Jesusone que jaequiin nenaate, caa chauratane que nenacaauru moconajaera letonocuru amuritoein.

Caa nichata laurii erenaate, “Naaonjoaaineinte ne Jesocurisito,” naain berane.

⁶ Cau chauratane que niha Jesocurisitone janate, acau que baotisanojoneein neein, coroso que ohin rai coichana jaohalune que, naaonjoain que cojunacatenohineein nedaalu. Cana Coaunera suujuete esinaen nitohanihane coitucuerate cana que. Nii Cana Coaunera Suujuete chabana nohanelanaala cana rai beraneein ne. ⁷ Nichatajaainte neeure rai Suujue que, nii Aca nihane coitucuhin beracuru. ⁸ Nii coitucuhin nenacaaurute, Cana Coaunera Suujue, acau, ichana, naaonjoainuri ne. Acaaurute ita suujua rijjijieein beraneein neeure. ⁹ Cachaauru, cana rai nii acaauruhacha coarai beebejeeuruane esenetana nainichaache niqui. Nete jataain nii amuritoeriin nelate, “Naaajoaan” naain biha Cana Coaunerane, nii rai Calaohi que aitohane jaun. ¹⁰ Cana Coaunera Calaohi esenetaerate, esinae rauhijiriin aitoha Cana Coaunerane rucujueein siricheein suujua cuhane. Chateeinti Cana Coaunera esenetaene, niite casaje tocohaneein Cana Coaunera tereein, Calaohi que aitoha Cana Coaunerane esenetaenihane jaun. ¹¹ Nii erenaa cajete cana rai chabana nitajenaa charanejeein nenaä ichaonaa tiha Cana Coaunerane coitucuhacache. Jana rai Calaohi Jesocurisitote nii ichaonaa chabana satonoelanaala nenaä teraneein nenaä ne. ¹² Chateeinti Cana Coaunera Calaohi esenetaain ne, nii netonaite chabana ichaonaa nitajenaa charanejeein nenaä rareein. Jana Cana Coaunera Calaohi esenetaaite raenereein.

Niicha letoai satonotihane rai acauru suujuatitua Joanne.

¹³ Cana Coaunera Calaohi esenetaera niquichene raina caa caritiin laenareeunni, ichaonaa chabana nitajenaa charanejeein nenaä raeraneein neeiche inara netonaine coitucuhichene coina.

¹⁴ Cana Coauneraacha quete jaequiin nihacache, jeriha rai Suujuene rijjijieein caje cha bajaain nihacachene cana rai nii canaacha bajai teraneein nihane coitucuhacachene

jaun. ¹⁵ Nii caje cha bajaacachene aonaa Cana Coaunerane coitucuhin nihacachene rijjijeein techu, cana rai nii canaacha bajai terichaaaine coitucuhin nihacache.

¹⁶ Osa que nesarujuiha chunei cana nejerane coara chuneine, rai Cana Coaunera bajaaine. Aihate jianacoon osa caje teeine Cana Coaunera, jataain nitajena jaanu osa tabai nenihane. Jana nitajena jaanu que, jataain osa tabai que nesaruhin nei nihane, coa rai Cana Coaunera bajaache. ¹⁷ Satiin itolere osate baaso neein ne. Nete ne cacha itajeranune lanaala nena osa.

¹⁸ Saain canate, inacaneein teein Cana Coaunera coitucuera, inae osa que nesaruna nainenihane coitucuhacache. Inae Cana Coaunera Calaohi que beraichaaain nihane jaun inae dadanaa nainihe moconajaera. ¹⁹ Canate Cana Coaunera caje nena nichaachene coitucuhacache. Jana caa chauratane sacutaain nenacaauru Cana Coaunera coitucuhite satiin moconajaera bijiu neeure. ²⁰ Chaen techu rai Inaca Cana Coaunera coitucuhin nena coina turuhin cha coitucuhin nihacachene jaanu teein cana que rai Inaca Cana Coaunera esine neein nena coitucuerateein nihalu rai Calaohi Jesocurisitone coitucuhin nihacache. Nii jaunte, nii esine neein nena rai Calaohi Jesocurisito aina ichaohacache. Acate Cana Coaunera esine neein, ichaonaa chabana nitajenaa charanejeein nena teraneein ne. ²¹ Cacalabihuru caohachaaain necoeraain neeuche, nabana inara coritana coaucuruha nechu aansaneein nenacaauru, Cana Coaunera letononiha nocoetonacaauru casajeeurune coataa.

Joaancha letoi coroataja

Ichaonaa rauhi aina ita belaaïn nihacane

¹ Canuna, Cana Coauneraacha janijiineein rai ita taojiaain coroaeraneein neiniquichene bichauhenaneein, inara rai caa quiricha laenaain letoaaun. Jataaine casuujua aina cutaain inara belaihun. Coatiha canuhacha nii inara belaihaaun. Satiin nii canaacha esenetai ichaonaa nitajenaachara tera esenetaeraaurute inara belaihure. ² Ichaonaa chabana nitajenaa charanejeein nena tera coitucuichene corenihane inara belaaïn neeun. Nii ichaonaa niicha tei cana suujua cuhane nenaate cuu niha cureein, nirijieein inoaelu netiin nitajenaa charanejeein. ³ Atiin cairichaaajoaain inara coaraain inara belaaïn inara coroatajanemiin Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito aina.

⁴ Jataaina rachoojoeun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein caohachaaïn ichaauruha inara caje nenacaaurune jana erunajaanune jaun. ⁵ Aonacuche quiicha belaihuri canejeraaurune caa que inara rai aite, inara laurijiracuru, nejelauru cachaauru, naaonjoain belaaïn ichaaoche. Coatiha niqui ena ecoona cana letoaa Cana Coaunerane jaan nihei, jeelai inoaelu caje coauneein cana letoaa Cana Coaunerane jaan quene, aitiin caa inara rai laenaan. ⁶ Nii cana letoaa Cana Coaunerane jaante, belaaïn neein ichaohacachene jaan ne. Nii nunuhe caje coauneein aitoha Cana Coaunerane aonaquichene rijijieein ita belaaïn ichaaoche.

Cachaauru coritaa amuhemuhenaacaauru

⁷ Caa chauratane sacutaainte amuhemujeeure nechu jataain casajeeuru cacha coritaa. Acaaurute itolere que nelatei cachaneein cau nejanoaain turuhalu Jesocurisitone esenetaain coitucunaa jerecurene. Nitohaneein ichaonacaaurute, Jesocurisito que nejeratanaaneein ichaoruhane jaun, aihure. ⁸ Coaracuche, nabana inara coritaaïn neeuruhane nii esenetaain neeichene, joenreein nitajiha inara relaacaanune jaanne coataa. Aihute coreniha inara rai nii cainaain neeine Cana Coaunera. ⁹ Chateeinti, cacha relaalu Jesocurisitona jaan edaa cuaain cacha relae. Niite Cana Coaunera coitucuenihane jaun aicheein. Chateeinti, jerichanetojoein rauhijiriin aitoha Jesocurisitone rijitojoein cacha relae. Niite Cana Inaca Cana Coaunera coitucuhin, nii Calaohi netonai coitucuhana jaun aicheein.

¹⁰ Jana, caa caitono tocohanelanaala rauhijiriin cacha relaelanaala, nejelauneein cuaain cacha relaeraneei, inara rene turuhane, coa inara loreri asaae raache. Coachu tonaain rai irihache. ¹¹ Chateeinti, rai ereein loreri asaae raain ne. Niite nii baaso turuaane ujuaihoneein nereein.

Satononejeeinne caa inara rai aitoreeunni.

¹² Banejelanaalate ne inara rai irihanune jaanu niqui. Nena quiricha cuhane cuaain aitona jereneeun. Nii jaunna inara rene turuha unaa jeretoon caraajenihane. Inae turuha uhanune banana inara rai beebejereeeunni, inara netonai nii coitucuhin neeichene, jiniiquin raotojoein rachoojoein nena caina.

¹³ Cana Coaunera rai ita taojiaain Cana Coaunera bajaaurera aina nenacaauru- janijiin Cana Coaunera ranojoinunru inara nejeraaurute saain inara coaacure.

Joaancha letoai nichataja

Caiho coroaeca Joaanne

¹ Canu inara bichauhenaneeinne, caa quiricha laenaain letoareunni jataain esinae rauhijiriin quiicha belaa Caiho rai.

² Cana Coaunera coreniha quiicha belaa Caiho, icheina Cana Coaunera bajaau ichorataanihane, nii ena caohatiin jeriha rai Suujuene rijijieein neeine tocohaneein raotojoein raurohin neeine coina. ³ Jerichanejeein caohachaaain rauhijiriin ii suujua corelanaala Cana Coaunera aitoonjoan tonoraain neeine beeuruha cana nejeraauru tabaauru turuhinne jaunna, nii coitucuhin jataain rachoojoeun. ⁴ “Esinaete chuhisi aitoha Cana Coaunerane tonoraajeein neeure Cana Coaunera coreniha cacalabihuru,” naaina jataain rachoojoeun.

⁵ Casuujua aina cutaain quiicha belaa, jataain caohatiinte erenaa tonoraain nii cana letoaa Cana Coaunerane jaan ichaain neei. Leeochaauru cana nejeraauru corootajaneein, nii coriajai caje uhin turunacaauru cana nejeraaurune maajeein corootajaneeine jaunte, jataain jelai amuritoheriin caohacha ichaai. ⁶ Nii jaunte, turuhin satiin aonajeeuruha Cana Coaunera ranojieein nenacaaurune jana, jataain acaauru belaa caohatiin ichaain neeine beebejeure. Atiin chaaelai latecuruha namuna jaan raine quene acaauruhacha latei teeu, jeriha Cana Coaunerane rijijieein. ⁷ Acaaurute Jesocurisito que erenaa beebejena que amihanenaa ichaai nii uure. Coatih acaauru corootajanena jerecuruha Cana Coaunera coitucuhichurune jana jerecuruhi. ⁸ Nii jaunte, cana itolere que acaauru corootajanichaachene caohachae, aina raotojoein abaantaain Cana Coaunera ere beebejeuruhane coina.

Baasoneein ichaai Diotrefesine jana, caohacha ichaane coaaratiha Demetirione

⁹ Cana Coaunera rai ita taojiaain Cana Coaunera bajaaurera raina leinjiin quiricha laenaain letoaaunlu. Nete cocoinanohineein nihacaanune ere tonorana jerene Diotrefesi, acaacha cacha letoaane rautatohane jaun. ¹⁰ Chaente jataain casajenetiin, nech jataain joenreein canacaanu ere rocohin canacaanu irijiae. Nii jaunna rautaenihacaanu. Chaen jetaote, Cana Coaunera coroaecuruhane coina ita taojiaauruhane jana turuuruha cana nejeraaurune, enooruhane caohatein sitanajae. Chaen jetaote, niha cotijiaain ranajaerane caohate. Niina jataain rautaenihanune jaun, inae turuha uhanune bana cotijiaain rai aitoreeunni.

¹¹ Aonaan canejera. Jiaonriha ii netonai, nitohanein baaso jelon ii suujua cuaain neeine. Caohachaacha que ii suujua coaraain neeun. Caohacha ichaera cachate, Cana Coaunera aina nereein. Jana baaso ichaera cacha, Cana Coaunera aina nerinaain. ¹² Satiin cachaaurute caohachaaain suujua coara cachaniha Demetirione beeuru, esinae rauhijiriin caohachanejeein nihane jaun. Canacaanu netonainechu caohachanijihane bihacaanu. Iite chabana nohanelanaala irihacaanune coitucuhi.

Niicha laenai quiricha satono tiha Joaanne

¹³ Jataainte ne banejelanaala ichei irihanune jaanu. Nena quiricha cuhane cuaain ichei aitona jereneun. ¹⁴ Nii jaunne ena ichoharaa unaa jereun, caraajenihane ichei aitocooaanne coina.

¹⁵ Chaque tonajelanaala raotojoein neeun. Satiin cana belaichaurute ii coaacure. Atiin, “Inara coaacuruhajera,” naain nii cuu nenacaauru cana belaichauru rai beeu.

Jodasiicha letoi

Inara coaaucaaun

¹ Jesocurisito cachaneein Saantiaao nejera Jodasi nihanunena caa quiricha laenaun, Cana Inaca Cana Coaunera niicha jereineein niicha cotihacuri- Jesocurisito berainojoinneein nenacaauru rai. ² Cairichaaajoaain inara coaraain inara coroatajanemiin Cana Coaunera, leeochoaauru aina jiniiquiin ita belaaain raotojoein neeinchene coina.

Nechu jataain nohanenaa que inara relaaureerauru (1Fd 2.1-7)

³ Jataaina niqui inara aina jiniiquiin cana ichoterateraneein nenea que cuaain laenana jereeunlu niqui inara rai, canejeraneein neeinchene jaun. Nete laen jataain ena caohachae inara rai laenacaunne, Cana Coaunera cachaneein neeichene jianelanaala, canaacha esenetai esenetaain neeinchene coina. ⁴ Inae Cana Coaunera Quiricha cuhane besihalune rijijieein, inara aina neeuruha nechu jataain nohaneein cacha relaaureerauru, caseteco coaracuruhane rai nenacaaurune coitucuhanune jaun. Acaaurute jataain necha aansai cachaauru ne. Necha jataain cana belaiha cana rai Cana Coaunera tenojoinneein nenea aasaaeraneein nenacaauru ne. Chaen techu cana eroraneein nenea- Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuha nocoetelanaalane maajeein aihure.

⁵ Inae niqui coitucuhiche inara, nena nacoaauneein inara rai benaa jereun, Egipto caje coitucuurera Israeli cocoaichacuru rocohane baihate, esenetaaurui cachaauru itajelu Cana Coaunera. ⁶ Coaracuche nachuhinti coujurihu Cana Coaunera letononeein nenea tocohaneein neeurenihalu anjeraaurune jaun, charijibana satonoelanaala nenea nocohena tabai jana neeuruha, satiin rucuheca Cana Coaunera que tihanereen tiaaine. ⁷ Nirijieein techu ailu Sodoma, Gomora, naaonjoainuri cocoaichacuru aina curuaequiin, rohan nenacaauru neseuru cocoaichacurune maajeein, nejelau ene aina ichaohin, ajenaacha que namuritiin, namute quicha aina ichaojeraquiin naaonjoaunrelu, nitohaniha cana ichaone que airijiin. Nii jaunte charijibana satonoelanaala nenea usihanaun caseteco coaracure. Niite satiin cana suujua coaraain, que nainaaain ichaohacachene coina ailu.

⁸ Nitohaneein inae coitucuuuruha sainejeeinte, nii inara rene turunacaauru cachaauru, nechu joareen raaje osa que jaberoco aasajeein, sini anuu caje cha coitucuha no-coetiin cachaauru relaaain, Cana Curuaanaa Jesocurisito nocoeje chanuhin, acaauru amurijiriin cocoinanacaineein nenacaauru quene maajeein mainajeein ereeure. ⁹ Coaraanachuhinti nenacaeneein Moisesa jaberoco amanaa jeriha moconajaerane jana, nii tonaain batohin, que baasoneein ereein nocoeje chanunaa coacuelanaala, rauji-aain acateein: “Ii suujua raujiaaine Cana Coaunerara,” naain nihalu moconajaera rai anjeraauru curuaanaanein nenea Miqueline. ¹⁰ Nete niritiin erenaa nainiha cacha natiin, niicha coitucuhi que nihanatiin ereein neeure cachaauru. Nechu jataain leinjiin ataebinae rijijieein neein, nitajia acaauru jaberocone coina, jaberoco teeure.

¹¹ Jataainte cairichaaajoaure, aihalu Cainne rijijieein ichaaoruhane jaun. Aihalu Balaam aina Corene rijijieein coriquiicha que coaacuruhane jaunte, Cana Coaunera sacuuruhane jianecuruha erenaa tonoraelanaalane jaun nitajerai neunre. ¹² Ita belaihuruhane jaa beseta bitoaache jiniiquiine jaunrute, nechu jataain inara rai nocoejena tiha, inara aina lenoneein acau cohin rachoojoein naaonjoaunre nocoejelanaala, nii chuni sinaa coacuelanaala. Cacha beraicha niha nocoetiin churute aihure. Nete nii chuni berailanaala, nechu jataain jaberocohacha beraihure. Acaaurute nii conacainelanaala nenea acau rijiichure. Aiha temule inaacane cojoanona bana, inacaelanaalane rijijieeinte neeure. Chaen cojoaisi aina curuataain enuha rocohin jaohacane rijijieeinte neeure. ¹³ Enachate baaso ichaa cucuana cuhane fichafichanaane

rijjijeein, chunjijihun nihanatiin baaso ichacure coejelanaala. Chaentechu sona nalu rijjijeein mituhin janoaajeein cuujueein, jaiti cunajaun turuelanaala, nocoenaanaun nitajia arasijiene rijjijeein nitajija cuurureein nocoenaanaun acaauru netonai.

¹⁴⁻¹⁵ Chaen techu nitohaneeururichaain nii cachaaurune que aitoroatiha Cana Coaunerane jaun, Adaan que jauriichuru baiha, acaauru caaunsini ineein nena- Enoco netonai jetao: “Satiin nere tonoraeraauru cachaauru janijiin raain, jataain necha aansaanein ichaonacaauru, naansaine aina cuhaain nocojena charaneein, osaacuruhane jaun naansaine caun que baasoneein erenacaauru casetecaain itajenajaane coina, araai oaraancanei rai nere tonoraeraauru anjeraauru uhaain uha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone janane coaraaun,” naain belu beratiha Cana Coaunerane jaun. ¹⁶ Chaen techu acaauru cha coitucueraniha nocoetiin, satiin que nererojoecaain, satiin que maihajein ereein, niicha jereeicha que coaacure. Nechu jataain cacha que niicha jerei ichacuruhane coinaachate, cacha rai raotojoein ereeure.

Cana Coaunera coitucuurera rohecaeraauru

¹⁷⁻¹⁸ Canejeraauru, inara rai: “Cana janonaa satonoelalaje raite nereein, nechu jataain baasoneein suujua letonohacha ichajeein ichaonacaauru cachaauru,” naain inara rai beeuruhalu Cana Curuaanaa Jesocurisito rai afosotoorune coaacuche. ¹⁹ Acaaurute ita caje neleruhin niha cachane jereein, nechu jataain suujua letono rijjijeein ichaohin ichacuruhane jaun, Cana Coaunera Suujua sirichurenihane jaun aihure.

²⁰ Nete inara, coujurihu Cana Coaunera esenetaeranein, rai cachanein Cana Coaunera Suujue que suujuequiin, Cana Coaunera bajaebajajeein neeiche inarane cao-hachaera cacoelaichanein nenacaauru canejeraauru. ²¹ Cairichaaajoaain inara raain, inara belaaain nihalune rijjijeein ichaohin, chariji bana satonoelanaala nena tiha Cana rai Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone cohajeein neeunche.

²² Atiin cairichaaajoaain nii esenetana jeriheeichuru coaraain neeuche. ²³ Nabana nitajeeruha usi tabai jana nii esenetaichurune coataa, cairichaaajoaain acaauru coaraain, tabaauru ichoteratecuche usi tabai caje, acaauru que nocohalajiin, jataain baasonein ichaohin nichao aasajeein neeuruhane jaun.

Raotojoein rachoojoein neeuche

²⁴⁻²⁵ Acaihanijin cana ichoterateranein nena Cana Coauneraachate, inara be-raicheein chatohanein baaso ichaain neeinchene coataa. Nii chaeloon baasoneerilanaala, aca Cana Coaunera nihane acatiha rachoojoein turuhin neeinchene coina. Jauriaa caje coaunein nii chariji bana satonoelanaala, aca itolere que laraajiin cocoinanacainein niha Cana Coaunerane coitucueratein neeine Cana Curuaanaa Jesocurisito. Nitohanemiin.

Jesocurisitohacha Coaratei Afocarifisi

“Naaonjoanrichaain,” naain coaratiha Jesocurisitone

¹ Caate, inae nichuuntaa nitohanerichaaainene jaun rai cachaneein nenacaauru que coaratiha rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain Cana Coaunerane jaa ne. Nii jaunte rai nere beraneein nena Joaan nichaaunne rene, rai nere bera anjera letoae Jesocurisito, canu que niicha coaratei coaratiha nii anjerane coina. ² Nii jaunna, canu que coaratiha Jesocurisito aina cuaain Cana Coaunerane rijijieein, esinae rauhijiriin nii coaraneein coaracaunne rijijieein laenaan.

³ Nerausiaecururichaain caa Cana Coaunera beratenojoin reretaera aina aonaain caa laenanohineein nihane rijijieein tonoraain nenacaauru, inae ichuunejeeoriha nitohanerichaaainene jaun.

Caaunsi laurineein Jesocurisito ranojoneein nenacaauru iclesiacuru rai laenaa Joanne

⁴ Asia batane que caainsii laurineein Jesocurisito ranojoneein nenacaauru iclesiacuru raine canu Joanneein caa laenaan. Raotojoein neeichene jaanu teein neeuruhine-nii nunuhe caje coauneein neein- ena acaneein neein turuha uheneeni neein nena Cana Coaunera, rai nelaurianajaan- trono acatiha caainsiineein suujueneein nenacaauru aina, ⁵ chaen esinae rauhijiriin, aca jerihane rijijieein neein nere beraneein nena Jesocurisitone maajeein. Acate jauriaanejeein ohane caje ichanaelu. Nii jaunte, satiin chauratane sacuritaain nenacaauru curuaanaacuru curuaanaanein ne Jesocurisito. Nii Curisitote jataain cana belaitohane jaun, rai coichana aina cuaain osa caje cana rocoelu. ⁶ Nitohanein cana teeinte, jelai tein rai cachaneein aihuruhalu saseredotecurune rijijieein- rai Inaca Cana Coaunera rai caohacha icharaneein- niicha jerenohin ichacaachene coina cana tein nelu. Aihana jaun Cana Coaunera necaohacha aina, itolere niicha ichana nainei itolere bana Jesocurisito rainein neeine. Nitohanemiin.

⁷ Inae nacoaauneein dede sacari jana uhin fauha uha Curisitone janate, satiin coanojoinereein.

Nii sohin jaoreralluniha natiinte coaraa cuurureein.

Nii jana caa chauratane que laurihu laurihu ichaonacaauru cachaurute, chanaa cuurureein coreniha.

Aiha nitohanerichaaain.

⁸ “Canune nunuhe caje coauneein itolere coauneranein satono que tiaain acaneein neeun,” naa Cana Curuaanaa Cana Coaunera- itolere curuaanaanein turu rai nena.

Jataain caohacha que necaohachaain necoaratiha Jesocurisitone

⁹ Canune satiin inara nejera Joanneeun. Jesocurisito corenihate, canu nejeranein neeiche. Nii rijijieein techu, jiniiquiin coujunojoneein necairichanaa abaantaacache, laraajiin cana corotajaniha Cana Coaunerane jaun. Nitohanihane jaunne, Cana Coauneraacha jerei Jesocurisitohacha coituceratei beebejihanune coreniha caseteconeein Patmo cobeneu neeun. ¹⁰ Ecute tomihokojoanona bana, caniha neeoritoha Cana Coaunera Suujuene jana, canu janori nichaae toniin: ¹¹ “Leinjiin quiricha cuhane iicha coarai laenaan, caainsii laurineein Asia batane que nenacaauru- Efeso, Esmirna, Pergamoo, Tiatira, Sardisi, Filadelfia, Laodisea, naaonjoainun Jesocurisito cachaneein nenacaauru rene letoaaun,” naain mijiaaanein toniha carai jaiha rijijieein nenaatoroonfeta rijitiin erenaane jana aonaan. ¹² Nii carai erenaa coaracaunne coina nauriterichaaunne janate, tirichotiin jiquihaquuin ne ecu caainsineein cono nujua- oro caje ichanohin. ¹³ Nii caainsiineein cono nujua- oro caje ichanohin cataaunne cacha tocuhanein- tijia que uujoai cajionequuin, somajain cajione que cajionequuin- nalarijia

que uujoaain oro caje ichanohin sintoroon que ichoraane coaraaun. ¹⁴ Nii jana rai couturi ujuite dede sacari tocohaneen somajae. Jana, rai notate tirichotiin usi lanaro tocohane. ¹⁵ Nii jana rai tijiaaurute, orono kuhane tucuhacaain ichanohin bronce tocohaneen jiquihaque. Nii jana rai nerete, jataain mijiaaaneen caraturi toni rijitiin tonihane jana, ¹⁶ rai raotono nichajai que caainsiineen arasijie siri biji kuhane. Nii jana rai nujuae cajete mitue jerane jataain ajinaain sabere. Nii jana rai merite, jataain conotiin conoha enotone tocohaneen jiquihaque.

¹⁷⁻¹⁸ Nii jaaunne coariin tijia asae comoon onaa rijijieen. Nete biji raotono nichajai que canu mucuhin: “Jiaonriha casiine. Canune ichaohin itolere coaunaain satono que tiaain Coauneraneen. Canune niqui oonlu, nene ichanaaun. Inae charijibana orinaaunni. Canune cana asae nitajenacaauru rai chabi sirihun. ¹⁹ Caa ena nenea iicha coarai laenaain, caa baiha neeninu iicha coarai laenaun. ²⁰ Caa canu biji raotono nichajai que caainsiinei arasijie, chaen caainsiinei cono nujuaneen nenea oro, naaonjoainuri iicha coaraita, charijibana coitucueraelanaala asinojoneen nenea ne. Nii caainsiinei arasijiete Caa Coaunera ranojoneen nenacaauru- iclesiacuru beraihurera anjeraauru ne. Jana nii caainsiinei cono nujua oro caje ichanohinte, caainsii laurineen Caa Coaunera ranojoneen nenacaauru- iclesiacuru ne.”

2

Caaunsi laurinei iclesiacuru rai beratenojoin. Caate nii caainsii beratenojoi caje Efesoo Caa Coaunera ranojoneen nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojine

¹ “Caritiin Efesoo Caa Coaunera ranojoinuri- iclesia beraichaneen nenea- anjera rai laenaau.

‘Aonacuche, caritiinte inara rai laenarate nii biji raotono nichajai que caainsinei arasijie siichaain- cainsinei oro caje ichanohi usi nujua cataaun amunaa: ² Canuna, itolere iicha ichai coitucuhin, caaintatohane niha natiin jianelanaala neeine coitucuun. Chaen nechu, nii necha ansaaneen ichaonacaauru abaantasineeine coitucuun. Chaen techu, afosotooru niha nocoetonacaauru niha natiin coujuhin coaraaine jana aca necurene. Nitohaneente casajenetooruhane coitucuhi. ³ Itolere banate coiinteen jianelanaala jataain canu coreniha necairichanaa abaantaai.

⁴ Nete jauriaanejeen aailune tocohaneen corajeein quiicha jerei icharaneen neneei. ⁵ Aihane jaun, jauriaa aichejetohilune que coacuhin, nii nunuheneen corajeein icharejetohilune rijijieen nacoauneen corajeein quiicha jerei icharaneen neen, jeriha Caa Coaunerane rijijieen. Ainihanena, nii nihane jaa jelai caje, nii cono nujuaneen nenea rulureeni ii caje, nacoauneen Caa Coauneraacha jerei icharaneen ichoaneeneine. ⁶ Nete caohacha ichaai, nii Nicolasa sacuureraauru ichanohichuru rautaaain coaraeneene jaun. Canuhetonaichu acaauru ichanohichuru rautaaain coarahaan.

⁷ Aohana jereraauru, caa ereretaain Caa Coaunera ranojoinuru- iclesiacuru rai Caa Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin. Itolere necairichanaa abaantaain satono que tiaain sacuerate, nii chariji bana sanaachara ichaonaa tera enuha inaa Caa Coaunera nenajaun nenea que lenonereen,’ naain laenaau Efeso beraicha- anjera rai,”

nae nii canu notaara.

Esmirnau Caa Coaunera ranojoneen nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojoi

⁸ “Caritiin Esmirnau Caa Coaunera ranojoinuri- iclesia beraichaneen nenea- anjera rai laenaau:

‘Aonacuche, caritiinte inara rai laenaerate nii nunuhe caje coauneen satono que tiaain acaneen nenea- ohalune caje ichanaain nenea: ⁹ Canune jataain necairichanaa abaantaain, cairichanejeen neeichene coaraaun. Nete chaque lanaeneriquicheen dedeeu. Chaen nechu jataain baasoneen ichei ereeuruha Jorioniha nocoetonacaaurune coitucuun. Acaaurute esinae rauhijiriin moconajaera letono laurineen neeure.

¹⁰ Jiaonriha necairichanaa coariquiine que casiin neeine. Moconajaerate caresero cuhane inara tabaauru enoeratereein, nii aina cuaain satiin inara coujunojoneein coanojonequichene coina. Jataainte necairichariquicheein lechoonca janohin. Nete ohichene que tiaajoaain nirijeein janelanaala abaantaain sacuhichene, canu nii cainaraanuque chariji bana nitajenaacharanejeein nenea ichaonaa tereenni inara rai.

¹¹ Aohana jereraauru caa Cana Coanera ranojoinunru- iclesiacuru rai Cana Coanera Suujue beratenojoin aonacurumiin. Laraajiin itolere necairichanaa amuritiin nenacaauru- coatiha ooru baiha nacoauneein ohin nitajerinaain acaauru suujue, naain laenau Esmirnau Cana Coanera ranojoinuri iclesia beraichaneein nenea anjera rai,”

nae nii canu nae nii canu notaara.

Pergamoo Cana Coanera ranojoneein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojoin

¹² “Caritiin Pergamoo Cana Coanera ranojoneein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai laenaun:

‘Caate aitiin laenaerate nii nujuaae cuhane jerane jataain ajinaain sabere siricha: ¹³ Raotojoeine moconajaera rori rohan ichaohichene coitucuun. Nete atiin caitoonjoa esenetaain canuhacha icharatei ichaquichene janelanaala neeiche. Niheichu nii canu ere bera Antipas sohin jaaoruhalu, nii moconajaera neseu natiin, canu esenetaain neeichene jianein niheeiche.

¹⁴ Nete neeje ichei baaso, iniha nenacaauru que ichei aitocoaunne jaanu coitucuhine coina. Nii iniha nenacaauru tabaaurute, Israeli inoaensihuru relaain nihalu Balaamne jaacha tonoraain jianena jerecurene. Nii Balaamte baaso que Balac suujuatihane jaun, ecaantooru que banijiaain nenea lenone que Israelitaauru coroaatein, itolere osa que sarueratenajaaine maajeein naonjoaenlu. ¹⁵ Chaen techu, tabaauru iniha nenacaauru acaauru relaain nihalu Nicolasa sacuurerane jaan jianena jerecurene.

¹⁶ Aihana jaun, chajaain ena esinae Cana Coanera esenetaeraneein jeriha Cana Coanera ranojoneein quicha jerei icharaneein neeuche. Ainihanena ena inara rene uhin, nii canu ujuae cuhane jerane ajinaai nenea- sabere que acaauru soreenni.

¹⁷ Aohana jereraauru Cana Coanera ranojoinuru iclesia rai Cana Coanera Suujue beratenojoin aonacurumiin. Itolere necairichanaa abaantaain satono que tiaain sacuurera raine chariji bana coaraelanaala asinojoneein nenea manaa que acaauru coroaateerene. Chaen nech, nii chariji bana coitucueraelanaala nenea- cacha curuaa siriin laenanohineein leinjiin ajeri somajain nenea tereeni acaauru rai. Nete laen nii ajeri raera, nii curuaa erora coitucureein,’ naain laenau Pergamoo Cana Coanera ranojoinuri iclesia beraichaneein nenea anjera rai,”

nae nii canu notaara.

Tiatirau Cana Coanera ranojoinuri beraicha- anjera rai beratenojoin

¹⁸ “Jerichanejeeichu, Tiatirau janijiin Cana Coanera ranojoneein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai laenau:

‘Caritiinte aitiin laenaerate nii usi lanaro tocohanei notaain- coata lanajai jicharoanohi tocohanei tijiaain nenea- Cana Coanera Calaohi: ¹⁹ Canune jitariin iicha ichai coitucuun, jataain cachaauru belaaain, iicha esenetai esenetaain, itolere necairichanaa abaantaain itolere ichaaine coitucuhanu. Chaen nech, jataain jauriaalu amuritoheriin ena caohachaain ichaaine coitucuun.

²⁰ Nete neejen ichei aitocoaunne jaanu, Canu cachanein nenacaauru coritaa, nech, Cana Coanera coitucueraniha nocoetiin, ecaantooru que banijiaain nenea lenone que acaauru coroaatein, chabana nitohanai osa que nesaruna naineniha

cachane saijieein itolere osa que acaauru rohecaaa nii ene Jesabeline abaantaaine jaun. ²¹ Canune niqúi Cana Coaunera coitucueraneein nihane cojoaaun. Nete ainaa jerelanaala, niheichu osa tabai que nesaruhane jianena jerene.

²²⁻²³ Nii jauna, nii ene cunaitaain bereecurune maajeein ateinareeunni. Chaen nechú, nii ene aina ichaojeraquiin neeuruhane jianelanaala nenacaauru ateinaain, jataain necairichanaa tabai que cairichanajareeunni. Nitohaneein ichacaaunne banate, suujua cuhane cachaauruhacha coacuhi coitucuhanune que nainaa cuurureein satii Cana Coaunera ranojoneein nenacaauru iclesiácuru. Jana inara raine, le cachanequichene rai, inaraacha ichanohin rijijieein inara rai tereeunni. ²⁴ Nete laen inara Tiatirau neinequichene, nii relanajaain neeuruhane jaan moconajaera suujua asinojoneein nenea coitucuhin tonoraain neneeichene, nihei nii que tonaain inara rai irihanune jaanu. ²⁵ Aihana jaun, turuhanune reentiaain jerichanejeein sacuuche jianelanaala.

²⁶ Itolere necairichanaa abaantaain satono reentiaain canuhacha jerei ichajeein sacuureraaurune cocoinareeunni, lauri lauri nenacaauru cachaauru curuaanaaneein neeuruhane coina. ²⁷⁻²⁸ Charijieein teeinti canu cocoinaain nelu Ofa Cana Coaunera, nii rijijieeine inara cocoinareeunni, lauri lauri nenacaauru cachaauru curuaanaaneein neeichene coina. Nii banate coata caje nenea otiha que erenaa tonoraelanaala lauri lauri nenacaauru tuteneriquicheein, darohe tutenecuruhane rijijieein. Chaen nechú nii choae tacaain janonaarai mitunaa arasijie tereeuni acaauru rai.

²⁹ Aohana jereraauru, caa Cana Coaunera ranojoinuri iclesiácuru rai, Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin, ”

naain laenarate nii canu notaara.

3

Sardisihu Cana Coaunera ranojoneein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojoi

¹ “Caritiin Sardisihu Cana Coaunera ranojoinunru beraicha anjera rai laenaau, naain laenaerate nii caainsiinei Cana Coaunera suujue aina caainsiinei arasijie siricha:

‘Canune jitariin iicha ichai coitucuun. Ichaohate niqúi ii beeure. Nete inae ohi. ² Aihana jaun, itolere que caohachaaain nainaaain nii cautenacaauru lararajiaau. Inae ohin nitajeeuruhane raite neeure. Chaen nechú esinae rauhijiriin Cana Coaunera notaracaae, caohachaaain iicha ichai ichaaain neneeine coitucuun. ³ Nii jeriha Cana Coaunerane rijijieein, caohachaaain ichaohin neeine coina nerelaailune coacuhin-nacooaaneein caohachaaain ichaao. Canu jerichaaune rijijieein, itolere que nainaaain caohachaaain ichaeneeine ne, coitucueniha cachane jana turuhin basijiauha asijiautone rijijieein cha coatejeneeine jana turuhin ii casetecareeunni.

⁴ Nete nii Sardisihu neeure coroatajajeein chabana cajione calanoajelanaala nenacaauru. Acaaurute cajione somajai jiaain cajiniichaaain amuhemuhecurureein, nitohaneein neeuruhane coina nelatecuruhane jaun. ⁵ Itolere necairichanaa abaantaain, canu jerichaaunne rijijieein nenacaaurute, nitohaneein cajione somajai que necoreeteurureein. Nii choae tacaainchu, canu quiricha caje acaauru curuaa elonarinaaunni. Chaen nechú, canu Inaca, rai anjeraauru, naaonjoainuri acatiha teein acaauru coitucureeuni.

⁶ Aohana jereraauru, Cana Coaunera ranojoinuri iclesia rai Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin, ”

naain laenarate nii canu notaara.

Filadelfiau Cana Coaunera ranojoneein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojoi

⁷ “Caritiin Filadelfiau Cana Coaunera ranojoneein nenacaauru iclesia- beraicha rai laenaau:

‘Caate aitiin laenaerate nii Rabiri rai chabi siricha- Cana Coaunera esineneein nena. Acate acuujuua joracaane, nii chuni funaa nainene. Jana acuujuua fuhane, nihei chuni joaracaera. ⁸ Canune jitariin iicha ichai coitucuun. Aonaaun, ii raine joaracanojineein canu acuujuua siricheeunni, nerinaain chuni funaa nainera. Jataain laraajiin neeineque airijiinte, quere tonoraain quiicha jerei icharaneein neei. ⁹ Canune ichareeunni nii nechu moconajaera rai cacha raeraneein nenacaauru- nii Joriooneeu- ruhane que airijiin Jorioonihha nocoetonacaauru- casajeeuru itiha asae neseonriaau- ruhane coina. Nii banate, jataain ii belaitohanune coitucuha cuurureein. ¹⁰ Esinaete rauhijiriin, itolere bana caitoonjoan tonoraain canu jerichaaunne rijijieein neei. Nii jaunne, inae cojunojoinecuruhane coina, satiin colurejenojoinecururichaaain caa chauratane que nenacaaurune bana, ii beraicheeunni chatohaneein teraaaine coataa.

¹¹ Enane nacoaauneein turoreeunni. Aihane jaun, caa ena neeine rijijieein jerichanejeein sacuu, nabana chuni ii que banijiaain nena ruluhin raane coataa.

¹² Itolere necairichanaa abaantaain sacuureraaurune, Cana Coaunera loreri banesijianein tihanune, nii chariji bana satonoelanaala caje mituelanaala ecu neeurureein. Chaen nechu, acaauru jaberoco que teein Cana Coaunera curuaa laenaain, dede caje ena nena Cana Coaunera nenajan Jerosaleen curuaane maajeein laenareeunni, acaauru jaberoco que teein. Chaen nechu acaauru jaberoco que teein ena nena canu curuaa laenareeunni.

¹³ Aohana jereraauru, Cana Coaunera ranojoinuri iclesia beraicha- anjera rai Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin,’ ”

naain laenarate nii canu notaara.

Laodiseau Cana Coaunera ranojineein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojoin

¹⁴ “Caritiin Laodiseau Cana Coaunera ranojineein nenacaauru beraicha- anjera rai laenaan.

‘Caate aitiin laenarate nii Cana Coauneraaacha ichai coaraneein, nohanelanaala beraneein itolere Cana Coauneraaacha coaunai Coaunera Esine neein Nena: ¹⁵ Canune jitariin iicha ichai coitucuun. Bajianachuhinti canu jerichaaunne rijijieein, corajeein quiicha jerei ichaeneei. Jana ainihane corajeein moconajaeraaacha jerei ichaeneei. ¹⁶ Nete quiicha jerei corajeein ichaelanaala, niheichu moconajaeraaacha jerei corajeein ichaeneeine jaun, nii chaneein neneei. Nitohaneein ajajainein niheichu, jelajeri- lanaala, naajoaain neeine jaun, chanein neneeine jaunne ii naraaareunni canu ujuaae caje. ¹⁷ Iite niqiu Inae jataain raotojoein nihanu cha latejelanaala, inae caohacha ichacaaune jaun, naain ereei. Nete jataain cairichaaajoaai, cairichano- jineein aiha leinjiin cairichai cha colane nena rijijieein neein- maosa rijijieein neeine jaun. ¹⁸ Nii jaunne ichei aitoon, canu caje mocohin tucuaanohin oro coreteeine coina. Nii banate esinae rauhijiriin canu jerichaaunne rijijieein neein, aiha leinjiin cairichanejeein cha colane nena rijijieein neeine caje, cha caohacha ichaain, caohachaain chaachaain neeine coaraain neriquiin.

¹⁹ Canune satiin canuhacha belaa canu cachaauru baaso ichaain neeuruhane coaracaaunne, acaauru cotaain acaauru suujuateein cairichanajaun. Aihane jaun, nii baaso ichajeein neeine jianelanaala baasoneein jerichanejeein sacuhinene ii cairichareeunni. Aihane jaun, chajaain ena caje coaunein nunuhetein jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaao.

²⁰ Aonaaun, canune itolere bana acuujuua beraicha rijijieein acuujuaniha neein inara cotijiaun. Chateeinti bajaee bajaecaaunne aonaain canu raain ne rai suujua cuhane, nii ainane jiniiquiin lenonerichaanuhin.

²¹ Chateeinti itolere necairichanaa abaantaain jerichanejeein jianelanaala sacue, nii raine canu rohan nelauriaane jaanu rori tereeeunni. Charijieein teeinti, itolere necairichanaa abaantaanune jaun, canu Inaca Ofa nelaurianajan rori ichoae jini- ichaain nelauriaun, nii rijijieein.

²² Aohana jereraauru Cana Coaunera ranojoinuri iclesia beraicha- anjera rai Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin,' ”

naante laenarate, nii Cana Coauneraacha ichai coaraneein nohanelanaala beraneein-itolere Cana Coauneraacha coaunai coaunera esine neein nenea.

4

Dedeeu Cana Coaunera coroaecuruhane

¹ Niritoha caraine baiha dede coaracaun jabatoroainne janate, joaracaeratihaneein ne cana dede bacuujuua. Nii janane, jauriaanejeein leinjiin jaiha rijijieein nenaatoroonfeta rijitiin tonihane jana aonacaunne janate:

“Chajau cajiha iniha uune, caa baiha nitohaneein airichaine coarate ii quete coaraaicha,” naan carai toni eheona.

² Nii rijieeoritiin, caniha neeoritoha Cana Coaunera Suujuene janane, dedeeu jataain caohatiin nelauriananaja rori- *trono* coaracaunne janate, ecu nii nelauriananaja rori-*trono* ichoae lajuuae leinjiin. ³ Nii nelauriananaja rori ichoae nenaate, ajeri jataain caohati colohin nenea- jaspé tocohanenihane cornalino tocohaneein jataain caohatiin colohe rai jaberoco. Nii nelauriananaja rori tinonoritiinte, tinohanre leinjiin iino, jataain conotiin beraurosihojoain colonaa esmeralda tocohaneein. ⁴ Chaen nechu nii nelauriananaja rori- *trono* tinonoritiin niha jataain caohatiin coroata choonca jenaain rori caohachaaurune jana coaracaune janate, ecu nichoae neeure coroata choonca jenaain ichauhenaauru, somajaain cajione que cajionecohin, oro caje ichanohin comai siriin. ⁵ Nii rori- *trono* cajete, jataain mijiaaeneein mitue jiacano, erenea, arara, naaonjoainuri. Nii janate, nii rori acatiha lanalanaque caainsineein siricho. Nii caainsine lanalanaqui sirichote, nii caainsine Cana Coaunera suujueneein ai. ⁶ Chaen techu, nii rori- *trono* acatiha cucuana baca tocohaneein, jataain ajiarojoeritiin asaaun tiaain jiquihaquuin inanacae. Nii nelauriananaja rorihuru cataaun nenea rori tinonoritiinte ne, jenaain cacha tocorijianein, janori, nacatichai, naaonjoain jelon notaacoain. ⁷ Nii leinjiinte aain tabai- leon tocohane. Leeochate jana, baca curuaanaa toro tocohane. Jana nii acaauru nichatajate leinjiin cacha tocohane. Jana acaauru nejenate, uujuirii tabai- aquila tocohane. ⁸ Nii jenai jelai rai nichao que ichaohi nenacaaurute, nenainetiin saotanein itarohin, jianacoon, asaaun, naaonjoain acaauru jaberoco nainecojoain nota sirichure. Janotiin, jiichoo, naaonjoainte:

“Cana Curuaanaa Cana Coaunera esine,
itolere que laraajiin
itolere ichana naineranein nenea,
iite iineein neeilu,
enanetojoein acanein neei-
iineein turuha uriquiin,”

naaure jiichoo, janotiin, naaonjoain janelanaala.

⁹⁻¹⁰ Nii cacha tocohaneein nenacaaurute, acanein necaohachain niha- nii rori caohacha ichoae- nii chariji bana ohelanaala nenaane coroaecure. Nii nainihate coroata choonca jenai ichauhenaauru, nii ecu nenacaauru nacatiha neseonriaain corojeein, nii rori acatiha acaauru rai comai siheitiin:

¹¹ “Iite esinae rauhijiriin,
canacaanu Curuaanaanein canacaanu Coauneranein-
ii necaohacha que iineein neei, laraajiin.
Iite itolere coaunaain neeilune jaaun,
ii jereeine rijijieein necoaunaain nihacoaelu,”

naaure coroaecuruhane nainein.

5

Quiricha laenanohineein nena aina carenero narejeen

¹ Nii janate nii rori caohacha choaae lauheconaa coaracaanne jana biji raotono nichajai que leinjiin Quiricha sichaain lauheque. Nii quirichate retutonohineein, jeranu laenanohineein ne, caainsinei fuera que caohatiin funojoineein. ² Nii jana coaracaanne janate ecu ne leinjiin anjera jataain itolere ichana nainihane que nelateein. Nii anjerate jataain tonijiaain: “Chana jataain nelate que nelateein, caa quiricha fuera beuhin joracanaa naaine,” naain bajae.

³ Nete dedeeu, chauratane tinonocoritiin, chauratane asaae, naojoaain niha natiin nene chunei nii quiricha joaracaain coana nainera. ⁴ Nitohaneein neniha chunei nii coina nelateein nii quiricha joracaain coaraain ereretanaa nainera cachana jaanne jataain chanaaun. ⁵ Nii janate: “Coa jataain chanaa. Niha leinjiin nii coina nena-nainera. Acate Joda lauri caje nena Leeon- cana curuanaa inoansi Rabiri nefoerate ne. Niite nitohanei ichana nainihane coina itolere amuritiin nihane jaun, nii cainsineein nena rai fuera soaain joaracareein,” nae canu rai leinjiin acaauru bichauhena.

⁶ Nii janate, nii nelauriananaja rori caohacha- *trono* aina nii jenaain rai nichao que ichaohin nenacaauru, nii coroata choonca jenai ichauhenaauru, naaonjoainunri cataaun niha Carenero Narejeen ne jana coaraaun. Nii Carenero Narejeen coaracaanne janate ecu chujuheque, cairichaaain atinanojoinihalune saijieein, Cana Coaunera Calaohi Jesosoneein. Nii Carenero Narejeente, caainsiniha rai jichone jana caainsine rai nota. Niichurute Cana Coaunera suujueneein satiin chauratane que letononeein neeure. ⁷ Nii Carenero Narejeente cutiin, nii rori caohacha choaae raotono nichajai que quiricha sichaain lauheconaa caje quiricha raaori. ⁸ Nitohaneein nii quiricha raaoriha nii Carenero Narejeenne rijieeoritiinte, neseeonriaaure nii Carenero Narejeen acatiha, nii jenaain ichaohin nenacaauru aina, nii coroata choonca jenaain nenacaauru ichauhenaauru. Satiin acaaurute, nenainetiin quitara rijijieein nena- arapa sirichure. Chaen techu, nenainetiin oro caje nena acau cooruhane jaan- curu nainecojoaain enuha sacari jujuuait nena sirichure- nii coroata choonca jenai ichauhenaauru. Nii enuha sacari juujuite Cana Coaunera bajaauruha Cana Coaunera cachaneein nenacaaurune jaan neein ne. ⁹ Nitohaneein neeinte ena nena nenatena que nenateein:

“Ite nii quiricha fuera soaain joracanaa naineei.

Ii sohin jaaoruhane janate,

ii coichana que acaauru coreteei,

acaauru ranaa nainiha Cana Coaunerane coina.

Nitohaneente,

satiin caa chauratane tinonocoritiin lauri lauri neein nenacaauru cachaaauru,

lauri lauri nere que ereein,

naaonjoainunri caje raain,

cachaaauru coreteei

acaauru ranaa nainiha Cana Coaunerane coina.

Nitohaneein ichaaina jaunte,

quiricha fuera soaain joracanaa naineei.

¹⁰ Nitohaneente acaauru cocoainai,

saseredote neein, curuaanaa neein,

naaonjoaineein neeuruhane coina.

Nii jaunte, satiin chauratane sacutaain curuaanaa neein neeure,”

naain nenatecure nii coroata choonca jenai ichauhenaauru.

¹¹ Nii baiha coaracaanne janate, ecu ereereecure arajiin nii rori- *trono* caohacha rohan nenacaauru anjeraauru. Nii baiha nii jenai ichaohin nenacaauru, nii coroatachoonca jenai ichauhenaauru naaonjoainuri. Nii janate ecu neeure jataain arajiin oaraanca milloonneein amurijiriin. ¹² Acaaurute jataain tonijiaain:

“Jataainte nelate
 nii sohin jaonojoneein nenaalu Carenero Narejeen.
 Nii jaunte,
 itolere ichana nainihane jaanu,
 itolere nerausiajeein nihane jaanu,
 itolere coitucuhin nihanu jaanu,
 itolere que laraajiin nihanu jaanu,
 coasitanojoinihane jaanu,
 necaohacha que necaohachaane jaanu,
 coroaenojoneein nihane jaanu,
 naaonjoaain raeraneein ne,”

naaure nii araai oaraanca milloonneein nenacaauru anjeraauru.

¹³ Nii rijieeoritiinne, ereereecuruha satiin Cana Coauneraacha coaunanohine jana aonaun. Satiin dede que teein niicha coaunai, atane que teein niicha coaunai, nii baiha satiin cana temurau cucuana cuhane nenacaauru, atane cuhane nenacaauru, naaonjoaainunri Cana Coauneraacha coaunai ere aonaun.

“Nii rori choae lauheconaa,
 chaen nii Carenero Narejeen, naaonjoaaihunrite,
 coroaenojoneein aca neein
 necaohacha que necaohachaain nelate que
 nelateein neeuruhane jaanu teeure,”

naain ereereecure.

¹⁴ Nii janate, “Nitohaneein neeine,” naaure nii jenai ichaohin nenacaauru.

Nii jana, nii coroata choonca jenai ichaohenaurute, nii Carenero Narejeen acatiha neseonriaain coroaecure.

6

Caainsine fuera

¹ Jaurihanejeein, leinjiin fuera joracaa nii Carenero Narejeenne jana coarajihanune janate, nii jenaain ichaohin nenacaauru caje leinjiin ere arara rijitojoaaintiin tonijiaain toniin: “Chajaau cajiha,” naane jana, ² coaracaaunne janate ecu leinjiin cabario somajain choaae lajuae leinjiin cacha tenuna sijiaain. Nitohaneein comai teeuruha nii cacha raine baihate, amue nii que nejeratenacaauru amuritiin, itolere bana acaauru amuri-toeraneein nihane coina.

³ Nii janate, nii fuera que jaurii joracaa nii Carenero Narejeenne jana, nii ichaohin nenacaauru coroataja: “Chajaau,” naane jana aonaain coaracaaunne jana, ⁴ ecu mitue leeocha cabario lanajaain. Nii janate nii cabario choaae nelaurianaa rai nelatei teeure, ita sohin ita jaoruha caa chauratane sacutaain nenacaauru ne coina. Nitohaneeinte leinjiin Sabere seeonjoa teeure nii cabario choaae nelaurianaa cacha rai.

⁵ Nii baiha, nii fuera nichataja joracaa Carenero Narejeenne jana coarajihanune janate, nii ichaohin nenacaauru caje acaauru nichataja:

“Chajaau” naane jana coaracaaunne janate, ecu mitue cabario jichojoaain. Nii janate, nii cabario jichojoai choaae lauheconaa leinjiin balaansa siichae. ⁶ Nii janate, nii jenai ichaohin nenacaauru caje ecu toniin:

“Le quilojoei aroso rijijieein nena tiricote corereein le janohin amihanenaa neein. Nii jana, nichata quilo aroso rijijieein nena sebadate corereein le janohin amihanenaa neein. Coa laen erene, bino, naaonjoaain aasaeca,” naain toni erenaa nii jenaain ichaohin nenacaauru cataaun toniin.

⁷ Nii fuera nejena joracaa nii Carenero Narejeenne janate: “Chajaau,” nae nii jenai ichaohin nenacaauru caje leinjiin. Nii jana coaracaaunne janate, ⁸ ecu ne cabario somajiojoaain. Nii cabario choaae nelauriaain cunaa curuaate Onaane. Nii ichohachaniha

unaa caaijie unaate onaa curuaanaa moconajaerane. Nii Onaa curuaanaa- moconajaera raite, chauratane neleru nejena que niicha ichana nainei ichaane jaanu teeure, ita sohin ita jaaoruha arajiin cachaaurune coina, tabai mijitena caaun ooruha cachaaurune coina, cunai caaun ooruha cachaaurune coina, cachaauru sooruha atane que nenacaauru aain tocohaneein nenacaauru coitucuchuhichurune coina.

⁹ Inae nii fuera nesaoqui joracaa Carenero Narejeenne jana coaracaanne janate, Cana Coaunera belaihuruhane jaan rori- *altar* asaae neeure Cana Coaunera beratenojoin beeuruhane coreniha atinanohichuru. ¹⁰ Nitohaneein ecu neeinte jataain tonijiaain: “Itolere curuaanaacuru amuritoheriin Curuaanaa- osa colane nenea saanto- cha ichaaine coina aithoine icharaneein nenea, chatohanai bana caa chauratane que nenacaauru ichao colurujueein, canacaanu atinaeraauru cairichareei,” naaure nii ecu nenacaauru onacaauru.

¹¹ Niritocuruhane janate, acaauru rai cajione somajain teein: “Jauriaa nebetacaorihuche coa carajaaeriin. Jaiti lanajeeca, inara sohin jaaoruha ne rijijieein, leeochoauru inara nejeraauru Jesocurisito beratenojoin beeurera sohin jaaoruhane nainauruhane reeintiaain cohacorihuche,” nae acaauru rai.

¹² Nii fuera nesaotane joracaa Carenero Narejeenne jana coaracaanne janate, uhe jataain mijiaaainein carora tabai. Nii janate, jataain jicholeneein conoene enoto. Nii janate, atene netonai conoelanaala ichana tocohaneein ne. ¹³ Nii janate, jataain mijiaainetiin uhin liaaca cujuanane jana naluha *iquera* inaa nujuarine amuneein nalue dede caje chauratane choaae arasijie. ¹⁴ Nii janate, retutunohiniha faferone tocohaneein nereetuhitiin nitajiheite dede. Nii janate, nerurujuaacoaain nelonae satiin situha cataaun nenacaauru obenecuru aina ichatane ucuunooru. ¹⁵ Nii jaunte, chauratane que satiin curuaanaa neein nenacaauru atane jachuuru cuhane, ichatane cataaun nenacaauru ajeri cuhaneuru nasichure, tabaaihuri aina jiniiquiin, chaen soondarooru curuaanaacuru, coriquihonacaauru, jataain itolere que laraajiin nenacaauru. Cairichanojoneein nenacaauru, chaen cha ujuaihonelanaala nenacaauru, naaonjoainuri nasichure atane jachu, ajeri jachu, naaonjoainunri cuhane. ¹⁶ Nitohaneente: “Canacaanu choaae nefaruhin canacaanu asihu, canacaanu coaraa taa rori caohacha- *trono* choaae laujuaine coataa, jataain necairichanaa cuhane canacaanu casetecaa Carenero Narejeenne coataa. ¹⁷ Inae catohaneein caseteco coaraain necairichanaa cojoanonaa que turuhane jaun, nerinaain chunei abaantanaa nainera,” naaure.

7

Israeli laurichuru cojunacatenohineein nenacaauru

¹ Nii baiha coaracaanne janate, enoto mitu jeloon, enoto soo jeloon, enoto soo coarajeein cana raotono jeloon, enoto soo coarajeein cana ajaabiji jeloon, naaonjoainuri jeloon chujurijiatocure jenaain anjeraauru. Ecu neeinte situha nii jenai laurii jeloon caje uhin cujuanane coataa acatecure. Nabana situhi chauratane, cucuana, nuna, naaonjoainuri ichoae situhin jiatuhane coataa. ² Chaen techu coaracaane jana, enoto mitu asajai caje uhe leinjiin anjera. Acate Cana Coaunera ichaohin nenea cojunaca *seecho* siri. Nii anjerate tonijiaain eheque, nii jenaain nenacaauru anjeraauru, chauratane, cucuana cuhanai, naaonjoainuri aasaana nainecuruhane jaanu raurera rai. Nitohaneein tonijiaain ehequiinte:

³ “Jiaonriha jaiti Cana Coaunera cachanein nenacaauru nauri que Cana Coaunera cojunaca siricha *seecho* tenihacachene jana, chauratane, cucuana, nunacuru, naaonjoainunri aasaacache,” naain, eeheque nii leinjiin nii jenaai naraai anjeraauru rai.

⁴ Nii jana, aonacaanne janate, le faasha jena choonca oaraancaain satiin Israeli-taauru lauri caje nauri que Cana Coaunera cojunaca *seecho* sirichaaauru curuaacuru janiichure. ⁵ Nitohaneente,

Jodaa lauri caje lechoonca coroata oaraancaain nauri que Cana Coaunera cojunaca *seecho* que cojunacatenoine.

Jana Robeen lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Gada lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

⁶ Jana Asere lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Nefatalii lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Manasee lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

⁷ Jana Simeon lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Lebi lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Isacara lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

⁸ Jana Saboloon lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Jose lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Beenjamiin lauri caje lechoonca coroata oaraancaain naaonjoain Cana Coanera cojunaca siricha *seecho* que acaauru auri que cojunacatenoineturuhane janiichuruhane jana aonaun.

Arajiin cachaauru somajai que cajionecooruhane

⁹ Nii baiha coaracaauune janate, ecu araai lauriinchuru satiin chauratane sacutaain nenacaauru, araai lauriin nere que ereein nenacaauru, jelai natane que ichaohin nenacaauru, naaonjoainuri cachaauru ecu arajiin neeure. Acaaurute rori caohachatrono aina Carenero Narejeen acatiha ecu arajiin chujuhacoore janiinacaje lanaala. Nitohaneeinte cajione somanerei que cajionecohinte, elele tocorijiane siijiariin cuure.

¹⁰ Nitohaneein kuhinte, tonijiaain ehequuin:

“Cana Coanera- rai rori caohacha- trono ichoae nenea aina nii rai Carenero Narejeente, arajiin itolere, que nejeratenacaauru amuritoeraneein ne,”

naaure tonijiaain nii ecu satiin caa chauratane sacutaain nenacaauru araai laurii cachaauru. ¹¹ Nii janate nii rori caohacha aina nii coroata choonca jenai ichauhenaauru, nii jenai ichaohin nenacaauru, naaonjoainuri tionoritiin chujuhacoore satiin anjeraauru. Nitohaneeinte nii rori caohacha acatiha neseenriaain, atane que nauri turuanacanejein nenorocoaain Cana Coanera coroaecure nii anjeraauru.

¹² “Nitohaneein neeuruhine.

Jataain caohatoha Cana Coaneranane coitucuuruhine itolere bana.

Necaohacha que necaohachaa Cana Coaneranane coitucuuruhine itolere bana.

Jataain itolere coitucueraneein niha Cana Coaneranane coitucuuruhine itolere bana.

‘Narihara,’ naauruhine acaauru rausiaaeca Cana Coaneranane coreniha itolere bana.

Jataain nelatiha Cana Coaneranane coitucuuruhine itolere bana.

Acaneein nihane coitucuhin, itolere icharaneein laraajiin nihane coitucuuruhine.

Nitohaneein neeuruhine chabana satonoelanaala. Nitohaneein neeine,”

naain, Cana Coanera cocoasitaure satiin nii ecu nenacaauru anjeraauru.

¹³ Nii janate, nii coroata choonca jenaain ichauhenaauru caje leinjiin canu rai:

“Chauruna caa somajai cajione que cajionecohacoaain cau ne. Chaelai cajena ure,” naain canu caje bajaane janane: ¹⁴ “Iite acaauru coitucuhicha curuaanaa,” naain tonoraun.

Nii jaunte canu rai: “Caa cachaaurute necairichanaa tabai abaantaauruhana jaun, Carenero Narejeen coichana aina cuaain somarianohiniha acaauru cajionene jaun nesomariaain netae acaauru cajione.

¹⁵ Nii jaunte,

nii Cana Coanera rai rori caohacha- trono acatiha neeure,

jiichoo, janotiin, naaonjoain Cana Coaneraacha jerei ichacuruha rai Teenforo asaaene coina.

Nii rori caohacha choaae lauheconaate acaauru beraicheein acaauru rohan neein.

¹⁶ Mijitena, cocoirena, enoto ajaano, ajaarona, naaonjoain niha natiin acaauru reroecarinaai,

¹⁷ acaauru beraiha nii rori caohacha cataaun nenea Carenero Narejeen ne jaun.

Nii Carenero Narejeente acaauru beraicheein, carenero beraihuruha beraihurerane rijjijeein.

Acate, esinaaeca caohacha- ichaonaa tera que acaauru cocoareein, raotojoein ichaaoruhane coina.

Inae acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane jaun necairichanaa coaraain chanaaururinaai chabana,”

nae nii coroata choonca jenaain ichauhenaauru caje leinjiin.

8

Nii fuera caainsine aina jujuai mocooruhane jaan curu oro caje nena

¹ Nii fuera caainsine joracaa Carenero Narejeenne janate, carajaojoaain curuatoraain curuaaecoore dedeeu nenacaauru.

² Nii catiariine ecu caainsinei anjeraauru coaraaun Cana Coaunera acatiha chujurujua chujurujuaauruhane jana. Nii janate nii caainsiine anjeraauru nainetiin nii toroonfeta teeure. ³ Nii janate uhe leeochoa anjera, jujuai mocooruhane jaan curu oro caje nena uhaain. Nitohaneein uhinte, nichaaurae nii Cana Coaunera belaihuruhaneein jaan rori *altar* acatiha. Nii janate tabaain nii enuha sacari jujui teeure, nii rori caohacha oro caje ichanohi *altar* acatiha, ichoae teein mocohane coina. Nitohaneente mocohane nainiha Cana Coaunera bajaaree nii ecu satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru.

⁴ Nitohaneein nii enuha sacari jujuai mocoha nii anjerane janate, rai biji caje Cana Coaunera acatiha ecuun cue rai cousuraca. Mocohane nainiha Cana Coaunera bajaaree nii ecu satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru. ⁵ Nii baiha, nii enuha sacari jujuai mocohane jaan curu raaoriin, Cana Coaunera belaihuruhaneein jaan rori caje, usi biine taotaoriin nii curu cuhane teein, usi biine joae nii anjera atane choaae. Nii janate, toni arara, erena, jiacano, carora, naaonjoaainunri jataain mijiaaaineein.

Toroonfeta toteeuruha anjeraaurune

⁶ Nii janate, inae neruujeeure nii caainsine anjeraauru acaauru rai toroonfeta toteeuruhaneein coina.

⁷ Inae rai toroonfeta totiha nii leinjiin anjerane janate, chauratane ichoae nalue jelajinaa jaberoco aina usi ichana que jasisiin. Nii jaunte chauratane neleru nichataja mocohane jaun, satiin chauratane neleru nichataja que nenacaauru nunacuru, chaen omanecuru, naaonjoaainunri mocoe.

⁸ Nii jana rai toroonfeta totiha nii anjera coroatajane janate, dede caje nalue jataain tabai usi jaberoco cucuana cuhanene jana, nii cucuana neleru nichataja neleruhin ichana tocohaneein nedae rai baca. ⁹ Nii naluha usi jaberococone jaunte, itolere nii cucuana cuhane nenacaauru nichata saain neleruhin oore. Nii cucuana cuhane nenacaauru boteeuru netonaite nichata saain neleruhin mocohin nitajeeure.

¹⁰ Nii janate, rai toroonfeta totiha anjera nichatajane jana, siricho tocohaneein mocohin dede caje nalue arasijie seeonjoa, satiin nucuhecuro nichata neleru aina atane jachu caje mitunacaauru esinaaeca ichoaae. ¹¹ Nii arasijie curuaate Elonaine. Nii jaunte nichata saain neleruhin elonaa nucuhecuro baca aina atane jachu caje mitunaa esinaaecane jaun, ohacoaaure arajiin cachaauru.

¹² Nii janate rai toroonfeta totiha nii anjera nejenane jana, nichata saain nelerujua-coaain nocohejaaitiin naasajeein conoene enoto, atene, arasijie, naaonjoaainunri. Nii jaunte, jiichoo aina nocohena nichata neleru que carajaain conoene nii enoto, atene, arasijie, naaonjoain.

¹³ Nii jana coaracaanne janate, dede catai jelon jiaauluhin situha cuha leinjiin uujirii tocohaneeine jana aonacaanne janate: “Jataainte cairichaojoaaurureein caa chauratane que ichaonacaauru cachaauru, inae toroonfeta toteeuruha nii leeochoa nichatajai anjeraaurune,” nae leinjiin uujirii tocohaneei tonijiaain.

9

¹ Nii janate, toroonfeta totiha anjera nesaoquine jana dede caje naluha uha arasijie chauratane choaaene jana coaraaun. Nii arasijie raite, cana asajai cochabi teeure. ² Nii cana asaae nena atane jachu bacuujua joaracaane janate, jelai caje mitue suruaa orono caje aihane tocohaneein. Nii suruaate nocohenaneein enoto tein, cujuanane maajeein nocohena neein te. ³ Nii janate, nii suruaa caje mituhin chauratane sacuritaain riaaniha sisiincho semanaane jana, aiha canaunne rijijieein cacha cunaitaane jaanu teeure rai. ⁴ Nitohaneeinte letoanajaain, omane, ajaena, enuha, naaonjoaainunri aasaaecuruhane caohatein, nii nauri que Cana Coaunera cojunaca siricha *seecho* que cojunacatenohine lanaala nenacaauru cunaitaauruhane coina aitocure nii sisiincho semanaa rai. ⁵ Nete cachaauru atinaauruhane coina letononeeurene. Raujiaaincha cacha atinaelanaala cusihane, canaun cusi rijitocojoaain cunaain saoqui ateein cacha cunaitaauruhane coina aitiin letononeeure. ⁶ Nii cojoanonaa banate niqiu onaa jerecuree in cachaauru, nete oorenereein jaiti ooruhane jaan que turuenihane jaun. ⁷ Nii sisiinchoorute, sonaana que neeuruhane coina relanojoneein nenacaauru cabario tocorijianein, oro caje nena- comai tocohaneei que asihocoin cacha meri tocorijiane acaauru meri. ⁸ Nii sisiinchooru couturi ujuite caratohanae ene couturi ujui tocohaneein. Rai catute aain tabai tocohaneein nena- leon catu tocorijiane. ⁹ Acaauru jaberocote, coata que bujaaain ne. Jana acaauru itarote jataain mijiaaanein toni jiaauluuruha ne. Sonaana que neein caro tararaa cabarione jana tonihane rijitocojoaain toni. ¹⁰ Jana rai cusite rai nuseei que ne, canaun cusi tocohaneein. Nii rai cusi que cacha cunaitaraneente neeurelu saoqui ateein. ¹¹ Nii sisiinchooru curuaanaate cana asaae atane jachu cuhane nena anjerane. Jana rai curuaate Ebereeo ere cuhane Abadoonne. Jana Curieco ere cuhanete, Apolihoonne.

¹² Nitohaneeinte situe nii necairichanaa nunuhe. Nete jaiti lanae coroatajai.

¹³ Inae rai toroonfeta totiha nii anjera nesaotanene janate, Cana Coaunera acatiha oro caje nena rori- *altar* que jenaain nena jicho caje toni eheeona. ¹⁴ Nitohaneein toniinte: “Nii jenaai anjeraauru ichoharaain nenacaauru jihaneu. Acaaurute nucue tabai Eofarate auhaniha ichohanohineein neeure,” nae nii eheeona.

¹⁵ Nitohaneeinte, nii jenai anjeraauru jianecure, cachaauru nichata neleru sohin jaaoruhane coina. Nitohanei ichacuruhane coina jatoroaain neeuruhane bajaanaa, rai batene, cojoanonaa, naaonjoain que inae tihane jaun. ¹⁶ Nii jana aonanaacaunne janate, ecu neeure coroata fasha millonneein cabario choaae cunacaauru soondarooru.

¹⁷ Nii cabario choaae nelaurianacaauru coaracaunne janate, usi lanaro tocohaneein nena que bujatenohinijiacoe acaauru nalarijiaauru. Nichata lauriinte coloe nii acaauru nalarijia que nena coata, beraurusiojoaain, lanajiojoaain, asofere tocohaneein, naaonjoaain. Jana nii cabariocuru couturite janolari couturi tocorijianihane jana acaauru ujuae caje mitue suraa, usi, asofere, naaonjoain. ¹⁸ Nii cabariocuru ujuaae caje cacha cairichaeranu que mitunaa suraa, usi, asofere, naaonjoaain caunte nichata saain neleruhin ohacoaure cachaauru. ¹⁹ Nitohaneeinte rai nujuaae cuhane, rai nuseei que, naaonjoaain nii nitohanei ichaane jaanu rai nelate sirichure nii cabariocuru. Nii rai nuseeite acano tocohanee. Chaen rai coturi quete cacha cunaitaure. Arajii cachaaurute ohe nii necairichanaa caaun.

²⁰ Nete acaauru cautecuru nii necairichanaa caje nichotenacaauru, enanetojoein baaso ichacuruhane jianecurene. Nii jaunte, Moconajaeracuru bajaebajaecuruhane jianecurenihane jaun jerichanejeein oro caje nena ecaantooru, coata- bronze caje nena ecaanto, coata plata caje nena ecaanto, ajeri caje nena ecaanto, chaen enuha caje nena ecaanto, naaonjoaain bajaebajaecure, ichaohin, nerurujuaain, amuhin, ereein, notaain, naaonjoaauruhane que airijiin. ²¹ Niheichu sonajaain jaohin, benane neein, nitohanai osa que nesaruhin nena naineniha cacha natiin namute quicha aina ichaohin niha natiin, baaso osa que nesaruhin, asijiauhin, naaonjoaain ichaauruhane jianecuruhi.

10

Quiricha laenanohi siichaa anjerane

¹ Nii jana coaracaaunne janate, dede sacari cataaun, couturi ichoaae iino baijiaain, dede caje fauha uhe- jataain nelate que nelatei leeocho anjera. Enoto tocohaneein jiquihacoha rai merine janate, usi lanaro tocohanane rai fero. ² Nitohaneente biji cuhane retutunohineein joaracanojoi quiricha sichaain, cucuana ichoaae rai tijia raotono nichajai teein, rai jera najaa biji nichajai te chauratane ichoae. ³ Nii anjerate, nesari corajiha mijiaaeneein aitoha aainne rijitiin tonijiaain ere. Nii jana, caainsinei araracurute tonihure. ⁴ Nii toniha caainsinei ararane baiha, quiricha cuhane laenana jerichaaunne janate:

“Ii suujua cuhane aitiin toniha nii caainsinei ararane jaan rucuhecu chunei rai belanaala. Coa quiricha cuhane laenaa,” naain dedeeu toni.

⁵ Nii ereeuruha caainsinei araracurune catiaaeriinte, nii cucuana choaae raotono nichajai tijia chujuhecaain, chauratane que jera chujuhequera, raotono nichajai biji sijitae.

⁶⁻⁷ “Inae nenacaaen nerinaain cojoanona. Inae toroonfeta totiha nii anjera necaainsinene janate, inae asinojoneein Cana Coauneraacha sirii que turuhane jaan aicheein, nii aitiin berejetocuruhalu nere bera inoaensihurune rijijieein,” nae, itolere bana ichaohin, dede, chauratane, cucuana, chaen itolereuru coneraneein nenacaauru, naaonjoaainunri coauneraneein nena Cana Coaunera notaracaae neein aitohane coarateein nii anjera.

⁸ Coaiteen nii dedeeu toniin quiicha aonai erenaate:

“Chajaain cuhin, nii cucuana aina chauratane choaae chujuhequi anjera caje nii quiricha laojiri joracanojoneein- niicha siichai raaorinihu,” nae canu rai.

⁹ Niritoha canu raine jaun, cuhin nii quiricha bajaanune janate:

“Nocoo. Quihu. Chujuaae cuhanete irichaje rijitocojoaain ichohantoreein. Nete laen ii suri cuhane elonainein nerotoreein,” nae carai nii anjera. ¹⁰ Nii jana nii anjera biji caje nii quiricha raaoriin quihanune janate, canu ujuaae cuhane irichaje rijitocojoaain ichohante. Nete inae quihanune baiha, canu suri cuhane elonainein nerotoe. ¹¹ Nii janate:

“Coaiteen, araai laurii cachaauru, lauri lauri jelai teein atane siriiin que ichaonacaauru, nere que ereein nenacaauru, itolere curuaanaacuru, naaonjoaainunri que aitiin Cana Coauneraacha beratei beebjija cuhinete ne,” naaure canu rai.

11

Niicha icharatei coaranuuru letoaa coroatajaain Cana Coaunerane

¹ Nii baihate, carai jiarana tocohaneein leinjiin bara teein: “Chajaain nimichuhin cuhin Jerosaleeun nena Cana Coaunera bajaauruhane jaan coloheri, Cana Coaunera belaihuruhane jaan rori, naaonjoaainunri cojunacateeu. Chaen ecu janiichu, inaaajoaaincha Cana Coaunera corooaeca neeurureein. ² Coa Cana Coaunera bajaauruhane jaan coloheri rohan nena airiniha cojunacatiha. Niite teure Jorioniheichuru rai. Acaaurute Cana Coaunera nese cocoaichacuru amiharateeurureein, jataain cairichanajaain, jena choonca coroata ateineein. ³ Canune coroatajai canu ere beeurera letoaareeunni, uhin le oaraanca coroata fasha saota choonca janoneein canu ere beeuruhane coina,” naain canu letoaare.

⁴ Nii coroatajai Cana Coaunera ere beracurute coroatajai olibo nujuan aina coroatajai usi temura neein neeure, cana rai chauratane coauneraneein nena Cana Coaunera acatiha. ⁵ Chunocoha chatohaneein acauru tenaa jerera nihanete, acauru ujuaae caje usi mitaaurureein jitariin acauru que nejeratenacaauru mocohane nitajeeuruhane coina. Nitohaneente oorureein nii acauru rohecaeraauru. ⁶ Nii coroatajaihurite nelate que nelateein, cana dede funaa nainecurureein Cana Coaunera ere beebjeeruhane jana uha elo ne coataa. Chaen techu, ichana neein acau corenaa naainecurureein.

Nii rijjijeein techu, araai laurii necairichanaa turuanaa nainecurureein caa cana rai chauratane que, acaauru jerecuruhane tocohaneein.

⁷ Inae acaauru que Cana Coauneraacha beratenojoi benaa naainauruhane janate, mitureein cana asajai caje leinjiin neecha aansai ataebinae tabai, acaauru sohin acaauru jaohane caina. ⁸ Nitohaneein acaauru sohin acaauru jaohane janate, Cana Coaunera Calaohi cairichauruha coroso quene jaan nese coero cuhane nereein acaauru jaberoco. Jerosaleen nihane saijjееin Sodoma, Egipto, naaonjoaineein acaauruhacha curuaateihu. ⁹ Nichata janohin cataan uujue banate acaauru jaberoco coaraa cuurureein araai laurii nenacaauru, coriaae caje unacaauru, lauriu lauriu nichao que ichaohin nere que ereein nenacaauru cachaauru, naaonjoainuri. Nete, acaauru jaberoco conautecuruhane caohatereein. ¹⁰ Nii nainihate jataain rachoojoeurureein caa chauratane que nenacaauru cachaauru, ooruha nii coroatajai Cana Coaunera ere beebejeeurerana jaun. Nitohaneinte rachoojoein beseta ichaain ita belaiha cuurureein itolere nijihanai que, jataain acaauru cairichaeranuneein aihuruha nii coroatajai Cana Coaunera ere beebejeeurera rautaaurenihane jana, inae atinanohineeuruhane jaun.

¹¹ Nete coaiten nichata janohin cataan uujue bana acaauru ichatiha Cana Coauneraana jaun ichanaain nimichucuruhane coaraain jataain casihure satiin nii acaauru coaraauru cachaauru. ¹² Nii catiaaeriinte, dedeeu mijiaaineein toniha erena jana, “Chajaauchete ini,” naain toniha nii erenaane aonacure nii coroatajai Cana Coaunera ere beebejeeurera. Niritoha nii erenaane aonaainte nii acaauru que nejeratenacaauru notaracae dede sacari aina cuhin dedeeu iniha cuure. ¹³ Nii rijjееoritiinte uha carora tabaine jaun comoe nii nese neleru lechooncaniu nenacaauru lorerichurune jana, oorureein caainsi oaraancani cachaauru. Nii jana acaauru caute-ecu nedanacaauru cachaaaurute nesoone caaun Cana Coaunera coroaecurureein.

¹⁴ Nitohaneinte situe nii necairichanaa tabai coroataja. Nete nii baiha coaiten ureein necairichanaa nichatajanu.

Toroonfeta totiha anjera necaainsinene

¹⁵ Nii baiha, toroonfeta totiha nii anjeraauru caainsinene janate, mijiaaineein dede que toniin:

“Caa chauratanete
Cana Coaunera aina rai Calaohi Jesocurisito raineein nihane jaun,
acaauruhacha satonoreein tiaain caa chauruatane Curuanaaneein neroranereein,”

naaure. ¹⁶ Nii jana, nii coroata choonca jenaain rai rori ichoae Cana Coaunera acatiha neein laurujualaurujanacaauru ichauhenaurute neseonraain atane que tiaain nenorocoaain:

¹⁷ “Ii, nunuhe caje coaunein satono que tiaain
itolere Coauneraaneein-
itolere ichana naineraneein neeine
coroaecaanura Cana Coaunera.
Iite ichaohin itolere janonaa bana neein
itolere que laraajjin chabana satonoelanaala
Curuanaaneein neeine
nunuheteei inae.

¹⁸ Ii ainate niqui obaecure
caa chauruatane que nenacaauru ii coitucuhichuru.
Nete inae turue acaauru cairichaine jaan cojoanonaa.
Inae turuha onacaauru rucuequine jaan cojoanonaa.
Ii letonocuru- ii ere beebejeein amuhemuhenaacaauru *profetacurute*
coroatajaniha curiquiin;
acaauru ii cachaneein ii jereeine rijjijeein neeuruhane jaun.
Inae ii sacuurera coroatajaniha curiquiin,

itolere canaanaihuru, ichauhenaauru, naaonjoaain.

Nitohaneeite

itolere caa chauratane que nenacaauru itajeraneein nenea itajeriquiin,”

naain Cana Coaunera coasitaare.

¹⁹ Nii janate, neyoracae dedeeu Cana Coaunera coroaecuruhane jaan coloheri Teenforone jana ecu inanacaain ne Cana Coaunera rai rauhi curu camela. Nii janate dede caje ococoe jiacanocuru, tonijiaainunri, araracuru, caroracuru, jelajinaa jaberocooru, naaonjoainuri.

12

Leinjiin ene aina leinjiin ataebinae dragon

¹ Nii janate dede que ecooca leinjiin cana dede cojunacane jana, inanacae leinjiin ene- enoto que conaanojineein que cajioneconaa rijijieein- rai tija asaae atene siriin, leinjiin comai lechoonca coroatajai arasijie siricha lauhecaain. ² Nii enete canaanai cosuriu nihane jaun janoanaa jereein cuna caaun necairichajeein auhauhaque. ³ Nii catiaaeriinte coaiten ecooca cana dede cojunacane jana inanacae leinjiin ataebinae-*dragon* lanajai tasinojoain- caainsinei couturiin lechoonca jichohin. Satiin nii caainsinei couturi nainetiinte ne rai comai. ⁴ Niite rai nuseei que dede nichata neleru caje arasijieuru joae chauratane ichoae. Nii ataebinae-*dragonte* ococoe nii ene rene, nii beree nejanoaneni quiha nejanoa rijieeoritiinne coina. ⁵ Nii janate, inae quicha cojoaajiineein nejanoae nii ene beree. Aca satiin chauratane que lauri lauri nenacaauru curaanaa nihane coina- coata caje nenea otiha que biji achunequiin. Nete inae nejanoa rijieeoritiin nii beree raain amaare Cana Coaunera aina rai rori acatiha. ⁶ Nii jaaunte, neniha cachane jaan cuhin soroe que banihateein Cana Coauneraacha rucujueihu cuhin nii ene, ecu teein beraichateein coroaaterate le oaraanca coroata fasha saota choonca janohin Cana Coaunera.

⁷ Nii baihate, nii dedeeu ita soore nii tabai ataebinae-*dragon* aina, Miqueli aina rai anjeraauru. ⁸ Nitohaneein ita sooruha nii tabai ataebinae ainane janate, acaauru amuritonaa nainesihurene nii ataebinae rai anjeraauru. Nii jaaunte, inae dede que nenea nainecurene nii tabai ataebinae aina rai anjeraauru. ⁹ Nitohaneinte, nii ataebinae-*dragon* tabai jaaore dede caje. Nii ataebinae-*dragonte* inoanlu caje coauneein nenea acano tabai inoansi- Moconajaera ne. Acate satiin chauratane tinonoritiin cacha coritaeraneein ne. Acate, nii rai anjeraauru aina jiniiquiin chauratane que jaonojineecure.

¹⁰ Nii janane dedeeu mijiaaaineein toniin:

“Inae ichoteratenojoi niha cachane jaan cojoanonaa que turuha. Niicha ichana nainei ichaain itolere curuanaa neein niha Cana Coaunera aina cocoinanacai niha Mesihazine jaan cojoanonaa quete inae turue. Inae Cana Coaunera sacuurera coulurujuera Moconajaera jaoruha. Acate acaauru coulurujuue, jiichoo, janotiin, itolere cojoanonaa bana, naaonjoaain Cana Coaunera acatiha neein. ¹¹ Cana Coaunera coreniha cana nejeraneein nenacaaurute cana osa coreniha atinanojineein nenea Cana Coaunera Calaohi coichana aina, niicha beratei acaauruacha beebejeei, naaonjoainuri aina cuaain inae amuritoore. Nitohaneinte Cana Coaunera ere beebeejeeruhane coreniha coasilanaala ooruhane coina jatoroaaain neein aihure. ¹² Rachoojoeuche dedeeu neiniquichene. Jana, chauratane que nenacaauru, cana temurau- cucuana cuhane nenacaauru, naaonjoaainunrite jataain cairichaojoaare, inae ichuunnijia necairichanaa coaraane cojoanonaa que turuhane que nainaane jaun, acaauru rene fauha cuha jataain obajeein Moconajaerane jaun,” naane jana aonajeeun.

¹³ Chauratane choaae jaonojoinihane que nainacoriin, nii ene canaanai janoaera cointeein soha cue nii nechua aansai ataebinae. ¹⁴ Nii janate, nii ene itaro jaaure tasionjoaain ujuiri tabai itaro tochaneein, coriaae cuhin nii acano inoansi caje soroha neniha cachane jaaun cuhine coina. Ecu teente, nii ene coroaateure nichata

jaanacai cataaun reein tiaain. ¹⁵ Nii acano inoaensite nujuae caje acau mitaain nucuhe jae, raotojoein nii ene sohin jaohane coina. ¹⁶ Nete, nii ene coroatajane chauratane, nujuuae caje acau jaohin nucuhe jaa nii ataebinae tabai- *dragonne* jana lichurujuuaitiin jacolohitiin. ¹⁷⁻¹⁸ Nii jaaunte, jataain nii ene cotaain coraje nii ataebinae- *dragon*. Nii jaaunte cuhin, nii eneecha foerateuri aina rai bereecuru, satiin Cana Coaunera ere tonoraain Jesoso cachaneein neeuruhane beeuruhane que casilanaala nenacaauru, naonjoainuri soha cue nii ataebinae tabai.

13

Coroatajai ataebinae tabai

¹ Nii janane caainsine couturiin, le choonca jichohin, naajoaain cucuana caje mituhin iniha uha leinjiin ataebinae tabaine jana coaraaun. Le jichooru naineein niha comaine janate, Cana Coaunera baijiaraanu rijitiin couturichuru naineein laenanohineein ne erenaa. ² Nii ataebinae tabai canuhacha coaraita, leinjiin aain tocohanein acomari tijia tocohane rai tijia. Nii jana rai nujuaaente, aain tocohanein nena leon ujuaae tocohane. Nii leecha ataebinae- *dragonte*, nii aain tocohanein nena rai, jataain nelateein nihane jaane maajeein rai tein cocoainain, nelaurianaja rorine maajeein rai te. ³ Nii aain tocohanein nena ataebinae couturi leinjiinte, ohane coina ichanohin tocohanein jataain temuhin cunaitanohi ne. Nete nii rijijieein coichanojoneei ner-
autaa nii necoasajane coaracuruhane jaun, jataain cojoelatiin coaraain, nii janolari tocohanein nena ataebinae tabai esenetaain sacuure, satiin chauratane sacuritaain nenacaauru cachaauru. ⁴ Nii jaunte, nii aain tocohanein nena cocoainaa nii leecha ataebinae- *dragonne* jaun, acaneein neeuruhane coroaecure, “Cha caa leinjiin ataebinae tabai- aain tocohanein nena amuritonaa naine. Nihei chuni amuritonaa nainera,” naain acaneein niha nii aain tocohanein nena ataebinae tabaine coroaecure, nii leecha aina curuaecaain.

⁵ Chaen techu, Cana Coaunera baijiaraanu rijitiin, itolere que nelaetoha nocoetiin iriha nii janolari tocohanein nena ataebinae tabaine jereein, jena choonca coroata ateein cocoaina nacaineein nihane coina cocoainae nii leecha ataebinae- *dragon*. ⁶ Nitohaneinte, Cana Coaunera baijiaraanu rijitiin que nejeratein, rai nenaja *santuario* quene maajeein ereein, dedeeu nenacaauru quene maajeein nejerate. ⁷ Chaen techu nii ichoae tacaain, coaiten nii leecha ataebinae cocoainae nii *dragon*. Cana Coaunera cachaneein nenacaauru que nejeratein, acaauru amuritohane reentiaain sonaana que nihane jereein, lauri lauri nichao que ichaohin, lauri lauri nere que ereein, lauri lauri natane que ichaohin, naonjoainuri curuaanaaneein nihane coina cocoainae. ⁸ Nii janolari tocohanein nena ataebinae coroaeraaurute, satiin caa chauratane que ichoteratenojonee lanaala nacaauru cachaauru neeure. Coatiha laenanohinihei acaauru curuaa nii necoaaunaalu chauratanene caje coauneein nichoteeneuri curuaacuru siriin nena quiricha cuhane. Nii quirichate cana coreniha sohin jaonjoin Carenero Narejeen rai nichoteeneuri curuaa cocoiricha ne.

⁹ Chunocoha aonana naineraauru aonacurumiin:

¹⁰ Caresero cuhane neeuruhane coina nenacaaurute, caresero cuhane amanojoinecurureein.

Jana sabere que sohin jaonjoinecuruhane coina neeninurute sabere que sohin joeracurureein.

Caute coarareein esinae rauhijiriin itolere que laraajiin, niicha esenetai esenetaauruha Cana Coaunera cachaneein nenacaaurune.

¹¹ Nii baihane, atane caje iniha cuha leinjiin ataebinae tabaine jana coaraaun. Nii jana rai jichote carenero narejeen jicho tocohanein coroatajane. Nete nii leinjiin ataebinae-*dragon* tabai rijitiin ere. ¹² Acate nii jauriaanejeein nena ataebinae tabai rijijieein jataain cocoainanohineein ne, nii jauriaanejeein nena acatiha neein. Nii jaunte, nii jauriaanejeein nena ataebinae tabai- temuhin cunaitanohin couturii- coroaecuruha

satiin caa chauratane que nenacaauru cachaaaurune coinane maajeein ichae. ¹³ Chaen techu, satiin cachaaauru notaracae itolere cojoelanaacojoai ichaain, dede caje atane choaae usine maajeein nalutiae. ¹⁴ Nii jauriaanejeein nenea ataebinae tabai notaracae cojoelanaacojoai ichaane aina cuaainte, caa chauratane que nenacaauru cachaaauru coritaain- acaauru que nii sabere que temuhin cunaitanohin niha natiin ichaohin nenea ataebinae tocohaneein ecaanto jaerate. ¹⁵ Nii ataebinae tocohaneein niicha ichacuri ecaanto rai ichaonaa teeinte erelarate nii ataebinae tabai coroataja. Nii jaunte, satiin coroajelanaala nenacaauru cachaaauru sohin joerate nii ecaanto acaauruhacha ichai. ¹⁶ Nii choae tacaain techu, satiin canaanaihuru, ichauhenaauru, coriquihonacaauru, cairichaihuru, letononeein nenacaauru, letononelanaala nenacaauru, naaonjoainuri, biji raotono nichajai que, acaauru auri que, naaonjoaaine maajeein rai cachaneein neeuruhane coujunacaneein acaauru coujunacaterate. ¹⁷ Nitohaniane jana coaracaanne janate, chuni nii ataebinae curuaa aina rai coujunaca sirilanaala nenea, nii chaelai coreteein, chaelai que necoreteein, naaonjoaana nainecurene.

¹⁸ Caute laen coarareein itolere coitucuerera. Coitucuerate, nii ataebinae coujunaca janijiin coitucureein. Nii ataebinae coujunacate, cache coujunaca rijijieein ne. Acate, saota fasha saota choonca saotaneineein ne.

14

Nenatecuruha le fasha jena choonca jena oaraancai cachaaaurune

¹ Nii baiha, Sioon bichatane ucuuno ichoae chujuhecoha Cana Coaunera rai Carenero Narejeene jana coaracaanne janate, ecu rai nauri que Carenero Narejeen- atinanoheinein nenaalu curuaa aina rai Inaca curuaa siriin ecu aina neeure le fasha jena choonca jena oaraancaain cachaaauru. ² Nii janane, caraturi caje naluha acaune rijitiin, toniha ararane rijitiin, naaonjoaain jataain mijiaaieein toniha dedeeune jana aonaun. Aonacaanne janate, arajii quitara rijijieein nenea arafa toteeuruha arajiiin cachaaaurune rijitiin netonijiae. ³ Nitohaneein netonijiaainte ena nenea nenatena que nenatecure, nii rori caohacha ichoae nenea, chaen nii cache tocorijianein jenaain nenacaauru, chaen nii ichauhenaauru, naaonjoainuri acatiha neein. Nihei nii chuni, nii nenatena que nenatena nainera. Acaihaniji caa atane caje le fasha jena chonca jena oaraancaain ichoteratenojieein nenacaauruhachate, nenatena naine nii nenatena que. ⁴ Acaaurute, chabana suujua corelanaala niheichu nii chuni acaauru suujua corera tonoraelanaala neein- cunaa jerihane jaun cuha nii Carenero Narejeene jini- ichaain amuhemujeein neeurure. Niichurute, satiin cachaneein neinichaachene caje ichoaichaniha ichoteratenojieein nii Carenero Narejeen aina Cana Coaunera belaiha tenojieein neeure. ⁵ Acaaurute, nii chariji bana casaje ujuaihonelanaala- niheichu baasoneein ereein, naaonjoaain neurene.

Nichatajai Cana Coaunera letono anjera benojoin

⁶ Nii janane dede catai jeloan jiaauluhin situha uha leinjiin anjera, nii chariji bana sato- noelanaala nenea beratenojoin erena biha uha, lauri lauri natane siriin nenacaauru, lauri lauri nichao que ichaonacaauru, lauri lauri nere que ereein nenacaauru, lauri lauri nenaja que nenacaauru, naaonjoainuri raine jana coaraaun. ⁷ Nitohaneein jiaauluhin situhinte: “Baaso ichara casetecaera niha Cana Coaunerane coitucuhin Cana Coaunera coroaecuche. Inae caohacha ichaeneichene, baaso ichaquichene coitucuhane jaa cojoanona que inae turuha. Cana rai dede, chauratane, cucuana, atane suujua caje nalunaa acau, naaonjoainuri coauneranein nenea Cana Coaunera coroaecuche,” nae tonijiaain ehequiin.

⁸ Nii baihate coaiten caajie uhe rai coroataja- leeocho anjera. Nitohaneein uhinte: “Inae nitajeuruha Babilonia cocoaichacuru, nechu joareein jataain baasoneein ichaoha cachane coina ichao ajaelaera que satiin chauratane lauri laurii ichaonacaauru cachaaauru ichao ajaelae ajaelajeein nerejetilu,” nae nii anjera coroataja.

⁹ Nii baihate coaiten caaijie uhe rai nichataja leeocho anjera. Acate: “Chunocoha nii ataebinae tabai corojeein nii tocohaneen nenea ecaantone maajeein corojeein, rai nauri, biji, naaonjoain que cojunaca sirichate, ¹⁰ obajeein nitohanai icharaauro caseteco coaracuruhane coina acauru que banihateen Cana Coauneraacha rucujei bino que cocohin, asojoere tocohaneen moconaa usi tabai jana mocoorureein, Cana Coaunera rai anjeraauro, rai Carenero Narejeen, naaonjoainuri acatiha netiin. ¹¹ Nii chariji bana sato-noelanaalate itolere janonaa bana mocoha cuurureein, janotiin, jiichoo, naaonjoain nii ataebinae corojeein, nii tocohaneen nenea ecaantone maajeein corojeein, rai curuaa cojunacane maajeein sirichaauro,” nae ehequiin nii anjeraauro nichataja.

¹² Enate laen itolere que laraajiin neeuruha Cana Coaunera cachaneen nenacaauru, nere tonoraain itolere bana jianelanaala jeriha Jesusone rijijieein ichaaoruhane neco-harareein.

¹³ Nii jana aonacaaunne janate:

“Aonaain laenaau: Nerausiaecate cuurureein ena caje coauneen nunuheteen Cana Coaunera esenetaain ooruhane que tiaaajoain nere tonoraain ichaonacaauru,” naain toniha dedeeune jana:

“Aihachuhisicha. Acaaurute nebetacaaurureein namihaneen caje. Canune acauru que acauru amihaneen coaratereunni,” naain tonorae Cana Coaunera Suujue.

Caa chauratane que nenacaauru taojiaera

¹⁴ Nii jana coaracaaunne janate, dede sacari jana lajuuae leinjiin cacha tocohaneen nenea- coturi que oro caje ichanohin comai siriin- sabere ajihanti que biji achunequiin.

¹⁵ Nii janate Teenforo asajai caje mitatiin: “Chajaain nii taojiaaine jaanu que iicha amai que- nii iicha raaeninuru taojiaain ranajaa, inae cataa caa iicha raaeninuru- caa chauratane que nenea- inae rai cojoanonaa que turuhane jaun,” naain eheque nii leeocho anjera, dede sacari jana lajuuai rai. ¹⁶ Nii jaunte, nii niicha amai sabere que niicha raaeninuru taojiaain, caa chauratane caje ranajae nii dede sacari jana lajuuai.

¹⁷ Nii baihate coaiten dedeeu nenea Teenforo caje mitue leeocho anjera- acaantonai sabere ajinai que biji achunequiin. ¹⁸ Nii janate Cana Coaunera belaihuruhane jaa rori caje mitatiin: “Chajaain nii ii sabere que nii chauratane que nenea oba inaa saau. Inae cataa nii oba inaacuru,” naain ehequiin nii sabere que biji achunequiin nenea cotijiae, nii leeocho anjera- usi curuaanaa.

¹⁹ Nii jaunte, sabere que nii chauratane que nenea oba taain, raain, rucuhacane jaa cuhane te, ecu teein oba baca rocohane coina. Nii oba tainaate inae caseteco tabai letoaa Cana Coaunerane beraneen ainaa ne. ²⁰ Nitohaneen nii rucuhacuruhane jaan cuhane rucujeein, nese udaa nii oba baca rocooruhane janate, ichananeen mituhin nichata fasha oaraanca metoroneein jelaai jojoe cabario ujuaae ucuunejeein ucuacaain.

15

Caaunsine anjeraauro- caainsii laurinei itolere necairichanaa satono uhaaurera

¹ Nii jana dede coaracaaunne janate que ococoe jataain cojoelanaacojoai- coara coina ecotenojoin tasionjoain. Nii janate, ecu neeure caainsiineen anjeraauro, itolere necairichanaa que cacha cairichaeranu uhaain. Nii quete, jataain nobaaeneen niicha coacui satonote Cana Coaunera.

² Nii jana cucuana baca coaracaaunne janate, usi que jasisii tocohaneen ajarotiin ne. Nii cucuana baca tocohaneen ajarotiin nenea auhanihate, acauru rai Cana Coauneraacha tei quitara rijijieein nenea arafa siijiariin neeure arajiin cachaauru, nii ataebinae tabai, chaen nii tocohaneen nenea ecaanto, chaen nii cojunaca aina curuaa, naaonjoainuri amuritoorerauro cachaauru. ³ Acaaurute, Cana Coaunera ere bera inoansi Moisesa nenate que nenatecure. Chaen Cana Coaunera rai Carenero Narejeen naaonjoainuri nenate que nenateinte:

“Jataainte, cojoelanaacojoaain janiinacajelanaala itolere que laraajiin, esinae rauhijiriin aitohine rijijieein caohacha ichaaicha Cana Coaunera.

Iite, satiin lauri lauri rai natane que ichaonacaauru cachaauru curuaanaa Reyneein neeicha.

⁴ Nihei nii chuni ii que suujua acatelanaala naineijeita Curuaanaa.

Neiheichu nii chuni ii corojelanaala nainejei.

Nii jaunte, leinjiin iicha saantoneein neeine jaun, satiin lauri lauri rai natane que ichaonacaauru cachaauru ii coroaecurureein, itolere baaso, caohacha, naaonjoain ichaain coarateeine jaunra,”

naain nenatecure.

⁵ Nii baiha nojoraca dedene jana coaracaanne janate, ecu niha acaauru aina niicha ichaneni ichaane coina Cana Coauneraacha icharatei Teenforone jana, ecu ne Cana Coauneraacha turunajaanu jeelai *santuario*. ⁶ Nii Cana Coaunera turunajaanu jeelai cajete mituure caainsiineein anjeraauru, itolere caainsii laurini que cacha cairichaeranu amaain cunacaauru. Cajione somaratiin jiquihaqui que cajionecohin, jaleri cataaun ojoaain oro caje ichanohin siintoroon que siintorooncohin.

⁷ Nii cacha tocorijianein ichaohin jenaain nenacaauru caje leinjiinte, nii caainsiinein nenacaauru anjeraauru rai, oro caje ichanohin cocoorunajaan curu nainocojoaain casetecocuru que banijiaain nena- nii chariji bana satonoelanaala nena Cana Coaunera caje unaa te le anjeraauru nainetiin. ⁸ Nitohaneinte, itolere que laraajiin necaohacha que necaohachaane coaratiha Cana Coaunerane jaan- suruaa caaun nocojoe nii Cana Coaunera turunajaan- *santuario*. Nii jaunte, nii chuni ecu turunaa nainene, nii caainsii laurinei que cacha cairichaeranu jitariin berotecuruha nii amaaureraauru caainsiini anjeraaurune reen tiaain.

16

Casetecocuruhacha coheni curu muruaae

¹ Nii janane nii Cana Coaunera turunaja *santuario* tonii: “Chajaain nii casetecocuru que banihateein Cana Coauneraacha tei caainsii curuneein nena- muruaae cuhane nena chorocuche chauratane ichoae,” naa tonijiaain nii caainsiini anjeraauru rai erenaane jana aonaun. ² Nii janate, nii curu muruaae cuhane nena necairichanaa tera choroha leinjiin anjera chauratane ichoane jana, ataebinae cojunaca siriin nii tocohaneein nena ecaantone maajeein corojeein nenacaauru cachaauru jaberoco que cunaain mitue abero jataain tasionjoaain.

³ Nii janate, cucuana cuhane leecha curu muruaae cuhane nena necairichanaa tera choroha nii anjera corojatane jana, ichana nejesinanein nerotoe cucuana baca esinaeaca, sonajaain jaoha cachane aihane tocohaneeine jaun satiin oore nii cucuana cuhane ichaohin nenacaauru.

⁴ Nitohaneinte, nucuhe cuhane, atane jachu caje acau nalunajaanru cuhane, naaonjoaain nii necairichanaa tera choroha nii curu muruaae caje anjeraauru nichatajane jana, ichana nejesinanein nerotocure nii nucuhe bacaauru esinaeacaauru. ⁵ Nii catiariin aonacaanne janate:

“Iite, esinae rauhijiriin nitohanein caohacha aina baaso icharaauru coaraain casete-caranein neei.

Iite Cana Coauneranein acaihanejei Saantonein inoalenlu caje coaunein neei.

Chaen techu, nii chariji bana satonoelanaala neriquiin.

⁶ Acaaurute ii cachaauru sohin jaohin ii ere beebejeranein nena *profetacurune* maa-jein sohin jaaorelu.

Nii jaunte, nii niicha sohin niicha jaaorilu coichana que cocooruhane coina acaauru cairichaa ichaai, baasonein ichaoruhane jaun. Nitohanein terate latecure,”

nae nii nucuhe bacaauru esinaaeca asaecane coina que banijiaain nenea Cana Coaunera rai anjera.

⁷ Nii janate, Cana Coaunera rai jujui mocooruhane jaan rori rohan toniin: “Aichuhisi laesinaera, itolere ichana naineraneein neeine jaunra Cana Coaunera, esinae rauhijiriin nii baaso ichaelanaala nenacaauru casetecaelanaala, baaso icharaneein nenacaauru casetecaeraneein neeine jaunra,” naane jana aonaaun.

⁸ Nii janate, nii niicha amai muruaae conera chohitoha enoto ichoae nii anjeraauru nejenane jana, nii aina cuaain niicha ichana naine ichaain cachaauru mocoe najaano que nii enoto cono. ⁹ Nii jaunte, jataain banelanaala mocoore. Nete nitohaneein mainajeein mocooruha natiin, Cana Coaunera coroaena coacuelanaala baijiaraanu rijitiinchuru jataain baasoneein que ereeure, nii itolere cunaihuru amurijiriin niicha ichana nanei icharaneein niha Cana Coaunerane saiijeein.

¹⁰ Nii jana, nii niicha amai muruaae conera chohitoha nii ataebinae nelaurianajan rori ichoae nii anjeraauru nesaoquine janate, jataain caohacha nocohenaneein nedae rai cojoanona. Nii jaunte, nii mocooruhane curiha cuna caaun lele calaure cachaauru. ¹¹ Nete nitohaneeuruha natiin, nii baaso ichacuruhane jianelanaala, nii acaauru abero aina acaauru moco curihuruha natiin, Cana Coaunera que nejerateein baijiaraanu rijitiin ereeure.

¹² Nii jana, nucuhe Eofarate cuhane nii niicha amai muruaae conera chohitoha anjera nesaotane janate, jera jaonaa nainecuruha enoto mitu nichajai caje unacaauru reychurune coina jacoroe nii nucuhe baca.

¹³ Nii janane, nii ataebinae tabai- *dragon* ujuae caje, chaen nii necha aansai ataebinae tabai caje, chaen nii *profeta* niha nocoeti, naaonjoainuri ujuae caje mituha dari tocorijianein nichatajaain nechu coitucuchuhi suujuene jana coaraaun. ¹⁴ Acaaurute nii nichatajai coitucuchuhi suujuenein itolere cojoelanaacojoai ichaain, satiin chauratane sacuritaain rai cachaneein nenacaauru reychuru taojiaain sonaana que niha uurureein, inae itolere ichana nainera Cana Coaunera Cojoanona que turuhane bana.

¹⁵ “Aonacuche, nii nainajeneeichene janane aiha leinjiin asijiautone rijijieein inara rene luhecotariin neeoritoreeuni. Jataainte nerausiaeca cureein caohachaaain nainaaain letona jatoraaain cajione ruhecaain canu cohara, nabana machoharohane, nii machoharohane que cojeein cacha cataaun nihane coataa,” nae Cana Coaunera.

¹⁶ Nitohaneente, nii nere cuhane Armajedoonnein Ebereocuruhacha curuaatei ita taojiaaure- nii satiin chauratane sacuritaain nenacaauru reychuru.

¹⁷ Nii janate, joareein nii curu muruae cuhane nenea cabuhitoha nii anjera caainsinene jana: “Inae jatoroaa,” naain tonijiaain toni erenaa dedeeu nenea Cana Coaunera turunaja *santuario*- nii nelaurianaja rorihu toniin.

¹⁸ Nii janate, jataain mijiaaenein niha jiacanone jana, jataain mijiaaenein toni erenaa arara aina. Nii janate jataain mijiaaenein luhecotariin uha carorane jana, jataain mijiaaenein nerurujuae atane, niha caa chauratane que cachaaurune jaan caje coaaunein niha leecha caroracurune amurijiriin jataain mijiaaenein uhanee jaun.

¹⁹ Nii janate, mijiaaenein uha carorane jana nichata turiin nefaruhe Babilonia nese tabai. Nii jana nefaaruusiha satiin chauratane sacuritaain nenacaauru neseeurune janate, nii Babilonia nese tabai coacue Cana Coaunera, nii nobaeneein casetecocuru cocoaane coina niicha rucujuei bino elonai que acaauru cocoaane coina. ²⁰ Nii jana satiin obeneccuru, ichatane ucuunooru, naaonjoainurite nefaruusiin nitajihane jana, ²¹ dede caje cachaauru ichoae naluhacoae ajeri jaberoco rijijieein nenea- jelajinaa jaberoco jeenachoonca quiro amurijiriin anajiin. Nii jaunte, acaauru ichoae nichoroaha dede caje uhin nii ajeri jaberoco rijijieein nenea- jelajinaa jaberococone jaun, jataain necairichanaa tabai caseteco nihane jaun, Cana Coaunera que nejerateein baijiaraanu rijitiin ereeure cachaauru.

¹ Nii caainsii laurinei cacha cairichaeranu curu muruaae amaaurea caainsiini anjerauru caje leinjiinte: “Chajaaune, naaonjoain casetecanohinerichaain taa cucuana baca ichoae lauhequi ene cojoaelorohene coarate ii que. ² Caa chauratane curuanaa reychurute, taa ene cojoaeloroheri aina ichaojeraquii neure. Chabana nitohanai ichaain ichaonaa naineniha cachane saijieein, rai nichao baaso aina cuaain satiin chauratane que nenacaauru ichao aasajeein osa que sarunajaelu,” nae canu rai nii anjera.

³ Nii baihate, Cana Coaunera Suujue coaratenojoin coaracaaunne jana, cacha areroo canu amae nii anjera. Nii janate, ecu niha leinjiin ataebinae tasionjoain lanajaaanne jana, nichoae lajuuae leinjiin ene. Nii ataebinae tabaite, Cana Coaunera baijiraanu rijitiin jaberoco sacuritaain laenanohineein rai curuaa siriin, caainsiine couturiin lechooncae rai jicho. ⁴ Nii jana nii ene cajionete, lanajaain jichohajiojoi que jasisiin, oro caje ichanohin que corujuelequii, jataain coretiin nenea ajeri jaberoco que urerianohineein, jiquihaquii nenea perla, naaonjoainuri que urerianohine rai cajione. Oro caje ichanohin acau cooruhane jaa curu muruaae que biji achunecohin, nainecojoaain rautaaain coanacaaajoaelanaala nenea siri, nechu jataain leinjiin calani dadanacaaajoaelanaala nenea amae nechu joenreein cachaauru que ichaojeraquii neosateein nihane jaun.

⁵ Nitohaneeinte: “Babilonia nese tabai, ene cojoaeloroherihuru nebaneein satiin chauratane sacutaain itolere cachaauruhacha rautaaai icharaneein nenea,” naain laenanohineein curuaa siri nauri que, chabana coaraa nitohanaine que airijiin.

⁶ Nii baihane nainaan, Cana Coaunera cachaneein rai nere beebejeraneein neeuruhane coreniha, chaen Jesocurisito beebejeeuruhane coreniha ateanohineein nenacaaurulu, naaonjoainuri coichana caaun ajiha nii ene cojoaeloroherine que. Nii jaunne coarihanune rijijieein jataain cojoelatoon.

⁷ Nii jaunte canu rai: “Chanuna jataain cojoelatohi. Tane ichei caa ene ichao coitucueraelanaala nenea aina nii caainsiinei couturiin lechoonca jichohin- nii amaera ataebinae tabai, naaonjoainuri beete coitucui. ⁸ Inoaenlute niqui ichoaelu nii iicha coarai necha aansai ataebinae tabai, nete inae nitaje. Nii jaunte, caohacha nitajeeriin nitajesihane ajiniha, nii chariji bana satonoelanaala nenea atane jachu caje inicheein. Nii necoaaunaa cana rai chauratanene jaa caje coaauneein Cana Coaunera coitucuurera curuaacuru siricha quiricha cuhane laenanohineein curuaa sirilanaala caa chauratane que nenacaauru cachaaurute, nii necha aansai ataebinae tabai cojoelatiin coaraa cuurureein, inoaenlu ichaohalu natiin inae nitajihane jaun. Nete inae nacoaauneein ichaoreein.

⁹ Cautu laen esinae rauhijiriin coarareein niicha coitucui coitucuhin biha coitucuerane. Nii caainsiinei couturiite, caainsiinei ichatane ucuuno nii lauhaca ene cojoaeloroherine jaan beraneein aiha ne. Chaen nii caainsiinei couturichurute nii caainsiinei reychuru beraneein aina ne. ¹⁰ Nii saoquii reychurute inae chaque nelateein nedaaurene. Leinjiinchate jaiti itolere curuaanaanein ne. Nii jana leechate jaiti turuene. Nii acaauru caajie nedanaa turuhenein inae turuhane bana coatiha carajaain nerinaain. ¹¹ Nii inoaenlu ichaonaa necha aansai ataebinaete, acaauru curuaanaa reyneein acaauru fosaneineein nelu. Nete inae nitaje. Nii choae tacaain techu, nii caainsiineein nenacaauru caje nenea nelu. Nitohaneeinte, jataain caohachananejjein raajenhane itajeranu ichajeein sacue.

¹² Nii lechooncaain jicho iicha coaraite, lechooncai reychuru neein jaiti curuaanaanein cocainanohi nelanaala nenacaauru ne. Nete inae carajaelanaala, nii necha aansai ataebinae jiniichaain aihuruha reychurune rijijieein cocainanohi neeurureein. ¹³ Nii lechooncai reychurute, ita suujua rijitjoeein niicha ichana nainei ichaa nii necha aansai ataebinae tabaine coina cocainaa cuurureein. ¹⁴ Nitohaneeinte, nii Carenero Narejeen aina ita soha cuurureein. Nete acaauru amuritoha cureein nii Carenero Narejeen. Nii suujua rijijieein janijiin Cana Coaunera ranojoinurilu rai cachaneein nenacaauru aina, satiin curuaanaacuru curuaanaa neein, satiin reychuru rai Reyneein niha nii Carenero Narejeenne jaun,” nae carai nii anjera.

¹⁵ Chaen techu canu rai: “Nii lauhaca nii ene cojoeloroherine jaan- iicha coarai acaute, nenaanaja, cachaauru, nere que ereein nenacaauru, natane que ichaohin nenacaauru, naaonjoainuri beraneein ainaa ne. ¹⁶ Jana nii necha aansai ataebinae tabai jicho lechooncaain iicha coaracurite, nii ene cojoeloroheri que nejerateein, machorocoaain que jaolecohin, rai jaberoco quiin usihanau mocoourichaaine jaan beraneein ainaa ne. ¹⁷ Cana Coaunerate, acaauru suujua jichochoe, aca jerihane rijijieein niicha jerei ichaain, jiniiquiin ita suujua rijitoejein, nii *reyneein* cocoainanohineein neeuruhane jaan teeuruha nii necha aansai ataebinae raine coina. Nitohanein jeriha Cana Coaunerane que tihane jaan que tiaajeein. ¹⁸ Nii ene iicha coaraite, itolere amurijiriin nena Babilonia nese que satiin chauratane sacuritaain nenacaauru *reychuru* amuritoeranein nena beraneein ainaa ne,” nae carai nii anjera.

18

Nitajiha Babilonia nesene

¹ Nii baihane niicha ichana nainei ichaane coina cocoainanohineein, rai necaohacha que necaohachaain dede caje fauhin chauratane jiliitoha rai cono necaohacha que leecha anjerane jana coaraaun. ² Nii janate tonijiaain:

“Inae nitajiha itolere amurijiriin nena Babilonia nese tabai.
Inae moconajaera nenajaneente,
itolere lauri lauri coitucuchuhi que suujuequiin,
chaen rautaaain coanacaaajoae lanaala nena itolere ataebinae coitucuchuhi, tajaacuru
coitucuhichuru, naaonjoainuri ucuhaneein inae nerotoe.

³ Nitohanihane jaunte,
chabana nitohanai ichaain ichaonaa naineniha cachane saijieein,
rai nichao baaso aina cuaain,
satiin chauratane que nenacaauru cachaauru ichao aasajeein osa que sarunajaelu.
Chaen techu,
que ichao jeraquiin nerejetocure satiin chauratane que nenacaauru curuaanaacuru.
Chaen techu,
satiin caa chauratane que necoretenacaauru coriquihocure,
nechu jataain joareein baaso ichacuruhane jaanuhacha que necoreteein,”

nae carai nii anjera.

⁴ Nii janate, nacoaaunein dedeeu tonii.

“Chajaain nii nese caje amuuche inara canu cachanequichene.
Nabana nii osaaonacaauru aina neeichene
acaauru osa leruhiche acaauru ainane,
necairichaaiche nii necairichaauruhane jaan quene coataa.

⁵ Dede quete
turuhelalajeein lajuuae jataain acaauru osa tabai.

Nii jana Cana Coaunerate,
nii baaso chacuruhane coitucuhin chabana baitenereein.

⁶ Leeochaauru cairichaane amurijiriin,
coroata saain jeelai amuritoheriin nii niicha coheni jataain coaerai jasiiteein que
cairichaa.

⁷ Jataain necairichanaa tabai que cairichaa,
leeochaauru cairichaane amuritoheriin.
Nechu jataain joareein nocohasitaa nocoetohane jaunte,
rai suujua cuhane:

‘Caune aiha curuaanaane rijijieein raotojoein neeun.
Coatiha aiha autanane rijijieein necairichanaa coarinaauni,’
naain necohasitae.

⁸ Nii jaunte,
le jiichonijin cuhane nichoae nalureein itolere necairichanaa, onaa, mijitena, nererojoe-
cana, naaonjoainuri.

Chaen techu

usihanau moconojoiniha cureein.

Jataain itolere que laraajiin niicha ichana nainei ichaain

cha rucuheraniha nii casetecaeraneein nenea Cana Coaunerane jaun,”

naa erenaane jana aonaaun.

⁹ Inae moco caaun suruaa tabai niha nii nesene coaracuruhanete, jataain inaderaain chanaa cuurureein caa chauratane que nenacaauru curuaanaacuru, nechu joenreein nichao aasajeein nii nese aina ichaojeraconacaauru, nii baaso ichacuruhane que neto-
joejeein. ¹⁰ Nii jaunte, inae caseteconihane coaracuruhane coasiha rohan nichuuntanaa nainelanaala caje coriae netiin:

“Jataainte cairichaaajoaai itolere que laraajiin niha
nocoetohi natiin Babilonia nese tabai, coatejeneeine
jana luhecotariin ii rene turuha casetecone jaun,”

naaurureein coarajeein.

¹¹ Satiin chauratane sacuritaain ecu necoretenacaauru techu, nii nese coinaderaain chanaa cuurureein. Inae nenerihani nii coroatajajelanaala acaauruhacha sirii rucuhele coreterane jaun. ¹² Nii itolere, oro, plata neein curuajaain nenea coata coreti, ajeri jataain caohatiin coreti, jataain cajione caohacha, cajione lanaajionjoai, cajione lanajai, itolere araai laurii enuha jujuhi caje nenea, ebucu caje ichanohichuru rucuheleeeuru, enuha jataain coretiin nenea, coata lanajai boronce, leeocho lauri coata, ajeri jaberoco jataain nojoejin nenea, ¹³ arajiin jujuaain nenea canera, sacari jujuaain nenea, miraa chaen leeochoaauru jujuaain nenacaauru, *perfume*, bino, erene, arina caohacha, tirico, atane choae terei anajiin icharaauru, carenero, cabario, cabario que tararaeraain nenacaauru, chaen cachaauru letononeein nenacaauru, naaonjoainuri que necoreteeu-
ruha, nii Babilonia cocoaichacuru raine jaun, jataain coinaderaaure. ¹⁴ Nii janate jataain inaderaain:

“Inae nihei iicha rautati rucuhele coreti satiin iicha sirii.
Inae chabana nihei jerichanejeein sirii neeine,”

naaurureein nii neseu necoretenacaauru.

¹⁵ Nii neseu necoretenacaaurute jataain coriquihotiin neeure. Inae caseteco coaraane janate, caje coriae neein coinaderaain chanaain coarajeeurureein jataain coasina caaun. Chaen techu jataain coisiin:

¹⁶ “Jataainte cairichaaajoaai, itolere nese amurijiriin tabaain nenea.

Cajione caohacha que necoreteein, lanajaain jichohajiojoai que necoreteein oro,
chaen jataain coretiin nenea ajeri jaberoco, perla, naaonjoainuri que urerihanohin
cajione que necoreetiha leinjiin enene tocohaneei niqui.

¹⁷ Nete luhecotariin coacueneeine jana, inae nitaje nii itolere iicha sirichuri,”

naaurureein.

Satiin bote cuhane curuaanaanein nenacaauru curuaanaacuru cafitaancuru-
cuana cuhane amuhemuhenaacauru, chaen marinerooru, satiin cucuana cuhane nichao
que ichaohin raotojeein amuhemuhenaacauru, naaonjoainurite coriae netiin coara-
jeure. ¹⁸ Inae moco caaun suruaa niha, nii nesene coaraante: “Coatiha catohaneein
jataain leeochoaauru amurijiriin jataain caohatiin nenea nese caa catohaneein nedaai,”
naaure tonijiaain.

¹⁹ Chaen techu, coinaderaain chanaain, couturi ichoae atane bujuinaa chorohin:

“Jataainte cairichaaajoae taa nese itolere amurijiriin nenea, naain chanaaurureein, satiin nii cucuana cuhane bote sirii amunacaauru, nii nese aina cuaain coriquihonaneein nedanacaauru.

²⁰ Nii nese cairichaa Cana Coaunerane coroaecuche dedeeu Cana Coaunera cachaneein janijiin niicha cotihanohineein nenacaauru, chaen afosotooru, *profetacuru*, naaonjoainuri. Acaauru casetecaane ucuatohate, inara rai caohacha ichae Cana Coaunera,”

²¹ Nii jaunte, nii itolere que nelateein, niicha ichana nainera neein nenea anjera, nii leinjiin ajeri jaberoco seonjoan- cha tutuuruhane jaa tocohaneein nenea baihataain cucuana cuhane siheitiin:

“Catohaneinte, itolere amurijiriin nelaetiin niha nocoetohinatiin, inae chaque nelatelanaala neei Babilonia nese. Inae chaelon nihei nacoaauneein jerichanejeein neeine jana ichoharaauruhane.

²² Inae chaelai janonaa bana nihei nacoaauneein ii que aohanraa, nenateein quitara rijijieein nenea toteein, aunone maajeein toteein, coreneta tocohaneein nenea toroonfeta, naaonjoainuri toteeuruhane.

Inae nerinaain ii que amihaneeni.

Niheichu aohanrarinaain tonijiainiha natiin ichaain cha tutuera.

²³ Chaenchu

chaelai janonaa bana nihei, ii que niha conone jana, ii que aohanraa tonijiai ichaain nisirihateeuruhane jaa besetane.

Coatiha

inae chaque nelateein neuruhi ichei rucuhele que necoreteein nenacaauru, satiin chauratane que nenacaauru amurijiriin itolere que nelaetoha nocoetiin neeu- ruhalu natiin.

Chaen techu,

benaneniha nocoetohine que,

satiin lauri lauri nenacaauru cachaauru coritaain nerejetohi,”

nae nii anjera.

²⁴ Nii nese quete erunojoi ne niicha sohin niicha jaaorilu *profetacuru* coichana, chaen nii janijiin Cana Coauneraacha ranojoinurilu rai cachaauru, chaen satiin caa chauratane que sohin niicha jaaorilu coichana, naaonjoainuri.

19

¹ Nii baiha jataain arajiin dedeeu tonijiaain ereeuruha cachaaurune jana aonacaanne janate:

“Cana ichoteraneein nenea cana Curuaanaa coroaecuche.

Nii itolere ichana nainein, rai necaohacha que necaohachaain,

naaonjoaain nihane jaunte

cana ichoteraneein Cana Coauneranein ne.

² Acate

esinae rauhijiriin baaso icharaauru coaraain casetecaeranein ne.

Nitohanihane jaunte,

rai jaberoco aina cuaain

satiin chauratane sacuritaain nenacaauru cachaauru saruhin niha osa quene jaun,

nii ene cojoaeloroheri rijijieein nenea casetecae.

Cana Coaunerate

rai cachanein nenacaauru ateinaain nihalune

core coarate que,”

naaure.

³ Nii baihate nacoaauneein:

“Cana ichoteraneein nena cana Curuaanaa coroaecuche.

Nii chariji bana jianelanaalate

ecuun iniha cureein nii ene cojoeloroheri rijijieein nena- Babilonia nese moco
cousuruca,”

naaure dedeeu tonii.

⁴ Nii janate, curuaanaa nihane jaan rori- *trono* ichoae lauhaca Cana Coaunerane jana, nacatiha neseonriaain: “Cana ichoteraneein nena cana Curuaanaa coroaecuche. Nitohanemiin,” naain Cana Coaunera coroaecure, nii coroata choonca jenaain nenacaauru ichauhenaauru, chaen nii jenaain cacha tocorijianein ichaohin nenacaauru naonjoainuri. ⁵ Nii janate, nii curuaanaa nihane jaan rori- caje toniin:

“Satiin inara canaanainuru, ichauhenaauru, naonjoaineichene

Cana Coaunera coroaecuche,

nelateein acaneein nihane que casiichene coarateein neinequichene,”

naain toniha erenaane jana aohanrae.

Rai cachaneein nenacaauru aina beseta ichaa Carenero Narejeene jaan cojoanona que turuhane

⁶ Chaen nechuu tonijiaain toniha arara aina caraturine rijitiinchuru iriha arajii cachane jana aonaun. Nii janate:

“Cana ichoteraneein nena Cana Curuaanaa coroaecuche.

Inae itolere Curuaanaa neein nihane nunuhetiha cana Curuaanaa,
itolere que nelateein,

itolere ichana naineraneein nena Cana Coaunera.

⁷ Aihane jaun

coanete rachoojihacache.

Esinae rauhijiriin

rai necaohacha que necaohachaain niha Cana Coaunerane coroaecaache,

inae nisirihatiha Carenero

Narejeenne jaan cojoanona que turuhane jaun.

Inae letona jatorain neruujija rai comasainu.

⁸ Nitohaneein jereraane jaunte,

somajai cajione caohacha jiquihaqui que necoreete nii Carenero Narejeen comasainu.

Nii cajione caohacha somajaain jiquihaquiin nenaate,

esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein

niicha ranojineein nenacaauru ne,”

naain tonijiaain toni erena. Satiin rai cachaneein nenacaauru raa Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone que.

⁹ Nii janate canu rai: “Caa laenaun: ‘Raotojoein turuuruhine nii Carenero Narejeen beseta que cotihanohichuru.’ naa caraine baihate: ‘Caa erenaate, inae rauhijiriin Cana Coaunera beratenojoin erenaane,’ ” nae carai nii anjera.

¹⁰ Nii jana coroaecaane coina, nii anjera tija asaa neseoriaanune janate: “Caa nitohanai ichana coaauca. Canuhetonaine Cana Coaunera cacha neein neeun, jerichanejein nii aaine rijijieein. Aihuruha nii ii nejeraauru, acaauru rai aitoa Jesocurisitone rijijieein, naitoonjoan tonoraain nenacaaurune rijijieein. Aihane jaun, Cana Coauneraacha coroaecu,” nae canu rai nii anjera.

Nii Jesocurisiko que erena techu, *profetacuru* que beratenojineein nelu.

Cabario somajain ichoae cunaa

¹¹ Nii janate dede que ecooca somajaain cabarione jana, nichoae lajuuae- nii suujua rijiieein nesineneein curuajai. Acate esinae rauhijiriin baaso icharaauru cachaauru ichao rucujueein, que nejeratenacaauru amuritiin nelu. ¹² Rai notate jiquihaquiin usi lanaro tocohane. Nii janate, arajiin rai coturi que comai amaane jana, que laenanohineein ne rai curuaa. Leinjiin acaachate nii curuaa coitucuujue. ¹³ Nii jana rai cajionete, ichana que lomonojoin tocohane. Jana rai curuaate: “Cana Coaunera Ere,” nae. ¹⁴ Nii janate caaijie uure dedeeu anjeraauru- cajione caohacha somajai que necoreeteiin- cabario somanerei ichoae uhin. ¹⁵ Nii janate rai nujuaae caje mitue sabere ajihantiin, satiin lauri lauri nenacaaururu amuritoheraneein nihane cojunacaneein. Acate coata caje nena otiha que biji achunequiin, acaauru Curuaanaa niha cureein. Acate, cana tija que oba shaoquiin, rai baca rocohacane rijijieein, baaso icharaauru coaraain casetecaain, rai nobaeneein casetecocuru que banihateein niicha rucujei- bino que acaauru cocoa cureein nii itolere que nelateein- itolere ichana naineraneein nena Cana Coaunera. ¹⁶ Chaen techu rai cajione, rai nanaae, naonjoain que:

*Reychuru rey-
curuaanaacuru Curuaanaa*

naain laenanohineein ne Acaneei nihane coitucueratera rai curuaa.

¹⁷ Chaen nechue enoto conohanau chujuhecoha leinjiin anjerane jana coaracaunne janate, satiin tajaee iniho que lenoneein ecuun jiaauluhin amunacaauru rai tonijiaain: “Chajaauchete netaojiaete tabai lenone que inara coroaatemiin Cana Coaunera. ¹⁸ Aihate Curuaanaacuru *reychuru*, soondarooru curuaanaacuru, laraajiin nenacaauru cachaauru, cabariocuru, nichoae cunacaauru, itolere inihocuru, letononelanaala nenacaauru, letononeein nenacaauru, nelatelanaala nenacaauru, nelateein nenacaauru, naonjoainuri iniho que lenonequiche,” naain ehequiin nii iniho que lenonenacaauru tajaacuru cotihacane aonaan.

¹⁹ Nii baihane, nii necha aansai ataebinae tabai aina, satiin caa chauratane que nenacaauru curuaanaacuru aina sonaana que neeninuru acaauru soondarooru coaraaun. Acaaurute, nii cabario ichoae lauheconaa aina rai anjeraauru sooruhane coina netaojiaaure. ²⁰ Nii janate, nii necha aansai ataebinae tabai mucuhin casetecaure, nii rai *profeta*- nacatiha neein itolere cojoelanaacojoai ichara aina curuaaecaain. Nii itolere cojoaelanaacojoai ichaane aina cuaainte, nii necha aansai ataebinae tocohaneein niicha ichacuri cojunaca terateein rai ecaanto coroaeraauru cachaauru coritae nii rai *profeta* niha nocoeti. Nii jaunte, nii *profeta* niha nocoeti aina curuaaecaain, nii necha aansai ataebinae tabai jaaore ichaaojihane jana, usi conemuri asojoereneein moconaa cuhane. ²¹ Nii jana leeochoaurute, sohin jaonojoinecure, nii cabario somajai choae lajuuaain cunaa ujuaae caje mitunaa sabere ajainai que. Nii janate, nii onacaauru iniho quihure nainaan obejeein nii iniho que lenonenacaauru tajaacuru.

20

Le oaraanca jaanacaneei ichohanojoi niha moconajaerane

¹ Nii janane, *cadena* que biji achunequiin atane jachu chariji bana satonoelanaala nena cochabi uhaain fauha uha leinjiin anjera dede cajene jana coaraaun. ² Nii anjerate fuhin, nii ataebinae tabai acano inoansi- moconajaera ichojoae, le oaraanca jaanacai que tihane reein tiaaojoaain. ³ Nitohaneein ichojoaainte, nii chariji bana satonoelanaala nena atane jachu tabai cuhane fuhin, nii fuera que nii cochabi te, le oaraanca jaanacane que tihane reein tiaaojoaain, nabana caa chauratane que nenacaauru cachaauru coritaane coataa. Inae le oaraanca jaanacane que turuhane banate jianenohiniha cureein carajaelanaala.

⁴ Nii jana, nii curuaanaacuru rori- *trono* coaracaunne janate, nichoae launereure nii baaso icharaauru coaraain rucuharanu que cocoinanohineein nenacaauru. Chaen

nechu, Cana Coaunera aitonjoan beebejeein, jataain esinae rauhijiriin beratenojoinihane rijijieein Jesocurisito aitonjoan tonoraauruhane coreniha, coturi molonojoinieein onacaauru suujue netonai ecu neeure. Acaaurute, rai biji, nauri, naaonjoain que nii necha aansai ataebinae coujunaca teeuruhane jerelanaala, chaen nii necha aansai ataebinae tabai aina nii tocohaneein nenea ecaantooru coroajelanaala nenacaauru nelu. Acaaurute nii ooruhane baiha nacoaauneein ichanaain le oaraanca jaanacaneein Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito jiniichaain curuaanaanein neeuruhane jana coaraaun. ⁵ Niichurute ichoaichaniha oo caje ichananacaauru ne. Leeochaauru laen ooruhane baiha ichanacuruhi, le oaraanca jaanaca reein tiaaain. ⁶ Jataainte nerausiaaejeein niha cuurureein nii ichoaichaniha oo caje ichananacaauru, inae Cana Coaunera cachaneein aina jiniiquiin neeuruhane jaun. Oha cachane baiha itajeraneein nenea coatiha acaauru aina chaachasihei. Acaaurute Cana Coaunera aina rai Calaohi Jesocurisito rai saseredote-neein le oaraanca jaanacane reein tiaain aina curuaanaa neein neeurureein.

Moconajaera amuritooruhane

⁷ Inae le oaraanca jaanacanei baihate, caseteconihane caje mitanojoi niha cureein atane jachu tabai caje nii moconajaera. ⁸ Nitohaneein mituhinte satiin caa chauratane que lauri lauri natane que ichaonacaauru cachaauru rene cuhin, enoto mitu nichajai jeloan, enoto so nichajai jeloan, enoto mitu nichajai coarajeein cana ajaabiji nichajai jeloan, enoto so coarajeein cana ajaabiji nichajai jeloan, naaonjoainuri nii Gog aina Magog neein niicha curuaateuri coritareein. Nitohaneinte cucuana cuhane nenea carene catuniji jeeoneein acaauru cachaauru taojareein sonaana que nihane coina. ⁹ Nitohaneite satiin chauratane sacuritaain cuhecujeein, jataain nii Cana Coauneraacha belai nese tinonohin, nii Cana Coaunera cachaneein nenacaauru curuacaain tinonocure. Nete inae dede caje naluha usine jaun, jitariin acaauru mocohin acaauru itaje. ¹⁰ Nii jana, nii acaauru coritaera moconajaerate, usi conemuri asofere neein mocohin nenea cuhane jaonojoneei ne, nii *profetaniha* nocoeti aina curuaaecaain, nii necha aansai ataebinae tabai jaaoruhane jaan cuhane. Ecute janotiin, jiichoo, naaonjoaain caseteconein mocoha cuurureein nii chariji bana satonoelanaala.

Rori somajai acatiha teein caohacha ichacurenihane, baaso ichacuruhane coitucuuruhane

¹¹ Nii jana curuaanaacuru rori- *trono* somajai coaracaanne janate nichoae lauhaca leinjiine jana notaracae jataain caohacha nitajeeriin nii chunijihun coarinojoinelanaala nitaje chauratane aina dede. ¹² Nii janane itolere que nelateein nenacaauru, chaque nelatelanaala nenacaauru, naaonjoainuri onacaauru coaraaun, nii curuaanaacuru rori- *trono* acatiha chujunereeuruhane jana. Nii janate, ecu joaracaeraain nihacoaa quirichaurune jana, nii chabana satonoelanaala nenea ichaonaa que ichaohenihuru curuaa siricha leecha quiricha netonai ecu joaracaeraain ne. Nii onacaaurute colurujuenojoinieein neeuruhane caje rucuhenojoinieein neeure- acaauruhacha ichai rijijieein, nii quiricha cuhane laenanohineein nihane rijijieein. ¹³ Nii jana satiin nii cucuana cuhane jaonojoneein onacaaurute caje mitaain tenojoinecure. Jerichanejeein techu nii ohin aina nenacaauru te, nii onaa curuaanaa neein nenea. Nii janate satiin acaauruhacha ichai rijijieein rucuhenojoinieein neeure le cacha cachaauru. ¹⁴ Nii baihate, usi conemuri cuhane jaonojoneein ne nii onacaauru curuaanaa neein nenea, nii nitajerai nenacaauru aina jiniiquiin. Nii usi conemurineein nenaate, oha cachane baiha cacha itajeraneein nenea ne. ¹⁵ Ecute jaonojoneein neeure, chabana nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa que ichaohenihuru curuaa siricha quiricha cuhane laenanohineein curuaa sirilanaala nenacaauru.

21

Ena nenea chauratane aina ena nenea dede

¹ Nii baihane ena nenea chauratane, ena nenea dede, naaonjoaain coaraaun, inae nitajilha nii jauriaanejeein nenea dede, chauratane, cucuana, naaonjoainurine saijieein.

² Nii janate, dedeeu Cana Coaunera acatiha nihane caje fauha uhe Cana Curuaanaa nese neein nenea- enachasine Jerosaleen. Charijieein teeinti, nelanajanaa jerihane caohatiin necoreteein ne leinjiin ene, nii rijijieeinte jataain caohatiin rai necaohacha que necaohachaain niha nii ena nenea Jerosaleenne jana coaraaun. ³ Nii janate, nii Cana Coauneraacha nelaurianajaan rori caohacha tonii: “Inae ena caje coauneete, cachaauru aina ichaoreein Cana Coaunera. Nii janate, acaauru aina ichaohane jana, rai cachaneein niha cuurureein. Chaen techu nii jeelai Cana Coaunera, acaauru Coauneraneein acaauru aina nereein. ⁴ Nii bana inae nerinaain chananaa, nerinaain onaa, inaderanaa, cunaeriin niha cachane jaan, naaonjoainunri. Nitohaneein inoaenlu nenea ichaonaate inae nitaje,” naa erenaa dedeeu toniine janane aonaan.

⁵ Nii janate:

“Canune nacoauneein enachasine neein itolere coaunaain neeun. Caa erenaa ichei aitorichaaunine jaan laenaan. Acate esinae rauhijiriin nohanelanaala ichei aitorichaaunine rijijieein airichaainne coina erenaa ne,” nae canu rai, nii rori caohacha ichoae laujuai.

⁶ Nii baihate:

“Inae nitohaneein ichanohiniha. Canune itolere nunuheteraneein satono teraneein neeun. Chateeinti cocoirihane jesinaeca arihane rijijieein Canu ariin ne, niine core colane cocoareeuni, nii chariji bana satonoelanaala ichaonaa tera jesinaeca que. ⁷ Chateeinti itolere necairichanaa abaataain satono que tiaain ne, nii raite cainanohiniha cureein. Chaen techu rai Coaunera nichaaunne jana, aca canu calaohineein nereein. ⁸ Nena laen nii Canu sacunaa jeriheichuru, nii Canu esenetana jeriheichuru, namute cacha cotaairiin nenacaauru, sonajaain jaaoreraauru, rai sinijeranelanaala nenea ene aina ichao jeraquiin nenacaauru, namute quicha aina ichao jeraquiin nenacaauru, benaneein nenacaauru, nii ichanohichuru ecaanto coroaeraauru, satiin casajeeuru, naaonjoainurite, nii ohane baiha cacha itajeraneein nenea usi conemuri asofereneein moconaa cuhane jaonjoiniha cuurureein.” nae canu rai.

Ena nenea Jerosaleen nese

⁹ Nii janate, nii caausineein anjeraauru nii caainsii muruaeneein satononejeein cacha cairichaeranu que biji achunequiin nenacaauru caje nenea leinjiin anjera:

“Chajaaute caa coarae. Caate Carenero Narejeen comasainu que nenacaaurune,” nae carai, nii satiin Jesocurisito ranojoneein nenacaauru coarateein.

¹⁰ Nii janate, nii canu que Cana Coaunera Suujue coaratenojoin ichatane ucuuno seeonjoan que canu amaain, dede caje Cana Coaunera acatiha fauha unaa Cana Coaunera nese Jerosaleen coarate canu que, nii leinjiin anjera. ¹¹ Nii janate, conoha Cana Coaunera necaohachane tocohaneein, jataain caohatiin cono te nii nese. Jataain coretiin nenea ajeri jaberoco tocohaneein jiquihaquiin, ajeri jataain nojoein nenea jaspe tocohaneein asaun tiaain inanacatiin. ¹² Nii nese tinonocoritinte ne, jataain ecuunein rijia lechoonca coroata bacuujuuain. Nii janate, nii acuujuu nainetiin neeure leinjihanaain anjeraauru. Nii nese bacuujuu nainetiinte ne, laenanohineein lechoonca coroata lauriin nenacaauru Isaraelitacuru nefoerate curuaacuru. ¹³ Nichatajai acuujuate ne, enoto mitu nichajai que. Jana nichatajai acuujuate ne, enoto soo nichajai que. Jana leeocha nichatajai acuujuate, enoto soo coarajeein cana raotono nichajai que ne. Jana leeocha nichatajai acuujuate, enoto soo nichajai coarajeein cana ajaabiji nichajai que ne. ¹⁴ Nii ajeri laenanohineein niha lechoonca coroatajai Carenero Narejeen rai afosotooru curuaacurune jaan ajeri quete temurae nii nese coriha rijia.

¹⁵ Nii canu aina erenaa anjerate, oro caje ichanohin cojunacatihane jaannu amae, que nii nese coujunacateein acuujuuauru, rijia, naaonjoainuri cojunacatihane jaanu que.

¹⁶ Nii janate, rai caare aina ita jaraaone rai jaratono. Nii cojunacatihane jaanu que niicha amai que, nii nese cojunacatiha nii anjerane janate, coroata oaraanca coroata fasha quilometrone rai caare, jaratono, nucuuno, naaonjoainuri. ¹⁷ Nii baiha nii rijia

ucuuno cojunacatiha, joenreein cha cojunacatiha cachaurune rijijiei metoro quene janate, saota choonca saouqui metoroe.

¹⁸ Ajeri jataain nojoein nenea jaspe caje ichanohiniha rijiane janate, bidirio jicharoain ichanohin tocohanein, oro nejesina caje ichanohi ne nii nese. ¹⁹ Nii janate, jataain coreein nenea araai laurii ajeri caohacha que urerianohinein ne, nii rijia temuracuru ajerichuru. Nii jauriaanejeein nunuhe neein nenea rijia temurate, ajeri nojoein nenea jaspe caje ichanohi ne. Jana nii coroata temurate, ajeri caohacha safiro neein niicha curuaateuri caje ichanohi ne. Jana nii nichatajate, jataain jiquihaquiin nenea agata caje ichanohi ne. Jana nejenate, esmeralda caje ichanohi ne. ²⁰ Nii jana nesaoquite, ajeri onesi caje ichanohi ne. Nesaotanete, lanaajiojoaain nenea cornalino caje ichanohi ne. Jana caainsiinite, jataain jiquihaquiin nenea crisolito caje ichanohi ne. Jana fosanite, berilo caje ichanohi ne. Jana isconite, topasio caje ichanohi ne. Lechooncanite, berausiojoaain asaauntiaain inanacaain nenea curisoprasa caje ichanohi ne. Jana nii lechoonca leinjiinte, jataain coretiin nenea ajeri jasinto caje ichanohi ne. Jana nii lechoonca coroatajate, jichosijiojoaain nenea amatista caje ichanohi ne. ²¹ Nii lechoonca coroatajai acuujuate ichanohi ne, lechoonca coroatajaain jataain ajeri caohachanein nenea perla caje. Le bacuujuauru acuujuate ichanohi ne, leinjihanaai ajeri perla caje. Jana nii nese cataaun cunaa nese coerote, bidirio tocohanein jiquihaquiin asaaun tiaain inanacaain oro nejesina caje ichanohi ne.

²² Nii jana coatihia nii leinjiinijin Teenforo coarinaaun nii neseu, cana Curuaanaa itolere que nelateein itolere ichana naineraneein nenea Cana Coaunera, rai Calaohi-Carenero Narejeen aina ecu nenea Teenforo neeuruhane jaun. ²³ Nii jaun coatihia enoto, atene, naaonjoainuri lateein nihei nii nese conaeranu que, inae rai necaohacha que conaa Cana Coaunerane jana, rai cono neein niha Carenero Narejeene jaun. ²⁴ Satiin lauri lauri ichaonacaauru cachaurute, nii nese que conaeraain nii nese que amuhemuhecurureein. Nii jana satiin caa chauratane que nenacaauru curuaanaacuru reychurute, itolere acaauruhacha latei teeurureein acaauru rai. ²⁵ Niheichu nii chariji bana nefurinaain acuujuu. Niheichu ecu nerinaain nocohena. ²⁶ Satiin lauri lauri ichaonacaauru cachaurute, raotojoein neeuruhane jaanu, acaauru necaohacha que necaohachaain neeuruhane jaanu, naaonjoinunru amaurureein nii neseu. ²⁷ Nete laen, nii chariji bana enoorenereein nii Cana Coaunera rai caohachanelanaala baasoneein nenacaauru. Niheichu, nii namute cacha cotaairiin casajenetiin nenacaauru enonaa nainecururinaain. Leinjiin nii Carenero Narejeen nii chabana satonoelanaala nenea ichaonaa que ichaohenihuru curuaa siricha quiricha cuhane laenanohinein curuaa sirichaauruhachate, enonaa nainereein nii neseu.

22

¹ Nii baihate, leinjiin nucuhe ajiarojoeritiin nenea ichaonaa tera nucuhe coarate canu que nii anjera. Nii janate, Carenero Narejeen nelaurianaja aina, Cana Coaunera nelaurianaja rori *trono* jeelai caje mitue nii acuu- ajiarojoeritiin asaaun tiaain inanacanaa. ² Nii nese cataaun cunaa bero cuhane, chaen nii nucuhe auhaniha, naaonjoaainte ita jeraniha omarohin le ateeuru naineein inacae nii ichaonaa tera enuha. Nitohaneinte le jaanaca cuhane lechoonca coroata saain inacae nii enuha. Jana nii enuha ichaonaa tera alote nelate que necoichacuruha lauri lauri ichaonacaauru cachaurune coina. ³ Nerinaain ecu nechuu aansaineein ichoai. Cana Coaunera aina Carenero Narejeente, nii neseu nereein jelai Curuaanaa neein cocoainanacaineein. Nii jana rai cachaurute coroaeca cuurureein. ⁴ Cana Coaunera ainate ita acatiha neein ita coaraain rai nauri que Cana Coaunera curuaa sirichurureein. ⁵ Ecu nerinaain nocohena. Cono laatecururinaain nii rai cachauru. Enoto niha natiin laatecururinaain. Cana Coaunerate, acaauru cono neein nereein. Nii rai cachanein nenacaaurute curuaanaa niha cuurureein chabana satonoelanaala.

Ichuunijiha turuha Jesocurisitone

⁶ Nii baihate:

“Caa erenaate esinae rauhijiriin, nii nohane lanaala ichei aitorichaaunine rijijieein airichaaaine coina erenaa ne. Nii Cana Coaunera, nere beebejeeuruha *profetacurune* coina berateralute rai anjera letoae, inae ichuunejeeonriha nitohanerichaaainene jaun, rai cachaneein nenacaauru que coaratihane coina,” nae canu rai nii anjera.

⁷ Nii janate aonacaaunne jana: “Carajae lanaalane inae turuha ureeunni. Nerausiaacate cuurureein caa quiricha cuhane laenanohineein nenea Cana Coaunera beratenojoin tonoraain nenacaauru,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

⁸ Canune Joaan neein coaraain aonaaun. Nii coaraain aonacaaunne baihane, nii canu que coaratera anjera tija asaae neseeonriaaun, coroaecaane coina.

⁹ Nete canu rai:

“Coa nitohanai ichaa. Canu netonaine aaine rijijieein, Cana Coaunera cachaneein neeun. Satiin ii nejeraauru, caa quiricha reretaain coaraain tonoraeraauru, Cana Coaunera ere que erenacaauru- *profetacuru*, naaonjoainuri rijijieein neeun canu netonai. Cana Coauneraacha coroaecu,” nae nii anjera canu rai.

¹⁰ Nii baihate coaiten aite carai:

“Cooa leeochoaauru rai belanaala caa quiricha cuhane laenanohineein nenea- Cana Coaunera ere rucuheca ii suujuaacha cuhane. Leeochoaauru rai beeu. Inae jataain ichuunijilha nitohanai cojoanona que turuhane. ¹¹ Chunocoha cacha Cana Coaunera ere aohana jerenihane, nihei tonaain erenaa najaanu. Nirijieeincha baaso ichajeein sacuhane coina reroecanaa nainihaacache. Esinae rauhijiriin caohachaain suujua coaraain Cana Coaunera sacunaa jeriha cachane, jelai teein Cana Coaunera cachaneein nihane jeriha Cana Coaunerane rijijieein sacuhane raite ne,” nae nii anjera canu rai.

¹² Niritiinte: “Aiha. Carajaelanaalane turuha ureeunni. Chaen nechu, acaauruhacha ichai nainejeein cainacaane jaanu uhaain ureeunni, le cacha cachaauru rai tihanune coina. ¹³ Canune jauriaanejeein itolere nunuheteraneein satonoteraneein nenea neeun” nae Cana Curuaanaa Jesoso.

¹⁴ Nerausiaacate cuurureein canu esenetaauruhane coreniha rai nosa caje canu ichoteratenojoeinin nenacaauru, nii ichaonaa tera enuha inaa leein, Cana Coauneraacha rucujuei nanaanajaun enonaa nainecuruhane jaun. ¹⁵ Nete laen enoelanaala jianacoon nedaaurureein, nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, baasoneein ichaonacaauru cacha baasooru, benaneneein nenacaauru, sinijerane lanaala nenea ene aina ichaojeraconacaauru, enecuru nihanatiin rai lananelanaala nenea quicha aina ichaojeraquiin nenacaauru, sonajaain jaaorera, ichanohin ecaanto corojeein nenacaauru, satiin nechu jataain coritaraacha ichajeein, acaacha ichajeein nenacaauru, naaonjoainuri. Nii janate:

¹⁶ “Canune Jesusoneein caa canu rai anjera letoaaun, satiin caa aitohane rijitoejin, janijiin canuhacha raauri canu cachaauru rai biha cuhane coina. Canune Rabiri caje nefoeratenaneein neeun. Canune janonaa rai mitunaa arasijie rijijieein neeun,” nae.

¹⁷ Cana Coaunera Suujue, Carenero Narejeen comasai, naaonjoainurite: “Chajaau,” naauruhane jana: “Chajaaujian,” naaurureein aohanraauru. Chunocoha cocoireein acau conaa jereein uhite, nii core colane ichaonaa tera acau corein.

¹⁸ Satiin caa quiricha cuhane laenanohineein nenea caitoonjoante aitocaaunne rijijieein situreein. Chunocoha cau caa quiricha cuhane nihane amurijiriin joiin nenaate, caa quiricha cuhane laenanohineein niha caainsii laurini cacha cairichaeranu jaan que cairichaa cureein Cana Coaunera. ¹⁹ Jana chunocoha caa canuhacha beratei quiricha cuhane laenanohineein nenea corein, que cacha relaelanaala, naaonjoain nenea cajete, nii ichaonaa tera, que banihateein niicha rucujei enuha inaa rulureein. Chaen caa quiricha cuhane laenanohineein nenea Cana Coaunera nese neein nenaane maajeein caje rulureein.

²⁰ Caritiin aitiinte: “Aiha, carajaelanaalane inae turuha ureeunni,” nae Cana Curuaanaa Jesoso.

Nitohanemiinjian. Chajaain sorotiin uu Cana Curuaanaa Jesoso.

²¹ Cana Curuaanaa Jesoso itolere inaraacha latei teein inara rausiaaemiinte raot-joein neeiche.